

Erzincanlı
Fâik Osman
ve
Şiirleri

Ramazan SARIÇİÇEK

Erzincanlı

Fâik Osman

ve

Şiirleri

Editör: İdris KADIOĞLU

Ramazan SARIÇİÇEK

Diyarbakır-2024

Kitabın Adı : Erzincanlı Fâik Osman ve Şiirleri
Editör : İdris KADIOĞLU
Yazar : Ramazan SARIÇİÇEK

Yayın Tarihi : Ağustos 2024 ANKARA

Yayın Koordinatörü : Ceyda ŞEREFLİOĞLU
Yayın Yönetmeni : Selva ALİM
e-ISBN : 978-625-6074-52-1
Yayın No : 2563

© Ramazan SARIÇİÇEK

Tüm hakları yazarına aittir. Yazarın izni alınmadan kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması yapılamaz. Yalnızca kaynak gösterilerek kullanılabilir.

SONÇAĞ AKADEMİ

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No.: 48/49 İskitler 06070 ANKARA

T / (312) 341 36 67 - GSM / (533) 093 78 64

www.soncagyayincilik.com.tr

soncagyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 47865

BASKI VE CİLT MERKEZİ

UZUN DİJİTAL MATBAA, SONÇAĞ YAYINCILIK MATBAACILIK TESCİLLİ MARKASIDIR.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No.: 48/48 İskitler 06070 ANKARA

T / (312) 341 36 67

www.uzundijital.com

uzun@uzundijital.com

Resim: Faik Osman'ın Kabri (Ünal Tuygun'un Arşivinden)

Önsöz

Bu kitap, 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında yaşamış olan Fâik Osman'ın şiirlerini ihtiva etmektedir. Faik Osman (Okumuş), yaşadığı devrin en acı olaylarından biri olan Ermeni zulmünün dehşetine şahitlik etmiş bir aydındır.

Tarihi milattan yüzyıllarca önceye dayanan Erzincan, Türkler Anadolu'ya gelene kadar birçok medeniyet ve kültüre beşiklik etmiş bir beldedir. Fâik Osman da Abdurrahman-ı Erzincanî, Pir Muhammed Erzincanî, Pir Ahmed El-Erzincanî, Pir Fethullah Erzincanî, Seyyid Sinan, Muhammed Sadık Erzincanî, Terzi Baba, Leblebici Baba, Pîr-i Sami, Salih Baba, gibi birçok tasavvuf büyüğüne beşiklik etmiş olan Erzincan'ın değerlerden biridir.

Kendi doğmadan önce vefat eden Terzi Baba'ya Üveysilik yoluyla bağlı olan Fâik Osman, çevresindeki olaylara karşı çok duyarlı ve yaşadıklarını yazıya dökmekte mâhir bir kişidir. Şiirlerinin yaklaşık yarısını aruzla, yarıdan fazlasını da heceyle yazmıştır. Şair aruzla olan şiirlerinde daha çok dinî ve tasavvufî konuları ele almıştır. Heceyle yazdığı şiirlerinde ise, tasavvufî konular yanında, daha çok çoğuna bizzat şahitlik ettiğini sandığımız birçok tarihî ve sosyal olayı nazma dökmüştür.

Fâik Osman'ın bir defterde bulunan bu şiirleri bir arkadaşımızın çekmecesinde yıllarca bekledikten sonra tarafımıza ulaşmıştır. Müellifin el yazısıyla olduğunu sandığımız ve bildiğimiz kadarıyla tek nüsha olan bu defterin bazı yaprakları ıslanmış ve bazıları da yıpranmış durumdadır. Bundan dolayı bizi çok uğraştırmış ve uzun çabalardan sonra mümkün mertebe aslına sadık kalınarak defterdeki sıraya uygun bir metin oluşturulmaya çalışılmıştır. Bazı şiirlerin mısralarının büyük bir kısmı, bazılarının ise yarıya yakını okunamamıştır.

Bu çalışmada önce Fâik Osman'ın hayatı ve eserleri hakkında mevcut bilgiler çerçevesinde bilgi verilmiş, ardından da şiirleri Latin harflerine aktarılmıştır. Çeviriyazıda transkripsiyon

işaretleri kullanılmamış imlâ mümkün mertebe günümüz Türkçesine uygun yapılmıştır. Bununla beraber bazı bölgesel ağız özelliklerini de ifade eden belirgin imlâlar ise muhafaza edilmeğe, metin ortaya konulurken silik, yırtık ve nemden okunamayan yerlerde gerekli metin tamirleri yapılmağa çalışılmıştır. Daha sonra ise şiirler şekil ve içerik bakımından incelenmiş, şairin dil ve üslubu ve şiirlerdeki dikkati çeken unsurlar ortaya konmaya gayret edilmiştir.

Çalışmayı yaparken, gerek şair hakkında yeterli bilgi olmaması gerekse mahallî coğrafyaya yabancı olmamız hasebiyle Erzincan üzerine araştırma yapmış olanlardan yardım alınmıştır. Bu konuda Erzincan üzerine çalışmaları olan Sayın Ünal Tuygun, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan Dr. Öğr. Üyesi Ruhi Kara, Fâik Osman'ın akrabalarından Şihli/Uluköy eski Belediye Başkanı Sayın Salih Kara bilgilerini bizimle paylaştılar. Hepsine buradan şükranlarımı sunuyorum.

Bu kitabın kültür ve edebiyatımıza bir katkısı olursa kendimizi bahtiyar sayacağız. Çalışmada mümkün mertebe özenli davranılmaya gayret edilmiştir. Bununla beraber meydana gelen bilgi ve yazım yanlışları için okuyıcıların ve Erzincanlıların affına sığınıyorum. Eksik ve yanlışlıklar hakkında yapılan samimi uyarılar için şimdiden teşekkür ederim.

Bu eseri muhafaza eden ve bize ulaşmasını sağlayan başta Ufuk Aydın ve anneleri Gürbüz Aydın hanımefendiye ve bu defteri bizzat veren Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden Dr. Öğr. Üyesi Kadir Acar'a; çalışma esnasında büyük yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Halil Çeçen ile Prof. Dr. İdris Kadioğlu'na da teşekkürü bir borç bilirim.

Ramazan SARIÇİÇEK

DİYARBAKIR/2024

İçindekiler

Önsöz.....	1
Kısaltmalar.....	4
1. Hayatı ve Eserleri.....	5
1.1. Hayatı.....	5
1.2. Eserleri.....	10
2. Şiirlerin İncelenmesi.....	13
2.1. Şekil Özellikleri.....	13
2.1.1. Nazım Şekilleri.....	13
2.1.2. Vezin.....	15
2.2. Muhteva Özellikleri.....	17
2.2.1. Dîn ve Tasavvuf.....	17
2.2.2. Sosyal Hayat.....	30
2.2.3. Dil ve Üslûp.....	40
2.2.4. Atasözü ve Deyimler.....	47
2.2.5. Adı Geçen Şahıslar.....	51
2.2.6. Yer Adları.....	60
2.2.7. Etkilendiği Diğer Kişiler.....	68
Sonuç.....	70
Kaynaklar.....	72
Metin Kurulumunda İzlenen Yöntem.....	85
Metin.....	86

Kısaltmalar

Bk. Bakınız

c. Cilt

DİA Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

İA İslam Ansiklopedisi MEB

MEB Millî Eğitim Bakanlığı

nu. Numara

S. Sayı

s. Sayfa

Yay. Yayınları/ Yayınevi

1. Hayatı ve Eserleri

1.1. Hayatı

Fâik Osman eserlerinden de anlaşıldığı kadarıyla Erzincanlıdır. Ancak hakkında belli başlı kaynaklarda hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Şairle ilgili en geniş bilgi hemşehrisi Ünal Tuygun'un *Erzincan'ın Manevî Mimarları* adlı eserindedir¹. Ayrıca bazı akrabalarıyla bir internet kaynağında da şairin hayatına dair bilgi kırıntıları mevcuttur. Buna göre soyadı kanunu ile *Okumuş* soyadını alan² Fâik Osman 1855'te Erzincan'a bağlı Şıhlı, yeni adıyla Uluköy'de dünyaya gelmiştir. Babası aynı köyde imam olan Hacı Mustafa Efendi'dir. Ömer, Mustafa ve Akif adında üç erkek³, Makbule, Münevver, Mahinur ve Feride adında da dört kızkardeşi vardır. İlk dini eğitimini beş yaşından itibaren, aynı zamanda köyün imamı olan babasından almaya başlamıştır. Yedi yaşında başladığı hafızlığını ise on bir yaşında tamamlamış, daha on dört on beş yaşlarındayken de köy camiinde vaaz kürsüsüne çıkmıştır. Kabına sığmayan bir yapıya sahip olan Fâik Osman bir ara İstanbul'a da gitmiş orada birçok âlimden dersler görmüş belli bir müddet eğitimden sonra "icâzet" alarak köyüne dönmüştür. Köy camiinde babasından sonra fahrî olarak imamlık yapmıştır. Bundan dolayı çevrede "Şıhlılı Hacı Hoca" diye de tanınmaktadır.

Bütün bu eğitime ve köyünün camiinde fahri imamlık yapmasına rağmen resmî bir sıfatı bulunmayan Fâik Osman geçimini ise bakkallık yaparak sağlamıştır.

¹ Kendisi ve ailesiyle ilgili bilgilerin bir kısmı Ünal Tuygun'un *Erzincan'ın Manevî Mimarları*, İstanbul: Kervan Yayınları, 2001, adlı eserinden (s.125-128), bir kısmı da eski Uluköy Belediye Başkanı Salih Kara ve Ruhi Kara vasıtasıyla köydeki akrabalarından alınmıştır.

² <http://www.risalehaber.com/osmanlica-okuyor-diye-zindana-atmislar-113958h.htm> (14.12.2016)

³ Şair 35. şiirinde "Küçük birâderim Molla Muhammed" diye başlamakla beraber akrabaları O'nun, Mustafa, Ömer ve Âkif dışında başka bir kardeşi olmadığını söylemektedir. (Kaynak: Salih Kara). Akrabalarından Salih Kara, Fâik Osman'ın Ömer, Âkif ve Ali adlı kardeşleri olduğunu ancak Molla Muhammed adında bir kardeşi olmadığını söylemektedir.

Tasavvufa İlgisi

Fâik Osman ilmiyle beraber maneviyatı da kuvvetli olan biridir. Erzincan'ın ünlü mutasavvıflarından Terzi Baba (h. 1194-1264/m.1789-1848)'dan etkilenecek tasavvufa meyletmiştir. Birçok defa Terzi Baba'yı rüyasında gören Fâik Osman Terzi Baba'nın son halifeleriyle görüşmüş özellikle manevi halifelerinden olduğuna inanılan Çermeli Hoca (öl.1937) ile de büyük dostluklar kurmuştur. Aşağıdaki şiirinde "*bendesine bende*" derken Çermeli Hoca'yı kastetmiş olmalıdır:

Teşekkür eyle Fâ'ik sen olup *bendesine bende*
Deriz ânında hâdimiñ ki içdik şerbet-i Hayyât (177/6)

Ancak kendisinin herhangi bir mürşide bağlı olup olmadığını ise bilmiyoruz. Bunula beraber bir şiirinde;

Şeyhim yeter bu çekdiğim deryâya tohum ekdiğim
Bir ayak üzre sekdiğim gidem o yâre o yâre (60/11)

diye birine "şeyhim" diye hitap etmesinden; bir başka şiirinde de;

Bir pîre tevessül edeli ehl-i tarîkim
Dâ'imâ ki vird ü zebânım demede Hak Hak
Yetmez mi cânım bunca karanlıkda kalışım
Bu oldu ricâm pîrime şu şem'ayı yak yak (174/2-3)

diyerek bir *pîre* bağlandığını ve *ehl-i tarîk* olduğunu söylemesinden bir tarikate intisabı olduğu da söylenebilir.

Ayrıca O'nun Çermeli Hoca gibi Terzi Baba'nın manevi halifelerinden olduğu da söylenmektedir.⁴ Bir şiirinde mânâ âleminde hilafet alma olayını anlatır (101).

Rüyada Hilafet Alma

Bir gün rüyada, mescid içinde nurdan Mekke ve Medine ulularını zikir halinde görür. Ayrıca Horasan pirleri, Bağdad

⁴⁴ Tuygun 2001: 127.

serefracı, erenler, Kırklar ve Hazret-i Hızır Göklerin Mahı ile beraberdirler. Üçler, Yediler, Üçyüzler, kutup ve gavslar Hz. Peygamber'i methetmektedirler. Belh ve Buhara'nın erenleri, Şam dilberleri orada *Allah Hû* zikir çekmektedirler. Hîzan'dan pirini bulan sayısız Bitlis, Siirt ve Tillo evliyası bir tarafta *illallah* diye zikir tutmuşlardır. Basra, Mısır, Halep velileri, Dağıstan ehl-i irfanı, Konya'nın ak sancaklı maneviyat şahları ibrişim döşekler üzerindedirler. Kemah dedeleri, Erzincan'ın gavısı, Gelibolu ve İstanbul âşıkları ilâhî aşkla feryat etmektedirler. Erzurum'dan İzmir'den, Kudüs ve Necd'den Bursa ve Edirne'den gelen Allah dostları o meclisten yol yordam öğrenmişlerdir. Böyle bir divan şimdiye kadar görülümüş değildir. Bu arada meclisin sahibi Terzi Baba'dır ve Fâik Osman O'na meclistekilerin kim olduklarını sormuştur. Herkes susmuş gözyaşları içerisinde meclisin efendisinin sözlerini beklemektedirler. Herkese görev dağılımı yapılmış ve Fâik Osman'a da bir su (*miyâh*) ikram edilmiştir:

Sohbet tamâm oldu içildi şerbet
 Gözledim *Fâ'ik'e* gelir mi nevbet
 İtdi sultânımız bize merhamet
 Emr etdi Terzi'ye *ver şu miyâhı* (101/15)

Bu şekilde manevi âlemde Terzi Baba'dan hilafet de almış olan Şihlîlî Hacı Hoca'da bir zaman sonra birçok keramet ve cezbe de görülmeye başlamıştır. Bir defasında, namaz sonrası zikir esnasında cezbe halinde caminin dışına fırlamış ve oradaki bir ağacın etrafında dönerken kolunu parçalamıştır. Onun, gerek vaazlarında insanların nefislerine dokundurması gerekse bu cezbeli hali onu anlamayanlar tarafından birçok eziyet ve iftiralara maruz kalmasına sebep olmuştur. Hatta yakın akrabaları bile bu kervana katılmış işi resmi makamlara şikâyet kadar vardırımlardır. Öyle ki onun yerine başka hoca getirip namazları onun arkasında kılmaya başlamışlardır. Aslında şair bu durumun farkındadır ve bunu pek de dert etmemektedir. Bir şiirinde;

Bizim vücûdumuz katranlı kanlı
 Kimse yanımıza yanaşmasınlar

Hırkamız ziftlidir cübbe çamurlu
İstikrâh edenler konuşmasınlar

Zemm edenler bizi doğru söylerler
Bizde iyilik yokdur ey birâderler
Kimesneye deme bize geleler
İşine gelmeyen görüşmesinler

....

Bırakiñ derdimiz belki iylene
Gide bu kötülük iyilik söylene
Sorarsız *Fâ'ik*'i bir gün bilene
Gül olsak da daha koklaşmasınlar (27/1, 2, 9)

derken, sanki bu duruma işaret eder.

Eğitimini tamamlayıp köyüne dönüşünde köy camiinde fahrî imamlık yanında vaaz ve nasihatle de meşgul olan Hacı Hoca ayrıca çocuklara dinî eğitim de vermiştir. Yaklaşık 40 yılını köyünde çocuk okutarak geçiren Fâik Osman ömrünün son zamanlarında hastalanıp yatağa düşmüş, hareketli bir hayattan sonra 1938 Nisan'ında 83 yaşında vefat etmiştir.⁵ Fâik Osman'ın cenaze namazı köyünde kılınıp naaşı Fırat'ın karşısındaki Çermik mezarlığında toprağa verilmiştir. Mehmet ve İsmail adında iki de oğlu vardır.

Hacı Fâik

Fâik Osman'ın, şiirlerinden hareketle hacca da gittiğini söylemek mümkündür. Zira şiirlerinin ikisinde kendisine *Hacı Fâik* diye seslenmektedir:

Güneş urdu dağa mı
Yoksa bağçe bâğa mı
Deyiñ Hacı Fâ'ik'e
Gelsiñ yusuñ ağamı (31/17)

⁵ Her ne kadar sayın Ünal Tuygun kitabında 1937 diyorsa da aynı zamanada Fâik Osman'ın akrabası olan Uluköy eski belediye başkanı Salih Kara, Fâik Osman'ın ölüm tarihinin Nisan 1938 olduğunu ifade etmiştir. Biz Salih Kara'nın beyanını esas aldık.

Hep hâcıları müjdeledi bu *Hâcî Fâ'ik*
 Şimdengerü ahyâra giden yollar açıldı (51/20)

Seyahatleri

Hayatı hakkında teferruatlı bilgi bulunmayan her müellif için eserlerinin satır araları önemlidir. Zira ancak bu şekilde bilinmeyenlere kapı aralanabilir. Her ne kadar bu bilgilere ihtiyatla yaklaşılsa bile şairin hayatına ışık tutma konusunda bunlar önemlidir.

Müellifin hayatı ile ilgili muğlâk kısımlardan biri de seyahatleridir. Acaba Fâik Osman Erzincan'dan ayrılınca sadece İstanbul'da mı kalmıştır? Başka yerlere hiç seyahat etmemiş midir? Ettiyse nerelere gitmiştir?

Ünal Tuysun'un belirttiğine göre Fâik Osman 14-15 yaşlarında eğitim için İstanbul'a gitmiştir. Yani 1870'li yıllarda İstanbul'dadır. Köyüne döndükten sonra kırk yıl çocuk okuttuğunu söylediğine göre 1898 yılı civarında da İstanbul'dan dönmüş olmalıdır. Bu durumda Fâik Osman yaklaşık 30 yıl İstanbul'da kalmış oluyor. Bu dönemde hep burada mı kaldı yoksa değişik yerlere seyahatler etti mi bilmiyoruz. Ancak onun, *şehrengiz* vasfında ve şehirleri ve şehir güzellerini anlatan "*Güzeller Destânı*" adlı 90 dörtlükten oluşan bir şiiri vardır ve bu şiirde 54 şehrin adı geçmektedir.⁶ Buradan onun birçok yeri gezdiğine hükmedebiliriz. Zaten şiirlerinde, sadece Erzincan ve İstanbul değil tam 73 yeri gezdiğini söylemektedir:

Bu gönül gezmiştir *yetmiş üç şehir*
 Kiminde bal yemiş kiminde zehir
 Ba'zı safâ görmüş ba'zı gam keder
 Şimdi Hâlıkına recâya gitdi (66/18)

⁶ Bk. "Yerleşim Yerleri".

Bunun dışında şairin yazdığı Kerbelâ Mersiyelerinin birinde sanki Kerbelâ'ya gitmiş olduğunu da anlıyoruz:

Çıksa bu cânım yolunda çok değil ey şâhımâ
Meşhed-i Pâkiñ görünce *Fâ'ik 'Osmân* ağladı (105/5)

“Fâtmâ”

Şair 171. şiirinde bir yakınının veya kendisinin gençliğinde sevip de alamadığı biri olduğunu tahmin ettiğimiz “Fâtmâ” adında birinden söz etmektedir. İlk gençliğinde yaşadıklarına bir nevi pişmanlık duygusu taşıyan şiirin ilgili yeri şöyledir:

Geceler subha dek yatdın uyuduñ
 Küçük idin yeter artık büyüdün
 Yetişür subha dek Fâtmâ'yı sevdiñ
Uyanık dur uyanık dur uyanık (171/3)

1.2. Eserleri

Ünal Tuygun'un anlattığına göre Fâik Osman yazıp çizmeyi seven biridir. Cebinde taşıdığı kâğıtlara sürekli bir şeyler yazar. Zamanla biriken bu yazılar bildiğimiz kadarıyla iki kitap olmuştur. Bunlardan biri *Evrâk-ı Perîşân* diğeri ise üzerinde çalıştığımız elimizdeki şiir defteridir. Bunların dışında Fâik Osman'ın başka eserleri olup olmadığı hakkında ise bir bilgimiz yoktur.

Evrâk-ı Perîşân

Müellifin elimizdeki eserlerinden *Evrâk-ı Perîşân* manzum-mensur karışık tasavvufi nasihatlerden ibaret bir eserdir. Bildiğimiz kadarıyla tek nüsha olan eserin aslı Erzincanlı Ünal Tuygun Bey'in elinde iken bir zamanlar, yayınlayacağı vaadiyle birisine verilmiştir. Ancak şimdiye kadar yayınlanmadığı gibi akıbeti de meçhuldür. Bu eserden geriye ise eserin sadece fotokopisi kalmıştır. Ünal Tuygun beyin lutfedip bu fotokopinin baş kısmından bazı sayfaları tarafımıza göndermiştir. Bu fotoğraflardan okuduğumuz bazı bölümler ise şöyledir:

“Beni münkiirlere katma
 Cehennem nârına atma
 Münâfıklarla haşr etme
 Ricâm budur saña ey yâr

.....

Âşıkların gözyaşları
 Hatm-i Hâcegân taşları
 Âriflerin her işleri
 Allâh içündür yâ nedir

.....

İtdim günâhı
 Atdım külâhı
 Eyledim âhı
 Min külli zenbin

.....

Ebûbekir hürmeti’çün bizi afv it. Ömerü’l-Fâruk hakkı bizi afv et. Dahi Osmân-ı Zinnûreyn’in hakkı bizi afv eyle. Mürtezâ’nın Hasan ü Hüseyin’in hürmeti’çün yâ Rab bizi bunlara sen eyle mukarreb. Dahi hürmet-i hakk-ı Hamza Abbâs şefâat ide cümle hayrû’n-nâs....”

Şiir Defteri

Müellifin ikinci eseri ise bizim de çalışma konumuzu teşkil eden, hece-aruz karışık değişik nitelikteki şiirlerinin yer aldığı 154 sayfadan oluşan bir defterdir. Sondan birkaç sayfası eksik olan bu eserin orijinal yazma nüshası özel kütüphanemizdedir.⁷ Dışı, 1937 yılına ait *Resimli Ay Takvimi* yaprağı yapııştırılmış adi karton kapaklı eser, 15x9.5 ebadında, güzel bir nesih hatla yazılmış 22 satırlı, muhtelif sütunlara sahiptir. Eserin cilt kapağının içine yeni harflerle 3/3/932 tarihli *Abdulgani oğlu Mahbube’den olma 1316 doğumlu, 27 hane, 1. Cilt, 13 sahifede Erzincan Ali Efendi*

⁷ Fâik Osman Okumuş’un şiirlerinin yer aldığı mevcut el yazma nüsha Erzincanlı Ufuk Aydın’ın vasıtasıyla annesi Gürbüz Aydın hanımefendiden temin edilmiştir.

*mahallesine kayıtlı Mustafa Tosun'a ait Erzincan nüfus idaresince verilmiş bir nüfus cüzdanı sureti yapıştırılmıştır.*⁸

Fâik Osman'ın şiirleri arasında *gazel, murabba, muhammes, koşma, mâni, vezn-i âher, türkû* nazım şekilleriyle ve *münacat, na't, mersiye* (ağıt), *methiye, hicviyye, tarih, şemailnâme, nasihatnâme, şikâyetnâme, hazâniyye, ilahi, destân* nazım türlerinde 121'i aruz (%45), 147'si (%55) ise heceyle yazılmış toplam 268 şiir mevcuttur. Ancak aruzla olanlardan 43 ve 61, heceyle olanlardan 27 ve 77. şiirler mükerrer olduğu için toplam sayı 266 olarak belirlenmiştir. Bunlar arasında konusu *mevlid, hac, hasret, bülbül, sayf* (yaz mevsimi), *Ramazan* ve *zamaneden şikâyet* olan şiirler de vardır. Eser mürettep değildir. Eserdeki şiirlerin hem mürettep olmayışı hem de yarısından fazlasının heceyle olması dolayısıyla çalışmayı *Dîvân* diye adlandıramadık.

⁸ Gerek dış kapaktaki takvim yaprağının, gerekse iç kapaktaki nüfus cüzdanı suretinin tarihleri eserin müellif hayatıyken telif/istinsah edildiği, hatta eserin müellif hattı olduğu fikrini vermektedir.

2. Şiirlerin İncelenmesi

2.1. Şekil Özellikleri

2.1.1. Nazım Şekilleri

Defter, Fâik Osman'ın şiirlerini ihtiva etmekle beraber bir divân şeklinde tertip edilmemiştir. Bu defterde yer alan şiirlerin 120'si (%45) aruzla 146'sı (%55) ise heceyledir.

Aruzla Yazılanlar

Aruzla yazılanların nazım şekli olarak dağılımı şöyledir:

Gazel: 42, 43, 44, 47, 52, 53, 54, 55, 58, 60, 73, 85, 124, 130, 134, 136, 144, 148, 158, 165, 166, 167, 168, 174, 178, 180, 182, 183, 192, 211, 212, 213, 220, 223, 224, 226, 228, 230, 231, 234, 235, 236, 241, 242, 248, 250, 251, 253, 255, 258, 260, 264, 265. (Toplam 54 şiir. %44)

Murabba: 19, 22, 25, 27, 57, 95, 115, 129, 232, 233, 245, 267, 232, 233, 245, 267. (Toplam 17 şiir. %14)⁹

Muhammes-i Mütekerrir: 45, 143, 179. (%0,02)

Mesnevi: 20, 21, 209. (%0,02)

Vezn-i Âher: 176, 190, 194. (%0,02)

Türler:

Tevhid: 159.

Münâcât: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 95, 143. (Toplam 12 şiir. %0,99)

Na't: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 38, 56, 107, 116, 125, 126, 155, 191, 195 (Şemail-i Nebi), 196, 204, 208, 209 (Şemail-i Nebi), 229, 249, 256. (Toplam 23 şiir. %19)

Medhiyye: 39, 48, 50, 177. (%0,033)

Mersiye: 40, 45, 105. (%0,24)

Şikâyetnâme: 49, 57. (%0,01)

İlahi: 123, 176. (%0,01)

Nasihatnâme: 172 (Manzum Hadis).

Hacnâme: 51.

⁹ Yüzdelar aruzla olan şiirler ve heceyle olan şiirler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Mevlûd-ı Nebî: 127.
 Tarih: 98.
 Hiciv: 173.
 Ramazannâme: 244.

Heceyle Yazılanlar

Heceyle yazılanlar arasında ise koşma nazım şekliyle olanlar ağırlıktadır.

Koşma: 33, 36, 41, 46, 50, 52, 61, 62, 63, 65 (Beyitler halinde kafiyeleşmiş), 70, 74 (Dedim-Dedi), 75, 76, 78, 80, 88, 89, 90, 96, 99, 108, 109, 110 (Beyitler halinde), 117, 118 (Güzelleme), 119, 120 (Güzelleme), 128, 131, 132, 133, 135, 137, 140 (Güzelleme), 141, 147 (Güzelleme), 149, 152, 156 (Güzelleme), 160, 162, 163, 164, 169, 175, 181, 184, 186, 187, 188, 189, 200 (Güzelleme), 202 (Güzelleme), 205, 206, 207, 214, 215, 218, 221, 222, 225, 227, 237, 238, 239, 240, 243, 246, 247, 252, 254, 257, 259, 261, 262, 266 (7'li), 268. (Toplam 78 şiir. %53)

Destan 26 (I. Dünya Savaşı Destanı), 29, 30 (Ermeni Destanı), 31 (Eşkiya Destanı-I), 32 (Güz Destanı), 34 (Halid Bey Destanı), 37 (Gelin Destanı), 64 (Tal'at ile Fitnat Destanı) 68 (Zârâ Destanı), 69, Kemal Beğin Destanı), 71 (Hüseyin ile Ahçek Destanı), 79 (Keklik Destanı), 81 (Yaz Destanı), 83 (Ölüm Destanı), 100 (Yaş Destanı), 101 (Erenler Destanı), 113 (Öğüt Destanı), 139 (Şahnigar Destanı), 146 (Fırat Destanı), 157 (Bülbül Destanı), 193 (Libas Destanı), 198 (Harb-i Umumi Destanı), 198 (Eşkiya Destanı-II), 199 (Fırat Destanı), 201 (Eşkiya Destanı-III), 203 (Edirne Destanı). (Toplam 25 şiir. %17.)

Ağıt: 66, 67, 91, 92, 93, 94, 104, 111, 112, 145 (Kerbelâ), 216, 217, (Toplam 24 şiir. %16).

İlahi: 83, 97, 121, 122, 137, 142, 151, 170, 185, 263. (Toplam 10 şiir. %0,068)

Mani: 82, 84, 150, 153, 210. (%0,034)

Taşlama: 59, 72, 103. (%0,02)

Zamaneden Şikâyet: 35, 154, 219. (%0,02)

Öğüt: 86, 87. (%0,01)

Hasretnâme: 102.

Şikâyetnâme: 106, 154. (%0,01)

Yergi: 77.

Eserde aruzla yazılan 121 şiirin çoğu başta naat ve münacat olmak üzere dinî içeriklidir. Bu şiirler arasında üç adet mesnevi nazım şekliyle yazılanlar yanında iki adet vezni-âher de vardır.

Aruzla olan bu şiirlerden üçü ise Kerbelâ faciası üzerinedir.

Kerbelâ Mersiyesi: 40, 45, 105.

2.1.2. Vezin

Aruz Vezni İle Olanlar

Remel Bahri

Vezin	Şiir Numarası	Sayı
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 39, 40, 42, 43 , 45, 49, 55, 57, 58, 95, 105, 115, 125, 129, 144, 155, 158, 159, 161 , 165, 168, 179, 180, 191, 196, 204, 208, 213, 223, 224, 226, 228, 229, 230, 233, 234, 235, 241, 242, 244, 251, 253, 256	51
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	209	1
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	136	1
	%42	53

Hezec Bahri

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	5, 7, 9, 14, 44, 48, 56, 60, 73, 85, 100, 107, 116, 124, 126, 130, 134, 166, 167, 173, 177, 178, 182, 183, 192, 195, 211, 212, 220, 231, 232, 236, 248, 250, 255, 258, 260, 264, 265	38
Mefâ'ilün Mefâ'ilün	24, 245, 249	3
Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün	20, 21, 53, 98, 123, 171, 172	7
Me'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün	38, 47, 51, 54, 148, 174	6
	%44,6	54

Recez Bahri

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün	3, 13, 15, 16, 17	5
Müstef'ilün Müstef'ilün	19, 22, 25, 127, 143, 267	6
Müstef 'ilâtün	176, 190, 194	3
	%11	14

Hece Vezni İle Olanlar

5'li	122, 132, 133, 263	4
7'li	31, 82, 84, 94, 149, 150, 201, 206, 210, 215, 266	11
8'li	30, 32, 61, 76, 78, 79, 80, 81, 83, 86, 87, 88, 89, 99, 106, 108, 109, 112, 120, 121, 131, 135, 145, 151, 153, 157, 184, 186, 205, 207, 216, 222, 247, 259, 268	35
11'li	23, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 41, 46, 50, 52, 59, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 77, 90, 91, 92, 93, 96, 97, 101, 102, 103, 104, 110, 111, 113, 114, 117, 119, 128, 137, 139, 140, 141, 142, 146, 147, 152, 156, 160, 162, 163, 164, 169, 170, 175, 181, 185, 187, 188, 189, 193, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 214, 217, 218, 219, 221, 225, 227, 237, 238, 239, 240, 243, 246, 252, 254, 257, 261, 262	93
13'lü	18	1
14'lü	138, 154	2
16'lı	118	1
		147

Görüldüğü üzere Fâik Osman şiirlerinde hem aruz hem de hece veznini kullanmıştır. Aruzun en çok remel ve hezec bahirlerini kullanırken hece vezninin de en çok 8'li ve 11'li olanını tercih etmiştir.

Şairin vezin kullanımında bazen *h* ve *ğ* seslerinin kaybolma özelliğinden de yararlanıp bu seslerin olduğu yerlerde heceyi açık okuduğu da görülmektedir. Söz gelimi,

Pür-nûr olup hünkâra giden yollar açıldı (51/2)
Bağçeden baña bir gül ver şarâb-ı 'aşkımlı bul ver (60/6)

mısralarında vezin gereği *hünkâr>ünkâr bağçeden>baçeden* okunmalıdır.

Şairin, aruz veznini zaman zaman yaptığı kusurlarla beraber, dönemine göre başarıyla kullandığı söylenebilir.

2.2. Muhteva Özellikleri

2.2.1. Dîn ve Tasavvuf

Fâik Osman Osmanlının son dönemi ile Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşamış ve hem klasik hem halk şiirine uygun şiirler yazmış şairlerimizdendir. Kendisinin herhangi bir tarikate doğrudan bir bağlantısı olmamakla beraber Erzincan'ın meşhur mutasavvıflarından Terzi Baba'ya muhabbeti onun şiirlerine de yansımıştır. Hatta ondan rüyada hilafet aldığı bile iddia edilmektedir. Ancak onun tam bir mutasavvıf şair olduğunu söylemek pek mümkün değildir.

Çevrede *Hacı Hoca* adıyla da anılan Fâik Osman imam olan babasından iyi bir dinî bilgi almıştır. Ayrıca Terzi Baba'ya olan sevgisi dolayısıyla da tasavvufun etkisi altındadır. Bu durumlar haliyle şiirlerine de sirayet etmiştir. Dolayısıyla, özellikle aruzla olan şiirlerinde kuvvetli bir dinî tesir yanında tasavvufî neşve zayıftır.

Allah

O, samimi bir müslümandır. Hemen bütün şiirlerinde de bunu gösterir. Şairin, on sekiz bin âlemin hâlıkı ve râzıkı olan; öldüren-diriltten, ağlatan-güldüren; hata işleyen kullarına rahmeti ve fazlıyla muamele edecek, Kerîm olan Allah'a teslimiyeti tamdır. Bunu şöyle dile getirir:

On sekiz biñ 'âlemiñ sen *hâlıkısıñ râzıkı*
 Zikr ederdi rûh seni evkât-ı ezmânda şehâ
Öldüren sensiñ dirildüp ağladup güldüren sen
 Bahr-i rahmetden kıl ihsân kim var ise zü'l-hatâ
 'Arz olunca fi'limiz fazlıñ dileriz yâ *Kerîm*
Fâ'ik'e minnet yeridir böylece eyler du'â (8/2, 4, 5)

O'nun yardımı olmadan hiçbir şey olmaz. Bir başka şiirinde şair;

‘Înâyet olmasa senden kime feryâd edem ben yâ
Kime işitdirem derdim ezelden var iken sen yâ (9/1)

diyerek baştan sona Cenab-ı Hakk'ın inayetine, ezeliyetine ve kudretine dikkat çekiyor. Allah'ın rahmetini ve affediciliğini ise şair Allah'ın *Gaffâr* ve *Settâr* isimleriyle dile getiriyor:

Fazl-ı ihsânîñla rahmet eylegil müzniblere
Çünkü *Gaffârü’z-zünûbsuñ* bunlar ancak zû'l-hatâ(10/2)

Vurulursa ‘aybımız ger yüzümüze el-meded

Sen ki *Settârü’l-‘uyûbsuñ* eyle suçumuz ‘afâ (10/4)

Yegâne hikmet sahibi ve âsî ve günâhkâr kulların yardımcısı ise Allah'tır. Ondandır gelmezse, hiçbir kimse derman bulamaz. Zira O, Muîn ve Müsteân'dır:

Ancak ol mutlak hakîmsiñ sen *Mu’în ü Müste’ân*
Sil günâhımıñ kirini ‘âsîyim rahm et baña (95/2)

Allah *bir'*dir, *tek'*tir. O'nun başkalarına ihtiyacı yoktur. Doğmamış ve doğurulmamıştır. Zaten dertlilerin derman için O'na sığınmalarının sebebi de budur:

Bunca mahlûkât u mevcûdât seniñdir yâ *Ehad*
Yok şebîhiñ hem nazîriñ birsin ey *Ferdü's-Samed*
Hem *hüva'llâhü ehadsîñ lem yelidsîñ lem yûled*
Anuñ için derdmendim dermâna geldim saña (95/4)

O, alçak dünyanın içirdiği zehiri insandan gideren ve kulun müşkillerini halledendir:

Dehr-i dûn zehrin içirdi âh elinden ey felek
Halledensiñ müşkili sen yâ Celîl yâ Rabbenâ (11/4)

Hz. Peygamber

Fâik Osman'ın 27 kadar şiiri naat içeriklidir. Şair bu şiirlerinde daha ziyade peygamber sevgisini dile getirir.

Cânıma cân derdime dermân Muhammed Mustafâ
Gönlümün tahtındadır sultân Muhammed Mustafâ (1/1)

Ey gülü nevres gözü şehlâ Muhammed Mustafâ
Ey kaşı peyveste cânlar kurbân ola hep saña (2/1)

Kendisi de O'nun hasretiyle yanıp tutuşmaktadır:

Hasretiñ âhı çıkup göğre revândır Mustafâ
Çıksa bu cânım yolında nâm u şândır Mustafâ (4/1)

Allah, O'nu kendisi, kâinatı da O'nun için yaratmıştır. Bunun içindir ki Cennet ehli Rıdvan'la beraber O'nu beklemektedir:

Kendiçün yarattı Hak seni seniñçün 'âlemi
Muntazır ehl-i cinân Rıdvân Muhammed Mustafâ (1/4)

O insanlara müjde için gönderilmiştir ve peygamberlerin sonuncusudur:

Geldiñ nâsa müjde içün endâze hem yâ Mustafâ
Sensiñ Habîb-i Hak hemân hem ey Nebiyyü'l-enbiyâ(15/1)

Âşığın aldığı lezzetler, itibar, güç ve kuvvet, şevk ve zevk O'nun sayesinde. Tüm sıkıntılara da O'nun aşkıyla katlanılmaktadır:

Mu'înim melce'im fahrımla kûtum kuvvetim oldur
Nâ'il olduğum devletler Muhammed Mustafâ'dandır

Anıñdır 'aşkıla şevkim safâ server ile zevkim
Çekilen renc ü mihnetler Muhammed Mustafâ'dandır
(56/2-3)

O *Fahr-i kâinât*'tır ve kâinâttakilerin yardımcısıdır;

Sen *cihâniñ fahrîsiñ* hem destgîr-i kâ'inât
Tut elini Fâ'ik'in ehl-i 'inâyet yâ Resûl (155/5)

Cenab-ı Hak O'na "habîbim" demiştir ve kâinatı O'nun yüzü suyu hürmetine yaratmıştır:

O güzel gözlere kim kurbân olsun
Ey gözümün nûru *Mahbûb-ı Hudâ*
Sen var iken bize kim sultân olsun
Şanında buyurdu *vemâ erselnâ* (97/1)

Şair:

Seniñdir sevdiğim dilber bu meydânda neler varsa
Seniñ için yâr oldu cümle cihânda neler varsa
Eğer sen olmayaydın halk vücûda gelmez idi hem
Seni ta'kîb edüp geldi bu ekvânda neler varsa (116/1-2)

diye başlayan şiirinde de baştan sona *vemâ erselnâke* (Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.) hadisinin mânâsını işlemiştir.

O, dünyada hikmetin madeni, kıyamet günü de müminlerin ümidi olan şefaatin kaynağıdır. O her derdin devasıdır:

Şefâ'at kânîsîñ hikmet ma'deni
Her derdlere devâ sensiñ Efendim (142/6)

195. şiir 14, 209. şiir ise 15 beyitlik birer *hilye-i şerîf*dir. Bunlardan 195. Şiir'e göre Hz. Peygamber'in hilyesi şöyledir:

"Teninin rengi kırmızıya meyilli beyazdı. Cismi çok latifti. Baş ortalı büyüklükteydi. Üç defa saçlarını kazıttı. Onun dışında saçlarını uzatır ve tarar, gün aşırı da yağlardı. Hiç ümitsiz olmazdı. Mübarek saçları kıvılcık ile düz arasında idi. Yüzü yuvarlak yüzünün alt tarafı biraz genişçeydi. Sakalı sık ve siyah; ne yumuşak ne sert idi. Sakalının bir tutamlık kadarından fazlasını keserdi. Kirpikleri gayet siyah kaşları ise yay gibiydi. Bıyıklarını sık sık keserdi. Mübarek dişleri beyaz ve seyrek. Gözleri siyah yanakları kırmızıydı. Bir yere bakarken bütün yönünü dönerek

bakardı. Gözucuyla bakmazdı. Omuzları büyük, gerdanları ak, göğsü de genişti. Göğsüyle karnı aynı hizadaydı. Yani şişman değildi. Uyluk kemikleri, baldırları sert ve kuvvetli idi. Göğsünden karnına kadar ince bir çizgi halinde kıllar vardı. Kemikleri iri ve vücudu cisimleşmiş bir nurdu. Mübarek el ve ayak parmaklarının ayası genişti.

Bütün bunların yanında şair *Mevlûde gel mevlûde gel* nakaratlı ve ilk bendi;

Meclisine gel Ahmed'îñ
Mevlûdüdür Muhammed'îñ
Cehd eyle tut her sünnetin
Mevlûde gel mevlûde gel (127/1)

olan murabba nazım şekliyle 37 bendden ibaret bir mevlid de yazmıştır.

Ehl-i Beyt Sevgisi

Şair şiirlerinden ve bildiğimiz hayatından çıkardığımız kadarıyla ehl-i sünnet mîşrepli bir kişidir. Bununla beraber her müslüman gibi İslâm tarihinde Peygamber evlatlarının başına gelen bu ciğersûz hadise karşısında duygularını dile getirmekten geri durmamıştır. Bu hassas konuda biri heceyle olmak üzere dört mersiye kaleme almıştır (40, 45, 105, 145). Bunlardan biri Hz. Hüseyin'in duygularının ifade edildiği;

Elvedâ' etdi Hüseyin hazretleri çün oğluna
Cübbe cevşenle silâhıñ giderüpdür işbu çarh (40/1)

beytiyle başlayan yedi beyitlik 40. şiiridir.

Dokuz bendlik bir mütekerrir muhammes olan 45. şiir ise Hz. Hüseyin'in şehadetini anlatan bir mersiye'dir. Şiirden Hz. Hüseyin'in eşinin ağzından olduğu anlaşılan mersiye'nin ilk ve son bendi aşağıdadır:

Ay güneş korkmaz mısıñ Hak'dan yakarsıñ gül yüzü
 Gölge eyle ey bulut yandı cânânımıñ özü
 Gökde aya yıldıza şu'le verir hummâr gözü
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
 Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni (45/1)

Ne yaman oldu bu işler Kerbelâ'da dilrübâ
 Çok emek verdim beğime emeğim oldu hebâ
 Saña şekvâ eyledi cellâdı Fâ'ik bi'r-ricâ
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
 Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni (45/9)

Beş beyitlik 105. şiir ise şairin Kerbelâ'daki şehidliğe gittiğinde duygularına hâkim olamayıp kaleme aldığı mersiyesidir. Bu şiirin ilk ve son beyitleri şöyledir:

Kerbelânıñ şiddetinden ins ü cin kan ağladı
 Harb-i hûnhâr dehşetinden anda insân ağladı (105/1)

Çıksa bu cânım yolunda çok değil ey şâhimâ
 Meşhed-i pâkiñ görünce Fâ'ik 'Osmân ağladı (105/5)

Şairin bir de heceyle ağıt formunda bir Kerbelâ mersiyesi vardır. 25 dörtlükten ibaret bu ağıtta ise şair;

Yavrularım kuzularım
 Hem ağlarım hem sızlarım

nakaratıyla, olayı Hz. Fatıma'nın ağzından dramatize etmektedir. Bu şiirin ilk bendi ise şöyledir:

Ana çok göresdim seni
 Kardaşım Şâh Hasan hani
 Yavrum deyüp ağla beni
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım (145/1)

Hulefâ-i Râşidîn

Fâ'ik Osman şiirlerinde dört büyük halifeyi de zikreder. Aralarında ayırım yapmaz.

Yaratdı cenneti nârı dahi gilmân ile hûru
Ebû Bekr 'Osmân 'Ömer'i 'Alî hem câryâr oldu (100/5)

Hatta Hz. Sıddık'la Ömer'i sevmemeyi de zemmeder:

Bir yanakda şemsi birinde kamer
Başında yeşil tâc belinde kemer
Yatarlar yanında Sıddık'la 'Ömer
Sevmezseñ *Fâ'ikî* kâliñ kâl değil (152/4)

Hz. Ali sevgisini ise Ehl-i Beyt sevgisi içinde düşünmek lazımdır.

Seyr eder görmeyeyidim ben bu günü ey 'Alî
Çekmiyeydim işbu firkat acısıñ yâ devr-i çarh (40/3)

İktibaslar

İktibas, ediplerin eserlerinde sözlerini pekiştirmek amacıyla âyet ve hadislerden alıntı yapmaları sanatıdır. Bu bazan âyetin tamamı veya parçası olduğu gibi anlamı alıntılama şeklinde de olabilir.

“Küllî şey”

Küllî şey'in ma'denisiñ *küntü kenziñ* mahzeni (1/3)

Hz. Peygamber hakkında olan bu beyitte geçen *Küllî şey* ibaresi Kasas suresi 88. ayetten iktibastır. “Küllî şey'in hâlikün illâ vecheh” ibaresinin bir kısmıdır. “Allah ile birlikte başka bir tanrıya tapıp yalvarma! O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz.” (Kasas/28:88) ayetine işaret eder. Şair bu ayetlerden iktibaslar yapmıştır:

Yine de ki: Hak geldi; bâtlı yıkılıp gitti. (İsra: 17/81)

Gelüp hak hedm olur bâtlı bütün putlar olur ta'tıl
Zamân döndü olup tebdîl Fâ'ik Hayr'ul-verâ geldi (107/7)

“Hâtemü'l-enbiyâ” (Peygamberlerin Sonuncusu)

Müslüman olmak için Hz. Muhammed'e sadece inanmak yetmez; aynı zamanda O'nun “peygamberlerin sonuncusu (*hâtemü'n-nebiyyîn*)” olduğuna inanmak da lazımdır. Nitekim Kur'an-ı Kerîm'de Ahzab Suresi'nde şöyle buyurulmaktadır: “*Muhammed, sizin erkeklerinizden hiç birinin babası değildir. Fakat O, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur.*” (Ahzâb/33:40):

İsmiñi yâd eyleyüp buyurdu *Hatmü'l-enbiyâ* (6/2)
Kıldım ki *Hatmü'l-enbiyâ* Kur'ân'ı gönderdim saña (15/3)

“Vemâ erselnâke illâ rahmetenli'l-âlemîn”

‘Âleme rahmet için zât-ı şerîfiñ halk olup (6/2)
vemâ erselnâ (97/1)

Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.
(Enbiyâ/21:107) Âyetinden hem metin hem de anlam olarak iktibas yapılmıştır.

“Yevme lâ-yenfa”

Yevme lâ-yenfa' (23/6)

O gün zalimlere, özür dilemeleri hiçbir **fayda sağlamaz**. Artık lânet de onlarındır, kötü yurt da onlarındır. (Mü'minûn/40:52).

“Yu'tîke fe terdâ”

Yu'tîke fe terdâ (28/40) (Duha/93:5).

Pek yakında Rabbin sana verecek ve sen hoşnud olacaksın. (Duhâ/93:5).

“Mâzâga'l-basar”

mâzâga'l-basar: “Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı.” (Necm/53: 17).

Şâhıma şakku'l-kamer sultân-ı *mâzâga'l-basar* (229/3)

“Hulk-ı ‘azîm”

hulk-ı ‘azîm: Yüce ahlak.

Tûbâdır boyuñ bûyun güldür hûbuñ *hulk-ı ‘azîm* (256/3)

Kalem suresinde geçen ve Hz. Peygamber'i tavsif eden bir ayettir.

“Ve sen elbette *yüce bir ahlâk* üzeresin.” (Kalem/68:4).

“İnnallâhe ve melâ'iketehu yusallûne ‘alen-nebiy”

Şair 127. şiirinin 30. dörtlüğünde Ahzâb suresinin 56. Ayetini mealen iktibas etmiştir:

İnnallâhe ve melâ-iketehu yusallûne ‘alen-nebiy; yâ eyyuhâ-lleżîne âmenû sallû ‘aleyhi vesellimû teslîmâ. (Ahzâb/33:56).

Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salavât getirirler. Ey müminler! Siz de ona salavât getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin. (Ahzâb/33:56).

Sevdi Hudâ Muhammed'i
Siz de seviñ bize dedi (127/30)

“Kün fe yekûn”

“İnnemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûlû lehû *kün fe yekûn*” (Yâsîn/36:82).

“Bir şeyi yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı ‘Ol’ demekten ibarettir. Hemen oluverir.” (Yâsîn/36:82).

Zuhûr iledir *emr-i kûn* ne kadar varsa eşyâ çok
 Tamâm olunca hem 'ömrüñ keser mezâr taşıñ mikrâs
 (178/2)

Şair bazan ayet veya hadisin anlamını da iktibas edebilir. Nitekim aşğıdaki Lokman suresinden alınan ayet mealen iktibas edilmiştir:

“Şayet yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de arkasından yedi deniz katılarak (mürekkep olsa) yine Allah'ın sözleri (yazmakla) tükenmez.” (Lokman/ 31:27).

Deryâlar mürekkeb ağaçlar kalem
 Eger kâtib olsa hep benî-Âdem
 Gece gündüz yazsa hüsnüñ bu 'âlem
 Kalur müsveddede hep tâzelenmez (225/5)

Hadisler

“Küntü kenzen mahfiyyen...”

Küllî şey'in ma'denisiñ küntü kenziñ mahzeni (1/3)

mısraındaki *küntü kenz* tabiri hadis olarak da rivayet edilen ve *küntü kenzen lâ u'refu, fe ahbebtu en u'refe...* diye devam eden “Ben bilinmeyen gizli bir hazine idim, bilinmek istedim, bilineyim diye halkı (kâinat) yarattım” ifadesinden alınmıştır.¹⁰ Bu, hadis olmadığı halde mutasavvıflar arasında hadis olarak kabul edilen ve oldukça yaygın olarak kullanılan bir sözdür.

“El fakru fahrî”

Fakr u fenâdır fahrımız böyle dedi Fahr-ı cihân (15/5)

¹⁰ Aydın 2002: 258-259; ayrıca bk. Aliyyü'l-Karî 2011: 201, 232. Hadis.

Bu mısradaki geçen ibare de hadis olarak rivayet edilen “*El fakru fahrî*” yani “Ben fakirlikle fahr ederim (övünürüm)” sözünden iktibas edilmiştir.¹¹

“Hubbu fi’llâh buğzu fi’llâh”

Şair sahih olan bu hadisi kendisine düstur olarak aldığını ifade etmektedir. “Allah için sevmek Allah için nefret etmek”. Ancak bu nefret kişilere değil sıfatlardır. Yani günahı işleyene değil günahın kendisinedir:

Severem mahlûku râzıkı için
Cümle kâ’inâtı hâlîkı için
Fıskına buğz etsem fâsıkı için
Hubbu fi’llâh buğzu fi’llâh diyerek (170/3)

"Allah'a en sevimli amel, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir." hadisinden iktibas edilmiştir. Sünnetin düsturlarından olan ve Sünen-i Ebû Davud'da geçen bir hadis-i şeriftir.¹²

“Levlâke levlâk lemâ halaktü'l-eflâk”

Halk arasında *hadis* diye meşhur olan “Sen olmasaydın, ben bu kâinatı yaratmazdım” anlamındaki bu söz Hz. Peygamber’e ait olmadığı halde sonradan uydurulmuş bir sözdür. Uydurma olduğu konusunda bütün hadis âlimleri ittifak etmişlerdir. Bununla beraber bazı âlimler ise Deylemî’nin İbn-i Abbas’dan rivayet ettiği bir hadise anlamca uyduğu için “*manası doğrudur*” diye de açıklamada bulunmuşlardır.¹³ Fâik Osman da birçok şair ve mutasavvıf gibi bu sözü muteber görerek şiirlerinde hem lafız hem de anlam olarak iktibas etmiştir:

Bizi ümmet etdiñ Şâh-ı Levîlâk’e
Çıkardıñ gezdirdiñ dokuz eflâke

¹¹ Aliyyü'l-Karî 2011: 183.

¹² *Sünen-i Ebu Davud*, c. 15; 347-348. 4599 numaralı hadis.

¹³ Aliyyü'l-Karî 2011: 212-213; Yılmaz 1992: 113.

Mâlik olmadıksa mâla emlâke
Fâ'ik'in gönlünde gizli kân etdiñ (46/5)

Hatta bir şiirinde baştan sona bu sözün anlamını işlemiştir:

Seniñdir sevdiğim dilber bu meydânda neler varsa
Seniñ için yâr oldu cümle cihânda neler varsa
Eğer sen olmayaydıñ halk vücûda gelmez idi hem
Seni ta'kîb edüp geldi bu ekvânda neler varsa (116/1-2)

“Mûtû en temûtû”

“Ölmeden önce ölünüz” anlamındaki bu söz de muteber hadis kitaplarında rastlanmayan hadis diye uydurulan sözlerdendir. Aslında sufilere sözlerinden olup Fenâ fi'llâh'a işaret etmek amacıyla kullanılmıştır.¹⁴

Göñül terk-i edeb etme bilür misiñ gelen kimdir
Gözün aç bunda suç etme ölmezden öñ ölen kimdir
(258/1)

“Ameller niyetlere göredir.”¹⁵

Bu hadisi şair metin olarak değil anlam olarak iktibas etmiştir.

Maksadına göre olur me'cûrunda dâ'imâ
Mu'tekîd olmazsa bir kul gitdiği râh râh değil (158/6)

(Bir işin karşılığı kişinin maksadına yani niyetine göredir.
Bir kişi bir işi Allah için yapmıyorsa onun yolu yol değildir.)

¹⁴ Aliyyü'l-Karî 2011: 277; Yılmaz 1992: 128. “Ölüm gelip çatmadan evvel, şehvani ve nefsanî hislerinizi terk etmek suretiyle bir nevi ölünüz.” (*el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ*, 2:29; *İbn-i Hâcer el-Askalânî: "Senedli, vesikalı bir hadis değil derim" demiş, Ali el-Karî ise: "Mânâsı doğrudur" demiştir.*)
<https://sorularlailamiyet.com/olmeden-once-olunuz-hadis-midir-0>

¹⁵ *Sahih-i Buhari* 2013: Vahy Babı 1. Yılmaz 1992: 83.

Manzum Hadis

Şairin, hadislerden iktibasları olduğu gibi bir manzum hadis denemesi de vardır. Bunlardan birisi yatsı ve öğle namazlarının sünnetlerini dört rekât kılmanın fazileti hakkında kaynağı bilinmeyen bir hadistir. Şair bu hadisi de nazma çekmiştir. Buna göre Medîne’de bir kız;

Ben ancak geceler kâ'im olanı
Alıram gündüzün sâ'im olanı
Benim mihrim budur ancak biliñ siz
Bu olmazsa eğer boş oluruz biz (172/4-5)

diyerek ahd etmiştir. Nihayet bir genç, bu kızla evlenir. Ancak bu genç geceleri devamlı namaz kılan gündüzleri de oruçla geçiren biri değildir. Kız bu durumda nikâhlarından şüphe eder ve Hz. Peygamber’e gelerek şikâyetçi olur. Gencin “Yatsı ve öğle namazlarının sünnetlerini dört rekât kılanın geceleri kaim gündüzleri de sâim sayılır.” şeklindeki hadisi hatırlatması üzerine Hazret-i Peygamber de tasdik edip nikâhlarının zarar görmediğini belirtir.¹⁶

Arapça İbareler

Âyet ve hadsilerden iktibaslar yanında şairin çeşitli Arapça ibareler Türkçe özlü sözleri de şiirinde zikrettiğini görüyoruz.

Eşfa' habîbî men teşâ(15/3)
Ey Habîbim istediğine şefa et.
Râhat hulkûm (28/47): *Râhatü'l-hulkum*¹⁷

¹⁶ Her ne kadar böyle bir hadis kaynaklarda geçmemkte ise de öğle ve yatsı namazının dört erkat kılınmasının faziletlerini anlatan hadisler vardır. (Ebû Dâvûd, Tatavvu', 7; Tirmizî, Salât, 205) (<https://kurul.diyaret.gov.tr/Cevap-Ara/213/ogle-ve-yatsinin-son-sunnetleri-dort-rekat-olarak-kilinabilir-mi->) (06.09.2020).

¹⁷ *Rahatü'l-hulkum* yani boğaz rahatı olan lokuma Balkanlarda rahat lokum adı verilir. Bizde de yakın zamana kadar latilokum diye adlandırılırdı. (Sandıkçioğlu, T.(2016). “Türk Mutfak Kültürü İle Diğer Mutfakların İletişimi”. Arıkan, A.D. (Ed.). *Türk Mutfak Kültürü içinde (Ünite 6). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.*) (<https://anabilgi.anadolu.edu.tr/?contentId=53003> (07.07.2024))

Lokum.
Tafaddal yâ seydî (seyyidî) (28/52):
 Müşerref olduk ey efendi.
şey'en li'llâh (170/4)
 Allah rızası için bir şey

Özlü Sözler

**“Aşk iğnesiyle dikilen bir dikiş
 Kıyamete kadar sökülmez imiş”**

Kime ait olduğunu bilmediğimiz bu kelâm-ı kibâr Fâik Osman'ın 135. şiirinde şöyle geçer:

İğne-i 'aşk ile eğer dikilirse bir dikiş
 Sökülür mü tâ kıyâmete kadar ben diyemem (136/4)

**“Eğer taat taamına muhabbet tuzu ekilmezse onun
 tadı olmaz”**

Ger muhabbet tuzu ekilmez ta'âm-ı tâ'ate
 Ne halâvet ola ondan maksadı kim Allâh değil (158/5)

2.2.2. Sosyal Hayat

Fâik Osman'ın özellikle heceyle yazılmış şiirlerinde yoğun bir şekilde sosyal hayatın izleri vardır. Bu şiirlerde yakın tarihe ait, kendisinin de bizzat şahit olduğu tarihî olaylar sık sık yer alır. Bunların en başında kendisinin de şahit olduğunu düşündüğümüz Ermenilerin Müslümanlara yaptığı zulümlerdir. Bilindiği üzere I. Dünya Savaşı'nda Ruslar 1914'te Doğu Anadolu'yu işgale başlamış, Artvin, Erzurum, Muş, Bitlis, Rize, Trabzon, Bayburt, Kelkit'ten sonra 25 Temmuz 1916'da da sıra Erzincan'a gelmiştir. Bu sırada Rusya'da Bolşevik İhtilali olmuş ve ardından Ruslarla mütareke imzalanmış ve Ruslar Erzincan'ı terk etmişlerdir. Ancak mütarekeye kadar 6 ay Erzincan'ı işgal eden Ruslar buraları Ermeni çetecilerine bırakmışlardır. Ruslar Erzincan'ı işgal ettiklerinde Fâik Osman 60'lı yaşlardadır. Dolayısıyla yaşananların canlı şahididir. Ermeniler ise kendilerine verilen görevi bihakkın

yerine getirmişler ve Müslüman ahaliye etmedikleri eziyet ve işkenceyi bırakmamışlardır. Çağının tanığı olan şair de sıklıkla bu elim hadiseleri büyük bir acıyla anlatır. “*Ermeni Ermeni zâlim Ermeni*” nakaratlı şiiri bu zulümleri en etkileyici bir şekilde tasvir eder:¹⁸

Kanlı bir vukû'ât söyleyim size
İ'timâd olursa ger sözümüze
Rus'dan soñra Ermeni ne yapdı bize
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni (29/1)

Bunun dışında Erzincan'ın Kurtuluşu da onun destan halinde anlattığı tarihî hadiselerdendir.

Fâik Osman'ın şiirlerinde dinî konular, tabiat, güzellik, güzeller yanında özellikle yaşadığı dönemi içine alan yakın tarihî olaylar da işlenmektedir. Gerek Rus işgali gerekse Ermeni mezalimi, Erzincan'ın Rus ve Ermenilerden kurtuluşu, yörede yaşanan çeşitli eşkıya olayları ve doğal âfetler ve insani olaylar bu konulardandır. Şair birkaç uzun şiirinde Ermeni mezalimini anlatmıştır. Bunlardan bu çalışmada 29. şiir olarak yer alan ve *Ermeni Ermeni zâlim Ermeni Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni* nakaratıyla olan ve 24 kıtadan oluşan şiir bu olayları en canlı anlatanlardandır. Şiir, baştan sona 1917-1918 Rus işgali ve sonrasında Ermenilerin Müslümanlara yaptığı katliam ve bu katliamın nasıl gerçekleştirildiği üzerinedir.¹⁹ Şair olaydaki failleri adlarıyla zikreder. Yine Halid Beğ Destanı da Erzincan'ın kurtuluşunu anlatan destanda da Ermenilerin Erzincan halkına yaptıkları ve Halid Beğ'in şehri onlardan kurtarışı anlatılır.

Destanlar

Destan, edebiyatta büyük, olağanüstü toplum ve kahramanlık olaylarını uzun ve manzum olarak anlatan bir edebiyat türü olarak tarif edilir. Destanlar âşık edebiyatının en uzun nazım biçimi olup

¹⁸ Bk. Sarıççek-Acar 2018: 203-230.

¹⁹ Bk. Sarıççek-Acar 2018: 203-230.

koşmaya benzer ve dört mısralı bentlerden oluşur. Genellikle 11'li hece ölçüsüyle yazılan bu destanlar bazen 100 bendi geçer. Önceleri büyük, olağanüstü toplum ve kahramanlık olaylarını uzun ve manzum olarak anlatan bir edebiyat türü olan destân zamanla mahiyet değiştirmiş, kahramanlık hikâyeleri, savaşlar, çeşitli toplum olayları (deprem, kıtlık ayaklanma), bazen de mizahi nitelikteki eserler, atasözleri, hayvanlar, insanların hayat safhaları (yaş destanı) da destân nazım şekliyle yazılmışlardır.²⁰

Fâik Osman'ın destan nazım şekliyle yazdığı şiirlerin sayısı 25 olup heceyle olan şiirlerinin %17'sini teşkil etmektedir. Bu şiirlerinde savaş, katliam, doğal âfetler, aşk, hastalık, hayvanlar, insanların hayat aşamaları (yaş destanı) ve benzeri birçok konuyu işlediği görülmektedir.

²⁰ Destân hakkında daha fazla bilgi için bk.: Y. Çotuksöken – M. S. Koz (1977). "Destân" md., *TDEA*, II, İstanbul: Dergâh Yayınları, 263-271; Kâzım Yetiş, (1994). "Destân" md., *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 9, s. 202-209; M. F. Köprülü (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Ötüken Yay. 41-65; A. İnan (1954). "Türk Destanlarına Genel Bir Bakış", *TDAY- Belleten*; *İA*, c. XVIII; Ş. Elçin (1988). "Türk Dilinde Destan Kelimesi ve Mefhumu", *Halk Edebiyatı Araştırmaları I*, Ankara: KTB Yay., 33-41; Z. Gençosman (1972). *Türk Destanları*; M. N. Sepetçioğlu (1976). *Türk Destanları*, İstanbul: Toker Yay.; A. T. Onay (1996). *Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*, (haz. C. Kurnaz), Ankara: Akçağ Yayınları, 135-156; A. Canip (1927). *Epopé*, İstanbul, 1-23; N. S. Banarlı (1987). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, c. I-II, İstanbul: MEB Yay.1-39, 723-724, 797-801, 848-851; A. Öztürk (1980), *Çağları İçinde Türk Destanları*; A. Öztürk (1985). *Türk Anonim Edebiyatı*, İstanbul, 170-220; F. K. Timurtaş (1965) "Türk Destanları", *Türk Kültürü*, S. 33, s. 577-582; A. Uçman (1982). *Rıza Tevfik'in Tekke ve Halk Edebiyatı ile İlgili Makaleleri*, Ankara: MEB Yay., s. 132-146;404-409; İ. Ozanoğlu (1940). *Âşık Edebiyatı*, Kastamonu; Ş. Taşlıova (1976), "Kars ve Çevresinde Sazla ve Sesle Söylenen Âşık Makamlarının İsimleri", *Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri Bildirileri*, Ankara, 136; M. S. Koz (1985). "Âşık Edebiyatında Destan ve Destan Konuları", *Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler*, Ankara, 92; R. E. Koçu (1966). "Destan, Destanlar", *İstanbul Ansiklopedisi* c. VIII, 4521-4523; S. M. Alus (1966). "Destan, Destan Satıcıları", *İstanbul Ansiklopedisi* c. VIII, 4523-4524; C. Dilçin (1983). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: TDK Yay., 315-334; Tahir-ül Mevlevî (1973). *Edebiyat Lûgati*, İstanbul.

a. Toplumsal Hayatla İlgili Olanlar

Güzeller Destanı (28)

Heceyle vezniyle yazılan ve şairin 100 hane/dörtlük olduğunu söylediği²¹ ancak defterde 90 dörtlük/haneden oluşan bu şiirinde şair, gerek Anadolu içi gerekse dışından olmak üzere 54 yer ve buralardaki güzelleri anlatmıştır. Adı geçen şehirlerin insanların karakteristik özellikleri yanında daha çok güzellerinin nitelikleri dile getirilmiştir. Bu şehirler, başta Erzincan ve yöresi olmak üzere sırasıyla şöyledir: 1-İç İl(İliç?), 2-Erzincan, 3-Kemah, 4-Eğir, 5-Arabgir, 6-Malatya, 7-Aspozi, 8-Antep, 9-Kilis, 10-Araban, 11-Halep, 12-Ma'laka, 13-Şâm, 14-Havran, 15-Hama, 16-Humus, 17-Ba'lebek, 18-Ezra'a, 19-Akabe, 20-Ma'an, 21-Medine, 22-Rebû, 23-Yenbû, 24-Mekke, 25-Cidde, 26-Remle, 27-Beyrut, 28-Hayfa, 29-Kudûs, 30-Halilürrahman, 31-Süveyş, 32-Port Said, 33-İsmailiyye, 34-Mutriyye, 35-Ken'an, 36-İbrailiyye, 37-İzmir, 38-Bursa, 39-Çanakkale, 40-İstanbul, 41-Ereğli, 42-İnebol[u], 43-Tirebol[u], 44-Sînâb (Sinop), 45-Samsun, 46-Giresun, 47-Tırabizon (Trabzon), 48-Rize, 49-Of, 50-Sürmene, 51-Rum İli, 52-Şiran, 53-Kelkit, 54-Gümüşhane. (28)

Bu destanın ilk dörtlüğü şöyledir:

'Âşıksın efendim diñle sözümü
Dünyâ güzellerin vasf edem saña
Kesemem güzelden iki gözümü
Dünyâ ateşlere yansa biliñ hâ (28/1)

Şair bir şiirinde ise 73 şehir gezdiğini söylemektedir:

Bu göñül gezmiştir yetmiş üç şehir
Kiminde bal yemiş kiminde zehir
Ba'zı safâ görmüş ba'zı gam keder
Şimdi Hâlıkına ricâya gitdi (66/18)

²¹ "Yüz hânedir güzelleriñ destânı" (90).

Talat ile Fitnat Destanı (64)

64. şiir olan bu destan Şemseddin Sami (1850-1904)'nin 1875'te yayınladığı *Taaşşuk-ı Talat u Fitnat* adlı ilk yerli Türkçe romanın destanıdır. Anlaşılan Fâik Osman bu romandan haberdardır ve görücü usulüyle evlenmenin sakıncalarını acıklı bir şekilde anlatan bu eserden etkilenmiştir. Bunun sonucunda da bu romanın destanını yazmıştır.²²

Zârâ Destanı (68)

Bu destanda şair Anber Beğ ile Nevhicaz Hanım'ın hüznünlü hikâyesini dile getirir.

Anber Beğ ile Nevhicaz Hanım Zârâ'da yaşamaktadırlar. Anber Beğ Nevhicaz Hanım'a âşık olur. Bir müddet sonra ikisi birbirini çok severler ve evlenmeye karar verirler. Ancak tam evlenecekleri zamam Anber Beğ bir hastalığa yakalanarak yatağa düşer. Nevhicaz Hanım o iyileşsin diye günlerce Anber Beğ'in başucundan ayrılmaz. Sonunda Anber Beğ ayağa kalkar ancak bu defa da Nevhicaz Hanım hastalanıp günlerce yataktan kalkamaz. Sonunda hazin bir şekilde can verir.

²² [Şemseddin Sami (1850-1904), *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat*, (haz. Sedit Yüksel), A.Ü. DTCF Yayınları, 1979.] Küçük yaşta babasız kalan Talat annesi tarafından büyütülür. İşyerine gidip gelirken Hacı Mustafa'nın dükkânına uğramaktadır. Bir gün tesadüfen Hacı Mustafa'nın üvey kızı Fitnat'ı görür ve ona âşık olur. Fitnat da Talat'a tutulur. Fitnat'ın annesi, Fitnat'a hamileyken kocasından ayrılmış daha sonra da Hacı Mustafa ile evlenmiştir. Bu evlilikten birkaç yıl sonra ise ölmüş Fitnat da öksüz kalmıştır. Hacı Mustafa, Fitnat'ı hiç dışarı çıkarmamakta, adeta evde hapis tutmaktadır. Talat, bir gün çarşaf giyip kadın kılığında Fitnat'ın yanına çıkar. İki sevgili birbiriyle konuşurlar.

Hacı Mustafa ise Fitnat'ı Ali Bey adında zengin ve yaşlı bir adamla evlendirmeyi düşünmektedir. Fitnat ise buna yanaşmaz. Sonunda Hacı Mustafa'nın dediği olur; fakat Fitnat buna dayanamaz ve intihar eder. Ali Bey, Fitnat'ın boynuna takılı muskayı açıp okur ve delirir. Çünkü öz kızıyla evlenmiştir. Bir süre sonra ise ölür. Ardından bütün bu olanlara dayanamayan Talat da yatağa düşer; çok geçmeden o da ölür. Roman, bu acıklı sonla biter. (https://www.turkedebiyati.org/kitap_ozetleri/taassuku-talat-ve-fitnat.html) (25.02.2018)

Kemâl Beğ Destânı (69)

Destan kahramanının adı Tüccâr Kemâl Beğ'dir. Asıl vatani Şam'dır. Kendisi tüccarlık yapar. İki kız üç de oğlu vardır. Üç yüz katırıyla ticaret yapmaktadır. Hicri 1303'te Halep'e yaptığı bir seferinde haramilere yakalanmış ve bir Cuma günü kuşluk vakti onlar tarafından öldürülmüştür. Onu öldüren ise haramilerin reisi Cemâl Beğ adında bir canidir. Kemâl Beğ ne kadar yalvardıysa kimse dinlememiş, gözlerini bağlayarak otuz bir kılıç darbesiyle yavaş yavaş işkenceyle öldürülmüştür. Öldürüldüğü tarihte 45 yaşındadır.

Kemâl Beğ'in Mısır'dan seçip getirdiği, Mısır güzeli diye tasvir ettiği ve çok sevdiği bir karısı vardır. Oğullarından Cemil on yedi yaşındadır. Oğullarının en zarif olanı ise Hz. Yusuf gibi yakışıklı olan Yaman'dır. İki kızından birinin adı ise Züleyha'dır.

Şiirden, ana ve babasının sağ olduğu ve Şam'da yaşadığı anlaşılmaktadır.

Ermeni Kızı Ahçek ile Hüseyin Destanı (71)

Şiirlerde toplumda yaşanan bazı olaylar da ele alınır. Bunlardan biri de Ermeni kızı Ahçek ile Müslüman genç Hüseyin arasındaki gönül ilişkisidir.

Hüseyin, Ahçek adında bir Ermeni güzeline âşık olur. On yıl bu aşk ile hasret çeker. Anlaşıldığı kadarıyla kız Hüseyin'in kendi dinine girmesini ister; Hüseyin bunu kabul etmeyince o da bir Ermeni genciyle evlenir. Bunun üzerine şair de

Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ (71)

nakaratlı bir destanla bu olayı ölümsüzleştirir.²³

²³ Elazığ yöresinde bu destana benzer bir türkü de vardır: Ahçik Türküsü. <https://kanal23.com/haber/elazig/ahcik-turkusunun-oykusu-cEMB3w4x> (16.01.2024)

Yaş Destanı (100)

27 beyit olan bu şiir aruzun *mefa'îlün mefa'îlün mefa'îlün mefa'îlün* vezniyle yazılmıştır. Şair bu şiirinde; ruhların yaratılışından kâinatın ve Hz. Âdem'in yaratılışına; insanın ana rahmine düşmesinden, şekil bulmasına, dokuz ay orada kalıp, doğumdan çocukluk gençlik, ihtiyarlık derken 120 yaşa ve nihayet kabre kadar olan macerasını anlatmaktadır. Her ne kadar şair böyle söylemese de şiir *Yaş Destanı* niteliği taşımaktadır (100).

b. Eşkiya Destanları

Bu destanlarda o zamanlar, Dersim yöresinden gelip Uluköy civarında yerleşen ve zaman içinde Uluköy'e baskınlar yaparak tacizlerde bulunan ve yöre halkı tarafından "Kürd"²⁴ diye tanımlanan eşkiyaların yaptıkları anlatılmaktadır. Bu tarz olaylar birkaç defa olmuştur ve Fâik Osman da bu olayları şiirlerine konu etmiştir. Biz bu şiirleri de destan kategorisine dâhil ettik.

Eşkiya Destanı-I(31)

On yedi dörtlükten ibaret bir şiirdir. Bu destana göre eşkiyalar bir kış gecesi Cenciğe deresinden köye saldırmışlardır. Bu saldırıda Ziya adlı biri vurulmuştur. Ayrıca altı yedi kişi daha ölmüştür. Ölen Ziya aynı zamanda burada bulunan bir tekkenin de sahibidir. Bu tekke dışarıdan gelen misafirlerin ağırlandığı yermiş. Ağıt yakan ise Ziya'nın eşi olup "artık misafirler kapıda kalacaktır" diye üzülmemektedir. (31)

Eşkiya Destanı-II(198)

Beş mısralık dört bendden oluşan bu destanda ise eşkiyaların bir Ramazan gecesi sahur vaktinde köye saldırıları anlatılır. Anlaşıldığı kadarıyla olay, köyde yaşayan biri işbirlikçinin eşkiyaya yardımı sonucu gerçekleşmiştir. Köprüde bekçilik yapan bu işbirlikçi köylüleri tuzağa düşürmüştür. (198)

²⁴ Bu şiirlerde geçen "Kürd" kelimesinden kastedilen o zamanlar köye baskınlar düzenleyen Tunceli yöresinden gelen eşkiyalar"dır.

Eşkîya Destanı-III(201)

Bu destan ise 30 dörtlükten oluşmuştur. Eşkîya Tilek denilen mevkiden bağ ve bahçelere hücum etmiştir. Bu şiirde de gözcü olarak bırakılan kişinin ihaneti var gibidir. Zira eşkiya Tilek, Sıranas/Sırnas/Yamaçlı ve Erdene'ye dolduğu hatta Söğütlük'e kadar gelip gizlendiği halde gözcü kimsenin olmadığını söylemiştir. Köyün köprüsünü tutan eşkiyanın hepsi de yakın köylerdendir ve Kadir gecesinde köye misafir olmak için haber göndermişlerdir. Fırat nehri kabardığı için köyden kaçmak da mümkün olmamıştır. Köprü ise zaten tutulmuştur. Köyün ağaları çaresiz onları ağırlamışlar ancak yine de onların yağmasına engel olamamışlardır. Sahur vaktine kadar yiyip içen eşkiya saldırıya geçmiş on bir köyü talan etmişlerdir (201).

c. Ermeni Mezalimi ve Savaşlar Üzerine Olanlar²⁵

29 Ekim 1914'te Osmanlı Devleti Almanya'nın yanında I. Dünya Savaşı'na dâhil olur. Bunun ardından Rusya Osmanlı'ya savaş açarak Anadolu'yu işgale başlar. Rus kuvvetleri 2 Kasım 1914'ten itibaren Artvin'den başlayarak Erzurum, Muş, Bitlis, Rize, Trabzon, Bayburt, Kelkit'i ve 25 Temmuz 1916'da da Erzincan'ı işgal eder. Ekim 1917'de Rusya'da yönetim Bolşeviklerin eline geçince barış yapılır. Ardından 18 Aralık 1917'de Erzincan Mütarekesi ile Türk Ordusu'nun müdahalesiyle 13 Şubat 1918'de Erzincan kurtarılır.

Erzincan, 1918 Aralık'taki mütarekeye kadar yaklaşık altı ay Rus işgalinde kalır. Ancak barış yapılmışsa da Ruslar emellerinden vazgeçmezler ve bu defa görevi yerli Ermeni çetelerine devrederler. Ruslar çekildikten sonra onlardan daha vahşi bir

²⁵ Destan türünü açıklarken yaşanan doğal afetler yanında çeşitli savaş, katliam, eşkiyalık ve felaketlerin de destan konusu olabileceğini söylemiştik. İşte onlardan birisi de Erzincan'da Ermenilerin Müslümanlara yaptıkları katliamlardır. Fâik Osman da birçok şiirinde değişik vesilelerle bu katliamlardan söz etmiştir. Anlatılanlar destan niteliğinde olmakla beraber bunların bazısına şiir içinde de olsa destan demiş bazılarına ise bir ad vermemiştir. Biz bunları da destan olarak değerlendirdik.

zulmü Ermeni çeteleri devam ettirir. Bu zulmün tanıklarından biri de o sıralarda 60'lı yaşlarda olan Fâik Osman'dır. Şiirlerinde bu zulümler sıklıkla yer alır. Gerek Rus işgali sonrasında gerekse Erzincan'ın Kurtuluşu'nda Ermenilerin yaptığı katliam ve mezalimi anlatır (29; 30; 34).

Ermeni Mezalimi Destanı I

Bu şiirlerden ilki 29 numaralı şiirdir. Burada genel olarak Rusların gidişiyle Ermeni eşkiyasının zulmünü iyiden iyiye artırdığı anlatılır. Çarşıda pazarda, kahvede kimi buldularsa tutmakta, evleri basıp mazlum insanları hapsedip ardından da çeşitli işkencelerle öldürmektedirler (29).²⁶

Ermeni Mezalimi Destanı II (30)

Bu konudaki şiirlerin ikincisi ise 30. şiirdir. Burada da ferdi bir konu ele alınmakta, Ermeni zulmünde katledilmiş genç bir delikanlının uğradığı katliam, önce kendisinin, ardından da annesinin ağzından dile getirilmektedir (30).

Hâlid Beğ Destanı (34)

Bu şiirlerden diğeri ise Erzincan'ın Kurtuluşu'nu anlatan şiirdir. Şair son kıtada bu şiirin bir destan olduğunu şu mısra ile ifade etmiştir:

“Bitir imzâ ile *Fâ'ik* destânı” (34/44)

Bu şiirde şair Erzincan'ın kurtuluşunda yaşananları başarılı ve çarpıcı tasvirlerle anlatmıştır. Rusların Erzincan'dan çekilmesiyle birlikte Ermeniler zulümlerini artırmış Rusların bile yapmadığı zulmü yapmışlardır. Binlerce insan ölmüş çarşı-pazar her taraf kanla dolmuştur. Yakaladıkları Müslümanları hançerleyip öldürmektedirler. Bu yüzden Müslümanlardan kimse dışarı çıkamamaktadır. Ellerinden bir şey gelmeyen halk Allah'a dua etmekte maneviyat erlerinden istimdad etmektedir. Nihayet

²⁶ Daha fazla bilgi için bk. Sarıççek-Acar 2017: 124-144.

Garbî Dersim Müfreze Komutanı Hâlid Bey askerleriyle şehri kuşatmıştır. Ermeniler kaçmak için uğraşmakta, ancak kaçarken bile etrafa tuzaklar kurmakta ve önlerine çıkan herkesi katletmektedirler.²⁷

Edirne Destanı (203)

Edirne, Fâik Osman'ın üzerine destân yazdığı şehirlerdendir. Bu şiirde Edirne'nin 1912-1913 Bulgar işgalindeki kahramanı Şükrü Paşa'nın adı geçmesine rağmen anlatılan Edirne'nin 1922'de yaşamış olduğu Yunan işgalidir. Bu işgal Edirne'nin Osmanlı tarihindeki dördüncü işgalidir.²⁸ Fâik Osman ise bu tarihlerde Erzincan'da olmalıdır. Büyük bir ihtimalle İstanbul'da bulunduğu yıllarda ziyaret ettiği Edirne'nin işgalinden etkilenmiştir. Şair sekiz bentlik bu şiirinde Yunanlıların işgal sırasında Edirnelilere yaptığı katliam ve eziyetleri görmemesine rağmen içinden hissederek yazmış olmalıdır. Şiir Edirneli genç kızların ağzından yazılmıştır (203).

Esîr oldu Edirne'niñ yarısı
Al kana boyandı Nergis yazısı
Her birimiz bir ananın kuzusu
Sen var iken Allâh kime gideyim
Zâlimler elinde nasıl edeyim (203/1)

Kızlar Edirne'nin unutulmaz kahramanı Şükrü Paşa'nın ruhaniyetinden yardım istemektedir.

Gözyaşıyla 'arzu hâller yazarız
Zâlimler içinde ağlar gezeriz
Boynu buruk sefil mazlûm kızlarız

²⁷ Daha fazla bilgi için bk. Sarıççek-Acar 2018: 203-230.

²⁸ 1361 yılında fethedilen Edirne, 1829 Rus işgaline dek 459 yıl işgal yaşamamış, ancak bundan sonra 4 işgal görmüştür: 1) 1829 Rus işgal; 2) 20 Ocak 1878 ikinci Rus işgal; 3) 26 Mart 1913 Bulgar işgal; Şükrü Paşa 1912-13 Balkan Savaşı sırasında, Edirne'yi kendisinden istenen süreden fazla savunarak düşmanın İstanbul'a geçmesini önleyen ünlü bir kahramandır. 4) 25 Temmuz 1920 Yunan işgal. (Uysal 2006: 45-48)

Yaşa biñler yaşa sen Şükrü Paşa
Nüfûsuñ te'sîri var kara taşa (203/6)

d. Diğer Sosyal Olaylarla İlgili Destanlar

Kerbelâ Mersiyesi-I (40) Kerbelâ Mersiyesi-II (145)

İslam âleminin kanayan yaralarından biri olan Kerbelâ faciasının konu edildiği biri yedi (40) diğeri de 25 beyitten ibaret (145) iki şiiri vardır. Bunlardan ikincisini:

“Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım”

nakaratıyla Hz. Fâtımâ ağzından söyler (145).

2.2.3. Dil ve Üslûp

a. Kelimeler

Şairin kelime dağarcığında birçok mahalli ve Eski Anadolu Türkçesi özellikleri taşıyan kelime ve ekler vardır.

ahşam: Akşam (17/4).

aktarmak: Yere yıkmak, devirmek. Beyitte aşağıya indirmek anlamında: “*Akdardıkça gözlerini*” (76/4).

aña: Ona. (13/3; 127/17, 21; 155/2; 158/1; 209/10).

anaz: Ananız (145/6).

Anşa: Ayşe (92/6).

bakanda: Bakınca; baktığı zaman (28/20).

bala: Evlat, çocuk (30/9).

başıbozuk: Orduya katılan gönüllüler (34/32).

bay: Zengin (16/4).

bay-: Zenginleşmek (87/1).

boynan: Boynuna (79/17).

buhağ: Gerdan (52/1; 156/4; 249/4).

buhah: Gerdan (108/4).

bukağ: Gerdan (64/14; 92/9; 93/6).

bular: Bunlar (21/9-10; 28/83; 32/25; 100/26; 145/25; 182/2; 205/3).

Çalap: Tanrı (69/20).

- çalha-*: Sarsmak (199/3).
- çankı-*: Söyleşmek. Burada cınlatmak anlamında kullanılmış (197/20).
- çeğil*: Çakıl, çakıl yığını. (31/12).²⁹
- çırçır*: Çörçöp/Çalırçıp(?) (111/11).
- dalfes*: Sarıksız fes (71/6).
- edebilmem*: edemem (188/2).
- edem*: Edeyim (9/1; 21/4; 28/1; 51/6; 57/1; 60/10; 68/2; 69/21, 23; 80/1; 109/12).
- elbisez*: Elbiseniz (145/10).
- emmi*: Amca (37/10, 11).
- eyd-< eyit-*: Söylemek (burada “okumak” anlamında). (127/14)
- eylenme-*: Eyilenmemek; iyi olmamak; şifa bulmamak (206/5).
- fezâh <fiza'*: Korkma, bağırıp çağırma; dayanamama; ümitsizlik; inleyip sızlama (37/13).
- fino fes*: Bayanlar için ince, zarif, kaliteli fes (109/6).
- fışne*: Vişne (109/9).
- gendim*: Gendüm. Buğday (113/3) Mahallî söylenişi: *gendime*.
- göresmek*: Göresi gelmek, özlemek (145/1).
- görmüşem* (30/7).
- göyün-*: Yanmak (149/2).
- gunc*: Naz, cilve, edâ; şuhluk, şivekârlık (38/4).
- gülenç yüzlü* (28/41).
- güleş*: güreş (26/1).
- günde*: Her gün. (26/9).
- harh*: Ark, su kanalı³⁰ (31/9).
- hark*: Ark, su kanalı. (68/35; 238/3).
- hilden*: Kakule bitkisi (?) (160).
- hürü*: hûri. (60/2).
- ırgala-*: “Yerinden oynatıp sallamak; ilgilendirmek” anlamına gelmekle beraber metinde “haykırmak, gürlmek” anlamında kullanılmıştır (36/4).

²⁹ *Derleme Sözlüğü III* 1993: 1034.

³⁰ Erzincan'da Fırat'ın güney ve kuzeyindeki araziye sulamak amacıyla yapılmış olan arklardan biridir. Yörede *hark*, *harh* şeklinde de telaffuz edilir. Bazıları hayır için yapılmış hayrattırlar. “Erzincan’dan öte geçede Bey Arkı(harkı) derler, Sultan Melik Fahreddin’in oğlunun ve hatununun vakfidir. Mercan Deresi’nden akar, ruhları şad ola. Bu kadar pamuk, bahçe, bostan, 100 adet köy tarlası suvarılır, ünlü hayrattır... *Bey Harkına Hatun Harkı* da diyorlar..” Ayrıca *Dük Harkı* diye bir su arki da vardır. (Ali Kemali 1992: 282-283.)

“Bir gök ırgalandı velvele oldu”

içre (5/2, 3; 13/3; 49/2; 68/5; 88/8; 91/13; 137/5; 138/5; 168/6; 204/1; 205/1; 207/4; 210/5; 232/1; 245/6; 249/2; 255/3; 258/2; 263/6; 265/2).

işbu (3/5; 17/5; 20/3; 21/10; 26/18; 28/85; 40/1,2,3; 51/8; 64/12; 78/5; 86/14; 99/4; 103/11; 146/13; 150/1; 172/6; 258/3).

işitdirem: İşittireyim. Kime *işitdirem* (9/1).

iv-/ev-: Acele etmek. (26/5; 60/8; 68/16; 187/5; 201/23).

kalmakal: Gürültü, kargaşa³¹ (36/2).

kama-: Çivilemek, perçinlemek, çakmak (193/3).

karavaş: Cariye, hizmetçi (26/19; 70/2; 175/2; 246/2; 263/4).

keçeğe: “keçeye” anlamında kullanılmış olmalı (37/22).

kelep: Bükülmüş iplik kangalı, çile.

kelep kelep (İplik, kumaş gibi şeyler için) halka halka (71/2).

kimesne: Kimse (27/2).

kocal-: İhtiyar olmak (197/1-2).

kol: Kolluk kuvvetleri (198/3).

Kör kuşun: Kör kurşun(?) (94/4; 198/1,2,4; 199/4).

köv: Köy (22/1; 201/5, 28).

kuc-: Kucaklamak (59/2).

kutnî: Pamuğa ait, pamukla ilgili. Pamuktan yapılma. Eskiden erkeklerin giydiği ipek karışığı pamukla yapılmış renkli entarilik (86/8; 103/4; 140/6). Mahallî söylenişi: *kutnu*.

mâ-fât: Elden giden, kaybedilen (132/14).

makreb: Mukarreb (145/24).

ma'lefirmiz: Ot, saman, hayvan yemi gibi şeyler konulan yer (173/4).

muzu: Ya “acıtan inciten, eziyet veren” anlamında “mûzî” ; ya da “zarar veren, zarar yapan” anlamında “muzır” kelimesinin bozulmuş hali olabilir.³² (35/12).

nefs'emâre: nefs-i emmâre (10/5).

neynim: Ne yapayım (201/22).

nezidine: “Nezdine” (:yanına, tarafına, huzuruna) kelimesinin vezin gereği söylenişi olmalı (148/5).

³¹ Kalmakal: Gürültü. (Ardahan, Kars, Yozgat) (*Derleme Sözlüğü VIII* 1993: 2610). Metinde “karmaşa, kargaşa” anlamındadır. Azeri Türkçesinde “skandal” anlamındadır. (<https://azerice-turkce.cevirsozluk.com/31015065-qalmaqal> 02.08.2019)

³² *Derleme Sözlüğü IX* 1993: 3227.

od: Ateş (11/3; 54/3; 83/2; 91/1; 94/4; 119/3; 141/2; 145/16; 183/6; 192/2; 206/7; 237/2; 246/3).

ögeç: İki, üç yaşlarında koyun ve keçi³³ (103/4).

ölmüşem (30/7).

peğ: *pek/peh*: 1-Arsa. 2-Arsa ve tarla çıkıntısı. 3-Hendek. 4-Yapı yıkıntısı ve arsası (34/40).³⁴

sağış: Sayı, adet, miktar, hesap (259/3).

sançmak: (sancup) Saplamak, batırmak³⁵ (34/7).

sepetlik: Eskiden su değirmenlerinde, öğütülmek üzere getirilen buğdayın konulduğu yer³⁶ (113/2).

soruş : (Sevmeyenler bizi) *soruşmasınlar*: Karşılıklı birbirini sorarak konuşmak (27/3).

sovuk: Soğuk (Çayın suyu) *sovukdur* (31/6).

sürüş:- Karşılıklı uğraşmak, çekişmek, itişmek.³⁷ Birisine sataşmak. 'Akıllı olan bize sürüşmesinler (27/5).

şakşak: 1. Su değirmenlerinin deposunda tahılın bittiğini bildiren çingirak. Şıkırdak veya çakıldak da denir. 2. Değirmen taşına tahılın döküldüğü yer³⁸ (113/1).

šehtikân <šehd-kâm: Tadı damağında kalmış (113/6).

şikâf: (Güzel sanatlarda) boya ile yaldızla birlikte kullanılması ile yapılan süslemeler (135/2).

şımşırâk: Şeb-çerâğ taşı. Gece çırası, geceleyn parlayan yakut veya inci.³⁹

şinlik: Şenlik. Ahali (34/23).

taklaş:- Sataşmak, dalaşmak⁴⁰ (27/6).

talan:- 1-Yağmalanmak, yağma edilmek.⁴¹ 2-Kaplanmak, bürünmek. İstila edilmek⁴² (31/16).

tıfân: Tûfân (146/2).

³³ Dilçin 1983: 166.

³⁴ *Derleme Sözlüğü IX* 1993: 3419.

³⁵ *Derleme Sözlüğü X* 1993: 3535

³⁶ <http://www.yenimeram.com.tr/konyanin-su-degirmenleri-182787.htm> (16.12.2017)

³⁷ *Derleme Sözlüğü X* 1993: 3724

³⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=296186 (12.11.2017)

³⁹ Pala 2004: 422-423.

⁴⁰ *Derleme Sözlüğü X* 1993: 3810.

⁴¹ Dilçin 1983: 201.

⁴² *tala*:- 1-Kaplanmak, bürünmek. 2-Ağrıyacak ve kızaracak biçimde sürtünmek, dalamak. 3-Köpek ısırmak (*Derleme Sözlüğü X* 1993: 3813).

ur-: vur- (20/1; 23/1; 26/8; 28/36; 29/15-16; 30/7; 31/3, 17; 33/1-2; 34/23; 45/18; 57/4; 65/1; 68/5; 69/3; 70/5; 71/10, 14; 82/2; 83/11; 91/3, 6; 92/6; 92/10; 121/11; 162/6; 166/4; 175/5; 197/9; 199/2; 201/12, 21, 27, 28, 30; 203/3; 213/4; 241/1; 250/4).

yaldad-/aldad-: aldatmak:İslâm'ı yaldadır taşra çıkalar (34/29).

yalp yalp: Yalap yalap: Işıl ıslıl; parıl parıl (81/2).

yanak : Yanalım. (Koymazlar ki *yanak* öz derdimize) (68/2).

yanım: Yanayım (190/3).

yapam: Yapayım (214/5).

yardımız: Yardımınız (80/3).

yayka-: Yuyup yıkamak, yıkayıp temizlemek (224/1-2).

yazı: Düzlük, ova, sahra, ıssız kır (203/1).⁴³

yüzen: "Yüzüne" anlamında (140/3).

derd: dert (14/5; 17/1; 30/3; 33/2; 34/4,36.....).

feza': fezâh (37/13, 23; 68/12; 69/7; 101/4;...).

Biz bu durumları mahalli söyleyişler oldukları için muhafaza etmeye çalıştık (14/5; 17/1;30/3;33/3;...).

"*Yemezem, içmezem, bilmezem, nidem*" gibi birinci şahıs eklerindeki Eski Anadolu Türkçesi döneminden kalma kullanım da mahalli ve de arkaik unsur olarak korunmuştur (68/5).

Sen sağ ol ben *ölem* garîb bülbülüm (68/28).

Yine cânım yandı *nidem*

Bu derdile nere *gidem*

.....

Bilmezem ki nasıl *edem* (80/1).

b. Ünlü Düşmeleri

Şair zaman zaman vezin gereği kelimelerdeki bazı ünlüleri düşürmektedir:

anuñçün: anuñ içün (onun için) (100/4; 137/5; 177/3; 240/3).

benimçün: benim içün (62/3; 156/9).

bunuñçün: bunuñ içün (1875).

gelnim: gelinim (69/20).

⁴³ Derleme Sözlüğü XI 1993: 4216.

hakkiçün: hakkı için (11/1-2, 5; 12/3; 26/23; 45/8; 145/25; 204/6).

hürmetiçün: hürmeti için 9/2; 11/5; 12/1, 3, 6).

iylenme-: İyilenmemek. İyileşmemek (26/14; 35/16; 90/13; 91/4; 222/1-5).

iyler: İyiler (68/2).

iylik: İyilik (27/2, 9; 169/2-3; 223/4).

kendiçün: kendi için (1/4).

kuzlamak: kuzulamak; yavrulamak (222/5).

net-: ne et- (29/12; 37/21; 145/5; 185/3; 199/1; 206/4).

neyle-: ne eyle- (115/2; 139/6; 155/2; 164/1; 221/3; 239/3, 4; 260/5).

nide: ne ide (ne ede) (31/3; 37/18-19; 40/5; 41/4; 69/15; 68/28; 80/1; 164/1; 176/3).

nola: ne ola (124/3).

nolur: ne olur (227/1).

sarnup: sarınup (127/24).

seniñçün: seniñ için (1/4; 39/2 142/4; 248/1-5).

sürüyüp: sürüyüp (179/1).

varlığıçün: varlığı için (209/12).

c. Ünsüz Düşmeleri

Bunun dışında bazı ünsüz düşmeleri de görülmektedir.

başıza: başıñ/m/ıza anlamında (69/17).

boyuzu: Boynuñuzu (69/23).

gir: giyer (192/1).

kaldız: kaldıñız (31/16).

kör kuşun: kör kurşun (?) (94/4; 198/1,2,4; 199/4).

netdiz: ne ettiñiz (29/12).

neylediz: ne eylediñiz (111/5).

oları: onları (242/3)

oldusa: olduysa (158/4).

pederiz: pederiñiz (145/11).

yana gelir: yanına gelir (83/34)

mİslİñİz eki **mİslİz** şeklinde ünsüz düşmesine uğramıştır:

Hiç acıamaz *mısız* bizi kardaşlar (77/8).

mİslİñ eki **mİñ** şekline gelirken hem ünlü hem ünsüz düşmesine maruz kalmıştır.

Bilmezmiñ Fâik'i ey 'azîz kardaş (102/13).

-ñİz eki -İz şeklinde ünsüz dümesine uğramıştır:

Netdiz Ermeni'yi getürüñ şimdi (29/12).
 Bize bir *yardıımız* yok mu (80/3).
 Mübârek eylesin Allâh *mâlızı*
 Rızâya döndürsüñ her bir *hâlizi* (103/14).
 Kanlı *elbisezi* soydu (145/10).
İntikâmızı alaydı (145/11).
 Bahârda devşürür hûblar *tozuzu*: tozunuzu (246/4).

d. Eski Anadolu Türkçesi Ekleri

-İAyIn: zaman yanında benzetme de yapan eklerdendir.⁴⁴
buncıİayın: Bunun gibi (13/2; 241/3).

-gİl: Emir eki.
eylegil: (9/2; 10/2; 72/8; 86/4; 220/2; 221/4).

-İsAr: Gelecek zaman eki.
dutısar (15/5); *doğısar*; *koyısar* (21/2); *katlanısar* (53/2);
edısar (12/1; 26/4; 28/7; 123/11; 127/14; 197/19; 233/1);
gelısar (113/3); *solısar* (88/3).

Çokluk 3. Kişi eki

-k: Günümüzde kullanılmayan ancak ağızlarda kullanılan bir ektir.

kalırık: kalırsız.
 Çocukları tûfanda kalırık sandı (146/22).
gidek: gidelim.
 Lâyıkça gel gidek derler habîbâ (28/70).
 Gel gidek Allâh kerîmdir (184/2).
 Kime gidek Allâhımız var iken (203/2).
 Gel benimle gidek yâre 'acel der (262/4).

Sıfat-fiil Eki

-İk: Bu sıfat-fiil eki günümüzde kullanılmayan ancak ağızlarda kullanılan bir ektir. Anlatılan geçmiş zaman anlamını verir.

⁴⁴ Bk. İlhan 2009: 1547.

boyanık: boyanmış.

Kana *boyanık* hançer-i zülfüñ (190/1).

Farklı Kullanımlar

ağla beni/ beni ağla: (30/9; 37/14; 91/1; 94/4; 114/2-5; 145/1).

seni ağla: (82/27).

2.2.4. Atasözü ve Deyimler

a. Atasözleri

Ateş olmayan yerden duman çıkmaz⁴⁵:

Şair bu atasözünü *nerde kül varsa orada ateş vardır* şeklinde kullanmıştır:

Nerde kül var ise hâr vardır orda

Hâsılı hâlimden gel sen ol âgâh (103/1)

Sırrını açma dostuna o da söyler dostuna⁴⁶

Bu atasözü bir beyitle açıklanmıştır:

Verme sakızıñ sakın hiç kimseler çignemesiñ

O da başkasına verir keşf olur esrâr-ı râz (213/1-2)

Burnu koku almayan kimse gül bahçesinden lezzet almaz.

Sarılmış sarı renge sevdiğim sarıçiçeklerdir

Kokusun almayan kimse nedir gül gülşeni bilmez (232/1)

Küçük suda büyük balık olmaz.

Küçük suda büyük balık olur mu (238/4)

Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

Yemese 'aselden bir kişi aslâ

Balı söylemekle ağız bal olmaz (239/2)

Dostu Allah olan Cebrail'i neylesin.

Refik-i Hak olan Cibrîl'i neyler (239/3)*

⁴⁵ Aksoy 1984: 145, nu. 329.

⁴⁶ Aksoy 1984: 347, nu. 1793.

Denizi bulan çayı neylesin.

Deñize gark olan çay seli neyler (239/3)*

Lafla peynir gemisi yürümez:

Kâl demekle kalbinde hâl olmaz (239/3)

b. Deyimler*Âhı göklere çık-* (4/1).*Aklı başından git-* 28/31; 63/3).*Aklını başına devşir-* (28/84; 214/2).*Aklını başından al-* (85/2; 217/3).*Aşına ağu kat-* (45/7).*Ayıbı yüzüne vurul-* (9/4).*Bağrı yanık* (171/1; 190/1).*Bağrını yak-* (11/3).*Bahtı kara ol-* (89/9; 111/9).*Baş edeme-* (188/2).*Başımıza gelen kurudur ya yaş ol-* (26/11).*Bel bük-* (129/3; 141/2).*Beli bükül-* (4/2).*Beşâret çal-* (145/19).*Bir içim su* (75/2).*Boynu buruk/bükük* (14/3; 16/4; 65/11; 65/11; 72/2).*Can at-* (189/1).*Can kulağıyla dinle-* (35/12).*Can yak-* (129/3).*Canı git-* (259/2).*Cihanı tut-* (190/7).*Çok gör-* (92/7).*Dağlara düşür-* (202/6).*Defterini dür-* (191/2).*Derdine yan-* (146/22).*Derdini ağla-* (7/6; 30/6; 121/19).*Dili lâl ol-* (26/8).*Dilinden bal dökül-* (28/15).*Dilinden düşürme-* (121/15).*Dilini bağla-* (188/2).*Dizlerinin bağı çözül-* (28/53).

* Bu sözleri Atasözleri kaynaklarında bulamadık.

- Eğri bak-* (214/2 257/3).
Elekten geçir- (197/11).
Eli bağlı boynu buruk ol- (21/3).
Eli kalem tut- (214/4)
Eli tutma- (26/8).
Elinden tut- (101/8).
Elini tut- (155).
El uzat- (102/5).
Eteğini tut- (17/5).
Ettiğini bul- (111/10).
Evşan et-: İşemek (27/7).⁴⁷
Geceyi gündüze kat- (87/2).
Gizleye gizleye belâyı bul- (26/17).
Gönlü daral- (4/2).
Gönlüne ateş düş- (89/1).
Gönül al- (92/11).
Göz değ- (147/1).
Göz dik- (47/2).
Göz gözü görme- (34/25).
Göze çarp- (28/61).
Göze gir- (189/1).
Gözleye gözleye gözlerden ol- (26/17).
Göz ucuyla bak- (28/20).
Gözünü aç- (26/1; 113/11; 205/1; 257/1).
Gözünü kaşını oynat- (21/1).
Gözü tok (201/13).
Gurbete düş- (9/3).
Gün gör(me)- (28/13).
Haber veren vîrânede huffâşdır (26/17).
Havuzu damlaya sat- (86/5).
Hesabı görül- (31/3).
İçinin yağı eri- (64/1).
İşi Allâh'a kal- (72/4)
İşine gel(me)- (27/2).
Kadrini bil- (127/15; 261/2).
Kan ağla- (57/2; 144/1).
Kapañ dayandım: Kapına dayandım: Kapısını çalmak; birine muhtaç olmak, başvurmak (246/5).
Kapısına gel- (14/2; 18/1).

⁴⁷ Derleme Sözlüğü, c. V, s. 1816.

Karalar giy- (91/1, 8; 112/3).
Kılı kırk yar- (25/2).
Kışını yaz et- (26/4).
Kolu kırık ol- (26/8)
Kulağa gir- (26/6).
Kulağına küpe eyle- (148/1).
Kulak ver- (26/1; 41/1).
Kul karavaş ol- (26/19; 246/2; 263/4).
Ölüsünü ağla- 91/14).
Ömrümün varı (190/2).
Par par yan- (55/1-redif).
Peşini veresiye et- (197/4).
Sabr u kararı olma- (149/1).
Solda sıfır ol- (33/3)
Söyleye söyleye sözlerden ol- (26/17).
Şekeri bala kat- (28/39).
Yan bak- (179/1).
Yaraya biber ek- (22/2).
Yele ver- (144/4).
Yol gözle- (91/8).
Yükünü tut- (32/28; 86/13).
Yüreği bulan- (27/7).
Yüreğini yak- (17/1; 91/1).
Yüreği soğu- (69/30).
Yüz döndür-/çeVir- (185/2).
Yüz göster- (17/2).
Yüz sür- (2/2; 51/13, 16; 218/3).
Yüz tut- (14/3; 16/2-3; 49/4).
Yüzü ak (16/5; 182/2).
Yüzü gülme- (111/3).
Yüzü kara (9/6; 12/4; 16/4).
Yüzü olma- (10/3).
Yüzü sıcak (103/15).
Yüzü soğuk (80/3; 103/15).
Yüzü suyu hürmetine (213/2).

c. Beddualar/Kargışlar

Âhım sana kalmasın (71/1-14).
Murad almayasın (71/1-14).
El uranın eli çekile (71/10).

Günü kara gele (71/10).
Beli büküle (71/10).
Otuz iki dişi dertden döküle (71/10).

2.2.5. Adı Geçen Şahıslar

Âşık Ma'nevî

Şair, *atışma*⁴⁸ veya *deyişme*⁴⁹ tarzında bir şiirinde ise Âşık Ma'nevî'den de söz eder. Şiirden, bu âşığın kendisini merak edip sorduğunu anlamaktayız. Şairin çağdaşı Ma'nevî mahlaslı bir "âşık"a kaynaklarda rastlayamamak da şiirden o zaman böyle birinin var olduğu anlaşılıyor:

Böyle meclisleriñ benim hâdimi
 İşitsiñ ehibbâ dil feryâdımı
Ma'nevî sorarmış Fâ'ik adımı
 Bağla gel diliñi 'âşık arkadaş (188/3)

Millet Re'isi (Atatürk)

Fâik Osman İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluşunu anlattığı bir şiirinde "Millet Re'isi" diyerek Atatürk'ten bahseder. Yunanlılarla savaşarak İzmir, Bursa ve Eskişehir'i kurtardıktan sonra 12 Rebiülevvel 1342 (23 Ekim 1923) tarihinde Dersaadet yani İstanbul'u da düşmandan kurtardığını anlatır. İstanbul'un kurtuluşunun Mevlüd gecesine denk gelişini de belirtir:⁵⁰

⁴⁸ "Âşıklar arasında karşılıklı şiir söylemek ve okumak." bk. Komisyon (1977). "atışma" md., *TDEA*, c. 1, İstanbul: Dergâh Yayınları, 224-225.

⁴⁹ "Âşıkların aynı ayak/kafiyede karşılıklı münazara şiir söylemesi." bk. Komisyon (1977). "deyişme" md., *TDEA*, c. 2, İstanbul: Dergâh Yayınları, 284.

⁵⁰ Şair her ne kadar;

Biñ üç yüz kırk iki 'Arabî târîh

Alındı Dersa'âdet ey müverrih

Reb'evveliñ on ikisi idi⁵⁰

İçindeki Yunan hem İngiliz (98/5-6)

dese de resmî olarak İstanbul'un kurtuluşu 6 Ekim 1923'tür.

(<http://www.istanbul.gov.tr/istanbulun-dusman-isgalinden-kurtulusu-kutlu-olsun>)

Yunanla harb edüp Millet Re'isi
Alup İzmir'i Bursa havâlîsi (98/1)

.....

Mevlûd alayı ikisi bir oldu
İkindiden soñra yüz top atıldı (98/9)

Bâkî Baba

Erzincan'da Hâfız Rüşdî'yle aynı dönemde yaşamış bir mutasavvıf olmalıdır. Hakkında herhangi bir bilgi bulamamakla beraber *Erzincan'daki Ziyaret Yerleri* üzerine hazırlanmış bir yüksek lisans tezinde Terzi Baba'nın önemli müritlerinden olduğu belirtilmektedir. Buna göre tam adı Hacı Mehmed Bâkî Baba Erzincânî'dir.⁵¹ Ayrıca bir internet sitesinde Terzi Baba hakkında bilgi verilirken Bâkî Baba'dan da bahsedilmektedir. Buna göre Bâkî Baba Hafız Rüşdî ile beraber Terzi Baba'nın müritlerindendir.⁵²

Fâik Osman bir şiirinde Erzincan'ın Ermeni zulmünden kurtulmasında Terzi Baba, Leblebici Baba, Hafız Rüşdî gibi tasavvuf büyükleriyle beraber onun maneviyatının da yardımı koştüğundan bahseder.

Ballızâde

Hakkında bir bilgi bulamadık. Sadece bir internet sitesinde bu adda; "Erzincan'da Millî Mücadele günlerinde Müdafa-i Hukuk Cemiyeti kurucularından biri."⁵³ şeklinde bir bilgi vardır. Ancak şair bu şahıs hakkında hiç de olumlu şeyler söylemediğinden doğruluğundan emin olamadık. Şaire göre, herkes sıkıntı içindeyken o zevk ü safa içerisinde yaşayan birisidir. Şair ona sitemli sitemli şöyle seslenmektedir:

⁵¹ Yusuf Kenan Bezgin (2019). Erzincan İli ve Çevresinde Bulunan Ziyaret Yerleri Etrafında Oluşan Halk İnanmaları, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 32.

⁵² <http://www.reyhangulleri.de/hatiralar/index32.htm> (13.09.2020)

⁵³ <http://www.erkincan24.com/diger-haberler/baskan-buyruk-un-13-subat-mesaji-h2083.html> (12.11.2017)

Bir 'arzım var saña ey Ballızâde⁵⁴
 Çayımın şekeri tükendi bi'llâh
 Nerde kül var ise hâr vardır orda
 Hâsılı hâlimden gel sen ol âgâh (103/1)
 Sen şehirde oturmakda ben köyde
 Sen zevkde safâda ben de vâveyde
 Sen bezm-i mahbûbda neyde ve meyde
 Ben yaş döküp gözden eylerim vâh vâh (103/2)

Çermeli Hoca (öl.1937)

Çermeli Hoca (?-1937) Erzincan'ın mutasavvıflarından olup asıl adı Mustafa'dır. Doğum tarihi bilinmemektedir. Ancak Terzi Baba'nın vefatından önce doğmuş olmalıdır. 1937'de vefat etmiştir (*Doğu Anadolu Evliyaları* 2004: 236-237). Ünal Tuygun ise vefatının 1935'te olduğunu söylemektedir (Tuygun 2001: 138).⁵⁵

Enver Paşa (1881-1922)

Dönemin Osmanlı Harbiye Nâzırıdır.⁵⁶ Şair Ermenilerin Erzincan halkına yaptığı zulümlerden kurtarması için Enver Paşa'dan da yardım istemektedir. Zira Ermeniler Müslümanları ortaya almış yok etmek üzeredirler:

Felek bize ölüm borusu çaldı
 Gelsün *Enver Paşa* nerede kaldı
 Ermeni İslâm'ı ortaya aldı
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
 Allâh'ın kılıcı doğrasın seni (29/18)

⁵⁴ Erzincan'da Millî Mücadele günlerinde Müdafa-i Hukuk Cemiyeti kurucularındandır. <http://www.erzincan24.com/diger-haberler/baskan-buyruk-un-13-subat-mesaji-h2083.html> (12.11.2017)

⁵⁵ Fâik Osman'ın akrabalarından ve Uluköy eski Belediye Başkanı Salih Kara'nın Fâik Osman'ın ölümüne yakın yakınında bulunan bir şahıstan duyduğuna göre Fâik Osman ölmeden kısa bir süre önce Çermeli Hoca'yla görüşmüştür. Eğer doğruysa Çermeli Hoca'nın ölüm tarihi Fâik Osman'dan sonra olmalıdır.

⁵⁶ Bk. Hanioglu 1995: 261-264.

Habîb Baba (öl. 1847)

Aslen Hindistanlıdır. Babası ile birlikte Bitlis'e gelip Uşşâkî Ali Baba'ya intisap etmiştir. Kısa zamanda yetişip kâmil bir velî olmuş ve hocasının emriyle önce Şam'a sonra Erzurum'a gelerek insanlara İslâmiyeti anlatmış, dünyâ ve ahiret saâdetine kavuşmaları için çalışmıştır. 1847 yılında vefât eden Habîb Baba daha önce Timurtaş Paşa Türbesi diye bilinen Erzurum'daki türbeye defnedilmiştir. Türbede Habîb Baba dışında beş kabir daha vardır.⁵⁷

Habib Baba, şairin Erzincan'ın işgali sırasında yapılan zulümler karşısında ruhaniyetinden istimdad ettiği Erzurum'un manevi büyüklerindendir:

Sâz'da olan insân eyleyüp sadâ
Sel alan tarlalar olmuşdur hebâ
Erzurum'da yatan ey *Habîb Baba*
Bu hallerden saña 'arzu hâl yazdım (146/15)

Hâfız Rüşdî (öl. 1284/1867-68)

Terzi Baba'nın baş halifelerindendir. Terzi Baba'nın *Kenzü'l-fütûh* adlı eserini *Kenzi'l-miftâh* adıyla tanzim etmiştir.⁵⁸ Eserde Erzincan'ın kurtuluşu için maneviyatından himmet istenen Terzi Baba, Leblebici Baba ile beraber adı anılan tasavvuf büyüklerindendir.

Hâlid Beğ (1884-1925)

Hâlid Beğ aslen Kastamonu Taşköprü'lüdür. Asker olarak Yemen, Trablusgarb, Balkan ve I. Dünya Savaşında Kafkaslarda başarıyla görev yapar, Ardahan'ın kurtuluşunda büyük yararlılıklar gösterir. 1917'de ise Garbî Dersim Müfrezesi Kumandanı olarak görev yapar. 1918'de Erzincan, Mamahatun ve Erzurum'un düşman işgalinden kurtarılmasına ve Batum

⁵⁷<http://www.erkurum.bel.tr/AltIcerikDetay/1045/I/1029.html> (11.08.2020)

⁵⁸ Daha geniş bilgi için bk. İlbak 2010: 108.

Muharebesine katılır. Erzincan'ın kurtarılmasında şehre ilk girenlerdendir. Gözü kara biridir. Savaşlardaki cesaretinden dolayı "Deli Hâlid Beğ" diye de tanınır.⁵⁹

Divan'da, özellikle Erzincan'ın kurtuluşundaki gösterdiği kahramanlıklarla anılır. Şair, Erzincan'ın Kurtuluşu üzerine olan bu şiiri O'nun adına yazmış gibidir:

Korkmayıñ kardaşlar *Hâlid Beğ* gelür
Mazlûmı zâlimiñ elinden alur
Ermeni de bir gün belâsın bulur
Derler ciğerdeki yara eylendi

.....

Hâlid Beğ bayrağı dikdi sarâya⁶⁰
İslâmıñ üstüne düşdü bir sâye

Gitdi zulmet, ı ışık geldi havâya
Her tarafda Hak sadâsı seslendi (34/9, 31)

Ayrıca şair farklı şiirlerde de *Hâlid Beğ*'in adını zikreder:

Geri duruñ o yâr gelsiñ
Al kanlarda beni görsün
Selâm ediñ *Hâlid Beğ*'e
Hayfımı bunlardan alsıñ (30/11)

Hazret-i Hayyât /Terzi Baba

(bk.Terzi Baba)

İmâm-ı Gazâlî (ö. 505/1111)

Hüccetü'l-İslâm Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Ahmed el-Gazzâlî et-Tûsî. Eş'ârî kelimcisi, Şafîî fakihi, mutasavvîf, filozoflara yönelttiği eleştirilerle tanınan İslâm

⁵⁹ Bk. Özkan 2015: 16-18; Sarıçipek-Acar 2017: 129-132.

⁶⁰ 1939'da yıkılmış olan Erzincan Sarayı.

düşünürü. Mutasavvıflar arasında *İhyâu Ulûmi'd-dîn* adlı eseriyle tanınan İslâm âlimi.⁶¹

Güzeller Destanı'nda Antep güzellerini anlatırken onların mesture olmalarının sebebini İmâm-ı Gazâlî'nin terbiyesini almalarına bağlamaktadır.(28/12)

Leblebici Baba (Şems-i Hayâlî) (1806-1877)

Asıl adı Süleyman olan Leblebici Baba da Erzincanlı olup Terzi Baba'nın halifelerindendir. "Leblebici" ismini ise geçimini sağladığı leblebicilik mesleğinden almıştır. Ümmî olduğu halde acip ve garip gazelleri olan birisidir. *Tuhfetü'l-uşşak* adlı manzum bir eseri vardır.⁶²

Fâik Osman, *Divan*'ındaki Hâlid Bey Destânı'nda Erzincan'ın kurtuluşu için maneviatından himmet istemek amacıyla Terzi Baba, Bâkî Baba, Hazret-i Feyyâz ve Hâfız Rüşdî ile birlikte adını zikretmektedir.

Himmet isteyelim *Terzi Baba*'dan
 Merhameti çokdur ata anadan
 Himmet geldi bugün *Bâkî Baba*'dan
 Ermeni'niñ iki gözü kör oldu
Leblebici Baba etdi himmeti
Hazret-i Feyyâz'dan aldı ruhsatı
Hâfız Rüşdî hem basdı dehşeti
 Cümle evliyâdan telgraf geldi (34/13-14)

⁶¹ Bk. "Gazzâlî" md., *DİA*, c. 13, 489-534.

⁶² Daha geniş bilgi için bk. Üzeyir İlbak (2010). "Divan-ı Şems-i Hayâlî Tuhfetü'l-uşşak Metin ve İnceleme", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1-13.

Muradis Paşa

Bu şahsın adı Ermeni mezaliminin anlatıldığı bir şiirde geçer. Anlaşıldığı kadarıyla o dönem Müslümanlara zulm eden zâlim bir Ermeni ileri gelenidir.⁶³

Şunu bunu ister *Muradis Paşa*
Durma gel gidelim tez koşa koşa
Bağır der “*Ermeni milleti yaşa*”
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh’ın kılıcı doğrasın seni (29/9)

Sultân Reşâd (Mehmed V.)(1844-1918)

1909-1918 yılları arasında saltanat süren Osmanlı padişahıdır. Zamanın hükümdarı olması hasebiyle şair Erzincan’ın içinde bulunduğu durumdan kurtarılması için ona da haber verilmesini ister:

Bu nâs dökülmüşdür âh u feryâda
Haberimiz veriñ *Sultân Reşâd’a*
Yetişsiñ Muhammed bize imdâda
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh’ın kılıcı doğrasın seni (29/19)

Terzi Baba /Hazret-i Hayyât (1789-1848)⁶⁴

Fâik Osman’ın, şiirlerinden, 1848’de vefat eden Terzi Baba adıyla tanınan Muhammed Vehbî’ye özel bir muhabbeti olduğu

⁶³ Bu şahıs Erzincan’da Müslümanları katleden Ermeni Sivaslı Murad/Marad olmalıdır. (bk. Sarıççek-Acar 2018: 214-215; Bilgi: 2014: 15; Ali Kemal 1992: 100-110.)

⁶⁴ Terzi Baba (1789-1848): Asıl adı Mehmed Vehbî’dir. Erzincanlıdır. Babasının adı Fazlızade Abdurrahman’dır. Mesleğinden dolayı Terzi Baba veya Hayyât Vehbi, boyunun uzunluğundan dolayı da Uzun Terzi Ağa diye tanınmıştır. Önce Kadiri tarikatına kırk yaşlarında ise Nakşibendîliğin Halidiye koluna intisap etmiş ve şöhreti Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Bayburt ve Sivas yörelerinde yayılmış menkıbeleri günümüze kadar gelmiştir. 1848’de Erzincan’da koleradan vefat etmiştir. Türbesi kendi adıyla anılan mezarlıktadır. Kendisinden sonra birçok halife bırakmıştır. *Kenzü’l-fütûh* adlı mensur bir eseri vardır. (Albayrak 2011: 520-521.)

anlaşılmaktadır. O zamanlar önceleri Kadirî olan Muhammed Vehbî, daha sonra büyük Nakşî tarikatı müridlerinden Hâlid-i Bağdâdî'ye bağlanarak onun halifesi olmuştur. Fâik Osman ise çevresinde çok sevilen ve kendisinin de çok sevdiği ve uzun yıllar önce vefat eden Terzi Baba'ya *Üveysîlik*⁶⁵ denilen bir yolla intisap etmiştir. Rüyada gerçekleşen bu olayı ise bir şiirinde şöyle anlatır:

Sohbet tamâm oldu içildi şerbet
Gözledim *Fâ'ik*'e gelir mi nevbet
İtdi sultânımız bize merhamet
Emr etdi *Terzi*'ye ver şu miyâhı (101/15)

Terzilik mesleğinden dolayı Vehbî-yi Hayyât diye de anılan Terzi Baba için şairin bir medhiyesi de vardır:

Öteydim 'andelîb-veş nice sende hazret-i Hayyât
Mürîdine olup müzdâd-ı rahmet ü şefkat-i Hayyât(177/1)

mısraları bu medhiyenin ilk dörtlüğüdür .

Birçok şiirinde ona olan sevgisini defalarca zikreder ve hemen her musibette onun maneviyatından istimdad eder. *Hâlid Beğ Destânı*'nda Ermenilerin silahsız Müslümanlara yaptığı zulüm karşısında başta Allah'tan yardım, Hz. Peygamber'den şefaet sonra Erzincan'ın manevi büyüklerinden *Terzi Baba*'dan da himmet ister (34/12). Yine Fırat nehri üzerine yazdığı birkaç destandan birinde de Terzi Baba himmeti istenilen kişilerdendir.

⁶⁵ "Bir kimsenin zâhiren görmediği kişi ya da kişilerden mânevî eğitim alması ve bu yolla meydana gelen tarikat anlamında tasavvuf terimi. Tasavvufta, Hz. Peygamber zamanında Yemen'de yaşayıp müslüman olan, ancak kendisiyle bizzat görüşemeyen Üveys el-Karanî'nin (Veysel Karanî) rüya veya diğer mânevî yollarla Hz. Peygamber tarafından irşat edildiği kabul edilir. Bu tür kişilere Üveysî, bu metoda da Üveysîlik denir... Üveysî sıfatı dört grup sûfî için kullanılır. Bunlar Hz. Peygamber'den, Veysel Karanî'den, Hızır'dan veya bir müridten ruhanî yolla eğitim gören kişilerdir. Tasavvuf kaynaklarında Üveysîlik'le nitelenen ilk sûfî İbrâhim b. Edhem'dir (ö. 161/778 [?])....Üveysî diye kaydedilen çok sayıda mutasavvıf vardır. Meselâ Bahâeddin Nakşibend'i Abdülhâlîk-î Gucdüvânî ve Hakîm et-Tirmizî'nin, Ebû Bekir Zeynüddin Tâiebâdî'yi Ahmed-i Nâmekî-yi Câmî'nin, Ahmed Fakih'i Veysel Karanî'nin bu yolla irşat ettiği belirtilir (Tosun 2012: 401-402).

Allâh tarafından geldi hedâye
 Çok büyük 'ibretidir bâ y u gedâya
 Bağ-Îrân'da yatan *Terzi Baba*'ya
 Ağlayı ağlayı 'arzu hâl yazdım (146/14)

Vehîb Paşa (1877-1940)

Vehîb Paşa, Miralay Kâzım (Karabekir) Bey'in kumanda ettiği 1. Kafkas Kolordusu'nun da bağlı olduğu 3. Ordu'nun kumandanıdır. Vehîb Paşa içinde Erzincan'ın da bulunduğu Van, Muş, Bitlis ve Doğu Karadeniz'i de içine alan bir bölgeye komuta etmektedir. Enver Paşa Rus işgalindeki yerlerin kurtarılması için Vehîb Paşa'ya gereken emri verir. ⁶⁶ Şair, şiirinde Ermenilerin zulmünden dolayı Vehîb Paşa'dan yardım istemektedir:

Yetiş Vehîb Paşa millet kırıldı
 Şehîd cenâzesi kuyular doldu
 Erzincân İslâm'ı perîşân oldu
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
 Allâh'ın kılıcı doğrasın seni (29/17)

Yûsuf ve Ziyâ

Bir şiirinde adını zikrettiği iki şahıstır. Bunlar arasında çok kuvvetli muhabbet vardır. Şair onların "iki üdebâ" olduğunu söyler. Ancak kim oldukları konusunda bir bilgi vermez:

Ne Mecnûn Leylâ'ya ne Şîrîn Ferhâd
 Ne 'aşk ne sevdâya beñzer muhabbet
 Bu ne kadar ülfet bu ne letâfet
 Te'sîr-i sevdâda misl-i Züleyhâ (96/4)

Ki darma dağınık üzerlerine
 Saçılan nûrların aralarında
 Başından aşağı elmâslara gark
 Olarak *Fâ'ikî* iki üdebâ (96/5)

⁶⁶ Vehib Paşa ve Ermeni Mezalimi hakkında bk. Sarıçipek-Acar 2018: 216-217; Bilgi 2014: 1-25.

2.2.6. Yer Adları

Divân'da birçok yer adı da zikredilir. Bunların bir kısmı şairin yaşadığı coğrafyadaki yerlerken bir kısmı ise uzak denilebilecek yerlerdir. Eserde Arabistan yarımadasından İspanya'ya oradan Balkanlara kadar uzanan geniş bir coğrafya sözkonusudur. Bunların bir kısmı o amanlar Osmanlı coğrafyasında bile yer almayan mekânlardır. Şairin bunlardan bazılarını gördüğünden emin değiliz. Hatta bilinen hayatında Hacca bile gitmemiş birisinin Arabistan'daki birçok yer hakkında bilgi verdiğini görüyoruz. Heceyle yazdığı şehrengiz niteliğindeki bir şiirinde Anadolu dışında Arabistan, İspanya ve Balkanlardaki şehirlerden ve buralardaki insanların ahlak ve karakterlerinden de bahsetmesi şairin buralara gitmiş olabileceği fikrini bile doğurmaktadır. Biz burada bunlardan bazıları hakkında kısaca bilgi vermeğe çalışacağız:

Akabe

Ürdün Hâşimî Krallığı'nın Kızıldeniz kıyısında bulunan önemli bir liman şehri. Akabe körfezinin kuzeydoğu köşesinde bulunan ve önceleri Eyle (Elath) adıyla anılan Akabe, Ürdün'ün denize açılan tek limanıdır. Şehir, Maan ile doğudaki Vâdilhismâ'dan gelen yolların Vâdîism üzerinden geçerek körfeze ulaştığı yerde kurulmuştur.⁶⁷

*İzra'a, 'Akabe, Ma'ân dilberi
Cân almak isterler güzel her biri
Cândan urmak ister çekmiş teberi
Bu hüsne mâlikdir kevkeb-i zühre (28/36)*

Bâğ-ı Îrân

Metinde “Bâğ-ı Îrân” olarak geçer; ancak aslı “Bâğ-ı İrem” olmalıdır. Zira Evliya Çelebi'de bu adla anılır.⁶⁸

⁶⁷ [M. L. Bilge (1989). “Akabe”, *DİA*, C. 2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 209-210.]

⁶⁸ “Bâğ-ı İrem” olmalıdır. Zira Evliya Çelebi de *Seyahatname*'sinde Erzincan için benzer ifade kullanıyor. “Dördüncüsü Erzen-i Erzincân'dır kim Rûm hâkinde

Allâh tarafından geldi hedâye
 Çok büyük 'ibretidir bâ y u gedâyâ
Bâğ-Îrân'da yatan Terzi Baba'ya
 Ağlayı ağlayı 'arzu hâl yazdım (146/1)

Ba'lebek

Ba'lebek (Baalbek), Anti Lübnan dağlarının (Cebelüşşarkî) batı eteğinde ve Bikâ' (Bekâ') vadisinin kuzeydoğusunda, denizden yaklaşık 1200 m. yükseklikte kurulmuştur. Beyrut ile Şam'ı Humus'a bağlayan demiryolu üzerinde ve Beyrut'tan 86 km. mesafededir.⁶⁹

Ba'lebek kal'ası devr-i Âdem'den
 Sahrâ-yı vücûda gelmiş 'ademden
 Göreni kurtarır elemden gamdan
 Üzüm bâğları var güzel lâ-yuhsâ (28/34)

Beğtahtı

Şimdi, Erzincan yakınlarında bir mesire yeridir.

Beğtahtı'nda süvârîyi görmüşler
 Başlarına geleceğin bilmişler
 Büyük küçük 'arabaya binmişler
 Birçok himâr arslan geliyor sandı (34/20)

Beyt-i Ma'mûr

"Mâmur ev" veya "mâmur mâbed" anlamına gelen el-beytü'l-ma'mûr, Kur'ân-ı Kerîm'de (et-Tûr 52/4) Allah'ın üzerine yemin ettiği bir mekânın adı olarak geçer. Burası "yedinci semada melekler için inşa edilmiş, bir gelen bir daha gelmemek üzere her

gâyet sevâhil **bâğ-ı İrem**-misâl ürdibehişt bir kûşe-i heşt-behiştir." (Evliyâ Çelebi 1998: II. Kitap, 193.]

⁶⁹ İ. Bostan (1992). "Ba'lebek" (Baalbek), *DİA*, c. 5, 9-11, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

gün 70.000 meleğin ziyaret edip ibadette bulunduğu bir mâbeddir". Bir rivayete göre de "Beytü'l-ma'mûr" Ka'be'dir.⁷⁰

Gidince kûy-ı maksûda erince *Beyt-i Ma'mûr'a*
Gelince 'aşk-ı mev'ûda yazılmış bir kitâb olmuş (183/5)

Boztepe

Erzincan'da Bayırbağ ile Karakaya(Keleriç) arasında bir tepedir.⁷¹

Boztepe'ye çıkup etdim nazarı
Âh u feryâd edüp eyledim zârı
Sen bir imdâd eyle Hallâk-ı Bârî
Bu ecilden saña 'arzu hâl yazdım (146/3)

Cenciğe

Erzincan merkeze 26 km uzaklıkta bir köy olup 1923'te Erzincan'ın nâhiyelerindendir. Zamanında yapılan bir eşkıya baskını dolayısıyla anılır.⁷²

Cenciğe bir deredir
İnsânı bîçâredir
Kaderimiz bu yolda
Hem bahtımız karadır (31/1-2-3-)

Cimin

Şimdiki Üzümlü'dür. 1888 Nisanının başında yörede yaşanan bir tufan dolayısıyla adı geçer (146/2).

⁷⁰ Daha fazla bilgi için bk. Abdurrahman Küçük (1992). "Beytü'l-ma'mûr", *DİA*, c. 6, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 94-95.

⁷¹ (Halil İbrahim Özdemir'den) Ayrıca bk. <http://uzumlu.gov.tr/uzumlutarih1> (03.09.2020)

⁷² 1926 ve 1930 da, Erzincan'ın nâhiyeleri Başköy, Esesi, Cenciğe, Selepür ve Cimin'di. <http://uzumlu.gov.tr/uzumlutarih1> (03.09.2020) Yeni adı: *Çağlayan*. <https://www.haritatr.com/harita/Cencige/92747> (12.11.2017)

Şükr ederim saña ey kerem kânı
 Tıfânda meks etdiñ *Cimin'*de beni
 Gark edüp sen köyü ve hem vatani
 Seniñ gibi şâha 'arzuñ yazdım (146/2)

Havrân

Suriyenin güneyinde bir bölge. Doğudan Cebelidürûz, batıdan Şeria vadisi, kuzeyden Şam vadisiyle Lecâ platosu, güneyden Belkâ arazisi ve Cebeliacûn'la çevrili, sınırları kesin biçimde belirlenemeyen geniş bir bölgedir.⁷³

Havrân'a gidince hâlim kalmadı
 Güzellerden bize imdâd olmadı
 'Akıl gitdi başdan geri gelmedi
 Cihân değer mahbûbları vardır yâ (28/31)

İbrâ'îl

Romanya'da Aşağı Tuna'nın sol kıyısında liman şehri olmalıdır. Ancak Ortadoğu şehirleriyle beraber zikedildiğinden dolayı başka bir şehir olmalı. Güzeller Destânı'nda adı geçer. (28/60)⁷⁴

Süveys Port Sa'îd İsmâ'îliyye
Mutriyye Ken'ân İbrâ'îliyye
 Bu altı şehriñ güzeli yiyive/yiylova
 Ekserî İngiliz kızları her câ (28/60)

İç İl (İliç ?)

Şair bir şiirinde bir yer adı olduğunu tahmin ettiğimiz ancak neresi olduğunda bilmediğimiz *İç İl*'den bahsediyor. Bu adla bilinen İç İl, İçel/Mersin olabilir. Ancak Erzincan'ın İliç adlı bir yerleşim yeri de vardır:

⁷³ Ş. T. Bozpinar (1997). "Havran", *DİA*, c. 16, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 539-540.

⁷⁴ Şemseddin Sâmî 1306: 1, 585; M. Maxi (2000). "İbrâil", *DİA*, c. 21, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 363-366.

Söylerim sözümü içerden ey yâr
 İç İl'den efendim ne haberiñ var
 Biz bâtın söyleriz sen aña izhâr
 Hakîkatiñ mahbûbları yok mu yâ (28/2)

İzra'a

“İzra” ya da “İzra’”, Suriye'nin güneybatısında, bulunan bir şehirdir. Dera İli'ne bağlı İzra İlçesi'nin merkezidir. Suriye'nin başkenti ve en büyük şehri Şam'ın 74 km. güneyinde bulunur. Şehrin ortalama rakımı, 600 metre civarındadır ⁷⁵ (28/36).

Karatuş

Erzincan merkeze 23 km uzaklıkta bir köy. Bir sel felaketinde ölenler için yazılmış bir şiire konu olmuştur. ⁷⁶

Cenciğe *Karatuş* arasıñ bizi
 Desinler neylediz kurbânımızı
 Uykuya değışdik cânlarımızı
 Yıkılsıñ köprüsü kanlı Fırâd'ıñ
 Çöl olsun dünyâyı unuttum adıñ (111/5)

Karin

Erzincan'da Tercan'a bağlı “Kargın” beldesinin mahalli söylenişi olmalı. Zira Erzincan yöresinde “Karin” diye bir yerleşim yeri bulamadık.

Lezgi Suyu⁷⁷ gelüp kan gibi gider
 Katışup Fırâd'a nice ceng eder
 Karin ahâlîsi bütün perîşân
 Hıfz eden Rahmân'a 'arzuahâl yazdım (146/18)

⁷⁵ <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0zra> (12.08.2020)

⁷⁶ <https://www.haritatr.com/karatus-koyu-haritasi-m3e12> (12.11.2017)

⁷⁷ Erzincan'da bir akarsu. <http://www.erzurum.gov.tr/cografı-yapi> (18.11.2017)

Kasr-ı 'Ârifân

Şah-ı Nakşibend'in 718/1318 tarihinde Buhara'ya 9. km. uzaklıkta doğduğu köydür. Buranın eski adı "Kasr-ı Hinduvan" iken, kendilerine nisbetle "Ârifler Köşkü" anlamına gelen "Kasr-ı Ârifân" denilmiştir. Nakşibendî tarikatının önemli bir mürşidi olan Muhammed Baba Semmasi, müritleriyle Şah-ı Nakşibend'in ailesinin oturduğu Kasr-ı Hinduvan'dan geçerken: "Burada benim burnuma bir yiğit kokusu geliyor. Yakında bu yiğit sayesinde Kasr-ı Hinduvan, Kasr-ı ârifân olsa gerektir" demiştir.⁷⁸

Belh ü Buhârâ'nıñ bütün erleri
Kasr-ı 'Ârifân'ıñ cümle pîrleri
'Adâlet tahtınıñ hep hünkârları
Hak içün ederler anda fezâhı (101/4)

Kasr-ı Havernâk

Mimar Sinimmâr tarafından şimdiki Nəcəf'in yerinde bulunan Hîre şehrinde yapılmış bir köşktür. Köşkü Yezdcird'in yaptırdığı sanılmaktadır. Bu köşk çok güzel ve çok büyükmüş. Bu bakımdan divân şairleri özellikle yapılardan bahsederken Havernâk'ın da adını anarlar.⁷⁹ Şair de gönlünü Havernâk Kasrına benzetmiştir:

Fâi'kî vermişdir bu bâbda revnak
Yapdırmış gönlünde Kasr-ı Havernak
Düşerse 'ummâna göñülde zevrak
Dü-çeşmimden yaş yerine kim kan ah (41/5)

Lezgi Suyu⁸⁰

Şair, Fırât üzerine yazdığı bir destan vesilesiyle adından söz eder. Lezgi nehri taşıp sel olmuş ve etrafa zarara vermiştir.

⁷⁸ https://www.turkcebilgi.com/kasr-%C4%B1_arifan (18.09.2020)

⁷⁹ Pala 2004: 199.

⁸⁰ Erzincan'da bir akarsu. (<http://www.erkurum.gov.tr/cografi-yapi>) (18.11.2017)

Lezgi Suyu gelüp kan gibi gider
 Katışup Fırâd'a nice ceng eder
 Karîn ahâlîsi bütün perîşân
 Hıfz eden Rahmân'a 'arzuhâl yazdım (146/18)

Maan

Ürdün'de bir şehir. Ürdün'ün güneyindeki Cebelüşşerât dağ sırasının doğu eteklerinde deniz seviyesinden 1074 m. yükseklikte kurulmuştur; adının Hz. Lût'un oğlu Maan'dan geldiği söylenir. Bugün İsrail, Suriye, Lübnan, Ürdün gibi ülkeleri kaplayan coğrafyaya Bilâd-ı Şam denildiği dönemde bu bölge ile Hicaz arasında bulunan Maan kuzeyden gelen hac kabilelerinin önemli duraklarından birini teşkil etmiştir.⁸¹ (28/3) (bk.Akabe)

Ma'laka

Ma'laka İspanya'da Endülüs Özerk Topluluğu içinde bulunan Mâlaga iline bağlı ve belediye idaresi bulunan bir kenttir.⁸² Şair Güzeller Destânı'nda bu şehrin güzellerinin beyaz tenli ve buranın cennet gibi bir yer olduğundan söz eder:

Ma'laka'nın beyâz renkli mahbûbu
 Toplanmış oraya dünyânın hûbu
 Cilvesi cihânı değer mergûbu
 Sen nasıl sevmezsin cân kıya kıya

Türk'ün güzelleri gâyet mahbûbdur
 Edebli 'irfânlı hem de mahcûbdur
 'Arab dilberleri yosma mergûbdur
Ma'laka'ya cennet denilse revâ (28/22-23)

⁸¹ M. L. Bilge (2003). "Akabe", *DİA*, c. 27, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 270.

⁸² <https://www.google.com.tr/search?q=malaka&oq=malaka&aqs=chrome..69i57j0l2j35i39l2j0.3965j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8#safe=off&q=malaga> (23.06.2017)

Mutriyye

Mutriyye, Aşağı Mısır'da Kahire yakınlarında bir yerleşim yeridir.⁸³(bk. İbrâil)

Nûrkâh

Nur köşkü anlamına gelmektedir. Şair İstanbul'un kurtuluşunu anlattığı şiirini burada yazmıştır. Bununla beraber bu adla bir yerleşim yeri bulamadık. Ancak kaynaklarda Erzurum İspir'de bu ada uygun bir yerleşim yerine rastlanmaktadır.⁸⁴

Yazarken bunu *Nûrkâh* karyesinde
Gelüp müjdecî Ahmed sâyesinde (98/8)

Rebûğ, Yenbû'

Râbiğ olmalı. **Râbî', Yenbû'**: Hicaz'da iki liman kentidir.⁸⁵

Rebû' Yenbû' güzelleri gülmezler
Melûl mahzûn durur yâr gel demezler
Pek o kadar şîve nâzî bilmezler
Esmer renk ince kaş hüsnü cân yağma (28/43)

Remle, Beyrut

İsrail sınırları içinde bulunan tarihî bir Filistin şehridir.⁸⁶

⁸³ Samî (1312). "Mutriyye", *Kâmûsu'l-A'lâm*, c.6, 4314.

⁸⁴ 1-İspir kazasının Kırık nahiyesinin Hontos, Dicherek/Dacirek, Künbedherk, Çırasor ve Vizkarsor, Banider ve Küskor köylerinin **Nurgah** nahiyesine rabtı. 2-**Nurgah** nahiyesi Neğnud, Metensi, Semherk-i Ulya, Dışasor ve Karsor karyelerinin merkeze rabtı. Tarih: 30/Ca/1331 (Hicri) Dosya No: 144/-2 Gömlek No: 21 Fon Kodu: DH. İD. Osmanlı Arşivi Kayıtlarından alınmıştır. <http://kirazli.org/tarihi.htm> (12.11.2017) Buraya mahallî söyleyişle: *Nörkah* denirmiş. Yeni adı ise *Akyazı*'dır.

⁸⁵ M. L. Bilge – M. S. Küçükaşcı (2013), "Yenbu", *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 43, 422.

⁸⁶ Sâmi es-Sakar (2007), "Remle", *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 34, 559-560.

*Remle Beyrût güzelleri sürmeli
Beyâz tenli kara gözlü görmeli
Nere gider iseñ onu sormalı
'Âlemi tefrîhe te'âl ma'anâ (28/50)*

Sâz

Erzincanlı araştırmacı Ruhi Kara'ya göre eski adlarıyla Tahmir, Bulmasor ve Şihlî'nin ortak adıdır.⁸⁷ Şiir Fırât'ın taşıdığı ve her taraf su altında kaldığı bir hadiseye işaret etmektedir:

*Ezel bahâr vakti bu Fırât coşdu
Sâz'ın ahâlîsi gussaya düşdü
Sabî sıbyân görüp bütün ağlaşdı
Cümle velîlere vasf-ı hâl yazdım (146/10)*

2.2.7. Etkilendiği Diğer Kişiler

Niyazi-i Mısırî (1618-1694)⁸⁸

İstanbul'da uzun yıllar kalıp medrese eğitimi gören ve tasavvufla ilgilenen Fâik Osman'ın 17. yüzyılın tanınmış mutasavvıflarından Niyâzî-i Mısırî'nin şiirlerinden etkilendiğini görmekteyiz. Zira şairin, Niyâzî-i Mısırî'nin

*Tende cânım cânda cânânumdur Allâh hû diyen
Dilde sırrum sırda sübhânumdur Allâh hû diyen (Kavruk
2007: 182)*

⁸⁷ Erzincanlı araştırmacı Ruhi Kara Sâz'ın, Şihlî (Uluköy) ve havalisinin eskiden kullanılan adı olduğunu söylüyor. Zira eskiden bu havali sazlıkmiş ve bu yüzden buralara "Sâz" derlermiş. Zamanla bu ad Şihlî ve havalisinin ortak adı olmuş.

⁸⁸ Malatya'nın Aspozi kasabasında doğan Niyâzî-i Mısırî 17. yüzyılın önde gelen mutasavvıflarından ve vahdet-i vücud görüşünün temsilcilerindendir. Tasavvufi görüşlerinden dolayı takibata uğrayan Mısırî, en son Limni adasında sürgündeyken vefat etmiştir. *Divanı* ve tasavvufa dair çeşitli eserleri vardır. [bk. M. Aşkar-E. Demirli (2007) "Niyâzî-i Mısırî", *DİA* C 33, 166-169; H. Kavruk (2011). *Malatyalı Niyazi-i Mısırî: Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Dîvân-ı İlâhiyât, Türkçe Şiirleri-Sözlük, Türkçe Şiirleri*, Malatya Belediyesi Yayınları: Malatya, XV-XL.]

diye başlayan şiiriyle aynı nakaratlı ancak hece vezniyle bir şiiri vardır:

Cânımda cândır / *Allâh hû diyen*
Dilde sultândır / *Allâh hû diyen* (133/1)

Şemseddin Sâmî (1850-1904)

Defterdeki 64. Şiir Şemseddin Sâmî'nin *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat* adlı eserinden esinlenerek yazılmıştır. Şair büyük bir ihtimalle İstanbul'a gittiğinde okumuş olduğu bu romandan çok etkilenmiş ve duygularını acıklı bir destanla ifade etmiştir.

İstanbul'da Aksaray'da konağım
'Aşk 'askeri sardı sol ile sağım
Tal'at'ım Fitnat için eridi yağım
Sen ağla Tal'at'ım ben de Fitnat'ım (64/1)

Söyle *Fâ'ik* nev-gazel vâsf eyle dilber nâzını
Tîr-i müjgânîñ delûp bağrımı kan oldu revân (144/5)

Sonuç

19. yüzyılın sonu ile 20. Yüzyılın başlarında Erzincan'da yaşamış şairlerimizden biri de daha sonra Okumuş soyadını alan Fâik Osman'dır. İlk eğitimini babasından aldıktan sonra İstanbul'a da giden ve kendini yetiştiren Fâik Osman nev'i şahsına münhasır bir kişidir. Samimi ve açık sözlüdür; duygularını gizleyemez. Bu yüzden olsa gerek çevrede pek sevilmez.

Çoğu naat ve münacaat şeklinde olan gazellerinin yanısıra hece vezniyle ve destan türünde yazdığı şiirleriyle dikkat çeken Fâik Osman bir Erzincan şairidir. O, yaşadığı yerlerle bütünleşmiş, şiirleriyle kendi yöresinin hafızası olmuştur. Erzincan tarihinin karanlık günlerine şahitlik etmiş ve şiirleriyle bu katliamları tarihe not düşmüştür. Yaşadığı Rus ve Ermeni mazalimi yanında acısı unutulmuş birçok doğal ve sosyal faciayı da destanlaştırarak canlı bir şekilde ustaca tasvir etmeyi başarmıştır.

On dört on beş yaşlarında İstanbul'a giden, 30 yıla yakın orada kalıp eğitimini tamamlayan Fâik Osman köyüne dönmüş burada kırk yıl fahri imamlık ve vaizlik yanında çocuk okutmuş ve 1938'de de burada vefat etmiştir.

Defterde 266 şiiri vardır ve bunlardan bazıları özellikle dikkat çekmektedir. Bunlardan birisi *Milletin Re'isi* dediği Gazi Mustafa Kemâl Atatürk'ün İzmir, Bursa ve Eskişehir'den sonra 12 Rebiülevvel 1342 (23 Ekin 1923) tarihinde İstanbul'u düşmandan kurtardığını anlattığı şiiridir.

Diğeri İstanbul'a gittiğinde okuduğu, Şemseddin Sâmî'nin *Taaşuk-ı Talat ve Fitnat* adlı eserinden etkilenerek bu olayı manzum olarak anlattığı şiiridir.

Üçüncüsü ise hem Anadolu hem de Anadolu dışından 54 yeri ve buraların güzellerini anlattığı şehrengiz niteliğinde olan 28 numaralı şiiridir. Hece vezniyle olan bu şiir 90 haneden ibaret olup şairin buraları gerçekten görüp görmediği konusunda insanı

tereddüte düşürmektedir. Belki de şair memleketinden uzakta geçirdiği uzun süre içerisinde sadece İstanbul'da kalmamış birçok yeri de gezip dolaşmış olmalıdır.

Velut bir şair olan Fâik Osman ve şiirlerini ele aldığımız bu çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçları ise şöyle sıralayabiliriz:

Şair, heceyle yazdığı destanlarıyla, yaşadığı ve çevrede yaşanan ve zamanla unutulmuş bazı olaylara ışık tutmuştur. Çalışmada, bu destanlarla ilgili gerekli açıklamalar verilirken Erzincan'daki Ermeni mezalimi ve Erzincan'ın kurtuluşu ile ilgili geniş bilgiler daha önce Sayın Dr. Öğr. Ğyesi Kadir Acar'la birlikte yayınlanan iki makaleye havale edilmiştir.

Şiirlerinden hareketle şairin hayatı ve eserleriyle ilgili detaylı bilgiler ilk defa bu çalışmayla ortaya konuldu.

Fâik Osman'ın burada yer alan 266 manzumeden ibaret şiir defteri yanında *Evrâk-ı Perişân* adlı bir eseri de olmasına rağmen hakkında şimdiye kadar hiç bir çalışma yapılmamıştı. Bu çalışmayla Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Doktor Öğretim Üyesi Kadir Acar'dan temin edilen ve bazı yaprakları okunamaz olan bu defterdeki şiirler teker teker incelenerek günümüz harflerine aktarıldı ve *Erzincanlı Fâik Osman ve Şiirleri* adlı bu çalışma meydana getirilmiş oldu.

Bu çalışmayla, şiirleri şekil ve içerik olarak incelenen şairin edebî kişiliği, Türk edebiyatındaki yeri ve önemi ortaya konmağa çalışılmıştır. Buna göre Fâik Osman'ın divan şiiri geleneğine bağlı, aruzla şiir yazma kabiliyetine sahip orta düzeyde bir şair olduğu söylenebilir. Heceyle şiir yazmada ise oldukça başarılı bir halk şairi olduğunu söylemek mümkündür.

Kaynaklar

Aksoy, Ömer Asım (1984). *Atasözleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Albayrak, Nurettin (2011). "Terzi Baba", *DİA*, c. 40, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Ali Kemali (1992). *Erzincan* (Tarihî, Coğrafi, Toplumsal, Etnografi, İdarî, İhsaî İnceleme Araştırma Tecrübesi), İstanbul: Kaynak Yayınları.

Aliyyü'l-Karî (2011). *Uydurma Olduğunda İttifak Edilen Hadisler* (tahk. A. Ebu Gudde), İstanbul: İnkılâb Basım Yayım.

Arşiv Belgeleriyle Ermeni Faaliyetleri 1914-1918 (2005). c. II, Ankara: ATASE Yayınları.

Askeri Tarih Belgeleri Dergisi (1982). S. 82, Ankara: ATASE Yayınları.

Aşkar, M.-Demirli, E. (2007) "Niyâzî-i Mısırî", *DİA* c. 33, 166-169, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları:

Aydın, İbrahim Hakkı (2002). "kenz-i mahfî", *DİA*, c. 25, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 258-259.

Bezgin, Yusuf Kenan (2019). "Erzincan İli ve Çevresinde Bulunan Ziyaret Yerleri Etrafında Oluşan Halk İnanmaları", *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 32.

Bilge, M. L. (1989). "Akabe", *DİA*, c. 2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 209-210.

Bilge, M. L. (2003). "Akabe", *DİA*, c. 27, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 270.

Bilge, M. L.-Küçükaşcı, M. S. (2013). "Yenbu", *DİA*, c. 43, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 422.

Bilgi, Necdet (2014). "Ermeni Tehciri ve Olaylarına İlişkin Vehib Paşa'nın Raporu", *Yeni Türkiye*, S. 60, s. 15.

Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Kafkas Cephesi, 3 ncü Ordu Harekâtı (1993). c. II/İkinci Kitap, Ankara: ATASE Yayınları.

Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi C. VII, Deniz Harekâtı (1976). Ankara: ATASE Yayınları.

Bozpinar, Ş. T. (1997). "Havran", *DİA*, c. 16, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 539-540.

Çağrıçı, M.-Özervarlı, M. S.-Dönmez, İ. K.-Uludağ, S.-Karlığa, H. B. (1996). "Gazzâlî", *DİA*, c. 13, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 489-534.

Çotuksöken, Y.-Koz, S. (1977). "Destân", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul: Dergâh Yayınları, 263-271.

Derleme Sözlüğü (1993). c. X-XII, Ankara: TDK Yayınları.

Devellioğlu, Ferit (2013). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi.

Dilçin, Cem (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.

Elçin, Şükrü (1988). "Türk Dilinde Destan Kelimesi ve Mefhumu", *Halk Edebiyatı Araştırmaları I*, Ankara: KTB Yayınları, 33-41.

Evliyâ Çelebi b. Derviş Mehmed Zillî (1998). *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi, II. Kitap* (Haz. Z. Kurşun – S. A. Kahraman – Y. Dağlı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 193.

Hanioğlu, M. Şükrü (1995). "Enver Paşa", *DİA*, c. 11, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 261-264.

Harman Ö. F. (2004). "Men ve Selvâ", *DİA*, , c. 29, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 107-108)

(Heyet) (2004). *Doğu Anadolu (Kuzey-Güney) Evliyalari*, İstanbul: Türkiye Gazetesi Yayınları, 236-237.

İlbak, Üzeyir (2010). "Divan-ı Şems-i Hayâlî Tuhfetü'l-uşşak Metin ve İnceleme", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İlgazi, Abdullah-Bıyıklı, Mustafa (2012). "Mehmet Vehip (Kaçi) Paşa'nın Çanakkale Muharebelerindeki Yeri ve Önemi", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S.82, 96-128.

İlhan, Nadir (2009). "Türkçede Ek+Kök / Kök+Ek Kaynaşmasıyla Ortaya Çıkan Ekler", *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/8 Fall 2009, 1547.

İmam Muhammed İsmail Buhari (2013). *Sahih-i Buharî*, (terc. M. Sofuoğlu), İstanbul: Ötüken Yayınevi.

Karabekir, Kâzım (1990). *Erzincan ve Erzurum'un Kurtuluşu Sarıkamış ve Ötesi*, Erzurum: Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası Araştırma, Geliştirme ve Yardımlaşma Vakfı Yayınları.

Karabekir, Kâzım (2009). *Günlükler (1906-1948)* 1. cilt, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 491.

Karabekir, Kâzım (2009). *1917-20 arasında Erzincan'dan Erivan'a Ermeni Mezâlimi*, (Haz. Ömer Hakan Özalp), İstanbul: Emre Yayınları.

Kavruk, Hasan (2011). *Malatyalı Niyazî-i Mısırî: Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Dîvân-ı İlâhiyât, Türkçe Şiirleri-Sözlük*, Malatya Belediyesi Yayınları: Malatya.

Kırzioğlu, Fahrettin (1991). *Kazım Karabekir Kendi Eserleri, Haltercümeleri ve Arşiv Belgelerine Göre*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Komisyon (1977). "atışma" md., *TDEA*, c. 1, İstanbul: Dergâh Yayınları, 224-225.

Komisyon (1977). “deyişme” md., *TDEA*, c. 2, İstanbul: Dergâh Yayınları, 284.

Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli (1993), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.

Kurat, Akdes Nimet (1990). *Türkiye ve Rusya*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kutluğ, Emin (2016). “Osmanlı Arşivi Belgeleri İle Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Erzincan”, *Uluslararası Erzincan Sempozyumu Bildiriler*, Cilt 1, Erzincan: Erzincan Üniversitesi, 321-332.

Küçük, Abdurrahman (1992). “Beytü'l-ma'mûr”, *DİA* c. 6, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 94-95.

Komisyon (1993). *Türk Atasözleri ve Deyimleri I-II*, İstanbul: MEB Basımevi.

Maxim, Mihai (2000). “İbrâil”, *DİA*, c. 21, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 363-366.

Memiş, Abdurrahman (2000). *Hâlidî Bağdâdî ve Anadolu'da Hâlidîlik*, İstanbul: Kitabevi, 192-193.

Özkan, İbrahim (2015). *Deli Halit Paşa Unutulan Yıllar, Unutturulan Kahraman*, Ankara: Ötüken Neşriyat.

Özcan, Abdukadir (1992), “Başı bozuk”, *DİA*, c. 5, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Pala, İskender (2004). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları.

Pala, İskender (2003). “Bir Elmanın İki Yarısı: Klâsik Şiir ve Osmanlı Tarihi”, *Akademik Divan Şiiri Araştırmaları*, İstanbul: LM Yayınları, 11-24.

Parlatır, İsmail (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı Yayınevi.

- Parlatır, İsmail (2008). *Atasözleri*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Parlatır, İsmail (2008). *Deyimler*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Redhouse, S.J. W. (1996). *A Turkish and English Lexicon*, Beirut: Librairie Du Liban.
- Sami es-Sakar (2007). "Remle", *DİA*, c. 34, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 559-560.
- Sarıçiçek- Ramazan-Acar, Kadir (2017). "Erzincanlı Fâik Osman ve Hâlid Bey Destânı", *D.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ISSN: 1308-6219, Ekim 2017, Vol-9, Sayı 19, 124-144.
- Sarıçiçek, Ramazan-Acar, Kadir (2018). "Erzincanlı Fâik Osman'ın Ermeni Mezalimini Anlatan Bir Şiiri ve İncelenmesi", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 38, İstanbul, 203-230.
- Shaw, Stanford (2014). *Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu*, Birinci Cilt, Savaşa Giriş, Tercüme: Beyza Sümer Aydaş, Ankara: TTK Yay.
- Sünen-i Ebû Dâvûd Terceme ve Şerhi*, İstanbul: Şamil Yayınevi, 15/347-348.
https://ia802507.us.archive.org/17/items/EBUDAVUD_201405/EBU%20DAVUD.pdf (06.09.2020)
- Şemseddin Sâmî (1306). "Mutriyye", *Kâmûsu'l-A'lâm*, c. 6, 4314.
- Şemseddin Sâmî (1306). "İbrâiliyye", *Kâmûsu'l-A'lâm*, c. 1, s. 585.
- Şemseddin Sâmî (1964). *Taaşuk-ı Talat ve Fitnat*. (haz. Sedit Yüksel), Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Tosun, Necdet (2012). "Üveysîlik", *DİA*, c. 42, İstanbul: İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Tuygun, Ünal (2001). *Erzincan'ın Manevi Mimarları*, İstanbul. Kervan Yayınları.

Uysal, Ahmet (2006). *Edirne Tarihi ve Kültürü*, Edirne Vergi Dairesi Başkanlığı.

Üçüncü, Uğur (2012). "Halit Paşa Olayı ve Yankıları", *History Studies*, Volum 4/1, 547-571.

Yavuz, Nurcan (1995). "Erzincan Mütarekesi'nin Türk Tarihindeki Yeri ve Önemi", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, sayı 28, Ankara, 207-232.

Yavuz, Nurcan (1995). "Rusya'da 1917 İhtilâlinin Ermeniler Üzerine Etkisi" *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Erzurum, 1, 125-144.

Yılmaz, Mehmet (1992). *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler*, İstanbul: Enderun Kitabevi.

İnternet Kaynakları

- <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0zra> (12.08.2020)
- <https://azerice-turkce.cevirsozluk.com/31015065-qalmaqal> (02.08.219)
- <http://haypedia.com/makale/Osman%C4%B1%20Tarihi/94b97fa0-feca-425a-ae3d-52fcb07c63d9.pdf> (20.12.2016)
- <http://kirazli.org/tarihi.htm> (12.11.2017)
- <http://www.erkincan24.com/diger-haberler/baskan-buyruk-un-13-subat-mesaji-h2083.html> (12.11.2017)
- <https://www.haritatr.com/harita/Cencige/92747> (12.11.2017)
- <https://www.haritatr.com/karatus-koyu-haritasi-m3e12> (12.11.2017)
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kat_egori1=veritbn&kelimesec=296186 (12.11.2017)
- <http://www.yenimeram.com.tr/konyanin-su-degirmenleri-182787.htm> (16.12.2017)
- <http://www.i-takvim.com/takvimler/rumi.php> (18.11.2017)
- <http://erzurumansiklopedisi.com/habib-baba-turbesi/> (18.11.2017)
- <http://www.erzurum.gov.tr/cografi-yapi> (18.11.2017)
- <http://www.erkincan24.com/diger-haberler/baskan-buyruk-un-13-subat-mesaji-h2083.html> (12.11.2017)
- <https://www.haritatr.com/harita/Cencige/92747> (12.11.2017)

<https://kurul.diyaret.gov.tr/Cevap-Ara/213/ogle-ve-yatsinin-son-sunnetleri-dort-rekat-olarak-kilinabilir-mi-> (06.09.2020)
https://ia802507.us.archive.org/17/items/EBUDAVUD_201405/EBU%20DAVUD.pdf (06.09.2020)
<http://www.reyhangulleri.de/hatiralar/index32.htm> (13.09.2020)
https://www.turkcebilgi.com/kasr-%C4%B1_arifan (18.09.2020)
<http://www.risalehaber.com/osmanlica-okuyor-diye-zindana-atmislar-113958h.htm> (14.12.2016)
<https://sorularlailamiyet.com/olmeden-once-olunuz-hadis-midir-0> (06.07.2024)

Dizin

- Abdurrahman-ı Erzincanî,
 1
 Ahçek, 14, 35, 173, 174,
 175
 Ahzab Suresi, 24
 Ahzâb suresi, 25
 Akabe, 33, 60, 66, 72, 107
 Akif, 5
 Ali, 5, 11, 23, 34, 41, 54, 57,
 72, 259
 Alî, 23, 139, 206
Ali Efendi mahallesi, 12
 Allah, 7, 17, 18, 19, 23, 24,
 25, 26, 27, 28, 30, 38, 47,
 58, 61
 Almanya, 37
 Anadolu, 1, 33, 37, 40, 44,
 46, 60, 70, 112
 Anber Beğ, 34, 163, 164,
 165
 Anşa, 40, 300
 Antep, 33, 56, 104
 Araban, 33, 105
 Arabgir, 33, 104
 Arabistan, 60
 Ardahan, 42, 54
 Artvin, 30, 37
 Aspozi, 33, 68, 104
 Âşık Ma'nevî, 51
 Atatürk, 51, 70, 74, 77
 Ayşe, 40
 Ba'lebek, 33, 61
 Bâğ-ı Îrân, 60
 Bâğ-ı İrem, 60, 259
 Bâkî Baba, 52, 56, 127
 Balkan, 39, 54
 Balkan Savaşı, 39
 Balkanlar, 60
 Ballızâde, 52, 53, 210
 Banider, 67
 Basra, 7, 208
 Başköy, 62
 Batum, 54
 Bayburt, 30, 37, 57
 Bayırbağ, 62, 257
 Beğtahtı, 61, 128
 Belh, 7, 65, 208
 Belkâ, 63
 Bey Arkı, 41
Bey Harkı, 41
 Beyrut, 33, 61, 67
 Beyt-i Ma'mûr, 61
 Beytü'l-ma'mûr, 62, 75
 Bitlis, 7, 30, 37, 54, 59, 208
 Bolşevik, 30
 Boztepe, 62, 257
 Buhara, 7, 65
 Bulgar, 39
 Bulmasor, 68, 258
 Bursa, 7, 33, 51, 52, 70,
 111, 204, 209
 Cebeliaclûn, 63
 Cebelidürûz, 63
 Cemâl Beğ, 35, 168, 169,
 170
 Cemil, 35
 Cenciğe, 36, 62, 64, 119,
 120, 219
 Cidde, 33, 109
 Cimin, 62, 63, 257
Çalap, 40, 105, 170
 Çanakkale, 33, 74, 111
 Çermeli Hoca, 6, 53
 Çermik, 8
 Çirasor, 67
 Dağıstan, 7

- dede, 7
 Deli Hâlid Beğ, 55
 Dersaadet, 51
 Deylemî, 27
 Dicherek, 67
 Dicle Üniversitesi, 2, 71
 Dişasor, 67
 divân, 13
 Dîvân, 10, 11, 68, 69, 74, 160
 Dîvânı, 71
 Doğu Anadolu, 30, 53, 74
 Doğu Karadeniz, 59
Dük Harkı, 41
 Ebû Bekr, 23, 206
 Edirne, 7, 14, 39, 77, 204, 209, 302
 Eğin, 33, 104
 Ehl-i Beyt, 21, 23, 255
 Endülüs, 66
 Enver Paşa, 53, 59, 73, 117
 Erdene, 37, 297
 Ereğli, 33, 112
 Ermeni, 14, 30, 31, 35, 37, 38, 39, 46, 52, 53, 55, 56, 57, 59, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 115, 116, 117, 118, 119, 126, 127, 128, 129, 130, 173, 174
 Erzen-i Erzincân, 60, 259
 Erzincan, 1, 2, 5, 6, 7, 9, 11, 17, 30, 31, 33, 37, 38, 39, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 129, 210, 219, 257, 259
 Erzincân, 59, 103, 117, 118, 126, 128, 129, 130, 131, 140, 209, 257, 308
 Erzincanlı, 2, 10, 11, 56, 68, 76, 258
 Erzurum, 7, 30, 37, 54, 57, 67, 74, 77, 131, 209, 259
 Esesi, 62
 Eski Anadolu Türkçesi, 40, 44, 46
 Eskişehir, 51, 70, 204
Evrâk-ı Perîşân, 71
Evrâk-ı Perîşân, 10
 Ezra'a, 33
 Fâik Osman, 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 27, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 51, 52, 53, 56, 57, 58, 68, 70, 71, 76
Fâik Osman Dîvânı, 71
 Fatıma, 22
 Fâtımâ, 40, 253
 Fâtmâ, 10, 276
 Feride, 5
 Fırat, 8, 14, 37, 41, 58, 128
 Fırât, 65, 68
Gaffâr, 18
 Garbî Dersim Müfreze Komutanı, 39
 Garbî Dersim Müfrezesi Kumandanı, 54
 gavs, 7, 101
 Gelibolu, 7, 209
 Giresun, 33, 113
 Gümüşhane, 33, 57
 Gürbüz Aydın, 11
 Gürbüz AYDIN, 2
 Güzeller Destanı, 33, 56
Güzeller Destânı, 9, 63, 66
 Habîb Baba, 54, 259
Hacı Fâik, 8
Hacı Hoca, 8, 17
 Hacı Mustafa Efendi, 5
 Hafız Rüşdî, 52
 Hâfız Rüşdî, 52, 54, 56, 127
 Halep, 7, 33, 35

- Halid Beğ, 31
 Hâlid Beğ, 38, 54, 55, 58,
 119, 126, 128, 129, 130,
 131
 Hâlid Bey, 39, 56, 76
 Hâlid-i Bağdâdî, 58
 Halil ÇEÇEN, 2
 Halilürrahman, 33
 Hama, 33, 107
Hatun Harkı, 41
 Havernâk, 65
 Havernâk Kasrı, 65
 Havran, 33, 63, 73
 Havrân, 63, 107
 Hayfa, 33, 160
 Hazret-i Feyyâz, 56, 127
 Hazret-i Hayyât, 55, 57
 Hızır, 7, 58, 101, 207, 208
 Hicaz, 66, 67
 Hindistan, 54
 Hîre, 65
 Hîzan, 7
 Hontos, 67
 Horasan, 6
 Humus, 33, 61
 Hüseyin, 14, 21, 35, 173,
 253
 Hz. Âdem, 36
 İbn-i Abbas, 27
 İbrâ'il, 63
 İbrailiyye, 33
 İç İl, 33, 63, 64, 103
 İçel, 63
 İdris KADIOĞLU, 2
 İmâm-ı Gazâlî, 55, 56, 104
 İnebol, 33
 İsmail, 8, 74, 75, 76
 İsmailiyye, 33
 İspanya, 60, 66
 İspir, 67
 İsrail, 66, 67
 İstanbul, 5, 7, 9, 32, 33, 39,
 51, 56, 60, 61, 62, 63, 67,
 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74,
 75, 76, 77, 111, 112, 157,
 204, 209, 259, 266, 282
 İzmir, 7, 33, 51, 52, 70, 111,
 204, 209
 Ka'be, 62
 Kadir Acar, 71
 Kadir ACAR, 2
 Kadirî, 58
 Kafkas, 54, 59, 73
 Kafkas Kolordusu, 59
 Karabekir, 59, 74
 Karakaya, 62, 257
 Karataş, 64, 219
 Kargın, 64, 259
 Karin, 64, 259
 Karsor, 67
 Kasas suresi, 23
 Kasr-ı 'Ârifân, 65, 208
 Kasr-ı ârifân, 65
 Kasr-ı Ârifân, 65
 Kasr-ı Havernâk, 65
 Kasr-ı Hinduvan, 65
 Kastamonu, 32, 54
 Keleriç, 62, 257
 Kelkit, 30, 33, 37, 113
 Kemah, 7, 33
 Kemâl Beğ, 35, 167
 Ken'an, 33
 Kerbelâ, 10, 14, 15, 22, 40,
 143, 253, 254, 255
 Kırklar, 7, 208
 Kilis, 33, 105
 Konya, 7, 208
 Kudüs, 7, 33, 110, 209
 Kur'an-ı Kerîm, 24
 Kur'ân-ı Kerîm, 61, 75
 kutup, 7
 Künbedherk, 67

- Kürd, 36, 120, 297
 Küskor, 67
 Leblebici, 1, 52, 54, 56, 127
 Leblebici Baba, 1, 52, 54,
 56, 127
 Lecâ, 63
 Lezgi nehri, 65
 Lezgi Suyu, 64, 65, 66, 259
 Limni, 68
 Ma'laka, 66, 106
 Ma'an, 33
 Ma'laka, 33
Mahbube, 11
 Mahinur, 5
 Makbule, 5
 Mâlaga, 66
 Malatya, 33, 68, 74, 104
 Mamahatun, 54
 Marad, 57
 Medine, 6, 33
 Medîne, 29, 108, 148, 160,
 208, 276, 312
 Mehmet, 8, 74, 77
 Mekke, 6, 33, 108, 109,
 147, 148, 160, 208
 Mercan Deresi, 41
 Mersin, 33
 Mersiye, 10, 13
 Metensi, 67
 Mevlüd, 51
 Mısır, 7, 35, 67, 125, 160,
 169, 208, 262
 Millet Re'isi, 51, 52, 204
Milletin Re'isi, 70
 Millî Mücadele, 52, 53, 210
 Miralay Kâzım, 59
 Muhammed, 1, 5, 19, 21,
 24, 25, 55, 57, 65, 74, 87,
 88, 89, 91, 95, 97, 102,
 114, 117, 127, 129, 131,
 139, 147, 148, 151, 206,
 209, 214, 234, 235, 236,
 237, 238, 251, 254, 303,
 307, 332
 Muhammed Baba
 Semmasi, 65
 Muhammed Sadık
 Erzincanî, 1
 Muhammed Vehbî, 58
 Muîn, 18
 Muradis Paşa, 57, 116
 Mustafa, 5, 12, 34, 53, 70,
 74
 Muş, 30, 37, 59
 Mutriyye, 33, 63, 67, 76,
 110
 Müdafa-i Hukuk Cemiyeti,
 52, 53, 210
 Münevver, 5, 234
 Müsteân, 18
 Nakşî, 58
 Nakşibendî, 65, 258
 Necd, 7, 209
 Necef, 65
 Neşnud, 67
 Nevhicaz Hanım, 34
 Niyazi-i Mısırî, 68
 Niyâzî-i Mısırî, 68, 72
 Nurgah, 67
 Nûrkâh, 67, 204
 Of, 33, 113
 Okumuş, 5, 11, 70
 Osmân, 10, 11, 22, 23, 92,
 146, 172, 177, 206, 207,
 213, 260, 284, 288, 324
 Osmanlı, 37, 39, 53, 57, 60,
 67, 75, 76, 157
 Ömer, 5, 23, 72, 74, 206,
 264
 Peygamber, 7, 19, 20, 21,
 23, 25, 27, 29, 58, 125,
 286

Pir Ahmed El-Erzincanî, 1
 Pir Fethullah Erzincanî, 1
 Pir Muhammed Erzincanî,
 1
 Pîr-i Samî, 1
 Port Said, 33
 Râbî', 67
 Râbiğ, 67
 Rebû, 33, 67, 108
 Rebûğ, 67
 Remle, 33, 67, 68, 76, 109
 Rıdvan, 19
 Rize, 30, 33, 37, 113
 Romanya, 63
 Ruhi Kara, 5, 68, 258
 Ruhi KARA, 2
 Rûm, 60, 259
 Rum İli, 33
 Rus, 30, 31, 37, 38, 39, 59,
 70, 115, 132
 Rusya, 30, 37, 75, 77
 Salih Baba, 1
 Salih Kara, 5, 8, 53
 Salih KARA, 2
 Samsun, 33, 113
 Sâz, 54, 68, 258, 259, 260
 Selepür, 62
 Semherk-i Ulya, 67
 Settâr, 18, 147
 Seyyid Sinan, 1
 Sıddık, 23
 Sıranas, 37, 297
 Siirt, 7
 Sînâb, 33, 112
 Sinimmâr, 65
 Sinop, 33, 112
 Sivashlı Murad, 57
 Sultan Melik Fahreddin, 41
 Sultân Reşâd, 57, 117
 Süleyman, 56
 Sünen-i Ebû Davud, 27

Sürmene, 33, 113
 Süveys, 33, 63, 110
 Şah-ı Nakşibend, 65
 Şam, 7, 35, 54, 61, 63, 64,
 66
 Şâm, 33, 100, 106, 148,
 149, 160, 166, 168, 170,
 171, 179, 208, 225, 256,
 310, 312, 330
 şehrengiz, 9, 60, 70
 Şemseddin Samî, 34, 157
 Şemseddin Sâmî, 63, 69,
 70, 76
 Şeria, 63
 Şıhlı, 2, 5, 68, 145, 258,
 297, 298
 Şıhlılı Hacı Hoca, 5, 7
 Şiran, 33
 Şükrü Paşa, 39, 40, 302,
 303
 Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat,
 34, 69
 Taaşşuk-ı Talat u Fitnat,
 34, 157
 Tahmir, 68, 258
 Talat ile Fitnat, 34
 Tanrı, 40
 Taşköprü, 54
 Tercan, 64, 259
 Terzi Baba, 1, 6, 7, 17, 52,
 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59,
 61, 72, 127, 129, 259
 Tırabızon, 33, 113
 Tilek, 37, 297
 Tillo, 7, 208
 Timurtaş Paşa Türbesi, 54
 Tirebol, 33
 Trablusgarb, 54
 Trabzon, 30, 33, 37
 Tuhfetü'l-uşşak, 56, 74
 Tunceli, 36

Ufuk Aydın, 11
Ufuk AYDIN, 2
Uluköy, 2, 5, 8, 36, 53, 68,
258
Uşşâkî Ali Baba, 54
Üçler, 7
Üçyüzler, 7
Ünal Tuygun, 5, 8, 9, 10, 53
Ünal TUYGUN, 2
Üveysîlik, 1, 58, 76
Üzümlü, 62, 257
Vehbî-yi Hayyât, 58
Vehîb Paşa, 59, 117
Veysel Karanî, 58
Vizkarsor, 67
Yaman, 35, 170

Yaş Destanı, 14, 36
Yediler, 7
Yemen, 54, 58, 210, 335
Yenbû, 33, 67, 108
Yezdcird, 65
Yunan, 39, 51, 204
Yusuf, 35, 52, 72
Yûsuf, 59, 95, 106, 110,
162, 169, 203, 227, 240,
306
Zara, 14, 34
Zârâ, 34, 163, 165, 167
Ziya, 36
Ziyâ, 59, 120
Züleyha, 35

Metin Kurulumunda İzlenen Yöntem

1-Metinde ilmî transkripsiyon işaretleri kullanılmadı sadece sağır kef (ك) (ñ), ayın (ع) (') ve hemze (ء) (') işaretleri gösterildi. Ancak hemze işareti vezin ve söyleyişe bir etkisi olmadığı yerlerde gösterilmedi. Zaman zaman nun ile nazal n'lerin karıştırıldığı yerlerde ise doğrusu tercih edildi.

2-Şiirler defterdeki sıraya uygun olarak numaralandırıldı ve yerleştirildi.

3-Şiirlerden bazıları silik veya nemden etkilenmiş olması dolayısıyla okunamadı. Bunlardan metin tamiri yapılabilenler metne dâhil edildi, diğerlerine ise sadece şiir numaraları verildi ancak metne dâhil edilmedi.

4-Metne dâhil edilmesi uygun görülenlerden tamiri mümkün olmayan ya da silinmiş yerler noktalı işaretlerle (...) boş bırakıldı.

5- Metin mümkün mertebe günümüz imlasına göre yazıldı; ancak yuvarlak ünlüler muhafaza edildi.

6-Mahalli söyleyişler muhafaza edilmeye çalışıldı.

Metin

[1]

Bismi'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm

1

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Cânıma cân derdime dermân Muhammed Mustafâ
Gönlümün tahtındadır sultân Muhammed Mustafâ
- 2 Mâhı hurşîd şu'leyi almış yüzünden hep nücûm
Ey melâik rehberi bürhân Muhammed Mustafâ
- 3 *Küllî şey'in* ma'denisiñ *küntü kenziñ* mahzeni
Oldu zî-şân sâhibü'l-Kur'ân Muhammed Mustafâ
- 4 Kendiçün yarattı Hak seni seniñçün 'âlemi
Muntazır ehl-i cinân Rıdvân Muhammed Mustafâ
- 5 Kıl şefâ'at *Fâ'ik'e* bi'l-cümle îmân ehline
Hürmetine hazret-i Rahmân Muhammed Mustafâ

2

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey gülü nevres gözü şehlâ Muhammed Mustafâ
Ey kaşı peyveste cânlar kurbân ola hep saña
- 2 Yüz sürüp degâhınıñ hâkine hep halk-ı cihân
'Azm edüp ol ravza-i pâki Muhammed'e safâ
- 3 Sen ferah ol yâ Muhammed gâlib arslansıñ dahi
Her ne diler anı yap oldu yardımcıñ Hüdâ
- 4 Bu cefâdan her kime etsem şikâyet yanar ol
Hasretiñdir ağladan dü çeşmimi ey mehlîkâ
- 5 Var mı senden başka işbu *Fâ'ik'in* bir yârı kim
Hayâlleşüp hayâlleşüp âh eylesün o cân...

3⁸⁹

⁸⁹ 3. Şiir *Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün* vezninde 8 beyitlik bir Na't olup çoğu okunamadığı için buraya alınmamıştır.

[2]

4

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hasretiñ âhı çıkup göğre revândır Mustafâ
Çıksa bu cânım yolında nâm u şândır Mustafâ
- 2 Gel yetiş göñlüm daraldı bilmezem ki ne'yileyem
Hasretiñ bükdü belimi çok zamândır Mustafâ
- 3 Aç yüzüñ kalbler münevver olsun ey 'âlî-şeref
Sen şefâ'at kânısın nûr-ı cihândır Mustafâ
- 4 Saña muhtâcdır bu mahlûk cümlesi yardım diler
Hep gelürler nezd-i pâk dâru'l-emândır Mustafâ
- 5 Cümlesi ağlar kapuñda kim şefâ'at edesiñ
Hep bilürüz dediler *Fâ'ikâ* hândır Mustafâ

5

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Efendim nezd-i Hak'da yerde gökde Mustafâ'sın yâ
Melâ'ik ins ü cin içinde ancak müctebâsın yâ
- 2 Vücûduñla olupdur müftehir bu cümle mahlûkât
Behiştde hûr u gilmân vildân içre bâ-safâsın yâ
- 3 Bütün ümmet seniñ yardımın ister yâ Resûlallâh
Güzeller içre 'âşıklarına ehl-i vefâsın yâ
- 4 Hemân zulmet gidüp ol ba'sında dünyâ işledi
Kim inkâr ede nûruñ dü cihâna pür-ziyâsın yâ
- 5 Nasıl ol na't-ı pâkiñ vasf ede bu kemteriñ *Fâ'ik*
Te'âlâ vasf edüp Kur'ânda mahbûb-ı Hudâsın yâ

6

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Nûr-ı ziyâ vech-i kül sensiñ Muhammed Mustafâ
Halk-ı kevneyne sebep oldu vücûduñ ibtidâ
- 2 'Âleme rahmet içün zât-ı şerîfiñ halk olup
İsmiñi yâd eyleyüp buyurdu Hatmü'l-enbiyâ

3 (...)

4 Cin melâ'ik medh ederken muhbir-i sâdık seni
Hakkı var mı münkiriñ inkâra aslâ yol bula

5 (...)

6 (...)

7 (...)

Bu sebebdan *Fâ'ikî* medh etmek olur mu sezâ

7

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 (...)

2 (...)

Biter 'ahd u vefâlar hem vâdî-i hayretde vâveylâ

[3]3 Gözetdim rûz u şeb yâri çekerem âh ile zârı
Verem yolunda hep varı görünsün anda vâveylâ

4 Gözetdim gece gündüz yolunu kim âh u efgânla
Nihâyet gelmedi sultân eder cân tende vâveylâ

5 Bilürüm nâzlısıñ şâhım dükenmez oldu bu râhım
Gönûlden gitmedi âhım çalındı cânda vâveylâ

6 Bu *Fâ'ik* derdini ağlar yüzüne gözyaşı çağlar
Gelem size deyüp dağlar edeyim anda vâveylâ

8

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ol Muhammed Mustafâ'ya verdiğiñ Kur'ân hakı
Yarlığa ecdâd-ı ceddâtım dahi atam ana

2 On sekiz biñ 'âlemiñ sen hâlıkısıñ râzıkı
Zikr ederdi rûh seni evkât-ı ezmânda şehâ

3 Her cihetden hep lisânlar zikr eder cümle seni
Hürmetine bunlarıñ sen bize gösterme fenâ

4 Öldüren sensiñ dirildüp ağladup güldüren sen
Bahr-i rahmetden kıl ihsân kim var ise zü'l-hatâ

- 5 'Arz olunca fi'limiz fazlîñ dileriz yâ Kerîm
Fâ'ik'e minnet yeridir böylece eyler du'â

9

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 'Înâyet olmasa senden kime feryâd edem ben yâ
Kime işitdirem derdim ezelden var iken sen yâ
- 2 Revâ kıl hâcetim hürmetiçün ol levh-i mahfûzuñ
Şefâ'at eylesin Ahmed 'inâyet eylegil sen yâ
- 3 Kavuşdur hasretim kimden 'ibâretse bilürsün sen
Düşüp gurbete yüz tutdum olursun dest-gîrsin yâ
- 4 Bi hakk-ı Ka'be hıfz et cümle İslâm ehl-i îmânı
Umulur 'avn u nusret senden ancak mihribânsın yâ
- 5 Vurup yüz yere her kim istedi senden murâdını
Verüp maksûdunu anıñ murâda erdirensin yâ
- 6 Ümîd kesmez günâhkâr Fâ'ikî rahmet-i pâkinden
Günâhkâr kara yüzü derdiniñ dermânısıñ sen yâ

10

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Yâ İlâhî rûz-ı mahşerde bütün mü'minlere
'Arz edüp mahbûb cemâliñ olalar hep rûşenâ
- 2 Fazl-ı ihsânıñla rahmet eylegil müzniblere
Çünkü Gaffârü'z-zünûbsun bunlar ancak zü'l-hatâ
- 3 Yüzümüz yok varalım dergâhıña yalvaralım
Olmasa senden 'inâyet kim bula anda safâ
- 4 Vurulursa 'aybımız ger yüzümüze el-meded
Sen ki Settârü'l-uyûbsun eyle suçumuz 'afâ
- 5 (...)

[4]

11

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir nazar kıl hâlîme oldum 'alîl yâ Rabbenâ
'Arş u Kürsüñ hakkıçün etme rezîl yâ Rabbenâ
- 2 Sen sevindir cümlemizi ol Muhammed hakkı'çün
Kahr-ı hışmıñdan halâs et yâ Cemîl yâ Rabbenâ
- 3 Cânıma kâr etdi hecriñ odu yakdı bağırımı
Kurtarup dûzah-ı hecriñden sebîl yâ Rabbenâ
- 4 Dehr-i dûn zehrin içirdi âh elinden ey felek
Halledensiñ müşkili sen yâ Celîl yâ Rabbenâ
- 5 Hürmeti'çün enbiyânıñ evliyânıñ hakkı'çün
Merhamet kıl *Fâ'ik*'a sensiñ vekîl yâ Rabbenâ

12

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ay güneş devr ediser göklerde emriñle seniñ
Hürmetiçün nârdan âzâd et bizi Bârî Hudâ
- 2 Seniñ ef'âliñ bu halka dâ'imâ lutf u kerem
Bu cihetden umulur ihsânıñ ey Bârî Hudâ
- 3 'Âlimiñ 'ilmi hakıçün 'âşıkıñ 'aşkı dahı
Yer ü gökler hürmetiçün lutf et ey Bârî Hudâ
- 4 Biz garîbe merhamet kıl yüzü kara kuluñuz
Bî-'aded lâ-yuhsâdır günâhımız Bârî Hudâ
- 5 Tevbe etdik nâdim olduk tevbemizi kıl kabûl
Ne yapalım lutfuñ erişmezse ey Bârî Hudâ
- 6 İsm-i pâkiñ hürmetiçün Ümmet-i Muhammed'i
Yarlığa cümlesini *Fâ'ik*'i ey Bârî Hudâ

13

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Ağyârı terk eyle gönül gel 'aşka eyle ibtidâ
Her bir hakîkat zümresi buña olurlar muktedâ

91

- 2 Her kâ'inât fânî olur ancak bu 'aşk bâkî kalur
Buncılayın ehl-i kemâl bulmadı 'aşka intihâ
- 3 Nârda olursa 'âşıkân 'aşkıñ aña cennet olur
Ger dursa cennet içre ol çün nâr olur 'aşkıñ aña
- 4 Budur du'âm yâ Müstecâb matlûb-ı maksûdum sen ol
'Aşkından aslâ göñlümü etme tehî kılma cüdâ
- 5 'Aşkdan dîğer sevdâları göñlümden al iğvâları
Derd ü cihân 'aşkıñ seniñ eyle fakîre âşinâ
- 6 Mevcûd gerek ma'dûm eğer bunlardan evveldir bu 'aşk
Anıñ için hep 'ârifân bulmadı 'aşka ibtidâ
- 7 Cânını râhat eyleyen düşsün bu 'aşkıñ râhına
Emrâzlara merhem eden vermez mi hiç derde devâ
- 8 Ağyârı terk eyler iseñ kuvveti sarf eyler iseñ
Varlığı harc eyler iseñ matlûb gelir Sen'den bana
- 9 Sen de varasıñ *Fâ'ikâ* mürşid bu yolda 'aşk olur
Mürsel velî bu şâdîler bundan dîğer bir reh-nümâ

[5]

14

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Amân yâ Rab amân yâ Rab saña kıl beni mukarreb
'Alîlim etme mu'azzeb seniñdir emr ü fermân hâ
- 2 Kapıña gelsem efgânla gözüm yaşı akup kanla
Göçür dünyâdan îmânla ki sende derde dermân hâ
- 3 Yüzüm dergâha tutdum âh 'inâyet senden ey Allâh
Burup boynum hacîlem şâh sen olduñ halka sultân hâ
- 4 Bizi gamdan sen âzâd et rızâñ tahsîle âbâd et
Cemâliñ gösterüp şâd et fütûhat senden ey hân hâ
- 5 Bütün halk-ı cihân dertli ara dermânı mihnetli
'Azâbıñ çok ve şiddetli azâd et *Fâ'ik Osmân* hâ

15

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Geldiñ nâsa müjde içün endâze hem yâ Mustafâ
Sensiñ Habîb-i Hak hemân hem ey Nebiyyü'l-enbiyâ
- 2 Eşyâyı halk eden ilâh buyurdu âlî-şânına
Fazlıñ ziyâde eyledim mertebeñi kıldım 'alâ
- 3 Kıldım ki Hatmü'l-enbiyâ Kur'ân'ı gönderdim saña
Mahbûb edindim hem baña *ışfa' habîbî men teşâ*⁹⁰
- 4 Zevki göñüldedir anıñ cânda dimâğda lezzeti
Birbirine karışmış hep çok zevk olur anda nemâ
- 5 *Fakr u fenâdır fahrımız* böyle dedi Fahr-ı cihân
Bu fahrı *Fâ'ik* isteyen bir dutusar şâh u gedâ

16

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Soñ demde sen cümlemizi şeytân elinden kıl halâs
Kâmil îmân eyle nasîb sen nusret et yâ Kibriyâ
- 2 İşbu münâcâtım ile yüz tutmuşum dönmem saña
Dergâhıña kim yüz tutar mahrûm olur mu Zü'l-'atâ
- 3 Maksûdu senden dilerem gayrıdan bir şey istemem
Kıl bu münâcatım kabûl yüz tutmuşum senden yana
- 4 Yüzü kara bir kulunum çokdur günâhım yâ İlâh
Lutfeyle îmân baylığın boynum büküp geldim saña
- 5 Mahşerde yüzümü ağ et dâreynde işimi sağ et
Makâmımı bâğçe bâğ et olsuñ *Fâ'ik*'iñ rûşenâ

17

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 İsterseñ 'izzet bulasıñ zillet kapusın bekle çok
Dert mihnete yak yüreğİñ lutf eyleye Rahmân saña

⁹⁰ Ey Habîbim istediğine şefaet et.

- 2 Sızup süzölüp ol zülâl kalbinde kalmaz kıl u kâl
Olur saña harâm helâl yüz gösterir cânân saña
- 3 Sıdkıla kulluk etmesen râh-ı rızâya gitmesen
Gönlünü vîrân etmesen olur mu yol âsân saña
- 4 Kulluğuñla hizmet edüp ahşam sabâh Hakk'a gidüp
Yâ Bâkî bî-dehân edüp yetmez mi bu 'ummân saña
- 5 Seherde bülbül gibi öt gül gibi *Fâ'ik* hoşca tut
'Aşk dâmânîñ muhkemce tut işbu olur dermân saña

[6]

18⁹¹

- 1 Ey Bârî Hudâ ağlayuban kapıña geldim
Eyle kabûl cümlemizi etme bizi cüdâ
- 2 İ'tirâf edüp hatâmız cürmile geldik
Etme 'azâb bizlere ver cennet-i hûrâ
- 3 Kudretiñ var 'afv-ı 'azâb etmeğe şâhım
Biz fakîriz bize rızâñ eyle isti'fâ
- 4 Cürmümüze göre bize etme 'azâbı
Rikkatimiz var buraya sensiñ istibkâ
- 5 Hem dahi yokdur şerîkiñ ancak Ahad'siñ
Fâ'ik'e in'âmıñ 'aceb olur mu ihsâ

19

Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Sen bir civânsıñ ey gözüm
Sayd olma dünyâya sakın
'Aşk ehline gel ol yakın
Sür cân içinde zevk safâ
- 2 Verdiñ bu dâra çok emek
Acır seni suda semek
Başıñda döner bu felek
Yetmez mi çekdiñ çok cefâ

⁹¹ Bu şiirin ilk beyti 14, diğer beyitleri ise 13'lü hece vezniyledir.

- 3 Kurbân mıdır cân o yâra
 Hayrân göñül o dildâra
 Teklîf mi var âh u zâra
 Mahbûbda olmazsa vefâ
- 4 Yûsuf cemâliñ gör de bak
 Garbdan tulû' eder şafak
 'Âşıklara değil yasak
 Gel der Muhammed Mustafâ
- 5 Her yüz sañadır âyine
 Güneş ve yıldız ay yine
 Düşürme fülkü engine
 Fâ'ik'de 'aşk değil hafâ

20

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Göñül mahbûbu dilde cilve urdu⁹²
 Yüzüñ arz eyleyüp bir şîve urdu
- 2 Yanup cân u cihân tutuşdu eflâk
 Temâşâ eyledi göklerde emlâk⁹³
- 3 Tahayyürde kalup şaşırdım 'aklım
 Olup tahdîs-i ni'met işbu naklim
- 4 Tahammüd ederim Hakk'a şükriyle
 Yoğurmak isterim balı şekerle
- 5 Yine bir tâze gelin açdı yüzün
 'Asel gibi akıtdı tatlı sözün

[7]

21

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Gözünü kaşını ger oynadırsa
 'Âşıkıñ kalbini kim kaynadırsa

⁹² Urdu: Vurdu⁹³ Emlâk: Melek kelimesinin çokluk hali. (Redhouse 1996: 201)

- 2 Bakar kim 'âşıkına ne doğısar
Ne dürlü mâlı meydâna koyısar
- 3 Dilime kuvvet ihsân et Hudâyâ
Elim bağı buruk boynum Hudâyâ
- 4 Beyân edem tulû'atını gönlüm
'Ayân edem zuhûrâtını gönlüm
- 5 Zuhûr etdi göñülde birçok esrâr
Tulû ' etdi bütün 'âleme bir yâr
- 6 Sevenler anı geçdi dünyâsından
Alanlar anı kaçdı 'ukbâsından
- 7 Bulanlar buldu atdı mâsivâyı
Ki sevmez oldu andan mâ-'adâyı
- 8 Sevüp buldu rızâ cennet cemâli
Kazandı dünyâda her bir kemâli
- 9 Nihâyet vaslını buldular ancak
Bular ehlullâh oldular *hüve'l-hak*
- 10 Bulara sen de ilhâk et özünü
Tutuban *Fâ'ik*'iñ işbu sözünü

22

Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Gam sardı göñlüm evini
Göster baña yâr kövünü
Gidem sevini sevini
Nusret buyur yâ Rabbenâ
- 2 Ben bu firâkı çekemem
Yarama biber ekemem
Kârgîr binâyı sökmem
Kudret buyur yâ Rabbenâ
- 3 Sen kıl bize Hak yardımı
Sensiñ bilen öz derdimi
Kesme dilimden virdimi
Ruhsat buyur yâ Rabbenâ

4 Çokdur günâhımız bizim
Yok tevbe âhımız bizim
Sensiñ Allâhımız bizim
Rahmet buyur yâ Rabbenâ

5 Nefse uyup etdik günâh
Kıl mağfîret ey Pâdişâh
Göster *Fâ'ik*'e doğru râh
Re'fet buyur yâ Rabbenâ

[8]

23

1 Göñül mahbûbu dilde cilve urdu
Yüzüñ 'arz eyleyüp bir şîve urdu

2 Hûrî cennetle seniñ hüsnüñ sivâ
Nisbet olsa cümle hûb olur Mevlâ

3 Gül femiñ gül goncaya nâz mı eder
Sünbûlistân saçlarıñ dense sezâ

4 Çıkarır fitne seniñ kara gözüñ
Getirir 'âşîka biñ dürlü belâ

5 Kesme mikrâs-ı felek zülfüñ sakın
Sürsün ol gül ruhuna bâd-ı sabâ

6 Zevk-i şevkim bâde-i 'aşkıñ seniñ
Yevme lâ-yenfa'da etdirme cezâ

7 Bitirir bu *Fâ'ik*'i nâzlı sözüñ
Tûti-i cennet denilirse sezâ

24

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Elâ ey 'ârif-i bi'llâh seniñdir devlet-i na'mâ
'Âşıkısañ 'âmilün lillâh seniñdir millet-i merzâ

2 Elâ ey Hazret-i Ahmed Muhammed Mustafâ emced
Saña misl olamaz bir ferd seniñdir *ahsenü'l-hüsnâ*

3 Özüñ 'ayn-ı 'inâyetdir sözüñ halka hidâyetdir
Gözüñ ebvâb-ı cennetdir sen olduñ halkda müsennâ

- 4 Cihân ehli hayât buldu zuhûruñda seniñ ey Zât
Küfürden halk necât buldu bu zîr-i kubbede her câ
- 5 Gidüp zulmet zuhûrunda gelüp ni'met mürûrunda
Cihân yandı 'ubûrunda gözükdü gözlere uhrâ
- 6 Semâniñ kevkebi çokdur güneş ay gâyet ışıkdır
Seniñ nûra bedel yokdur gözükdü gözlere uhrâ
- 7 Cemâliñ nûrudur gündüz saçıñ zulmetidir gece
Muhibleriñ olur yüce seniñ ey Eşrefü'l-eşyâ
- 8 Gelişiñ bâğçe-i vahdet vücûduñ menba'-ı hikmet
Ki sensiñ sâhib-i şefkat seniñdir devlet-i 'uzmâ
- 9 Cihân seniñle âbâddır seniñle diller hep şâddır
Seni bilmeyen berbâddır huzûr-ı Hak'da yok da'vâ
- 10 Salât ile selâm olsun seniñ ravza-i pâkiñe
Şefâ'atıñ diler Fâ'ik 'ameli olmaya yağma

25

Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 'Aşk 'âşıkıñ dermânıdır
Mü'minleriñ îmânıdır
Ölmüş gönüller cânıdır
Hak yoluna olsun fedâ
- 2 'Ârifler 'irfânın arar
Bir kılı kırk biñe yarar
Hâlini Hâlık'dan sorar
Etmez hiçbir ferde ezâ
- 3 Sen dü cihânsıñ mu'teber
Alnıñ güneş yüzüñ kamer
Fâ'ik'e vuslatdan haber
Ver çekmesin yeter cezâ

[9]

26

- 1 İmtihân meydânı kuruldu kardaş
Pehlivânlar için bu bir güleşdir
Gözün aç kulak ver âhiret yoldaş
Gördüklerin hâldir sanma ki düşdür
- 2 Cihân birbirine çarpılmadı mı
Âteş alup mahlûk hep yanmadı mı
İnsânın kanına hâk katmadı mı
Her eşyâ der yâ Rab baña bulaşdır
- 3 Karada deryâda iyi bak ey cân
Karişmamış var mı 'anâsır insân
Avrupa ve Asya Afrika her yan
Sanma dünyâ Tokad Zile Mar'aş'dır
- 4 Bilen yok hazret-i Hakk'ın işini
Añlamaz milleti şâh gidişini
Ba'zı yaz ediser kuluñ kışını
Hikmeti çok bendeleri sırdaşdır
- 5 Rızâ tahsîline gözüm gezmezsın
Celb için uhrâyı bir gün ivmezsın
Birin sever birin niçün sevmezsın
Bu dünyâ ahiret iki kardaşdır
- 6 Kulağıma girmez münkiriñ sözü
Nezd-i ilâhîden matrûddur özü
Kalbi mühürlüdür kör iki gözü
Yâ Rabbî sen kurtar bu ne telâşdır
- 7 Yine tayyâreler uçar havâda
Baykuş râhat etmez öter yuvada
Yerde insân ağlar melek semâda
Yâ Rabbî sen kurtar bu nasıl işdir
- 8 Hiçbir iş görmeğe tutmaz elimiz
Kırıkdır kolumuz hem de belimiz
Hâlimizi arza lâldir dilimiz
Yâ Rabbî sen işimizi araşdır

- 9 Her sabâh her ahşam derdimiz budur
Yiyüp içdiğimiz kan mıdır sudur
Bilmem sulh ayları bu mudur şudur
Günde yediğimiz zehirli aşdır
- 10 Gözleye gözleye usandık Allâh
Yetmiş iki renge boyandık Allâh
Uykudaydık şimdi uyandık Allâh
Dükenmez kurtulmaz bu ne savaştır
- 11 Senden meded yâ Hak millet kırıldı
Bu harbde çokları batdı yoruldu
On sene içinde neler görüldü
Başımıza gelen kurudur yaştır
- [10]12 Yine bir şey var ki toplandı 'asker
İnişe yokuşa sevk oldu leşker
Düşman meydân ister yürüdü erler
Yâ Rabbî nusretiñ bize yaraştır
- 13 Hele geliñ bakıñ derdim çoğaldı
İngiliz 'askeri etrâfım aldı
Çekdi kılıcını üstüme geldi
Bedenden ayrılan bu kadar başdır
- 14 Tükenmez bir harbdır bitmez savaşlar
İylenmez yaradır uzun talaşlar
Kara göz üstünde eğrice kaşlar
Mihnet bâğçesinde muşmula maştır
- 15 Kırmızı bulutlar yine kaynadı
Atıldı tüfenkler kılınç oynadı
Kusûrumuz bize neler eyledi
'Umûm bu cihânı saran âteştir
- 16 Çıkdı her taraftan kara haberler
'Asker Bağdâd'a mı Şâm'a giderler
Bilen yok ne vakit sulhı ederler
Ecnebî bu yolda gâyet kalleşdir
- 17 Gözleye gözleye gözlerden olduk
Söyleye söyleye sözlerden olduk
Gizleye gizleye belâyı bulduk
Haber veren vîrânede huffâştır

- 18 Rençberîñ öküzü gitdi sûrhâya
Tüccârîñ gemisi urdu karaya
Her birimiz düşdük işbu belâya
Bu milletiñ başı kırılmaz taşdır
- 19 'Arz-ı hâl yazayım Hûblar hûbu'na
Hazret-i Allâh'a hem mahbûbuna
Dehâlet eyledik Hak mahbûbuna
Bu mahlûk kapıñda kul karavaşdır
- 20 Enbiyâ evliyâ himmet etsinler
Sulh içün murahhas pîrler gitsinler
Yeter bu da'vâyı tez kapatsınlar
Bu derdiñ dermânı Hak sen ulaşdır
- 21 Kutb-ı zamân gavs-ı cihân gelsinler
Ricâlü'l-gayb cümle hâzır olsunlar
Garbiyyûn şarkıyyûn hep bulunsunlar
Ağlayan çocuğa bunlar haşhâşdır
- 22 Ferdiyyûn şemsiyyûn kameriyyûn hep
Necmiyyûn İmâmiyyûn Havâriyyûn hep
Geldi Hızır İlyâs cündullâh ta'ab
Cümlesi kara göz üstünde kaşdır
- [11]23 Kırklarıñ himmeti hakkıçün bize
Merhamet et bitdik sen cümlemize
Başımıza geçen sultânımıza
Sahrâ-yı kevneynde bu bir ferrâşdır
- 24 Sâdâta bahş eyle Âl-i 'Abâya
Evlâdı ahfâdı hem Mustafâ'ya
Ezvâc-ı tâhirât yâr-ı safâya
İşimiz dâ'imâ hayra dolaşdır
- 25 Bunlar himmet etsiñ harb hitâm bulsun
Dünyâ 'adâletle ni'metle dolsun
Belâ-yı mübremden bu halk kurtulsun
Yâ Rabbi kıl meded önümüz kışdır

- 26 Şefâ'at seniñdir kıl yâ Muhammed
Mahlûk elden gitdi bâ-husûs millet
Fâ'ik der perîşân oldu bu ümmet
Yâ Rabbi mahlûkı cümle barışdır

27⁹⁴

- 1 Bizim vücûdumuz katranlı kanlı
Kimse yanımıza yanaşmasınlar
Hırkamız ziftlidir cübbe çamurlu
İstikrâh edenler konuşmasınlar
- 2 Zemmedenler bizi doğru söylerler
Bizde iyilik yokdur ey birâderler
Kimesneye deme⁹⁵ bize geleler
İşine gelmeyen görüşmesinler
- 3 Gelene kardaşız merhabâ deriz
Gelmeyene ancak du'â ederiz
Bize gelmeyene bizler gideriz
Sevmeyenler bizi soruşmasınlar
- 4 Ey kardaşlar bizim derdimiz çokdur
Zararımız hiç bir kimseye yokdur
Sözümüz bal şeker zehirli okdur
Bal şeker yemeyen buluşmasınlar
- 5 İnsâfı terk edüp bizimle düşme
Sen iyisiñ kötülerle konuşma
Yazıkdır saña gel bize yaklaşma
'Aklı olan bize sürüşmesinler
- 6 Gıybet meclisinde biz bir kalkanız
Hicv ederler bizi fakîr abdâlız
'Akılsız dîvâne mecnûn bed-hâliz
Bizden ırak gidüp taklaşmasınlar

⁹⁴ Bu şiir bir iki farklılıkla 77. şiir olarak tekrar yazılmış.

⁹⁵ 77. Şiirde "kimseye demeziz".

- 7 Gerüden baksınlar bize ne olmuş
Yüzümüz kararmış beñzimiz solmuş
İçerimiz bütün kan irin dolmuş⁹⁶
Yüreği bulanan yaklaştınsınlar
- [12]8 Hiç acıamaz mısız⁹⁷ bizi kardaşlar
Bu yolda vermişiz cânıla başlar
Dolmuş içerimiz taşlar ataşlar
Haksız bize gelüp haklaştınsınlar
- 9 Bırakıñ derdimiz belki iylene
Gide bu kötülük iylik söylene
Sorarsız *Fâ'ık*'i bir gün bilene
Gül olsak da daha koklaştınsınlar

28

Güzeller Destânı

- 1 'Âşıksın efendim diñle sözümü
Dünyâ güzellerin vâsf edem saña
Kesemem güzelden iki gözümü
Dünyâ ateşlere yansa biliñ hâ
- 2 Söylerim sözümü içerden ey yâr
İç İl'den efendim ne haberiñ var
Biz bâtın söyleriz sen aña izhâr
Hakîkatiñ mahbûbları yok mu yâ
- 3 *Erzincân* güzeli cân yakıcıdır
Ma'sûkı 'âşıka yan bakıcıdır
Şîveli nâzları tatlı acıdır
Hûrisi gılmânı hasnâ müstesnâ
- 4 Şeffâf yanaklıdır yâkût dudaklı
Ağ incü dişlüdür sadef tırnaklı
Kara gözlü siyâh kiprik saçaklı
Gâyet nâzlı nâzik dilber-i ra'nâ

⁹⁶ 77. Şiirde 2. ve 3. mısra yer değiştirmiş.⁹⁷ 27. Şiirde "acıamaz mısıñ".

- 5 *Kemâh* güzelleri gâyet incedir
 Mahbûbları gâyet dilber dilrübâ
 Boyları uzundur beli incedir
 Yanakları güldür ağzı goncadır
- 6 *Eğîn* dilberleri emsâli yokdur
 Hûrisi gılmânı hadden artıkdır
 Kara göz kara kaş hûyları çokdur
 Ekserîsi yâhû dilber ü hasnâ
- 7 '*Arabgir* dilberi biraz kabadır
 Şeffâf yanaklıdır bir mehlikâdır
 Muhabbet bezmine gâyet becâdır
 Siyâhdır ebrûsu gözler süveydâ
- 8 *Malatya* mahbûbları Kürdvârî
 Nâz ile indirir tahtdan hünkârı
 Âşık zabt edemez bu şîvekârı
 'Âlem-i göñülde her gün var gavgâ
- 9 Erkekleri 'âşık ma'sûk ararlar
 Muhabbet meclisi bağçeler bâğlar
 [13] Mahbûb-perest ancak hastalar sağlar
 Bâğda su başında kopar vâveylâ
- 10 *Aspozi* dilberi melûldur gâyet
 Mahzûn bir sıfatda yosma kıyâfet
 'Âşık söylemek onlara 'âdet
 Olmuş her birisi bir dürr-i yektâ
- 11 Hadden ziyâdedir bâğı bağçesi
 Zengîn ahâlîsi çokdur akçası
 Bâğlarda gezerler hûbu yosması
 Türk'de az var böyle mahbûb-ı zîbâ
- 12 '*Antep* mahbûbların mestûre gördüm
 Nedir bu sakınış deyüben sordum
 İmâm-ı Gazâlî himmetin bildim
 Anıñ terbiyesi el-ân müheyyâ

- 13 Hem 'Arabdır hem de Türk güzelleri
Siyâhdır beñleri beyâz hâlleri
Gün görmemiş ağ yanakda gülleri
Kibâr nâzik temîz her vasfa becâ
- 14 *Kilis* güzelleri esmer renklidir
İnce dudaklıdır siyâh beñlidir
Kara kaş kara göz burun çek'lidir
Yosma kıyâfetli Mecnûn'a Leylâ
- 15 'Arabın dilberi pek şîvekârdır
Hüsnünüñ cilâsı 'âşıkâ nârdır
Bu bâbda ilerden ileri vardır
Bal döker dilinden söyleye lâ lâ
- 16 *Haleb*'iñ hûbları dehşetli gâyet
Her birinde var bir dürlü letâfet
İnce belli uzun boylu bir âfet
Kaş gözle 'âşıkâ der *biyâ biyâ*
- 17 Esmer beñizlidir güzelleri hep
Gâyet yakışıklı halk etmiş Çalap
İbrişim giyerler hep ehl-i Haleb
Hulle giymiş gibi cennetde hûrâ
- 18 Zengîn bir şehirdir tüccârı çokdur
Bulunmaz diyecek bir şey'i yokdur
'Arab'dır dilleri gözleri tokdur
'Âşıkı ma'sûku hep ehl-i sûrâ
- 19 Gâyet süslü gezer *Haleb* dilberi
Sanki altun direk 'avratı eri
Bu kadar zînetli yosma her biri
Kudretten koyulmuş baş üzre mînâ
- 20 Cân çekici dilber ciğer yakıcı
Bakanda göñlüne kanca takıcı
[14] Muhibbine göz ucuyla bakıcı
Böyle güzelleri vardır ey cânâ

- 21 Bir humâr bakışlı dilberi vardır
Ruhları gül, dudak şekerdir baldır
Erkeği dişisi hep hûb-cemâldir
'Arz etse yüzünü tutuşur deryâ
- 22 *Ma'laka'*nın beyâz renkli mahbûbu
Toplanmış oraya dünyânın hûbu
Cilvesi cihânı değer mergûbu
Sen nasıl sevmezsin cân kıya kıya
- 23 Türk'ün güzelleri gâyet mahbûbdur
Edebli 'irfânlı hem de mahcûbdur
'Arab dilberleri yosma mergûbdur
*Ma'laka'*ya cennet denilse revâ
- 24 *Şâm'*ın dilberleri devrân gözedir
Dâ'im 'âşıklarla seyrân gözedir
Yüzüne bakanlar sultân gözedir
Ağladır 'âkıbet eder cân fedâ
- 25 Siyâh çarşaplarda o beyâz tenler
Hemen 'âşık olur görünce cânlar
Bîñ nâzlı şîveli mahbûb-cemâller
Yandırır cihânı bunlarla Mevlâ
- 26 Nezâketli kibâr dilleri şîrîn
'Arabca söylerler görseñ her birin
Eğer yüzlerine bakdıñsa derin
Yandıñ 'aşka geldi bir kara sevdâ
- 27 Bu nâz ile bunlar cânı sayd eder
Görünce cemâlin cennete gider
*Şâm'*ı gören gözler dünyâyı nider
Her birisi bir Yûsuf'a Zelîhâ
- 28 Cennet hûrîleri gibi gezerler
Bağçede bâğlarda okur yazarlar
'Âşıkların 'aşkın canda sezerler
İkinci cennettir *Şâm* şehri hâlâ

- 29 Çerkes güzelleri sarmış *Havrân*'ı
 'Arab dilberleri eder seyrânı
 Türk'ün mahbûbları çekerler cânı
 Boyları servidir gözleri şehlâ
- 30 Gül renkli güzeller gözleri bâdem
 Bilmem ferîşteh mi perî mi âdem
 'Âşıkları râhat eylemez bir dem
 Yakar gönülleri cânları bil hâ
- 31 *Havrân*'a gidince hâlim kalmadı
 Güzellerden bize imdâd olmadı
 [15] 'Akıl gitdi başdan geri gelmedi
 Cihân değer mahbûbları vardır yâ
- 32 *Hama Humûs* yosma dilberleri var
 Şîveger gözlü serverleri var
 Ruhlarında misk ü 'anberleri var
 Rengârenk kumaşlar giymiş serâpâ
- 33 Ferhâd'a Şîrîn'dir Mecnûn'a Leylâ
 'Âşıklar çağırır görse vâveylâ
 Gül renkli dilberler letâfet-sîmâ
 Çal durma 'ûduñu derler mutribâ
- 34 *Ba'lebek* kal'ası devr-i Âdem'den
 Sahrâ-yı vücûda gelmiş 'ademden
 Göreni kurtarır elemden gamdan
 Üzüm bâğları var güzel lâ-yuhsâ
- 35 Yüzünüñ astârı gâyet incedir
 Gül yaprak dudaklar ağız goncadır
 İbrîşim tennûre tâ boyuncadır
 Bâğ bağçe 'Arab'da Cennet-i A'lâ
- 36 *İzra'a*, *Akabe*, *Ma'ân* dilberi
 Cân almak isterler güzel her biri
 Cândan urmak ister çekmiş teberi
 Bu hüsne mâlikdir kevkeb-i zühre

- 37 Artık buralarda cân çıkmak ister
Hâlimiz Allâh'a 'ayândır dilber
Gelmekde kokusu cân misk ü 'anber
Yaklaştı *Medîne* kesildi da'vâ
- 38 *Medîne* göründü güzeller bitdi
Güzellik çekildi o yâre gitdi
'Âşıklar bunları bütün terk etdi
Gel cânımıñ cânı derler Mustafâ
- 39 Ay doğdu yıldızlar karardı batdı
Güzeller hüsnünü o yâre satdı
Burada şekeri kim bala katdı
Anıñ hürmetine halk oldu dünyâ
- 40 Vasef edemem bu dilberi ben size
Lâyık mıdır balı katak pekmeze
Ne der o mahbûbuñ 'âşıkı bize
Buyurmadı mı *yu'tîke fe terdâ*
- 41 *Medîne* güzeli gâyet yakıcı
Muhabbetle dilberleri bakıcı
Gülenç yüzlü beşûş cânlar alıcı
'Âlemi gunc bilüp olmuşlar molla
- 42 Dili ballı ağzı güllü dilberler
Saçı uzun suna sanlı dilberler
[16] Beyâz tenli siyâh halli dilberler
Buraniñ sükûtu medhinden a'lâ
- 43 *Rebû' Yenbû'* güzelleri gülmezler
Melûl mahzûn durur yâr gel demezler
Pek o kadar şîve nâzı bilmezler
Esmer renk ince kaş hüsnü cân yağma
- 44 *Mekke'*ye gelince mekân-ı mahbûb
Beytullâh ortada 'indallâh mergûb
Ne kadar güzeli var ise mahcûb
Latîf zarîf cân derdine tabîbâ

- 45 Esmerü'l-levndir gözleri kara
Kaş kiprik siyâhdır mahsûs hünkâra
Mestûre cümlesi lâzım ebrâra
Nezâketli yakışıklı mehlîkâ
- 46 Bir tenâsüb a'zâ yosma kıyâfet
'Aşkîñ pazarında her biri âfet
'Acâ'ib güzellik bu ne letâfet
Yağdırmış *Mekke*'ye hüsnü Kibriyâ
- 47 Buralarda çok atımız işlemez
'Aşkîñ meydânına gelüp kişnemez
Râhat-hulkûm olsa kimse dişlemez
Düşün neredesiñ ey ibn-i 'ammâ
- 48 Hadde hadîd velî behreyi sorma
Güzelin görmedim gel beni yorma
Cidde'ye gelürseñ geç orda durma
Çarpar güzelleri bilürler sîmyâ
- 49 Leylâ Mecnûn orda çok Leylâlar var
Havvâ vâlidemiz daha neler var
Güzeller âğyâra tez olurlar yâr
Dilberleri mahbûbları var kîmyâ
- 50 *Remle Beyrût* güzelleri sürmeli
Beyâz tenli kara gözlü görmeli
Nere gider iseñ onu sormalı
'Âlemi tefrîhe te'âl ma'anâ
- 51 Gâyet sert yürürler mahbûbu hûbu
Husûle getirir tezce matlûbu
Vardır içlerinde birçok mergûbu
Servi fidânına beñzer dilârâ
- 52 Böyle nâzik dilber az görmüş gözler
Fincân gibi gözler ay gibi yüzler
Şeker gibi söyler 'Arabî sözler
Tefaddal yâ seydî derler 'acîbâ

- 53 *Hayfâ'da çoğaldı derdim efendim*
Çözüldü dizimiñ bağı beriyyâ
[17] O yârî *Kudûs'*de gördüm efendim
Çözüldü dizimiñ bağı beriyyâ
- 54 Bu üç şehriñ güzelleri bir yerde
Az bulunur belki taht-ı felekde
Yûsuf kıyâmında ferişte renkde
Kırmızı kara göz saç siyâh yeldâ
- 55 Dilberleri melîh gâyet mülehham
Gül renkli yanaklar ehline mahrem
Hûrî gibi iri gözlüce bâdem
Elinde baklava dilinde helvâ
- 56 Vasfından 'âcizim bu mahbûblarıñ
Ne diyem medhinde böyle hûblarıñ
Sayd eder 'âşıklar çok mergûblarıñ
Dolmuş ecnebîler nısfından fazlâ
- 57 Ecnebî dilberleri çarpar î mânı
Müslümân ister ki hıfz ede anı
Cân çıkarmak ister her hûb civânı
Sakınmaz İslâm'dan gezmekde şeydâ
- 58 *Halîlü'r-rahmân'*ıñ dilberi nazlı
Tevhîdli Kur'ânlı nâzlı niyâzlı
Ecnebî varsa da çoğu namâzlı
Şehri cennet diye edersin hülyâ
- 59 Çârşusu pâzârı nûr ile dolmuş
Mahbûbları bütün nûra gark olmuş
Tûr-ı Sînâ kabir-i Mûsâ fark olmuş
Her güzeli bir kevkib-i süreyyâ
- 60 *Süveyş Port Sa'id İsmâ'iliyye*
Mutriyye Ken'ân İbrâ'iliyye
Bu altı şehriñ güzeli iyilive/yiylova
Ekserî İngiliz kızları her câ

- 61 *İzmir Bursa Çanakkale İstanbul*
Bunların güzeli çirkîninden bol
Çarpıyor gözüne görünse bir kul
Çokları var sihirbâzlıkda mollâ
- 62 *Bursa güzeliniñ hâtırı çokdur*
'Âşıkına karşı merhamet yokdur
Pârasız olanın yüzü sovuğdur
Zengînleri yerler *men ile selvâ*⁹⁸
- 63 Gezerler güzelleri bâğda bağçede
Dâ'im gönülleri altun akçada
Elbise ne kadar varsa bohçada
Sâ'atde birini giyer keyf-nümâ
- 64 Ağ nâzik yanaklar kırmızı yüzler
Kara kaş kiprikler hem siyâh gözler
[18] Bal şeker karışık çıkar her sözler
İşidenler der ki güzelim yaşa
- 65 *İzmir* de böyledir çokdur güzeli
Servi boylu yakışıklı nigârî
Eğer yâr olursa nâz ile yârî
'Âşık halâs olur gamdan müberrâ
- 66 Bu güzeller gözden sürme kaparlar
Ba'zı gönül kırup ba'zı yaparlar
Ekserîsi sîm ü zere taparlar
Ağ ağ gözünüñ siyâhı kara
- 67 *İstanbul* deñizdir hiç vasf olunmaz
Dilberleri çokdur medhe konulmaz
Tâze gülü çokdur on bir ay solmaz
Gonca dehân ağ yanaklı zarîfâ

⁹⁸ "Men ve selvâ" İsrâiloğulları'na çölde mucizevî bir şekilde verilen iki temel yiyeceğin adı. [Ö.F. Harman (2004). "Men ve Selvâ", *DİA*, , c. 29, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 107-108.]

- 68 Gâyet nezâketli mahbûbu vardır
Bir nâzenîn zarîf nazîf kibârdır
Ekserî ehline 'aşk orda kârdır
Gezer dilberleri cân yaka yaka
- 69 Cihân sönse sönmez onun âteşi
Güzelleri bilmez yazıla kışı
Gün be gün artmakta keyfi cünbüşü
Doymaz dilberleri erkekden hâşâ
- 70 Bilür *İstanbul*'u gören kimseler
Mahbûbları cândan sevilürseler
Cennetde hûrîler eğer görseler
Lâyıkça gel gidek derler habîbâ
- 71 Altun yüzüklüdür elmâs küpeli
Gül çehresi beyâz ayağı eli
Cennetden mi çıkdıñ desek der belli
Cem' olmuşdur anda vardır bir şûrâ
- 72 Leylâ'ya Şîrîn'e meydân okurlar
Hüsnünde Zelha'ya fermân okurlar
Nâz şîve 'ilmini meydâna korlar
Ecnebî dilberi karışık mâşâ
- 73 *Ereğli 'İnebol Tîrebol Sînâb*⁹⁹
Bunlarıñ mahbûbu var 'âlî-cenâb
'Âşıkça ma'sûku ediser 'azâb
Böyle dilberleri var ey 'azîzâ
- 74 Bu dört şehriñ var dilberleri beşûş
Yüzünüñ astârı gâyet ince hôş
Gâyet kıymetlidir gûşunda mengûş
Yâkût mu cevher mi beñzetme taşâ
- 75 Her birisi bir bağçeniñ gülüdür
Gözleri nergisdir saçı sünbüldür
[19] Ne kadar olsa da Anadolu'dur
Ferhâd'a Şîrîn'dir âğyâra yosma

⁹⁹ "Sînâb" Sinop şehridir. Kafiye icabı böyle yazılmış olmalı. Zira sıralanan şehirler Karadeniz bölgesi şehirleridir.

- 76 *Samsun*'la *Giresun* güzeli mergûb
Kimisi matlûbdur kimisi mahbûb
Olurlar çokları kayığa merkûb
Gezerler deñizde teferrüc her câ
- 77 Kara göz nâzenîn ince kaşlıdır
Bir mahbûb cemâlli siyâh saçlıdır
Sâhil-i deryâda altun başlıdır
Seyr eder deryâyı her subh u mesâ
- 78 *Tırabızon* dilberleri gökçekdir
Her biri bir lâle sünbül çiçekdir
Etine dolgundur sanki semekdir
At 'avrat beslenür anda şeker hâ
- 79 Siyâh hem uzun saç oraya mahsûs
Billûr yüz kalem kaş oraya mahsûs
Altun tâc elmas taş oraya mahsûs
Ne çâre rûhlara olmuşlar Me'vâ
- 80 *Rize Of Sürmene* oralar Lazdır
Yedikleri hamsi güzeli azdır
Başı büyük boynu ince dirâzdır
Söylerler *Rûmili* ekserî nisâ
- 81 Oldukça güzeli bulunur elbet
Nâz şîve noksândır azdır nezâket
Çokları olmuşdur ehl-i muhabbet
Ba'zı 'âdetleri vardır ki süflâ
- 82 *Şîrân Kelkit Gümüşhâne* güzeli
Tatlı bir hüsnü var gözler sürmeli
Kimi hûrî perî peyker görmeli
Kızıl renk al yanak göz fevka'l-'alâ
- 83 Buların güzeli gül fidânıdır
Mağfûruñ sultânı Çîn'in hânıdır
Çalışır ekseri rençber cânıdır
Güçlü kuvvetlidir güzel bir gedâ

- 84 Hilkatı ne ise öyledir ancak
Güzelliği yapma değil muhakkak
'Aklını başına devşir söze bak
Gâfil olma saña eylerim ricâ
- 85 Okur yazar değil işbu dilberler
Güzellikde lâkin misk ü 'anberler
Kömür gözlü ağ gerdânlı serverler
Çalışır yer içer eder hâline şükrâ¹⁰⁰
- 86 Hazret-i Hayyâta sordum bunları
(...)¹⁰¹
- [20] Bırak cümlesini sen al şu biri
Dünyâ âhiretde saña pîşivâ
- 87 Güzellik dünyâyâ yüz miskâl geldi
Doksan dokuz Muhammed'e verildi
Biri bütün nâsa taksîm olundu
Ecnebî İslâm'a her ne ki sezâ
- 88 Sevdiren dünyâda budur hûbânı
'Âşık ma'sûk eden cânı cânânı
Allâh'dır başka yok güzel sultânı
Muhammed Mustafâ anda rehnümâ
- 89 Güzellik zerredir sanki güneşden
Doğar Muhammed'in gözünden kaşdan
Hazret-i Allâh'dan menba'ı başdan
Me'hâzı oradır gel kalma şaşâ
- 90 Fâ'ik bozmak ister bâğı bostânı
Gülü yok nideyim bu gülistânı
Yüz hânedir güzelleriñ destânı¹⁰²
Salavât okuyun bitsiñ bu du'â

¹⁰⁰ Bu varakın köşesi yırtık olduğundan metin tamiri yapıldı.

¹⁰¹ Bu varakın köşesi yırtık olduğundan okunamadı.

¹⁰² Şair destanın 100 hane olduğunu söylemekle beraber elimizdeki yazmada 90 bent yer almaktadır. Belki arada bir varak yırtılmış veya kaybolmuş olabilir.

- 1 Kanlı bir vukû'ât söyleyim size
İ'timâd olursa ger sözümüze
Rus'dan soñra Ermeni ne yaptı bize
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 2 Her kimi tutduysa habs etdi âhir
Çârşuda pazârda kahvede kâfir
Mazlûmu çıkardı evinden vâfir
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 3 Gece yarısında götürür defter
Mahbûslardan onar beşerin ister
İfâde alacak der polis mister
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 4 Gider bir 'arsaya kâtiller nâzır
Kasâb elbisesi giymişler kâfir
Baltalar omuzda bıçaklar hâzır
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 5 Üçün beşin kolun bağlar tel ile
Ezer kafâsını balta bel ile
Yüreğın çıkarır cellâd eliyle
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 6 Elini tel ile bağlar direğē
Kanlı hançerini çakar yüreğē
Garîbîñ feryâdı çıkar feleğē
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- [21]7 Urup al kanlara galtân ederler
Doldurup kuyuya evşan ederler
Tekrâr yine mahbûslara giderler
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni

- 8 "Götürdüklerimiz gitdi evine
Gel seniñ de çocuklarıñ sevine"
Yazmış, kim gelecek o defterine
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni
- 9 Şunu bunu ister *Muradis Paşa*
Durma gel gidelim tez koşa koşa
Bağır der "*Ermeni milleti yaşa*"
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni
- 10 Götürüñ bunları der hânesine
Giderler Ermeni mahallesine
Kulak mı dayanır bomba sesine
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni
- 11 Derler sizi geçmişleriz istemiş
Kanlara boyansıñ gelsinler demiş
Her biri bir dürlü herzeler yemiş
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni
- 12 Netdiz Ermeni'yi getürüñ şimdi
Kim'öldürdü kimler toprağa gömdü
Ermeni milleti kırıldı soñdı
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni
- 13 Ner'de gelinimiz kızımız derler
Fırât'da sıbyânı balıklar yerler
Böyle deyüp birden hücum ederler
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni
- 14 Ver baltayı ben hayfımı alayım
Ver hançeri ben bağrıma salayım
Alup intikâmım bağrın yarayım
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ıñ kılıcı doğrasın seni

- 15 Bıçak lover¹⁰³ balta ile urdular
 Hîzâr hançer ile yarup soydular
 Boğazlayup kuyulara koydular
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 16 Büyükler Bakû'ya sürüldü gitdi
 Küçükler harblerde uruldu gitdi
 Vehîb Paşa millet kırıldı gitdi
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 17 Yetiş Vehîb Paşa millet kırıldı
 Şehîd cenâzesi kuyular doldu
 Erzincân İslâm'ı perîşân oldu
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- [22]18 Felek bize ölüm borusu çaldı
 Gelsün Enver Paşa nerede kaldı
 Ermeni İslâm'ı ortaya aldı
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 19 Bu nâs dökülmüşdür âh u feryâda
 Haberimiz veriñ Sultân Reşâd'a
 Yetişsiñ Muhammed bize imdâda
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 20 Baykuşlar ötüyor minârlerde
 Kuşlar yuva tutmuş vîrânelerde
 Şehîd eksik değil her hânelerde
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni

¹⁰³ Lover: Rovolver olmalı. Muhtemelen vezin veya mahalli söyleyiş gereği böyle yazılmıştır.

- 21 Tütün çıkmaz oldu İslâm köyünden
 Ölüm eksik değil mü'min evinden
 Kader böyle imiş tâ ezelinden
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni
- 22 Göz yaşımız kana katışmadı mı
 Feryâdımız 'arşa yetişmedi mi
 Bu âteşe Fâ'ik su düşmedi mi
Ermeni Ermeni zâlim Ermeni
Allâh'ın kılıcı doğrasın seni

30

- 1 Erzincân harâb olmuş
 Tâze gülleri solmuş
 Ana ben bir kabirdeyim
 Gözüme toprak dolmuş
- 2 Erzincân'ın öñü Fırât
 Alamadım yârdan murâd
 Sevdim başa varamadım
 Bir gün olmadı gönlüm şâd
- 3 Ana ben bir garîb kuşum
 Gül dibinde uyumuşum
 Çekdiğim dertler kalmadı
 Biñ nâz ile büyümüşüm
- 4 Neler geldi neler geçdi
 Felek bize kefen biçdi
 Ağulandım arkadaşlar
 Herkes bu zehirden içdi
- 5 Dostlar yerim Erzincân'dır
 Vücûdum hep kızıl kandır
 Hançerler ile doğrandım
 Bak hâlime pek yamândır
- 6 Ana gel derdimi ağla
 Yaram çokdur merhem bağla
 Bu dînsizleriñ elinden
 Yandım beni götür sakla

- 7 Ana gel ben urulmuşam
Çok zahmetleri görmüşem
Gel bak hakkıñ helâl eyle
Ana işte ben ölmüşem
- 8 Bozamadım bostânımı
Terk etdim gülistânımı
Ermeni su kuyuları
Oldu İslâm kabristânı
- 9 Ana gel gör ağla beni
Oğulsuz koydum ben seni
Balam beşikde kaldı
Ana de nenni nenni nenni
- 10 Aldıñ¹⁰⁴ elimden gülümü
Verdiñ yavruma ölümü
Ölüm Allâh'ın emridir
Kim görmüş böyle zulümü
- 11 Geri duruñ o yâr gelsiñ
Al kanlarda beni görsün
Selâm ediñ *Hâlid Beğ'e*
Hayfımı bunlardan alsın
- 12 Getiriñ oğlumu görem
Kanlarım yüzüne sürem
Götürsün anası yusun
Fâ'ik der daha ne soram

31

- [23]1 Cenciğe bir deredir
İnsânı bîçâredir
Kaderimiz bu yolda
Hem bahtımız karadır
- 2 Cenciğe'den çay akar
Kürtler¹⁰⁵ taşlardan bakar
Bir kurşun ağamı
Biri de beni yakar

¹⁰⁴ Metinde "Aldım".

¹⁰⁵ Metinde "Kürtlerden" şeklindedir.

- 3 Çayın suyu duruldu
Nidem Ziyâ'm uruldu
Çöl olasıñ Cenciğe
Hesâbımız görüldü
- 4 Çayın suyu sert akar
Güneş gözüme çakar
Ağlaşır kuzularım
Yârim yoluma bakar
- 5 Çayın kenârı serin
Mezârım eşiñ derin
Bu cân benim değildir
Emânetidir yârin
- 6 Çayın suyu sovuksur
'Azîzler derdim çokdur
Yıkılsın bu dünyâyı
Hiçbir vefâsı yokdur
- 7 Çayın kenârı hoşdur
Çekdiğim emek boşdur
Bâğlarıñ eğlencesi
Hem dilberler hem kuşdur
- 8 Karşı dağdan ses geldi
Bâğları siper aldı
Ağam haberiñ olsun
Selâmlığı Kürd aldı
- 9 Arslan Harhı coşmuşdur
Bâğçelere taşmışdır
Kurşun delmiş ciğerim
İşim işden geçmiştir
- 10 Akşam yatsı arası
Derdim var yok çâresi
Ağamın sînesinde
Var üç beş şiş yarası
- 11 Vuruldu bağrım yandı
Gören ocak var sandı
Altı yedi cenâze
Al kanlarda çalkandı

- 12 Çaybaşı hep çeğildir
Ağlatma beni güldür
Bâğçeleriñ şenliğı
Ağam bülbül hem güldür
- 13 Kır at içerde kişner
Hançer ciğere işler
Beğim köşkünde öter
Bundan soñra baykuşlar
- 14 Kim gördü cânı yandı
Cânlar kana boyandı
Ölüm Allâh'ın emri
Ağam tekkeñ kapandı
- 15 Görmüşler ağam ölmüş
Misâfirler'miz gelmiş
Kapularda kalmış
Ağlayarak dönmüşler
- 16 Kar yağdı küreyen yok
Ağam öldü yuyan yok
Evimiz hep talandı
Ner'de kaldız diyen yok
- 17 Güneş urdu dağa mı
Yoksa bağçe bâğa mı
Deyiñ Hâcî Fâ'ik'e
Gelsiñ yusuñ ağamı

32

- 1 Gözüm kardaş cânım yoldaş
Bahâr yaz gitdi güz geldi
Yâdlara sırrım etme fâş
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 2 Eken biçdi etdi harmân
Çıkardı mahsûlün her cân
Bozuldı bâğçe bâğ bostân
Bahâr yaz gitdi güz geldi

- [24]3 Ağaçlar çiçeğin dökdü
 Bütün otlar başın eğdi
 Meyveler yetişdi değdi
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 3 Yeşiller sararup soldu
 Çimenler hep beyâz oldu
 Bâğçe bâğlar hep bozuldu
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 4 Bâğların revnakı söndü
 Bâğçeler harâba döndü
 Kariñ eseri göründü
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 5 Yaylalar hep tenhâlaşdı
 Kuzu koyuna karışdı
 'Âşık ma'şûkla görüşdü
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 6 Herkes erzâkın kazandı
 Al yeşil giydi bezendi
 Yatdı evinde uzandı
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 7 Bozardı bâğçeler bâğlar
 Ağardı sahrâlar dağlar
 Gül yok diye bülbül ağlar
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 8 Mahbûblar çekildi bâğdan
 Karlar inmek ister dağdan
 Soğuk gelir soldan sağdan
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 9 Çayır çimen hep kurudu
 Dağları duman bürüdü
 Gül çiçek lâle çürüdü
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 10 Herkes çekildi içerü
 Gidenler kalmadı gerü
 Nerde o salınan perü
Bahâr yaz gitdi güz geldi

- 11 Geçdi hûbların devrânı
Kalkdı her şey'in harmânı
Gitdi mahbûblar kervânı
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 12 Her derdin dermânı yâdır
Dermânı aramak kârdır
Her üç ayda bir tad vardır
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- [25]13 Kuşlar artuk ötmez oldu
Lâle sünbül bitmez oldu
Kimse bâğa gitmez oldu
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 14 Yollar kapanmaya başlar
Beyâzlandı dağlar taşlar
Mevlâm hû çeken dervîşler
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 15 Kurudu çok sular sâzlar
Göllerden gitdi hep kazlar
Mahbûb mey gitdi hep nâzlar
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 16 Bâğlarda bülbül lâl oldu
Hubûbât hep kemâl buldu
Bâğçe bâğa hayvân doldu
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 17 Bâğların şîvesi nâzı
Sâzların ördeği kazı
Ner'de hûbların şahbâzı
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 18 Bâğçe bâğa gazel düşdü
Herkese bir güzel düşdü
Bizlere *Lemyezel* düşdü
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 19 Soğuk gelir karşı dağdan
Güzeller çekildi bâğdan
Gazel düşdü soldan sağdan
Bahâr yaz gitdi güz geldi

- 20 Bülbül  ter g l n   er
 A a lar yaprağın döker
 Mahbûblar kendini  eker
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 21 Gitdi b   bostân safâsı
 Geldi kış cevr   cefâsı
 Tutarlar bülbüller yası
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 22 Kuşlar çekilüp gitdiler
 Yuvaların terk etdiler
 G lleri kara satdılar
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 23 Dokunma yarama yâhû
 D   basmıř dilber-i dil-c 
 Gezerim ararım řu bu
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- [26]24 ‘ şık ma’ş k ayrıldılar
 Her biri ner’de kaldılar
 Gidüp da lara girdiler
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 25 Nasıl sandı  bu ‘aşkı  ehlin
 Yudmuřlar cih nı  zehrin
 Bular gavv sı her bahrin
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 26 Gel bak ‘ şık mısı  y re
 Bul derdi ne bugün   re
 Dünyâda gezme  v re
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 27 ‘ m r geçdi ne haldesi 
 Yine sen bir hay ldesi 
 Gidersi  y re yoldası 
 Bahâr yaz gitdi g z geldi
- 28 Yükçü tutup tedârik g r
 Y z   topraklara gel s r
 Ya ar kar kabre hayme kur
 Bahâr yaz gitdi g z geldi

- 29 Gidersiñ 'âkıbet bundan
Neler sorar Hudâ senden
Gel al bir nasîhat benden
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 30 Yeter dünyâyâ özendiñ
Helâl harâm çok kazandıñ
Kalursuñ dünyâda sandıñ
Bahâr yaz gitdi güz geldi
- 31 Söyle derdiñ nedir *Fâ'ik*
Kimdir o hazrete lâıyk
Gelmezden evvel ayrılık
Bahâr yaz gitdi güz geldi

33

- 1 Beni yâd ellere saran yârimdir
Günde biñ hançeri uran yârimdir
Bî-çâre hâlimi soran yârimdir
Rûz u şeb cevri eyler gülerek vâh vâh
- 2 Çekdiğim dertleri o dilber görür
Biñ dürlü nâz edüp karşımda durur
Hergün hançerini bağrıma urur
Gider başdan başa diyerek vâh vâh
- 3 Bırakma *Fâ'ik*'i solda sıfıra
Gelürseñ Bağdâd'a gider Mısır'a
Her nereye gitseñ yâr ardıñ sıra
Gelür gözyaşını silerek vâh vâh

[27]

34

- 1 Okuyuñ kardaşlar salât ü selâm
Peygamber rûhuna her sabâh ahşam
Gider bu dünyâdır kâmilse nâ-kâm
Diñle bu sözümü bak neler oldu

- 2 Biraz da bak baña işit sözümü
Mübârek gözleriñ görsün yüzümü
Millet âteşine yakdım özümü
Kader kısmet her ne yerini buldu
- 3 Bilürsüz dünyânıñ yokdur vefâsı
Safâsından çokdur cevır ü cefâsı
Çok kesdi Ermeni İslâm kafası
‘Ömri tamâm gitdi kalanlar kaldı
- 4 Yine cânlar yandı vereyim haber
Al dertli *Fâ'ik*’den bir söz mu‘teber
Coşdu hücûm etdi deryâ-yı keder
Salladı gökleri yerlere çaldı
- 5 Kılınçlar oynadı kalkanlar döndü
Erzincân’ın bütün çırâsı söndü
Bu nasıl belâdır başlara konu
Herkes bir dürlü hançer salladı
- 6 Nûh tûfânı gibi Erzincân batdı
Nice biñ cânları toprağa katdı
Edeceğın bize Ermeni etdi
Nihâyet ileriki hayfını aldı
- 7 Sekiz on gün var ki kanlar kokuyor
Baykuş vîrânede vay vay ötüyor
Her kimi tutarsa sancup sokuyor
Korkmayıñ kardaşlar çileler doldu
- 8 Geldi gam dalgası başlardan aşdı
Kızıl kanlar topraklara karışdı
Bizlere etrâfdan imdâd kavuşdu
Çokları sözüme sevindi güldü
- 9 Korkmayıñ kardaşlar *Hâlid Beğ* gelür
Mazlûmı zâlimiñ elinden alur
Ermeni de bir gün belâsın bulur
Derler ciğerdeki yara eylendi

- 10 Yalvarıñ Allâh'a sıdkıla kardaş
Çarşı pâzâr dolmuş kan ile cân baş
Tamâmdır inşallâh işte bu savaş
Himmet dalgıçları deryâyâ daldı
- 11 İsteyelim şefâ'ati Ahmed'den
Yardım gözedelim ol Muhammed'den
'Înâyet olursa eğer Ahmed'den
Şâdmân olmağa kalbler az kaldı
- [28]12 Himmet isteyelim *Terzi Baba*'dan
Merhameti çokdur ata anadan
Himmet geldi bugün *Bâkî Baba*'dan
Ermeni'niñ iki gözü kör oldu
- 13 *Leblebici Baba* etdi himmeti
Hazret-i Feyyâz'dan aldı ruhsatı
Hâfız Rüşdî hem basdı dehşeti
Cümle evliyâdan telgraf geldi
- 14 O lutufdan imdâd eyledi zuhûr
Kalkdılar ayağa hep ehl-i kubûr
Ehlullâh etrâfda *yâ Allâh* okur
Yeter herkes suçunu bildi¹⁰⁶
- 15 Bir hafta içerde mahbûs kalmışız
Çıkup çeşmelerden su almamışız
Ağlayup ağlayup hiç gülmemişiz
Çok İslâmlar var ki yundu tarandı
- 16 Geceden tutdurmuş kar yağar şedîd
Kaçmak kaydı görür Ermeni pelîd
Şaşırmış kudurmuş cabbâr 'anîd
Bir korku sarmış ki bilmem ne oldu
- 17 *Tılhas*'da görmüşler İslâm 'askerin
Fark etmişler dürbîn ile her birin
Kaçmağa görmüşler Armani tedbîrin
Korkmayıñ inşallâh belâ savuldu

¹⁰⁶ Hecede eksiklik var.

- 18 Amân yâ Rabbî amân ha amân
Yetiş gel *Hâlid Beğ* hâlimiz yamân
Bir hâle geldi ki gel gör Erzincân
Hep yandı yıkıldı vîrâne kaldı
- 19 On gündür ezânlar okunmaz oldu
İçerden dışarı çıkılmaz oldu
Nefsî nefsi gayra bakılmaz oldu
Korkmayıñ kardaşlar *Hâlid Beğ* geldi
- 20 *Beğtahtı*'nda süvârîyi görmüşler
Başlarına geleceğın bilmişler
Büyük küçük 'arabaya binmişler
Birçok himâr arslan geliyor sandı
- 21 Cevr ü cefâ zulüm başlardan aşdı
Şükr olsun 'asker-i İslâm kavuşdu
Fırat'dan buzları kırarak geçdi
Ermeni bozuldu kuvveti yandı
- 22 Kışlayı köprüyu Ermeni yakdı
Herkes tenhâlardan âteşe bakdı
Nice köşk sarâydan tütünler çıkdı
Şimdi Erzincân'dan bezdi usandı
- [29]23 Ermeniler sokaklara dağıldı
Büyük küçük kimi görse ururdu
Girdi ol kapuyu kim açık buldu
Şinliğı kırıldı evde talandı
- 24 Kim var ise süngülere takdılar
Râst gelene sokaklarda çakdılar
Bu misilli Erzincân'dan çıkdılar
Hâlid Beğ'im uykulardan uyandı
- 25 Şiddetli kar yağdı göz gözü görmez
Bir hengâm var nedir hiç kimse bilmez
Feryâd ı figân çok, ağlayan gülmez
Beyâz karlar al kanlara boyandı

- 26 Tüfenkler atılır kimse görünmez
Bonba gürültüsü hiç eksik olmaz
Korkusundan kimse bacaya çıkmaz
Yetiş *Terzi Baba* millet dayandı
- 27 Tipi duman ile Ermeni geçti
Korkusundan ses etmeyüp savuşdu
Kal'anın¹⁰⁷ altından İslâm kavuşdu
Süvârî etrâfin sardı dolaşdı
- 28 Bir tekbîr sadâsı doldu Erzincân
Allâh Allâh eydüp ederler figân
Çokları inanmaz der bu bir pılan
Nerden gele İslâm görünce kandı
- 29 Dediler yalandır bu Ermeniler
İslâm'ı yaldadır taşra çıkalar
Gözyaşı döker hep kim var bakalar
Her birisi bir bucağa yaslandı
- 30 Allâh Allâh diyüp hücûm ederler
Açıñ kapuları korkmayıñ derler
Korkarak kapudan bakup dönerler
Meded yâ Muhammed kalbler paslandı
- 31 *Hâlid Beğ* bayrağı dikdi sarâya¹⁰⁸
İslâmıñ üstüne düşdü bir sâye
Gitdi zulmet, ı ışık geldi havâya
Her tarafda Hak sadâsı seslendi
- 32 Açıldı kapular bir bayram oldu
'Asker başıbozuk Erzincân doldu
Ağlayan kimseler sevindi güldü
Korkmayıñ evlâdlar *Hâlid Beğ* geldi
- 33 O mazlûm ahâlî kapuyu açdı
'Askeriñ içine geldi karışdı
Boynuna sarılup ağlayup düşdü
Şükr ediñ kardaşlar *Hâlid Beğ* geldi

¹⁰⁷ Terzi Baba mezarlığının yakınında yıkılmış olan Erzincan Kalesi.

¹⁰⁸ 1939'da yıkılmış olan Erzincan Sarayı.

- [30]34 Nerde kaldız ey müslümân kardaşlar
Soruñ bakiñ neler gördü bu başlar
Ağu oldu bize etmekle aşlar
Hamd olsun kardaşlar *Hâlid Beğ* geldi
- 35 Saruşup görüşüp ahâlî ağlar
Her biri bir gûnâ gözyaşın çağlar
Dağıldı dumanlar göründü dağlar
Seviniñ kardaşlar *Hâlid Beğ* geldi
- 36 Sokaklarda düşenleri görürler
Herkes cenâzesin arar bulurlar
Götürüp kanların yur kaldırırlar
Gitdi gam dert keder *Hâlid Beğ* geldi
- 37 Kilîse meydânını gider gezerler
Er 'avrat ağlayup cânlar ezerler
Doktorlar da şehîdleri yazarlar
Teftîş içün hem de *Hâlid Beğ* geldi
- 38 Erzincân etrâfın süvârî sardı
Gezdi her tarafı Ermeni aradı
Hamd olsun Hak bizi yudu taradı
Evvel ağlayarak *Hâlid Beğ* geldi
- 39 Ağladı kilîseler söküldü çañlar
Sevindi câmi'ler okur ezânlar
Kurudu gözyaşı, sokakda kanlar
Hâl hâtır sormağa *Hâlid Beğ* geldi
- 40 Herkes cenâzesin arar bulurlar
Peğlerden kuyudan hep çıkarırlar
Kimi ağlar kimi rahmet okurlar
Ta'zîye herkese *Hâlid Beğ* geldi
- 41 Nasılsıñ evlâdlar deyüp ağladı
Helâl ediñ hukûklarızı dedi
Ben öleydim siz sağ olaydız dedi
Gözyaşın dökerek *Hâlid Beğ* geldi

- 42 Toplanıñ kardaşlar öldürüñ beni
Bizden lâzım gelir öleniñ kanı
Görmeyeydim böyle bu Erzincânı
Yaşını silerek *Hâlid Beğ* geldi
- 43 Ölenleriñize Hak etsiñ rahmet
Kalanlarıñıza versiñ selâmet
Verdim cümleñizi Hakk'a emânet
Böyle deyüp Erzurum'a yürüdü
- 44 Bitir imzâ ile *Fâ'ik* destânı
Hak saklasun harbden bu Erzincân'ı
Hıfz eylesün şerden ehl-i îmânı
Şükr olsun geçenler hep unutuldu

[31]

35

- 1 Küçük birâderim Molla Muhammed
Şimdi fakîrlere rağbet kalmadı
Okudum mektûbuñ etdim Hakk'a hamd
Dağıldı gamımız zahmet kalmadı
- 2 Dünyâ harâb oldu sen ne ararsıñ
Âhir zamân geldi neyi sorarsıñ
Yakın vakitlerde neler görürsüñ
Nedir söylemeğe hâcet kalmadı
- 3 Büyüklerimizde az kaldı şefkat
Küçüklerimizde kalmadı hürmet
Silindi kalblerden insâf merhamet
Yohsul fukarâda râhat kalmadı
- 4 Evlâd babasınıñ emrini tutmaz
Karı kocasınıñ sözüne gitmez
Ekilen tohumuñ yarısı bitmez
Toprak da kocaldı devlet kalmadı
- 5 Gelmediler harbe giden kardaşlar
O yolda verdiler cân ile başlar
Nerde kaldı evlâd 'ıyâl yoldaşlar
Geldi geçdi gitdi millet kalmadı

- 6 Analar ağladı babalar yandı
Cihân bütün al kanlara boyandı
Görenler hep lâle tarlası sandı
Gitdi hiç birinde lezzet kalmadı
- 7 Vîrân oldu nice köşkler sarâyılar
Harâm oldu nice aşlar pilâvlar
Geçdi 'ömrümüzden seneler aylar
Hastadır gönüller sıhhat kalmadı
- 8 Zenginler içinde gedâlar hordur
Fakîre merhamet gözümüz kördür
Tapma bu dünyâya dârü'l-gurûrdur
Zengînde ziyâfet da'vet kalmadı
- 9 Yememiz içmemiz zevk ü safâmız
Unutuldu gitdi her bir cefâmız
Şefâ'at etmezse ger Mustafâmız
Başka bir kimseye minnet kalmadı
- 10 Dîndâr ölüp ehl-i 'iffet azaldı
Oruç yiyen terk-i salât çoğaldı
Eski müslümânlar nerede kaldı
Farz vâcib hep gitdi sünnet kalmadı
- 11 Rus geldi aldı çok memleketler
Kara topraklara katdı yiğitler
Yıkıldı hânümân harâbdır yurtlar
Kırıldı bâğçe bâğ 'izzet kalmadı
- [32]12 Mâl davar hep gitdi kalmadı kuzu
Cân kulağın verüp işit bu sözü
Nihâyet bıraktı burada muzı
Kırdı bu milleti nusret kalmadı
- 13 Balta ile ezdi milletin başın
Çıkardı gözlerin kan etdi kaşın
Kavurma doğradı İslâmın leşin
Bakılmaz cismine rü'yet kalmadı

- 14 Çoklarını çengellerden asdılar
Dudak burun kulakların kesdiler
Diri diri kuyulara basdılar
Mazlûmlar elinde fırsat kalmadı
- 15 Ba'zıların âteşlere yakdılar
Mismârları başlarına çakdılar
Hançerleri ciğerine sokdılar
Bombalar dağıtdı 'ibret kalmadı
- 16 Bir kafada onbeş balta yarası
Hiç olur mu böyle derdiñ çâresi
Hızârâ kesilmiş her bir a'zâsı
İylendi yaralar mihnet kalmadı
- 17 Urmuş kafasına beyni dağılmış
Demir tel boynunu sıkmış boğulmuş
Her biri bir dürlü ölümle ölmüş
Gitdi makâmına firkat kalmadı
- 18 Allâh rahmet etsin bu ölenlere
Eli kolu bağlı zulm olanlara
Cennet-i a'lâda yer bulanlara
Çoluk çocuğuna hasret kalmadı
- 19 Kapu kapu gezer yetim çocuklar
Fukarâ dul hâtûn aç uşacıklar
Toplansın başıma bağı yanıklar
Ağlasınlar başka külfet kalmadı
- 20 Mevlâm sabır versün geri kalana
Bu ölümde ölüleri olana
Sor öğren bu hâli gerü gelene
Başka bir işlerde dehşet kalmadı
- 21 Yâ Rabbî ver bu ümmete selâmet
Görsünler cemâliñ bulsunlar cennet
Kâr u kesbimize sen ver bereket
Artık bir tarafa rihlet kalmadı

- 22 Dokunma *Fâ'ik*'iñ dil yaresine
 Ugraşsıñ derdiniñ bir çâresine
 Dünyâ dilber dolmuş bunuñ nesine
 'Aklı başındadır hayret kalmadı

[33] 36

- 1 Ağlamakdan gözyaşımız kan oldu
 Daha gülsek de bir gülmesek de bir
 Yıkıldı cismimiz toz duman oldu
 Daha ölsek de bir ölmesek de bir
- 2 Bu dünyâ bozuldu kalmakal oldu
 Mâl gitdi hâl gitdi hep hayâl oldu
 Gitdi devletimiz zîrzevâl oldu
 Daha görsek de bir görmesek de bir
- 3 Hiçbir şeye yetmez oldu destimiz
 Ancak ölmekdedir şimdi kasdımız
 Çağırmiş yanına bizi Dostumuz
 Daha gelsek de bir gelmesek de bir
- 4 Oynatdıñ gözleriñ zelzele oldu
 Bir gök ırgalandı velvele oldu
 Silmediñ yaşımız gör hele n'oldu
 Daha silsek de bir silmesek de bir
- 5 *Fâ'ikî* der Hak emrini bilmedik
 Anuñ içün ağlatdılar gülmedik
 Dünyâ böyle olacağın bilmedik
 Daha bilsek de bir bilmesek de bir

37

- 1 Gel yanıma kâtip yaz şu hâlimi
 Dostlarıma bildir şu ahvâlimi
 Gören böyle desıñ 'arz-ı hâlimi
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın

- 2 Üç ay gelin oldum oldum ne çâre
Sağ koluma çıkdı bir azgın yare
Giriftâr eyledi beni bu zâre
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın
- 3 Ağla ey Gülnigâr yüzüñ gülmedi
Elleriñ kınası daha solmadı
Hem gelin olalı yüz gün olmadı
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın
- 4 Nevciân olduğum herkes bilici
Ciğerim doğradı ölüm kılıcı
Yanımda hâzırdır cânım alıcı
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın
- 5 Dost'a gitmek ister bu 'azîz cânım
Kolumuñ zahmından za'îfdi tenim
Kıyma gençliğime öksüz civânım
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın
- [34]6 Yeñi gelin oldum başım bağlayıñ
Hasret âteşine yürek dağlayıñ
Beni seven böyle deyiñ ağlayıñ
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın
- 7 Evimiziñ içi zâr ile doldu
Yaramıñ derdinden gül beñzim soldu
Genç yaşımda 'aceb baña ne oldu
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın
- 8 Gel derdimi çeken bî-çâre anam
Kendi derdimi mi seni mi yanam
Öldüğüm aramam tâze civânım
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldın

- 9 Bugün beni tutdu derdiñ yamanı
 'Ömrüm tamâm olmuş vermez amânı
 Emânet sâhibi alır bu cânı
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 10 'Emmilerim anam eder şivânı
 Öksüzüm babam yok ede figânı
 Kardaşım okusun baña Kur'ân'ı
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 11 'Emmilerim ağlar hem dahi okur
 Çulhalar da şimdi kefenim dokur
 Hazırlandı baña bir kara çukur
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 12 Kelâm-ı Kadîm'ler elde ıslandı
 Anam gelüp yadığıma yaslandı
 Kim der baña çok nâz ile beslendi
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 13 Gözü yaşlı anam terimi siler
 Hasret kılıcıyla ciğerim böler
 Âh u fezâhımdan yataklar iñler
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 14 Dağıldı 'ömrümün göğü temeli
 Pişdi ölüm aşısı nasıl yemeli
 Beni ağlar iken böyle demeli
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 15 Kardaşım gözünden kanlı yaş döker
 Gâhî ağlar gâhî boynunu бүker
 Bir nüviste¹⁰⁹ dilber göğsüme çöker
 Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
 Hasret hançerini sîneme saldıñ

¹⁰⁹ Nüviste(Nevreste): Yeni büyümüş, taze, körpe. Genç.

- 16 Ecel teri çıkar gül yanaklardan
Ölüm zehri akar bal dudaklardan
Usanmadın mı hiç bu yataklardan
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- [35]17 Görem kardaşıımıñ güzel yüzünü
Koyam derûnuna hasret gözünü
Anam yaralıdır tut her sözünü
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 18 Bacım seni yeñi gelin edeyim
Sensiz bu dünyâyı daha nideyim
Eniştem der ben de nere gideyim
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 19 Anam melûl mahzûn yüzüm gözledi
Nidem bu dünyâyı yaram cızladı
Felek etim kebâb edüp tuzladı
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 20 Gitdi güzelliğim gitmekde cânım
Kesildi dünyâdan âb ile nânım
Baña bağısla Hak dînîm îmânım
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 21 Elvedâ' günüdür ey cânım ana
Benden soñra otur hergün şivâna
Gör ki felek netdi ben nâtüvâna
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 22 Soldu o gül yüzler döndü keçeğe¹¹⁰
Değdi nazar oku dilber gökçeğe
Yaralarıñ beñzer elvân çiçeğe
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ

¹¹⁰ "keçeye" anlamında kullanılmış olmalı.

- 23 Gitdi bülbül yine garîb kaldı gül
Yas tutmuş bâğçede açılmış sünbül
Çok yürekler deldi fezâhî bülbül
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ
- 24 Yirminci harfi bir dahi elifi
Zamm eyle bunlara hemzeyi kâfı¹¹¹
Olursuñ elbetde şuguldan sâfî
Ağla tâze civân murâdsız kaldıñ
Hasret hançerini sîneme saldıñ

38

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Cânâ nice kurbânlık içün cân budur işte
Meydân-ı muhabbetdeki merdân budur işte
- 2 Biñ Mansûr'u zülfünden asan ol kemân ebrû
Ferhâd ile Mecnûn'daki hûbân budur işte
- 3 Güzelleri hep kendine hâdim eder ol zât
Bir kasr-ı mu'allâdaki sultân budur işte
- 4 Şîrîn ile Leylâ'ya gunc¹¹² 'ilmini ta'lîm
Taht üzre bugün şîveli bir hân budur işte
- 5 Gül aldı kızıl rengini şeffâf yanağından
Kiymeti yok câna ki mercân budur işte
- 6 Keyfsizlere var sende şifâ fakra 'atâlar
Elbetde göñül dildeki dermân budur işte
- 7 Sevince Fâ'ik cân iliniñ eñ güzelini
Şâh yazdı bugün kanlıca fermân budur işte

¹¹¹ Yirminci harf "fe": Fe+Elif+Hemze+ Kaf: *Fâ'ik* (فائق)

¹¹² Gunc: Naz, cilve, edâ; şuhluk, şivekârlık.

[36]

39

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hilkatiñ beğim beşerdir hüsn-i ahlâkıñ melek
'Ömrüñ eفزün eylesin Hak tâ ki devr eyler felek
- 2 Hânedân-ı memleketsiñ hem de eşrâf-ı Kemâh
Oldu seniñçün du'â-gû hem de sudaki semek
- 3 Hem bir âfâtdan selîm etsin seni Allâh beğim
Dîn ü devletiñ Hudâ artıra çekmeden emek
- 4 Tavrıñ İskender-kıyâfetdir Süleymân-saltanat
Gitmesin bu şevket-i Dârâ elinden pek gerek
- 5 *Fâ'ikâ* sevdik Kemâh'ı sevdi pîrler tâ ezel
Ehline ver Hak rızâñ göster cemâliñ tek be tek

40

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Elvedâ' etdi Hüseyin hazretleri çün oğluna
Cübbe cevşenle silâhıñ giderüpdür işbu çarh
- 2 Bu şehâdet donudur der gözlerinden kan akar
Bindirüp atına ısmarlar Hak'a gör işbu çarh
- 3 Seyr eder görmeyeyidim ben bu günü ey 'Alî
Çekmiyeydim işbu fırkat acısın yâ devr-i çarh
- 4 Ayrılırsañ bir sâ'at benden yanarım hasretâ
Alacak benim cânım senden ileri dursa çarh
- 5 Cânıma kâr etdi susuzluk buñaldım nideyim
Gözlerimden kanlı yaşlar akar ki döndükçe çarh
- 6 Kırdı zulm ile Muhammed Âl'ini bu kavm-i dâll
Uydular kâfir Yezîd'e çıkdılar yoldan be-çarh
- 7 Bir içim su vermediler kurudu damarda kan
İşbu çölde yanmışız *Fâ'ik* harâretten be-çarh

41

- 1 Rezîl ü rüsvâyım rakîb yanında
Amân ey sultânım baña al bir tah¹¹³
Bulurlar lezzeti herkes cânında
Söylediğim söze versene kulah
- 2 Pek ileri varup beni ta'n etme
Haksızlık edersin eyva'llâh etme
Bekle öbür yâri âğyâra gitme
Kademiñ üstüne iki çivi çah
- 3 Arayup ol yâri bulamaz iken
Gözyaşım yerleri sulamaz iken
Hasreti bir sâ'at olamaz iken
Ne hâldir başıma geldi sen bir bah
- 4 Yâr nider 'âşıkı her neye mâlik
Bu yolda gitdiler o yâre sâlik
Bu kadar vilâyet cümle memâlik
Değil ki Erzincân selbeselle hâh¹¹⁴
- 5 *Fâi'kî* vermişdir bu bâbda revnak
Yapdırmış gönlünde Kasr-ı Havernak
Düşerse 'ummâna göñülde zevrak
Dü-çeşmimden yaş yerine kim kan ah

[37]

42

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gül yanak üzre sabâ esdikçe sallar perçemiñ
Tel tel etmiş mâh-cebîn üzre yuvarlar perçemin
- 2 Perçemiñ cevân eder şeffâf yanağın üstüne
Yas tutup giymiş siyâh zulmetde ağlar perçemin
- 3 Nergiz-i mestân imiş etrâf-ı çeşmiñ ey nigâr
Gûya bir bahr-i siyâh coşmuş da çağlar perçemin
- 4 Gül ruhuñ sünbül saçın ebrû siyâh şekker lebiñ
Her gören ağlar hemen cânları dağlar perçemin

¹¹³ Otak>otah>tah¹¹⁴ Hâk>hâh

- 5 *Fâ'ikî* çokdan dolaşdı perçemiñ bir teline
Dest ü pâyıñ bend edüp muhkemce bağlar perçemin

43¹¹⁵

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Haşre dek terk eylemem dilber girîbânıñ seniñ
Levha-i dilde münakkaş nâm u nişânıñ senin
- 2 Mâsivâ âğyâra meyl etmek dilârâ var iken
Şemmeden sarhûş olur dil-cû gül-endâmıñ seniñ¹¹⁶
- 3 Bakışın hûb gülüşün hoş duruşun mest-i müdâm
Rûy-mâl olsam da hâk-i pâyedir şânıñ senin
- 4 *Küntü kenzen* sırrını fehmi etmeyen 'âşık larıñ
Gün-be-gün hüsrânı artar kim bakan cânıñ senin
- 5 Keyfiñ üzre dönmek isterseñ bu çarh-ı çenberi
Fâ'ikî bil Hak Resûl'ü dîniñ îmânıñ senin

44

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Görünce rûy-ı Leylâ'yı gönül bir kerre âh etdi
Karardı şu'le-i hurşîd ziyâsı şemsi mâh etdi
- 2 Nigârâ intizâr etdirme bağrım pek nahîf olmuş
Bu 'özüñ olmadı makbûl yine 'atf-ı nigâh etdi
- 3 Tebessüm eylediñ 'ömrüm tamâm oldu nigâr heyvâh
Yazık cevri eyleme vermese ol hâhı ne hâh etdi
- 4 Yakup bağrım yıkup kaddim azup cismim harâb oldu
İşidince kelâmı etmedim ben dedi şâh etdi

¹¹⁵ Bu şiir 161. Şiir olarak hemen hemen aynen tekrar edilmiş.

¹¹⁶ Olur dil-cû: dil-cû-yı (43. Şiirde)

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ay güneş korkmaz mısıñ Hak'dan yakarsıñ gül yüzü
Gölge eyle ey bulut yandı cânânımıñ özü
Gökde aya yıldıza şu'le verir hummâr gözü
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- 2 Yeme Allâh'ıñ severseñ bu nâzik teni sinek
Aldı tâze civânı mahzûn kodu bizi felek
Ağladı bu zârımıza hûrî cennet hep melek
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- 3 Harâm olsun beğimiñ kuzu eti kurda kuşa
Kara toprak yeme sen de soñuñ eyle temâşâ
Yazayım mezâr taşına giresiz hep âtaşa
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- [38]4 Koymadıñ başa çıka bu 'aşkıla sevdâmızı
Gün-be-gün arturduñ ey şâh gam ile gavgâmızı
Kaldı mahşerde görelim zâlimle da'vâmızı
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- 5 Nasıl kıydıñ o dilâver dilber-i civânıma
Zâlim ısmarlamışım da'vâyı ol şeyhânıma
Böyle mi ağı katarlar hâb u âb u nânıma
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- 6 Hiç mi yokdur insâfıñ ey merhametsiz bî-vefâ
Yaş döker elâ gözünden buña lâyük mı cefâ
Harâm oldu baña şimdengerü her dürlü safâ
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni

- 7 Ey zalım cellâd niçün kıydıñ beğimiñ cânına
 Ağu katdıñ duyup işideniñ âb u nânına
 Mor sinekler konup ağlar kırmızı al kanına
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- 8 Kılıç Allâh hakkıçün dökme kızıl kanı yere
 Dilerem seni uran senden evvel kabre gire
 Kim bunu bu hâle koydu Hak cezâsını vere
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni
- 9 Ne yaman oldu bu işler Kerbelâ'da dilrübâ
 Çok emek verdim beğime emeğim oldu hebâ
 Saña şekvâ eyledi cellâdı Fâ'ik bi'r-ricâ
Boyadıñ al kana zâlim beğimiñ perçemini
Vereyim rûz-ı cezâ dest-i zebânîye seni

46

- 1 Yakdıñ yüreği gösterdiñ yüzüñ
 'Aklımı başımdan perîşân etdiñ
 Oynatdıñ bir kere o kara gözüñ
 Deldiñ ciğerimi perîşân etdiñ
- 2 O memdûh sıfatlar var iken sende
 İrâde kalur mı efendim bende
 İ'lân-ı harb oldu iklîm ü tende
 Hüsnüñ kılınıyla kalbde kan oldu
- 3 Cânım ârzûladı yâri görmeği
 Billûr gerdânına yüzüm sürmeği
 Vuslat bâğçesinden gonca dermeği
 Verdiñ bir ednâya Süleymân etdiñ
- 4 Sevdıñ evvelce sen soñra sevdirdiñ
 'Âşıkları deli edüp gezdirdiñ
 'Âriflere hakîkati sezdirdiñ
 Yüceltdiñ bunları cânâ cân etdiñ

- 5 Bizi ümmet etdiñ Şâh-ı Levîlâk'e
 Çıkardıñ gezdirdiñ dokuz eflâke
 Mâlik olmadıksa mâla emlâke
 Fâ'ik'iñ gönlünde gizli kân etdiñ

[39]

47

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Sallan ki seniñdir bu cihân şân alacaksın
 Matlûbuñ hemân her ne ise tez bulacaksın
- 2 Göz dikme sakın kimseleriñ 'izz ü câhına
 Tûlî emel sende ki ol dem olacaksın
- 3 İmrenme sakın kimseleriñ zevkine hergiz
 Hep zâ'il olur dünyâda sen mi kalacaksın
- 4 Herkes de bilür kimseye kalmaz denî dünyâ
 Yoksa rihilet kösünü sen mi çalacaksın
- 5 Ezildi süzüldü harâb oldu düşüp 'aşka
 Fâ'ik'i de sevdâlara sen mi salacaksın

48

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Efendim sen bize Hak'dan misâfir zayf¹¹⁷ 'atâ geldiñ
 Kadem basdıñ bu hâneye bu rençlere devâ geldiñ
- 2 Görünce zâtıñız gitdi bütün hüzn ü kederimiz¹¹⁸
 Göñüller hep cilâlandı Efendim sen safâ geldiñ
- 3 Geline nev-bahâr gibi açıldı gül bu meclisde
 Şin oldu gevher-i sahrâ derimze¹¹⁹ sen şifâ geldiñ
- 4 Hakîkat cânımız ârzû ederdî rûz u şeb her dem
 Efendim dostâ hoş geldiñ 'adûlara cefâ geldiñ

¹¹⁷ zayf: Misafir.¹¹⁸ Vezin aksaklığını "zâtıñızı" kelimesinde "zâtıñız" şeklinde tasarruf ederek giderdik.¹¹⁹ derimize: Kapımıza.

- 5 Ne devletdir bize bunun gibi dildâr ola ahhâb
Muhabbet bâğçesiniñ bâğına cânım likâ geldiñ
- 6 Efendim hüsn ü pâkiñ vafına dil sa'y eder ammâ
Nasıl medh eyleyem zâtıñ bize sen rüşenâ geldiñ
- 7 Mübârek şöhret-i şânıñ cihânda eylemiş pertâv
Bol olsun devletiñ bu teşne-i dile sakâ geldiñ
- 8 Müyesser oldu şükr olsun sizi ber-âfiyet görmek
Beğim bu zulmet-i zindâna bir dil sen ziyâ geldiñ
- 9 Uzansın 'ömr-i pâkiñ rızkıñ bol eylesin Rezzâk
Makâmıñ cennet olsun 'arz edüp bu Şihlî'ya geldiñ
- 10 İliñizde vukû'ât var mı çokdan hiç cürüm yokdur
Uzak düşdü bize ahhâb şükür sen akrabâ geldiñ
- 11 Kederiz¹²⁰ yokdur inşallâh kavum kardaş bütün sağdır
Efendim merhabâ zer ma'deni çün kîmiyâ geldiñ
- 12 Du'â eyler bu kemter dâ'imâ sizden du'â ister
Elinde câm dolu susuzlara su sunmaya geldiñ
- 13 Bu *Fâ'ik* zâtızın¹²¹ medhine bir kaç beyt edüp îcâd
Kelâmıñ âhinde der ki hış geldiñ safâ geldiñ

49

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çok yedim içdim cihânda amma bir dâd olmadı
Oynadım güldüm velâkin gönlüm hiç şâd olmadı
- 2 Merhabâ dedim konuştum sevdiler çoklar beni
'Âlem içre pek biliş oldum da hiç yâd olmadı
- 3 Sevmişim Allâh için mahlûku mahlûk da beni
Beynimizdeki uhuvvet aslâ berbâd olmadı

¹²⁰ Kederiniz.¹²¹ Zâtınızın.

- [40]4 Gam keder derd ü belâ hicrân u hasret pek kesîr
Yüz tutup göñül harâbe gitdi âbâd olmadı
- 5 Nerde bir hûbânı gördümse muhabbet eyledim
Her biri bir renk verüp sen gibi şeh-zâd'olmadı
- 6 Her bir elvândan geçüp kıl mahv u fakrı ihtiyâr
Kıl tevekkül oku tevhîd deme irşâd olmadı
- 7 Nûş edüp hûn-ı fu'âdı gussa-i dil yemede
Taş kesüp yol etmede *Fâ'ik* de Ferhâd olmadı

50

- 1 O güzel gözleriñ gösterme baña
Tende bu cânımı eylemez iflâh
Ağladım sızladım yalvardım saña
Bildim bundan geri olmazam iflâh
- 2 Kırmızı yanaklar lâle mi gül mü
O siyâh gîsûlar bilmem sünbül mü
Bu kadar 'âşıklar yâr saña kul mu
Ölürler yoluñda olmazlar iflâh
- 3 Ruhuñda zülûfler gül destesidir
Hâlleriñ gerdânda dil-bestesidir
'Âşıklar hüsnüñüñ dil-hastasıdır
Hasret ü hicrândan olmazlar iflâh
- 4 'Âşıkıñ zindânı zenahdân-ı yâr
İçmeye Kevser'den la'l-i lebi var
Dişleri incüdür tüccâra çok kâr
Alurlar satarlar olmazlar iflâh
- 5 Kaşları kemân tek kirpiği müjgân
Olmuşsuñ efendim hûblara sultân
Ne biliñ medhini bu *Fâ'ik* 'Osmân
Çoklar medh ederek olmazlar iflâh

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

- 1 Duydum ki bugün yâra giden yollar açıldı
Dost bâğçesine yaragiden yollar açıldı
- 2 Feth oldu cihân doğdu güneş gitdi karanlık
Pür-nûr olup hünkâra giden yollar açıldı
- 3 Bâğ oldu Hicâz çölleri açıldı çiçekler
Lebbeyk ile meh-pâra giden yollar açıldı
- 4 Gelsiñ gidelim beytine Allâh'ın erenler
Ka'be-yi Gaffâr'a giden yollar açıldı
- 5 Merkad-i Pâk'ini de tavâf eylesün hüccâc
Ol Ahmed-i Muhtâr'a giden yollar açıldı
- 6 Tebrîk edem ihvân-ı dîne müjdeler olsun
Ol Allâh için kâra giden yollar açıldı
- 7 Kevneyn dönüp durma git müştâk Muhammed
Ol hazret-i Settâr'a giden yollar açıldı
- [41]8 Aldım idi bir cum'a gece işbu haberi
Ma'nâda esrâra giden yollar açıldı
- 9 İslâm ne kadar varsa beyâz buluta binmiş
'Uryân-ı sebük-bâra giden yollar açıldı
- 10 Mü'minlerin üstünde muhâfız kara bir kuş
Ser-i sefid-i ebrâra giden yollar açıldı
- 11 O yoldaki 'aşk ehline çok müjdeler olsun
Hüccâcdaki ikrâra giden yollar açıldı
- 12 Gündüz olup hep geceler doğdu güneş ay¹²²
Mekke'de [de] giden yollar açıldı
- 13 Yüz sürmek eğer ister iseñ Ravza-yı pâke
Yesrib iline zâra giden yollar açıldı

¹²² Vezin bozuk.

- 14 Dağlar yerinden kalkdı bugün çöller ışıldı
Yanmış yüreğe kara giden yollar açıldı
- 15 Dost iklimidir Kuds-i Şerîf Mekke Medîne
Şâm Haleb tüccâra giden yollar açıldı
- 16 Yüzüm süreyim taşına toprağına ben de
Cân şehrine şehvâra giden yollar açıldı
- 17 Cânlarına bir tâzelenüp kalbler uyandı
Cânân iline câra giden yollar açıldı
- 18 Gel niyyet edüp gör hâzırlık ey hâcî kardaş
Gitmezsen âğyâra giden yollar açıldı
- 19 Deryâ-yı gönül cûşa gelüp 'aşk hücum etdi
Hediye için yâra giden yollar açıldı
- 20 Hep hâcıları müjdeledi bu *Hâcî Fâ'ik*
Şimdengerü ahyâra giden yollar açıldı
- 21 Yâ Rabbî bize cümlemize eyle müyesser
Müşkildeki efkâra giden yollar açıldı
- 22 Biñ üç yüz otuz sekiz idi 'aşr-ı Muharrem¹²³
İ'lân eyle dîdâra giden yollar açıldı
- 23 Sen cümlemize kıl şefâ'at ey Nebî-zî-şân
Yokluk iline varagiden yollar açıldı
- 24 Muhammed'e Allâh için çok oku salâtı
'Âşık-ı dildâra giden yollar açıldı
- 25 *Fâ'ik* de refik olsa size hâcılar ne var
Bilmez mi ki nigâra giden yollar açıldı

¹²³ 5 Ekim 1919

- 1 Kaymak mıdır şeker mi bal dudağıñ
Şu'le verir cihâna al yanağıñ
Gündüz eder geceyi ağ buhağıñ¹²⁴
Gümüş gerdân değer dünyâ bâcını
- 2 Gonca güldür ağzı Kevser çanağı
Leyl ü nehâr gözüñ karası ağ
Değmez mi Haleb'i Şâm'ı tırnağı
Görse müşrik terk eyleyüp tâcını
- [42]3 Sade mi ağ mercân mı yâr dişleriñ
Hilâl mi hançer mi kalem kaşlarıñ
Öldürür göreni o bakışlarıñ
Şâhlar görseler terk eder taht tâcını
- 4 Bir kirpigiñ bedeldir bu cihâna
Zülfüñ sâye olmuş sultâna hâna
Kadriñ bilen kıymaz mı tatlı câna
Bütün değer ecnebî harâcını
- 5 Diliñ dümenidir iki cihânıñ
Güzellikde yücedir 'âlî şânıñ
Kim vermez yolunda baş ile cânıñ
Perçemiñ görenler yolar saçını
- 6 Gîsûlarıñ sünbül susam gül deste
Mâh-cebîniñ bahş olunmaz her dosta
La'l-i lebiñ nûş ederse bir hasta
Hiç dökmez mi hekîmiñ 'ilâcını
- 7 Leylâ Şîrîn câriyeñdir yâr seniñ
Hâdimi Ferhâd'la Mecnûn gül teniñ
Nerde Yûsûf'la Züleyhâ her cânıñ
Kaldırırsañ 'âşıkıñ mizâcını
- 8 Cümle mahlûk bende sen merdâne
Fâ'ikî kurbân ola dürdâne
Hüsnüñ izhâr eyleseñ bir hâne
Nûr dolar hem söndürür sirâcını

¹²⁴ Buhağ (bukağ): Gerdan, gıdı.

53

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 Kaşın yay kirpigiñ ok etme dilber
Kesüp başım yanımdam gitme dilber
- 2 Belâya katlanısar 'abd-i sâbir
İlet yâre beni nâz etme dilber
- 3 Rızâ-yı Hakk'ı ister mü'min olan
Devâsız dertlere dert katma dilber
- 4 Seniñ derdiñ yüküne hammâl oldum
Beni âgyâr eline atma dilber
- 5 Bu *Fâ'ik* bend olup zülfün teline
Esîr edüp ki yâre satma dilber

54

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Dertli dilime kim dokunursa belâ hâzır
Hiç kimse devâ eyleyemez eyleye nâzır
- 2 Câ'iz ki gele cümleye gül yüzlü nigârım
Dildârını dildârına sen eyle misâfir
- 3 Günden güne od düşdü gönül şehrini yakdı
Hâlâ yine dil yangını bil olmadı zâhir
- 4 *Fâ'ik* de fakîriñdir efendim kerem eyle
Medhiñle seniñ meşgûl efendim deme şâ'ir

[43]

55

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Dest-i zülfün sâyesinde al yanak par par yanar
Şu'leli ruhsârıñ ey yâr bal dudak par par yanar
- 2 Zülüfün zulmet siyâhı gündüzü gece kılar
Sen ki dermânsız kamu derde çerâk par par yanar

- 3 Kim o derde düşe çünkim derd onuñ dermânıdır
Ol zamân *Fâ'ikî* dilde bir ocak par par yanar

56

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gönülden çekdigim dertler Muhammed Mustafâ'dandır
Bütün bu cânda lezzetler Muhammed Mustafâ'dandır
- 2 Mu'înim melce'im fahrımla kûtum kuvvetim oldur
Nâ'il olduğum devletler Muhammed Mustafâ'dandır
- 3 Anıñdır 'aşkıla şevkim safâ server ile zevkim
Çekilen renc ü mihnetler Muhammed Mustafâ'dandır
- 4 Yediğim bunca ni'metler yapılan sa'y u gayretler
Şerefim nâz u 'izzetler Muhammed Mustafâ'dandır
- 5 Gönül mahbûbu zâtdır bu beşer melek-sıfatdır bu
Gelen gûşuma sohbetler Muhammed Mustafâ'dandır
- 6 Yetişen 'avn-i nusretler gelen *Fâ'ikî* nusretler
Bulunan bunca fırsatlar Muhammed Mustafâ'dandır

57

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Derd-i derûnumu kime şerh edem
Dinleyen mest olur işiden ağlar
Gönül kederini nasıl vasf edem
Hûrî peri melek hep insân ağlar
- 2 Kaçar yanımızda olan ahabblar
Yanar arkamızda olan esvâblar
Hüzn ü gamımıza ulu'l-erbâblar
Alur mendîl ele bütün kan ağlar
- 3 Dertli dile herkes yakîn olamaz
Dert ehlini kimse dertsiz bulamaz
Derd-i yâr çekmeyen ağlar gülemez
Bu sebebdan tahtda oturan ağlar

4 Hâlim kimler görse acırlar beni
Derdimden derd alup yakarlar teni
Hiç kimse demedi kim urdu seni
Bilmezler derdimi her soran ağlar

5 *Fâ'ik'e herkes de ihtirâm eyler*
Huzûrda gaybetde çok selâm eyler
Küçüğü büyüğü hubb-ı tâm eyler
İçerde derdini her gören ağlar

[44]

58

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Dokunma bâd-ı sabâ rıfk ile yârîñ zülfüne
İncinir zülf-i dilârâ kırılır belki saña

2 Dokunursañ rıfk ile dokun onu incitme sen
İncinirse korkarım nâz ile darılır saña

3 Sanki yüzünden doğar şems ü kamer bu dilberîñ
Zülf sarmaşık misâli sarılır cism ü tene

4 Söyle insâf eylesiñ bâri sabâ ol nev-civân
Nice vuslat va'd olur şimdi atılır hulfuna

5 Söyle bir de ol nigâra cân mı vuslat kıymeti
Yoksa sîm ü zerle ancak satılır üsküfüne

6 Her zamân bâd-ı sabâ esdikçe dilberden yaña
Salınur zülf-i siyâhı dolanur gül ruhuna

7 O siyâh ebrûlarıñ 'âşıkâ mihrâb eylemiş
Mâh cemâlini gören bakar mı merdüm şuhuna

8 Ba'zı ağlar hüznile ba'zı sevinür 'âşıkân
Dem-be-dem bu *Fâ'ik'i*ñ ağı katılır gönlüne

- 1 Neler etdiñ yâr yolunda Ferhâd'a
Bırakmazsıñ kimse ere murâda
Kim sarılsa belen¹²⁵ düşer feryâda
Zararsıñ mü'mine kâr olmadıñ sen
- 2 Bûs eder tükürür mü'min yanağıñ
Münâfıklar öper eliñ ayağıñ
Kâfir kucar sever yer bal çanağıñ
Müşrîke cennetsiñ nâr olmadıñ sen
- 3 Destiñden mey içen ayıkmaz ebed
Ne varlığıñ devlet ne yokluğuñ bed
Kim tutsa dâmânıñ âhir olur red
Harâbsıñ¹²⁶ kimseye dâr olmadıñ sen
- 4 Kurmuşsuñ dûzâğıñ nice insâna
Kâfire fâsıka ehl-i îmâna
Çoklar saña kuldur köle şeytâna
Hiç bir nâmuşsuza 'âr olmadıñ sen
- 5 Her gelen 'âkıbet düşer dûzâğa
Kimi bala konar kimi çanağa
Bala konan batar çıkmaz kıyrağa¹²⁷
Gâfillere yârsıñ mâr olmadıñ sen
- 6 Ne şâha devletsiñ ne fakra zulmet
Tez geçer devletiñ lezzetiñ mihnet
Ne sağlığıñ sıhhat ne renciñ 'illet
Bir mûra mü'ebbed gâr olmadıñ sen
- 7 Avcılar misâli avlarsıñ nâsı
Dökersiñ çorbayı kırarsıñ tası
Saña dost olmuştur her kalbi kâsî
Giñ olduñ fâsıka dar olmadıñ sen

¹²⁵ "Beline" anlamında.

¹²⁶ "Harâbesiñ" demektir. Vezin gereği böyle okundu.

¹²⁷ "Kıyırak" Kıyı yer, kenar, kurb.

- [45]8 Ey köhne ten cân kim boşarsa seni
 Hıfz eder kendinde dîn ü îmânı
 Kurtarır alırsıñ cân ile teni
 Muzır hem berdsiñ hâr olmadıñ sen
- 9 El-emân eliñden rahmi yok cellâd
 Kimse kılıcıñdan olmadı âzâd
 Ne düşmânıñ hordur ne dostuñ âbâd
 Hâsıl-ı hastaya nâr olmadıñ sen
- 10 Altun gümüş bilezikler kolunda
 Zahmet eksik olmaz sağ u solunda
 Çok meşakkat çekdi Fâ'ik yolunda
 Âhiri oña da yâr olmadıñ sen

60

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Düşem yoluñ türâbına gidem o yâre o yâre
 Bakam 'aşkıñ kitâbına gidem o yâre o yâre
- 2 O dil-cûya göñül verdim bâğından bir gülün derdim
 Erenler bezmine erdim gidem o yâre o yâre
- 3 O yârıñ baña cevri çok atar bağıma yüzbiñ ok
 Yanarım hiç râhatım yok gidem o yâre o yâre
- 4 Göñül verince güllere attılar beni çöllere
 Garîb düşdüm bu illere gidem o yâre o yâre
- 5 Gece gündüz bu ne efgân gamı ile geçdi bu ezmân
 Gel aç şu kapıyı bâğbân gidem o yâre o yâre
- 6 Bağçeden baña bir gül ver şarâb-ı 'aşkı mı bul ver
 Rızâ-yı Hak için yol ver gidem o yâre o yâre
- 7 Yorulup yolda kalmışam şaşırup yol buñalmışam
 Sultânım saña gelmişem gidem o yâre o yâre
- 8 Selâm verince ol nergiz göñül ayrılmağı hergiz
 Ever cânım gece gündüz gidem o yâre o yâre
- 9 Efendim yolumu göster cânım yâre gitmek ister
 Elim tut yâre çek hûbter gidem o yâre o yâre

- 10 'Arz eyle yâriñ illerin teşmîm edem soñ güllerin
Derem reyhân sünbüllerin gidem o yâre o yâre
- 11 Şeyhim yeter bu çekdiğim deryâya tohum ekdiğim
Bir ayak üzre sekdiğim gidem o yâre o yâre
- 12 Eder *Fâ'ik* cândan ricâ sen kıl şefâ'at Mustafâ¹²⁸
Göster baña râh-ı rızâ gidem o yâre o yâre¹²⁹

61

- 1 Sabâhdan hoş geldiñ dilber
Melek bu yerde ne gezer
Çeküp cânım ciğer üzer
O şekerden tatlı sözün
- 2 Bugün yine âfatlandıñ
Perî-peyker sıfâtlandıñ
[46] Hürüden mi ödünç aldıñ
O cânlar alıcı özün
- 3 Yanup kül olmada cismim
Unudulur bütün ismim
Değil midir o cân hasmım
Kara kaş o siyâh gözün
- 4 Çok zamândır görüşmedik
Tenhâ kalup sevişmedik
Yâd mı olduk bilişmedik
N'oldu o şîveli nâzıñ
- 5 Yâr bizden kesdi selâmı
Bu hâlim böyle kala mı
Gider bu *Fâ'ik*'iñ nâmı
Fâş etmez kimseye râzıñ

62

- 1 Cânıma kasd etdi bir saçı leylâ
Yırttı yüreğimi pençesi pîlâd
Çok yalvardım kurtulmadım elinden
Gözümüñ yaşıyla etmedi âzâd

¹²⁸ Vezin aksak.¹²⁹ Vezin aksak.

- 2 Bâğçede figâna başladı bülbül
Nâz eder karşıda tâze gonca gül
Parmağı lebinde mahzûndur sünbül
Nergis lâle olmuş reyhâna dâmâd
- 3 Benimçün ey dostlar etmeñ âh u zâr
Bu garîb göñlümün eğlencesi var
Ne kadar redd olsa değildir efkâr
Gün-be-gün zevkimiz olmakda ezyâd
- 4 Kendi hâlimize bırakıñ bizi
Kısaca keselim uzunca sözü
İncitmek istemem hem sizi bizi
Ana ata ihvân ceddât u ecdâd
- 5 Çekenler dünyâda sevdâ-yı 'aşkı
Bulurlar 'âkıbet cezbe-i şevki
Edenler Hudâ'nıñ zikrinde zevki
Tutdular *Fâ'ik*'i dünyâda *nûn sâd*¹³⁰

63

- 1 Yeter ezdiñ yüreğimi kan etdiñ
Cânım aldıñ cismimi bî-cân etdiñ
Güzelliğîñ dertlere dermân etdiñ
Her bakdıkça kan etdiñ gözyaşımı
- 2 Süzme o gözleriñ beni öldürür
Kaş oynatma ciğerimi dildirir
Gören der ki bugün seni güldürür
Hiç değilse gel dik mezâr taşımı
- [47]3 Her görüşde 'aklım gider başımdan
Gece gündüz hayâl gitmez karşımdan
Yürek yansıñ kirpiğinden kaşından
Korkaram ki kurtaramam başımı
- 4 Gülüşünde her işimden şaşırdıñ
Gelişinde beni nâra düşürdüñ
Ciğerimi kebâb gibi pişürdüñ
Harâm etdiñ şu bir kaşık aşımı

¹³⁰ Nûn (ن) sâd(ص) : nass (نص)

- 5 Bilemedim nedir kasd u merâmıñ
Nedir o nâz ile servi hırâmıñ
Yetişür Fâ'ik'e zât-ı kirâmıñ
Bilür idim göz üstünde kaşımı,

64¹³¹

- 1 İstanbul'da Aksaray'da konağım
'Aşk 'askeri sardı sol ile sağım
Tal'at'ım Fitnat için eridi yağım
Sen ağla Tal'at'ım ben de Fitnat'ım
- 2 Yüksekaldırım'da yâriñ hânesi
Melekdir kendisi perî anası
Fitnat'a Tal'at'ıñ cânı yanası
Sen ağla Tal'at'ım ben de Fitnat'ım
- 3 Yardı hançer gül memeye dayandı
Gümüş sînem al kanlara boyandı
Şimdi Tal'at uykusundan uyandı
Ner'de kaldı muhabbetim ülfetim
- 4 Genç yaşımda felek baña ne etdi
Sefâret-hâneye haberim gitdi
Herkes kralına telgraf etdi
Yandım âteşlere yok su sepenim
- 5 Polis komserleri geldi yanıma
Dediler kim kıydı 'âlîşânıma
Dedim susamışım kızıl kanıma
Doldur şu kadehi içsiñ Tal'at'ım
- 6 Tal'atım üstüme gelsiñ ağlasıñ
Siyâh giysiñ karaları bağlasıñ
Yüreğini âteşlere dağlasıñ
Tutdu felek göçüm kalkdı kismetim

¹³¹ Bu şiirin konusu Şemseddin Sami'nin 1875'te yayınladığı Taaşşuk-ı Talat u Fitnat adlı romandır. Taaşşuk-ı Talat u Fitnat Türkçe olarak Osmanlı harfleriyle basılmış ilk yerli Türkçe romandır. Anlaşıldığı kadarıyla şair okuduğu bu romandan fazlaca etkilenmiş ve romanda anlatılanları destanlaştırmıştır.

- 7 Hekîmler de başucumda oturur
Parmakların al kanıma baturur
Beğim beni bugün kabre götürür
Kara topraklara katar gül tenim
- 8 Siyâh saçlarımı sarıñ boynuma
Kınalı ellerim koyuñ koynuma
Âh efendim ölüm geldi 'aynıma
Yazık bir civânım yokdur kıymetim
- [48]9 Sîne-i sîminde nedir bu bıçak
Akar kızıl kaniñ pek sıcak sıcak
Nev-reste civânsıñ bu ne olacak
Bundan soñra kime ricâm minnetim
- 10 Elbisemi ağ tenimden soydular
Kefinleyüp beş çifteye koydular
Üsküdâr'da kara kabrim oyduklar
Nerde kaldı güzelliğim hayretim
- 11 Cenâzemi Üsküdâr'a geçürüñ
Dostlarıma ölüm zehri içürüñ
Ölüyorum kabristâna göçürüñ
Tal'at desiñ n'oldu benim Fitnat'ım
- 12 Bozuldu bâğçeler talandı bâğlar
Gökler siyâh giymiş bulut kan ağlar
Fıskırır deñizler iñiler dağlar
Gürledir gökleri işbu dehşetim
- 13 Kimse ölümüme sebep olmadı
Derd-i 'aşka kimse dermân bulmadı
Sevdâ çeken Fâ'ik bunda gülmedi
Anıñ içün lâzım geldi rihletim

65

- 1 Giderken yolumu urdu bir dilber
Yanmağa göñlüme doldurdu nârı
- 2 Tebessüm eyledi gül dudaklardan
Göñülden eyledim ben âh u zârı

- 3 Dedim ne gezersiñ behey nev-civân
Dedi hergün böyle ararım yârı
- 4 Dedim yâriñ kimdir hışm ile bakdı
Deldi yüreğimi tığ ebrûları
- 5 Kapladı yüzünü bahâr buludu
Ağladı kalmadı sabr u karârı
- 6 Güzel gözlerinden bahâr yağmuru
Akıdup ıslatdı köşe kenârı
- 7 Dedim Hak Kerîmdir ağlama güzel
Dedi git ağlatma ben hûb nigârı
- 8 Dedim aslı nedir neden ağlarsıñ
Dedi 'aşk ağladır ben tevbekârı
- 9 Eğer 'aşkıñ varsa bak şu yüzüme
Dokunsun çeşmimiñ saña zarârı
- 10 Bakdım dedim heyvâh ey peyrev saña
Yetişmeyen cânıñ baña ne kârı
- 11 Dedim boynuñ bükme dedi dertliyim
Dedim dermân yok mıu dedi ver yârı
- 12 Dedim dermân nedir dedi ey ahmak
Bırakma eliñden ben av şikârı
- [49]13 Dedim âhû mısıñ yoksa çil¹³² göñlüñ
Dedi sen bilmezsiñ goncayı hârı
- 14 Böyle deyüp mahzûn ağlayup gitdi
Dedi feth etmediñ burc u hisârı
- 15 'Âlem-i hayâlde Fâ'ik'e bu hâl
Topladı başına mûr ile mârı

¹³² Keklik.

- 1 Diyâr-ı gurbeti gezen ihvânlar
 'Azîz 'ömrümüz bütün havâya gitdi
 Evlâd u 'iyâlin ârzûlayanlar
 Çalışdı kazandı sılâya gitdi
- 2 Gönülde şefkati olanlar noksân
 Terk-i sılâ edüp etdiler 'isyân
 Unudup 'â'ile edenler tuğyân
 Gün-be-gün işleri fenâya gitdi
- 3 Ağladı ağladı gözü kızardı
 Terledi terledi beñzi bozardı
 Bakanın cânını tezden üzerdi
 O cellâd bakışlı Hüdâ'ya gitdi
- 4 Vasiyyet eyledi **"unutma beni**
 Dîvân-ı Bârî'de gözlerim seni
 Hiç kimse bilmesiñ seni ve beni"
 Çekdi kılıcını gavgâya gitdi
- 5 Bilmem *Mısır*'dan mı yoksa *Şâm*'dan mı
 Mekke Medîne'den yoksa cândan mı
 Kuds-i Şerîf Bağdâd Isfahân'dan mı
 Hâsılı *Hayfa*'dan *Yafâ*'ya gitdi
- 6 Geldi cân alıcı verdi selâmı
 O güzel yârimle etdi kelâmı
 Hâsıl etdi Hak'dan gelen kelâmı
 Aldı cânın Hakk'a ricâya gitdi
- 7 Kesildi damarlar kırıldı beller
 Hasretinden ancak büküldü beller
 Açmadı bâğçemde o gonca güller
 Bülbül terk eyledi rüsvâyâ gitdi
- 8 Âh etdi yürekden gözleri doldu
 Ağlama yâr dedim saña ne oldu
 Titredi bir kere gül beñzi soldu
 Çıkıdı güzel cânı Mevlâ'ya gitdi

- 9 Gözümü dikmişdim yârîñ yüzüne
Kulak tutmuş idim şîrîn sözüne
Mor sinekler konmuş elâ gözüne
Aldı melek rûhun semâya gitdi
- 10 Nedir bu efgânîñ diyen olmadı
Söylediğiñ kimdir bilen olmadı
[50] Mecnûn'ua yanına gelen olmadı
Çekdi 'arabasin Leylâ'aya gitdi
- 11 Añlamadı sözüm bilmedi özüm
Aldatdı çokları bu kara yüzüm
İyi bak bilesiñ ey iki gözüm
Öğrenmeye Şeyhi San'a'ya gitdi
- 12 Başını kaldırıp yüzüme bakdı
Zülfün çengelini boynuma takdı
Beni kıyâmete hasret bırakdı
Tutdu göçün geçdi uhrâya gitdi
- 13 Yumdu humâr gözlerini dünyâdan
Elini bağladı cümle eşyâdan
İnkârı kaldırdı geçince lâ'dan
Çekdi tevhîdini illâ'ya gitdi
- 14 Derdim dermân ister du'âya kaldı
Hakkım bâtıl oldu da'vâya kaldı
Mahkememiz rûz-ı cezâya kaldı
Yâr gözünü yumdu bekâya gitdi
- 15 Ağladım ağladım hâlim soran yok
Gitdi derler ancak yârim gören yok
El çekdi hekîmler gitdi duran yok
Aldı 'ilâcını sarâya gitdi
- 16 Gözüm dert yanmada yâr gelür deyü
Yanmış yüreğime kar gelür deyü
Her taraftan figân zâr gelür deyü
Bırakdı dünyâsın 'ukbâya gitdi

- 17 Selâm geldi vâlideden pederden
Kurtulmadık biz de bir gün kederden
Serim halâs olmaz taşdan mederden¹³³
Tükendi genç 'ömrüm hevâya gitdi
- 18 Bu gönül gezmişdir yetmiş üç şehir
Kiminde bal yemiş kiminde zehir
Ba'zı safâ görmüş ba'zı gam keder
Şimdi Hâlıkına recâya gitdi
- 19 *Fâ'ik* bu sözleriñ hâl değil hayâl
Artık bilemedik nedir bu me'âl
Eğer maksadında var ise visâl
Bu gibi sözleriñ hep zâya gider

67

- 1 Gönül seni taşdan taşa çalarım
Var otur yerinde düşün derdini
Dağlara çöllere seni salarım
Görürsün felegiñ germ ü serdini
- 2 Niçün uslanmazsın yeter kocaldın
Gâhî aşağılandıñ gâhî yüceldin
[51] Gâhî seyyâh gezdin usandıñ kaldın
Zann ederim bildin merdler merdini
- 3 Yetişmez mi gönül gördüğün dünyâ
'Aşkın yollarında çekdin çok cefâ
Güzeller derdinden serinden gavgâ
Hiç eksik olmadı bulduñ ferdini
- 4 Bir hüsne mâliksiñ yokdur emsâliñ
Dünyâyı değmez mi nokta-i hâliñ
Zulmeti kaldırdı Yûsuf cemâliñ
Açdı 'Arab 'Acem Harput Mardin'i
- 5 Çıkar eldivenden nâzik eliñi
Kemer incitmesiñ ince beliñi
Lebiñ arasında dudu diliñi
Görünce kokladı *Fâ'ik* verdini

¹³³ Meder: Kerpiç.

Zârâ Destânı

- 1 Diñle destânımı olma mükedder
Bir daha karladı felek dağımı
Ezelden gam baña oldu mukadder
Ol vakitden bilmem sol u sağımı
- 2 Derdmend denildi iylerden bize
Koymazlar ki yanak öz derdimize
Hikâye nakl edem ihvânlar size
İşidiñ yürekde olan dâğımı
- 3 Bu dertli başımız hergün belâda
Gam hiç mecâl vermez ara sıra da
Bir vukû'ât olmuş şehr-i Zârâ'da
İşidince kırdı dal budağımı
- 4 'Anber Beğ nâmında tâze bir civân
Cândan 'âşık oldu bir hûba hemân
Derdinden ağlayup çok etdi figân
Yalvardı geçirme güzel çağım
- 5 Mahbûbunuñ ismi Nevhicâz Hânım
Demişdi 'Anber Beğ cân içre cânım
Yemezem içmezem sen âb u nânım
Bağladıñ gayrıdan çift dudağımı
- 6 'Anber Beğim öldü hâlîm perîşân
Arttı yaralarım bulmadı dermân
Sevdiğim¹³⁴ kavuşdur ölmeden Sübhân
Tez vakitte bunu yâ ferâğımı
- 7 Kavuşdular bunlar toy düğün ile
Murâdsız ağlarlar ikisi bile
'Anber Beğ çok hasta kim ister güle
'Âlem mahzûn oldu aldılar gamı

¹³⁴ "Sevdiğime" sözünü vezin gereği kısaltmış.

- 8 Hicâz Hânım el bağlamış yaş döker
 'Anber Beğ bekleyüp boynunu бүker
 [52] Der ki âhımızdan bir zulmet çöker
 Felek söndürmüşdür kalb çerâğımı
- 9 'Anber Beğ ağlamış gözleri yaşlı
 Bî-murâd gitmede bağıri ataşlı
 Hicâz Hânım der ki ey kara kaşlı
 Yeter gel başımdan al duvağımı
- 10 'Anber Beğim der ki perîşân hâlim
 Duvağıñ almağa yokdur mecâlim
 Kanadsız kuş gibi bî-per ü bâlim
 Felek bend eyledi el ayağımı
- 11 Hicâz Hânım der ki ağlama beğim
 Hasret âteşine yandı yüreğim
 Bir cesâret eyle hûrî meleşim
 Derdiñe şifâdır öp yanağımı
- 12 'Anber Beğ işidüp eyledi fezâh
 Erişdi göklere feryâd ile âh
 Başım yasdıkdadır ey âlî-penâh
 Ya ver ölümümü ya da sağımı
- 13 Üç gündür geleli beğim ayıkmaz
 Başını kaldırıp yüzüme bakmaz
 Hâr aldı gül yanak sarardı kokmaz
 Destime vermekde mevt bayrağımı
- 14 Bâğçede açılmış kırmızı güller
 Beğim hasta diye ötmez bülbüller
 Der ki Hicâz Hânım soldu sünbüller
 Bir nâz ile ağza al bukağımı¹³⁵
- 15 'Anber Beğim der ki beni ağlatma
 Nâz edüp ayakda yürek dağlatma
 Sağ iken boynumu cellâda satma
 Darıldıñsa sen ur al bıçağımı

¹³⁵ Bukâğ: Gerdan, gıdı.

- 16 Beğim seni gâyet cândan severim
Vuslat olmak için gâyet everim
Yalvarup ben saña dâ'imâ derim
Yeter insâf eyle çöz bel bâğımı
- 17 Beğim eliñ uzatmış peşimi tutar
Kuvveti yok çokdan hastadır yatar
Kemerin bâfdesi¹³⁶ belime batar
Soyundurup beni ser yatağımı
- 18 Garîbim sevdiğim merhamet eyle
Hâl hâtır sorunca nâz etme söyle
Bu kadar sabrına mürüvvet eyle
Siyâh saç altından al tarağımı
- 19 Kızılırmak akar Zârâ'ya yakın
Hekîmler beğimin derdine bakıñ
Za'îfdir vücûdu sıkmayıñ sakın
Kesüp doğramayıñ yürek yağımı
- [53]20 Hicâz Hânım ağlar eder zârılık
Yedi gece oldu bize ayrılık
Sıhhat ver beğime halk eden Hâlîk
Küllî harâb etme bâğçe bâğımı
- 21 Hicâz Hânım melûl mahzûn oturur
Yüzüne bakanı gama batırır
Her ahşam oldukça derdiñ artırır
Söker cefâ ile hep tırnağımı
- 22 Hicâz Hânım yatdı kalkdı 'Anber Beğ
Çarhını tersine çevirdi felek
Bunlar için ağlar deryâda semek
Hicâz Hânım der ki çöz kol bağımı
- 23 'Anber Beğ ağlayup der âh emeğim
Mecnûn etdi beni hûrî meleğim
Hasret hançeriyle deldiñ yüreğim
'Ömrümde altımdan aldıñ lâğımı

¹³⁶ "Bâfte": Pafta. Ufak maden levhası veya başlı çivi; kemerlere süs için yerleştirilen madeni levhacık veya çivi.

- 24 Hicâz Hânım altun kemer bağlamış
Giyinmiş kuşağın saçın bağlamış
Elin kınalamış belin zağlamış¹³⁷
Gerdânlık boynunda gül yaprağı mı
- 25 Güzellikde misli az var cihânda
Şâhıñ pâdişâhıñ hep gözü anda
Ne Şâm'da bulunur ne İsfahân'da
Dikmişim etrâfa göz kulağımı
- 26 Ecel teri çıkmış yüzünden akar
Ağlayup âh eder yüzüme bakar
Ayrılık kemendin boynuma takar
Her tarafa kurar cân tuzağımı
- 27 Başıñ koy dizime gözle yüzümü
Al bu mendilimi sil şu gözümü
Nâz eyleme baña işit sözümü
Mürüvvet et kırma cân bardağımı
- 28 Yalvara yalvara kurudu dilim
Sinne hâr mı geldi kırmızı gülüm
Sen sağ ol ben ölem garîb bülbülüm
Toparla başıma mâl ortağımı
- 29 Hicâz Hânım der ki çok çekdim nâzıñ
Sen Zâra güzeli ben de Sivasıñ
Hazret-i Allâh'a eyle niyâzıñ
Yolunda öleyim al otağımı
- 30 Baş koyup dizime rûh teslîm etdi
Göz kesdi yüzümden cânâna gitdi
Üzüp ciğerimi dilin hûn etdi
Akıtdı derinden kan ırmağımı
- [54]31 Hicâz Hânım gitdi giydiler kara
Pek çetin var misli dünyâyı ara
Sökülsün temeli çöl olsun Zâra
Pek yakın eylediñ gam ırağımı

¹³⁷ Zağ(I): Güç, kuvvet (*Derleme Sözlüğü XI* 1993: 4341).

- 32 Felek güldürmediñ bugün yüzümü
Hiç kuru koymadıñ yaşlı gözümü
Tutdu ecel kurdu melek kuzumu
Nâr-ı hasret etdi her durağımı
- 33 Dünyâ mahbûbuna etme muhabbet
Sev o kimseyi ki onuñdur cennet
Gayrı güzellere eyleme minnet
Yalvar ki zer eyle taş toprağımı
- 34 Yeter tamâm eyle usandı ahabb
Bildiler şâ'irsiñ ehl-i dil erbâb
Eski vîrânede buluruz rebâb
Münker boş añladı kalb çanağımı
- 35 *Fâ'ikî* bu işiñ oldu mestânı
Burda tamâm olsun Zârâ Destânı
Bir cevân eyledim bâğı bostânı
Felek hark eyledi kalb ocağımı

69

Kemâl Beğiñ Destânı

- 1 İsmime denildi Tüccâr Kemâl Beğ
Bu fânî dünyâyâ çekdim çok emek
Yandı bu derdime sudaki semek
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 2 Üç yüz katır ile gezdim cihânı
Tutdu harâmîler kuşluk zamânı
Vururlar boynumu yokdur emânı
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 3 Hakkıñ yokdur otuz kılıç urmağa
Her uruşda yarım sa'at durmağa
İnsâf eyle kuvvet ver şu parmağa
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu

- 4 Otuz bir kılıcı boynuma yazdıñ
Köftelik et gibi cesedim ezdiñ
Vurduñ etrâfımda dolanup gezdiñ
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 5 Ben garîb Haleb'de vatanım Şâm'da
Görmez anam babam sabâh ahşamda
Târîh biñ üç yüz üç¹³⁸ kırk beş yaşımda
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 6 Cum'a günü getirdiler meydâna
Anam yok babam yok beni kim yuya
Kim var bu misilli derde dayana
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- [55]7 Cemâl Beğ kollarım muhkem bağladı
*Zâlim cellâd kılıcını zâğladı*¹³⁹
Kurt kuş fezâhımdan bütün ağladı
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 8 O zâlim cellâdlar eyledi nidâ
Açıñ şu meydânı cân olur fedâ
Sığındım ben saña Yaradan Hudâ
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 9 İnsâfsızlar bağlar iki gözümü
Çok ağladım işitmezler sözümü
Hasret bıraktılar üç beş kuzumu
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu

¹³⁸ d.1258=m.1842/3. ö.l.h.1303=m.1805/6.

¹³⁹ Zağ (VI): Çok keskin (*Derleme Sözlüğü I* 1993: 4341).

- 10 Oğullarım gözlerimi bağlasıñ
Zâlim cellâd ellerini yağlasıñ
Kızıl kanım meydânlarda çağlasıñ
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 11 Destûr ver ey cellâd görem yârimi
Yerler gökler götürmez bu zârımı
Nasıl terk edeyim gül nigârımı
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 12 Buña muhabbetim hevesim çokdur
Güzellikde misli etrâfda yokdur
Vurma zâlim baña bu iş nâ-hakdır
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 13 Mısır güzelidir seçdim getirdim
Kahr-ı felek bahr-ı gama batırdım
O tâze civânı elden yitirdim
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 14 Oğlum Cemîl gelsiñ görem yüzünü
Yüreğine koyam hasret gözünü
On yedi senedir çekdim nâzını
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 15 Ağla oğlum ağla kaldıñ murâdsız
Cemâl Beğ aslından nâmussuz 'arsız
Ben öldükden soñra nidem kal yârsız
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 16 Gelsiñ Yûsuf güzel yüzünü görem
Kanlı yüzüm kömür gözüne sürem
Soñra siyâh toprak altına girem
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu

- 17 Yavrum seni verdim Hakk'a emânet
Cemâl Beğ her vakit olmasın râhat
Başıza getürdi bunca siyâset
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- [56]18 Zarîf oğlum Yaman baña getiriñ
Ölmeden onu da baña yetiriñ
Siyâh saçın al kanıma batırıñ
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 19 İhtiyâr babamıñ sözünü tutuñ
Mâlî mülkü oña verdim hep bütün
Alamadı mâlim cânımı satıñ
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 20 Şâm'dan getirsinler gelnim kızımı
Bıçsıñ diksiñ kefenimiñ bezini
Zâr ile geçirsin Çalap yazımı
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 21 Kuzularım nasıl terk edem sizi
Kara topraklara katarlar bizi
Yalvarırım cellâd işitmez sözü
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 22 Züleyhâm da gelsiñ kabrim üstüne
Selâm etsiñ yârânıma dostuma
Cellâd kılıç çekdi geldi üstüme
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 23 Kuzularım sizi nasıl terk edem
Zâlimler elinden ben nere gidem
Boyuzu¹⁴⁰ bükmeyiñ ben nasıl edem
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu

¹⁴⁰ "Boynunuzu". Boynunuzu bükmeyin.

- 24 Vasiyyetim tutuñ körpe kuzular
Târem¹⁴¹ olsuñ size dağlar yazılar
Cânım vatanımı gâyet ârzûlar
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 25 Bir de incitmeyiñ vâlidenizi
Verdim ol Hudâ'ya emânet sizi
Oña çok hayr ile yâd ediñ bizi
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 26 Şâm ehline deyiñ etsinler helâl
Kaderimiz budur olmayiñ melâl
Cennetde göstere sizi Zü'l-celâl
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 27 Değdi ölüm oku şimdi sîneme
Kanlı gömleğimi veriñ anama
Bu kadar nâs bize durmuş selâma
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 28 Kuşluk vakti diz üstüne koydular
Cânımı tenimden çeküp soydular
Düşmânlarım al kanımdan doydular
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- [57]29 Yetîm öksüz kaldı tâze kuzular
Belimde boynumda yaram sızılar
Anam babam Şâm'da mektûbum gözler
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 30 Yüreği soğusuñ cümle beğimiñ
Âhını yüklensiñ bu yüreğimiñ
Kabûlü ricâmdır bu dileğimiñ
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu

¹⁴¹ Çardak; Kubbe, kümbet; Gök kubbe; Kemer, dam.

- 31 Bu meclise çok cevherler atıldı
İncü mercân birbirine katıldı
'İbret nazarına bunlar satıldı
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu
- 32 Hitâm bulsun Kemâl Beğîñ Destânı
Hırsız mâl düşmanı bilme dost anı
Derdiñ tâzeledi Fâ'ik 'Osmân'ı
Zâlim cellâd baña etme zulümü
Yetîm koyma iki kız üç oğlumu

70

- 1 Bâğda şu bülbüller ne hoş öterler
Devâsız derdime bir dert katarlar
Göñül mahbûbuna çok söz atarlar
Dökdürürler gözlerimiñ yaşını
- 2 'Aşkıñ kitâbını okur bülbüller
Bâğda elvân elvân görünür güller
Sarmış etrâfını karavaş kullar
Seyr ederler kemeriniñ taşını
- 3 Çeşme akar gözlerimiñ yaşından
Usanmadım kirpiğinden kaşından
Yâr gel selâmım al mezâr taşımdan
Saña kurbân etdim cân u başımı
- 4 Mürüvvet değildir murâdsız olam
Nâzlı cânânımı kabirde görem
Bülbülsüz bâğçede şimdi gülemem
Bir gün olur derler bulduñ eşini
- 5 Perîşân hâlimi herkes de görür
Hüsnünüñ gürzünü *Fâ'ik'e* urur
Bir zamân gelür ki karşında durur
Seyr edersin kirpiğini kaşını

[Hüseyin ile Ahçek Destânı]

- 1 Ahçek insâf eyle yandı yüreğim
 Seni saran ölsün budur dileğim
 N'oldu der Hüseyin bunca emeğim
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- [58]2 Ahçek seni ben rüyâda görmüşüm
 Gîsûlarıñ kelep kelep¹⁴² örmüşüm
 Gel benimle derde belâ durmuşum
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 3 Çıhmış örük yerde siyâh saçları
 Sürmeli gözleri kalem kaşları
 İnci midir yoksa sadef dişleri
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 4 Ahçek gümüş kemerini bağlamış
 Giyinmiş kuşanmış saçın yağlamış
 Elin kınalamış belin zağlamış
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 5 Dokunmasıñ gül yanağa Ermeni
 Gül memeler Hüseyin'in dermânı
 Böyle imiş bize Hakkın fermânı
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 6 Dalfesi¹⁴³ başında rastık kaşında
 Küçücükdür on üç on dört yaşında
 On senedir gece gündüz karşımda
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ

¹⁴² Kelep: Bükülmüş iplik kangalı, çile. (İplik, kumaş gibi şeyler için) halka halka.

¹⁴³ Sarıksız fes.

- 7 Lâyık mıdır Ermeni'ye varasıñ
İslâmlarıñ yüreğini yarasıñ
Yatağına girüp onu sarasıñ
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 8 Ahçek seni ben kimseye vermezem
Ermeni'ye seni lâyük görmezem
Gir dînime ben o dîne girmezem
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 9 Ahçek duydum düğünüñ mü var imiş
Bu başıma yağan tipi kar imiş
Yeñi duydum seniñ yâriñ var imiş
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 10 Saña el uranıñ eli çekile
Günü kara gele beli büküle
Otuz iki dişi dertden döküle
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 11 Ezdiñ yüreğimi içdiñ kanımı
Götürdüñ cemâliñ aldıñ cânımı
Âhir baña harâm etdiñ nânımı
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- 12 Armağânım cândır cânân eline
Göñül bülbül olmuş yâriñ gülüne
Âşık olmuş iken dûdu diline
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ
- [59]13 Ahçek birdenbire bükdüñ belimi
Kesdiñ kanadımı kırdıñ kolumu
Ciğerim doğrayup etdiñ zulümü
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ

- 14 Çok mu gördüñ felek baña bir gülü
 Yele verdiñ hasret koyduñ bülbülü
 Sâ'm urdu nergisi *Fâ'ik* sünbülü
Ahçek benim âhım saña kalmasıñ
Ermeniniñ oğlu murâd almasıñ

72

- 1 Eğer peder beni su'âl ederseñ
 Kur'am çıkup oldum pâdişâh mâlı
 Rûz u şeb vâlidem âh edüp ağlar
 Şimdi bundan böyle işit me'âli
- 2 Uşaklar olmuşdur sefil sergerdân
 Boyunları buruk kalmışlar hayrân
 Peder gelür deyü ederler seyrân
 Gelene ederiz dâ'im su'âli
- 3 Borçlular borcunu dâ'imâ ister
 Derler babañ nerde bizlere göster
 Ma'lûm ki bendeñiz olmuşum 'asker
 Sen hiç bir taraftan sormazsıñ hâli
- 4 İşimiz kalmışdır Hudâ'ya baba
 Bağımız üşüyüp hep oldu hebâ
 Sen orda giyersiñ türlü hûb zîbâ
 Bizlerden sormazsıñ aslâ ahvâli
- 5 Biz saña neyledik ey gözüm peder
 Şükr olsuñ bizlerde yokdur hiç keder
 Bu kadar kimseler gelür hem gider
 Hiç birine sormaz mısıñ ef'âli
- 6 Bu fânî dünyânıñ işini bildim
 Küçükden dünyâ-yı mihnete daldım
 Misâfir gibice burada kaldım
 Bir kaç günden soñra fikr et hayâli
- 7 Ne kadar söylesem hâlim bilinmez
 Yaram derindedir merhem olunmaz
 Yedi sene oldu yine gelinmez
 Gözümüz yoldadır işit akvâli

- 8 *Fâ'ik'e yalvardım eylegil sadâ
Pederi bizlere kavuşdur Hudâ
Rûz u şeb böylece eyleriz du'â
Her günde işleriz türlü a'mâli*

[60]

73

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bugün bayram mıdır seyrân mıdır yoksa kıyâmet mi
Gezer sâf sâf ki mahbûbân bu cennetden letâfet mi
- 2 Karışmış hûrî gilmâna nigâh etdikçe vildâna
Bir 'âşık bir de hûbâna muhabbetden sa'âdet mi
- 3 Gezerler şîve nâz ile terennüm hôt âvâz ile
Temellükle niyâz ile bu mahbûbâna 'âdet mi
- 4 Salınır her taraf dilşâd güzelleri eder âbâd
Ne Mecnûn gördü ne Ferhâd bu Şîrîn'den kerâmet mi
- 5 Çatar kaşlarını *Fâ'ik* görünce cân verir 'âşık
Hâtâsın terk eder fâsık o Hâdî'den hidâyet mi

74

- 1 Dilberin birine dedim bak baña
Dedi nasıl bakam baksam kan olur
Dedim insâf eyle dön yüzün bir kez
Dedi aramızda bahr 'ummân olur
- 2 Dedim kara gözün kaldır toprakdan
Kaldıramam dedi hayâ-yı Hak'dan
Dedim gün doğar mı bir gün şafaktan
Dedi gözün yaşı bir tûfân olur
- 3 Dedim maksadın ne dedi öldürmek
Dedim sebep nedir dedi güldürmek
Dedim öldür dedi evvel bildirmek
Dedim öldürürseñ yüce şân olur

- 4 Dedim baña eyle bir 'atf-ı nigâh
Dedi eğri bakmaz kuluna bir şâh
Toprağa inerse burcundan ol mâh
Kişver-i hûbânda mahbûb fân¹⁴⁴ olur
- 5 Dedim *Fâ'ik* neyiñ dedi kulumdur
Dedim öldür dedi ölmeñ zulümdür
Dedim nedir elde dedi gülümdür
Dedim hizmet eden saña hân olur

75

- 1 Zülfüñden çıkınca mahbûb cemâliñ
Utandı yıldızlar ay aşup gitdi
Bilence bu güneş nedir kemâliñ
Geçdi dağ ardınca dolaşup gitdi
- 2 Ey cellâd bakışlı dilber-i dîlcû
Yanmış yüreklere sen bir içim su
Ey nâzenîn dilber ey kemân ebrû
'Aşkîñ gönlümüze yanaşup gitdi
- 3 Bülbüller ötüyor ruhuñ gülünde
'Âşıklar asılmış zülfüñ telinde
O nasıl kemerdür ince beliñde
Görünce gözlerim kamaşup gitdi
- [61]4 'Âşığîñ bağına kirpiğîñ okdur
Cihânda hiç hüsnüñ bedeli yokdur
Cemâliñ şem'ine yananlar çokdur
Mahlûkât bu bâbda hep şaşup gitdi
- 5 Sade mi dişleriñ yâhud ağ mercân
Şefâ'at seniñdir ey derde dermân
Cândan 'âşıkîñdır bu *Fâ'ik* 'Osmân
Bu yolda genç 'ömrü dolaşup gitdi

¹⁴⁴ Fânî

76

- 1 Göründü karşıdan mahbûb
Ciğerden ok delüp geçdi
Gelince yanıma ol hûb
Cânım tenden alup geçdi
- 2 Boşa gitmedi emeğim
Oturdu hûri meleğim
İçerden çekdi yüreğim
İki pâre bölüp geçdi
- 3 Kazandık iltifâtını
Görüp dilber sıfâtını
Sevüp gözümce zâtını
Gelüp 'aklım alup geçdi
- 4 Akdardıkça¹⁴⁵ gözlerini
İşit şeker sözlerini
Görüp bir bir nâzlarını
Bütün bağrım delüp geçdi
- 5 Kurup kendin hünkâr etmiş
Gîsûlarını mâr etmiş
Kaşlarını hançer etmiş
Sînem *Fâ'ik* yarup geçer

77¹⁴⁶

78

- 1 Gurbet ele giden 'uşşâk
Ya gelirler ya gelmezler
Her şehirde beş ya on gün
Ya kalırlar ya kalmazlar
- 2 Bunların râhatı yokdur
İçerden cefâsı çokdur
Söylediğim sözler çokdur
Ya alırlar ya almazlar

¹⁴⁵ Aktarmak: Yere yıkmak, devirmek.

¹⁴⁶ Bu şiir bir iki küçük farkla 27. şiir olarak daha önce yazıldığından burada tekrar yazılmadı.

- 3 Yârdan almışlar yarayı
Gezer Şâm'ı Buhârâ'yı
Âğyâr olan bu Dârâ'yı
Ya bilürler ya bilmezler
- 4 Kaşın beñzer hilâl aya
İki 'âleme sen sâye
Gavvâs olan bu deryâya
Ya dalarlar ya dalmazlar
- 5 *Fâ'ik*'de çokdur endîşe
Beñzemez işbu gidişe
Herkes başını bu taşa
Ya çalarlar ya çalmazlar

[63] 79

- 1 Kafesi tahtıgâh eden
Şâhlar içinde hân keklik
Armağân şâhlara giden
Cânlar içinde cân keklik
- 2 Yosma kıyâfet sendedir
Hüsn-i letâfet sendedir
Tahtın başlar üstündedir
Hep kuşlara sultân keklik
- 3 Ne güzel bir kaftânın var
Yaldızlı bir fistânın var
Boynuñda boyun bağıñ var
Kakardıñ al mercân keklik
- 4 Durmaz gidersiñ sekerek
Sağa sola cân ekerek
Puhteye Hakk'ı öğerek
Gösterirsiñ burhân keklik
- 5 Ne güzel bir sekişiñ var
'Acâ'ib bir ötüşüñ var
Mahbûb gibi duruşuñ var
Sever seni her cân keklik

- 6 Seküp gidersiñ dağlarda
 İnüp ötersiñ bâğlarda
 Yer etiñ hasta sağlar da
 Dertilere dermân keklik
- 7 Yürek yandı kan döküldü
 ‘Âşıkñ beli büküldü
 Dili damarı söküldü
 Gören seni civân keklik
- 8 Seniñle gönül eğlerler
 Kafes içinde beslerler
 Birgün olur etiñ yerler
 Gel sözüme inan keklik
- 9 Ne güzel bir sûretiñ var
 Şâhlara mahsûs etiñ var
 Çok bir dilber sıfâtıñ var
 Kazanmışsıñ bir şân keklik
- 10 Konarsıñ dağ taş çöle
 Gelmezsiñ gülşene güle
 Boynuñ eğüp sağa sola
 Bakarsıñ yâre yan keklik
- 11 Bakışñ ne kadar hoşdur
 Sekişñ sanki sarhoşdur
 Saña derler bu bir kuşdur
 Sûretiñ bir insân keklik
- [64]12 Güzel gözleriñ süzersiñ
 Bakanñ bağrın ezersiñ
 Avcıya fermân yazarsıñ
 Durma geldi davran keklik
- 13 Kar yağınca ovalara
 Çekilirsiñ hep dağlara
 Ba‘zı gelirsıñ bâğlara
 Avcılarıñ yaman keklik
- 14 Dağ taş dolar insân ile
 Bağrışurlar hep ün ile
 Tutar feryâd figân ile
 Seni mazlûm civân keklik

- 15 Korlar kafesde kalırsıñ
Dostlarından ayrılırsıñ
Söylediğim hep görürsüñ
İşte saña beyân keklik
- 16 Ötersiñ derdiñ güzeldir
Seherde virdiñ güzeldir
Taşlarda yurduñ güzeldir
Edersiñ hoş figân keklik
- 17 Keklik bilürem ağlarsıñ
Güzel gözden yaş çağlarsıñ
Bir kırmızı bağ bağlarsıñ
Bir gün olur boynan¹⁴⁷ keklik
- 18 Yine taşırdıñ derdimi
Yâr bu hâlimi gördü mü
Kim etsiñ bize yardımı
Olur bir gün dîvân keklik
- 19 Ne dedim sen ne añladıñ
Bebeğe beşik salladıñ
Deve tabanıñ nalladıñ
Bütün dolmuş cihân keklik
- 20 *Fâ'ik*'i fazla söyletme
Kaş göz edüp kan ağlatma
Geceler yalınız yatma
Gelür saña ziyân keklik

80

- 1 Yine cânım yandı nidem
Bu derdile nere gidem
Gören bezmiş usanmışlar
Bilmezem ki nasıl edem
- 2 Kimse işitmez sözümü
Görmek istemez yüzümü
Çok görmeyiñ arkadaşlar
Nâra atmışım özümü

¹⁴⁷ Boynuna.

- [65]3 Bize bir yardımımız¹⁴⁸ yok mu
Yananiñ yüzü soğuk mu
Ciğerde yaramız vardır
Bilmezem ki az mı çok mu
- 4 Duydum ki yâr bize gelmiş
Perîşân hâlimi sormuş
Demiş bu yolda ölen çok
Gâh ağlamış gâh da gülmüş
- 5 Bizi gören Mecnûn sanar
Başımda bir sevdâ döner
Yüreğimde bir âteş var
Gece gündüz durmaz yanar
- 6 *Fâ'ik'i güldür ağlatma
Kırpık sallayup kaş çatma
Öldürecekseñ sen öldür
Zâlim cellâdlara satma*

81

- 1 Yaz gelenden sular akar
Dilberler köşklerden bakar
Mahbûblar sahrâya çıkar
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 2 Yeşerir yalp yalp¹⁴⁹ yanar
Yeşil kadîfeye döner
Sunalar göllere konar
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 3 Türlü türlü açar çiçek
Gonca gül cümleden gökçek
Sovuk gözelerden içek
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 4 Bülbül şakır gül dalında
Lâle sünbül reyhânında
Biter gül yârîñ hâlinde
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin

¹⁴⁸ Yardımınız.¹⁴⁹ Yalap yalap: ılık ılık; parıl parıl.

- 5 Bâğda bâğçede güzeller
Nâz okur hüsniñ yazarlar
Dolar sokaklar pazarlar
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 6 Çekilir sahrâya insân
Kamu zî-rûh olan civân
Eşcâr sâyesinde hûbân
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 7 Ağaçlarda kuşlar öter
Yerden türlü ni'met biter
Herkes murâdına yeter
Hele yaz gelsiñ yaz gelsiñ
- [66]8 Yer bitirir her sebzevât
Her birinde var bir lezzât
Kavun karpuz meyve mezât
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 9 Öter tûtî durna kuşlar
Olur biñ dürlü cünbüşler
Al yanaklar kara kaşlar
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin
- 10 Fâ'ik sahrâya çıkınca
Sebzevâtlara bakınca
Gülde bülbül şakıyınca
Hele yaz gelsiñ yaz gelsin

82

- 1 Sabâhdan nâzîñ kime
Nağmeli sâzîñ kime
Kışıñ derdin ben çekdim
Bahârîñ yazîñ kime
- 2 Nâzik el mendil ile
Sil yaşım mendil ile
Yâr urdu sol böğrüme
Al kanım mendil ile

- 3 El yundu ben yunmadım
Yâre kadeh sunmadım
Yâr gelmiş beni sormuş
Ben evde bulunmadım
- 4 Gitdim dedim hekîme
Ne olmuş şu böğrüm
Çekilmiş hançer elde
Sapladı yüreğime
- 5 *Fâ'ik* ver emeklerim
Yâr yolunu beklerim
Zülfün yelpâze eyle
Salla kov sineklerim

83

- 1 Ölüm gâyetde acıdır
Cân sâhibiñ mi'râcıdır
Ehl-i hakkıñ tâcıdır
Âhiri ölümdür ölüm
- 2 Ölen öldü giden gitdi
Kalan dünyâda ne etdi
Çok geceler inüp yatdı
Âhiri ölümdür ölüm
- 3 Hûbu mahbûbu ne oldu
Şâh sultânlar nerde kaldı
İşte nöbet bize geldi
Âhiri ölümdür ölüm
- 4 Ölmek kolay değil kardaş
Tedârik yok işitme yaş
Bugün neler çeker bu baş
Âhiri ölümdür ölüm
- 5 Gitdi dünyânıñ revnakı
Gark oldu suya zevrakı
Bozuldu bütün çardakı
Âhiri ölümdür ölüm

- 6 Sakın buña olma mağrûr
Beher gün bundan ol mehcûr
Geceler olmadı mesrûr
Âhiri ölümdür ölüm
- 7 Öürseñ hem dermân etme
Hayâtıña îmân etme
Memâtıña gümân etme
Âhiri ölümdür ölüm
- 8 Tedârik gör azığıñ al
Gider elinden bu hayâl
Durma başıñ taşlara çal
Âhiri ölümdür ölüm
- 9 Her vakit koşuya gelmez
Her yel sağdan soldan almaz
Bu fırsattır elde kalmaz
Âhiri ölümdür ölüm
- 10 Bu cân bir kal'a-yı metîn
Ey birâder olmañ çetin
Çoluk çocuk kalur yetîm
Âhiri ölümdür ölüm
- 11 Cânıñ mezâta verirler
Çocuğuñ döğ er ururlar
Herkes bunları görürler
Âhiri ölümdür ölüm
- [67]12 Mâlîñ evlâdıñ elinde
Karıñ elleriñ evinde
Yetîmler duvâr dibinde
Âhiri ölümdür ölüm
- 13 Ölüm küçük şey değildir
Ölmeyen kim baña bildir
Günâh defterini sildir
Âhiri ölümdür ölüm
- 14 Götürürler seni kabre
İş düşer o vakit cebre
Dostlarıñ başlarlar sabra
Âhiri ölümdür ölüm

- 15 Tâbût içinde gidersiñ
Kalana selâm edersiñ
Bu hâl baña nedir dersiñ
Âhiri ölümdür ölüm
- 16 Sorarlar savum salâtdan
Şehâdet Hacc u zekâtdan
Harâm helâlden hayâtdan
Âhiri ölümdür ölüm
- 17 Hakdan bâtıldan yalandan
Küfr ile şirkden îmândan
Sorarlar zulm ile cândan
Âhiri ölümdür ölüm
- 18 Kabriñ kenârına korlar
Toprak üzre yatururlar
Münkerîn su'âl sorarlar
Âhiri ölümdür ölüm
- 19 Teniñ toprağa katarlar
Herkes evinde yatarlar
Mâlîñ emlâkiñ satarlar
Âhiri ölümdür ölüm
- 20 İmâm telkîniñ verince
Kabriñ sağında durunca
Su'âl var inceden ince
Âhiri ölümdür ölüm
- 21 Cevâb verdiñse meleğe
Hâcet yok başka emeğe
Yüzüñ tut muhkem dileğe
Âhiri ölümdür ölüm
- 22 Ölüm kocaldır insânı
Ağladır dilsiz civânı
Tahtdan atdı Süleymân'ı
Âhiri ölümdür ölüm
- 23 Ölüm saña gelir elbet
Çekersiñ mihnet meşakkat
Gider elden bütün fırsat
Âhiri ölümdür ölüm

- 24 Görmez misiñ olanları
Ben ölmezem diyenleri
Her gün 'ilâc yiyenleri
Âhiri ölümdür ölüm
- 25 Tedârik gör tedârik gör
Ölüm gelir tedârik gör
Cân sağ iken tedârik gör
Âhiri ölümdür ölüm
- 26 Ağlamak fâ'ide vermez
Kör olan ölümü görmez
Mü'min zevk ü safâ sürmez
Âhiri ölümdür ölüm
- 27 Bir gün seni de ağlarlar
Odlara ciğer dâğlarlar
Topuk topuğa bağlarlar
Âhiri ölümdür ölüm
- 28 Diñle sözüm eyle sükût
Sözümü bil cânlara kût
Amân gel şu pendimi tut
Âhiri ölümdür ölüm
- 29 Zalûm hasım sarar yanıñ
'Azrâ'il elinde cânıñ
Hıfz eyle dîn ü îmânıñ
Âhiri ölümdür ölüm
- 30 Hakk'a 'amel etdiñ ise
Hak yoluna gitdiñ ise
Yeter her ne yapdıñ ise
Âhiri ölümdür ölüm
- 31 Eğer yüklendiñse vebâl
Nasıl olur o günde hâl
De etsinler cümle helâl
Âhiri ölümdür ölüm
- 32 Dost etdiñ ise şeytânı
Darıldıñ ise Rahmân'ı
Olsañ cihânıñ sultânı
Âhiri ölümdür ölüm

- [68]33 Vârisleriñ yana gelir
Ölenecek orda kalır
'Azrâ'il o cânıñ alır
Âhiri ölümdür ölüm
- 34 Beyhûde yere yorulma
Hiç kimselere darılma
Amân dünyâyâ sarılma
Âhiri ölümdür ölüm
- 35 Soyarlar elbiseñ eyvâh
Fâ'ide etmez olsañ şâh
Demeli o günde Allâh
Âhiri ölümdür ölüm
- 36 Neler gelür başımıza
Ağu katar aşımıza
Yazar mezâr taşımıza
Âhiri ölümdür ölüm
- 37 Kara kazan getürürler
Teneşire yatururlar
Su döker imâmlar yurlar
Âhiri ölümdür ölüm
- 38 Sabunlu suyu yiyersiñ
Beyâz elbise giyersiñ
Ol vakit eyvâh diyersiñ
Âhiri ölümdür ölüm
- 39 Bilirsiñ çok 'ömür sürdüñ
Neler yediñ neler gördüñ
Geniş dünyâ safâ sürdüñ
Âhiri ölümdür ölüm
- 40 Biraz da Hâlık'a gel git
Yüzüñ dön Hakk'a 'amel et
Fâ'ik'den bu sözü işit
Âhiri ölümdür ölüm

84

- 1 Kırmızı gül yaprağı
Gitdi gençliğim çağı
Yorgan olur üstüme
Mezârımıñ toprağı
- 2 Tenhâlarda kalmışam
Ben yârimi bulmuşam
Saña ben ne söyleyem
Yâre kurbân olmuşam
- 3 Severem beni seveni
Sevdi o da bu cânı
Yâr yolunda öldüm ben
Giydim beyâz kefeni
- 4 Yâriñ emri öldürüñ
Mezârımı kaldırıñ
Hem de toprak yerine
Gül yaprağı dolduruñ
- 5 Soyuñ Fâ'ik'i soyuñ
Ölümdür değil oyun
Yâr yanıma gelmeğe
Küçük bir kapı koyuñ

85

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Yine benden uzak düşdüñ benim cândan 'azîz yârim
Seni terk edemem aslâ var iken tende bu cânım
- 2 Güneş gibi cemâliñ 'arz ederseñ bir kez 'âşıka
Alup 'aklımı başımdan damarda kurudu kanım
- 3 Revâ değil saña dilber bu üftâdeñ ola mahzûn
Gezüp bu âh u hicrânla be-her dem âteşe yanam
- 4 Bu yanmak ihtiyâr oldu kamu üftâdeye ey cân
Yanam ma'sûk sebebiyle erişsiñ 'arşa bu şânım
- 5 Gerek Fâ'ik öle her gün vere cânını ma'sûka
Bu ben bîçâreye rahm et seniñ yoluñda kurbânım

[69]

86

- 1 Dünyâ nedir bilür misiñ
Ol neferi görür müsüñ
Hiçbir 'ibret alur mısıñ
Bir gün gelir saña ölüm
- 2 Nerde kaldı sevdikleriñ
Tatlı tatlı yedikleriñ
Benim mâlüm dedikleriñ
Bir gün gelir saña ölüm
- 3 Kendi güzelliğiñ hani
Neylediñ o şîrîn cânı
Tahtdan atdıñ Süleymân'ı
Bir gün gelir ölüm saña
- 4 Ölüm 'âlemiñ şerbeti
Komaz kimsede lezzeti
Terk eylegil bu mihneti
Bir gün gelir ölüm saña
- 5 Genç 'ömrüne yazık etdiñ
Hevâ yollarına gitdiñ
Havzu damla suya satdıñ
Bir gün gelir saña ölüm
- 6 Kimse kurtulmaz elinden
Alur bülbülü gülünden
Kor yolcuları yolundan
Bir gün gelir ölüm saña
- 7 Ölüm ardıñ sıra gezer
Çıkan nefesleri yazar
Âhir bu cân tenden bezer
Bir gün gelir ölüm saña
- 8 Çocukları yetîm koyan
Ciğerleri delüp oyan
Kutnî¹⁵⁰ kumaşları soyan
Bir gün gelir ölüm saña

¹⁵⁰ Kutnî: Pamuktan.

- 9 Yıgđıñ kazandıñ yemediñ
Bir gŭn ölüm var demediñ
Kabr evini istemediñ
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 10 Herkes bu şerbeti içer
Yükünü tutmadan göçer
Mis firdir gelir geçer
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 11  alıřdıñ verdiñ şeytâna
Atdıñ 'ameliñ her yana
Verdiñ hev -yı nisv na
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 12 Gel gel deyüp sesler seni
H zır eylemiş kefeni
Kurt kuş yer o nâzik teni
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 13 Kazanup y k ñ tutmadıñ
Ka dıñ hak s z iřitmedin
Mescid mektebe gitmediñ
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 14 şeytân yularlamıř  eker
Dünyâya olmuřsuñ nöker
Dönmez durur işbu teker
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 15 Hani ted rikiñ seniñ
Yaklaşdı çıkar bu c nıñ
Ağlar seni kız oğlanıñ
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 16 Gafletten ayık gözüñ a 
Bırak şeytânı Hakka ka 
Toprağı  eřm-i nefse sa 
Bir gŭn gelir ölüm saña
- 17 *F 'ik'iñ* al řu pendini
Düşmandan sakla kendiñi
Takar ecel kemendini
Bir gŭn gelir ölüm saña

87

- 1 Gitdi 'ömrüñ ne kazandıñ
Çalışdıñ baydıñ uzandıñ
Al şâl kırmızı bezendiñ
Zâlim insân ayıkmadıñ
- 2 Geceyi gündüze katan
Bir elde iki iş tutan
Dünyâyı uhrâya satan
Zâlim insân ayıkmadıñ
- 3 Gidersiñ bildiğiñ yere
Nefsiñ arzûsuna göre
Ne gelir başıña soñra
Zâlim insân ayıkmadıñ
- 4 Kederinden keyfiñ çokdur
Dersiñ benim gibi yokdur
Bu safâlar saña okdur
Zâlim insân ayıkmadıñ
- 5 Yer içer etmezsiñ şükrü
Dilsiz yok Hakk'ıñ zikri
Etmezsiñ *Fâ'ikî* fikri
Zâlim insân ayıkmadıñ

[70]

88

- 1 Susam sünbüle karışdı
Perîşân olalı zülfüñ
Gülüñ dalına sarışdı
Gül dererken teli zülfüñ
- 2 O gonca ruhlarıñ tâze
Dayanmaz 'âşıkıñ nâza
Olup şâhlara yelpâze
Bükülmüş hem beli zülfüñ
- 3 Seniñdir hep benim varım
Göñül tahtında hünkârım
Güneş doğunca korkarım
Solusar sünbülü zülfüñ

- 4 Edersin şîve-yi hande
Yakarsın cânımı tende
Olaydım ben de gülşende
Yanakda bûlbûlü zûlfün
- 5 Gören unutdu uhrâyı
Ciğerden çekdi sevdâyı
Mu'attar kıldı dünyâyı
Mübârek bir gülü zûlfün
- 6 Nice 'âşıkları berdâr
Edersin teline ey yâr
'Âşıklar bilmedi bir kâr
Olur ancak kulu zûlfün
- 7 Nâz ile belini eğer
Yel esdikçe yüze değer
Bakana bir hançer çeker
O eşkiyâ dili zûlfün
- 8 'Âşıklarını şâh eder
Yıldızlar içre mâh eder
Hasretle yanar âh eder
Görünce bir deli zûlfün
- 9 Dertlidir dermân arayan
Himmetle bürhân arayan
Tahtında sultân arayan
Fâ'ikê der beli zûlfün

89

- 1 Dağlar başına kar düşdü
Gönlüm evine nâr düşdü
Güzeller hep taksîm oldu
Baña bir nâzlı yâr düşdü
- 2 Güzeller içeri girdi
'Âşıklar selâma durdu
Baña yârim selâm verdi
Bu gönlüme bir nâr düşdü

- 3 Göñül yandı kaldı pâs
Hâlimi bilmedi bu nâs
Baña ol Vehbî'den mîrâs
Beher gün âh u zâr düşdü
- 4 Her güzelde vefâ sanma
Her şîvesine aldanma
Niceniñ gülü hoş ammâ
Göñlüm gülüne hâr düşdü
- 5 Bakdım on üç günlük aya
Verdi bu 'aklımı zaya
Atdım torumu deryâya
Çıkmadı mâhî mâr düşdü
- 6 Dile merhem sarar iken
Ciğerimi yarar iken
Ben yoksulluk arar iken
Kaderimdeki var düşdü
- 7 Hayâ nâmûs ele aldım
Sefînem engine saldım
Melâmet bahrine daldım
Orada nefse 'âr düşdü
- 8 'Aşkîñ göñlümü üzerken
Katlime fermân yazarken
Zarar ziyâna girerken
Ezelde olan kâr düşdü
- 9 Felek başım taşa çaldı
Bahtım böyle kara kaldı
Herkes bir memleket aldı
Fâ'ik'e bu diyâr düşdü

[71]

90

- 1 Hüsniñ kıymetine nedir mukâbil
Mâl mıdır cân mıdır baş mıdır bilmem
Delik delik eden bu ciğerimi
Hançer mi kiprik mi kaş mıdır bilmem

- 2 Seniñ için bu çekdiğim zahmetler
 Mihnet ü meşakkat bunca hasretler
 Hicrân âteşine yakan firkatler
 Gözlerimden akan yaş mıdır bilmem
- 3 Yediğim içdiğim yalan değil mi
 Bakışın gönlümü alan değil mi
 İylenmez dertlere salan değil mi
 İçdiğim kan mıdır aş mıdır bilmem
- 4 Serimde dolanan sevdâ mı nedir
 Dilde devâm eden gavgâ mı nedir
 Karşımda ok atan belâ mı nedir
 Başımda fırlanan taş mıdır bilmem
- 5 *Fâ'ik*'i cevriñle cünûn eylediñ
 Derd ü gam 'ilminde fûnûn eylediñ
 Yakdın yüreğimi zebûn eylediñ
 Kuru mudur cismim yaş mıdır bilmem

91

- 1 Dostlarım yanıma gelsiñ otursuñ
 Görsün şu hâlimi dermân getirsiñ
 Yazsın şu derdimi yâre götürsün
 Giysin karaları beni ağlasın
 Yaksın yüreğini oda dağlasın
- 2 Seferberlik i'lân olduğu günden
 Geriye kalmadım büyük düğünden
 Kalmadım evimde fazla üç günden
 Tutup getirdiler görüñ kaçmasıñ
 Gidüp memleketiñ suyun içmesin
- 3 Nerde harb olduysa bizi sürdüler
 Kaçmayıñ geriye topu kurdular
 Kim yüz çevirdiyse onu urdular
 Bırakdılar kurt kuş etini yesiñ
 Yazıklansın bizi dağ taş ağlasın

- 4 Harbiñ i'lânında toplar atıldı
Sanki sürülere aç kurt katıldı
Kimi korkusundan düşdü bayıldı
Arslan gibi hücûm eden ağlasıñ
İylenmez yaramı bunlar bağlasıñ
- [72]5 Sardı etrâfımız düşmân ordusu
Sürdü üzerime Kazak atlısı
Vurdu kılıç ile eñ kuvvetlisi
Yardı başım yok ki anam ağlasıñ
Yârim yok yanımda yaram bağlasıñ
- 6 Süngüleyüp ciğerimi deldiler
Sâ'atimi elbisemi aldılar
Cellâd gibi başucuma durdular
Direndikçe urur kılıç ağlasıñ
Topraklarda al kanlarım çağlasıñ
- 7 Kanlı gömleğimi veriñ anama
Göstermeyiñ hele tezce sunama
Yazıñ al kanımdan yârime nâme
Okusuñ derdime dermân ağlasıñ
Ağam gelir deyü ümîd olmasıñ
- 8 Alsıñ kuzularım yatsıñ evimde
Az çok gözetsinler anam babam da
Ağlasıñ hasretle sabâh ahşam da
Gözlesıñ yolları gözler ağlasıñ
Giysiñ karaları siyâh bağlasıñ
- 9 Garîb ölüsüyem beni kim yuya
Kim sara kefene kim kabre koya
Kanlı elbisemi kim var ki soya
Gelsin arkadaşlar kanlarım yusuñ
Kanlı gömlek ile kabrime koysuñ
- 10 Cenâzemi koyuñ dağıñ başına
Belki yârim tenhâ gelir karşıma
Murâdsızdır yazıñ mezâr taşıma
Gören ölmüş garîb desıñ ağlasıñ
Çalıya çepere çaput bağlasıñ

- 11 Rûzgâr götürsün selâmım yâra
Siz sağ olun desin yâra ağyâra
Dağ başında koyduk idi mezâra
Getürdim kokusun dostlar ağlasın
Yetim yavrularım anam saklasın
- [73]12 Fâtihâ okuyun hep şehîdlere
Çoluk çocuğundan hem ba'idlere
Niçün ağlamazsın bu yigitlere
Bir sen değil ehl-i cihân ağlasın
Gökde melek yerde insân ağlasın
- 13 Dertli her kim varsa gelsin yanıma
Dünyânın dardını çekdim cânıma
Ahvâli 'arz etdim o sultânıma
Dedi ins cin perî hayvân ağlasın
Cennet içre hûrî gilmân ağlasın
- 14 Fâi'k'in yarası yine açıldı
Ölümü gelmeden kefen biçildi
Mahlûk hep berâber ağı içildi
Herkes kendi ölüsünü ağlasın
Yaş yerine gözden kanlar çağlasın

92

- 1 Bir kuş konmuş mezârımın taşında
Felek beni aldı on dört yaşında
Ne kadar dert varsa benim başımda
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 2 Mor sinekler konmuş elâ gözüne
Deste perçem tel tel olmuş yüzüne
Uyma dedim her düşmânın sözüne
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 3 Genceciksin saña mezâr kazdılar
On dört târîhini taş yazdılar
Benim için keskin ağı ezdiler
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz turmam ben ölmeyi beğendim

- 4 Kefenimdir yâriñ kanlı gömleği
Felek aldı elimizden meleği
Suya atdık tutduğumuz semeği
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 5 Yüreğinde vardır hançer yarası
Nasıl solmuş gözleriniñ karası
Başka yokdur geçinmeniñ çâresi
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 6 Karşılardan yâr hânesin sordular
Gece vakti nişânlımı urdular
Ağla Anşam saña çok mu gördüler
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- [74]7 Yazık oldu yazık şu genç yaşıma
Ağlayarak çekdiğim emeğime
Çok mu gördüñ hûrîyi meleğime
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 8 Bu ne hâldir bu ne hayâl bilmezem
Bu ne işdir bu ne vebâl bilmezem
Bu ne hüsün bu ne cemâl bilmezem
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 9 Kızıl kanı ağ tenine bulaşmış
Cânı gitmiş cennetlere ulaşmış
Siyâh perçem bukağına dolaşmış
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim
- 10 Ağladığım işiden çok görmesiñ
Bağçesinden kimseler gül dermesiñ
Uranlar da murâdına ermesin
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim

- 11 Derdi arttdı işdince *Fâ'ik*'iñ
 Vârisidir dertde her bir 'âşıkıñ
 Göñlün alır ba'zı yâr-i sâdıkıñ
Ölürüm ben sen gel ölme efendim
Sensiz durmam ben ölmeyi beğendim

93

- 1 Diñleyiñ kardaşlar âh u zârımı
 Kara sevdâlara saldım serimi
 Verdim Emine'ye her bir varımı
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm
- 2 Emine'm sarâyda âh çeküp ağlar
 Gören kimseleriñ yüreğın dağlar
 Geleni gideni hüsnüne bağlar
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm
- 3 Ağlamış Emine'm gözleri yaşlı
 Tâze bir civândır cellâd bakışlı
 Var mı bizim gibi bağı âteşli
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm
- 4 Karadır kaşları sırmadır saçı
 Hâcılar olmuşdur saña du'âcı
 Sohbet-i pâkindir cânlar 'ilâcı
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm
- 5 Emine'miñ gâyet güzeldir yüzü
 Yosma kıyâfetli şekerdir sözü
 Karadır kaşları humârdır gözü
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm
- [75]6 Gülleri açılmış al yanağında
 Bülbülleri öter o bukağında
 Hûrî gilmân gezerler solu sağında
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm

- 7 Cennetden mi çıkdıñ güzeller hâsı
 Hûrîden öğrendiñ şîveyi nâzı
Fâ'ik'in saña çok nâz u niyâzı
Emine'm Emine'm dilber Emine'm
Hâcılar öñünde rehber Emine'm

94

- 1 Yine toplar atıldı
 Kan toprağa katıldı
 Çekildi al bayraklar
 Canlar ucuz satıldı
 Ana gel beni götür
 Mezârıma sen yatır
 Çocuklarımı götür
- 3 Yine kılıçlar parlar
 Nice analar ağlar
 Toplarıñ gürültüsü
 İniler yer gök dağlar
 Ana gel beni sakla
 Yaram çokdur kucakla
 Giderim takla takla
- 4 Söngü mızrak cân alır
 Nice cevâhir ölür
 Sağdan yağar kör kuşun
 Solumdan gülle gelir
 Ana gel beni ağla
 Cânıñ odlara dağla
 Yaralarım sen bağla
- 5 Nerde ölen kardaşlar
 O güzel arkadaşlar
 Toz dumana karışmış
 Kara göz hilâl kaşlar
 Baba gel beni kaldır
 Derdimi yâre bildir
 Yavrularımı güldür

- 6 Şurdan akan kan mıdır
Su değil yalan mıdır
Gökde uçup gezenler
Ten değil yâ cân mıdır
Baba beni ağla gel
Yüreğini dağla gel
Gözyaşını çağla gel
- 7 Yine kıyâmet kopdu
Dağlar göklere çarpdı
Melekler gökden indi
Ölene bir ev yaptı
Kardaş gel hâlîme bak
Kaldı bir el bir ayak
Gelmek bizlere yasak
- 8 İki ordu kavuşdu
Sanki güneş ay düşdü
Yine birçok yiğitler
Kara toprağa düşdü
Oğul gel bir göreyim
Hâliñizi sorayım
Cânım size vereyim
- 9 Bulutlar gökde döner
Ferişteh yere iner
Şehîdleriñ üstüne
Cennetden kuşlar konar
Kızım gel yaramı sar
Şu dağdan ver haber
Ecelim beni arar
- 10 *Fâ'ik* yeter ağlatma
Dertlere gel dert katma
Dertli olanlar aldı
Dertsiz ucuz satma
Herkes derdini yansıñ
Hak sözlere inansıñ
Uykulardan uyansın

[76]

95

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 El semâda dil du'âda boynum eğri bü'l-bükâ¹⁵¹
Gelmişim dergâh-ı 'izzete amân yâ Rabbenâ
Eyleme mahrûm kapuñdan cürmile hâlim fenâ
Anuñ için derdmendim dermâna geldim saña
- 2 Bunca yıldır kapladı derdiñ derûnumu cânân
Bulmadı dil bir Hakîm Lokmân'ı âğyârdan hemân
Ancak ol mutlak hakîmsiñ sen Mu'ın ü Müste'ân
Sil günâhımıñ kirini 'âsîyim rahm et bana
- 3 Destgîrsiñ cümle düşmüşlere ey Perverdigâr
Sen terahhüm eyle bu fakra vücûdum sardı nâr
Çok tahammül etmek çetin oldu âh ile zâr¹⁵²
Anuñ için derdmendim dermâna geldim saña
- 4 Bunca mahlûkât u mevcûdât seniñdir yâ Ehad
Yok şebîhiñ hem nazîriñ birsin ey Ferdü's-Samed
Hem hüva'llâhü ehadsîñ *lem yelidsiñ lem yûled*
Anuñ için derdmendim dermâna geldim saña
- 5 *Fâ'ikî* der nâkirûn inkâr ederse zâtıñı
Kör mü gözü görmemiş tevhîdle hûb san'atıñı
Ehl-i İslâm ehl-i îmân terk eder mi yârini
Anuñ için derdmendim dermâna geldim saña

96¹⁵³

- 1 Bâğlarda çiçekler bütün semâya
Ufukda bulutuñ 'aksi deryâya
Yer göğü bir şemse kıyâs etmemek
Kâbil değil 'âşık ede istivâ
- 2 Hazm için kol kola bâğçeye çıkmış
İki mahbûb gezerler salınarak
Gâh yaprak sâyede sarılup bir bir
Oynaşirlar tâze iki asfiyâ

¹⁵¹ Göz yaşıyla.¹⁵² Vezin düşük.¹⁵³ Bu şiir mensur şiire benziyor. Ya da bir serbest şiir denemesi denebilir.

- 3 Bir çift kumru gibi gâh bir nihâliñ
Sâyesine bunlar hem sığınarak
O evrâkıñ arasında cünbüşler
Yapar Züleyhâ-veş Yûsuf u Ziyâ
- 4 Ne Mecnûn Leylâ'ya ne Şîrîn Ferhâd
Ne 'aşk ne sevdâya beñzer muhabbet
Bu ne kadar ülfet bu ne letâfet
Te'sîr-i sevdâda misl-i Züleyhâ
- 5 Ki darma dağınık üzerlerine
Saçılan nûrlarıñ aralarında
Başından aşağı elmâslara gark
Olarak *Fâ'ikî* iki üdebâ

[77]

97

- 1 O güzel gözlere kim kurbân olsun
Ey gözümüñ nûru Mahbûb-ı Hudâ
Sen var iken bize kim sultân olsun
Şânında buyurdu *vemâ erselnâ*
- 2 Çıkar cemâliñi dilber peçeden
Sakınırım seni günden geceden
Bir ay doğmuş gelir gâyet yüceden
Görenleriñ 'aklı kalmışdır şaşa
- 3 Gelen geçdi gitdi kaldım burada
Mevlâm beni erdir bugün murâda
Kalmasıñ yavrular öksüz yuvada
Demesinler nedir bu geldi başa
- 4 Saçlarıñ dökdürmüş inme beline
Gül destesin almış nâzik eline
Nâzlı söz yakışır kaymak diline
Gider 'âşıkıyla nâz edüp koşa
- 5 Sünbül reyhân takmış siyâh saçına
Çekilmiş kudretten kalem kaşına
Tahammül olur mu bu savaşına
Fâ'ik du'â eder biñlerce yaşa

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Yunanla harb edüp Millet Re'isi
Alup İzmir'i Bursa havâlîsi
- 2 Yeñi Eskişehir çok yerler açdı
Nihâyet Ağdeñiz'i öte geçdi
- 3 Edirne her havâlîsi alındı
İstanbul'a hücûm kösü çâlındı
- 4 Alındı Dersa'âdet oldu bayram
Göründü her beşâret geldi encâm
- 5 Biñ üç yüz kırk iki 'Arabî târîh
Alındı Dersa'âdet ey müverrih
- 6 Reb'evveliñ on ikisi idi¹⁵⁴
İçindeki Yunan hem İngiliz'di
- 7 Değişdiler bu mülküñ mâlikini
Mecâzî hîlesinde sâlikini
- 8 Yazarken bunu Nûrkâh karyesinde
Gelüp müjdecî Ahmed sâyesinde
- 9 Mevlûd alayı ikisi bir oldu
İkindiden soñra yüz top atıldı
- 10 Muvaffak etdi Allâh bu murâda
Bu mülkü vermedi *Fâ'ikî* bâda

[78]

- 1 Ey gül-fidân ey gül-fidân
Yetmez mi eylediñ figân
Bir gün olur ulu dîvân
Elbet görölür her hesâb

¹⁵⁴ 12 Rebiülevvel 1342: 22-23 Ekim 1923 (Mevlid Kandili).

- 2 Ey gül-cemâl ey gül-cemâl
Gelmedi mi vakt-i visâl
Ağ yanakda giy kara hâl
Her kim bakar eyler 'azâb
- 3 Ey gül-dıraht ey gül-dıraht
Gitdi elimden tâc u taht
Delindi nice seng-i saht
Çalındı zurnâ sâz rebâb
- 4 Ey gül-beyâz ey gül-beyâz
Seniñdir bu 'aşk u niyâz
Geçdi 'ömrümden kış u yaz
Hatim oldu işbu kitâb
- 5 Ey gül-çubuk ey gül-çubuk
Seniñdir ancak her hukûk
'Aşk 'âşıkı eder lühûk
Kimde ciğer oldu kebâb
- 6 Ey gül-dehân ey gül-dehân
Gelmedi mi kim ol zamân
Karışa tatlı câna cân
Rûh görmeye yarın 'akâb
- 7 Ey gül-beden ey gül-beden
Merhamet et hâlîme sen
Ölmek için giydim kefen
Öldür beni kaldır hicâb
- 8 Ey gül-perî ey gül-perî
Görse ölü olur diri
Bağışlar 'aşka her biri
Var ne kadar 'âlî-cenâb
- 9 Ey gül-nigâr ey gül-nigâr
Yitmez mi gel ol baña yâr
Alma gönülden âh u zâr
Bu yolda rûh eyler şitâb
- 10 Ey gül-misâl ey gül-misâl
Göster baña bir hadd u hâl
Aç görüne ey gül-cemâl
Yandı vücûd oldu harâb

- 11 Ey gül-vücûd ey gül-vücûd
 'Âşıklara sen dil-rübûd
 Şefâ'atîñ kıl bize cûd
 Ver Fâ'ik'e Kevser-şarâb

[79]

100

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Dil evvelce ki *bi's-mi'llâh* deyüben hamd kâr etdi
 Veren rızkımızı Allâh tevekkül bir medâr oldu
- 2 Bu yer gök halk olunmazdan bu mahlûk yaratılmazdan
 Nûru kandîle gelmezden nübüvvet sırrı var oldu
- 3 Melâ'ikle melekût yok ceberût ile lâhût yok
 Ne halk-ı 'âlemi lâsût Muhammed nûru câr oldu
- 4 Anuñ 'aşkına yarattı anuñçün cümle var etdi
 Halk oldu yer gök bitdi 'arş u ferş nûr nâr oldu
- 5 Yarattı cenneti nârı dahi gilmân ile hûru
 Ebû Bekr 'Osmân 'Ömer'i 'Alî hem çâryâr oldu
- 6 Yarattı Âdem'i Allâh öğretti esmâyı ol Şâh
 Çıkardı İblîs'i gümrâh Behişt'den işi zâr oldu
- 7 Gelince Âdem ü Havvâ kopar cihânda vâveylâ
 Olup çok zerini peydâ kimi hoş kimi hâr oldu
- 8 O katre sulb-ı pederde köpük kırk rahm-ı mâderde
 Bulur sittîn yevm perde hayâtla cânı var oldu
- 9 Geh dört melek yapar sûret damar siñir kemikle et
 Ayak el parmak hep âlet mükemmel ten hisâr oldu
- 10 Dudak dil yine sergerdân yanak yüz damak hep insân
 İki göz eğri kaş müjgân memeler çeşme hâr oldu
- 11 Yetişmez 'aklile fikriñ edemezsiñ edâ şükrün
 Dokuz ay tis'a yevm zikriñ gelir der bura dar oldu
- 12 Ebe ma'sûmu yüz tuzlar keser göbek sarar bezler
 Süd emer tâyalar gözler cihânda rehğüzâr oldu

- 13 Sallanup beşiği ağlar peder mâder tasma bağlar
Altı aylık olsa sağlar başında ayva nar oldu
- 14 Sürünür bir buçuğunda süd emmez iki çağında
Şîrîn kelâm üç çağında derûnda ağzı bar oldu
- 15 Bilür beşde iyi kötü la'bdir altıda pûtu
Yedide 'ilm olur kûtu sekiz okur yazar oldu
- 16 Dokuz'doğru okur Kur'ân bilür anda edeb erkân
Kaş on bir hilâl kemân on ikide nigâr oldu
- 17 Muhabbet eder on üçde sever hûbları on dörtde
Çeker tenhâya on beşde on altıda bekâr oldu
- 18 Düşer sevdâya on yedi civândır onsekiz dedi
On dokuz destin uzadı yiğirmi der-kenâr oldu
- 19 Yiğirmi beşde dayıdır otuz tıbkı Ankâyîdir
Otuz beş rub' sayıdır kırkında şîr ü hâr oldu
- 20 Kırk beşde ber-kemâl olur elli Rüstem-i Zâl olur
Elli beş başka hâl olur altmış 'ömre hiyâr oldu
- 21 Sakal ağarır altmış beş yetmişde dökülür hep dış
Yetmiş beşde ölüm-endîş seksende göz akar oldu
- 22 Seksen beşde olur 'âciz doksan kendin bilür nâçiz
Doksan beş bir olur siz biz yüzünde pür-nâçâr oldu
- [80]23 Yüz beşinde hatâsını yüz onda yol ötesini
Yüz on beş kul 'atâsını yüz yiğirmi göçer oldu
- 24 Hızır 'ömrü olupdur bu yüz yiğirmi dürür yâ hû
Benî insânîñ 'ömrü şu hemân fazlası kâr oldu
- 25 Kebâ'irle etse 'isyân olur bundan 'ömrü noksân
Vâlideyne 'âsî olan 'ömrü temmûzda kar oldu
- 26 Bular kazâ ile gider müsemmâ nâ-tamâm eder
Tütün toz cismi mahv eder sakınan biñ yaşar oldu
- 27 Buyuran bunu Lokmân'dır tabîb-i cân u cânândır
Muharrir *Fâ'ik 'Osmân'*dır bunuñla yâre yâr oldu

- 1 Bir cemâ'at gördüm mescid içinde
Oturmuş ederlerdi zikru'llâhı
Nûrdan 'amûd zâtlar himmet içinde
Mekke vezîrleri Medîne şâhı
- 2 Horâsân pîrleri cümleten hâzır
Bağdâd serefrâzı anlara nâzır
Kırklar hep erenler Hazret-i Hızır
Cem' olmuş yıldızlar gökleriñ mâhı
- 3 Üç yüzler yediler üçler oturmuş
Kutub ile gavslar karşıda durmuş
Şems-ü Hakîkat'den bir şu'le vurmuş
Cümlesi vasf eder 'Âlem-penâh'ı
- 4 Belh ü Buhârâ'nıñ bütûn erleri
Kasr-ı 'Ârifân'ıñ cümle pîrleri
'Adâlet tahtınıñ hep hünkârları
Hak için ederler anda fezâhı
- 5 Bakdım bir taraftan Şâm dilberleri
Hoş geldi gönlüme *Allâh hûları*
Vehbî Hayyâtî'den sordum bunları
Unutmazam aslâ o hayırhâhı
- 6 Bitlis evliyâsı bir taraf olmuş
İlla'llâh diyerek cümlesi gülmüş
Ekseri Hîzân'dan pîrini bulmuş
Si'ird'le Tillo'dan nâmütenâhî
- 7 Basra Mısır Haleb cümle velîler
Dağstân'dan ehl-i 'irfân geldiler
Herkes makâmını anda bildiler
Çekdi bir ağ sancak Konya'nıñ şâhı
- 8 Serildi herkese ibrişim bisât
Hamîyyet yâr ile oldular neşât
Tutdu elimizden o Vehbî Hayyât
Gezdirdi cümlelerin şâhı budur seyyâhı

- 9 Kemâh dedeleri cümle 'ârifân
Çekmiş mızrakını Gavs-ı Erzincân
Gelibolu İstanbul'da 'âşıkân
Cümlesi cem' olmuş ederler âhı
- 10 Erzurum İzmir'den veliyyu'llâhlar
Kudüs'le Necd'den çok pâdişâhlar
Bursa Edirne'den 'ârif-bi'llâhlar
Gelüp o meclisden öğrendi râhı
- 11 Bir ulu dîvândan görülmüş değil
Çokdan böyle meclis kurulmuş değil
Hiçbir umûr böyle sorulmuş değil
Dediler yak yakdık anda günâhı
- 12 Halaka çevirmiş o kadar zevât
Nûrdan kürsî onda mekârim-sıfât
Muhammed Mustafâ'ya veriñ salavât
Sohbet eder gördüm Habîbu'llâh'ı
- 13 Herkes sükût etmiş bekler o pendî
Gözyaşı dökerler cânım efendi
Fakîr o mecâlisi gâyet beğendi
Otur denilmedi bi'emr-i şâhî
- 14 Herkes mansıbını orda aldılar
Rütbe-i bâlâyı anda buldular
Kâ'imen sultâna selâm verdiler
Giydiler meclisden nâcî külâhı
- 15 Sohbet tamâm oldu içildi şerbet
Gözledim *Fâ'ik*'e gelir mi nevbet
İtdi sultânımız bize merhamet
Emr etdi Terzi'ye ver şu miyâhı
- [81] 102
- 1 Yazık değil midir 'ömrüm tükendi
Felek dert çekmede beni beğendi
Dedim çoklarına *beğim, efendi*
Derdim azdı dermân nerede kaldı

- 2 Kimse bu derdime dermân bilmedi
Hiç kimseden bize yardım olmadı
Boş kaldı medhiyem hele dolmadı
O sâkî-yi zamân nerede kaldı
- 3 Yandım âteşine amân diyerek
Kandım her sözüne bürhân diyerek
Sevdim cânım saña kurbân diyerek
O hûbân-ı cihân nerede kaldı
- 4 Çok aradım artık bulamaz oldum
Nere gitdiğini bilemez oldum
Birçok zamândır ki göremez oldum
O sultân-ı devrân nerede kaldı
- 5 Gönlümüz dermânı gözetmededir
Yâr ihsân elini uzatmadadır
Hûrîler cenneti bezetmededir
Fâ'ikî der gilmân nerede kaldı

103

- 1 Bir 'arzım var saña ey Ballızâde¹⁵⁵
Çayımın şekeri tükendi bi'llâh
Nerde kül var ise hâr vardır orda
Hâsılı hâlimden gel sen ol âgâh
- 2 Sen şehirde oturmakda ben köyde
Sen zevkde safâda ben de vâveyde
Sen bezm-i mahbûbda neyde ve meyde
Ben yaş döküp gözden eylerim vâh vâh
- 3 Zenginleriñ günü geçer toy düğün
Fukarânıñ yüzü gülmez hiç bir gün
Sen Yemen kahvesi içersiñ hergün
Ben arpa kahvesi içerim ey şah

¹⁵⁵ Erzincan'da Millî Mücadele günlerinde Müdafa-i Hukuk Cemiyeti kurucularından biri. <http://www.erzincan24.com/diger-haberler/baskan-buyruk-un-13-subat-mesaji-h2083.html> (12.11.2017).

- 4 Sen giyersiñ çuha kutnî kumaşı¹⁵⁶
 Ben ederim sovk ile savaşı
 Sen ye ögeç¹⁵⁷ eti ben bulgur aş
 Bakalım ne emreder Hazret-i Allâh
- 5 Sen yat çift döşekde ben bir hasırda
 Sen gez bâhçelerde ben bir sâz yerde
 Otur sarâylerde sor ki sen nerde
 Câmi' civârında mektebde heyvâh
- 6 Sen say altun gümüş ben parmaklarım
 Sen et alışveriş ben sayıklarım
 Fıkarâ pilavın ben kaşıklarım
 Sen alacak düşün ben borcum tebâh
- [82]7 Bunlardan başka bir derdim vardır
 Dermânı bulunmaz derdi hoş kârdır
 Mâlsız mağâzasız bu da tüccârdır
 Bu yoluñ münkeri olmaz mı gümrah
- 8 Allâh devletiñi dâ'im eylesiñ
 'Ömrüñ efzûn servet kâ'im eylesiñ
 Düşmanlarıñ mevti nâ'im eylesiñ
 Zâhiren bâtinen versiñ 'âlî câh
- 9 Tüccâr-ı müslimîn bulsun selâmet
 Cümlesine Hak eylesin 'inâyet
 Bilmezem sizde mi bizde kabâhat
 Kusûra bakmayıñ latîfe gâh gâh
- 10 Gedâdan kesmeyiñ ihsânıñızı
 'Afv eder Hak bir noksânıñızı
 Esirger elbetde îmânıñızı
 Sahâvet böyledir olursa *lillâh*
- 11 Cömerdler dostudur hazret-i Hakkıñ
 Başka yolu yokdur işbu firâkıñ
 Yakın yolu budur râh-ı ırâkıñ
 İylik ihsân ancak bir de hayırhâh

¹⁵⁶ Kutnî: Pamuğa ait, pamukla ilgili. Pamuktan yapılma. İpek karışığı pamukla yalınmış renkli entârilik. (Vaktiyle erkekler giyerdi.)

¹⁵⁷ Ögeç: İki, üç yaşlarında koyun ve keçi. (Dilçin 1983: 166).

- 12 Toplanıñ tüccârlar okuyup gülüñ
Bu sözler kimiñdir arayıñ buluñ
Bunuñ derdi nedir bir kere soruñ
Şemsi kucaklamış arar gökde mâh
- 13 Bilmezmiñ *Fâ'ik*'i ey 'azîz kardaş
Hicâz yollarında olmadıñ yoldaş
Gökden başımıza eğer düşse taş
Geriye döndürür sıdk ile nâgâh
- 14 Mübârek eylesin Allâh mâlızı¹⁵⁸
Rızâyâ döndürsüñ her bir hâlizi¹⁵⁹
Fakîrden kesmeyiñ ihsânınızı
Böyle gider cennetlere giden râh
- 15 *Fâ'ik*'iñ derdine ortak olan yok
Derdini tahrîke sebep olan çok
Hâli ma'lûm değil bir yüzü soğuk
Diğeri sıcaktır gönlünde var âh

104

- 1 Râhatsızım senden ayrı düşeli
O nâzlı gül vücûd toprak oldu mu
Şaşırmış olmuşum pek endîşeli
O kara gözleriñ toprak oldu mu
- 2 O kırmızı lebler çürümesinler
Ağ nâzik yanaklar kurumasınlar
Güzeller etrâfiñ bürümesinler
Kara kaş kirpikler toprak oldu mu
- [83]3 Gül den nâzik duru diliñ kurumuş
Yılan çıyan etrâfını bürümüş
O kaymak dudaklar bütün çürümüş
Bilmem o gül cemâl toprak oldu mu
- 4 O beyâz nâzik ten olmasın toprak
Kıl kabûl du'âmı isterim yâ Hak
O humâr gözleriñ aç bir baña bak
Gül yaprak dudaklar toprak oldu mu

¹⁵⁸ Mâlîñizi.¹⁵⁹ Hâlîñizi.

- 5 *Fâ'ik'i bıraktıñ âh u efgâna*
 Dilerim gidesiñ Hakk'a cinâna
 Yâr hasretiñ oku dokundu cânâ
 O yosma kıyâfet toprak oldu mu

105

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kerbelânıñ şiddetinden ins ü cin kan ağladı
 Harb-i hûnhâr dehşetinden anda insân ağladı
- 2 Kan döker zâlimler anda zulmile âlûdeler
 Bu vekâyî' vahşetinden ehl-i î mân ağladı
- 3 Cân fedâ etdi dilâverler rızâ-yı Hak için
 Dökdüler anda kızıl kanlarını cân ağladı
- 4 Ağladı zâlimler içinde bu mazlûm bî-nevâ
 Kim beni bu hâle kodu hûrî gilmân ağladı
- 5 Çıksa bu cânım yolunda çok değil ey şâhımâ
 Meşhed-i pâkiñ görünce *Fâ'ik 'Osmân* ağladı

106

- 1 Bu kederli gamlı gönlüm
 Yorulup yollarda kaldı
 Yâ gelirse bunda ölüm
 Cenâzem çöllerde kaldı
- 2 Garîbim hiç kimsemiz yok
 Bir gün aç kaldım bir gün tok
 Ölürem geçer giderim
 Kuru nâm dillerde kaldı
- 3 Arayıñ soruñ fakîri
 Söyleyiñ hergün hakîri
 Nerededir deyîñ kabîri
 Parçası bellerde kaldı
- 4 Murâdsız deyüp ağlayıñ
 Garîbdir yürek dağlayıñ
 Güllere çâpût bağlayıñ
 Al kanım güllerde kaldı

- 5 *Fâ'ik*'iñ derdi bilinmez
Çok sözü var añaşılmaz
Bağlasañ burada kalmaz
Gidüp yâd ellerde kaldı

[84]

107

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Göñüller hep celâllendi Muhammed Mustafâ geldi
Kulûb-ı 'âşıkân yandı ki Ahmed-Müctebâ geldi
- 2 Gelince gitdi zulmetler zuhûra geldi hikmetler
Dağıldı feyz ü nisbetler Şefî'-bâd-ı sabâ geldi
- 3 Belirdi nice biñ âyet marîzler buldular sıhhat
Saçıldı dünyâyâ rahmet Habîb-i Kibriyâ geldi
- 4 Cihân hep nûra gark oldu aşıldı garb şark oldu
Ne devletdir ki fark oldu hemân dost-ı Hudâ geldi
- 5 Melâ'ik oldular dil-şâd fakîrler oldular âbâd
Günâhkârlar olup âzâd Şefî'-i pür-vefâ geldi
- 6 Sevindi cinnile insân ki vecde geldi hep hayvân
Sürüldü küfr ile Şeytân bu mülke pür-ziyâ geldi
- 7 Gelüp hak hedm olur bâtl bütün putlar olur ta'tîl
Zamân döndü olup tebdîl *Fâ'ik* Hayr'ul-verâ geldi

108

- 1 Saçıma ağ diyen mahbûb
Gerdânıñ beyâz değil mi
Dokunma göñlüme ey hûb
Endâmıñ beyâz değil mi
- 2 Deme sakalıma beyâz
Durup karşımda etme nâz
Gider kış gelir birgün yaz
Ağ güller beyaz değil mi

- 3 Kaşım kirpiğim ağarmış
Yâr baña ihtiyâr demiş
Nereye bu nâzlı gidiş
Kır atın beyâz değil mi
- 4 Kalem kaş kara gözleriñ
Cânlara kûtdur sözlerin
Kırmızı güldür yüzleriñ
Buhahıñ¹⁶⁰ beyâz değil mi
- 5 Gel gönlümün âhı dursun
İçerden fezâhı dursun
O çeşmiñ siyâhı dursun
Göz ağıñ beyâz değil mi
- 6 Şu iz yârimiñ izidir
Söz 'âşıkların sözüdür
Dil dudağıñ kırmızıdır
Yanağıñ beyâz değil mi
- 7 Yetişmişdir güzel çağın
Temâşâ eyledim bâğıñ
Gümüş sadef mi tırnağıñ
Dişleriñ beyâz değil mi
- [85]8 Gül açar bahâr yaz gelir
Her taraftan bir nâz gelir
Sovuk olunca güz gelir
Kar yağar beyâz değil mi
- 9 Yaz olunca çıkar neler
Koyunlar kuzular meler
Körpeler hep meme emer
Südlere beyâz değil mi
- 10 Gidersiñ safâya zevke
Bırakdın 'âşıkı sevke
Göğsündeki gümüş levha
Sineñ de beyâz değil mi

¹⁶⁰ Buhah(Bukağ): Gerdan, gıdı.

- 11 Altun kemer sıkılmış beliñ
Açılmış yanakda gülüñ
Çokdur etrâfda bülbülüñ
Gül-çehre beyâz değil mi
- 12 Beni zemm etme ey mahbûb
'Âşıklara olma mahcûb
Yârdan haber veren mektûb
Kâğıdı beyâz değil mi
- 13 Ta'n etme bizi yazıkdır
Herkes güzele 'âşıkdır
Güzel sevmeyen fâşıkdır
Îmânıñ beyâz değil mi
- 14 'Âşıklara zülfüñ kemend
Gîsûlarıñ eyleme bend
Siyâh saç üzre ağ dülbend
Alırsıñ beyâz değil mi
- 15 Yâre gider doğru giden
Fâ'ik Allâh'dır 'afv eden
İki cihânda setr eden
Bezler de beyâz değil mi

109

- 1 Ey bize kızılbaş diyen
Altun da kızıl değil mi
Karañlıkda şu'le veren
Yâkût da kızıl değil mi
- 2 Baña böyle deme dilber
Saçıñ sünbül zülfüñ 'anber
Ağzıñ güldür diliñ şeker
Dudağıñ kızıl değil mi
- 3 Bahâr gelür güller açar
Herkes kohusunu saçar
Bahârda beğler çay içer
Kadehi kızıl değil mi

- 4 'Âşıkları tehî sanma
Hicv edüp geri dolanma
O zülfüñ siyâhdır ammâ
Yanağın kızıl değil mi
- 5 Gül yaprağın düşürürler
Âteş üzre pişirirler
Büyükklere içirirler
Gül şurûb kızıl değil mi
- 6 Dilber baña eğri bakma
Ciğerim âteşe yakma
Zülfüñ yanağa bırakma
Fino fes¹⁶¹ kızıl değil mi
- 7 'Âşıkıdır bülbül gülün
Reyhân sünbülü kâkülün
Gonce-fem içinde diliñ
Gül gibi kızıl değil mi
- 8 'Âşık ma'sûkuñ öğdüğü
Kekliğin dağda sekdiği
Bülbülün kan yaş dökdüğü
Gonca-gül kızıl değil mi
- 9 Cân içinde câna beñzer
Taht üzre sultâna beñzer
Fişne şurûbuna beñzer
Al kanın kızıl değil mi
- 10 'Âşıkların gam yediği
Güzellere yâr dediği
Cennetde hûrî giydiği
Hulleler kızıl değil mi
- 11 Bağçelerde açar çiçek
Seni halk etmiş Hak gökçek
Seniñ başında ağ çiçek
Lâleler kızıl değil mi

¹⁶¹ Fino fes: Bayanlar için ince, zarif, kaliteli fes.

12 Kara kan kara göz ağ ten
Medh edem dâ'im seni ben
Sen baña Kızılbaş derseñ
Elma da kızıl değil mi

13 Delinmiş ciğer kan akar
Derdi olanlar hep bakar
Bu sözün *Fâ'ik*'i yakar
Âteş de kızıl değil mi

[86] 110

1 Dedim yaralıyım göster meh yüzün
Gösterdiñ gönlümün yarası arttı

2 Ol vakit 'arz etdiñ zülf-i siyâhın
Görünce gözümün karası arttı

3 Kırmızı yanaklar gül yaprağı mı
Gören 'âşıkların belâsı arttı

4 Kızarmış yanaklar gül gibi olmuş
Bakan dertlilerin devâsı arttı

5 Yalvardım insâfa gelmedi pîri
Yakdı bu gönlümün cefâsı arttı

6 Ağlayı ağlayı 'arzu hâl yazdım
Zannetdim derdimiñ çâresi arttı

7 Yanar bu yüreğim âh u zâr eyler
Gören der ki bunuñ safâsı arttı

8 Gün be gün oyulur derdim sağalmaz
Güzellere kalbiñ ricâsı arttı

9 Ağlatma *Fâ'ik*'i Hakk'ı severseñ
Ağladıkça her gün cezâsı arttı

- 1 Arkadaşlar geliñ hâlimi görüñ
Kanlı gömleğimi anama veriñ
Yetim kuzuların hâlini soruñ
Ağlayın derdime dermân olmadı
Gitdi genç civânlar soran olmadı
- 2 Araba getiriñ götürüñ bizi
Hakk'a ısmarladık kardaşlar sizi
Bırakın Hak sorsun kanlarımızı
Kuzular kuzular benim kuzular
Duvârlar dibinde ağlar sızılar
- 3 Yeñi evlenmişim yüzüm gülmedi
Geliniñ elinde kına solmadı
Hiç kimse ölüme çâre bulmadı
Yandım âteşlere kül oldum gitdi
'Ömür sâ'atiniñ zincîri bitdi
- 4 Gelsin yaramızı yârimiz yusuñ
Kanlı gömlekleri anamız soysuñ
Toplansın hep dostlar mezâra koysuñ
Ağlasınlar bizi heyvâh diyerek
Ölüme verdiler bizi bilerek
- [87]5 Cenciğe¹⁶² Karatuş¹⁶³ arasın bizi
Desinler neylediz kurbânımızı
Uykuya değışdik cânlarımızı
Yıkılsın köprüsü kanlı Fırâd'ın
Çöl olsun dünyâyı unuttum adın
- 6 Dedim arkadaşlar bu ne 'alâmet
Bu belâdan yokdur bize selâmet
Kopdu başımıza bizim kıyâmet
Verdik cânımızı köprüye kurbân
Gitdi pîr 'aşkına iki nevcivân

¹⁶² Cenciğe: Erzincan merkeze 26 km uzaklıkta bir köy.
<https://www.haritatr.com/harita/Cencige/92747> (12.11.2017)

¹⁶³ Karatuş: Erzincan merkeze 23 km uzaklıkta bir köy.
<https://www.haritatr.com/karatus-koyu-haritasi-m3e12> (12.11.2017)

- 7 Dünyâ hayâtından yumduk gözümüz
 İşidilmez oldu artık sözümüz
 Aransa görünmez oldu özümüz
 Kara topraklarda arayın bizi
 İncitmeyiñ çoluk çocuğumuzu
- 8 Emânetdir artık size kardaşlar
 Millet uğuruna verdik cân başlar
 Yağdı başımıza böyle ataşlar
 Allâh sabır versin geri kalana
 Bizim hâlimize vâkıf olana
- 9 İkimiz şehîdiz üç de yaralı
 Var mı bizim gibi bahtı karalı
 Gencecik aldıldık elden maralı
 Kader kısmet budur biz ne diyelim
 Dostdan gelen ağuları yiyelim
- 10 Takdîr-i Hudâ'ya darılmak olmaz
 Dünyâ benim deyü sarılmak olmaz
 Herkes etdiğini sanma ki bulmaz
 Söker birgün akar damarlarından
 Çıkar yavaş yavaş öz cânlarından
- 11 *Fâ'ik* de torunu deryâya atdı
 Balık bulamadı çırpıpır tutdu
 Dünyânıñ zehrini yalayup yutdu
 Hak rahmet eylesin ölenimize
 Çok selâmet versin kalanımıza

[88]

112

- 1 Arasınlar bizi dostlar
 Desinler nerede kaldı
 Ağlasın kabrim görenler
 Felek mevt borusun çaldı
- 2 İşitmişiz durmağ olmaz
 Bu yolları sormağ olmaz
 Hak emri darılmağ olmaz
 Felek tenden cânım aldı

- 3 Ağlasın beni şol dostlar
Göñülde sevdâmı besler
Kara giyüp tutsun yaslar
Desinler toprağa daldı
- 4 Ölümünden olmadım halâs
Tedârikle geliñ ey nâs
Rûhuma okuyuñ İhlâs
Deyin gark-ı Rahmân oldu
- 5 *Fâ'ik dünyâyı terk etdi*
Alup cânın yâre gitdi
'Aceb görmeyen ne etdi
Deyiñ şimdi yârin buldu

113

- 1 Gitdim değirmene dönmez yorulmuş
Şakşakı¹⁶⁴ bozulmuş taşı kırılmış
Suları kesilmiş bütün kurumuş
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 2 Sepetliğe¹⁶⁵ dolmuş bekleriz nöbet
Düşeriz boğaza erer 'âkıbet
Un eder savurur anbâra elbet
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 3 Buğdanıñ başına gelenler ey cân
İnsânıñ başına geliser inan
Döğër gendimeyi¹⁶⁶ o taş-ı girân
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi

¹⁶⁴ Şakşak: 1. Su değirmenlerinin deposunda tahılın bittiğini bildiren çingırak. Şıkırdak veya çakıldak da denir. 2. Değirmen taşına tahılın döküldüğü yer.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritb_n&kelimesec=296186 (12.11.2017)

¹⁶⁵ Sepetlik: Eskiden su değirmenlerinde, öğütölmek üzere getirilen buğdayın konulduğu yer. <http://www.yenimeram.com.tr/konyanın-su-degirmenleri-182787.htm> (16.12.2017)

¹⁶⁶ Gendim: Gendüm. Buğday.

- 4 Soyar derisini başını kırar
Ezer ba'zısını ortadan yarar
Çıkarır kepeğin ağardır ey yâr
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 5 Bulgur da böylece döğülür âhir
Geçer taş altına hurd olur zâhir
Gel oku bu dersden sen de ol mâhir
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 6 Buğday heybetinden çıkar yücelir
Ezilir un olur büyük şân alır
Baklava börekde şehtikân¹⁶⁷ alır
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 7 Bulgur gendimeye ri'âyet çokdur
Açlğa bu gibi hiç 'ilâc yokdur
Günde bir kez yiyen aç değil tokdur
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 8 'Âfiyet seni de beni de üzer
Soñra yemek içün bir çukur kazar
Herkesiñ katline bir fermân yazar
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- [89]9 Yetmez mi çekdiğîñ bunca felâket
Gaddâre dünyâda olmadıñ râhat
Kurtulmadı henüz mihnet meşakkat
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 10 Kaçsan da elinden kurtulamazsıñ
Ölümsüz bir yere yol bulamazsıñ
Ne kadar yaşasan şâd olamazsıñ
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi

¹⁶⁷ Şehd-kâm: Tadı damağında kalmış.

- 11 Aç gözüñ aldanma bu mekkâreye
Aldanma mâlına bu sehhâreye
Verme 'ömrüñ kardaş yele hevâya
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 12 Kimseye basılmaz bir pehlivândır
Bir zâlim gaddâre tığ-i yamândır
Her ferdi öldürür 'âdeti kandır
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 13 Kimse hîlesinden değildir âgâh
Düşer dûzâğına gedâ pâdişâh
Kurtarsıñ şerrinden cümleyi Allâh
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 14 Etmedi sevenler bunu ticâret
Âhiri kendini etdirdi gâret
Kulak ver sözüme saña nasîhat
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi
- 15 Kime söyler Fâ'ik kendi gâfildir
'İlmi de var iken yine câhildir
Bu bâbda hazret-i pîrlere kâmildir
Dünyâ değirmendir öğüdür bizi
Un eder bırakmaz hiç birimizi

114

- 1 Kurbânıñ olayım ağlatma beni
Sevdim seni ezel sev sen de beni
Yoluña koymuşum bu tatlı cânı
(...) ¹⁶⁸
- 2 Ağlarım ağlarım gözlerim yaşlı
Ciğerim yanıktır bağrım ataşlı
Gel yanıma otur ey kalem kaşlı
Perîşân hâlime bak ağla beni

¹⁶⁸ Bu mısra unutulmuş veya atlanmış olmalı.

- 3 Sesledim sesledim işitmez yârim
Bilmem ki küsdü mü şâhım hünkârım
Uzandı hasretiñ durmaz ağlarım
'Aşkıñ âteşine yak ağla beni
- 4 Gözümü yollarda koyduñ çok zamân
El-emân elinden dilber el-emân
Süzme kara gözüñ o kaşı kemân
Gönlümü zülfüñe tak ağla beni
- [90]5 Hiç acıamaz mısıñ beni Şâhnigâr
Güzelliğın etdi gönlüm târumâr
Gönlüme şımşeksiñ çak ağla beni
Fâ'ikî 'âşıkıñ Şâhnigâr senin

115

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Sen beni senden diğér mahbûba muhtâc eyleme
Tekke vü dergâha yüz tutdum beni aç eyleme
Gece gündüz gözlerim gözler seni görmek için
Köle et beni kapuñda gayra sertâc eyleme
- 2 Derdimiz dermân için Lokmân'a şekvâ eylemiş
Bu firâkıñ vasfını ol yâre bir bir söylemiş
İşidine cânımıñ cânânı hel'gör neylemiş
İtmiş ibrâm Tûr yerinde rûha mi'râc eyleme
- 3 Ağladıkça *Fâ'ikî*'iñ iki gözünden yaş akar
Hasret-i yârî çeküp iki gözü yola bakar
İftirâk-i yâr bugün kancasını cânâ takar
Ka'be-i vaslına varup gidüben Hacc eyleme

116

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Seniñdir sevdiğim dilber bu meydânda neler varsa
Seniñ için yâr oldu cümle cihânda neler varsa
- 2 Eğer sen olmayaydıñ halk vücûda gelmez idi hem
Seni ta'kîb edüp geldi bu ekvânda neler varsa

- 3 Zuhûr etdi yüzüñ hürmetine bu kâ'inât eşyâ
Seniñdir yâ Resûlullâh bu devrânda neler varsa
- 4 Rûhuñ halk olduğı günden neler kim geldi gitdiyse
Saña bahş eyledi Allâh bu ezmânda neler varsa
- 5 Koyuldu kandîle nûruñ zuhûra geldi bu mahlûk
Sebebsiñ varlığına sen bu insânda neler varsa
- 6 Şefâ'at kıl günâhkâr *Fâ'ik*'e redd etme kapuñdan
Fedâ eyler gerek tende gerek cânda neler varsa

117

- 1 Toplamış başına birçok güzeli
Sefer ister Gürcistân'a gitmeğe
Kaşını oynadup gözüñ süzeli
Karâr verdi Hindistân'a gitmeğe
- 2 Çekdi 'askerini durdu kıyâma
Güzelleriñ şâhı gidecek Şâm'a
Dilde harb var bugün sabâh akşama
Çekdi bayrak Türkistân'a gitmeğe
- 3 Ne kadar süslenmiş silâhı elde
Şimşîr-i şâhâne kuşanmış belde
Tevhîd okur ağzı gül kaymak dilde
İster güzelleri câna gitmeğe
- 4 Çekmiş yaşmağını çıkmış meydâna
Mahbûbları bir bir çeker dîvâna
[91] Gel sen de 'asker ol karış hûbâna
Kasd et dilden o cânâna gitmeğe
- 5 'Uşşâkıñ göñlünü çeküp yedersin
(...)
(...)¹⁶⁹
Bilürem istersin hâna gitmeğe

¹⁶⁹ 2. ve 3. Mısralar yazılmamış veya unutulmuş.

- 6 *Fâ'ikî* vasfından 'âciz olmuşken
 Arayup sen gibi yâri bulmuşken
 Hânumândan geçüp saña varmışken
 Şimdi diler kabristâna gitmeğe

118

- 1 Bir dünyâ güzeli gördüm
 Diş değmiş al yanağına
 Yağmalanmış vîrân olmuş
 Yâdlar girmiş yatağına
- 2 Ne hâldesiñ diye sordum
 'Acâ'ib hâlini gördüm
 Hayrân olup bakup durdum
 Dedi bak yüzüm ağına
- 3 Çoklar zülfünüñ bendine
 Düşmüş onuñ kemendine
 Söylemez kendi kendine
 Kim gelecek dûzâğına
- 4 Nâsı teshîr etmek diler
 Herkese bir dürlü güler
 Hançer olmuş iki böler
 Kaş kirpik soldan sağına
- 5 Zülfü teline asılmış
 Biñ pehlivânla basılmış
 Vücûdu hep rûh kesilmiş
 Tepesinden tırnağına
- 6 *Fâ'iki* sen de sevdiñ anı
 Şimdi pür âr çekdiñ cânı
 Sevmeyen var mı civânı
 Çekerler hep firâğına

- 1 Döner 'âşıkların devrân içinde
Kesilür çok başlar meydân içinde¹⁷⁰
- 2 Züleyhâ ağlardı büküldü beli
Kör oldu gözleri lâl oldu dili
Görenler dediler olmuşsuñ deli
Yûsuf'u görünce zindân içinde
- 3 Mecnûn kim Leylâ'yı görünce ağlar
Âh edüp ciğerin odlara dağlar
Meskeni olmuşdu meşeli dağlar
Görmüşdü Leylâ'sın hûbân içinde
- 4 Ferhâd'a dağları deldiren Şîrîn
Allâh'ın hikmetin şerîkde görüñ
'Aşk nedir Leylâ'dan Şîrîn'den soruñ
Ferhâd ile Mecnûn tuğyân içinde
- 5 Süleymân Belkîs'ı aradı buldu
Etrâfdan eknâfdan hâlini sordu
Kaldırdı nikâbı yüzünü gördü
Bakdı *Fâ'ik* cândır cânlar içinde

[92]

120

- 1 Bugün yine cân bahş etdiñ
'Âşıkların öz cânına
Hüsnuñ ciğerde nakş etdiñ
Boyâdıñ göz al kanına
- 2 Celâllendirmiş cemâliñ
'Âşıklar bilür kemâliñ
İstemez var mı visâliñ
Gitmez mi cân cânânına
- 3 Gözlerinden güneş oynar
Gözün üstünde kaş oynar
Seniñ için cân baş oynar
Gitmek ister sultanına

¹⁷⁰ İlk bend iki mısra olarak yazılmış veya atlanmış.

- 4 Kaşın ucu bir hançer mi
Gözün ucu şah hünkâr mı
Seni istemeyen var mı
Giderler hûblar hânına
- 5 Kirpiklerin tîr misâli
Hüsnün şec'î şîr misâli
Muhabbetin mîr misâli
Hükm eder 'âşıklarına
- 6 Gözüm gönlüm saña kurbân
Kapuñda kalmışım hayrân
Ma'neviyyatdan bir seyrân
Var mı göñül gülzârına
- 7 Medhinden hep rûhlar kasîr
Bizlerde var 'isyân kesîr
Saña yetişmek pek 'asîr
Geldik şefâ'at kânına
- 8 *Fâ'ik* de ağlar bu hâli
Görmek diler gül cemâli
İster hallola hayâli
Bülbül gele gülşenine

121

- 1 *Allâh Allâh illallâh*
Hayır gelir *inşallâh*
Hakk'ın zâkir kulları
Mesrûr olur *inşallah*
- 2 Allâh diyen bendeler
Bulur elbetde neler
Allâh diyenler güler
Allâh Allâh illallah
- 3 Sen zikr et Hakk'ı her dem
Hiç kimseye bakma kem
Boş koma dili bir dem
Her dem de Allâh Allâh

- 4 Zikr eden cennet bulur
 'Âfiyet rahmet bulur
 Köşk sarây devlet bulur
 Diyenler Allâh Allâh
- 5 Zâkiriñ derdi Allâh
 Maksudı ancak o Şâh
 Her dem söyler *illallâh*
Lâ ilâhe illallah
- 6 Hûrî gilmân gel gel der
 Derde dermân gel gel der
 Tahta sultân gel gel der
 Her kim derse *illallah*
- 7 Köşkde hûrî kızları
 Şeker bal her sözleri
 Ay güneşdir sözleri
 Derler hep *fezkürûllâh*
- 8 Allâh diyen 'azîzdir
 Her cihetden temîzdir
 Her ni'metden lezîzdir
Allâh Allâh illallah
- 9 Allâh diyen yorulmaz
 Hiç kimseye kurulmaz
 Yarın su'âl sorulmaz
 Kim çok okur *bismillah*
- 10 Allâh de gece gündüz
 Derdiñ Hak olsun düpdüz
 Sen şöyle de âhir söz
Lâ ilâhe illallah
- 11 Budur seni kurtaran
 Yaraya merhem uran
 Ancak karşımda duran
 Melek *min tarafillâh*
- 12 Tevhîdi kesme dilden
 Uçur bülbülü gülden
 Eğ boynun sağ u soldan
 Çek tevhîd *bi-'abdillâh*

- 13 Allâh de gözleriñ aç
Nefs ile şeytândan kaç
Zikr ile misk 'anber saç
Kalsıñ kalbde bir Allâh
- 14 Kalbden çıkarma anı
Her işde Hakk'ı tanı
Yolunda ver bu cânı
Etme kula eyvallâh
- [93]15 Allâh Allâh de yatma
Göñlüñ şeytâna satma
Gel Allâh'ı unutma
Düşmesin dilden Allâh
- 16 Dağ taş bütün Allâh der
'Afv et bizi ey Şâh der
Mahlûk 'Âlem-penâh der
Ancak yüce şâh Allâh
- 17 Seher vakti yâ Hak de
Rahmetle baña bak de
İllâ vakt-i şafak de
Allâh Allâh illa'llâh
- 18 Zikrile mezkûr ara
İçerden git o yâre
Göñül verme ağyâre
Ne güzeldir zikrullâh
- 19 Ben ağlarım derdimi
Allâh ede yardımı
Unutmam hiç virdimi
Bırakmam dilden Allâh
- 20 Allâh demek işimiz
Hakk'a bağlı başımız
Yokdur hiç teşvîşimiz
Kesb ü kârımız Allâh
- 21 Allâh de gel usanma
Bu derdi küçük sanma
Yarınki gün utanma
Cehd et çok çok de Allâh

22 'Ömrüñ zây' etme yâhû
Kimseye deme şu bu
Rûz u şeb de *Allâh Hû*
Allâh Allâh illallah

23 Her bir şeye dil verme
Hak'dan gayrıyı görme
Başka hiçbir şey sorma
Sor ki nedir zikrullâh

24 *Fâ'ik*'iñ sözünü tut
Her bildiğiñi unut
Bu olsun cânlara kût
Allâh Allâh illallah

122

1 Mü'min ü müslümân
Der Allâh Allâh
Hep ehl-i îmân
Der Allâh Allâh

2 'Âşık u ma'sûk
Lâhik u mesbûk
Bil-cümle mahlûk
Der Allâh Allâh

3 Her bir mevcûdât
Cümle kâ'inât
Gökler yedi kat
Der Allâh Allâh

4 Cinn ile insân
Hûrî ve gilmân
Hep ehl-i cinân
Der Allâh Allâh

5 Gökde melâ'ik
Her rûha mâlik
Bu kadar sâlik
Der Allâh Allâh

- 6 Dağ u taş deryâ
 Yer ü gök her câ
 Bu cânsız eşyâ
 Der Allâh Allâh
- 7 Dünyâya gelen
 Hâlıkın bilen
 Müslümân olan
 Der Allâh Allâh
- 8 Ne kadar kurt kuş
 İns ü cin vuhûş
 Cümle dolu boş
 Der Allâh Allâh
- 9 Çayır çimen su
 Var olan der Hû
 Fâ'ik der şu bu
 Der Allâh Allâh

[94] 123

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Şerî'at Hakk'ın emânı kuluna
Devâsız derde dermânı kuluna
- 2 Dirildir ölü kulları şerî'at
Cinânın rûh-ı reyhânı kuluna
- 3 Kalem yarıldı yazdı hikmet esrâr
Hitâbı hükm ü fermânı kuluna
- 4 Hicâblar yırtup ediñ nûru izhâr
Olupdur âh-ı Rabbânî kuluna
- 5 Elli dört otuz iki farzın aslı
'Amel hükmüyle Rıdvân'ı kuluna
- 6 Ki cümle enbiyânın râhıdır bu
Velînin elde bürhânı kuluna
- 7 İnsânı nefs ü şeytândan dûr eden
Olup mü'minlerin cânı kuluna

- 8 Hakîkat güneşi şer'-i şerîfdir
Hudâ'nın mâh-ı tâbânı kuluna
- 9 Şerî'at bilmeyenler bilmez hakkı
Rızâu'llâhın meydânı kuluna
- 10 Atar insânı kim semt-i Hudâ'ya
Şerî'at 'arş-ı Rahmânî kuluna
- 11 Ediser hükmünü ceryân cihâna
Tarîk ü hüsn ü edyânı kuluna
- 12 Muhîtdir 'âlemi hükm-i şerî'at
Rızâ-yı Hakk'ı tibyânı kuluna
- 13 Budur velîlere hâl ü hakîkat
Pesendîde bir edyânı kuluna
- 14 Şerî'at âşiyânı kalb-i 'ârif
Hükümdâr Süleymân'ı kuluna
- 15 Onuñla mürşidiñ irşâdı *Fâ'ik*
Verir bunuñla meydânı kuluna

124

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Seniñ 'aşkıñ beni kıldı perîşân ey kemân-ebrû
Ayrırdı cânımı tenden cihân göze göründü su
- 2 Şu âvân-ı şebâbım istirâhat etmeden gitdi
Seni bulana kadar çok güzellere dedim şu bu
- 3 Cihânı ser-te-ser gezsem nola olmazsa 'irfânım
Seni seniñle bulmaktır merâmım maksadım yâ Hû
- 4 Şefâ'at Mustafâ'nın himmeti Hayyât'dır alursam
Seniñdir 'avn u nusret yâ İlâhî bilmezem yek dü
- 5 Bilürsün ey Cihân-ârâ serimden gitmedi sevdâ
Yakup cismim cânım çekdi tulû' edince ol mâh-rû
- 6 Yine kara olup derd-i derûnum dil figân etdi
Göründü lâleniñ şeb-nemi gül-berg dudağın dil-cû

- [95]7 Seni sevmez mi *Fâ'ik* sevdi ilerden sever idi
Gidüp ol bed kokular geldi şükr olsun güzel hoş-bû

125

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ol Muhammed Mustafâ'ya verdim 'arz-ı hâli Hû
Pâdişâh-ı heft-kışver karşısında ser-fürû'
- 2 Zerre 'irfân var ise sende sa'âdetden eğer
Sev Hak'ı hem de Habîbini budur söz doğrusu
- 3 Bezm-i ezelden yüreğinde âteş var sönmedi
Ehl-i derdiñ gözüne girmez harâm *Fâ'ik* uyku

126

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Nu'ûtuñ söylesem bi't-tâm verir 'âşıklarıñ cânı
Ne kadar var ise nâ-kâm olur bir kâm-ı hûbânı
- 2 Münevver cebhe-i pâkiñ eder tâ'irleri sâkin
Mu'attar misk midir hâkiñ cemâliñ nâzır-ı cânı
- 3 Hayât-zâr zulmet-i saç-ıñ çemen-zâr perçemiñ kaşıñ
Ağular 'âşık-ıñ aş-ıñ bûy-ı gîsû-yı reyhânı
- 4 Atar tîr kirpiğ-ıñ cânâ karışdırır kanı kana
Gören bilür ki sevdâ ne o mahmûr çeşm-i mestânı
- 5 Dehân-ıñ bâb-ı cennetdir lisân-ıñ vahy-i hikmetdir
Dudağ-ıñ sun'-ı hikmetdir o elmâs incü dendânı
- 6 Ruh-ıñ hurşîd kamer gerdân sadef sadr-ıñ müzeyyen hân
Zekan yâkût lebi mercân bürünmüş şekl-i gilmânî
- 7 Ne pervâm var ne hiç bâkim bu mahbûba yaka-çâkim
Onu vâsif eyledi tâ kim semâ'a *Fâ'ik Osmânî*

Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Meclisine gel Ahmed'iñ
Mevlûdüdür Muhammed'iñ
Cehd eyle tut her sünnetin
Mevlûde gel mevlûde gel
- 2 Rûhuna gönder çok salât
Oldukça dünyâ ber-hayât
Kalkmış ayakda kâ'inât
Mevlûde gel mevlûde gel
- 3 Gel mevlûdü diñle 'azîz
Her şeyden oldu bu lezîz
Oku salavât ol temîz
Mevlûde gel mevlûde gel
- 4 Doğdu Muhammed anadan
Lutf etdi anı Yaradan
Geç gözüm ağdan karadan
Mevlûde gel mevlûde gel
- 5 Gel diñle göñlüñ eyle şâd
Gel hâzır ol etme 'inâd
Tekbîr al ol nârdan âzâd
Mevlûde gel mevlûde gel
- 6 Gel diñle gel mevlûde
Müslümân oldur sa'y ede
Bezm-i Muhammed'e gide
Mevlûde gel mevlûde gel
- 7 Gel sıdk ile diñle onu
Şâd eyle sen cism ü cânı
Kahr eyle nefis ü şeytânı
Mevlûde gel mevlûde gel
- 8 Bu meclise gel cânıñ at
Zevk ü safâyı câna kat
Rûh-ı Muhammed'e salât
Mevlûde gel mevlûde gel

- 9 Mevlûdüñ işit Ahmed'iñ
Bil kadrini Muhammed'iñ
Bu asl-ı nesl-i Ahmed'iñ
Mevlûde gel mevlûde gel
- 10 Yazık değil midir saña
Irak olasın sen aña
Tekbîr alarak dâ'imâ
Mevlûde gel mevlûde gel
- [96]11 Bu ne şerefdir verdi Hak
Mahlûkda var mı böyle bak
'Âşkına onuñ kalbi yak
Mevlûde gel mevlûde gel
- 12 Bunu seven bulur gâyet
Muhabbeti câna hayât
Şefâ'ati ba'de'l-memât
Mevlûde gel mevlûde gel
- 13 Geldi cinândan hûrîler
Getirdi Ahmed'e neler
Doğdu Muhammed hoş güler
Mevlûde gel mevlûde gel
- 14 Mevlûd eyden olmaz melâl
Âhir bulur cennet cemâl
Kesb ediser birçok kemâl
Mevlûde gel mevlûde gel
- 15 Kadrini geliñ bilelim
Sünnetini tâm kılalım
Birlikde tekbîr alalım
Mevlûde gel mevlûde gel
- 16 Kim okudur mevlûdünü
Hak 'afv eder ol kulunu
Gelir hakikat gelini
Mevlûde gel mevlûde gel
- 17 'Arz-ı cemâl eder saña
Cânlar fedâ olsun aña
Hiç bakmayup şuña buña
Mevlûde gel mevlûde gel

- 18 Doğdu Muhammed anadan
Dünyâya geldi Gül-beden
Sürmeli gözler halk eden
Mevlûde gel mevlûde gel
- 19 Gel bak ki neler var saña
Zevk ü safâlar var saña
İç Kevser'i kana kana
Mevlûde gel mevlûde gel
- 20 Gelüp de otur zevk ile
Mevlûdü diñle şevk ile
Bir tekbîr oku 'aşk ile
Mevlûde gel mevlûde gel
- 21 Sünnetli doğdu dil-rübâ
Gül yağını saçdı sabâ
Cânlar aña olsun fedâ
Mevlûde gel mevlûde gel
- 22 Doğdu Rebî'ü'levvelîñ
Kim on ikinci gecesi
Ol gece Pazârertesi
Mevlûde gel mevlûde gel
- 23 Doğdu Muhammed dedi Hak
Rahmetle ümmetime bak
Zulmet gidüp geldi şafak
Mevlûde gel mevlûde gel
- 24 Cennetden hûrîler gelüp
Hulleye sarnup¹⁷¹ beleyüp
Ümmetiñ Hak'dan dileyüp
Mevlûde gel mevlûde gel
- 25 Muhammed'i sev müslümân
Ola cânıñ içinde cân
Tekbîr ediñ ey mü'minân
Mevlûde gel mevlûde gel

¹⁷¹ Sarınup.

- 26 Cibrîl alup kucağına
Yatırdı hoş yatağına
Gül imrenir yanağına
Mevlûde gel mevlûde gel
- 27 Hâlini sordu ol Hudâ
Nasıl Muhammed Mustafâ
Allâh'dan oldu merhabâ
Mevlûde gel mevlûde gel
- 28 Cânım saña kurbân ola
Gönlüm saña hayrân ola
Gözüm seni seyrân ola
Mevlûde gel mevlûde gel
- 29 Nûr sardı beşik kundağıñ
Kızardı güzel yanağıñ
Güller bütün verdi yağıñ
Mevlûde gel mevlûde gel
- 30 Sevdi Hudâ Muhammed'i
Siz de seviñ bize dedi
Tekbîrimiz olsun yedi
Mevlûde gel mevlûde gel
- 31 Biz bu şâhıñ ümmetiyiz
Ceddi Halîl milletiyiz
Bu kâ'inât ni'metiyiz
Mevlûde gel mevlûde gel
- 32 Ne söyler dil Kevser dudak
Ümmetim et nârdan uzak
Hûrîde var mı gül yanak
Mevlûde gel mevlûde gel
- [97]33 Senden ırak mü'min değil
Sevmezse müslümân değil
Yetişmeyen hiç cân değil
Mevlûde gel mevlûde gel

- 34 Gel 'ömrünü eyleme zây
Allâh deyüp tesbîhi say
Beşiğini salladı ay
Mevlûde gel mevlûde gel
- 35 Mevlûde kim oldu sebeb
'Afv et onu ihvânı hep
Görmek dilemezsiñ ta'ab
Mevlûde gel mevlûde gel
- 36 Kılsıñ şefâ'at Mustafâ
'Afv et bizi Bârî Hudâ
Kemter Fâ'ik eyler ricâ
Mevlûde gel mevlûde gel
- 37 Salât okuyuñ Şâh için
Tesbîh edîñ Allâh için
Tekbîr alıñ bu Mâh için
Mevlûde gel mevlûde gel

128

- 1 Nûrânî bir 'amûd vâsfına lâyık
Olacak derece güzel cebhe-nev
Ki mâhtâba karşı bir gümüş levha
Gibi çehresinde sâfi bir Pertev
- 2 Güneşe duğruca açılmış gülüş
Penbe nûr her yana cev lâñ ederek
Şu mahmûr gözleriñ perîşân saçıñ
Perçemi siyâhıñ gör sen de bir sev
- 3 Zâhiren za'îfdir bâtınen kavî
Bir bünyeye mâlik olmuşdu gözüñ
Ki 'âciz kaldığı zamân yerlerde
Sev yüzü Fâ'ik diyerek bişnev

129¹⁷²*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 Beklerim çokdan berü belki gelir yârân deyü
Ağlarım rahm eyleye bu hâlîme Rahmân deyü
Yanarım 'aşkıñ nârına derdime dermân deyü
Levha-i hüsnüñ 'arz eder yâr katlime fermân deyü
- 2 Hasretâ 'ömr-i 'azîzim geçdi bir kâr etmedim
Günde biñ kez 'isyân etdim aslâ bir zâr etmedim
Türlü boyaya boyandım sakınup 'âr etmedim
Cennet etmek istedim me'vâmı hiç nâr etmedim
- 3 O siyâh zülfe bakan gözlere bir zulmet çöker
Fâ'ik'iñ yakar tenin kemiklerin bir bir söker
Mâh-veş rûyuñ görünce dîdeler kan yaş döker
Hasretiñ âh dilberâ cânlar yakar beller бүker

130

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Neyim bilmem şaşırdım hasret-i hicrinle ey dil-cû
Budur idrâk-i fehmin etdi zâyî' gördüğüm gül-rû
 - 2 Ne hûb nâz u niyâz-ı gül-beden gülşende cünbüşler
Taşa gâhî belîl¹⁷³ evvelde bu şîveleriñ yâ hû
 - 3 Dudaklarıñdan akar mâ'-ı Kevser teşne-dillere
Doğar âb-u hayâtdır hayy eder içenleri bu su
 - 4 Nigâhıñ mürdeye dokunsa ağlar dirilir kalkar
Degüldür Yûsuf-ı Ken'ân ki Rûhullâh dahi şeb-bû
- [98]5 Yok ol kim gâyeten yoklukda var var *Fâ'ik*-i nâ-dân
'Adâlet şimşîri destinde düşmâna durur karşı

¹⁷² Bu şiir her bendi kendi arasında kafiyeleli dörder mısralardan oluşan bir murabba'dır.

¹⁷³ 1.Soğuk ve nemli. 2.Sadece nemlendirmek için yeterli; mikdar olarak önemsiz.

131

- 1 Cevr etmeden usanmadıñ
Sad hezâr dediñ yek dü
Üzdüñ beni dost sanmadıñ
Baña çekdirdiñ ey mâh-rû
- 2 Nedir bu sendeki gül yüz
Dahi bu bendeki çok söz
O gül-çehrede iki göz
Beni gezdirdi ey dil-cû
- 3 Gözüm yaşını incü et
Kalem kaşını dil-cû et
Siyâh saçını seyhû¹⁷⁴ et
Nâzik eliñe ver bir su
- 4 Görem derken çevirdiñ yüz
Küsüp bizden ki yumduñ göz
Değil makbûl Fâ'ik çok söz
Seni incitmesiñ bed-hû

132

- 1 Benim neyim var
Hep seniñ ey yâr
Eylerim inkâr
Yâr benim olsun
- 2 Yiyüp içdiğim
Kalkup düşdüğüm
Yanup pişdiğim
Yâr benim olsun
- 3 Alup satdiğım
Atup tutduğım
Tenhâ yatdiğım
Yâr benim olsun

¹⁷⁴ Seyh: Akar su. Çizgili elbise.

- 4 Evlâd 'iyâlim
Her dürlü hâlim
Olmasıñ mâlım
Yâr benim olsun
- 5 Rızâ isterim
Likâ isterim
Bir şey istemem
Yâr benim olsun
- 6 Ârzûm o yâdır
Göñlüm pür-nâdır
Dâ'im efkâdır
Yâr benim olsun
- 7 Dilber-i dil-cû
Ver baña bir su
Derd-i sa'yım bu
Yâr benim olsun
- 8 Ey rakîb zâlim
Bî-per ü bâlim
Hâli hayâlim
Yâr benim olsun
- 9 Ey cihân merdîm
Sen eyle yardım
Bu durur derdim
Yâr benim olsun
- 10 Yüzüm gözüm bu
Hâlim özüm bu
Hâsıl sözüm bu
Yâr benim olsun
- 11 Dil yanmak ister
Yâr bulmak ister
Gül solmak ister
Yâr benim olsun

12 Bak baña dostum
 'Aşka gel mestim
 Göñül maksadım
Yâr benim olsun

13 Ey iki gözüm
 Karadır yüzüm
 Nihâyet sözüm
Yâr benim olsun

14 Cânıma cân kat
 Cânımı al sat
Fâ'ikî mâ-fât¹⁷⁵
Yâr benim olsun

133¹⁷⁶

1 Cânımda cândır
Allâh hû diyen
 Dilde sultândır
Allâh hû diyen

2 Zâkiriñ zikri
 Şâkiriñ şükrü
 'Ârifiñ fikri
Allâh hû diyen

[99]3 Hak hak sözümdür
 Hakka yüzümdür
 İki gözümdür
Allâh hû diyen

4 Zikriñ mi'râcdır
 Dilde sirâcdır
 Başıma tâcdır
Allâh hû diyen

¹⁷⁵ mâ-fât: Elden giden, kaybedilen.

¹⁷⁶ Niyazî-i Mısırî'nin aynı nakaratlı şiirine heceyle naziredir. (Kavruk 2011: 182)

- 5 Ey leb-i mercân
Zikr et her zamân
Gönlümde bürhân
Allâh hû diyen
- 6 Maksad Allâh'dır
Şâhlara şâhdır
Kalbimde mâhdır
Allâh hû diyen
- 7 Hû ism-i sırdır
Görmeyen kördür
'Âlemde nûrdur
Allâh hû diyen
- 8 Gözümüñ nûru
Gönlüm sürûru
Bulur huzûru
Allâh hû diyen
- 9 Bil hakkı birdir
Gösteren pîrdir
Cihânda birdir
Allâh hû diyen
- 10 Etdiğîñ görmez
Hiç 'azâb görmez
Cahîme girmez
Allâh hû diyen
- 11 Fâ'ik eyit âh
De Allâh Allâh
Hak yola hem-râh
Allâh hû diyen
- 12 Allâh hû A'zam
Diyenler ekrem
Hiç görmez elem
Allâh hû diyen

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Muhakkak bu fenâ dâriñ cefâsı çok safâsından
Hemîşe zevki yok aslâ bekâsındañ fenâsıdan
- 2 Sakın dil verme ey şaşkın vefâsız dest-i sahrâya
Usandım doğrusu zevk ü safâ renc-i cefasından
- 3 Dahi hiç bulmadım lezzet cemâli hûb-ı dünyâda
Vefâsız dilberi var hem haber yok dil-rübâsından
- 4 Demâdem olduğum gamhâr-ı dünyâ gam-güsâr oldu
Meşakkat çekdiğim dursun utandım bî-hayâsından
- 5 Hayâl-hâne değil mi aslı yok bir 'âlem-i nâsût
Velî kurtulduğum yok rûz u şeb cevri ü cezasından
- 6 Miheñ-keş olduğum dâru'l-gurûr kıldı beni mağrûr
Yazık dil hastadır mânend-i bîmâr-ı ziyasından
- 7 Felek devr etmiş 'aksine ki dünyâ hîle-kâr olmuş
Yalancı köhne zen kurtulmaz insân hiç belâsından
- 8 Nasıl zemmeyleyem sen de bilürsiñ bize düşmândır
İşitdik mâ-takaddüm mâ-ta'ahhur mâcerâsından
- 9 Kemer-bend olma bu gaddâr-ı mükûr bir fenâ zendir
Muhabbet eyleyüp dûr olma Hakk'ıñ Mustafâ'sından
- 10 Kerîmâ kıl kerem lutf eyle eltâf-ı İlâhiden
Gelir rûz-ı nedâmet ehl-i derd ağlar devâsından
- 11 Hazer kıl Fâ'ikâ leyl ü nehâr dil verme devayla
Necât bulmak için bir gün bu gaddârıñ ezâsından

[100]

135

- 1 Kara gözlü kızıl kızlar
Gözüm bakar göñlüm sızlar
Her cihetden cân ârzûlar
Cennet içinde hûr-i 'ayn

2 Şikâf¹⁷⁷ yanak gül dudaklar
Göñülde lezzeti saklar
Başı gezdiren ayaklar
Olup a'zâlar cisme zeyn

3 Bu benliğim hicâbımdır
Murâdım feth-i bâbıñdır
Arzûm keşf-i nikâbıñdır
Ola *Fâ'ik*'e fi'd-dâreyn

136

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Diyemem kimseye ben râz-ı derûnum diyemem
Diyemem dildeki esrârımı yâre diyemem

2 Ben seni sevdim ezelden demediñ sevme beni
Diyemem dostu bile râz-ı derûnum diyemem

3 Lezzet-i 'aşkı Süleymân'a su'âl etme bugün
Yâr ile tenhâ olan sûz-ı derûnum diyemem

4 İğne-i 'aşk ile eğer dikilirse bir dikiş
Sökülür mü tâ kıyâmete kadar ben diyemem

5 Diyemem hazret-i yâr ile olan esrârımı
Sendeki câna bile şîve-i yâri diyemem

6 Gözümüñ yaşı revân olsa gidüp deryâlara
Ketm edüp der *Fâ'ikî* râz-ı derûnum diyemem

137

1 Görmeyeli şâhım o hûb cemâliñ
Gitdi 'aklım başdan saña yâd oldum
Seyrân etmeyeli mahbûb kemâliñ
Düşüne düşüne pek berbâd oldum

¹⁷⁷ Şikâf: Şükûfe; Çiçek ? (Güzel sanatlarda) boya ile yıldızla birlikte kullanılması ile yapılan süslemeler.

- 2 Görür iken her gün bir kez yüzünü
Kaş oynadup her süzdükçe yüzünü
İşidirken şeker gibi sözünü
Sen Şîrin'e ancak ben Ferhâd oldum
- 3 Gece gündüz hâlim hayâlim sensiñ
Ben fakîrim mâlım menâlım sensin
Rûz u şeb efkâr-ı visâlim sensiñ
Seni seve seve yâr âbâd oldum
- 4 Severim yâr seni seni seveni
Yakdı hasret nârı bu za'îf teni
Sen dediñ severseñ severim seni
Vuslat va'ad etdiñ güzel şâd oldum
- 5 *Fâ'ik*'in salâtı selâmı çokdur
Dünyâ kazanmağa merâmım yokdur
Fakîr zengin içre yüzü soğukdur
Anuñcün gönülde bir şehzâd oldum

138¹⁷⁸

- 1 Yazık değil mi bize hep perîşân olalım
Sa'yimiziñ meyvesi ile zî-şân olalım
- 2 Bir gün olur sorarlar yaptığımız işleri
Râzı olmazsa Hudâ nasıl insân olalım
- [101]3 Gizlediğimiz sırlar meydâna çıkar anda
İnce ince sorulur beht ü hayrân olalım
- 4 Eğer cevâb verirseñ kurtarırısñ kendiñi
Yoksa yazıkdır bize ehl-i nîrân olalım
- 5 Açalım gözümüzü bilelim özümüzü
Dergâha yüzümüzü cân içre cân olalım
- 6 Derdi tâc et başına esb-i 'aşka ol sுவâr
Sür ol mahbûbu ara saña kurbân olalım
- 7 Yalvar Hudâ'ya yalvar her ne varsa onda var
Yetişir saña bu kâr çalış gufrân olalım

¹⁷⁸ Heceyle ve mesnevi nazım şekliyle yazılmış bir şiir.

- 1 Şâhnigâr ağlamış gözünde yaş var
İncüden sadefden ağzında diş var
Kalem-i kudretten alnında kaş var
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Derdi yüreğimde gezer Şâhnigâr
- 2 Ağladım ağladım kimse gelmedi
Perîşân hâlimi o yâr bilmedi
Gönül sevdi ammâ murâd almadı
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Derdi yüreğimde gezer Şâhnigâr
- 3 O gül-femiñ görsün gülşende bülbül
Siyâh gîsûlarıñ sırma mı sünbül
Bağlanmış kalmışım göster baña yol
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Derdi yüreğimde gezer Şâhnigâr
- 4 Beyâzdir yanağın kırmızı güldür
Gözleriñ siyâhdır dudağın baldır
Derdinden ölürsem saña vebâldır
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Derdi yüreğimde gezer Şâhnigâr
- 5 Yeter olmadı mı çekdiğim hasret
Çok çekdim yolunda mihnet meşakkat
Perîşân hâlime eyle merhamet
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Derdi ciğerimi ezer Şâhnigâr
- 6 Gül yüze bakdıkça ciğerim sızlar
O mahbûb cemâliñ gözlerim gözler
Neyleyem güzeli olsa biñ yüzler
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Derdiñ derûnumu kazar Şâhnigâr
- 7 Servi boylu perî yosma kıyâfet
İnce belli nâzlı hûrî-yi cennet
Gonca gül ağızlı kaymak bal âfât
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Kim baksa yüreğın ezer Şâhnigâr

- 8 *Fâ'ikî* gözünü ayırmaz senden
 Nice ki çıkmamış cânı bu tenden
 Hiç doymak olur mu o gül bedenden
Şâhnigâr Şâhnigâr güzel Şâhnigâr
Kara gözlerini süzer Şâhnigâr

[102]

140

- 1 Bu gece bir ulu dîvân kurdular
 Erenler hâlimi bir gün sordular
 Rü'yâda yâr seni baña verdiler
 Hayâl midir yoksa hâl midir bilmem
- 2 Dediler nasılsıñ neyiñ var şimdi
 Seni bu diyâra atan kim idi
 Hazne kapısının neden kilîdi
 Demirci bakırı nâl mıdır bilmem
- 3 Oturmuş köşede seyrân edersıñ
 Yüzen¹⁷⁹ bakanları hayrân edersıñ
 Gezersıñ dünyâyı cevân edersıñ
 Murâdıñ şeker mi bal mıdır bilmem
- 4 Cihân âteşlere yanmış yakılmış
 Gönül goncasına bir hûb takılmış
 Siyâh zülfüñ al yanağa sarkılmış
 O billûr gerdân mı hâl midir bilmem
- 5 Dedim 'aklım aldıñ ezel başımdan
 Sûretiñ gitmedi aslâ karşımdan
 Tad bulmadım ekmeğimden aşımdan
 Hüsnüñ efsûn mudur fâl mıdır bilmem
- 6 Giymiş elbiseyi kutnî kumaşdan
 Sînesi müzeyyen kim elmâs taşdan
 Hançer mi yaparlar o eğri kaşdan
 Belinde kemer mi şâl mıdır bilmem

¹⁷⁹ "Yüzüne" anlamında.

- 7 Sorup âşıklardan sevdâ işini
Var 'âlîme danış uhrâ işini
Çıkar derûnuñdan mal teşvîşini
Beni sarpa çeken mâl mıdır bilmem
- 8 Sormayıñ *Fâ'ik*'den cenneti nârı
'Aklını başından almışdır yârı
Olur mu 'âşıkâ 'aşkıñ zararı
Boyası kara mı al mıdır bilmem

141

- 1 İ'timâd olmaz mı sözüne yâriñ
Cânlar mı dayanır nâzına yâriñ
Görmek ister iken gözüne yâriñ
Hicrân deresinde şimdi ağlarım
- 2 Gözlerim her vakit kanlı yaş döker
İlikden damardan kanımı söker
Yâr hasretiñ derdi belimi büker
'Âkıbet odlara ciğer dâğlarım
- 3 Emeklerim hebâ olmazdan evvel
Yâriñ vuslat gülü solmazdan evvel
(...)
(...) ¹⁸⁰
- 4 Gözlerim gözlerim yâriñ yolunu
Beklerim beklerim Bağdâd çölünü
[103] Eğer sevindirirse kemter kulunu
'Aşkıñ kemendini bele bağlayım
- 5 Ararım yârîmi bulmazsam eğer
Yanar yürek iki gözüm kan döker
Dost ağlayup düşman dişimi çeker
Derdim için gözyaşımı çağlarım
- 6 *Fâ'ik*'iñ yüzünü o yâra döndür
Nefisi şeytânı âğyâra döndür
Göñül gözlerini dildâra döndür
Yüreğim yaşıyla cânlar yağlayım

¹⁸⁰ Bu bendin son iki mısraı unutulmuş veya atlanmış olmalı.

142

- 1 Muhammed Mustafâ sensiñ Efendim
'Âşıka pür-vefâ sensiñ Efendim
- 2 Kapıñda bendeler muhabbet eyler
Kalblerde bâ-safâ sensiñ Efendim
- 3 'Âşıklar yakarlar kalbde çerâğ
Bunlara dil-rübâ sensiñ Efendim
- 4 Seniñçün gözyaşı döker 'ârifler
Her bir medhe sezâ sensiñ Efendim
- 5 Sâdıklar öñüñde kurbân olsunlar
Her hûb vasfa becâ sensiñ Efendim
- 6 Şefâ'at kânısıñ hikmet ma'deni
Her derdlere devâ sensiñ Efendim
- 7 Hastalar Allâh'dan ister 'âfiyet
Bir derde biñ şifâ sensiñ Efendim
- 8 Hem öter hem ağlar bülbül-i şeydâ
Maksadı gül mü yâ sensiñ Efendim
- 9 Kefeni müştâklar boynuna sarmış
Münkire pür-cefâ sensiñ Efendim
- 10 Fâ'ik çün ağlamış dîdesi dolmuş
Sürûr-ı enbiyâ sensiñ Efendim

143

Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Sensiñ bu halka müstened
'Azm-i kabûl kıl etme red
'Afv et günâhım yâ Ehad
Estağfiru'llâhe'l-'azîm
Ben tevbe etdim yâ Kerîm

- 2 Çokdur hatâm yâ Müste'ân
 Kapıñdadır emn ü emân
 Ey 'âsiye rahmet-resân
Estağfiru'llâhe'l-'azîm
Ben tevbe etdim yâ Kerîm
- 3 Sañadır ancak bu ricâm
 Bunca temellük ilticâm
 Gufrândan içir dolu câm
Estağfiru'llâhe'l-'azîm
Ben tevbe etdim yâ Kerîm
- 4 Zenbim kesîr 'afvîñ yesîr
 Yüzüm siyâh 'ömrüm kasîr
 Kâlim semî' hâlim basîr
Estağfiru'llâhe'l-'azîm
Ben tevbe etdim yâ Kerîm
- 5 *Fâ'ik* hatî'at eyledim
 Bahr-i nedâmet boyladım
 Tekrâr-be-tekrâr söyledim
Estağfiru'llâhe'l-'azîm
Ben tevbe etdim yâ Kerîm

[104]

144

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Fitne-i devrân olup insânlara kan ağladan
 Feth-i bâb olur onuñ hürmetine kula cinân
- 2 Pâdişâh olsañ da olur devletiñ tez târumâr
 Vasl-ı yâre bâ'is olmaz tâc u taht illâ ki cân
- 3 Kasr-ı yed edüp cihândan cânı terk eyle yürü
 Bir tarabhâne bu dünyâ sad-hezârân gitdi cân
- 4 Saçı leylim yüzleri şems ü kamerdir gündüzüm
 Hürmeti 'ömrüm yeledim kazandım kuru şân
- 5 Söyle *Fâ'ik* nev-gazel vasf eyle dilber nâzını
 Tîr-i müjgânıñ delüp bağrımı kan oldu revân

- 1 Ana çok göresdim¹⁸¹ seni
Kardaşım Şâh Hasan hani
Yavrum deyüp ağla beni
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 2 Kerbelâ'ya 'asker geldi
Yavrumu ortaya aldı
Ana bak 'ömrüm az kaldı
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 3 Kerbelâ'nın çölleri var
Çok korkunçlu yolları var
Fâtımâ'nın gülleri var
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 4 Hâricî sözüne kanan
Hâyin sözüne inanan
Kırmızı kana boyanan
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 5 Kerbelâ'nın var meydânı
Kana boyadı sultânı
Netdiñ ol Hüseyin Hân'ı
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 6 Bu çölde nice kan olsun
Yezîdler şâdumân olsun
Anaz¹⁸² size kurbân olsun
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım

¹⁸¹ "göresmek: Göresi gelmek, özlemek.

¹⁸² Ananız.

- 7 Ciğerimiz oldu püryân
 Su yerine içeriz kan
 Susuz âteşlere yanan
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 8 Kerbelâ'nın düzü çokdur
 Hâricî'nin dîni yokdur
 Yezîd'in yüzü soğukdur
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 9 Birine zehr içirdiler
 Birinin başın kesdiler
 Götürüp burçdan asdılar
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 10 Bu hâle sizi kim koydu
 Kanlı elbisezi¹⁸³ soydu
 Muhammed Mustafâ duydu
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 11 Âh pederiz¹⁸⁴ sağ olaydı
 İntikâmızı¹⁸⁵ alaydı
 Bu halde sizi göreydi
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 12 Nedir kâfiriñ maksadı
 Bu kadar başları kesdi
 Yetişmez Haydar'ın desti
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım

¹⁸³ "Elbisenizi"

¹⁸⁴ "pederinizi"

¹⁸⁵ "intikamınızı"

- 13 Kim görmüş böyle bir belâ
Var mı böyle bir mübtelâ
Bu hâle kim râzı ola
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 14 Kanlar içinde çalkanan
Çölde susuzundan yanan
Susuz düşmâna dayanan
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 15 Kerbelânın öñü düzdür
İçerime dolan közdür
Bu söylenen nasıl sözdür
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 16 Kerbelâ çölünde kalan
Atasın odlara salan
Bu ümmete kurbân olan
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 17 Hâricî'ye bayram oldu
Yezîdlere seyrân oldu
İki kuzum kurbân oldu
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- [105]18 Su yolların bağlamışlar
Görenler hep ağlamışlar
Ten yakmış cân dağlamışlar
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 19 Çadırlar hep yağma oldu
Ehl-i Beyt nerede kaldı
Yezîdler beşâret çaldı
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım

- 20 Deveye 'üryân bindiler
Susuz yakıldı yandılar
Hep susuzundan öldüler
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 21 Kesilen başları Şâm'a
Götürdüler bak encâma
Neler geldi serencâma
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 22 Nasıl kıydıñ Şehr-i la'în
Hakkıñdan Hak gelsin seniñ
Al kan olmuş gümüş tenin
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 23 Yeter ağladıñ ey ana
Allâh sabır versin saña
Feryâd etdiñ yana yana
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 24 Şehîdler hakkıçün yâ Rab
Bizi kıl bunlara makreb¹⁸⁶
Şefâ'at eylesinler hep
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım
- 25 Ağlatma Fâ'ik'i ey yâr
Bu sırrı duymasın ağyâr
Bulardır¹⁸⁷ Seyyidü'l-ebrâr
Yavrularım kuzularım
Hem ağlarım hem sızlarım

¹⁸⁶ "makreb": Yakın, akraba.

¹⁸⁷ "bunlardır"

Fırât Destânı-I

- 1 Pek cânım sıkılup aldım kalemi
Fırâd'ın üstüne bir destân yazdım
Cümle mahlûkâtı bütün 'âlemi
Halk eden Hâlık'a 'arzu hâl yazdım
- 2 Şükr ederim saña ey kerem kânı
Tıfânda¹⁸⁸ meks etdiñ Cimin¹⁸⁹'de beni
Gark edüp sen köyü ve hem vatanı
Seniñ gibi şâha 'arzu hâl yazdım
- 3 Boztepe¹⁹⁰'ye çıkup etdim nazarı
Âh u feryâd edüp eyledim zârı
Sen bir imdâd eyle Hallâk-ı Bârî
Bu ecilden saña 'arzu hâl yazdım
- 4 Göñül den ağlayup eyledim âhı
Cümle kâ'inâtıñ sensiñ penâhı
Düşmüşleri kaldır 'âlem penâhı
Sen gibi sultâna vasf-ı hâl yazdım
- 5 Üç yüz dört senesi Martıñ hitâmı¹⁹¹
Fırât cûş eyleyüp etdi sitemi
Cümle nebîleriñ server hâtemi
Ol Habîbullâh'a 'arzu hâl yazdım
- 6 Taraf-ı Hudâ'dan bir hışım geldi
Erzincân ovası suya gark oldu
Çokları elem-i hicrânda kaldı
Cândan cânanıma 'arzu hâl yazdım

¹⁸⁸ "Tûfân" olmalı.

¹⁸⁹ Cimin: Üzümlü

¹⁹⁰ Erzincan'da Bayırbağ'la Karakaya(Keleriç) arasında bir tepe. (Halil İbrahim Özdemir'den)

¹⁹¹ Mart ayı dediğine göre Rumi tarihtir. Buna göre 1304 Mart ayının sonu miladi 1888 Nisanının başlarına denk geliyor. <http://www.i-takvim.com/takvimler/rumi.php> (18.11.2017)

- 7 Şefâ'at şânısıñ ey dest-i Rahmân
Sen bir himmet eyle bizlere ihsân
Bütün yurdlarımız deryâ-yı 'ummân
Sen gibi şâhıma vâsf-ı hâl yazdım
- [106]8 Sû-i ef'âlimiz eyledik beyân
Biz gibi 'âsîye bu dahi şâyân
Meded yok kimseden hâlimiz yaman
Cümle nebîlere 'arzu hâl yazdım
- 9 Çokları düşmüşdür âh ile zâra
Etrâfına bakar görünmez kara
Resûlullâh ile ve hem dört yâra
Vâsf edüp hâlimi 'arzu hâl yazdım
- 10 Ezel bahâr vakti bu Fırât coşdu
Sâz'ın¹⁹² ahâlîsi gussaya düşdü
Sabî sıbyân görüp bütün ağlaşdı
Cümle velîlere vâsf-ı hâl yazdım
- 11 Cûş olup dalgalar sel gelir katı
Ba'zıları ağlar eder firkati
Yâ Rabbî sen bize eyle nusreti
Fukahâ-'izâma 'arzu hâl yazdım
- 12 Fırât bizi yakdı hicrânla gama
Bir gulgule düşdü bütün 'âleme
Hem Bağdâd'da yatan İmâm A'zâma
'Arz edüp hâlimi vâsf-ı hâl yazdım
- 13 Görmemişdik gördük şimdi onu da
Çokları ağlaşdı işbu fânî de
Nakşibendî ile Şeyh Hâlid'e
Her birine başka 'arzu hâl yazdım

¹⁹² Erzincanlı araştırmacı Ruhi Kara "Saz"ın (Tahmir, Bulmasor) Şihli (Uluköy) ve havalisinin eskiden kullanılan adı olduğunu söylüyor. Zira, eskiden bu havali sazlık imiş. Bu yüzden buralara "Sâz" derlermiş. Dolayısıyla bu ad muhit adı yani Şihli ve havalisinin ortak adı olmalıdır.

- 14 Allâh tarafından geldi hedâye
Çok büyük 'ibretidir bâ y u gedaya
Bâğ-Îrân¹⁹³'da yatan Terzi Baba'ya
Ağlayı ağlayı 'arzu hâl yazdım
- 15 Sâz'da olan insân eyleyüp sadâ
Sel alan tarlalar olmuşdur hebâ
Erzurum'da yatan ey Habîb Baba¹⁹⁴
Bu hallerden saña 'arzu hâl yazdım
- 16 İşimiz olmuşdur perîşân gâyet
Cümlemizi sardı gam ve kasâvet
Kaldık bacalarda olmadık râhat
Şâhlarıñ şâhına 'arzu hâl yazdım
- 17 Uyku gözümüzü etdi perîşân
Ezilüp yürekler ciğerler püryân
Mahlûkât ağlayup derler el-emân
Halk eden Sübhân'a 'arzu hâl yazdım
- 18 Lezgi Suyu¹⁹⁵ gelüp kan gibi gider
Katişup Fırâd'a nice ceng eder
Karîn¹⁹⁶ ahâlîsi bütün perîşân
Hıfz eden Rahmân'a 'arzu hâl yazdım
- [107]19 Sâz'ın ahâlîsi ederler feryâd
Yardım yok kimseden sen eyle imdâd
Cümlemizi dardan sen eyle âzâd
Âh u zârlarından 'arzu hâl yazdım

¹⁹³ "Bâğ-ı İrem" olmalıdır. Zira Evliya Çelebi de Seyahatname'sinde Erzincan için benze ifde kullanıyor. "Dördüncüsü Erzen-i Erzincân'dır kim Rûm hâkinde gâyet sevâhil **bâğ-ı İrem**-misâl ürdibehîşt bir kûşe-i heşt-behîştir." (Evliyâ Çelebi b. Dervîş Mehmed Zillî, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, II. Kitap (1998), (Haz. Zekeriya Kurşun - Seyit Ali Kahraman - Yücel Dağlı), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s.193.)

¹⁹⁴ öl. Rebiü'l-ahir 1264 (<http://erzurumansiklopedisi.com/habib-baba-turbesi/>) (18.11.2017)

¹⁹⁵ Erzincan'da bir akarsu. (<http://www.erkurum.gov.tr/cografi-yapi>) (18.11.2017)

¹⁹⁶ Erzincan'da Tercan'a bağı "Kargın" beldesinin mahalli söylenişi olmalı. Zira "Karin" diye bir yerleşim yeri bulamadık.

- 20 Her ezel-bahârda bu Fırât coşar
Sâz'ın ahâlîsi işinden şaşar
Çoklarıñ kalbine kasâvet düşer
Gözümüz yaşından vasf-ı hâl yazdım
- 21 Fi'limiz bozuktur getirir belâ
Kusûrumuz çokdur yaradan Mevlâ
'Afv et cümlemizi rahmetiñ sala
Her bir taraflardan 'arzu hâl yazdım
- 22 Her biri bir dürlü derdine yandı
Kimi melûl olup kimisi kandı
Çokları tûfânda kalırık sandı
Cümle derdimizden vasf-ı hâl yazdım
- 23 'İbret nazarıyla bakan ihvânlar
Ağlaşdı ümmete havfa çok cânlar
Bu remzi aıladı cândan alanlar
Fi'l-i müşkilâtdan 'arzu hâl yazdım
- 24 Hayvânlara hürmet eyle İlâhî
Herkes hâl dilince eder fezâhı
Kaderimiz budur 'Âlem Penâhı
Yüz biñ niyâz ile 'arzu hâl yazdım
- 25 Soñu yok dünyânıñ bildim işini
On iki cihetden saydım dişini
Dört beş kelâm ile kesdim başını
Her bir murâdımdan 'arzu hâl yazdım
- 26 Görmedim vefâsın çekdim kahrını
Her nere gitdimse içdim zehrini
Nihâyet boylayup 'aşkıñ bahrini
Her bir dertlerimden 'arzu hâl yazdım
- 27 Fermân-ı Hudâ'dır ne gelir elden
Dilerse uçurur bülbülü gülden
Bu bir büyük sözdür düşün gönülden
Tereccâ bâbında 'arzu hâl yazdım
- 28 'Arzu hâlim budur 'Âlem Penâhı
'Afv eyle ümmetiñ serveri şâhı
Bu fakîr 'Osmân'ın çokdur günâhı
Mağfiret kânısıñ 'arzu hâl yazdım

[108]

147

- 1 Korkarım gül yüze göz değer dilber
Al şu hamâyılı baş üstünden as
Her cân kulağıma söz değer dilber
Al şu nüshamı da kaş üstünden as
- 2 Güzel ahlâkların beyân ederler
Gizli esrârların 'ayân ederler
'Âşıklar 'aşkıdan göz kan ederler
Ağlarlar dâ'imâ yaş üstünden as
- 3 Her gün bir güzele düşer meylimiz
Doymaz gül çehreden aslâ gönlümüz
Ayrılmaz özünden aslâ evlümüz
Ta'ahhüd-nâmeyi taş üstünden as
- 4 *Fâ'ikî* firkatden korkar bahs etmek
Var iki ümîdi bir vuslat etmek
Lokmân elde diyen doktora gitsek
Pilâv ye kaşığın aş üstünden as

148

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Ey bâd-ı sabâ zârımı o yâre yetiştir
Eylesin efgânımı yâr gûşuna mengûş
- 2 'Ummân-ı muhabbetle dolu eyle fu'âdın
Katı¹⁹⁷ edemez böyle mesâfeyi za'îf kuş
- 3 Hasret gibice kapkara bir câra büründü
Sağa sola meyl ederek gelmede sarhoş
- 4 Yüzünü hiç açmadı dedimse de nigâra
Tahtına oturdu güzel etrâfı da metrûş
- 5 Nezidine¹⁹⁸ kim almadı *Fâ'ikî* fakîri
Biñ nâz ile bir iltifât eyledi dili hoş

¹⁹⁷ "Kat" kelimesi vezin gereği böyle okundu.¹⁹⁸ "nezdine" kelimesi vezin gereği böyle okundu.

149

- 1 Şu bâğda gördüm yâri
Gitdi gönlümün zârı
O günden beri diliñ
Yokdur sabr u karârı
- 2 Nasıl göyündü gitdi
Gül dikdim susam bitdi
Gönlümde yâr gezerken
Nasıl cânı terk etdi
- 3 Gönlüm gül oldu açdı
Bülbül deryâyı geçdi
Yâr nere yüz döndürdü
Rakîb durmadı kaçdı
- 4 Yârimi görmediñ mi
Görenden sormadıñ mı
Yârîñ gelir dediler
Bekleyüp durmadıñ mı
- 5 Sen beni yazıklama
Kendi derdiñ saklama
Kendini bilmez iken
Fâ'ik göñül yoklama

150

- 1 Kavaklar sıra sıra
Kesemem işbu sıra
İşte ben gidiyorum
Doğruca gel Mısır'a
 - 2 Kavaklar başdan başa
Kuş uçdu taşdan taş
Ezelinden 'âşıkım
Beyâz yüz kara kaşa
- [109]3 Kavaklar uzanmışlar
Tâzeden budanmışlar
Yâre hasret çekenler
Hep ciğerden yanmışlar

262

- 4 Kavaklar yüceldiler
Sulanup genceldiler
Yürek derdi çekenler
Genç iken kocaldılar
- 5 Gam dağında yurdum var
Bugün pek çok derdim var
Pîrleriñ tarafından
Fâ'ik saña yardım var

151

- 1 Açılur cennet kapısı
Açılınca o gül femiñ
Endâmıñ hûrî yapısı
Misk ü 'anberdir perçemin
- 2 Lebiñdir Kevser ırmağı
İncü sadefden tırnağı
Kasd etmiş yürek yarmağı
Hançerdir o zülf-i hamın
- 3 'Âşıklarıñ gözü sende
'Ârifleriñ sözü sende
Hem Rıdvân'ıñ yüzü sende
Rızâdır devrânıñ demin
- 4 Herkes kendi diyârında
'Âşıklar âh u zârında
'Ârifler hayret nârında
Her günde çeker elemin
- 5 *Fâ'ik* ağlar derdin söyler
Cânında çalınur neyler
Dönünce mahbûblar meyler
Doldurur keremiñ senin

152

- 1 Bizim perî kızı bugün küsmüşdür
Gelmedi yanıma hâlîm hâl değil
Hânümândan geçüp sevdim bir yâri
Ne evlâd ne 'iyâl mâlım mâl değil

- 2 Ne esrârdır dilde kimse bilmedi
Gözüm ağlamadı göñül gülmedi
Usturlâba bakdım iyi gelmedi
Atdım remli bakdım fâlüm fâl değil
- 3 Soñu hayır olsun du'â eylerim
Göñül yâri bulsun ricâ eylerim
Sanma ki derdime devâ eylerim
Bekmezim acıdır balım bal değil
- 4 Bir yanakda şemsi birinde kamer
Başında yeşil tâc belinde kemer
Yatarlar yanında Sıddîk'la 'Ömer
Sevmezseñ *Fâ'ikî* kâliñ kâl değil

153

- 1 Kırmızı yüzler sararmış
Siyâh kirpik göz kararmış
Bize bir selâmıñ yok mu
İçerim gâyet dar olmuş
- 2 Gerdân beyâz hâliñ siyâh
İmrenür eğer görse şâh
Nûrunu senden almışlar
Göklerde güneş yıldız mâh
- 3 Ben ağlarım yârim güler
Ciğer doğrar yürek böler
[110] Güldürmez ağladır beni
Nihâyet gözyaşım siler
- 4 Kaymak diliñ gül femiñde
Sünbül susam perçemiñde
Zülfüñ reyhân destesi mi
Gül açmış iki lebinde
- 5 Kara gözler kara gözler
Cânım yakar ciğer sızlar
Dil kaymakdır gül dudaklar
Câna okdur şeker sözler

- 6 Kara kaşlar kara kaşlar
İpek midir siyâh saçlar
'Âşıkı âhir öldürür
Gümüş tırnak sadef dişler
- 7 'Ömrüm gitdi geri gelmez
'Âşıkınam kimse bilmez
Gözüm ağlar akar yaşım
Gamlanmışdır gönül gülmez

154

- 1 Gönlüm hele dost yüzlüce düşmandan usandım
Yüzleri gülünç özleri yalandan usandım
- 2 Gördüğüm dilberleri severim dil ü rûhdan
Ruhları gül kaşları kemândan usandım
- 3 Meylimi ancak saña verdim yalanım yok
Sâ'il-i hûbân olup Süleymân'dan usandım
- 4 Şöhreti terk eyle gönül nâm u nişânı
Âhiri yok bir kuru nâm u nişândan usandım
- 5 Kesret terkiyle olur kûşe-i vahdet
Söz aňlamayan bir takım insândan usandım
- 6 Çok kimseleri olduğu gibi göremedim
Sûreti nâs sîreti hayvândan usandım
- 7 Hep kendim kazancım efendim elde neyim var
Yârime va'd eylediğim cândan usandım
- 8 Çâresi yok çâr köşeyi etdim taharrî
Derdim kabûl etmeyen dermândan usandım
- 9 *Fâ'ik'e* artık yetişir gezdiği hayvân
Eyle kerem ot ile samandan usandım

155

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Cânımıñ cânısıñ ancak kıl şefâ'at yâ Resûl
Enbiyâ sultânısıñ sende halâvet yâ Resûl

- 2 Vech-i yüzünü gören şems ü kameri neylesiñ
Yetişir aña lezâ'izden letâfet yâ Resûl
- 3 Sen şefâ'at şehriniñ sadrında vâlisiniñ emîr
Her cihetden sendedir ancak liyâkat yâ Resûl
- [111]4 'Âlemiñ maksûdusuñ mahbûb-ı Hak makbûl sözünü
Buldular sâyende mahlûk kim refâhet yâ Resûl
- 5 Sen cihânıñ fahrisiniñ hem destgâr-i kâ'inât
Tut elini *Fâ'ik*'iñ ehl-i 'inâyet yâ Resûl

156

- 1 Yüzünü 'arzylediñ yakdıñ cânımı
Akıtdıñ ciğerden kızıl kanımı
Harâm etdiñ helâl âb u nânımı
Kesdiñ bağrım kebâb eylediñ güzel
- 2 Oynatma kaşlarıñ süzme gözleriñ
Bal ile yoğrulmuş şeker sözleriñ
Kızıl yâkût mudur şeffâf yüzleriñ
Hüsnüñ göze hicâb eylediñ güzel
- 3 Lebiñ Kevser'inden içenler ölmez
İçmeyen kimseler lezzetin bilmez
Yüzünü görmeyenler cennetde gülmez
Niçün bize nikâb eylediñ güzel
- 4 Kaşlarıñ karası yanağı ağı
Vurdu hüsnüñ nûru ciğere dağı
Kırmızı ruhlarıñ beyâz buhağı
Yazılmış bir kitâb eylediñ güzel
- 5 Kirpikleriñ okdur deler ciğeri
Cümle 'âlem olmuş hüsnüñ nökeri
İşidenler yedi sözünü şekeri
Kendiñ 'âlî-cenâb eylediñ güzel
- 6 Yüreğimiñ âhı gözünü siyâhı
'Âşıkınam ey dost seniñ billâhi
İstanbul sultânı hem Mısır'ıñ şâhı
Lebbeyk diye cevâb eylediñ güzel

- 7 O nâzik bedeniñ nedir ma'deni
 Kıymetini bilmez her miskîn denî
 Dehânîñ zannetdim incü mahzeni
 Deriñ cennet-me'âb eylediñ güzel
- 8 Dilber çeşmiñ kenârında kara var
 Seniñ içün ciğerimde yara var
 Gayrıda yok ancak sende çâre var
 Neden beni harâb eylediñ güzel
- 9 Günâhkâr *Fâ'ikî* kapıñda kuldur
 'Arz-ı cemâl edüp bir kere güldür
 Yâ ver murâdımı veyâhud öldür
 Benimçün bunc'azâb eylediñ güzel

[112]

157

- 1 Bülbul bir küçücük kuşdur
 Ne kadar güzeldir hoşdur
 Gördüğüm hayâl mi düşdür
Dokunma göñlüme bülbul
Göñlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbul
- 2 Bülbul öter eder çak çak
 Seher vakti der yâ Hak Hak
 Yeter çıkdı işte şafak
Dokunma göñlüme bülbul
Göñlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbul
- 3 Bülbulün yumurtası var
 Seherde fırtınası var
 Gül gibi dürdânesi var
Dokunma göñlüme bülbul
Göñlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbul

- 4 Ne güzel bir sarâyın var
Sular üstünde evin var
Bugün birçok merâkım var
Dokunma gönlüme bülbül
Gönlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbül
- 5 Tiftikdir döşeğin seniñ
Yel sallar beşiğin seniñ
Şâha mahsûs köşkün seniñ
Dokunma gönlüme bülbül
Gönlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbül
- 6 Gülü güzel garîb bülbül
Seher vaktinde açar gül
Durur karşısında sünbül
Dokunma gönlüme bülbül
Gönlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbül
- 7 Ne kadar nâzlı yârın var
Seherde âh u zârın var
Feryâdıñdan ne kârın var
Dokunma gönlüme bülbül
Gönlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbül
- 8 Bülbülün iki yavrusu
Güle 'âşıkdır kendisi
'Aşkdır onun efendisi
Dokunma gönlüme bülbül
Gönlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbül
- 9 Söyleyen bunu Fâ'ik'dir
O da güle 'âşıkdır
Ötme ciğerim yanıkdır
Dokunma gönlüme bülbül
Gönlüm gamlı yaralıdır
Yakma yüreğimi bülbül

158

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Öyle bir renge boyandım kimseler âgâh değil
Hem de bir şâha dayandım şâhlar aña şâh değil
- 2 Öyle bir dert beni aldı ki devâ bulunamaz
Aradım ağyâr içinde kimse hayır-hâh değil
- 3 Añladım bu derde dermân yârdadır ağyârda yok
Pür-ziyâ eden cihânı hurşîd ancak mâh değil
- 4 Mu'tekif ol dediler dükkân-ı 'aşkda her nefes
Kârgah 'aşksız oldusa ol 'âlî mansıb câh değil
- 5 Ger muhabbet tuzu ekilmez ta'âm-ı tâ'ate
Ne halâvet ola ondan maksadı kim Allâh değil
- 6 Maksadına göre olur me'cûrunda dâ'imâ
Mu'tekîd olmazsa bir kul gitdiği râh râh değil
- 7 İ'tikâdsızlık eder ibtâl-i 'amel bendeyi
Mu'tekidiñ her günâhı *Fâ'ikî* günâh değil

159

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olsa sûd 'âlemde göñlüm mâ'il-i Allâh'dır ol
Her müdâm dergâh-ı dildâr vâsıl-ı Allâh'dır ol
- 2 Her seher olur du'âlar resm-i kâmilidir âhım
Hem o kâr-ı kâmilîñ dildâra dilde râhdır ol
- 3 Olmasa va'd u keremiñ her dem-â-dem dil olur
Meshûruñ oldum *Fâ'ik* dildâr u gümrâhdır ol

[113]

160

- 1 Gördüğün dilbere etme iltifât
Etseler de dürlü dürlü nâz göñül
İşitdiğin her sadâyı dinleme
Çalsalar da her taraftan sâz gönül

269

- 2 (...)
 (...) ¹⁹⁹
 Yıkıldı gördüğün yüce sarâylar
 Nerde kaldı gölde yüzen kaz gönül
- 3 Gâh serçe olursuñ korkarsıñ hilden ²⁰⁰
 Gâh bülbül olursuñ gitmezsıñ gülden
 Keklikler ürkündü şu karşı çölden
 Yetiş ardı sıra şahan bâz gönül
- 4 Esrâr-ı Hudâ'yı fâş etmek olmaz
 Her dermân arayan devâyı bulmaz
 'Ârifler dünyâda her vakit gülmez
 Hep zîr ü bâlâdan gel geç vaz gönül
- 5 *Fâ'ikî* firkatde ağlayup gezer
 Hasretiñ kılıcı bağrımı ezer
 Dünyâya sarılan gün olur bezer
 İster çokça yaşa ister az gönül

161 ²⁰¹

162

- 1 Daraldıñ mı gönül sen bu işlere
 Hiç bahâ olur mu bu cünbüslere
 Bakdıñ mı bâğçede güzel kuşlara
 Öter Allâh Allâh deyüp dönerek
- 2 O güzel gözüñden akıtma yaşı
 Yeter taşdan taşa çaldıñ bu başı,
 Gösterme 'âşıka o kara kaşı
 Öldürür kendini hançer bilerek
- 3 Yazık değil midir şu genç 'ömrüme
 Vücûdum ser-te-ser boyandı gama
 Hasret hançerini çekdi sîneme
 Hem öldürdü hem de öldü diyerek

¹⁹⁹ Burada iki mısra atlanmış olmalı. Zira bend eksik kalıyor.

²⁰⁰ Kakule bitkisi.

²⁰¹ Bu şiir daha önce 43. Şiir olarak da gelmişti. Bu yüzden buraya almadık.

- 4 Evvel gelenlerden kimse kalmadı
Soñra gelenler de işi bilmedi
Şimdi gelen kan ağladı gülmedi
Bozuldu bu dünyâ böyle giderek
- [114]5 Felek beni ilk sabâhdan uyardı
Çekdi hançerini câna dayadı
Gün doğmadan kızıl kana boyadı
Bağrım kebâb etdi gitdi gülererek
- 6 Güldürmedi gül yüzüne bakdırdı
Öldürmedi câna çengel takdırdı
Bildirmedi kanım yâre akdırdı
Ohşadı *Fâ'ik*'i urdu severek

163

- 1 Gelmeye gelmeye yanıma dilber
Gitdi âşinâlık şimdi yâd olduñ
Görmeye görmeye 'âşıkñ server
Unutduñ fakîri dili şâd oldun
- 2 Bilmem kimler ile ülfet edersin
Terk edüp 'âşıkñ nere gidersin
Ben ağlarım ancak sen cevri edersin
Ben harâb oldukça sen âbâd oldun
- 3 Hasretiñ derdinden ağladım yandım
Her ne dediñ ise oña inandım
Tövbe olsun düşman sözüne kandım
Beni gam sardıkça sen âzâd oldun
- 4 Gözümden yaşını gel yeter dökdüñ
Kocaltdıñ âhiri belimi bükdüñ
Ezdiñ cesedimi damarım sökdüñ
Şîrîn olduñ beni de Ferhâd etdiñ
- 5 Bilürem 'âşıkñ sorarsın hâlin
Meftûnudur ehl-i cihân cemâliñ
Çeker ârzûsunu 'âlem visâliñ
Sâyeñde *Fâ'ikî* şehzâdlı etdiñ

164

- 1 Dertli gönül seni nidem neyleyem
Sen de benim için ağlar gezersiñ
Bu bendeki derdi kime söyleyem
Yoksa cânânıma mektûb yazarsın
- 2 Âh etdikçe ciğerlerim kan olur
Söylesem derdimi dil sûzân olur
Ölürsem yoluñda güzel şân olur
O güzel eliñle mezâr kazarsın
- 3 Kimse bilmez benim derdim nerede
Ezilmiş vücûdum gâyet korada
Sen de bir sultânsiñ beni murâda
Yetişdir efendim gelüp gezersin
- 4 Gönül her cihetden ararım yâri
Ulaşdır yârime bu âh u zârı
Bu cevr ü cefânıñ var baña kârı
Bir gün olur sen de benden bezersiñ
- [115]5 Görünmez gözüme mâl ile emlâk
Başımda devr eder bu çarh-ı eflâk
Çokları elimden etdi yaka çâk
Sen de muhabbeti birgün bozarsın
- 6 Her sırr u esrârım şâhıma 'ayân
Gönül bu derdime ancak sen dayan
Her hâlimi saña edeyim beyân
Tahammül etmeyüp belki azarsın
- 7 Derdi ben çekeyim sen cefâsına
Yâri ben seveyim sen safâsına
Ben bir cân borçluyum sen edâsına
Kefil ol *Fâ'ikî* beni üzersiñ

165

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ben muhakkak yâre gitmek isterim yollar kesik
Bir haber almak dilerim çâresiz teller kesik

- 2 Yandım ağladım zâr etdim dağdan aşmak istedim
Vardım âhir gördüm ol dağ üzre hep yeller kesik
- 3 Râhat olmadım görem diye yârî tâ rûz u şeb
Pervâz etmek istedim kırık kanad kollar kesik
- 4 *Fâ'ik* ister vuslat-ı yârini yâr ondan kaçar
Dağ u sahrâ bâğ u bâğçe bahr u ber çöller kesik

166

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Yakup sînemi boş nây eyleyen yâr sen değil misin
Beni i'zâr edüp tebcîl eden yâr sen değil misin
- 2 Dahi ez-her-cihet terzîl edüp 'âlemde hor etdiñ
Beni 'âleme rüsvây eyleyen yâr sen değil misin
- 3 Yüceldüp kadrime her bir taraftan kıymetim 'âlî
Yine tahkîr edüp vây eyleyen yâr sen değil misin²⁰²
- 4 Urup başıma gürzüñ hâki al kan eyleyen sensiñ
Koyan başıma tâc-ı 'izzeti yâr sen değil misin
- 5 Görüp mahbûb cemâliñ 'aklını zây eyleyen sensiñ
Cihânıñ lezzetin *Fâ'ik*'e veren sen değil misin

167

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Saña hamd u senâ olsun beni bu derde dûş etdiñ²⁰³
Mâlim aldıñ hâlim aldıñ gönül hayretde hış etdiñ
- 2 Neler geldi bu başa kim değildir ta'bîri kâbil
Ne kanlar yutdu bu gönül dolu hâneği boş etdiñ
- 3 Coşup deryâ gibi dertler hücûm etdi gelüp *Fâ'ik*
Nihâyet kurtulamadım gamı keskince kuş etdiñ

²⁰² "idüp" metinde "eyleyüp" şeklindedir. Ancak vezin gereği "idüp" olması gerekir.

²⁰³ Bu mısraın ilk kelimesi olan "saña" metin tamiri amacıyla sonradan eklendi.

168

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kimseniñ her bir murâdı üzre devr etmez felek
Mâlik olsañ her neye bir gün gider çekme emek
- 2 Mülk ü millet tâc u devlet bu cihân olsa seniñ
Parlayup bir kez gider mânend-i deryâda semek
- [116]3 Bahr-i dilde dürr ü mercân çalınan çevgâna bak
Mâh-ı Ken'ân'ı gözet şimdi semâyı etme terk
- 4 Gevher-i yektâ gibi sûzâna bu göñlüm benim
Te'vîl olmaz kâl ile hâl ey beğim gel etme şek
- 5 Perde-i benliği hetk eyle bilesiñ nefsiñi
Gide cehliñ eresiñ esrâra ey sîmâ melek
- 6 Çakma 'aşkıñ çakmağın gizle o dil kalb içre kim
Nitekim Hak gizlemiş sebze dıraht nâr içre tek
- 7 Put-perest olduysa dil sahrâ-yı firkatde cüdâ
Galak²⁰⁴ olur bâb-ı Cinân bir gün eler seni elek

169

- 1 Ne esrârım varsa cânım efendim
Söyleme kimseye sîneñde kalsıñ
Dostlara atacak okuñ var ise
Atma gel efendim kemânda kalsın
- 2 İylik eliñ uzat dest-i bediñ çek
Kulûb-ı mahlûka iylik tohmuñ ek
A'lâ ednâ o yüz, olsa da yersek²⁰⁵
Taltîf et efendim cihânda kalsın
- 3 Her kim saña kemlik ederse gözüm
Sen oña iylik et işit bu sözüm
Söyleme bir ferde senden hoş özüm
Pinhân et dehânda zebânda kalsın

²⁰⁴ Galak: Kilit.

²⁰⁵ Yersek: Maymun iştahlı; kolay beğenmeyen. (Derleme Sözlüğü, C. XI, Ank. 1993, 4254)

- 1 Garîbler gurbetde gezer hasretle
Rençberler çalışur dürlü mihnetle
Ehl-i günâh bir gün biñ nedâmetle
Gezer ağlayarak heyvâh diyerek
- 2 Kâzibim ağyâra sâdıkım saña
Mülhakım herkese lâhikim saña
Hem gayra ma'şûkam 'âşıkam saña
Bâ-i kaseim ile *bi'llâh* diyerek
- 3 Severem mahlûku râzıkı içün
Cümle kâ'inâtı hâlîkı içün
Fıskına buğz etsem fâsıkı içün
Hubbu fi'llâh buğzu fi'llâh diyerek
- 4 Sâ'ilem kapuñda ey hayr-hâhı
Eylerem rûz u şeb anda ferâhı
İşitdim sen gibi bir sahî şâhı
Geldim saña *şey'en li'llâh* diyerek
- 5 Reh-revân olmakda yorulдум kaldım
'Âşk dersini ancak 'âşıkdan aldım
Bahr-i muhabbete zevrakım saldım
Eder yârim 'atf-ı nigâr diyerek
- 6 Göñül ağyârını kaldırmış atmış
Dünyâyı 'izzetle ehline satmış
Dediler cânânıñ uykuya yatmış
Sesledim o yâre ey mâh diyerek
- 7 Ehl-i dünyâ almış lezzeti mâlî
Kıla sîm ü zer ehl-i hayâli
Ehl-i nârdır demiş var mı vebâli
Geçer 'ömri *Fâ'ik* bir râh diyerek

171

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Yeter yandıñ uyan ey bağı yanık
Uyanık dur uyanık dur uyanık
 Hakk'ıñ esrârına ol sen de tanık
Uyanık dur uyanık dur uyanık
- 2 Bırak ârzû-yı nefsi Hazret'e kaç
 Seherde oku Kur'ân ola ser-tâc
[117] Âh ol mevt olan uykudan gözün aç
Uyanık dur uyanık dur uyanık
- 3 Geceler subha dek yatdıñ uyuduñ
 Küçük idiñ yeter artık büyüdüñ
 Yetişür subha dek Fâtmâ'yı sevdiñ
Uyanık dur uyanık dur uyanık
- 4 Uyanık her şeyi idrâk ederler
 Uyanık dîdeler çok kâr ederler
 Uyanıklar hemân Hakk'a giderler
Uyanık dur uyanık dur uyanık
- 5 Uyuma uyanık ol Fâ'ik yârıñ sev
 Kazansıñ ağyâr olan gendüm-i cev
 Bırak gel râhat-ı dünyâyı velev
Uyanık dur uyanık dur uyanık

172

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Cihângîrsiñ güzellikde efendim
 Kamu işiñ her ahvâliñ beğendim
- 2 Baña la'l ü lebiñdir bal u şeker
 Mübârek nutk-u pâkiñ oldu şeker
- 3 Medîne-i Münevvere'de mâl-dâr
 Yetîme mâh-cemâl fer verdi ey yâr
- 4 Ben ancak geceler kâ'im olanı
 Ahram gündüzün sâ'im olanı

276

- 5 Benim mihrim budur ancak biliñ siz
Bu olmazsa eğer boş oluruz biz
- 6 Nihâyet aldı yiğit işbu kızı
Peygambere söyledi işbu sözü
- 7 Kıyâm ile sıyâmıñ görmedik biz
Boş olmadık mı bundan buyuruñ siz
- 8 Dedi yiğit, ki sen buyurmadıñ mı
Ey Allâh'ın Resûlü demediñ mi
- 9 Yatsı öğle sünnetini dört kılan
Gece kâ'im gündüzdür sâim olan
- 10 Evet, dedim, buyurdu Hak Resûlü
Yiğit terk etmedi aslâ bu hâli
- 11 Boş olmazsıñ dedi kıza peygamber
Hukûku bende ma'fûv dedi server
- 12 Öğrenmiş dinlemeklikle nasîhat
Kurtardı ehlini dünyâda elbet
- 13 Ki menzil-i hakîkat ister iseñ
Refik et 'aşkı şevki diler isen
- 14 Nefsi toprağa kalbi suya dönder
Tevâzu'la gidenler olalar sîm ü zer²⁰⁶
- 15 Bu *Fâ'ik* bendesine eyle rahmet
Şefâ'at eylesin hem de Muhammed

[118]

173

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Cihân âteşlere yansa yanacak kibritimiz yok
Bu yer gök tâ'atim olsa Hak'a yarar işimiz yok
- 2 *Deli* derler fakîriñ sözüne, zenginlere *belî*
Berây-ı maslahatdır 'âlimiñ 'âlemde gavgâsı yok

²⁰⁶ Vezin, hece fazlasından dolayı bozuk.

- 3 Çamaşır yudu bir zât sermedi bâğçe duvârına
Rızâ vermez ki belki sâhibi der teşvîşimiz yok
- 4 Ağaca asmadı belki kırılır dalı budağı
Çayıra sermedi hayvândan otu ma'lefirmiz yok
- 5 Alup onu arkasına kurutdu giydi ey *Fâ'ik*
Hak'ı böyle arar var mı zamânda hâzırımız yok
- 6 Gücenme nâzır-ı sâmi' sözüm taksîme 'â'iddir
Şükür yemesi hôş ammâ öğüdecek dişimiz yok

174

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Gül bâğçesiniñ bülbülüym yüzüme bir bak
'Aşk ile memnûn değilem etme de cak cak
- 2 Bir pîre tevessül edeli ehl-i tarîkim
Dâ'imâ ki vird ü zebânım demede Hak Hak
- 3 Yetmez mi cânım bunca karañlıkda kalışım
Bu oldu ricâm pîrime şu şem'ayı yak yak
- 4 Ta'rîf edeyim bâri siyâh kaş ile gözü
Kırmızı dudak yanakları ruhları ak ak
- 5 'Ârife öğretme *Fâ'ik* 'irfân-ı usûlü
Yâr zülfünü cehd ile göñül gülüne tak tak

175

- 1 Bâğda şu bülbüller ne hoş öterler
Devâsız derdime bir dert katarlar
Göñül mahbûbuna çok söz atarlar
Dökdürürler gözlerimiñ yaşını
- 2 'Aşkîñ kitâbını okur bülbüller
Bâğda elvân elvân görünür güller
Sarmış etrâfını karavaş kullar
Seyr ederler kemeriniñ taşını

- 3 Çeşme akar gözlerimiñ yaşından
Usanmadım kirpiğinden kaşından
Yâr gel selâmım al mezâr taşımdan
Saña kurbân etdim cân u başımı
- 4 Mürüvvet değildir murâdsız ölem
Nâzlı cânânımı kabirde görem
Bülbülsüz bâğçede şimdi bir gülem
Bir gün ölür, derler bulduñ eşini
- 5 Perîşân hâlimi herkes de görür
Hüsnünüñ gürzünü *Fâ'ik'e* urur
Bir zamân gelir ki karşıñda durur
Seyr edersin kirpiğini kaşını

[119]

176

Müstefîlâtün

- 1 Bezl eyle varıñ
Kasd eyle yâriñ
Taht-ı hünkârıñ
Allâh bize bes
- 2 Yumma gözüñü
Pâkla özüñü
Gel tut sözümü
Allâh bize bes
- 3 Geldim gideyim
Mâlî nideyim
Hergün diyeyim
Allâh bize bes
- 4 Gayrı atagör
Yâri tutagör
Hergün ötegör
Allâh bize bes
- 5 Dostlara derim
Düşmâna demem
Başka şey bilmem
Allâh bize bes

- 6 Gel ey pederim
Fâik'im derim
 Tekrâr ederim
Allâh bize bes

177

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Öteydim 'andelîbveş nice sende hazret-i Hayyât
 Mürîdine olup müzdâd-ı rahmet şefkat-i Hayyât
- 2 Gezer sâlikleri etrâf-ı eknâfda açık gâyet
 Hemân bendesine değil 'umûma re'fet-i Hayyât
- 3 Ki her kim türbesine bir nazar kılsa muhabbetle
 Anuñçün der-'akab el-ân hâzırdır ülfet-i Hayyât
- 4 Geçerken her kim ihlâs fâtiha okursa ol zâta
 Umûruñ müsta'în olsa yetişir hemi de Hayyât
- 5 Hemân devlet külâhın örtdü başına o sultân kim
 Yiyüp içüp berâber hem bulundu sohbet-i Hayyât
- 6 Teşekkür eyle *Fâ'ik* sen olup bendesine bende
 Deriz ânında hâdimiñ ki içdik şerbet-i Hayyât

178

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Yücelme Hakk'a karşı dil keser bir gün başıñ mikrâs
 Kader mikrâs gibidir bil keser gözde kaşıñ mikrâs
- 2 Zuhûr iledir *emr-i kün* ne kadar varsa eşyâ çok
 Tamâm olunca hem 'ömrüñ keser mezâr taşıñ mikrâs
- 3 *Fâ'ik* bülbül yâri güldür nedir hak nefesine bildir
 Seniñ sözüñle değildir keser her bir işi mikrâs

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Doğradı bağrım kebâb etdi seniñ yan bakdığın
Süryüp eyledi esîr gerdâna zülfün takdığın
Nûr-ı çeşmimi akıtdı yıldırım-veş çakdığın
Allâh Allâh bu ne dertdir olmadım bundan halâs
Cân saña kurbân habîbâ kes başım zülfünden as
- 2 Gözleriñ yumup açarsañ dökülür dürdâneler
Şemşîr-i hüsnün dayanmaz dayanır merdâneler
Ehl-i derd bir kez yüzün görse olur handâneler
Allâh Allâh bu ne dertdir olmadım bundan halâs
Cân saña kurbân habîbâ kes başım zülfünden as
- [120]3 Dağıdup zülfün o mâh yüze güzel etdiñ hicâb
Kaldır Allâh'ı severseñ doğsun ondan âfitâb
Cânım almak maksadıñsa işte al budur hesâb
Allâh Allâh bu ne dertdir olmadım bundan halâs
Cân saña kurbân habîbâ kes başım zülfünden as
- 4 Sen safâ içinde zevk eylersiñ ammâ bizde yok
Gam keder renc ü belâ derd ü elem bizlerde çok
Vuslatıñ erzânî kıl bize veyâhud kabre sal
Allâh Allâh bu ne dertdir olmadım bundan halâs
Cân saña kurbân habîbâ kes başım zülfünden as
- 5 Gözleriñ oynatma belki 'arş u kürs olur harâb
Yıkılır arz u semâ tenler çürür olur türâb
Vuslatından kıssa Fâ'ik olmasun zannı serâb
Allâh Allâh bu ne dertdir olmadım bundan halâs
Cân saña kurbân habîbâ kes başım zülfünden as

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hakk'a gitmezse ayağın kes de yol üstünden as
Hakk'ı etmezse kabûl al kilse²⁰⁷ kapusundan as

²⁰⁷ Kilise.

- 2 Dil ki zikr etmezse Allâh'ı kesüp eyle kebâb
Götürüp onu efendim aç sineñ göğsünden as
- 3 Bir göñül Hakk'ı tefekkür eylemezse güç olur
Eyle istiğfârı *Fâ'ik* göñlü yâr zulfünden as

181

- 1 Mevlâm saña 'ömür versin efendim
Al şu kılıncımı şu çividen as
Eridim derdinden yandım tükendim
Hayâl oldum zulfün çengelinden as
- 2 Üftâdeye çokdur bilürem lutfuñ
'Âriflere yokdur va'dinde hulfuñ
Bu kadar mahlûkât muhtâc-ı zulfuñ
Beni de hiç değil bir telinden as
- 3 İns ü cin melâ'ik hüsnüñ muhtâcı
Vuslatıñ dermânı derdim 'ilâcı
Garîb bülbül oldu bugün salâcı
Dertli *Fâ'ik*'i gülün dalından as

182

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 O nâzik penbe-veş destîñ bugün elmas tarak olmuş
Ki tez tez tarayup zulfuñ cilâsı şımşırâk²⁰⁸ olmuş
- 2 Ne Nemrûd iddi'âsı hoş ne boş da'vâsı Şeddâd'ıñ
Bularda var çok hikmetler bilenîñ yüzü ak olmuş
- 3 Yiyüp içüp konup göçmek değil maksad bu gelmekden
Nevâhî at evâmir tut rızâyı bul ki fâk olmuş
- 4 Yazık 'ömrüm zevâl buldu perîşândır göñül şimdi
Birgün derler *Fâ'ik* öldü çürümüş hem toprak olmuş

²⁰⁸ Şeb-çerâğ Taşı: Gece çıkışı, geceleyin parlayan yakut veya inci. (Pala: ADŞS, 2004, İstanbul: Kapı Yay., 422)

[121]

183

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Hicâbı kaldırup yüzden cemâli âfitâb olmuş
Ne hâsıl böyle bir sözden görenler hep harâb olmuş
- 2 Kehil etdi mi kara gözleriñ süzdükçe bir yana
Ne kıymet olduğıñ Hak defterinde hep hesâb olmuş
- 3 Kamaşır çeşm-i Münker gül cemâle bakmak isterse
Sönüp 'aşkı çürüyüp cism ü cânı çün türâb olmuş
- 4 Ne 'izzetdir yüzüñ göre hemân maksûduna ere
Gubâr-ı pâya yüz süre diye ciğer kebâb olmuş
- 5 Gidince kûy-ı maksûda erince Beyt-i Ma'mûr'a
Gelince 'aşk-ı mev'ûda yazılmış bir kitâb olmuş
- 6 Diler Fâ'ik göre yüzüñ işide añlaya sözüñ
Atup 'aşk oduna özün ciğer kanım kebâb olmuş

184

- 1 Şu şehîd olan 'âşıkıñ
Cânı cânâna karışmış
Yâr içün ölen sâdıkıñ
Derdi dermâna karışmış
- 2 Dağlarıñ başı serindir
Gel gidek Allâh kerîmdir
'Aşkıñ deryâsı derindir
Bahr-i 'ummâna karışmış
- 3 Şu karşı su akan dağıñ
Değildir ceylân yatağıñ
Görünen şu bâğçe bâğıñ
Gülü reyhâna karışmış
- 4 Görünen şu kara gözler
Bakanıñ yüreğı sızlar
Bütün şu câriye kızlar
Bugün sultâna karışmış

- 5 Müslümânın namâzı beş
Kılacak yaz bahâr güz kış
'Anâsırda olan âteş
Fâ'ik 'Osmân'a karışmış

185

- 1 Yeter çok çalışdın yapdın dünyâyı
Biraz da uhrâyı yap yavaş yavaş
Yüzün dön cennete bırak suğrâyı
Tezyîn et kübrâyı gel yavaş yavaş
- 2 Yüz döndür cennete yaklaşma nâra
Zevk ü safâñ ara yapış bir kâra
'Aklı olan düşmez âh ile zâra
Arar bir yârini bil yavaş yavaş
- 3 Yazık şu dünyâya 'ömrün sarf etdiñ
Nefs ile şeytânın peşine gitdiñ
Deseler îmânla 'ameli netdiñ
Hazırla cevâbın sen yavaş yavaş
- 4 Bir gün olur senden sorarlar çok şey
Nerde kaldı derler mahbûb ile mey
Getir tanbûruñu kemân zurnâyı
Bunların hesâbın gör yavaş yavaş
- 5 Hesâba çekerler inceden ince
Deveye denk olur za'îf karınca
Ejderhânın karnı sudan doyunca
Çekilüp hücrine²⁰⁹ gör yavaş yavaş
- [122]6 Herkesiñ etdiğın âhir sorarlar
'Adâlet mîzânın anda kurarlar
Bunda halkı yoranları yorarlar
Gel derler 'azâba düş yavaş yavaş
- 7 O turna sıfâtlı sâkî nerede
O kemân ebrûlu gül-fem nerede
O gül yanak zülfü pür-ham nerede
Göster bunlar kimdir yâr yavaş yavaş

²⁰⁹ Hücresine.

- 8 *Fâ'ik* gel sen de selâmet iste
 Kolay gitmek için hazret-i Dosta
 Perîşân vücûduñ rûhuñ pek hasta
 Artık yâre 'azm et git yavaş yavaş

186

- 1 Görem yârîñ yaylasını
 Geçmiş gitmiş izsiz kalmış
 Çekdim yüz biñ belâsını
 Yine derler dertsiz kalmış
- 2 Bulamadım yâr izini
 İşidemedim sözünü
 Görmedim çokdan yüzünü
 O yâr mürüvvetsiz kalmış
- 3 Vay derdim deyüp ağladım
 Göñlümü yâre bağladım
 Her cihetini añladım
 Derûnum zahmetsiz kalmış
- 4 Dert çekmeğe Eyüb miyim
 Zâr etmeğe Ya'kûp muyum
 Mecnûn'ı ben mesbûk muyum
 Derler baña yurdsuz kalmış
- 5 Gelsiñ dediler *Fâ'ik*'a
 Baksañ ciğeri yanığa
 Geceleri uyanığa
 Derler ki râhatsız kalmış

187

- 1 Sabâhdan bir mahbûb yanıma geldi
 Dedim nerelisiñ ağlarken güldü
 Âh u enîn etdi gül beñzi soldu
 Derdi var derdimden ziyâde imiş

- 2 Dedi bu sevdâya sende mi düşdün
Bu sessiz gavgâya sen de mi düşdün
'Aşk tahrîk eden kimdir görüşdün
Bildiñ 'aklı çalan pür-'âde²¹⁰ imiş
- 3 Dedi görmemişdim böyle maslahat
Olmadım dünyâda bir lahza râhat
[123] Ver kurtul dediler cânı 'âkıbet
Hayât o dilberden bir bâde imiş
- 4 Dedi 'âşık mısıñ ma'sûk u mahbûb
Matlûba tâlibim tâlibe matlûb
Dedim câzibeli çeşmiñ pek mergûb
Dedi o dilbere recâda imiş
- 5 Dedim tatlı dertdir bu 'aşkıñ derdi
Bunu Allâh Peygamber de severdi
Cânım câna yetişmeğe iverdi
Bunuñcün dü destim du'âda imiş
- 6 *Fâ'ik*'i arkadaş et bu bâzârda
Birlik bulunalım bu kesb ü kârda
İkimiziñ meyli bir olsun yârda
Dilden o dildâra ifâde imiş

188

- 1 Oturmuş ağalar bir diz üstüne
Hoş geldiz cümleñiz baş göz üstüne
Her şeyi bağlarlar bir söz üstüne
Bağla gel diliñi 'âşık arkadaş
- 2 Mercimek döküp de aş edebilmem
Rastıkla dilbere kaş edebilmem
'Âcizim 'ârifle baş edebilmem
Bağla gel diliñi 'âşık arkadaş
- 3 Böyle meclisleriñ benim hâdimi
İşitsiñ ehîbbâ dil feryâdımı
Ma'nevî sorarmış *Fâ'ik* adımı
Bağla gel diliñi 'âşık arkadaş

²¹⁰ Çok sayıda. Sayılamayacak kadar çok.

189

- 1 Yine yandım ben o yâriñ nâzına
Cânım atdım cilvesine sûzuna
Girmek ister idim yâriñ gözüne
Şimdi durmaz karşımızda bir nefes
- 2 Darılmış mı yoksa nâz mı bilemem
Göñül doldu gamla daha gülemem
Yaşım akar mendil ile silemem
Zindân oldu dünyâ belki bir kafes
- 3 Gök üstüme sanki bugün yıkıldı
Cânım yandı ten ezildi yâr geldi
'Aceb der mi 'âşıkım nerde kaldı
Ya gelsiñ de yâ da gel başımı kes
- 4 Hayâliñ giderse eğer karşımdan
Fâ'ik geçdi uykusundan aşından
Göñlüm âhı çıkar ise başımdan
Keçe külâh dayanır mı yanar fes

[124]

190

Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

- 1 Ey bağıryanık gel ol uyanık
Kana boyanık hançer-i zülfüñ
- 2 'Ömrümün varı cânım karârı
Cihân hünkârı bedî'ü'l-cemâl
- 3 Ey benim cânım nâzlı cânânım
'Aşkında yanım²¹¹ bir kez baña cân
- 4 Netîce-kelâm nihâyet-merâm
Maksad ez-makâm yok misli anın
- 5 Mahbûb-ı cihân âfet-i devrân
Bir karış gerdân elmas bedenli

²¹¹ yanayım.

- 6 Tırnağı sadef dişler incü harf
Gez bak her taraf misli bulunmaz
- 7 Hokka dehânı tutdu cihânı
Kühl-İsfahân'ı çekmiş gözüne
- 8 Ol kalem kaşlı siyâh zer saçlı
Şem'a sirâçlı çekme birden hoş
- 9 Gözleri mekhûl her hüsnü mahmûl
İhsânı mebzûl çağırın cânı
- 10 Sıfat-ı merdân misâl-i arslan
Ey Fâ'ik Osmân iste şefâ'at

191

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Doğdu ol Hakk'ın Habîbi beğleri mülkden sürer
Şâhı ve emîr ne kadar var ise server-i nâs
- 2 Kâfiriñ dîn defterini 'âkıbet bu zât durer
Mültefit bir dilberi sev et nûrundan iktibâs
- 3 Ol kadar indi melekler Ka'be'ye yol oldu nûr
Yedi gök kapıları açıldı şark garb bî-kıyâs
- 4 Yedi gün arası doldu tekbîr âvâzıyla hem
Bu güzeliñ sevdâsından çekdiğim yok iltimâs
- 5 Cân u baş kılar hazer târâc olusar hânûmân
Sevme ol hûbu saña yok fâ'ide Fâ'ik esâs

192²¹²*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*

- 1 Revân olur dü çeşmim yaşı bir dilberi görünce
Süzer gözün çatar kaşın kaçır benden gir²¹³ atlâsı

²¹² Vezinde sıkıntılar var.²¹³ Giyer.

- 2 Olunca hüsnüñe hayrân içinde od yanar her dem
Ne güzel nakşı Nakkâş'ın nemâ bulur yeşil atlâsı
- 3 Muhâlif rûzigâr esince oynamaz mı deñizler
Sezâ-yı merhamet mi olmadım bilmem giyem atlâsı
- 4 Kılı kırk kerre yarmadıñ kemâl ince değıl midir
Gel ey *Fâ'ik* sen ol 'âşık hakikat melbûs ol atlâsı

[125]

193

- 1 Ne ararsın bende hûn-rîz zâlim
Kurduğun tuzağı niceler 'âlim
Âh u enîn eder her bir mezâlim
Yâr giyinmiş bugün bir gevher libâs
- 2 Nice mazlûmları dâma bıraktıñ
Zülfün kemend edüp boynuna takdıñ
Niceleri 'aşkıñ nârına yakdıñ
Âheri giydirdiñ bî-eser libâs
- 3 Her taraf kamatdıñ²¹⁴ ezdiñ 'uşşâkı
Doğduğuna nâdim etdiñ füssâkı
Dolaşanlar enfüs ile âfâkı
Giydi yâr yanında misk 'anber libâs
- 4 Yazık değıl midir şu genç civânlar
Yârsiz kaldık deyü rûz u şeb ağlar
Hasret-i hicrândan yüreğün dağlar
Eğnine giymişler bir asfer libâs
- 5 Cihânı ser-te-ser hüsnün kapladı
Felek bağrımıza hançer sapladı
Sen sepdiñ elmâsı *Fâ'ik* topladı
Netice giyseydi bir ahter libâs

194

Müstefîlâtün Müstefîlâtün

- 1 Gül renkli dilber bûy misk ü 'anber
Hûbâna rehber ver bir dolu tas

²¹⁴ Kama-: Çivilemek, perçinlemek, çakmak.

- 2 Ey Hakk'a dehân cânlara sen cân
Cihâna sultân *ver bir dolu tas*
- 3 Bir Rüstem-vâri şahsa süvârî
Sür'atle sârî *ver bir dolu tas*
- 4 Ey serv-i revân sen halka çobân
Sâkî-yi cihân *ver bir dolu tas*
- 5 Yaram derindir Allâh Kerîmdir
Rahmân Rahîm'dir *ver bir dolu tas*
- 6 Yoruldum yatdım 'âr nâmûs atdım
Yeter gözetdim *ver bir dolu tas*
- 7 Sen kıl şefâ'at edeyim râhat
Sardı harâret *ver bir dolu tas*
- 8 Yatdım uyandım içmedim kandım
Rahm eyle yandım *ver bir dolu tas*
- 9 Âteş yandırmaz ayran kandırmaz
Sular söndürmez *ver bir dolu tas*
- 10 Fâ'ik figânda yangını cânda
Yandı dehânda *ver bir dolu tas*

[126]

195

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Resûlün rengi gâyet ağ güzel kırmızıya mâ'il
Mübârek cismi çok berrâk idi ahsen latîf der-heves
- 2 Mübârek re'siniñ büyüklüğü gâyet 'adâletce
Tırâş etdirdi üç def'a bütün başını ey Firdevs
- 3 Salıvermişdi saçını bu evciñ ma'adâsına
Sürerdi yağ tarardı gün aşırı olmadı me'yûs
- 4 Mübârek saçı ne kıvrıcığ idi ne de düz idi
Müdevver vechi altı vâsi' idi şöyle bil da'bûs
- 5 Sakalı sık siyâh gîsûları yumşak ne sert idi
Keserdi kabzadan fazlasını Fâ'ik gel eyle bûs

- 6 Uzun kirpikleri gâyet siyâh kaşlar mukavvesdir
Keser bıyıklarıñ tez tez güzel burunlu ten takdis
- 7 Mübârek dişleri seyrek dahi ol dişleri berrâk
Siyâh gözlü beyâz içinde kırmızı yanak takdis
- 8 Tamâm gözüyle bakardı nereye baksa o Mefhar
Göz ucuyla diğér bir yere bakmazdı nazar takdis
- 9 Omuzları büyük gerdânları ak göğsü vâsi'di
Göğüsle batnı düz idi budur *Fâ'ikî* zî-takdîs
- 10 Boyu uyluğu sâkı cümlesi tünd ü kavî idi
Göğüsden batnı bir hat ince kıl vardı ki mukaddes
- 11 Kemikleri olup iri vücûdu nûr mücessemdir
Mübârek dest pâynınıñ ayası vâsi'di mukaddes
- 12 Uzun mehzûn mübârek esbakı gevherleri vardı
Asılmış kirpiğiniñ uçlarında dâne mukaddes
- 13 Mücessem nûr gibi göğsüyle karnı hâlîdir mûydan
Ne za'îf ü ne de etli münevver cismi mukaddes
- 14 Şefâ'at bâbını bekle yarın bâ y gedâ ey yâr
Dirîğ etme bu ümmetden *Fâ'ik* der bâdı mukaddes

196

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ol kemân-ebrû beni öldürmeğe çün kasdı var
Ağlayup yalvarırım etmez kabûl ol hayr-ı nâs
- 2 Sen beni bir derde koyduñ ki onuñ dermânı yok
Ağladım âh eyledim yandım tutuşdum hayr-ı nâs
- 3 Getirir çok yâda dilber şem'a-i şevkiñ seniñ
Rûhumu müjgân ucunda ihtizâz et hayr-ı nâs
- 4 Kûh-ı sahrâda neler var sen gönül billûrusuñ
Zîr-i hâkde taht-ı dâmda sad-hezâr var hayr-ı nâs
- 5 Sırr olup esrâr-ı Hakk aramazız bi'l-kül tamâm
Himmet etseñ *Fâ'ik*'e her nerde varsa hayr-ı nâs

[127]

197

- 1 Ağalar bir şey'e ta'accüb etdim
Bu harb-i 'umûmî nerede kaldı
İntizâr ederek kocaldım kaldım
Bu sulh-ı 'umûmî nerede kaldı
- 2 Bu harb-i 'ummûmî kocalttı bizi
Yıktdı gönlümüzü kör etdi gözü
Ne siz bizi bildiz ne bizler sizi
Bu hüzn-i 'umûmî nerede kaldı
- 3 Yan yan gezer herkes murâdlar nedir
Ağlarken fakîrlar bu şâdlar nedir
Bu kadar masârif îrâdlar nedir
Bu kesb-i 'umûmî nerede kaldı
- 4 'Akıl kabûl etmez devlet işini
Eflâtûn da bilmez şâh gidişini
Veresi eyledi şimdi peşini
Bu 'akl-ı 'umûmî nerede kaldı
- 5 Nedir bu insânda olan pür vahşet
Almış her birini bir dürlü dehşet
Herkes sâyesinde ediyor haşyet
Bir havf-ı 'umûmî nerede kaldı
- 6 Dağlar taşlar bu insâna gülmede
Herkes hod re'yiyle bir iş bilmede
Her taraftan biñ bir belâ gelmede
Bu hıfz-ı 'umûmî nerede kaldı
- 7 Havâdis sorulur gelüp geçenden
Zehrini panzehir edüp içenden
Hayır haber var mı konup göçenden
Bu lutf-ı 'umûmî nerede kaldı
- 8 Yetişmez mi nâsa bu kadar çille
Yetişir bir başa biñ yumruk sille
Taraftan kudretten atıldı gülle
Kerem-i 'umûmî nerede kaldı

- 9 Nasıl oldu bu dertleriñ dermânı
 Kışa kaldı rençberleriñ harmânı
 Eşkiyâlar urdu cihân kervânı
 Nusret-i 'umûmî nerede kaldı
- 10 Yâ Rabbî ne kadar günâhkâr kuluz
 Birçok hâr içinde kalmış bülbülüz
 Tevhîd bâğçesinde açmış sünbülüz
 Şefkat-i 'umûmî nerede kaldı
- 11 Elekten geçirdiñ hamd olsun nâsı
 Çoklarının söndü yanmaz çırâsı
 Bu mahlûk ekserî Hazret'e 'âsî
 Bu 'afv-ı 'umûmî nerede kaldı
- [128]12 Göz yaşı dökenler çoğalmadı mı
 Yeter artık bu dert sağalmadı mı
 Düşmân her tarafı bağlamadı mı
 Gayret-i 'umûmî nerede kaldı
- 13 Herkes bildiğini yapar bırakmaz
 Gaflet uykusuna yatmış uyanmaz
 Bakar nefsi için gayriya bakmaz
 İhsân-ı 'umûmî nerede kaldı
- 14 Neden bu mahlûkda bu râhatsızlık
 Yek diğerimize şefâ'atsizlik
 Büyükler küçüğe merhametsizlik
 Bu 'avn-i 'umûmî nerede kaldı
- 15 Az kaldı mahlûkda Hakk'a itâ'at
 Bâ-husûs eşrâfa yokdur ri'âyet
 Küçükler büyüğe eylemez hürmet
 Rahmet-i 'umûmî nerede kaldı
- 16 Düşünelim kardaş Hakk'ı bilelim
 İnsâf edüp kendimize gelelim
 Bu derde arayup dermân bulalım
 Rahmet-i 'umûmî nerede kaldı

- 17 Kesildi haberler bir sükût geldi
Cihânîñ halkını bir dehşet aldı
Her millet bir dürlü belâsın buldı
Kuvvet-i 'umûmî nerede kaldı
- 18 Herkes gözlemede nasıl olacak
Baş mı yere gelir yoğısa bacak
Bu millet-i İslâm nerde kalacak
Rahmet-i 'umûmî nerede kaldı
- 19 Alış veriş dönmez çünki bahâllık
İmtihân ediser insânı Hâlık
Ba'zılar gafletde ba'zılar ayık
Hayret-i 'umûmî nerede kaldı
- 20 Bir zil çalındı ki çankıdı cihân
Gitmedi kulakdan gürültü bir an
Dünyâ düzelmedi bozuktur zamân
Millet-i 'umûmî nerede kaldı
- 21 Herkes ticâretin unuttu gitdi
Esnâf san'atların çürütdü gitdi
Değirmenci suyun kurutdu gitdi
Hırfet-i 'umûmî nerede kaldı
- 22 *Fâi'kî* ziyâde uzatdıñ yeter
Göstemesin Allâh kim bundan beter
Müjdeci kuşları şükr olsun öter
Ruhsat-ı 'umûmî nerede kaldı

[129]

198

- 1 Bekçi çıkardılar köprüye bizi
Kürdlere satmışlar cânımızı
Seherde dökdüler al kanımızı
Çifte kör kuşunlar²¹⁵ yakdı cânımız
Dökdü topraklara kızıl kanımız

²¹⁵ "kör kurşun" kelimesi hep "kör kuşun" şeklinde yazılmış.

- 2 Ramazân gecesi sahûr zamânı
Köprünüñ başında gel gör şivânı
Bekçilerden işit feryâd figânı
Yazık oldu şu genç 'ömrümüz gitdi
Deldi kör kuşunlar gör neler etdi
- 3 Kol geldi köprüden ister ki geçsiñ
Kanımızı şerbet yerine içsiñ
Söyleyiñ terziye kefenim biçsiñ
Bir kefen de arkadaşım istemiş
O benden ileri bu baldan yemiş
- 4 Beşli kör kuşunu beynim tasını
Dağıtdı tut anam oğluñ yasını
Kesmedi zâlimler hiç arasını
Yağdı kör kuşunlar gören ağladı

199

Fırât Destânı-II

- 1 Köprünüñ başında ararım yâri
Bulamadım etdim âh ile zârı
Kime verdiñ benim gibi nigârı
Kanlı Fırât netdiñ benim ağamı
Nere gitdi bilmem sola sağa mı
- 2 Ağamı urdular köprü başında
Hayâli gitmedi hâlâ karşımda
Karalar giymişdim gece düşümde
Ağam nerde kaldıñ eve gelsene
Gelüp yavrularıñ ağlar görsene
- 3 Ağlayu ağlayu figân eylesem
Saçımı yolarak şivân eylesem
Hısım akrabâya dîvân eylesem
Kanlarıñ içinde ağam çalhadı
- 4 Cânlar mı dayanır böyle dertlere
Kor kurşun yarası bu zahmetlere
Tahammül olur mu bu mihnetlere
Ağlar gözlerimiz yaş döker her gün
Belki felek bizi şâd eder bir gün

- [130]5 Çâresiz uzandı hasret gecesi
 Bize zindân oldu firkat gecesi
 Râhat değil ancak mihnet gecesi
 Emînîm Emînîm arslan Emînîm
 Kara topraklara yaslan Emînîm
- 6 *Fâi'k*'iñ de şu derdine dokunduñ
 Destân olduñ çok dillerde okunduñ
 Şükür şehîd olduñ yıkandıñ yunduñ
 Kabrinde kan ile yatan Emînîm
 Ramazanda Hakk'a yeten Emînîm

200

- 1 Seher vakti yüzüñ tutmuş niyâza
 El kaldırmış ağlar şâhı kızlarıñ
 Kalem-i kudretle belki Hak yaza
 Beşer yazabilmez kaş u gözlerin
- 2 Gelir gözlerinden akıdır yaşı
 Hüsne kurbân eder gören cân başı
 Şavkıñ nûrlandırır dağ ile taşı
 Gökleriñ güneşi ay ve yıldızın
- 3 Dudak kızıl yâkût dişler ağ mercân
 Kaş kirpik göz siyâh memeler fincân
 Siyâh zülf ince bel ağ gerdân ey cân
 Vasf edemez insânı deli nâzlarıñ
- 4 Örükler topuğuñ bâğı bendi mi
 Bilmem perî melek hûrî kendi mi
 Boyu uzun dili şeker-kandî mi
Fâ'ik'iñ şekkeri balı sözlerin

201

- 1 İşit derdim çoğaldı
 Yine gönülüm gam sardı
 Çekdi felek hançerin
 Bağrımı deldi yardı

- 2 Yukarda bir duman var
Bilmem Kürd mü gelen var
Yine belâ yetişdi
Bulutlarda al kan var
- 3 Göñül bak gel şu dağa
Kürt gider sola sağa
Eşkîyâ hep dolmuşlar
Tilek'de bâğçe bâğa
- 4 Gözüm dedim bak saña
Kimse yok dediñ bana
Eşkîyâ gelmiş dolmuş
Tilek Sıranas Erdene
- [131]5 Kürtler ovaya indi
Söğüdlükde gizlendi
Elçi gönderdi köve
Misâfirlerimiz geldi
- 6 Kürtler etmiş tuğyânı
Bilmez şâhı sultânı
Yakın köyler yağmaya
Geldi sabî sibyânı
- 7 Sel gibi coşmuş gelir
Her ne rast gelse alır
Mâl eşyâ her şey çokdur
Kimse mahrûm mu kalır
- 8 Kadîr gecesi oldu
Kürtlerden haber geldi
Bir yandan Fırât coşmuş
Köprü yasak denildi
- 9 Kürtler yukardan gelir
Şıhlı'ya mihmân olur
Şıhlı hânedânları
Cümle selâma durur

- 10 Gel gör ki neler oldu
Encâm Şıhlı vuruldu
Görülmemiş çok haller
Bugün cümle görüldü
- 11 Ağlarım işitmezler
Kimse yardım etmezler
Kürtler talana gelmiş
Geri dönüp gitmezler
- 12 Efendim neler oldu
Şıhlı'ya Kürtler doldu
Mâl eşyâ yağma olup
Mazlûm Hüseyin uruldu
- 13 Şıhlı'da mâl eşyâ çok
Zengîn hep fıkârâ yok
Rençberler eker biçerler
Yer içer gözleri tok
- 14 Şıhlı köylerin şâhı
Feleğin mihr ü mâhı
Sefîldir ahâlîsi
Hâlık'a eyvallâhı
- 15 Ramazân geceleri
Şaşmış mı hocaları
Terâvîh nerde gelmez
Beklerler bacaları
- 16 Fırât yol ver geçeyim
Şehire mi kaçayım
Köprüleri yakmışlar
Havâdan mı uçayım
- 17 Şıhlı'nın mer'ası düz
Kürtler geldi üç beş yüz
Dostlukla köye doldu
Düşmân oldu âhir söz

- 18 Pilâv börek yediler
Hem oynayup güldüler
Sahûr vaktine kadar
Hiçbir şey demediler
- 19 Müslümânlar sahûra
Kalkup kopdu vâveylâ
Baltalar omuzlarda
Ağla gözlerim ağla
- 20 Feryâdımız göklere
Yetişdi meleklerle
Aslâ karşı gelmedi
Çekilen emeklere
- 21 Kapuları kırdılar
Çocuklar bağırdılar
Nedir bu hâl diyeniñ
Kafasına urdular
- 22 Baltalarıñ sadâsı
Sabî sıbyân ricâsı
Neynim²¹⁶ kabûl olmadı
Mü'minleriñ du'âsı
- 23 Gürültü düşdü köye
Dalarlar ive ive
Sandıkları kırdılar
Aç kurt düşdü sürüye
- 24 Toplandı hep mâl davar
Talandı eşyâ ne var
Evler hep yağmalandı
Sen ağalara yalvar
- [132]25 Kurtlar davara düşdü
Göreniñ 'aklı şaşdı
Ahâlî ağlaşarak
Hükûmetler'e kaçdı

²¹⁶ Ne yapayım.

- 26 Köprü yasak geçilmez
Fırât coşmuş dil bilmez
Kalmışız ara yerde
Kimse yardım edemez
- 27 On bir köy hep uruldu
Talandı yağma oldu
Üç yüz yıldan yığılan
Eşyâ mâl cümle yandı
- 28 Bu nâsıñ âh u zârı
Hep gitdi elde varı
Ayağından uruldu
Kövümüzüñ muhtârı
- 29 Olan oldu eli bol
İster ağla ister gül
Sen çalış kazan da yığ
Kazancıñ seniñ değil
- 30 Bak *Fâ'ik*'iñ sözüne
Gitme dünyâ izine
Anşa Kadın uruldu
Sarıldı öküzüne

202

- 1 Sînem üzre düğüm düğüm veremler
Gün be gün büyüdü sanma koz değil
Bir kere görünce çarpıldı göñül
Biñ bir oldu derdim sâde yüz değil
- 2 Kara gözleriñdir beni gezdiren
O hilâl kaşından ciğer ezdiren
Medhiñ için bunca gazel yazdıran
Gül-misâl yüzüñden başka yüz değil
- 3 Sünbül-veş kâkülüñ beni ağladan
Dağıldıkça yüze yürek dağladan
Gece gündüz gözüm yaşın çağladan
O kıymetli hüsnüñ başka söz değil

- 4 Baña cevır ü cefâları çekdiren
 'Ömrüm tohumunu yele ekdiren
 Bağlayup elimi ayak sekdiren
 Sürmeli çeşmiñden başka göz değil
- 5 Beni bu ellerde dertli eyleyen
 Kendiñ aratmağa gönül toylayan
 Dermân bende ancak deyü söyleyen
 O gonca femiñdir başka öz değil
- 6 Deli edüp beni dağa düşüren
 'Aklım alup her işimden şasıran
 Kebâb edüp şişde bağrım pişüren
 'Aşkıñ âteşidir başka köz değil
- 7 Doğrayup ciğerim bağrım dağlayan
 Tîmâr edüp yaralarım sağlayan
 Elimi kolumu ancak bağlayan
 Zülfüñ gecesidir başka rûz değil
- 8 'Âşıklardan tez belleri bükülen
 Genç iken kocalup dişi dökülen
 Sürme makâmında göze çekilen
 Ayağıñ tozuydu başka toz değil
- [133]9 Seni medh edemem ey melek-sîmâ
 Esmâ-yı hûbâna olduñ müsemmâ
 Yosma kıyâfetiñ dilber-i ra'nâ
 Cihânıñ tadıdır başka tuz değil
- 10 Bu çarhı eflâki her dem döndüren
 Bir 'âşıkı biñ ölüme göndüren
 Gönül ferah edüp âteş söndüren
 Vuslatıñ yüzüdüñ başka yüz değil
- 11 Ezel ma'sûkusuñ her bir 'âşıkıñ
 Şefâ'at kânısıñ cümle fâsıkıñ
 Hüsnüñ minberinde medhi *Fâ'ik*'iñ
 Yüz biñ kitâbından daha cüz' değil

- 1 Esîr oldu Edirne'niñ yarısı
Al kana boyandı Nergis²¹⁷ yazısı²¹⁸
Her birimiz bir ananın kuzusu
Sen var iken Allâh kime gideyim
Zâlimler elinde nasıl edeyim
- 2 Kime gidek Allâhımız var iken
Bütün işlerimiz âh u zâr iken
Her birimiz bir civâna yâr iken
Ayrı düşdük şimdi yârdan yârândan
Yâ Rabbî kurtar beni buradan
- 3 Esîr düşdük kâfirleriñ eline
El urdu zâlimler kıza geline
Yunanlarıñ kasdı gonca gülüne
Esîr olduk Avrupa'ya gideriz
Şimdi kâfirlere hizmet ederiz
- 4 Sekiz yüz kızlara ben sultân idim
Dilberler içinde bir civân idim
Edirne'de hükümdârıñ kıızıydım
Esîr oldum kâfirlere giderim
Bu tatlı cânıma ben kasd ederim
- 5 Kara gözlü ağ beñizli genç kızlar
Kâfirler elinde ağlayup sızlar
Kabûl olmadı mı nâz u niyâzlar
Meded senden Allâh kimsemiz yokdur
Kâfirleriñ bize kasdı bozuktur
- [134]6 Gözyaşıyla 'arzu hâller yazarız
Zâlimler içinde ağlar gezeriz
Boynu buruk sefil mazlûm kızlarız
Yaşa biñler yaşa sen Şükrü Paşa
Nüfûsuñ te'sîri var kara taş

²¹⁷ مَرْكَب

²¹⁸ "yazı": Düzlük, ova, sahra, ıssız kır.

- 7 Sekiz yüz kız gelin esîr oldular
Sarardılar güller gibi soldular
Her biri bir dürlü belâ buldular
Yetiş Şükrü Paşa gör neler oldu
Gitdi nâmûsumuz pâyimâl oldu
- 8 Sen imdâd et bize Hazret-i Allâh
Senden başka yokdur kimsemiz ey şâh
Fâ'ik du'âcıdır saña ey dilşâh
Sen bunlara imdâd eyle yâ Rabbî
Zâlimler elinden kurtar yâ Rabbî

204

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey Habîbim sensiñ ancak göñlüm içre nev-edâ
Toprak olsam çürüsem dilden kesilmez bu sadâ
- 2 Kıl salât ile selâmımı kabûl ey şehd-leb
'Âsîyim eyle şefâ'at böyledir bizden recâ
- 3 Eylerim saña tereccî vere ağyâr eline
Sen edüp hıfz u himâye Hâlîka budur du'â
- 4 Yâ Resûlullâh şefâ'at sâhibi sensiñ cemîl
Kıl şefâ'at 'âsî ümmet çağrışır Muhammedâ
- 5 Hâk-i pâyiñ hürmetine Hak bizi kılsıñ kabûl
Dest-gîr ol cümlemize sem emân yâ Ahmedâ
- 6 Yâ İlâhî ol Muhammed hakkıçün 'afv et bizi
'Avn u nusret senden ancak işitdim bi'l-ibtidâ
- 7 Cürmü çokdur *Fâ'ik*'iñ 'uşşâka bağışla anı
'Afv eden yokdur İlâhî anı senden mâ'adâ

205

- 1 Eğri bakmayup aç gözün
Cân içre cândır evliyâ
Teslîm olup hem tut sözün
Kâmil insândır evliyâ
- 2 Karişdırmış katresini
Kaldırmış hep sütresini
Bir etmiş biñ katresini
Ulu meydândır evliyâ
- 3 Bular Allâh'ın 'askeri
Vâkıfdır ba'zı esrârı
'Arşullâh kalb-i enveri
Bahr-i 'ummândır evliyâ
- [135]4 Bunlardır hakka cân veren
Cânâna hânumân veren
Gülzâra külhânı veren
Mahlûka hândır evliyâ
- 5 Halkın cemâlini gören
Bunlardır hazrete eren
Fâ'ik nefsinı öldüren
Bir 'âlî-şândır evliyâ

206

- 1 Yine ciğerim yandı
Kalb kanlara boyandı
Hâlimi bilmeyenler
Olmuşum deli sandı
Dilber nerelisin sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen
- 2 Yine dilde taş oynar
Gül cemâlde kaş oynar
'Âşıkların 'aşkından
Meydânda cân baş oynar
Dilber nerelisin sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen

304

- 3 Sevdâ dilde çoğaldı
Cân tende yandı kaldı
Sardı o gam leşkeri
Göñülde varım aldı
Dilber nerelisiñ sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen
- 4 N'etdimse kurtulmadım
Dertden necât bulmadım
Çekdim mihnet meşakkat
Ağlar iken gülmedim
Dilber nerelisiñ sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen
- 5 Yandım nâra yâr deyü
Ağlarım dilber deyü
Bu derdim eylenmedi
Çağırırım sar deyü
Dilber nerelisiñ sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen
- 6 Göñül yandı âteş var
Ağlama gel yaz kış var
Dilber o gül-çehrede
Ne 'acâyib göz kaş var
Dilber nerelisiñ sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen
- 7 Fâ'ik'i ağlatma gel
Odlara dağılatma gel
Derûnum oldu harâb
Gözyaşım çağlatma gel
Dilber nerelisiñ sen
Bilemedim seni ben
İşte boynumda kefen

207

- 1 Hüzün deryâsına dalup
Beni âteşlere yakma
Ki 'arz et rûy-ı şâdânıñ
Coşup dillerde 'aşk deryâ
- 2 Civân bir kere bak baña
Boyadıñ ciğerim kana
O ebrûñ kasd eder câna
Döker kanımı bir gün yâ
- 3 Cemâli ref' edüp gözden
Nihân olma amân bizden
Ne hâsıl dediğim sözden
Delîlsiz bu da bir da'vâ
- 4 Çok evkât içre güldürdüñ
Nedir haddimi bildirdiñ
Nihâyetinde öldürdüñ
Edersiñ bir dahi inşâ
- 5 Yeter benden rücû' etdiñ
Cânımı yâdlara satdıñ
Dahi 'aşk bahrine atdıñ
Etdirdiñ *Fâ'ik*'i yağma

[136]

208

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Giydi kuşandı donandı Mustafâ atlas kabâ
Hem güzel 'imâme sarmışdı görem der idi nâs
- 2 Nûru güneşden münîr etmişdi dünyâyı hemân
Kim bakar hayrân olurdu der behiştten bu libâs
- 3 Ay mı gün mü yüz mü dediler görenler Ahmed'e
Hûrî midir geldi cennetden yâ gilmânî bi'l-kıyâs²¹⁹
- 4 Böyle bir hüsnile bu zât cân mı beşer mi yâ melek²²⁰
Yûsuf-ı Ken'ân mı yâ sultân mı oldu irtisâs

²¹⁹ Vezin bozuk.²²⁰ Vezin bozuk.

- 5 *Fâ'ik*'iñ fahri Muhammed Mustafâ'nıñ vasfıdır
Ondan özge yok deñizler öñüne olan habbâs

209

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hulku gökçek idi kim ol serveriñ
Hüsñü gibi yok idi Peygamberiñ
- 2 Ak sadef dişlü yanağı kırmızı
Hem kara kaşlı siyâh bâdem gözü
- 3 Gözü nergis gîsû reyhân ol şâhıñ
Görmemiş beñzer aña devr-i mâhıñ
- 4 Cân gönül hayrân olurdu 'aşkına
Cân ciğer yanar cemâl-i şavkına
- 5 Her tel-i zülfine biñ cân asılı
Yoluna kurbân eder cân hâsılı
- 6 Ten gümüş lebi yâkût idi onuñ
Her sözü biñ câna kût idi onun
- 7 Kâmil 'aklı nefsi temîz gönü pâk
La'l-i lebi incü dişi yüzü hâk
- 8 Mâh-münevverdi yüzüne her kim bakar
Servi boylu beli ince bir nigâr
- 9 Daha birçok hüsne mâlik idi ol
Her ciheti me'mûr idi pür-usûl
- 10 Hazret-i Hadîce de böyle idi
Hem güzellikde aña beñzer idi
- 11 Sensiñ Allâh'ıñ Habîbi Mustafâ
Dertli ümmetiñ tabîbi Mustafâ
- 12 Kim seni tasdîk eder bulur necât
Varlığıçün var olundu kâ'inât
- 13 Lutf-ı îmân oldu tasdîkiñ bize
Derde dermân oldu yardımıñ bize

- 14 'Âşık olur kim cemâliñi gören
Sâdık olur hûb visâliñ isteyen
- 15 Pâk cemâliñ *Fâ'iki* hüsnüñ öğer
İşiden 'âşıklarîñ gönîlün eğler

[137] 210

- 1 Erzincân cân bardağı
Bâğ bâğçe solu sağ
Sanki yokdan halk olmuş
Sultân Seyyidi Dağı
- 2 Dağ içinde Erzincân
Etrâfiñ sarmış hûbân
Evliyâsı çok illâ
İçinde var bir sultân
- 3 Erzincân gül bâğıdır
Zülfüñ poyraz dağıdır
İçinde mahbûbım var
Dağlar hasret dağıdır
- 4 Erzincân cânlar şadı
Dilberi bilmir²²¹ yadı
Zemzem gibi sular var
Kevser gibi Fırâd'ı
- 5 Erzincân'da şâhım var
Yıldız içre mâhım var
Bedenim nârda yanar
Yâ Rab ne günâhım var

211

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Deryânîñ 'aksi mâ'îsi sâhibi nûr-ı pâk hem
Semâ'î cevherinden kim musanna' âyîne elmâs
- 2 İşâret 'ârife kâfi ne hâcet vardır îmâyâ
(...)

²²¹ Bilmiyor.

- 3 Verince kardaşa bir beş o da saña verir servet
Değilse her söz bî-haber imiş mücevher kılar gûşuñ elmâs
- 4 Uzakdan sularıñ gulgûle-i cereyânın bilüp
Çeşmim yılan gibi dâ'ireler tersîm eder elmâs
- 5 Sür'at-i müdhişe ile dönerek gider ey Fâ'ik
Ne sandıñ ...bağının bülbül-i zer-nigârı elmâs

212

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Ki sen sunduñ bize bezm-i elest bir câm-ı leb-rîzi
Cemâliñ hüsn-i dil-sûzu kemâlinden kerîmâne
- 2 İçüp mest oldum ol günden 'âlemlere dilsâz
Günâhlar 'afv olur yüzüñ suyu hürmetine şehbâz
- 3 Cefâlarıñ bize pür-safâdır sabr olunur ise
Cezâsıdır eğer bî-sabr olursa *Fâ'ikî* bu râz

213

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Verme sakızıñ sakın hiç kimseler çignemesiñ
O da başkasına verir keşf olur esrâr-ı râz
- 2 Yâda verme sırrını ifşâ eder halka seni
Döndürünce yüzünü senden olur dili dirâz
- 3 Bir düşün sen saklamazken başkası saklar mı hiç
Hep biliyor rengârenk olur üzüm kızıl kirâz
- 4 Mahrem olmayana esrâr söylemek vermek kılınç
Al beni ur demek imiş bu sözü fikr et biraz
- 5 Hâlıkıñ bilsin o esrârıñ dahi bir bil de sen
Sevdiğiñ kimselere dahi deme gel yâ dirâz
- 6 *Fâ'ikâ* sen bu kadar esrârı ketm eylemediñ
Gece gündüz durmayup dersin kalem yaz sırrı yaz

[138]

214

- 1 Bir cânlar alıcı meserret-fezâ
Dedi ben söyleyim sen bir nâme yaz
Nidâ-yı nezâket eyle intimâ
Gelsiñ diye yârî sen ahşama yaz
- 2 Sen kimsiñ yâr kimdir diyince ol şâh
Eğri bakup baña bir 'atf-ı nigâh
'Aklını başına devşir ol âgâh
Gördüğün esrârı durma Şâm'a yaz
- 3 Şaşırdım bir müddet kalmışım hayrân
O yâr baña bakar ben oña seyrân
Vaktiñi geçirme bu da bir devrân
Söyle ki gördüğün durma hâme yaz
- 4 Elim kalem tutmaz kurudu kolum
Korkarım ki gelir bî-murâd ölüm
Bekledim açmadı o gonca gülüm
Dedi o sultânım sen encâma yaz
- 5 Dedim ben bilemem ne yapam şimdi
Söküldü cismimiñ damarı bendi
Boynuma yâr takdı harrî kemendi
Çekdi beni dedi gel nâ-kâma yaz
- 6 Halîce müddet getirdi Fâ'ik'i
İkbâl-i tahammül 'ilm için hakkı
Böyle getirirler her bir 'âşıkı
Sen ricâ-nâmeyi o gül-fâma yaz

215

- 1 Ağam nerelisiñ sen
'Âşıkım cânâna ben
Bu mahlûkuñ içinde
Var mı seni sevmeyen
- 2 Ağam gözleriñ meste
Seniñ için dil haste
Gül sünbül yelpâze mi
O zülfün deste deste

- 3 Kaşlarıñ kemân dilber
Bakışın bir cân dilber
Kirpiğin ok eyleyüp
Atarsın yaman dilber
- 4 Ruhlarıñ güldür güzel
Saçın sünbüldür güzel
Her vakit ağlatma gel
Bir kere güldür güzel
- 5 *Fâ'ik* köleñdir seniñ
Kadriñ bilendir seniñ
İster yak çerâk eyle
İster dilendir senin

216

- 1 Gecemiz gündüz oldu yâr
Yaramız dümdüz oldu yâr
Vücûdum hep göz oldu yâr
O yârim yatmış uyanmaz
- 2 Derdimiz buldu dermânı
Okudum gelen fermânı
İstemiş emânet cânı
Cânânım yatmış uyanmaz
- 3 Hekîmler dağıldı gitdi
Dedim bu keyfimiz bitdi
Cân kuşunu ölüm yutdu
Lokmân'ım yatmış uyanmaz
- 4 Hâlbûki zâhirde öldü
Ma'neviyyatda dirildi
Gidecek yeri görüldü
Sultânım yatmış uyanmaz
- 5 Öürsem ben bu yaradan
Kanım alıñ Buhâra'dan
Çıkariñ nefsim aradan
Öz cânım yatmış uyanmaz

- 6 Şâm'dır ölümüne sebep
Haleb'de çekdim çok ta'ab
Medîne'de 'âlî ka'ab
Dermânım yatmış uyanmaz

217

- 1 Ağla garîb gönlüm derdiñ çoğaldı
Küllî gam leşkeri sarâyı aldı
Çekdi kılıcını boynuma çaldı
Ağlarım ağlarım kimse işitmez
Yâriñ ardı sıra her kimse gitmez
- 2 Dertliye dermânı veren Allâh'dır
Hastaya Lokmân gönderen Allâh'dır
Yıldızlar içinde şavk veren mâhdır
Ağlarım ağlarım kimse işitmez
Yâriñ ardı sıra her kimse gitmez

- [139]3 Cân iliniñ civânları geldiler
Cânlar çeküp 'akıl başdan aldılar
Yürek yakup ciğer kesüp dildiler
Ağlarım ağlarım kimse işitmez
Yâriñ ardı sıra her kimse gitmez

- 4 'Âşıkıñ ârzûsu nedir bildiñ mi
İşitdiñ sözlerin hiç aıladıñ mı
Dâru'l-muhabbete bir gün geldiñ mi
Ağlarım ağlarım kimse işitmez
Yâriñ ardı sıra her kimse gitmez

- 5 Mekteb-i muhabbet herkese farzdır
Menba'-ı îmândır sanma garazdır
Fâ'ik'e bir çeşme bâkî garazdır
Ağlarım ağlarım kimse işitmez
Yâriñ ardı sıra her kimse gitmez

218

- 1 Ezelden yalvarup etdim ricâ hep
Hüsnüñ bahâsını bir kez baña yaz
Ağladım sızladım etdim du'âyı
Kıymet-i vasfını²²² bir de baña yaz
- 2 A'lâyı görenler ednâya bakmaz
Her şemsi görenler kim aya bakmaz
Yıldızı görenler semâya bakmaz
Saña (...) ²²³ nâme baña yaz
- 3 Ba'îd mesâfeden geldim efendim
Hâk-i pâya yüz göz sürmeye geldim
Artdı iştîyâkım yandım tükendim
Yüzüñ cilâsını bir kez baña yaz
- 4 Kalem tutmaz oldu düşdü elimden
Yârîñ vasfı gitmez oldu dilimden
Bülbül ne istersin gonca gülümden
Sor benden sebebin durma baña yaz
- 5 Yardın yüreğimi dökdün kanımı
Doğradın cismimi aldıñ cânımı
Hicrânda ağzımdan aldıñ nânımı
Esbâbı ne ise söyle baña yaz
- 6 Emvâc-ı efkâra daldım giderim
Gül yanakda siyâh beñler var iken
Bir mâh-ı ruhsâr u mihr-i gaddârın
Setr etme *Fâ'ik*'den fethi baña yaz

219

- 1 Bu derdim derindir dermân yetişmez
Şâh pâdişâh uzak fermân yetişmez
İhtiyâç çoğaldı fermân yetişmez
Nerde kaldı bostânımız bâğımız

222

223

- 2 Yüklendi göçümüz göçmek isterim
 Fırâd'ın suyunu içmek isterim
 Yetişdi ekinler biçmek isterim
 Gelüp gitmededir gençlik çağımız

[140]3 Emr etdiler tez gel şenlet vatanı
 Çilleñ tamâm oldu ağrıñı tanı
 Eski muhabbetiñ geldi zamânı
 Yeşillendi sahrâ ova dağımız

- 4 Hısım akrabâmız istermiş bizi
 Ahbâb u yârânlar bir etmiş sözü
 Çok kimseler gözler yollarımızı
 Sefil Fâ'ik keyfsiz yemez sağımız

220

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Niyâzımdır baña nâz etme çünkü dil-nüvâz bilmez
 Cünûnu olmuşum 'aşkıñ göñül pek kış u yaz bilmez
- 2 Habîbâ Hazret-i Hakk'ı severseñ eylegil isbât
 Muhabbet pek amânsızdır bükâ'at şîve nâz bilmez
- 3 Yeter setr etme rûy-ı sîmâyı zülfüne bir sûtire
 Benim bu 'aşk-ı dil-sûzum ricâ minnet niyâz bilmez
- 4 Nigârâ pertev-i hüsnüñ ciğerim ezdi kan etdi
 Cefâ-yı 'âşıka çok tîğ-i ebrûñ cevri az bilmez
- 5 Kara göz kırmızı yüz incü dişler fitne dizmişler
 Siyâh beñler verir ifşâya hüsnüñ ketm-i râz bilmez
- 6 Habîbiñ derdi dermân der-i câna cân u cânâna
 Güzel sevmekle mecbûr Fâ'ikê çok serfirâz bilmez

221

- 1 Böylece nakş etmiş 'âlemi Nakkâş
 Sükût lâzım gelir söylemek olmaz
 Cihânı eylemiş iki göz bir kaş
 Hikmetini ifşâ eylemek olmaz

- 2 Heves-i şehvet-perestânesi
Ağleb zamânında sâliki seyr et
Söyle deyü Hak'dan emir olunca
Ol vakitte hâ deñilmek olmaz
- 3 Almalı vermeli harc eylemeli
Öğrenüp soñradan söz söylemeli
Dostların yüzünden yâr gözlemeli
Dememeli daha neylemek olmaz
- 4 Şem'-i cemâline külbe-i ahzân
Gülü sûsen eylegil yâr suhandân
Temâvût vücûdu şefâfet cildi
Süst oldu lokmayı çiğnemek olmaz
- 5 'Ummân olmuş bahir muhabbet akar
Mecnûn'a Leylâlar zincîri takar
Çeker Ferhâdlara Şîrînler ey yâr
Fâ'ik'e deryâdan bir semek olmaz

[141]

222

- 1 Küçüklükden yaram vardır
El'ân iylenmez iylenmez²²⁴
Tabîb tîmârda nâ-çârdır
Dermân iylenmez iylenmez
- 2 Dilerem yâr senden fermân
Yaz sen de katlime fermân
Yalvarır ağlarım siccân
Cânân iylenmez iylenmez
- 3 Meftûn eylemişdiñ beni
Çürütdüm yolunda teni
Dâ'imâ ararım seni
Bu cân iylenmez iylenmez
- 4 'Ömründen çok zamân geçdi
Dalgalar başımdan açdı
Gam deryâsı coşdu taşdı
Amân iylenmez iylenmez

²²⁴ İylenmez.

- 5 Demem yaram sızılıyor
Yârdan merhem gözlüyor
Bülbül gülşende kuzluyor²²⁵
Fâ'ik iyenmez iyenmez

223

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

224

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çıkarup 'unsur nikabiñ yayka derc eyle temîz
Pâk ye pâk iç pâkla kalbiñ her sözüñ eyle temîz
- 2 Âşinâ iken yârime düşdüm 'unsur bendine
Yaykayup gözyaşı ile yâr yüzün eyle temîz
- 3 Diñmedi keyfim kederim *Fâ'ikî* dünyâda hiç
Ne gibi olduñ safâ bil özünü eyle temiz

225

- 1 Çokdan cânânımdan haber bilmezem
Yanımda oldukça keder bilmezem
Göñülde başka bir dilber bilmezem
Derdimiñ dermânı hiç tazelenmez
- 2 Harâret vücûdum sardı efendim
Taraf-ı dilberden yelpâzelenmez
Âteşim içerde yandım tükendim
Derdim bundan soñra vîrânelenmez
- 3 Gördüm diyen yokdur bilen azdan az
Beyânda söylenmez eder şîve nâz
Küçük bir vafını söyleyem sen yaz
Büyük kitâb olur şîrâzelenmez
- 4 Hüsnünü söylesem kelâm uzanur
Kadrini bilmeyen belki usanur
Diñleyerek yâhud tükendi sanur
Sükût ile durur kepâzelenmez

²²⁵ Kuzuluyor: Yavruluyor.

5 Deryâlar mürekkeb ağaçlar kalem
Eger kâtib olsa hep benî-Âdem
[142] Gece gündüz yazsa hüsnüñ bu 'âlem
Kalur müsveddede hep tazelenmez

6 Var mıdır bu gibi dilber-i ra'nâ
Güzeller içinde ahsenü'l-hüsnâ
Mahlûk miyânında oldu müstesnâ
Kendi cemâzîdir cemâzelenmez

7 Bu yosma kıyâfet oña mahsûsdur
Bu hüsun letâfet oña mahsûsdur
Mahşerde şefâ'at oña mahsûsdur
Fâ'ik bunu bilmiş mümtâzelenmez

226

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Yâre vuslat ister ağyâr ile ülfet istemez
İñleyüp cümle livâ 'âşık cennet istemez
2 Yârimiñ zindân-ı 'aşkında olmuşum mahbûsu
Yetişür vasfı o yâriñ başka ni'met istemez
3 Yay gibi kıldı nice 'âşıkların kaddin 'aşkın
Nicedir vuslat zamânı gayrı devlet istemez
4 Geldi bayram kurbân olayım yolunda ben bugün
Cân fedâ etmekde bundan daha gayret istemez
5 Kûy-ı mahbûblarda Fâ'ik geşt ü güzâr eyledi
Kalmak ister bu mahalde gayra rihlet istemez

227

1 Çabuk çabuk akup giden deryâlar
Bu hâlimden dostu haber verseñiz
Rûz u şeb etdiğim figân u zârlar
Nolur bir bir kûy-ı yâre erseniz
2 Gözlerimiñ yaşı yüzüme indi
Renc ü belâ dert gam başıma konu
Kanım akdı yere vücûdum kandı
Gelüp bu keşfime hâlim görseniz

- 3 Cân 'azâbda 'akıl başda olur mu
Ok kirpikde yay karşımda olur mu
*Fâk'*in dertleri taşda olur mu
Deryâda karada dermân derseniz

228

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kim içer la'l-i lebiñ ol âb-ı hayvân istemez
Kim emer bal dudağın doyar dahi nân istemez
- 2 Esince bâd-ı sabâ yelken-i 'aşkı kıl küşâd
Reh-revân oldu sefine başka meydân istemez
- 3 Tohm-ı zikru'llâhı zer' eyler yine cevher diler
Âb-ı takvâ ile saky et başka bârân istemez
- 4 Firkatiñ âğusunu yudup visâliñ emelle
Vuslatıñ görünce 'âşık cânına cân istemez
- 5 Gam keder ebrûsunu def' eyler elbet âfitâb
Açılup her bir taraf derdine dermân istemez
- [143]6 Göz yaşının damlası her biri âteş kesilüp
Dökülürdü kalbine yakar sivâ kan istemez
- 7 Dehşetinden *Fâ'ik* o sevdâ-yı muzlimiñ hemân
Uyku yanına tekarrüb edemez kân istemez

229

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Doğrayup bağrım ciğerim kan eden karşımdadır
Nazm u Kur'ân 'ilm ü 'irfân kesb eden karşımdadır
- 2 Gelmemiş gelmez efendim sen gibi bu 'âleme
Dökdüğüm gözyaşına ol rahm eden karşımdadır
- 3 Şâhıma şakku'l-kamer sultân-ı *mâzâga'l-basar*²²⁶
Deveyi dilsiz 'âlemi söyleden karşımdadır

²²⁶ Necm:17.

- 4 Olmasaydı dü cihân kimler bileydi hüsnüñü
Es-salâtu ve's-selâmı pend eyleyen karşımdadır
- 5 Şu'lelendi gönlümüzün nârı esdi bâd-sabâ
 Çün ü çerâ harem-i kadrim bilen karşımdadır
- 6 Dilde destân oldu Mecnûn Leylâ'yı kıldı taleb
 Âhir âh dîdâr ile birden gelen karşımdadır
- 7 Dağları deldi yol etdi Şîrîn'in Ferhâd'ı bil
 Sırrını verdi nihâyet taş dilden karşımdadır
- 8 Ne safâsın dünyânın sürdün ki *Fâ'ik* şimdi sen
 Nefret ü kînün elinden kaçınasın karşımdadır

230

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hilkatın penbe gibi cismiñ sade fle zîneti
 Bilmezem ne söyleyem vâsfindan ey erbâb-ı nâz
- 2 Aç yüzün görsün gözüm yansıñ cemâliñ şavkına
 İstemem sensiz daha bu dünyâyı erbâb-ı nâz
- 3 Nûş ederdin hûnunu 'âşık ların tâ subha dek
Fâ'iki vermek diler yolunda cân erbâb-ı nâz

231

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Diyâr-ı gurbet olan bu denî dünyâ vatan olmaz
 'Anâsır 'ukdesin çöz çünkü bu sevda nihân olmaz
- 2 Emekdâr oldu benim sad hezâr mihnet çeküp anda
 Getirdi 'âleme cismim civândır nâtüvân olmaz
- 3 Deve serçeye benim de içimde var on batmân yağ
 Benim de ol kadar var serçe der yağım yalan olmaz
- 4 Deve der etiñ on dirhem 'acâyib yağın on batman
 Benim de hokka²²⁷ dirhem baña göre yoran olmaz

²²⁷ Okka: Ağırlık ölçüsü birimi (1283 gr.).

232

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Sarılmış sarı renge sevdiğim sarı çiçeklerdir
Kokusun almayan kimse nedir gül gülşeni bilmez
Halâyık içre ey dilber bulunur mu saña beñzer
Bilir mi yedi iklîmiñ şâhı kimdir hânı bilmez
- 2 Şefâ'at kesb eden bende Nebî râhından ayrılmaz
Sarây hâdimi bir bende hemân şâhından ayrılmaz
Gülü sen gözle bülbül-veş visâli olsun efkârı
Semâda göğü gören felek-i mâhından ayrılmaz

[144]

233

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kâkülüñ fitne düzüp cânlar perîşân ediser
Ka'be'den ger pençeme düşdü bilmem kan ediser
Elâ gözler fitnesinden ciğerim hûn ediser
Her gelüp geçdikçe alup cânımı ol serv-i nâz
- 2 Rûz u şeb azar bütün kahrı gönülüm sızlanır
Bakmak isterem dilârâ yüz çevirüp gizlenür
'Acizim var etmeğe geldim efendim közlenür
Tenden akıtmak diler bu kanımı ol serv-i nâz
- 3 Yâri yârdan sor sakın etme ağyârdan su'âl
Yâr odur ki yoluna ola fedâ emvâl 'ıyâl
Cevri yâriñ bile dâ'im damağıñda tatlı bal
Fâ'ikî der aldı şöhetle şânımı serv-i nâz

234

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Âşıkı çok bir civân şem'a olur pervâneye
Gir bu 'aşkıñ mektebine başla dersi oku yaz
- 2 Sitemiñ i'mâr-ı vuslatdır harâbı ayrılık
Sen bilürsiñ hâlîmi ey dilrübâ kim oku yaz
- 3 Rûşen-cemâl kâliñizden añaşılır hüsnüñüz
Sakınma bî-dildir öñünde cevriyle gel oku yaz

- 4 Aç susuz kalmak güzeldir dünyâ için bir hafta
Yalvarup ol âb u rûyuñ dökmeden gel oku yaz
- 5 Bir gün elbet nâr-ı hasret *Fâ'ikî* kalbde söner
İylenir her dürlü derdiñ turmaz kış yaz oku yaz

235

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Yerde kalma bahr-i 'ummâna yeten dürdâne ol
Ehl-i Hak ister ki geçsiñ 'ömrü kim sohbetle sâz
- 2 Nîm dönerek handelerle dolu bir nazarla yâr
Bir çemenzâr su başında seyr ede ördekle kaz
- 3 Rûz u şeb bezmi muhabbet meyle mahbûb şîve-nâz
Fâ'ikî der aldı şöhretle şânımı serv ü nâz
- 4 Kalbini yarup içinde sakla diliñ sırları
Kimseye fâş etme dilber kirpiğinle baña yaz
- 5 Patlasa başı ucunda yıldırım gül üzre kim
Gülüyor biri kıyâs eylerdi rakîb bî-niyâz
- 6 Pâre pâre oldu bağı *Fâ'ik*'iñ gülberg-i leb
Saña mahsûsdur salât ile selâm Hakk'a namâz

236

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Cefâsız hiç günüm geçmez şükür olsun nihâyetsiz
Yüzüm gülmez gamım gitmez şehâ lutf-ı 'inâyetsiz
- 2 Ne kadar haysiyet bula kuluñ olmazsa a'mâli
Olur mı fâ'iz ehlinden kabâhatli 'ibâdetsiz
- 3 Temennâ eyleme beyhûde yire fâsık-ı nâdân
Du'âlar redd olunmaz mı olursa ger icâbetsiz
- 4 Hudâ'ya 'âbid olduğıñ neden añaşılır gâfil
Okur yazardan olur mu kitâbsız hem kitâbetsiz
- 5 Cihetlerden eliñ çek bî-cihet bir kân olup Fâ'ik
Ne sûd ol nush-ı pendinden hitâbsız hem hitâbetsiz

321

[145]

237

- 1 Bir gönül hakikat yârine gitse
Cevr ü cefâsından hiç de yorulmaz
Ağlayu ağlayu yaşın kan etse
Hubb-ı safâsında hiç de sorulmaz
- 2 Kasd-ı 'azîmeti yâr olanlarıñ
Dünyâda hayâtı dar olanlarıñ
Yanup 'aşk odunda nâr olanlarıñ
Âh u efgânından hiç de durulmaz
- 3 Ma'ârif tahtında geçüp oturan
Yâr-i hakîkiye olursa yârân
Her demde çekerse biñ tipi boran
Aşkıñ lezzetinde hiç cân dûr olmaz
- 4 Kim ki umduğuna nâ'il olursa
Her yârdan gelene mâ'il olursa
Bâb-ı muhabbetde sâ'il olursa
Hakkıñ hikmetleri hiç de zor olmaz
- 5 Devletleriñ başı *vuslatullâh*dır
Muhabbet her şey'e *hubbulillâh*dır
Sa'âdet *Fâ'ikî hikmetullâh*dır
Bunu kimse farkda hiç de sorulmaz

238

- 1 Her dağın başında bir bulut vardır
Benim bu başımdan biñ bulut gitmez
Her gönülde bir gam bir de dert vardır
Bu benim gönlümü gam hiç terk etmez
- 2 Gidenden gelenden sordum o yâri
Zamâne kutbundan aldım haberi
Görmedin mi dedim hiçbir eseri
Irak dolaşmakdan gönül fark etmez

- 3 Çayı harkı küçük suları gezme
Deryâya dal, çıkup yüzünde üzme
Ağyâr yanında göz yaşıñ süzme
Aksıñ tenhâ dile kalbi hark etmez
- 4 Küçük suda büyük balık olur mu
Gel demekle dilber dile gelir mi
O hüsnüñ görmeyen kadriñ bilür mü
Çeküp her taraftan yâre sevk etmez
- 5 Fâ'ikî uyandı gafleti gitdi
Göñlüñden gam keder mihneti gitdi
Ağyârdan hep gelen dehşeti gitdi
Gezer deryâları Hudâ gark etmez

239

- 1 Nokta dizmek ile hâle dilrübâ
Yalandır ağ hâlde siyâh hâl olmaz
Düzgün sürmek ile yüzüne Leylâ
Mecnûn'ıñ öz cânı oña mâl olmaz
- [146]2 Bir Mecnûn'a vardır nice biñ Leylâ
Nice biñ Mecnûnlar ederler gavgâ
Yemese 'aselden bir kişi aslâ
Balı söylemekle ağzı bal olmaz
- 3 Gül olan gülşende her gülü neyler
Refik-i Hak olan Cibrîl'i neyler
Deñize gark olan çay seli neyler
Kâl demekle kalbinde hâl olmaz
- 4 Fâ'ik susmaz yine ber-murâd eyler
Ekserî böylece nasîhat eyler
Gözü bir güzelden gayrıyı neyler
Hafta gün on bir mâh sene sâl olmaz

240

- 1 Serveti olanlar gözünü açsıñ
Her vakit insânda var ele geçmez
Hatâmızıñ 'afvı içün Allâh'a
Yalvarup ağlamak zâr ele geçmez

- 2 Nî'met-i Hudâ'yı yiyüp harc etdiñ
Tutulduñ isrâfa birçok borç etdiñ
Terk-i 'ibâdetle kusûr suç etdiñ
Hasârdır işimiz kâr ele geçmez
- 3 Fitne fesâd ehli gâyet çoğaldı
Ehlinden umûru nâ-ehil aldı
Onuñçün millete bir kılıç çaldı
Dağıldı kardaşlar câr ele geçmez
- 4 Dostlarım yarama merhem sarıyor
Düşmânım katlime fermân arıyor
Herkes bir derdine dermân arıyor
Hâlbûki yangına kar ele geçmez
- 5 Ba'zısı dostumdur ba'zısı düşmân
Çoklar etdiğine olurlar pişmân
Kimseye yük olmaz bu fakîr 'Osmân
Kül savup gidince hâr ele geçmez
- 6 Bir mürde garîbim merhamet eyle
'Alâka muhabbet zuhûr eyledi
Güldür bu *Fâ'ik*'i severseñ Hakk'ı
Gitdi civân 'ömrüm yâr ele geçmez

241

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mutribâ bir na'ra ur ki cânlar ede ihtizâz
Bir teni eyle der-âğûş kanlar ede ihtizâz
- 2 Bir yüze eyle nazar artsın dahi nûr-ı basar
Bir sadâ işit ki anda görüne arz-ı Hicâz
- 3 Sar o servîyi serinden seyr edesiñ hazreti
Dünyâ uhrâdır ola mı buncılayın bir rikâz
- 4 Şöylece bir derdi çek ki dermân içinde ola
Yok kıyâm ile ku'ûdu ola hakîkat namâz
- [147]5 Sallanır etrâf-ı cihetde mübârek gîsûlar
Koklamağa *Fâ'ikî* günde ede biñ kez niyâz

- 6 Sev o Mecnûn'u seniñ derdiñe kim dermân ola
Durma gel yücelerden yücesine 'aşkıla yaz

42

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Nakd-i 'ömrüm mahv olup bir kâr-ı âhir etmedim
Çağrışur mevt titreşir 'uzv 'askeri cân ağlaşur
- 2 Ay yüzüñ hayrân cemâliñ günde sergerdân olur
Bî-kârîni nâzınıñ tahtında sultân ağlaşur
- 3 Sâni'îñ sun'u oları mest ü sekrân eylemiş
Kesreti cüz'ler bulur vahdetde hûbân ağlaşur
- 4 Basma kirpiğîñ güzel kirpiğîñ üstüne sakın
Azar verirseñ *Fâ'ik*'i melek sübyân ağlaşur

243

- 1 O nûrlu cemâliñ gören 'âşıklar
Bârekallâh deyüp tekbîr aldılar
Bulunmaz âdemde bu güzel sıfat
Melek mi hûrî mi nedir bilinmez
- 2 Kudret cennetini cemâl-i pâkde
Göstermiş Allâhım 'âr kullarına
Nübüvvet-me'âba münhasır mıdır
'Aşk olmayana 'âlî görünmez
- 3 'Aşk ile muhabbet mey ile mahbûb
Sa'y ile hulk ile gelir her matlûb
Rağbetler içinde 'aşk ehli mergûb
Ağlamaz dîdeler aslâ silinmez
- 4 Bir gün ki görmezse mübârek yüzüñ
Eğer işitmezse o şîrîn sözüñ
Hem de cân bilmezse cânlara özüñ
Ol kimseye 'âşık 'ârif denilmez
- 5 Gel bizi ta'n etme pişmân olursun
Sözümü bilmezsin düşmân olursun
Fâ'ik elbetde bir şân alırsın
Gidince buradan bir de gelinmez

244

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gâfil olma ey cemâ'at Ramazân gitmek diler
Elvedâ' bayrağını çekdi sefer etmek diler
- 2 Bizi mahzûn koydu gider hazret-i Allâh'a kim
Tutdu göçün cümlemizle el-fırâk etmek diler
- 3 Yakdı yandırdı gönülleri kebâb etdi gider
Bilmezem râzî mı bizden yoksa kîn etmek diler
- 4 Allâh'a ısmarladık dedi helâllık istiyor
Şekvâ etme *Fâ'ikî* Hakk'a dedüm etmek diler

[148]

245

Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 N'içün bakdın cânım yakdın
Zülfünü boynuma takdın
O ebruñ bağıma çakdın
Hele vuslat râhı yokdur
- 2 Görürsün bendeki derdi
O çeşmiñ hançeri yardı
Bilmem nasıl tabîb sardı
Cânımıñ refâhı yokdur
- 3 Derin derdim dermân olmaz
Sözüm nâkıs bürhân olmaz
Şehinşâhdan fermân olmaz
Velâyetiñ şâhı yokdur
- 4 Kuldan zâhirdir her kusûr
Hatâ 'isyân fitne fücûr
Nisyân nâsdan eyler zuhûr
Çok kimseniñ âhı yokdur
- 5 Dağlar başı duman olmuş
Bugün hâlim yaman olmuş
Cânım alan cânân olmuş
Kimseniñ günâhı yokdur

- 6 Sevdığım cân içre cândır
Hak katında Süleymân'dır
Kadri yüce 'âlî-şândır
Fâ'ik'in fezâhı yokdur

246

- 1 Hâdimidir bu dünyâda göz fakîr
Defter ellerinde hüsnüñ yazarlar
Herkes 'âşıkına kabir kazarlar
Sen de benim kaz kabrimi bugün yâr
- 2 Yıldızdır güzeller içinde mâhsıñ
Cümlesi kul karavaşıñ sen şâhsıñ
Hep esîrdir sen Mahbûb-ı ilâhsıñ
Ben ne diyem bugün seniñ içün yâr
- 3 Seniñ içün çok ağladım gülmedim
Velâkin mihnetle kadriñ bilmedim
Cânım 'aşk oduna atar olmadım
Nasıl bakam güzel yüze bugün yâr
- 4 Gülüm seniñ rengiñ neden kırmızı
'Âşıklarıñ sever ancak gül yüzü
Bahârda devşürür hûblar tozuzu
Ben ağlayup boş gezerim bugün yâr
- 5 Yine ateşlenüp içerden yandım
Merhamet et gelüp kapañ dayandım
Dermânı zamânı gelmişdi sandım
Fâ'ikî gözletme gelmez bugün yâr

247

- 1 Yüreğime hançer çeker
Kara kaşlar kara gözler
Bakdıkça ciğerim yakar
Kara kaşlar kara gözler
- 2 Sürme çekilmiş kudretten
Kırpıklar hançer hikmetten
Hûrîler vermiş cennetden
Kara kaşlar kara gözler

- 3 'Âşıklar senden ne sorsun
Cemâlinde cennet görsün
Hele zülfüñ geri dursun
Kara kaşlar kara gözler
- 4 'Aşkî Belkıs Süleymân'dan
Almış o da her hûbândan
Borç almış hûrî gılmândan
Kara kaşlar kara gözler
- 5 Her kim görmüşse ağlamış
Cismin âteşe dağlamış
Her bir 'âşıkı bağlamış
Kara kaşlar kara gözler
- 6 Gör ne hûbları güldürür
Gönlüne sürûr doldurur
Âhir Fâ'ik'i öldürür
Kara kaşlar kara gözler

[149]

248

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Elâ ey dilber-i ra'nâ bütün dünyâ seniñçündür
Zemîn eflâk ü çarh mînâ vü mâfihâ seniñçündür
- 2 Mâh u hurşîd ü kevkeb kâ'inât zî-rûh u ger câmid
Kamu mahlûk-ı Hak suğrâ ile kübrâ seniñçündür
- 3 Revâyih tayyibât 'izzet güzellik her cihet devlet
Behişt gılmân u hûr cennet beher na'râ seniñçündür
- 4 Cihâna cân cemâliñdir cesed dahi kemâliñdir
Behişt ancak visâliñdir kamu hepsi seniñçündür
- 5 Hemân Fâ'ik seni ister cemâliñ tâlibe göster
Seniñçün bu cânı besler geçer sözler seniñçündür

249

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Güzeldir gözleriñ Ahmed münevver yüzleriñ Ahmed
Şükürdür sözleriñ Ahmed seni bilmeyen ekferdir

- 2 Ne insândır seni bilmez o zulmetden halâs olmaz
Şer'at bezmine gelmez o İslâm içre ahkardır
- 3 Kim ola tutmaya sünnet nedir hâlıkına hizmet
Saña etmez kavî hürmet perîşân mûrdan asgardır
- 4 Muhibbiñ olmayan kimse sevilmez Ravzaña gelse
Cihânîñ sultânı olsa gelemes saña efkardır
- 5 Cemâliñ cennet 'âşık rahmetiñ fisk-u fâsıkâ
Şefâ'at eyle Fâ'ik'a günâhı gâyet ekserdir

250

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bırakmaz ehl-i 'aşk her kimseyi ol bezm-i 'irfâna
Bu meclis yâr ağyâr imtihân için kurulmuşdur
- 2 Hemân her bende ister ehl-i 'irfân olmağı Hak'dan
Velâkin tâ ezel bendeyi hâssına verilmişdir
- 3 Kezâ dünyâda dertsiz bî-devâ ol 'aşkı hâhişler
Ne sûd oldu olacak defter-i kudret dürülmüşdür
- 4 Sakın kimseyi ta'n u teşnî' etme hâlini hoş gör
Eğer 'aşk ehliyse ma'sûkuñ okuyla urulmuşdur
- 5 Görenler ağlamak ister Fâ'ik hâl-i perîşânîñ
Bilirler hüsn-ü yâriñ gürzüyle beliñ kırılmışdır

251

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Aç gözüñ bir kerre bak sultâna lâyük hiç ne var
Etdiğîñ kullukda hem Sübhân'a lâyük hiç ne var
- 2 Der isen hem kıldım namâz tutdum oruç verdim zekât
Süm'a kibr 'ucb u riyâsız câna lâyük hiç ne var
- 3 Zâkirem Kur'ân okurum hânedanım der idiñ
Cümlesi olsa hebâ Rahmân'a lâyük hiç ne var
- 4 Sâye salmış bu fenâ mülküne hüsnüñ meh-likâ
Kandehâr yolu kapandı câna lâyük hiç ne var

- 5 Câna bak cânâna söyler kim cemâli yâr için
Şâm'a gel ahşamda *Fâ'ik* nâna lâyük hiç ne var

[150]

252

- 1 Ey perî-sûretli cihângir dilber
Yeter beni yorduñ baña yazıkdır
Ey dilber-i ra 'nâ mahbûb-ı server
'Aşkî tuzak kurduñ baña yazıkdır
- 2 Görünce cemâliñ oldum hayrânı
Göñül 'âleminde etdim seyrânı
Bulamadım senden gayrı hûbânı
'Arz-ı cemâl eyle baña yazıkdır
- 3 Merhametiñize dehâlet etdim
Yetişir çekdiğim tükendim bitdim
Nerde yâr sesi var oraya gitdim
Bir re'fet eyleyiñ baña yazıkdır
- 4 Yazık diñlemiyor yâr deyüp gezen
Bağrını firâk-ı dostuna ezen
Murâdsız katline fermânı yazan
Şefkatiñiz yok mu baña yazıkdır
- 5 Hiçbir kimse ile sohbet etmezem
Etsem muhannetle ülfet etmezem
Sen var iken ben ağyâra gitmezem
Deyiñiz biriñiz baña yazıkdır
- 6 Sulara karışup akamaz oldum
Emmâre nefsimi yakamaz oldum
Cemâliñden gayra bakamaz oldum
Göster mâh yüzüñü baña yazıkdır
- 7 *Fâ'ikî* kapıñda bir Kıtmîr'îñdir
Yarası yürekde gâyet derindir
Böyle deyüp yaşar Allâh Kerîm'dir
Vuslat ister der ki baña yazıkdır

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gül ruhuñ ebrû-siyâhıñ 'âşıkı meftûn eder
Ağladıkça güldürür düşmânı dost mahzûn eder
- 2 Çeşm-i hûbândan saçarsıñ dâne-i gevher nigâr
Şehd-leb şekker-zebân gonca dehân dil hûn eder
- 3 Şu'le-i hüsnüñ gören hiç mâh hurşîd istemez
Kim nazar kılsa alır 'aklın anı mecnûn eder
- 4 Kâmetiñ servi gümüş ten gerdeniñ ağ incüdür
Devr-i cismiñ nüh feleğiñ çarhına gerdûn eder
- 5 Dişleriñ tırnaklarıñ cânâ sadef midir nedir
Kıymetiñ biñde biri Kâf Dağı'nı mehzûn eder
- 6 Kirpiğiñ ekbâr-ı 'uşşâka olur şimşîr ok
Bakışıñ nâz ile çok mücrimleri me'mûn eder
- 7 'Âcizim medh ü senâ eyleyemem billâh seni
Vuslatıñ 'âşıklara Lokmân devâ ma'cûn eder
- 8 Kaddimi kıldı şikest ey serv-kâmet misk şemm
Fâ'ik'i şemm eylese hüsnüñ çeker makrûn eder

[151]

254

- 1 Mekteb-i hüsnünde 'âlem 'aşkı
Öğrenmiş mahbûblar cân yakup gezer
'Âşıkı ma'sûku yandıran oldur
Hep mülk-i milleti kan yakup gezer
- 2 Kalbiñ inşirâh-ı rûhânîsini
Mahbûb kelâmınıñ sultânîsini
Göñüldeki şevk-i sultânîsini
Şehr ü çârşı pazar kân yakup gezer

- 3 Arslan yatağında uyuyan bergir
Bulur ya da bir gazab²²⁸
Çok salavât oku her dem *Fâ'ikî*
Şimdi şefâ'atden ten yakup gezer

255

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bu dil bir âteş-i hüsne giriftâr oldu âh eyler
Halâsa bulamaz çâre vü dahi ondan âh eyler
- 2 Lehîfi iştiyâkından 'alîli bî-devâ olmuş
Yanup düter tenâhîde seher vakti fezâh eyler
- 3 Amân ey nâzenîn dilber bize 'atf-u nigâh eyle
Leyâlî zulmet içre levh-i rûyuñ Tañrı mâh eyler
- 4 Lebiñ yâkût şarâbından dili keşfe bir hum meftûn
Devâ kıl derdime deyü gönül bir cismi hâh eyler
- 5 Kesîr-i gam olup Fâ'ik cihân neden eder âhı
Yarın rûz-ı haşırde zârîñ işidüp penâh eyler

256

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şem' cem' etmiş Muhammed Mustafâ asdâfına
Devr edüp pervâne-i hurşîd cemâline yanar
- 2 Ol Muhammed Mustafâ'ya kıl bizi pervâne-veş
Olalım dîvânesi âşüftesi leyl ü nehâr
- 3 Tûbâdır boyuñ bûyun güldür hûbuñ *hulk-ı 'azîm*
Nûr-ı Hakk'ı gözle dîdâr-ı Muhammed'den yanar
- 4 Kevser râyih âyine ol zevk-i safâdan sâlike
Gözleyüp pergâr-ı Hakk'ı nokta gibi şehsüvâr
- 5 Sen vesîle olmasaydîñ kim ererdi vuslata
Kalbde îmânı olanlar dâ'imâ seni arar

²²⁸ Bu mısradaki eksiklik var.

- 6 Aluram mâlın elinden diye gedâya ağniyâ
Alamazsın ver seherdeki ricâmı nâ-bekâr
- 7 Âb u 'aşkla al vuzû'u kıbleyi hû eyle sen
Korkma Hakk'ın gayrisından dünyâ *Fâ'ik* dolsa nâr

257

- 1 Nedir o gözlerin sürme siyâhı
Tahtdan alır sultânı pâdişâhı
Seni verseñ baña 'âlem penâhı
Gören desin devlet konmuş başa yâr
- 2 Ağ ellerin ciğeriñ kanyile
Boyamışsın dilir çevgânyile
Nedir maksadın bu şöhet şân ile
Hak kalemin çekmiş eğri kaşa yâr
- 3 Görünme *Fâ'ik*'e vallâh yakarsın
Zülfün çengel etmiş câna takarsın
Nedir suçum baña eğri bakarsın
Beni ortak et et ile aş a yâr

[152]

258

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Göñül terk-i edeb etme bilür misiñ gelen kimdir
Gözün aç bunda suç etme ölmezden ön ölen kimdir
- 2 Çeküp kendini ihfâ tenhâlarda hû diyen 'uşşâk
Bilirler 'âlem-i 'aşk içre ağlayan gülen kimdir
- 3 Bu gülden çokları mahrûm kalır bir kerre koklamaz
Ne bilsin işbu esrârı bilen kim bildiren kimdir
- 4 Bu baldan tadmadı çok kimseler pekmez yedi geçdi
Bilir ancak o dârâyı şeker ne şap bilen kimdir
- 5 Teşekkür eyle *Fâ'ik* ağlama hicrâna düşmüşsün
Akıdır gözlerimiz yaş süpürüp hem silen kimdir

- 1 Ağ elleriñ kınâ ister
Her bakdıkça 'aklım gider
Şâhnigâr'ıñ sînesine
Bir cennet konmuş da gider
- 2 Kara kaş kara gözleriñ
Al yanak kızıl yüzleriñ
Şeker mi bal mı sözleriñ
Söyledikçe cânım gider
- 3 Kirpik ruhlara döşenmiş
Süslenmiş giymiş kuşanmış
'Âşıkları olmuş sağış²²⁹
Hep kanları akmış gider
- 4 Altun küpe kulağında
Hâlleri var al yanağında
Nûr var billûr buhağında
Gümüş gerdân çekmiş gider
- 5 Lebleriñ gül yaprağıdır
Cismiñ cennet toprağıdır
Gözüñ yaşı gül ahıdır
Ağızıñ Kevser akmış gider
- 6 Bakışın hûrîdir seniñ
Yâ yaşın yedidir seniñ
Yüzün ay nûrudur seniñ
Hep cânları çekmiş gider
- 7 *Fâ'ik* seniñ ârzûñ çeker
Her vakit gözyaşın döker
Vuslatıñ câna cân değer
Sohbetiñ cân yakmış gider

²²⁹ Sağış: Sayı, hesap; hesapçı, muhasebeci.

260

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 'Adûnuñ tîrine sabr eylemek kendisine okdur
Bu yüzden gâlib-i düşmân olanlar dü cihân çokdur
- 2 Devâsız derde dermân etmeğe Lokmân da 'âcizdir
Resûlûñ sözünü münkir olan kimsede dîn yokdur
- 3 Gidince dünyâ bozulur itâ'at eylemez mahlûk
Kadınlar bî-hayâ olur çoğalır fitne fîsk çokdur
- 4 Bu câhil berzah-ı dünyâda ne bulduñ gel insâf et
Telâşlanma göñül gamsız cihânda kimseler yokdur
- 5 Gelüp Hind ü Yemen dilberleri dildâr vâsf etdi
Akıtdılar gözüm yaşını *Fâ'ik* neylesin doktor

261

- 1 Güzel gözler teni cândan ayırur
Hûb cemâliñ gören düşer bayılır
Bir sarhoşa sâyeñ düşse ayılır
Bilemez ki bu keremler kimindir
 - 2 Kadir kıymet bilen 'âşıklarıñ var
Sırr-ı hikmet bilen sâdıklarıñ var
Gözyaşıyla yapan lâhiklariñ var
Yerde gökde bu 'alemler kimindir
- [153]**3 *Fâ'ik* seni arzûlamış gezmede
Gece gündüz vâsf-ı hüsnüñ yazmada
Polâd iken mermer kuyu kazmada
Şimdi bildiñ derd ü gamlar kimindir

262

- 1 Çok zamândır derd-i hasret çekmişim
Yaş yerine gözden kanlar dökmüşüm
Yâr yüzüne iki gözüm dikmişim
Bir gün olur yârim baña gel gel der

- 2 Amân yârim baña kıl sen merhamet
Seniñ içün çekdim işkence zahmet
Senden olmaz ise baña bir şefkat
Bir gün olur işde ölüm ecel der
- 3 Güneş doğar her eşyânıñ üstüne
Kavuşdurur pîrlere dostu dostuna
İşte yârim kalem aldı destine
Ben de seni sevmişidim ezel der
- 4 Şu'âdan başı ışıyan olur nûr
Yâr yüzünü görmeyenler kör olur
Kulluk etmeyiñ işi zor olur
Gel benimle gidek yâre 'acel der
- 5 Yıldızlar kuşatmış gönül yüzünü
Bir de görsem yâriñ kara gözünü
İşidirsem eğer şükür sözünü
Gel işde ye yârdan saña 'asel der
- 6 *Fâ'ik* seniñ mihmânıñdır bu gece
Hiç kimseden korku yokdur zerrece
'Aşkıñ çeken ölür inceden ince
Aç gözleriñ sayma saña mesel der

263

- 1 Bağçeler bağlar
Ovalar dağlar
Hastalar sağlar
Hep ağlaşırlar
- 2 Dağ taş çeperler
Zîr ü zeberler
Otlar şecerler
Hep ağlaşırlar
- 3 Hep melek insân
Cinnile hayvân
Pâdişâh her hân
Hep ağlaşırlar

- 4 Dağlarda taşlar
Havada kuşlar
Kul karavaşlar
Hep ağlaşırlar
- 5 Ehl-i 'irfânlar
'Âşık olanlar
Melik sultânlar
Hep ağlaşırlar
- 6 Kim ki müslümân
Cân içre ol cân
Bil ehl-i îmân
Hep ağlaşırlar
- 7 Muhibdir her kim
Mü'mindir bil kim
Var mahlûk ne kim
Hep ağlaşırlar

[154]

264

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Yeşil yaprak arasında görünür kırmızı güller
Figâna başladı ancak görünce gülü bülbüller
- 2 'Âşıklık da'vâsın gördü ezelden bülbül-i şeydâ
Dediler güldü aldı hoş bûyu reyhânla sünbüller
- 3 Al yanak ol gül dudaklar cânlar acıdır sarrâflar
Elmâs eller sîm ayaklar gümüş gerdân çınar kollar

265

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Civânı sevmeden maksad cemâl-i yâri görmektir
Rızâyı eylemek tahsîl o yâre cânı vermektir
- 2 Gezüp bağçeyi ezhârı gülen tesnîm için cânâ
Murâd bağ içre girmekden yetişmiş nâr dermektir
- 3 Kabûldür tevbe-i müznib inâbe eylese çıka
Muvahhid eylemek 'isyân boyunca nâra girmektir

- 4 Dolanup rûz u şeb sekrân cemâliñ şevk ü zevkinden
Bu 'aşkı çekmeden matlab visâl-i yâre ermekdir
- 5 'Ademden bunda var olmak ne hâl iktizâ eylemez
Hemân ey *Fâ'ikî* rûyu gubâr-ı yâre sürmekdir

266

- 1 Meyve bâğlarda olur
Kimyâ dağlarda olur
Hastada zevk arama
Safâ sağlarda olur
- 2 Da'vâyı gel terk eyle
Düşmüş bil kendi nefsiñ
Nazar kesilse bakma
Üzüm bâğlarda olur
- 3 'Ârifleriñ 'irfânı
'Âşıklarıñ bürhânı
Dertlileriñ dermânı
Sanma dağlarda olur
- 4 *Fâ'ik* arar yârini
Gel gör âh u zârını
Tâcirleriñ kârını
Yüzü ağlarda olur

267

Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Bir derde ben düş olmuşam
Dermân onuñ içindedir
Bir meyle serhûş olmuşam
Hûbân onuñ içindedir
- 2 Dünyâ bütün dolmuş fesâd
Yakında vardır bir cihâd
Bundan soñra kim ola şâd
Düşman vatan içindedir

3 Gökler döner devrân eder
Dağlar bize seyrân eder
Cânsız bu cismi cân eder
Sultân onun içindedir

4 Güneş doğar rûşen olur
Bâğ bâğçe pür-hûbân olur
Tahtında herkes hân olur
Rıdvân onun içindedir

268

1 Cemâliñden misk kokuyor
Lebleriñden bal akıyor
Nâzik diliñ ne okuyor
Baňa söyle sen ey dilber

2 Dilber sadefdir tırnağıñ
Nâzikdir güzel parmağıñ
Erimiş yürekde yağñ
Baňa söyle sen ey dilber

3 İncüdür dişleriñ seniñ
Siyâhdır kaşlarıñ seniñ
Kan olmuş başlarıñ seniñ
Baňa söyle sen ey dilber

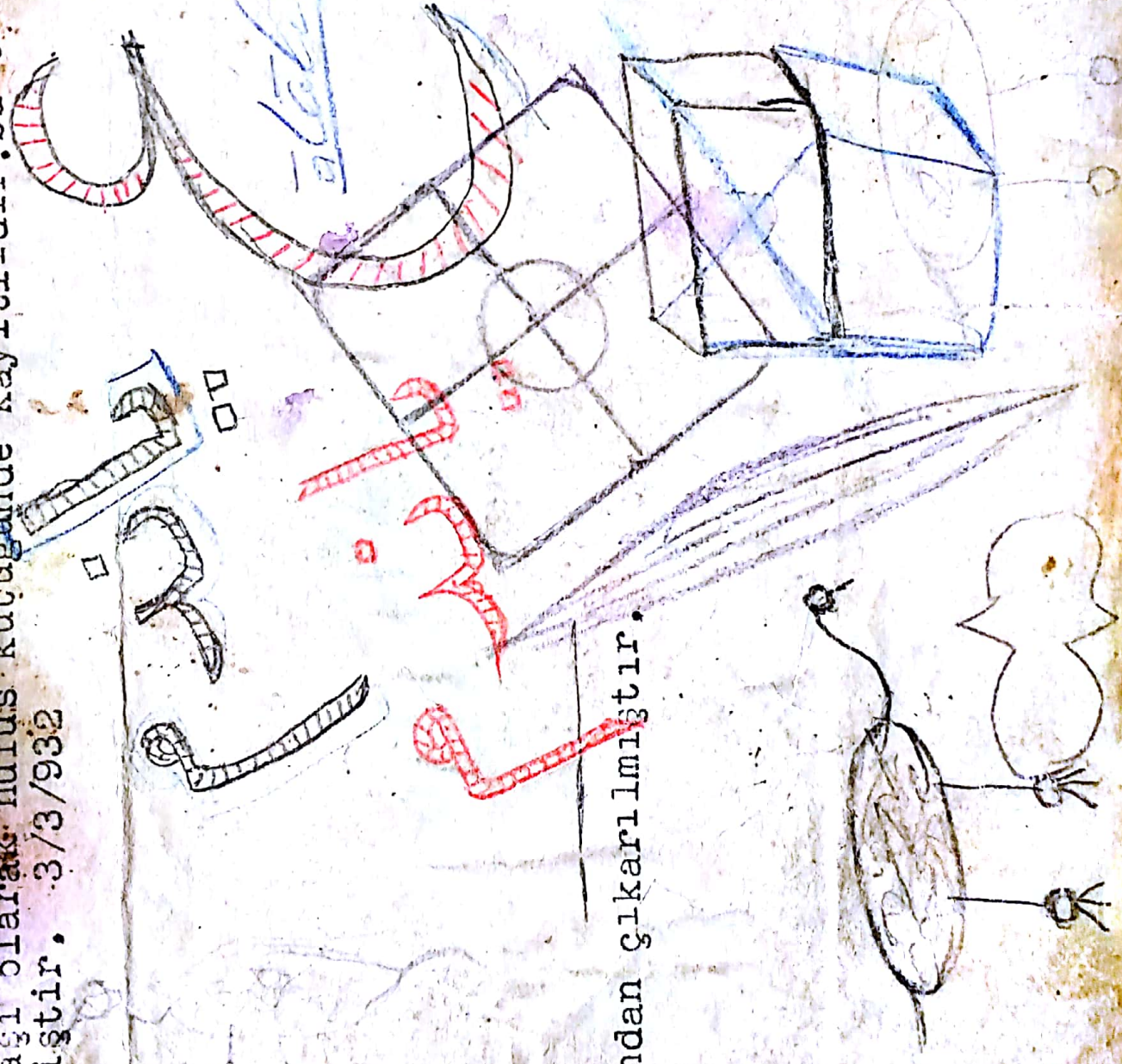
Tıpkıbasım

Erzincan nüfus idaresi
vatanı olarak nüfus kütüğünde kayıtlıdır. bu cüzdan erzincan nüfus idaresi
verilmiştir. 3/3/932

Erzincan nüfus

Resmî mühür

Aslından çıkarılmıştır.

932

بسم الله الرحمن الرحيم

جای نهم جان در دجید و مان محمد مصفا
ماهی نور سید علی اطهر یوزن لایع
اولی ذی شان صاحب القرآن محمد مصفا
منتظر اهل بیان رضوان محمد مصفا
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع

ای لولی نور سید کوزی سید محمد مصفا
غرم ایوب اول روضه لایع
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع

قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع

قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع
قصی شفاعت فالق را الحمد ایمان لایع

الحق صیقل اولی و اندر مصطفی
بسمه کوکلم طالی بی اختیار منم نیامه نیم
یونزل اول قلمبر منو اولون ایالی شرف
طاعتا حد بوخلووه عذشی یار دم دلی
عبدی غلبر قاپوکه کیم شفاعت ابد س

افندم نزل حقه یرده کوکه مصطفی یا
موجوده اولور مفتخر بو عهد مخلوقات
ستون است سنده یار دین ایتر یا رسول الله
ایمان طهرت کیدوب اول بقضه دنیا ایستدی
بل اول نعت پادشاه وصف ابد بوکترن فالو

بسمه کوکلم طالی بی اختیار منم نیامه نیم
یونزل اول قلمبر منو اولون ایالی شرف
طاعتا حد بوخلووه عذشی یار دم دلی
عبدی غلبر قاپوکه کیم شفاعت ابد س

بسمه کوکلم طالی بی اختیار منم نیامه نیم

حقیق بوهاقم یولنده نام و شان مصطفی
صرتن بولدی ایلی هووه ریاضه مصطفی
سه شفاعت کاشیک نور ریاضه مصطفی
هک کلور یززد بالی دار الامان مصطفی
هک بیورن دیدلر فائقا خاند مصطفی

ملاکت انس و جن ایخده انحر محتسب یا
برشته هو عثمان و لدان احره با شفاعت یا
کوز لدر احره عاشقینه لکل و فانی یا
کیم انکار ابد نولت دلی یار برضا یا
نقالی وصف ابد قرآنه و هو حقه سانی یا

خبر کوکلم طالی بی اختیار منم نیامه نیم
یونزل اول قلمبر منو اولون ایالی شرف
طاعتا حد بوخلووه عذشی یار دم دلی
عبدی غلبر قاپوکه کیم شفاعت ابد س

بسمه کوکلم طالی بی اختیار منم نیامه نیم

ویرم یولنده لهب وای لویست آنده و ویر
نهایت کادی سلطان آید جهان تده و ویر
کو کده کیدی الحیم چالیزی هانده و ویر
کاهم سیزه دیوب طاعنر آیده هم آنده و ویر

اول محمد مصطفایه ویر دیکه قرآن حق
اون کسز یک عالمک سه فالیتک رزق
هر صرته لهب لسانر ذکر آید محمد سنی
اوله و سه سنی دیر لک و با غلر دیر لک
عزیزه و نه فغانر و فغانر دیر لک یا کریم

غایت اوله سنده کیم خدایا ایم بهیا
راشلی شایم صرتمویه اول لوح محفوظه
قانونه صرتم لکجه عباتیه یوسین سن
جود لکجه عباتیه عباتیه لکجه عباتیه
او ویر یوزیر لکجه عباتیه عباتیه عباتیه
امید لکجه عباتیه عباتیه عباتیه عباتیه

یا الهی و ویر دیکه بتون مؤمنانده
فضل لکجه عباتیه عباتیه عباتیه عباتیه
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر

یا لایفا اجداد عباتیه دخی آتام آنا
ذکر آید دی روح سنی اوقات آنده سه
هر صرته یوزیر لکجه عباتیه عباتیه عباتیه
جر حمتن قیل اهاق ایم وای سه ذوالخطا
فائقه منت یرید بویجه امیر دغا

کیم ایستد یرم دردم آن لکجه وای کیم
غایت لیون احمد غایت ایمل سن یا
دو سوب غرتم یوزیر طوتم وای کیم
او مولود یوزیر غرتم غرتم غرتم غرتم
ویر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر
لکجه عباتیه عباتیه عباتیه عباتیه

عزیزه یوزیر یوزیر عباتیه عباتیه عباتیه
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر
یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر یوزیر

بنظر قیل حالیمه اولدم علیل یارینا
سرویدور محمد منی اول محمد حقیچون
جانم کار ایندی محمد اودی یاقدی بفرمی
دهردون زهرک یحردی آه الندن ای فلک
هرتیچون اینانک اولیانک حقیچون

آی کونسه دورایدیر لور کورده امرک سنک
سنک افعالک بوخلقده دعالطف و لرم
عالمک علی حقیچون عاشقک عشقک دخی
بن عزیزه مرحمت قیل یوزی قاره قولور
توبه ایدک نادم اولدور توبه منی قیل قبول
اسم بابک حقیچون امت محمدی

غاری ترک ایدر کل کل عشقه ایل ابتدا
لور کائنات فانی اولور انجی بوشو باقی قالور
نارده اولور سه عاشقان عشقک کافیه اولور
بودر دعایا مستجاب مطلوب مقصود سه ول
عشقده دیر سودا لری کوکله سه آل اغوالری
نور دیرک معدوم اگر بنور سه اولور بوشو
بانی رحمت ایلیمه دیرسون بو عشقک لکنه
یازیلک ایلیمه قوتی حرف ایلیمه لک
سینک فانی سه دیرسون بو اولور بوشو

عریسه ورسک حقیچون ایتیمه
قهر خشنک خدای ایت یا علیل یارینا
قوتیا رو بادوزخ لک خشنک علیل یارینا
حل ایدک مشکلی سن یا علیل یارینا
مرحمت قیل فائقه سنک و لیل یارینا

هرتیچون نارده آزاد ایت بزی باری خدا
بوهرتیه اولور احسانک ای باری خدا
سیر و لور هر تیچون لطف ایتان باری خدا
بی عدد لایعصار کنا لطف باری خدا
نیریا لم لطفک ایتیمه ای باری خدا
یار لفا جلدنی فالتی ای باری خدا

لهر حقیقت زمره دی بوکا اولور لرمقت
بوخلیق اهل طال بو طاری عشقه انترت
کر طوسه خست شمه اولر بوشو اولور عشقک کافیه
عشقده اصل کوکلی ایتیمه نهی قیلیمه خدا
دور بوشو به عشقک سنک ایل فقیهه ایتیمه
آدن بوشو لعل عارفان بو طاری عشقه ابتدا
امراضه مرحمت ایدن ویر فریج دیردور
والیفنی فریج ایلیمه مطلوب هر شمه
مرسل و لیل ایلیمه دیرسون بو اولور بوشو

قادر بود بر هر کار
 بوزنم در کمال طوتم آه
 زری محمد به سه آزاریت
 بنو فلوله جهران دیتی

کما قبل بی مقرب
 کوزم یکی اقوت قائم
 غنایت سنده ای ماه
 ضال تحصیل آزاریت
 آزار دانی مختاری

علی اکرم ایتمه مقرب
 کوه چو زنیار به عیال
 بوزوب بونیوم محمد شاه
 حمالک بوستروب آزاریت
 غذایه بوزوب و شدنی

سندد اصفه فرما
 که سنده در ده و طاعت
 سه و ده فلق سلطانها
 فتوح سنده ای خانها
 آزاریت فائو عثمانها

کمال نامه صرده بکون
 اسبابی ضلوعه اید به اله
 قلیله ختم الانبیا
 دوقی کوکله در آینه
 فقر قناد فخر بینه

اندازه حکم با مطلقا
 بوزوب روی عالی سانه
 قرآنی کوند رزم کما
 جانده دماغه لونی
 بوزوبه بدی فخر جهران

سند حبیب جهران
 فضلت زیاده ایدم
 محبوب ایدم هم کما
 برینه قایم به
 بوفخرنی فائو استین

هم ای نبی الانبیا
 مرتبه کی قلیدم سانه
 اشفع جیبی صده تشا
 هووه زوجه و بوزوبه
 برد ویر ساه کدا

صوک دمه و سه مدون
 ابو ضابطا تم ایلمه
 مقهوری نه به سیدم
 یوزی قاره بر قولوم
 خنده یوزی نواح ایت

شطان اندیشه فک
 یوزی قوسم دوزم کما
 غیر بدیش بنده
 هو قد زنا هم یا اله
 دایره بشی صاغ ایت

کمال بیان یلمه نصیب
 دقا که بوزوبه حوتار
 قیل بوزیها تم قول
 لطف ایل ایمان با لطف
 مقامی باغی باغ ایت

سه نفرت ایت یا کبریا
 محروم اولوی ذوالعطا
 یوزی قوسم سندن کما
 بونیوم بوزوب کلام کما
 اولسون فائقه روشنا

ایست سکت غرت بولاد
 سیزوب سوز و بوزوب اولاد
 سنده ای فلوله ایتمه سن
 قوا و کوشش استایوب
 در لیل و نیت

ذات قبول به ظهور
 قلعه قلمان قیل و قل
 له ضایه ایتمه سن
 اقام صبح مقدس
 کلین و انور کوشه طوط

درت محنته یاده بویط
 ابویک حرام عدل
 کوکلی ویرن انوسن
 با باقی و کمانه و سینه
 عشوه دایره کوشه طوط

لطف ایلیم کمان
 یوزی کوشه طوط
 اولوی کوشه طوط
 قیتمه کوشه طوط
 کوشه طوط

ای باری خدا اغدر یوسیه قابو که کلام
اعتراف ایدوب فطامز هر بل کلام
قدرتک وار عفو عذاب ایتکه شاکم
هر مومنه کوره زه ایتکه عذاب
هر غنی یوقدر شریک آخو اهدک

سن بر جوانک ای کونم
عفو الکلیه کل اول یقین
ویردک بوداره هوه امل
باشنده دوزر بو فلات
قر با غید - جان او یاره
تکلیفی وار آه و زار -
یوسف جمالک لورده با و
عاشقده دکل یا -
لهر یون کاد - آیین -
دوشورمه فلکی ایلکینه -

تو کل محبوبی دلد هبلوه اوردی
یا یوب جان و فغان طوتندی افلاک
خیره قابو ب شاکم درم عقلم
تکاید - معاصی کدر -
آزاده ایلک ایلدی یوزک

18

19

20

ایله قبول عذر منی ایتکه
ایتمه عذاب بزرگه ویرد
ز فقیر بزره رضاک ایله استفا
رقتمز وار بورایه سنک استفا
فائده انعامک عیب اولور می اخصا

صید اوله دنیا یه صقین
سورمان اینه ذوقه صفا
آخیر شنی صوره سمد
تیمیزی چککل هوه صفا
هیران کوکل او دلداره
محبوبده اوطان سه وفا
غریبه طلوع ایلر شفا
کل زیر محمد مصطفی
کونیه و یلدرز آیینه
فائده عفو دکل خفا

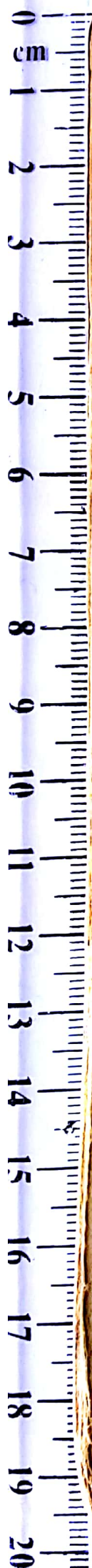
یوزک عرصه ییوب بر شوه اوردی
عاشا ایلدی کوهرده امدلک
اولوب تحبث نفث اسبو تقایم
یوغورموی ایتکم بالی هر کل
عسل کی آخیدی طمات یوزک

در قیاسی کر او نیار دیر
 بعد از این حقیر نه لکون غیر
 در ایام حقیر احسان ایت خدا یا
 بیان ایدم طبع عایتی کو کلوم
 ظهور ایدی کو کله به حوضه سر
 سه و شرافتی کجی دنیا سندن
 بولد لک بولدی آیدی ماسوی
 سه ووب بولدی ضاحت جمالی
 نهایت و صلتی بولدی آخوه
 بولدره سنده الحاح ایت اوزونی

غم صا دی کو کلوم اوینی
 کیم سوینی سوینی
 به بوفراقی کیم هم
 کار کیر بنای سوکیم
 سن قیل بزه لکون یادی
 کیم راجیدن ویردی
 چوقد کیم لکیم
 سنده الماس هم بریم
 نفه اویوب ایتدک لکناه
 لوستر فائقه طوغری راه

عاشق قلبنی کیم قیادیر
 نه در لومالی میدان قویسر
 الیم یاغلی بور ووه بونوم خدا یا
 عیان ایدم ظهور ایتن کو کلوم
 طوغع ایدی بتون عالمه بریار
 آلدنر آفی قاهدی عقیبا سندن
 که سوز اولدی آندبه ماعدلی
 قزاندی دنیا ده لک بر کمالی
 بولر المهل الله اولدی لکون لکون
 طغونی فائقه استوسونونی

کوستر بکایا لکون وینی
 نصرت بو یور یا ربنا
 یاره مه بیر اکیم
 قدرت بو یور یا ربنا
 سنده بیان اوز دردی
 رخصت بو یور یا ربنا
 یوره توبه آکیم بزم
 رحمت بو یور یا ربنا
 قبل مغفرت ای یاره
 اوت بو یور یا ربنا

کوهل محبوبی رلده جلوه اوری
 هوری هشته سنگ سنگ سوا
 کل فلک کل غنچه نازی اید -
 هیقا - فتنه سنگ قاره کوزل
 کسر مقاص فلک ترلفن صیقن
 زووه شوقم باده عشق سنگ
 بستر بوفا نقر نازی سوزل

21

یوزل عرصه ایوب
 نیت اوله حمد خود
 سنبلستان صاهیل دین مزا
 کتیر عاتقه بیک دلو بهار
 سوسون اول کل رخنه باد صبا
 یوقم لایق فتنه ایتیم جزا
 طوطی هبت دینو سه سزا

سنگ دیت مرصا	عاشق علی الله
سنگ احبه خندا	کاش اوله ضرر فرد
سه اوله خلعه سنا	کوزل ایوب فتنه
بوز بر قبه ده لهر جا	کهر دینو کله بولدی
کوز ولدی کوزی ده	چهاره یادی عیونده
کوز ولدی کوزی ده	سنگ نوره لک بوفده
ناله ارف لایا	چیلرک اولور نوحه
سنگ درنا غلما	که سنگ صاحب شفقت
مقوی حقه بویه بول	نی یامین بر بادد
علی اوله یقین	شفا نیت دینو فالو

صودی بولنه اولو بهار	اولسه کو طاهر هایت
ایتمه لک بر فرد از	هالو فالقده صوره
دیر کیم سه تیغه	فالقه و صله خبر

25

سنگ دولت نهما	الای عایف بالله
محمد مصطفی امجد	الای هفت احمد
سوزل خلعه لک بستر	اوز و به عیبه غناید
ظهورنده سنگ ای ذات	چهران لکهایان بولدی
کله ب نعت مرونده	کیده ب طاعت ظهورنده
کونیه ای غایت ایتقه	سحان کولی هو قده
صاحب طه نید کیم	جمال نوید کونده
وهورک منع حکمت	کلمه نوحه و همت
سنگه دله لک سادر	چهران سنگه بادر
سنگه و خله ناکمه	سنگه بیدم اولون

موندک ایمانید	عنه عاتقه دیناید
بر قیامی قریه بیک یار	یا فخر فانی
الکونیه بولدی قمر	دیر کیم سه تیغه

کتاب مباحی قور و لدی قورده
لورده قورده و بر خست یولده
جبران برینه چار پلایا دیخی
انسان قاننه خال قانماری
قارده در یاده ای باوه ای جان
اور و یا اسیا افریقا لهریان
بلیه یوفه هفت هفت ایینی
بصه یان ایدیر قولد قیشی
رضا قصیده کوزوم کوزم
بره سه و برینه چون سوزم
قولد غمیه کیرم خنک سوزی
قابی مهر لید کور ایکی کوزی
اینه طیاره لر اوچار لکواده
یرده انسان اغدر ملک سواده
چیم بر ایسه کورمه طومر الیمز
مالیم فی عرض لاله دیلمز
هر صبا و هر افام در در نور
یا هم صبا و آیلری بومیدر شود
کوز لیه کوز لیه اوصافده الله
اولی قوده ایدیه شیدی وایده الله
سند مدد یا هو ملت قیدلری
اوه سنه ایچده نه لک کور و لدی

سپهوانر ایچون بو بر کولدر
کورده کورده خاله جانکه دیسه
آتیه آلب مخلوقه لیب یا نماردی
لهراسیا دیر یارب بکا بولدر
قاریسمه وای غنا صد انسان
صانع دنیا تو قادر زلمه مرعدر
اکلامان ملتی شاه کیدیشی
هکمتی هوقه بنده لری سردر
چلب ایچون افرای برلوه یوفرسک
بودنیا آخرت ایکی قاردر
نزد الهیدین مطر و در اوزی
یاری سه قورلار بونه تلامدر
بایقوسه ایتیمز او تر یو واره
یاری سه قورلار بوناصل ایدر
قید یقید قولومز لکمه بیلیمز
یاری سه ایچیری آرا سدر
یوب ایچیکیمز قانچیدر صودر
کونده بیدیکیمز زلهر لیه آتدر
نیمه ایکی کیمز بولایده الله
دو کیمز قور تو لمر بونه صولدر
بوهردیه هوقلری بایدی یور و لدی
باشیمز کیمز قور و لدی

ینہ برسی وار کہ طویل اندی عسکر
 دشمن میدان ایستد یوروری اُسر
 هده کلاک باقل در دم هونالدی
 جگدی قیاجنی اوستوم کلدی
 توکنمز بر هریدر بتمز صواسلر
 قره کون اوستنده اگریم قاسلر
 قرمری بلوطلر ینہ قایناری
 قصور یمز بزم نلر ایلمدی
 جیقدی لک لک فزده قاره خبرلر
 یلمه یورونه وقت صامخی ایدلر
 کوزلیه کوزلیه کوزلردنه اولدور
 کیزلیه کیزلیه یارلی بولدور
 رنجبرک اولوزی کتدی سورخایه
 لک بریمز دوشلک اشو بلایه
 عر ضحال یانه هم خولبر خونه
 د خالت ایلک هور محبونه
 انبا اولیا لکمت ایتمینلر
 یتر بود عوای یتز قیاتینلر
 قطب زمان غوث جهانه کلینلر
 غریبه شریون لک بولون سونلر
 غریبه شریون لک بولون سونلر
 غریبه شریون لک بولون سونلر

اینیه یوقوشه سوره اولدور
 یاری نصرتک بزم اولدور
 انکیز عسکر اطرافم آلدی
 بندنه یار یار بوقد یاسد
 اینمز یاره در اوزون تالاسلر
 محنت باغچسند هوسکوله ماسد
 آتلیدی توفکر قیلنج اویناری
 عجم بوجرهانی صایان آتشد
 عسکر بغدادی شام کیدلر
 اجنبی بویولده غایت قلاشدر
 سولیه سولیه سوزلردنه اولدور
 خدیویریه ویرانه ده خفاشدر
 تجارک طیبی اوردی قارایه
 بولتان باشی قیرطز طاشدر
 حضرت الله حکم محسوسند
 بونخلور قاپونده قول قراوشدر
 صاحب ایچون مرغض بیر کیتشدر
 بوردلک دغای هور سده اولاشدر
 رجال قیپ عجم حاضر اولسونلر
 اغل یار هوجیفه بولر خاشاک
 نجیویه اما میویه هور یویه لک
 جمدی قره کون اوستنده قاشدر

با سینه خیز چون بزه -
 با سینه خیز سینه خیزه
 سارانه خیزه ایله آل عبا به
 انوار ج طاهرات یار صفایه
 یونکر لکمت ایست هر مقام بولوه
 بهوی میرمه به بولوه قوی تولون
 شفاعت سنده - قیل با محمد
 خاتون دیر پریشانه ولدی بومت

بزم و هجو دمنه قطرانای قانی
 خرقه من ز یفتلیر همه پامولی
 زخم اید نلری لک غری سوزلر
 کلیمه به دیمه بزه کده لر
 کلنه قارداش مزه ها دیرت
 بزه کلیمه بزلر کلیمه رز
 ای قدر اکلر بزم در دهره قدر
 سوز مزه بال شکر ز لکری اوقدر
 اضافی ترک ایدوب بزمه دوشم
 یان قدر سکا کل بزه یا قدر شکر
 غیبت محاسنه بزر قالقازن
 عقیقته دیوانه محزون به هالنه
 ایدور به باقی سینه بزه نه اطمین
 ایدور به بقوه قانایریه طوطیه

مرحتایت بیدک سه حله مزه
 صحرای کونینده بوبر فراسنده
 اولادی اصفادی لکم مصفا به
 ایتمزد انما خیره طولاسدر
 دنیا عدالت نغمه طولسون
 یارب قیل مدرا و نومه قیلدر
 مخلوقه الدن کیدی باخفوص ملت
 یارب مخلوقی جمله با ریسدر

کیمه یا نیمزه یا ناسیمه
 استکراه اید نلر قونوشما سینه
 بزه ایلان یوقدر ای برادر لر
 ایتمینه کلیمه کور و شکر سینه
 کلیمه آغوه دعا ایدر ن -
 سوزینه بزی صوره و شکر سینه
 ضرر نیمز لکچ بر لکچ به بو قدر -
 بال شکر نیمه بولوشکر سینه
 سینه ایدر لک بولوشکر قونوشکر
 عقیق اولان بزه سور و شکر سینه
 لکجو ایدر لک بزی قنیه ایدر لک
 بزه ایدر لک کیدوب طاقلا شکر سینه
 یون و مزه قیل سینه بزمه
 یون و مزه قیل سینه بزمه

بهر آهوان میک بز قار اشر
 طوطه ایجره خطا شر آتله
 بر اقل در در بده ایلمه
 صورا سرفاقتی بر کون بیلمه
 کوزلار

عاشقن اقدم دکه سوزوی
 که هم کوزلدن ایکی کوزوی
 سولیم سوزوی ایجره ای یار
 بز باطن سولیم سه آله اظهار
 ارز نجاه کوزلی جان یا قیجید
 سیوه لی نازلری طاهای آجید
 شفاف یا ناقید یا قوت طوقای
 قاره کوزلی سیاه لیرک سچاقای
 کاج کوزلری غایت ایجره
 بولیری اوزوند بیای ایجره
 آکیه دلبر لری امثالی یوقد
 قاره کوز قاره قاسه خولری هوقد
 عرکیر دلبری بران قباد
 محبت نه مینه غایت بجا
 ندر طیه محبوب لری کوز د واری
 عاشور ضیضا اید هفت بوشیوه دای
 از مایه عاشور مصروف آتار

بویولده ویرمیش جان
 حقیر بزه کلوب
 کیده بوکو تولاک ایله سولیم
 کل اولسقه دها قوقلا شامیر

دستاف

دنیا کوزلرک وصف ایدم کجا
 دنیا آتله یانه بیلک لها
 ایجی ایلمه اقدم نه خیرک وار
 حقیقتک محبوب لری یوقی یا
 مصوقی عاشق یان با قیجید
 هو یس غلامانی هسنا مستنا
 آغ ایجو دیشور صدف طرناقای
 غایت نازلی نازک دلبر رعنا
 محبوب لری غایت دلبر دلبر
 اینا قلی طرد اغری غنچه در
 هو یس غلامانی هسنا آرتیقدر
 اکثر یس یا هو دلبر و هسنا
 شفاف دنیا قلید بر مرهلقا در
 سیاهدر ابروی کوزلر سویدا
 ناز ایله ایتدیر تحسده هنکاری
 عالم کوکله هکون وار غوغا
 محبت محبتی نغمه لر با غنچه

است عوخته لر صالغر
 آسودنی دلبری ملولد غایت
 عاشق سوختن آغز عادت
 مدد نه ز یاده در باغی بنویسی
 یا غلرده کز لر فوئی یو صمسی
 غناب محبوب ترک مستوره کور دم
 امام غزالی لکنت یلدم
 لکم عربده لکمه ترک کوز لری
 کوه نور و صه آغی یاقده کولاری
 طلیس کوز لری آسمان نظید
 قره قاسه قره کوز بروه خطید
 عربک دلبری یک شیوه دارد
 بوباید ایلرده ایلری وارد
 هلب خولری دکتلی غایت
 اینجه بیای اوز و به بوی برفت
 آسمان کز لید کوز لری لیب
 ابریشم کید لر لیب اهل لیب
 زنبیه بر شهر در تجاری هو قد
 عربده دیلری کوز لری طوقد
 غایت سوسای کز لیب دلری
 بو قد زینتای یو صه لکری
 جهان حکیمی دلب کیدر یا قیچی

باغده صو با شنده قویا و وید
 محرومه بر صفتده یو صم قیافت
 اولمه لکری بری بر در یکتا
 زنبیه لکالیسی هو قد آقچه سی
 تو کده آن وار بویه محبوب زیبا
 ندر بوصا قینه دیو به صو دم
 آنک تربیه ای الله مرید
 سیالکد بنکری یا صه خالاری
 کبار نازک نیمز لکرو صفت جبار
 اینجه دور قلید سیاه بنطید
 یو صم قیافتای محبونه لیب
 صفتده جودک عاشق نار در
 بال دکر دلیدنه سولیه لیل
 لکری بیده وار بر دلو لطافت
 قاسه کوز له عاشق دیر یار یا
 غایت یاقیتقای خالو تیه هلب
 حله کیمه کس جندده صو
 بولمان دیر حله بریشی بو قد
 عاشق معشوقی لیب اهل سورا
 حاکمه آلتویه دیرک عورتی اری
 قدر تدبه قوی صه با به اوزنده میا
 با قاف کیمه قاف

محبینه کوز او صلیه با قیچی
 برخار با قیچی دلبری وارد
 ایرکلی دیشی لک فوب جمالدر
 معلقه نیک بایصه رنگای محبوبی
 جلاوه سی جهرانی دکر مرغوی
 تورکک کوز لری غایت محبوبدر
 عرب دلبر لری یوصه مرغوبدر
 سامک دلبر لری دور کوزه در
 یوزینه با قانر سلطان کوزه در
 سیاه پارسا فلده و بایصه تنگدر
 نک نازکی سیوه کی محبوب جمالدر
 نزالکای کبار دیلری شیریه
 اگر یوز لری نه با قنک دریه
 بونازیل بوغرهای صیداید
 شای کوزه کوز لری نیاید
 هیت هو لری کی کوز لری
 عاشق کوز لری عشق جانده سیردر
 هرکس کوز لری صایصه هواری
 ترکک محبوب لری هرکس هاری
 کل رنگای کوز لری کوز لری بادم
 عاشق لری هیت ایامه بدم
 کوز لری کوز لری کوز لری

بو لری کوز لری وارد ای
 زهری کل دور افه شکر در
 عرصه ایتم یوز و فی طوتوشور دریا
 صوبه فیه او ریه دنیا نیک خوی
 سه نعل سوزن جابه قیا قیا
 ادای عرفانی لکده محجوبدر
 معلقه هیت دینه رفا
 دالم عاشق کوز لری کوز در
 آغدر عاقبت ایدر جان فدا
 لکمان عاشوه و لورک و رنج جاندر
 یاندیر جهرانی بوغرله مولا
 عربی سوز لری کوز لری لکدر
 یاندک عشق کوز لری بر قاره سودا
 کوز لری جمالان هیت کیدر
 هر یزی بر یوسف زلیخا
 بغیره با غلدره او قور یانار لری
 ایکنی هیتد شام سهری حال
 عرب دلبر لری ایدر سیرانی
 بو لری سر وید کوز لری شریا
 بیلم فرشته می پریمی آرم
 یاقار کوز لری جان لری بیلی
 کوز لری کوز لری کوز لری

جهان دگر محبوبی و دریا
 سیوه کز کوزلی سرویری و
 زنگار نیک قوما شکر نیمه سزایا
 عاشقانه چای خیز کورس و اوایل
 حال طویم عودینی دیر بر مظهر با
 صحرای وجوده کلمه عدم من
 اوزوم یا غری و کوزلی لایعها
 کل یزفه طودا قلو آغیز غنچه و
 باغ بغم غریبه هفت اعلا
 جابه آمو ایستر کوزلی لهری
 بو همنه مالکد کوب ز لهر
 هالیمز الکره عیانند و لبر
 یا قلدردی مدینه کسیدی دعوا
 کوز لاک همدی او یاره کیتدی
 کل جانان جانی دیر بر مصطفی
 کوز لاک حسننی او یاره صهاتدی
 انک هر مینه همنه اولدی دنیا
 لا یقید بالی قانا و کیمزه
 بو یو ماری یی قیطیت قترضا
 محبت و لبرلی باقیچی
 عالمی غنچ بیلبوب او طمشه صفا
 صافی اوز و نه صونا صافی لبر

جهان دگر محبوبی و دریا
 سیوه کز کوزلی سرویری و
 زنگار نیک قوما شکر نیمه سزایا
 عاشقانه چای خیز کورس و اوایل
 حال طویم عودینی دیر بر مظهر با
 صحرای وجوده کلمه عدم من
 اوزوم یا غری و کوزلی لایعها
 کل یزفه طودا قلو آغیز غنچه و
 باغ بغم غریبه هفت اعلا
 جابه آمو ایستر کوزلی لهری
 بو همنه مالکد کوب ز لهر
 هالیمز الکره عیانند و لبر
 یا قلدردی مدینه کسیدی دعوا
 کوز لاک همدی او یاره کیتدی
 کل جانان جانی دیر بر مصطفی
 کوز لاک حسننی او یاره صهاتدی
 انک هر مینه همنه اولدی دنیا
 لا یقید بالی قانا و کیمزه
 بو یو ماری یی قیطیت قترضا
 محبت و لبرلی باقیچی
 عالمی غنچ بیلبوب او طمشه صفا
 صافی اوز و نه صونا صافی لبر

بیا صحنای سیاه خالای دلبر لر
 ر بوغ ینبوغ کوز لری کو طر لر
 بک او قد شیوه نازی بیا فز لر
 مکه یه طایفه مکان محبوب
 نه قد کوزلی وایه محبوب
 اسمرالوند کوز لری قاره
 مستوره جمدی لازم ابراره
 بر تناسب اعضا یوصه قیافت
 عجائب کوز لک بونه لطافت
 بوزالرده هووه آتیز ایتد من
 راحت ماقوم اولکجه دیشد من
 همه هدیه دی بهره بی صوره
 همه یه کلور سنکج اوردده طورا
 لیل مجنون اوردده هووه لید لر در
 کوز لری اغیاره تیز اولور لیر بار
 رله بیروت کوز لری سورمه کی
 نره لیر ایه له صوره ای
 غایت رت یور لری محبوبی خوبی
 وایه دایه نرنده به هووه دوزی
 بویله ناز لک دلبرانه هووه کوز لر
 منکر ای سولیکه یه خلیج
 مناده هووه لک لک دم قش

بوزاند سکوتی مدد
 مبول محزون طور وایه
 اسمرندک اینی قاسه صنی مان یفر
 بیت الله او یاده عند الله مرغوب
 لطیف ظریف جان در دینه طیب
 قاسه کبرک سیاهم محفوظ منقاره
 نزالهای یاقینقهای مرلقا
 عشق یازاننده هرری آفت
 یا غدرمه علیه صنی بدینا
 عشق میداننده کلوب کیشنه من
 دوشون نره ده سبک ای ایه عیا
 کوز لک کور مدد کل بنی یورما
 چار بار کوز لری یور لری سیمیا
 هوا والده نرد لکانه لر وار
 دلبر لری محبوب لری وار کیمیا
 بیا صحنای قاز کوزلی سورمه کی
 عالمی تفریکه تقال من
 مهوره کتیر تیز به مطبوط
 سروی فدا نشد بکند دل لک را
 فخر ایه کوز لری ای کبی یوز لر
 تفقیر یا سیدک دیر لری عجیب
 چیز لری دیر وید باقی تبر

او یاری قدسه کوردم اقم
 بوام ~~شهرک~~ کوز لاری بریده
 یوسف قیامتده فرشته زنده
 دلبری ملیح غایت ماحم
 هوری کی ایری کوز لیج بادم
 وصفده ماهرم بو محبوب لری
 صیدایه عاشقده هور مرغور لری
 احسن دلبری هایا یار ایمانی
 میده حقیقت وایسته لره خوب هوان
 خلیل الرحمن دلبری نازی
 احسن وایسته ده چو غنی نمانی
 هایا نوری یازی نوایه طوطه
 طوی سینا قبر موسافره و طوطه
 سوسیه پورت سعید اسماعیلیه
 بدالتی شهرک کوزلی بیلوه
 انمیر بویسه هیا نه فله استانول
 هایا بیلوه کوزله کورنه بر قول
 بویسه کوزله لیلک خاطر یوقده
 یاره نه اولان یونری صوقده
 کزله لری کوز لاری باغده یغی ده
 البسمه قدسه وایسه بوقچه ده
 آغ نایک ییاقدر قرمز یوز لری

غیر لیدی دیزیلک باغی برشا
 آرز بولنور بکده تحت فکده
 قرمز قره کوز صابج سیاه یلدا
 کل زکلی ییاقدر الکلیه محرم
 المده باقلوا دینده هملوا
 نه دیم مده مده بویله خوب لری
 طوطه اجینه نصفن فضیل
 سامان ایستده حفظایه آبی
 صاقمان اسوده کز مکده سیدا
 توحیدی قرآنی نازی نیازی
 شری هبت ده یواید ریلک خلیا
 محبوب لری بویه نوره نوره و طوطه
 لکه کوزلی بر لوبک سرشا
 مطریه کنعان ایرایلیه
 اکثری انگیز قرقری لهر جا
 بو لری کوزلی هیو کینده بول
 یوقدری واکر باغده منال
 عاشقده قاری مرغت یوقده
 زکلیدی بیر لری منیلک سلوا
 نه اقم کوز طوطه التوبه آغده
 ساعته برینی لیری کیف
 قره قاسمه کز کور لرم سیاه کوز

بال شکر قایم شویم چقا لهر سوز لر
 از میده بوییده جو قدر کوز لی
 آکریا اولور سه ناز یه یاری
 بو کوز لهر کوز ده سوز قایا لر
 آکریسی سیم وزه طایا لر
 استا بول دلدرد بهج وصف اولماز
 تاز ده کای جو قدر اوده برآی صوطان
 غایت نزالتهای محبوبی وار د
 آکری لاله عشوه و ده کار د
 جها سه سونه سونمز اوند آتشی
 کونکوه آتمه کینی جیسی
 سیمو استا بولی کوز به کیمه لر
 جنت و هویر آکر کوز سه لر
 التوه یوز و کلید الحاس کویه لی
 جنتی بیفته ک دیه ک لری های
 لیلایه شیرینه میدانه او قور لر
 ناز شیه عاکن میدانه قور لر
 اکلای عینا بول تیر بول سیناب
 عاشق عشوق ایله یسر عذاب
 بودت شهرک وار د لری بوشه
 غایت قیامت کوشنده شکسته
 برین برین کوز لید

ایشب غمردیر که کوز به لم یاس
 سروی بوی یاقینلی
 عاشق خدای اولور غمده صبرا
 بیه کول قیروب بیه بیار لر
 آغ آغی کوز یاز سیاهی قارا
 د لری جو قدر مده قولماز
 غمده دله آغ مافای ظریف
 بر ناز نه ظریف نطف کبار د
 کوز د لری هاله یاقایا قایا
 کوز لری بیاض یاز یه قیسی
 طومیر د لری ارکده عا
 محبوبی عا سوز سوز سه لر
 لایقه کل کرب د لری جیبا
 کل چهره سی باجه آغای آلی
 جمع اولنده آره وار د بر شور
 حسنه زلفانه فرمان او قور لر
 اهن د لری قایم شویم عا
 بو نعل محبوبی وار عالی جناب
 بویه د لری وار ای عزیزا
 یوز یاز استای غایت اینجه خوشه
 یاقوتی جو لهری بکرت طاسا
 کوز لری نر کسد صا حی سنبله

[illegible]

فرهاد شیریند - اغیاره یوصفا
کیسی مطلوب - کیسی محبوب
کز لرد کز ده تفریح لهر جا
بر محبوب جمالی سیاه صابلید -
سیراید - دیای لهر صبح و صا
لهری بر لاله نعل هیکلد -
آت غوت بلور - آند ه شرفا
بیایو - یوز قلم قاسه او - ایه مخصوص
نزهه - رطله اولمده - مأوا
بید کلری خسی کوزلی آند -
سرمیر روم ایی اکثری نسا
ناز سیه نقصاند - آند - نزال
بصه عاده نری وار - در کله سفد
طاتی برهنه وار - کوز لر سورمه لی
قرل زینت آل یافه کوز فوره الصلا
منقول - لطاف هینک خاند -
کوهلی قوتلید - کوزل بر کدا
کوز لکی یا چمه دکل - محقه
غافل اولمده کدا ایدرم - جا
کوز لکده کلمه صفت و عشره
چالیشیرید یا حیراید - طالع
تعالی در دیدی

برافه جلدی سه آل سوری
کون لک دنیا به یوز مثال کلدی
بری ستوه ناسه تقسیم اولوندی
سوریره دنیاده بودر خوبانی
اللهه باثقه یوفه کوزل سلطان
کون لک زده در صانده کونشدن
حضرت اللهه به منعی باشدن
فانحه یوز صوه ایتر باغی بوستانی
یوز خانه در کون لک دستانی

۱- قانی بر وقوعات سوبه یم سزه
رسیده صوکره ارضی بایر بزه
هرکیمی طوتیه صبی ایدی آفر
مظلومی میقار دی اوندیه واض
کیجه یارینده کتور و دفتر
افاره آله ججه دیر بولیس میستر
کیجه بر عرصه قاتیلار ناظر
بالطه لراد موزده بیجا قلم حاضر
۵- اوجده بند قولک باغرتلی ایل
یوزده ملک میقار جهده الیام
تسل ایل باغلا دیوکه
مقا - حله

دنیا افرنده کاپیوا
حقانه طقوز محمد و پیروی
اهنی اسلام لکله که ستر
عاشقه مصوفه بدیه هانی خانانی
محمد مصطفی آنده - یخنما
طوغا محمد کوننده قاسدن
ماخذی اوراد کل قالم شانا
کلی یوفه نیده یم بوکلتانی
صلوات او قویک بیک بودعا

اعتماد اولوریه کرسوز و مزه
ارضی ارضی ظالم ارضی
چارشوره یازارده قرویه ده کافر
ارضی ارضی ظالم ارضی اللهی قیامی
محبوس کرده اوندی بیک ایتر
ایضا اللهی قیامی طوثرسد سنی
قصاب الیه کی کتبد کافر
ارضی ارضی ظالم ارضی ایضا
ارضی ققاسی بالطه بلی ایله
ارضی ارضی ظالم ارضی ایضا
قانی خنجه بی جا قار یوزده له
ارضی ارضی ظالم ارضی ایضا

۱- او رب آل قاتره غلطان اید لر
 تکرارینه محوسله کید لر -
 کتور دکرمن کیدی اوینه
 یازمه کیم صده حب او دفرینه
 سوفی بونی ایند مرادس یاسا
 باغیدر اید من ملتی یاسا
 ۱۰- کتور کتور دکرمن دیر خانه سنه
 قولاقی طیار نو - بومبا سنه
 دیر لر سزی کیمشله ایته سه
 لهر بری بر د لولکزه لر بیجه
 نندیر اید من فی کتور کتور سجدی
 اید من ملتی قیدیدی صو کدی
 زده کلینق قیزیند دیر لر
 بولیه دیوب بر د لکوم اید لر
 دیر بالطی به حینی آله بم
 آلوب انتقام نعلک یا - بم
 ۱۵- بیجا به لوده - بالطی اید دیر
 یوغان لایوب قویولره قوبه لر
 بوجکر باکوب سور ولدی کیدی
 ولکیب یاسا ملت قیدیدی کیدی
 یسه ولکیب یاسا ملت قیدیدی
 از نه بجا به اسد می ریسه اولدی

طولدیر رب قویو اوسان اید لر
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 کل سنده چو حقدک سوینه
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 طور به کل کیده لم یز قوشا قوشا
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 کید لر اید من محد سنه
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 قاتره بویانک کلیند دیر
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 کیم اولدیر دی لک طوریغه کومدی
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 فراتده صیافی بالطی بر لر
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 دیر خنجر به بفریه صاله بم
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 خنجر اید لایوب صوبه لر
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 کچو کدر هر کرده اور ولدی کیدی
 اید من اید من ظالم اید من ایضا
 سر به چناره می قویولر طولدی
 اید من اید من ظالم اید من ایضا

- خلع بزمه اولوم بوروی هالیدی
 ۱ - من ایسلامی اور تابه آلدی
 - بوناس د وکولتیه آه و فریاده
 - **یتیم** محمد بزمه امداده
 - بایقوسکه اوتیو - ضاره لرده
 - شهید اکبر دکل لکخانه لرده
 - **توتو** هقیقانه اولدی بدم کویینه
 - قد - بویله ایسه تان لند
 - کون - یا شجره قانه قاتیشما دجی
 - یو آتیه فالتو - صور - دوشمدی
 - از غلامه خراب اولم - تاز و کلری حوطه
 - از غلامه اوکی خرات - آله مدیم باره مرار
 - انا به بر غریب قوشم - کل دینده او یوشم
 - نر کلدی نر کلیدی - طلب بزمه لفتی ییدی
 - دوستیم از غلامه - و هورم لفتی قلعه
 - انا کل در رجبی غلامه - یارم یوقه مرهم باغله
 - انا کل به اور ششم - هیوه زحمتی کوشم
 - بوز امارم بتانی - ترک ایتم کلستانمی
 - انا کل کوا غلامه بنی - او غولنر قوییم به سنی
 - آلهم ایجه کولوی - ویریکه یافده اولوی
 - کیر لول و باکلده - آل قاندره بی کویسون
 - **کیرک** افغانی لوم - قاندرم یونیه سوسم

- کوییه نور - یا سانه ده قاندره
 - **ا** من ارض ظالم ارض ایضا
 - هیزم ویرک سلطان - ساره
 - **ا** من ارض ظالم ارض ایضا
 - قوشلر یو والیوتیه ویرانه لرده
 - **ا** من ارض ظالم ارض ایضا
 - اولوم اکبر دکل لکخانه لرده
 - **ا** من ارض ظالم ارض ایضا
 - فریا دیمه عرشه یتمه یجی
 - **ا** من ارض ظالم ارض ایضا
 - انا به بر قیوردهیم - کون و ده طور و ده طوطه
 - سودم دانه او یارم - بر کوی و طوی کوشم ساد
 - **کلیم** دکلر قاطدی - بیگ نازله بوشم
 - **ا** غولنیم آرداسکر - لکری یونیه لری عیدی
 - خنجر لری طوغراندیم - باوه هانجه دیک یارده
 - بودیشزک الدین - بانیتم بنی کون صافله
 - کل باوه حقله حقله - آنا ایته به او ششم
 - **ا** من صوقی لری - اولدی سدرم قبرستانی
 - **یا** لام بیکنده قادی - آنادی تنی تنی تنی
 - اولوم **الله** امریده - کیم کوییه یونیه طامی
 - **سدم** ابدک هالیده - جیفی یونیه آسک
 - کویسون ناسی یوسوه - فالتو ویرد هاله

صفت برده در . انسانی چهاره در .
صفت برده در . کور کرده طائر در باقار
های صوفی طویدی نیم ضیام او . ولدی
های صوفی در باقار کونته کوز ورم های قار
های کناری سیه مزاجم اشیه دریه
های صوفی صوفیه غریز در رم هو قدر
های کناری خوشد هیکلیم آمدن پوشد
قاری طایفه سبکی باغری سبز آلدی
آید و غرق می شود باغی لره طاشکدر
اقسام یاقی آبی در رم در بود و طایفه کی
ولیم بفرم یاری کور و دهانه و صاندی
های باسی که در باغی اغلاقمه بی کولدر
قوات ایچده کینه ختمی هیده ایله
کرم کور ری جان یازی جانرفانه بویایزی
کویشر اغام و طهر مسافر در مز طایفه
قار بایه کوریه بومه اغام ولدی بویایه بومه
کونه در ری طایفه یوقه بغی باغده می

کوز ورم قار داسه جانم یولکداسه
یاد لره سرم ایتمه فائسه
اکسه ییچدی ایستی خرمجان
بوز ولدی باغی باغ بوستان

قدرمز بودولده
برقوشور اغامی
هول اولاسه هیکله
اغلاقمه کوز ورم
بوهایه نیم رکله
یقینک بودنیای
باغریک اکلنسی
اغام خرم اولسون
قوشور و طهر هیکم
اغامل سینه سنده
آلتی بدی خنانه
باغی لرن شناسی
بکم کوشکنده او تر
اولوم الهم امری
قار لورده قالمه
او خیمه لیک طالاندی
دیک های فائمه
لکم ختم قاره در
بریه بی یاقا
ها بچم کور ولدی
یام بودوم باقار
امانیدر یارک
لکم بر و فاسی یوقدر
لکم در بر لکم قوشد
سلاطین کور دآلدی
ایتم ایستد کچمدر
و از و طهر یاره کی
آک فائده حالقاندی
اغام لیل لکم کولدر
بوز نه لکن با یقوشد
اغام تله نه قیایزی
اغلاقمه در و فشر
بوزه قالمه در بومه
کلمک یوسوه اغامی

براه یان کیتی کون کله
براه یان کیتی کون کله
صیقل دی مصوات لک جان
براه یان کیتی کون کله

آغا میرزا بیگلر بیک و کدی
میوه لری بیکری د کدی
بیشلار صهارا و ب صولدی
باغچه باغچه کدی بوز و کدی
باغچه و نئی بوز و کدی
قارلک انی کور و کدی
بایدلر لری بیکری بیکری
عاشق موقوفه کور و کدی
لکس اوزاق قازاندی
بایدی اویزه اوزاندی
بوزاردی باغچه لری باغچه
کل یووه دیو بلی آغله
محبوبه کدی باغچه
صوغور کدی صولدن صاغدن
جایر حینه کدی قوریدی
کل حینه لری بوزیدی
لکس کدی ایچرو
زده او صا لسان پیر
کچی خوبه لری دو اف
کیدی محبوبه کدی وافی
لکس لری مانی یار
لکس وچ آیده بر طالع واد

بتون اولور باغچه کدی
بها یاز کیدی کوز
چندر لری بیکری اولدی
بها یاز کیدی کوز
باغچه لری بیکری
بها یاز کیدی کوز
قوز و قویون کدی
بها یاز کیدی کوز
آل بلی کیدی بوز
بها یاز کیدی کوز
آغاردی صهارا طالع
بها یاز کیدی کوز
قارلک اینک ایتر طالع
بها یاز کیدی کوز
طالع لری دو بان بوزیدی
بها یاز کیدی کوز
کینه تر قالمادی کیری
بها یاز کیدی کوز
قارلک لری بیکری
بها یاز کیدی کوز
در مانی آرمه کدی
بها یاز کیدی کوز

قوشه آید او تنه اولدی
 کیم باغ کیتیم اولدی
 یوللار قایاغا یا باغ
 مولدیم هر هکمن ایسر
 قوریدی صوفه صولر سائر
 محبوب من کیتی لک نازیر
 باغدرده بلبل لال اولدی
 باغچه باغچه هیوان طولدی
 باغدرک شیوه سی نازیم
 زده فوهرک سره بازی
 باغچه باغچه غزل دوشدی
 بزله لم یزل دوشدی
 صوفه کلر قاری طاهر
 غزل دوشدی صولدره صافدن
 بلبل اوتر کولک اوکر
 محبوب کندی بی چهره
 کیتی باغ بوستانه صفاسی
 طوتار لر بلبلر یا سی
 قوشه هیلوب کیتیم طیر
 کلری قاره صانه طیر
 طوقونه یاره یاهو
 کزده م آسم شو بو

لاله سنبل کیتیم اولدی
 بره یان کیتی کون کلدی
 یا ضلعی طاهر طاهر
 بره یان کیتیم کون کلدی
 کولدرده کیتی لک نازیر
 بره یان کیتی کون کلدی
 صوبات لک لال اولدی
 بره یان کیتی کون کلدی
 سائرک او ده طاقانی
 بره یان کیتی کون کلدی
 لک برکونل دوشدی
 بره یان کیتی کون کلدی
 کون لک کلدی باغدرن
 بره یان کیتی کون کلدی
 اغا هیلوب باغدره وکر
 بره یان کیتی کون کلدی
 کلدی قیسه هور و هفا سی
 بره یان کیتی کون کلدی
 هوالرک ترک ایتدیر
 بره یان کیتی کون کلدی
 داغ باغدره دلبه دلبه
 بره یان کیتی کون کلدی

عاشق معشوقه آید بیدار
 کسب و طاهره کیر و بیدار
 ناصح صانع بوعشق اهل
 بول و غواصی لهر بجل
 کل باقه عاشق کس یار
 دنیا ده کز مه آوار
 عمر کجی نه حال ده سک
 کید سک یار ده بولد سک
 یوکل طو تو ب تدارک کو
 یا غا قار قیر ضمه قو
 کید سک عاشق بوندن
 کل آل بر نصیحت سک زندن
 یت دنیا به او زندن
 قالو سک دنیا ده صانع
 سوید ده دل نه ده قانو
 کاند ده اول آید بوع

بنی یاد ایلمده صا - آه یا - مد
 بیجا - ه هائیمی صو - آه یا - مد
 مکی بکم د تری او دل کور و
 لهر کوی خنجرش با ندریک او و
 باقمه فائق صولده صیفده
 لهر نه به کینه یا - آه دل صحره

لهر مری نه ده قالو سک
 برها - یاز کندی کون کلدی
 یو د مشر هر هائیک ز لهر
 برها - یاز کندی کون کلدی
 بول ده د ریکه بوکون چاره
 برها - یاز کندی کون کلدی
 یت سه به خیال ده سک
 برها - یاز کندی کون کلدی
 یوز دل طو بر افکره کل سو
 برها - یاز کندی کون کلدی
 نه لر صو آه خدا سندن
 برها - یاز کندی کون کلدی
 هکل هرام چومه قاز اندل
 برها - یاز کندی کون کلدی
 کید - او حضرت لای یو
 برها - یاز کندی کون کلدی

کونده بیک خنجر او پانه یا مد
 وزب جو - ایتر کولرک واهو اف
 بیک د لونا زاید و طاهره
 کید با سنده با شه د پیرک واهو اف
 کلر سک بغداده کید - صده
 کلر کون با سنی سیدک واهو اف

او قد بولت قاتل شر صلات سلام
 کبر - بود یار - کا میل نا کام
 بر آرد باقه بکا ایست سوزوی
 ملت آتشیه یا قدم اوزوی
 یلو - سزد نیانک یوقد - وفاکی
 پوصه کدی ارمی اسدم قفاسی
 ینه جانر بایندی ویره یح خیر
 چوشدی لجوم ایندی د یای کدر
 قیایمرا او یندی قاتل شر روزی
 بونصل بدور - باشره قونزی
 نوح طوفانی لیا - نیایه بایندی
 ایده خطه بیزه ارمی ایندی
 سزا و نه کوه واکه قاتل شر قویور
 لهر کین طوبیایه صبا خوب صوقیور
 کدی غم طایفه سی با سکرده سدی
 بزله احرا فیده آمد افاد و سدی
 قور قهایه قرد شر خالید به کلور
 ارمیده بر کوه بدستک بولور
 بالوارک الاله صده قبل قارده سه
 تمامه - انتاه ایته بوهواسه
 ایستیه لم سفا عتی احمد دن
 عنایت اولو یسه اگر احمد دن

پیغمبر روهنه لهر صباغ آفتام
 دکله بوسوزوی باقه نه لراولدی
 مبارک کون لری کوی سوه بوزوی
 قدر قسمت لهر نه یرینی بولدی
 صفا سنده هوقدر - جو - و هفا سی
 عمری تمام کیدی قاتل شر قالدی
 آل د تلای فالتقدیه برسوز معتبر
 صالادری کوکلی یر لره همالدی
 از بخاند بویه چیراسی سونزی
 لهر که بر دیو خنجر صالادری
 نیجه بیک جانری لهر پراغه قاتدی
 نهایت ایرکی هیفنی آلدی
 بالیقوسه ویرانه وای وای اوتیور
 قور قهایه قرد شر حله لرتولدی
 قزل قاتل شر طوپر اقره قاریندی
 هوقدری سوزده سوزینی کولدی
 مظلومی ظالمک اذن آلو -
 دیر لهر خبر ده کی یاره ایلندی
 چارشی یازار طوطیه خانیه هابه باسه
 لهره طایفه لری د یایه طالیدی
 یار دم کونزه ده لم اول محمد دن
 شادمان اولطف قلبه آنه قالدی

همت ایستد لم ترزی بابا دن
 همت کلدی بوکون باقی بابا دن
 لباجی بابا ایندی همتی
 حافظ رندی هم باجی دشتی
 اول طرفه امداد ایلی طهره
 الکل الله اطرافه یا الله اقور
 بهفتة ایچره ده محبوب قاطن
 اغزیوب اغزیوب کیم کوله مشند
 کیم ده طوندیرمه قار باغار شید
 شایر صحروریه بهار عنید
 تنفا صده کور مشرک هم مکرک
 قاجا غوغا کور مشرک آرمند بیک
 آماه یاری آماه الامان
 برهاله کلدیکه کل کور از غمان
 اور کوند از اغرا و قور اولدی
 نفس نفس غیره باقمان اولدی
 به تختده سیواری یی کور مشرک
 بیوک کجول عربیه طوطی مشرک
 مور و هفا ظلم باشردنه آندی
 نرا تده بوندلری قیداره کجی
 قیسمدی کور و فی ارضی باقدی
 خه کولک ساریده قورنه بکره بیقتی

مرمتی چوقدر آتا آنادن
 ارنیک ایکی کوزی کور اولدی
 حضرت فیاضده آلدی رخصتی
 حبه اولیاده تلفراف کلدی
 قالقدیر آیا فیه لعل قیور
 یت لکس صوحن یلدی
 صقیوب صحرورده صو آلامش
 هووه اسد واکه یونده طاراندی
 قاجا جوقه قیور کور و ارنیک
 بر قور قوجا مشرک بیهم نه اولدی
 فرقه قیور در بیه ایله کجورک
 قور قیایک انشا الله بر صاولدی
 یتیه کل خالده به خاطر عمان
 لب یاندی یقیلدی ویرانه قالدی
 ایچره طیار میمان اولدی
 قور قیایک قور مشرک خالده به کلدی
 باشمینه کلدی کیم بیایمش
 برهوه حمار آرسوه کلور صاندی
 شکر اولسوه عکری اسدم قاورندی
 ارنی بوندلری قوی یاندی
 لکس تیرالرده آتیه باقدی
 شمدی از غمانده برزی اوصاندی

افسوسه سوز قاهره طافیلدی
 کیم دین اول قاپوی کیم آهوه بولدی
 کیم واریه سوزولره طاقدر
 بوملای ارنه نجاندیه هیقه ییر
 شدی قار یاغدی کوز کوزی قورض
 فریادی فطایه هیوه اغلیایه کولند
 توفقهر آتیلور کیم کور و نمر
 قور قوسنده کیم باجایه هیقمان
 یتیم و مان ایلر من کیمی
 قلندنه آتند اسلام قاروشدی
 برکیر صندای طولدی ارنه نجان
 یوقلدی اینا نماز دیر بو بیزلر
 دیدیر یالاندی یو افسوس
 کوز یاشی دوکولک کیم وار باقالر
 الله الله دییوب کجورم ایدیلر
 قور قاروه قاپورده باقوب دوزلر
 فاله بیت باپراغی دیکدی سرایه
 کیتی ظلمت ایشیه کلدی کجور
 آهیلدی قابولر بر بیرام اولدی
 آغدی یانه کیم لر سوزیدی کولدی
 اول معلوم احوالی قاپوی آغیدی
 بو یوننه ضار یلوب آغدی یوب روشدی

بول کجور کیمی کور دیه اولدی
 شینلای قیلدی اوده طالاندی
 راست کلنه سوز قاهره چاقدر ییر
 فاله کیم او یقولورده اویاندی
 بر لفظام وارنه دیر کیم بیلمنه
 بیاصه قارلر آل قانره بویاندی
 بونسا کور و یتیم کیم اکیب اولماز
 یتیم ترندی با بامامت طیلاندی
 قور قوسنده سس انجوب صاوشدی
 سیوای اطرافل صاوشی دولاندی
 الله الله ایدوب ایدر لر قفان
 یزدنه کله اسلام کور و نجه قانری
 اسلامی یالاندی طره هیقمالر
 کور بریس بر بو جانیه یا صلدندی
 آهیت قاپولری قور قهاین دیر لر
 مدد یا محمد قلندر یا صلدندی
 اسلام اوستنه روشدی بر سایه
 کور طر قنده هیوه صلدی سلسلی
 عسکد یاشی بوز ووه از غلبه طولدی
 قور قهاین اولدر لر فاله بیت کلدی
 عسکرلر اینه کیم قور قهاین
 شکر ایلر قور قهاین کلدی

زده قاله زای سلمان قریشی
 آغو اولدی زده انمطر آشیر
 صار و شوب کور و شوب اهلای اغدر
 طاعیلدی و ومانر کور وندی طاعیر
 سواقا قورده و و شوری کور و و و و
 کو تور و و قانر کور و قاله بیر لر
 کلیسا میدانی کیدر کز لر
 و وقتور لرد و شهید لری یاز لر
 ارنجانه اطراف سیوی صاری
 حد اولو و حویری یودی طهرادی
 آغدری کلیسا لر سو کولدی ها کلر
 قور و و کوز یاشی سواقا قورده قانر
 هر کس خانه ک آرا یولور لر
 کیم آغدر لیم رحمت و قوی لر
 ناصیه اولد لر دیوب آغدری
 به اولیدیم نرجانه اولد بزریدی
 طوبی و نقره نقره اولد و لیه بنی
 کور مییم بویله بوا نرجانی
 اولد نکرزه هوا ییتک رحمت
 و بر دم حبه کزی حق امانت
 یترامضا اید فالتو و ستانی
 عفت ایسوه ترو و اهل ایمانی

صورت باقل نه لکری دیوب
 حد اولو و قورده نقره خالین کور
 هریری بر کونا کوز یاشی ها اغدر
 سونیک قورده نقره خالین کور
 هر کس خانه ک آرا یولور لر
 کیدی غم دیت کد خالین کور
 ارنجوت آغدر یوب ها نجر آن لر
 تقیسه یویه لکمه خالین کور
 کز دی لکمر طوقی ارنجوت آرا دی
 اول آغدر و و خالین کور
 سونیدی ها معطر و قورده آن نجر
 های خالین صوری و خالین کور
 یکلر و به قیودیه لکیم حقیقا بر لر
 تقزی به لکمه خالین کور
 حد اهرل حق قورده زری دیدی
 کوز یاشی و کور لک خالین کور
 بزره لک نقره اولد نقره قانی
 یاشی سونیک خالین کور
 قاله نکرزه و بر کس رحمت
 بویله دیوب ار ضرور و یوریدی
 حویر صاقا و سوه هریده بوا نرجانی
 شکر اولو و نقره لکیم اولد و لری

کرم برادرم ضد محمد
 او قهرم بنام ایتم هفده
 دنیا خراب اولدی سه نه ارسه
 یقیه و قلدره نه لک و ورسه
 بیو کلر مزده آن قالدی شفقت
 سیدی قلدره انصاف مرگت
 اولاد با با سده اُمرنی طوتمز
 اُکیه تخمک پاریسی - بیتمز
 کلدره هر کیدین قرار شمر
 زده قالدی اولاد عیال پولدر
 آنالر آغلادی با بالر یاندی
 کوثر کعب لاله نالدر صاندی
 و پاره اولدی نیمه کوثر سرایر
 کجی عمر مزده سدر آیلر
 زکینلر ایغیده کدارلر فوزدر
 طایفه بود نیایه دار لغزوردر
 یمه مزاجیمه مزه زووه و صفامز
 شفاعت ایتمز که بر مصطفامز
 رنید - اولوب اهل عفت اوالدی
 اسکی میماندر زده قالدی
 رس کلدی آلدی چو به مکملدر
 یقیندی خانانه خرابه یوتیلر

سیدی فقیرلره رغبت قالادی
 طاغدی غمیز زحمت قالادی
 آفرین ماه کلدی نبی صور ارسه
 ندر سوکمه حاجت قالادی
 کوپو کلر مزده قالادی حریت
 یوسفول فقراده راحت قالادی
 قاری قوم سدن سوزینه کیتیز
 لوباقده قو جالدی دولت قالادی
 او بولده ویردیلر جهانه ایلم با شمر
 کلدی کجی کیدی ملت قالادی
 جهان بوتوبه آل قانلره بویاندی
 کیدی کجی برنده لذت قالادی
 حرام اولدی نیمه آستلر پید و لر
 فته در کوکلر صحت قالادی
 فقیره مرگت کوز و مز کوزدر
 زکینده ضیافت دعوت قالادی
 اونود اولدی کیدی لهر به جفامز
 باشقیر کیمیه منت قالادی
 اور و نه به ترک صلوات چو غالدی
 فر صبه واجب کیدی سنت قالادی
 قاره طوبی اقلره قانلر یکتیز
 قیلدی باغچه باغ عزت قان

مال طوار کعب لیدی قاطاری قوی
 نهایت بر قادی بوراده موزک
 باله ایله ازی سندن یاسک
 قاورده طوغراری سدرن لک
 هو قمرنی منظرده آصدیر
 دیری دیری قویولره با صدیر
 بمضدن آتله یا قدیر
 فقیر لری جبرینه صوقدیر
 بر قفاره اوله بیه باله یاره
 فیزا که لکله هر بر اعضاکی
 اورمه قفاسنه بین طاعنه
 هر بری بر دلو اولومله اولمه
 الله صحت ایتک بو اولنره
 جنت اعلاده بر بولنره
 قاپو قاپولر بیتیم هو حقیر
 طویلنک با سرنی یا نقد
 مولدیم صبر و یسوه کری قالان
 صبر اوکوره بو حال کیر و کلیم
 یارب ویر بواسته سلامت
 کار ی کمره شه و پر برکت
 طوقونه قانقد دل یاره سنه
 دنیا دلبر طوطیه بوندن سنه

هاله قوللک و بروم ایست بو
 قیدی بوعلی نصرت قاطاری
 صیقا دی لوزلرک قاه ایدی قاسک
 باقانه هسنه رویت قاطاری
 طوارده بورده قوللک لک
 مظلومله ائده فرصت قاطاری
 مسال لری با سرنه جاقدیر
 بو مبارطاعتی عدت قاطاری
 هیچ اولورمی بویله درک هاله
 ایلدی یاره لر محنت قاطاری
 دمو تیل بونی جیمه بو غوطه
 کیدی مقامنه فرقت قاطاری
 آلی قوی باغلی ظلم اولنره
 مولود هو حیفه صبر قاطاری
 فقرا دول خانویه آج اوس جقار
 آغدر سیر با شقه کطف قاطاری
 بو اولومده اولورمی اولسه
 با شقه پریسره دلک قاطاری
 کور سولر جبالک بولسور جنت
 آرتیه بر طرفه صحت قاطاری
 اوغرا شیکه در دیک بر جاره سنه
 عقی با شنده در حیت قاطاری

۳۳
 غلام مقدس کوز یا شیر قاضی اولدی
 بهمنی بیست توزه درمان اولدی
 بوردیا بوز ولدی حال مقال اولدی
 کیدی دولتمند زیر زوال اولدی
 هیچ بر سینه تیر اولدی دستیمز
 میا غیره یا نه بری دوستم
 او غایت کوز لک زلزله اولدی
 سیدک یا شیر کوز لک نولدی
 فائق دیر هو امری بیاید
 دنیا بوی اوله بیاید

دها کوز لک ده بر کوز لک ده بر
 دها اوله لک ده بر اوله لک ده بر
 مال کیدی حال کیدی لک خیال اولدی
 دها کوز لک ده بر کوز لک ده بر
 آنجه اوله ده ده سیدی قصه
 دها کوز لک ده بر کوز لک ده بر
 بر کوز ایر غالی ولول اولدی
 دها سیدک ده بر سیدک ده بر
 آنجه بوی غلام کوز لک
 دها سیدک ده بر سیدک ده بر

کل یاغ کاتب یا شوالی
 کوز بوی دیک عرضی
 هرت خنبرینی
 ارمه آی طبع اولم ارمه جا
 کرتا ایدی پنج بوزاره
 آنجه ای کل نظار بوز ول کوز لک
 هم طبع اولدی بوز کوز اولادی
 نوبه اولدیم کس بیایی
 یا نه حاضر ده جاغ آیی
 دوست کیده ایست بوز بوز جاغ
 قیه کوز لک اوز بوز جاغ

دوستم بیدر شوالی
 آنجه تازه بوی مراد ز قالد
 سیدک
 صباغ قولوم جیدی بر آن غره یاره
 آنجه تازه ای هرت خنبرینی ای
 ادرک قیاسی دها صولادی
 آنجه تازه — هرت خنبرینی
 مردم طوفادی اولوم قیاسی
 آنجه تازه — هرت خنبرینی
 قولوم ز غلام صیدنی تنم
 آنجه تازه

کلی کلمه اولدم باشم باغلاک
بنی سوه بویه دیکه اغداک
او یزک ایچی زایله طوادی
کچی یا سنده عجب بکانه اولدی
کلی دردی حکیمه ییچاره انام
اولد و کرم آرا امام تازده هوتم
بوکوه بنی طوادی درک یامانی
امانت صاحب آلور بوجانی
عولرم انام ایدر سوان
قدراشم ارقوسوه بنه قراآف
عولرم اغداک کیم دخی اوقور
عاضلندی بکار قاره هو قور
کدام قد عیله الهه ایصلندی
کیم دیر بکار حوره ناز ایله یصلندی
کوزی یا شای انام نرخی سیدر
آه و فز الحمد بیا قدر ایصد
طاغیدی عمرم کولی تملک
بنی اغداک ایسه بویه دیمای
قدراشم کوزنده قانی یا سه کور
بر نویسته دلیک کورسه هو لور
اهل تری بیچاره کل بیا قدرده
او صا نماندنیم بویا ناکدرده

هرت آتشیله بویه له طاعنور
اغله تازده — هرست خنجرینی
بارد ملک در دنده کل کرم صولدی
اغله تازده — هرست خنجرینی
کندی دردی می سیمی یا نام
اغله تازده — هرست خنجرینی
عمرم تمام اولسه ویرضا ادا
اغله تازده — هرست خنجرینی
اولوزم بابام بویه ایدر فغانی
اغله تازده — هرست خنجرینی
هو قور لور سیدی کفتم طوقور
اغله تازده، هرست خنجرینی
انام کلور یا صد یقه یا صد ندی
اغله تازده — هرست خنجرینی
هرست قیلجیده کدرم بولور
اغله تازده — هرست خنجرینی
بیدی اولوم آشی رصل سیدی
اغله تازده — هرست خنجرینی
کاکلی اغداک کل بونیوف بولور
اغله تازده — هرست خنجرینی
اولوم زهری آقار بال دودا قدرده
اغله تازده — هرست خنجرینی

در هر سه قاره در شهر کوزل یوزولی
 آن نام یازده لید - طوت لهرسوزولی
 با جمعی یکی کلیه اید و هم
 این شهر در بند براه لید و هم
 آن نام ملول محرومه یوزم کوزلیدی
 فله اتم کباب اید و ب طوزلیدی
 کیتی کوزل لکام کیتی لکه جانم
 بکابا غله صوم رینم ایما غم
 الوداع کونید - ای جانم آکا
 کوز که فله نندی به ناتوانه
 صوله اولی یوزلرد وندی لچه که
 نایه لری کیز - الوانه بیچکه
 کیدی بلبل غریب قالدی کل
 صوم یوز - کهر دله ی فزاه بلبل
 یکر منجی هر ف - بردخی آلفی
 اولو - سکه البته شغوله به صافی

جانانیه قربانچو ایچو به جان بود ایسته
 بیک مضوی زلفه اصانه اول کلاه برو
 کوزلیدی هیکلنیه غلام اید اول ذات
 سیدیه اید لیلایه غنچه عاصم تعلیم
 کل آلدی قزل زلفی شفاف نیلغده
 انیسلره وارنده شفافه عطار
 حومه فائمه جانیه لیل ال کوزلینی

قویم در وند هرت کوزلیغ
 اغله تاز و هوا - هرت خجریغ
 سنز بودنیای لکمانید و هم
 اغله تاز - هرت خجریغ
 نیدم بودنیای یا - هم صندلیدی
 اغله تاز - هرت خجریغ
 کسیدی دنیاده آب ایله ناغ
 اغله تاز - هرت خجریغ
 بند نصرکره او طور لهرکویه شوانه
 اغله تاز و هوا - هرت خجریغ
 رکه ی نظر آلفی دلب کوزلکه
 اغله تاز و هوا - هرت خجریغ
 یاس طوقه باغچه آهلیه سنل
 اغله تاز - هرت خجریغ
 صم ایله بوغله لهره ی قاف
 اغله تاز و هوا - هرت خجریغ

میدانی محبت کی مرده بود ایسته
 فرهاد اید بخونده کی خوابه بود ایسته
 بر قصر عیلا ده کی سلطان بود ایسته
 تحت آوند و بکویه شیوه کی بر خانه بود ایسته
 قیامت یوزده جانده کی مرده بود ایسته
 البته کوزل دله کی در خانه بود ایسته
 شاه یازدی بکویه قیامت فریاد بود ایسته

فلنلقنكم بهم بدره حبه خلاقه ملك
 خاندان مملكتك كمره شراف كمان
 كمره جافانه سليم اينوسني الله بكم
 طوك اكنه قياقه سلماه سلطت
 فاقا سورك كمان سوري پير لرتا ازل

الوداع ايتي حبه خفرتي حبه اولونه
 بوسه رات طونيد ديكوز لرندنه قاهه آقا
 سيد ايد كور ميدم نه بولوني اي غاي
 ايريو سه بر ساعت بنده يارم هر تا
 خانه كا ايتي حور لوه بولالم نيدم
 قيدي ظميد محمدي بوقوم ضال
 بر عجم صو ويرد مير قوردي طرده قان

رزايي سوايم رقيب ياننده
 بولور لر لذي لكس جاننده
 به اير و واروب بنی صفا اتمه
 بكم او بباري اغياره كستمه
 آياوب اول باري بولامان ايمه
 صري بر ساعت اوله مان ايمه
 ياريد عاشق لونه پي ماله
 بوقه ولایت همه محالين
 فالق ويرميد بولايده روضه
 دونه دونه كونه كونه

عمر افرويه يسويه حبه تار دور ايريدن
 اولدي سنكويه دعا كوفله صوره
 ديه و دولته خدا آتوره حكه ديه امله
 كيمويه بوشوكت دارا المذبه بك كرك
 اهلنه و بر هو خيال كوستر جمالك ملك بلك

حبه بوشنه سلاحت كيدر و بر استورم
 بنديروب آتله صولر حقا كور استورم
 حكيميم اشو فرقت آهيك بارور حورم
 اله حورم جانم سنده پيري دوسه حورم
 كوز لرمدنه قانني ياشر آقا كور دونه حورم
 او بدير كافر يريده هيفد مير بولدم حورم
 استو هولده يا غمزه فاشنه هر آتدم حورم

امانه اي سلطان بك آتال بر تاف
 سولديكم سونه ويرينه قولد
 حقن لوه ايد سين ابو الله ابنه
 قدمك اوستنه آبي هوي هاخ
 كوز يا شم ير لري حولا مان ايمه
 نه قالدر باشم كلدي سنده بر باخ
 بر بولده كيميد مير اويايه سالا
 دكله از غياه سلسل ابد خاف
 يا بد يرسته كوطنه قصر قوه نغوه
 دوشمنه ياييه يرينه كيم قاهه آخ

کلایه افروز و صبا آنکه کج صالار بر عهد
بر عهد پدید آید به شفاف بنا فلک و ستاره
ز کز ستاره ای همه اطراف هر دو ای نگاه
کل رخت سخی صبا یک برو سیاه سر لب
فائق هو قند و دلاستی بر عهد بر تیلان

صبر ده ترک ایلم دلبر گریبانک سنک
ما سو اغیاره میل اینک دلا را وار ایتمه
بافیک خوب کو بوشه فوسه طویش مندم
گشت گز آسیرین خرم ایتمه اصفدرک
کیف از نه دودن ایترک بو هر فی جبری

کو نه رخ روی لیلای لولی بر نه آه ایندی
نظار انتظار آید بر نه بفرم بد غیف اوسه
تسم عیدک عمرم تمام اولدی نگاه ای واه
یا قوب بفرم یقوب قدیم ازوب بفرم فریا بیدک

آی کوننه قور قمانیک هفتد یقارک علی نری
کو کده آیه یلکه یزه سفده ویر غومار کوزی
ویر ویم روز هزار دست
یمه اللهی سور سک بو نازک تن سینک
اغدادی بوزار مرده هو دی صنت لکب سک
مردار سو به بکیمه قوزی اقی قورده قوشه
یازیم مزار طاشه یزه ترکیب اکت

تیل تیل ایتمه ماه هیبه اوز نه یول لیر بر عهد
بایس صوب کیمه سیاه طلمه آغدر بر عهد
کویا بر عرسیا هوشنه چاغدر بر عهد
لر کور به اغدر کما به جانوری طاهر بر عهد
دست بایک بند یزوب کما به باغدر بر عهد

لور طلمه نقبه نام و نشانک سنک
شم یه نه سرخوسه دجوبل اندامه سنک
روی مال اولسده خالی بایه دیشاندنک
کونکویه خسرانی آتار کم باقاره جانک سنک
فائق بل هو یولی دینک ایتمه سنک

قراردی سفیدی خور سینه ضیا شکر ایندی
بوعده یم اولدی مقبولینه عطف نگاه ایندی
یاز نه مواری یم دیم اول خالک نه خواه ایندی
ایتمه نجه کلون بدم به دیدی شاه ایندی

کو کده ایدای بو ط یاندی جانانیک وزی
بو یادل آل قانه ظالم بکیم بر جیمینی
زیانی به سنی
آلدی تاز نه هو انی مخروبه قویدی بزی فلک
بو یادل آل قانه ویر ویم روز خبر
قره طویر اوجیم سینه صوط ایتمه
بو یادل آل قانه

قویارک باسه هیقا بو عقیله سودا مری
 قالدی محسره نوره لم ظالمه دعوا مری
 نفل قیدله اولدور دلبری هوا نیمه
 بویله می آغو قانلار خطابه آب و نانیمه
 بهیج می یوقده انصاف ای مرگشزنی وفا
 حرام اولدی بکاشیخه کیر و لهر در لوصفا
 ای ظالم جهلده نیجونه قیدل بکشد جاننه
 مویشی شهر قونوب اغلر قرزی آل قاننه
 قیلنج الله هتیمونه رول قزل خانی ییره
 کیم بوف یو حاله قویدی هو خراسن ویره
 نه عیاله اولدی یوانیتر کرمده دریا
 سکا شو ایلی جهل دی قانلر بالرها

یا قله یوره کی کو شردن یوزون
 اوینانده بکمره او قاره کونردن
 او محمد و جم صفتلر وار ایتمه سنده
 اعدویه و حرب اولدی قایم دنده
 جافم آرن اولدی یاری کوزیک
 وصلت باغچو سنده غنچه دیر مکی
 سودک اولج سه مولره سوپردک
 عایله حقیق سسر دیردک
 برنی امت ایتلک شاه لولا که
 مال اولدوق مال اولدک

کونکونه آرتور دل ای شاه غنچه غوغا مری
 بویارک آل قانم ظالم بکشد یزیمین و یوزیم
 ظالم اصهار یشم دعوی اولد سیم
 بویارک آل قانم ظالم — ویرهیم رول
 یاسنه رولر آلا کوزنده بکول لایقیم جفا
 بویارک آل قانم ظالم — ویرهیم رول
 اغوشلر طویوب ایشیده نند آب و ناننه
 بویارک آل قانم ظالم — ویرهیم رول
 دیدیم سنی و راه سنده اول قبره کیده
 بویارک آل قانم ظالم — ویرهیم رول
 هووه امت ویرم کیم اکنم اولدی لکها
 بویارک آل قانم ظالم — ویرهیم رول

عقلمی با شمه بری شاه ایتل
 دلک بکرمی بری شاه ایتل
 اراده قالمور می افندم بند
 صنت قیلیمه قیلده قان اولدی
 یلایور کرداننه یوز و سم سوزیک
 ویردک برادنا یه سلیمان ایتل
 غاشقردی دلی ایوب کز دیردک
 یو حالته یوزلی ها غنچه مان ایتل
 جفا دکن کز ویردک طوق افندک
 فانیله کوهنده کیزی کاه ایتل

صاحب کماله بوجوهان شان آلا هفتک
 کون و باید چنانچه کیم بود عز و جلاله
 افرین صافیه کیم بود زوقه کون
 لکند و بیو کیم یه قاطان دنی دنیا
 انبلی سوز ولدی خراب ولدی دوشو عتقه
 اقدم سه نزه هفتک صاف صیف عطا کون
 کونغم زانکونی لیدی بتوه هره و کدر مر
 کلمه نور پاکس ایلیدی حل بوجوده
 حقیقت یافته آرد واید دوشو عتقه
 نه دولته نزه بونک کی دل را اوله اصاب
 اقدم صه ویا کون و صفت دل سوزیه اما
 مبارک شورت شان جبرانده ایجه برتا و
 میرا ولدی کون و لویه سوزی بر عافیت کون
 او زانسه عریا کون ز قیای بول ایسویه نزه
 ایکنزده وقوعان و ارمی بوقه کیم خرم بوه
 که ز بوقه انشا اله قادم قالدیه بتوه هفتک
 رعایا بولکند دانا سوزده دعا ایست
 بوقا کون زانکون مدینه برفا کیم بیاید
 جوهه پیدم ایسم جوهانده اما پیدم اوطای
 مریا دیم قونوشدم سوز دیر هر قدر بی
 سریشم ایچویه منلوقی منلوقده بنی

39

مطلوب کماله کفره ایسه تیز بول هفتک
 طوی امل سنده کی اولدم اوله هفتک
 هب ز امل اولور دنیا ده سخی قالدیه هفتک
 بوقه هفتک بوسین سخی هیاله هفتک
 فائق سوزا لره سخی صاله هفتک
 قدم یا صول بوجوهانیه بوجوهه دوا کون
 کونطریک هب هب لیدی اقدم سه صفا کون
 شیه اولدی کون و صحراد دفره سه شفا کون
 اقدم دوشو عتقه کون عده ولره جفا کون
 محبت بوسینک باغنه حاتم لقا کون
 نعلیه ج ایسم زانکون نزه سه و شفا کون
 بول اولویه دولک بوشنه دیم شفا کون
 کیم بوظلمت زانکون بر دل سه ضیا کون
 مقام کون هفت اولویه عریا کون و بوشفا کون
 او زانسه دوشو نزه اصاب شکر سه خرا کون
 اقدم مریا ز عتقی جویه کیمیا کون
 الهه جام طوی صوز لره صوصونا کون
 کلامه اضرند و دیرک هوسه کون صفا کون
 او یادم کولدم و انسه کونکیم کیم شاد اولدی
 عالم غیره بی بیاسنه اولدمه کیم یار اوطاد
 پیغمرد کی افوت اصد به بار اوطاد

غم که در دهر لاجانی همت به کثیر
 زده بر خدایان کبر و به محبت ایلدیم
 کهر بر آلوده که چوب قتل محو فقری اختیار
 نوسه اید و بخونی قرار خفته دل بیم ده
 او کوزل کوزلرت که ستره کطا
 اغلام سیرلارم یا لوارم کطا
 قیصری یا ناقدر لاله می کاهی
 بوقد عاشقده یا کطا قوطی
 خنده زلفه کل و سید
 عاشقده شک دل خسته سید
 عاشقده زندانی زخدهانی یا
 دینری اینجور در تجاره هیره کطا
 قاشری کندت کیدکی مشرکان
 غم بیک مدحنی بو فالتو عثمان

دوید و قدیم بیکونه یا کینه یوللر آهلی
 فتح اولدی جهانه طوغدی کونه کینه قراکلون
 باغ اولدی حجاز یوللر آهلی صحر
 کینه کینه ولم یقینه اللهلک اشر
 صرفه پاکن طواف ایلوه حجاز
 تبریک ایم افواه دینه قدر اولوه
 کون به طوغده لیت قشاده محمد

یوز هتوب کوکل خرابه کینه یوللر آهلی
 هر یی بر رنده ویر و سینه شهر دار و ساری
 قیل توکل ادق توهید و یارشار اوللادی
 طاسه کوب بول ایتده فائده فرهار اوللادی

تنده بو جانم ایلمز افلا
 بیلیم بوندن کیدو اوللارم افلا
 اویسیه کیسور بیلم سنلر
 اولور لر یولنده اوللر افلا
 خاللا ک کوردانه دلبسته سید
 صری لاجانده اوللر افلا
 اجمیه کوز و سه لعلی و
 آلور لر صانایر اوللر افلا
 اوللر اقدم خوبرو سلطان
 هو قمر مد عاید ک اوللر افلا

دوست یقینه سنه یا کینه یوللر آهلی
 بر نور اوللر حجاز کینه یوللر آهلی
 لبیک ایلر مهیاره کینه یوللر آهلی
 کینه بی غفاره کینه یوللر آهلی
 اول احمد مختار کینه یوللر آهلی
 اول ایه اجمیه کینه یوللر آهلی
 اول هفت ساره کینه یوللر آهلی

41 **آدم** ای بی بر جبه کیمه استو خبری
 اسلام نه قه - وایه بیاضه بوطه نمده
 مؤمنک او سنده محافه قره بر قوسه
 او یوله کی عتوه کله دیونه مرده لر اولون
 کونده اولوب له کیمه لر طوفه کی کونده آی
 یوز سوجده کمر اینزایک روضه پاکه
 طاهر برینه قالدی کولونه هولدر ایلدی
 دوست اقلیده قدس شریف مده
 یوزم سوره یم لمانه طوبر اغنه بنده
 جائزیه بر تاز و لوب قلدر و یادی
 طوبت ایه و با یو حاضر لوه ای همی قرده
 ریا کوی هوشه طوب عتوه کجوم ایدی
 له ما جیلدی مرده لوی بوها جی فائو
 یای بره محمد ته ایله بی
 بیک او هوز او کوز سزایه عشر محرم
 سه جدمه قبل شفاعت ایسی زیاده
 محمد و الله اچویه هوزه اوقی صدیقی
 فائده فیه اوله سزه ما جیلر وار

قایا حمید - شکر می بال طوز غله
 کوندونه ایه - کیمه بی آغی بخانه
 غنجه کله - آغزی کوثر حیاتا غی
 دکن می هلی سامی کیمه ناغی

مضاره اسراره کیده یولدر ایلدی
 مرایه سکباره کیده یولدر ایلدی
 سر سفید براره کیده یولدر ایلدی
 حجاجده کی اقره کیده یولدر ایلدی
 مکه و اهرا کیده یولدر ایلدی
 یزب ایلنه تراره کیده یولدر ایلدی
 یافعه یوز و نه قاره کیده یولدر ایلدی
 شام صلب تجاره کیده یولدر ایلدی
 حابه سزیه شهواره کیده یولدر ایلدی
 مانا یلینه طایره کیده یولدر ایلدی
 کیتیرسه اغیاره کیده یولدر ایلدی
 صدیه اچویه یاره کیدن طاهر ایلدی
 شیه نیرد اخیاره کیده یولدر ایلدی
 مشکده کی افکاره کیده یولدر ایلدی
 اعلانه ایله دیناره کیده یولدر ایلدی
 یوقه یوزه ایلینه وار کیده یولدر ایلدی
 عاشق دلداره کیدن یولدر ایلدی
 یاحزمیده نطاره کیده یولدر ایلدی

سعد ویر - جهرانه آل یا ناغی
 کوسه کردیه دکر دنیا یا هیفی
 بیک لیل و نرهار - نوزله قیامی
 کویسه مشرک تزلزل

صدفی آغ مر جانمی یار دینارک
اولدور - کوره فی او با قیصرک
برکیر یکت بدلد - بر جبرانه
قدردک بلیه فیضی طمانی جان
دینک دوسیدر ایکی جبرانک
کیم وریض بولند و ناسه ایر جانک
کیولرک سنل هوسام کل دست
لعل لبک نوسه ایدر بر خسته
لید شیریه چاراند - یار سندن
زده یوسفه زلیخا لک جانک
جمعه مخلوقه بند و سه قردانیه
صنف اطرا - ایلک بر خاشیه

قائمه یای بر بکده اوقه ایتمه دلبر
مادیه قاندنیر عبد صابر
رحمانی منی ایتن موصه اولدن
سند و دل بولنه جمال اولدم
بوفا تو عید اولوب زلفه بیلنه

دینای دینیه کیم صو قنوسه بدد حاضر
بازله کله جمعه کل یوزلی نکاح
کوندنکونه اورد وندی کوکل شریک باطل
فالقه فقیکه - افتم کرم یله

کصدلی خنجرین قلم قاسم
سالک کویس لریک ایدر قمت تاجین
زلفک سایه اوطه سلطان خان
یتون کمر ایتن خراجین
کوز لکده یو بوم در عالی سنانک
بر جیب کویس یولدر صاجین
ماه بیتک غصه اولماز ده دست
لیج دوطری لکایمک غلجین
خادی فرکاره محبونه کل تنک
قالد برسد عاشقک مزاجین
فالقی قریبه اولد در دانه یه
نور طولده لکم سوند وریسر اجین

کتوب باشم یا غمده کیمه دلبر
ایلت یلده بنی ناز ایتمه دلبر
دوستد تیره درت قاتمه دلبر
بنی اغیار ایلینه آتمه دلبر
ایر ایدوب که یاده صامتد دلبر

هیچ کیم دوا ایلیر مز ایلیر ناظر
دلایین دلایین سیه ایلیر صاخر
کمالدینه دل یاغری بی اولد طاهر
مدحقه شده صنول افتم دجه شاعر

دسته اوله نام نه آینه بایه بایه بایه
 زلف طاعت سبیل کی کونته کی کیم قیاس
 کیم او در ده دوشه هیزیم در دوشه دیاید

کوکله سیکه کیم در درمحر مصفا اند
 صیغیم ماییم فخرله قوقوم قوقم اولد
 آنکه عقیقه قوقم صفا در ایله ذوقم
 سیدیم بوغیم نغمه یاییه سمن و غیره
 کوکل خبوی زنده بو بزرگ صفت بو
 یثبه عو به نغمه کلمه فائق نغمه تر

در در و غمی کیم شرح ایده م
 کوکل کدر بنی ناصل وصف ایدم
 قامبا یا نیموز ده اولده اجبار
 حزنه و غمیزه اولوالد را بایر
 در بنی و یله هر کس یقینه اولما
 در دی یایه حکیمیه آغدر کولمان
 هالم کیمدر کوریه آجیرلر بنی
 یهج کیمدر بعدی کیم او در دینی
 فائقه هر کسده اهتد اسم ایلم
 کوهی کی بویکی حب نام ایلم

۲ ۲ ۲ ۲ ۲
 ۲ ۲ ۲ ۲ ۲

شعری خنایه ای یایه بال در دوشه یایه
 سنده در مانته قوقور ده حیرانه یایه
 اولزماه فائق دله بر و هویه یایه

بتوه یوهانده لذت تر محمد مصفا اند
 نائل اولد یقین دولت تر محمد مصفا اند
 حکیمیه رخ مختار محمد مصفا اند
 شرفم ناز و عزت تر محمد مصفا اند
 کلمه کوشه صحت تر محمد مصفا اند
 بولمان بوغیم فرست تر محمد مصفا اند

دکیمیه ست اولور ایبیده آغدر
 هوری پری ملک لب انانه آغدر
 یایه آقامزده اولدن انوالر
 آتور مندی الیه بتوه قان آغدر
 در شاهان کیمدر در کسز بولمان
 بوسبیده تحفه او طوره آغدر
 در دمه در دالوب باقارلر تنی
 بایرلر در دی هر صور ان آغدر
 حضور ده غیبه هویه سلام ایلم
 ایچر ده در دینی هر کوریه آغدر

۳ ۳ ۳ ۳ ۳
 ۳ ۳ ۳ ۳ ۳

طوقونم بارها در فقیه یاک در لفه
 طوقونم در فقیه طوقونم ای پنجوسه
 صانع بوزینه طوقونم و قمر بو در لک
 سوزیه انصاف ایست بارها اول نوبه
 سوزیه برده اول نگاه حاشی وصلت قیقه
 لکرم ماه بارها است که در برده یکا
 اوسیه و ابر در لک عاتقه محراب ایسمه
 بعضه آغله خرنه بعضه سوزیه عاتقان

نه لرایتک یاک یولنده فرهاده
 کیم صایه بیله دوش فریاده
 بوسه ایست تو کور و مومه نیاعده
 کافر قوم سوریه بال صناعه
 دست نه می ایجه آغله ایست
 کیم طوق دمانه آخر اولورده
 حور شک و دناغله بی انسانه
 هوکله کما قوله کوله شیطانه
 لکرمه عاقبت دوش و دناغله
 باله قوناه باتا هیفماز قیغه
 نه ساله دولتش نه فقره ظلمت
 نه صاعقه غیظه صحت نه رخ عفت
 آو جیه صالی اولده سست ناسی
 کمار دست اولنده لکرم قاسی

اینجیز زلف دلایل ایست
 اینجیز قوقا ایست طایر سک
 زلف صایه صایه صالی صایه
 نیمه وصلت و عد اولور سوزیه
 یوقسیم وزیه ایجه صایه
 صالونیه زلف سیاهی دولا نوکل رخنه
 ماه حلالی کوریه باقاری مردم سوزیه
 درمهم بوفالقت آغله فانیور کورکانه

براقاز سست کیم ایره مراده
 خرنه سست مومه کار اولاد سست
 صافقرا و برالک آراغله
 مشرکیه مستلک نا اولاد سست
 نه وار لک دولت نه بوقلک بد
 خرنه سست کیم دار اولاد سست
 کافره فاسقه المکل ایمانه
 بیخ بناموس سزه غار اولاد سست
 کیم باله قوناه کیم حانایه
 غافلده یار سست مار اولاد سست
 نیز کچر دولتش نه لک محنت
 بر موره سست غار اولاد سست
 دو کرسد هو یای قید ایست لک
 کیم اولد فاسقه طار اولاد سست

—

ای کلمه که در کتب کبیریه است
قد قات - آله علیه السلام
الامام المذنب رحمة الله
نه دشمنان خود و نه دوستان خود
التوبه کوه سیه به زبیر قولیده
مویه صفت کدی فالتوبه یولنده

و چشم بولک تر اینی کیدم اویاره اویاره
 او دجوب کوکل ویردم باغنه برکولک ویردم
 اویارک کاھو میجو و آنا یغیر میجو یارو
 کوکل ویرتم کدره اندیلر میجو لره
 کیجه کوند یونه افقانه غمده کی یو آینه ماه
 بغیر ده کابریکل ویرشرا ی عشقی بول ویر
 یور و لوبه بولد فاطمه شایر و بول بول کاشم
 سدوم و ریجه اولر کز کوکل ارطارد و کز
 افندم یولوم یولوشتر باغم یاره کجه ایت
 عرصه ایه یارک ایدر نسیم ایدم خورده
 نسیم تیر بولیم دی یایه نسیم آید نسیم
 اید فاطمه هانده هاسه فیل شافت مطلقا

صبا حیدرہ فوسہ کلک دلب
میتوب ہا فم حیر اور
بولوہ ینہ آفا لک

حفظ اید - کندند و دیدند و یاف
مضر هم بردند - فای او طاوله سه
نیمه قیاسند - او طاولی آزاد
حاصل خسته - فای او طاوله سه
زحمت آسید - او طر ضایع و جلوده
اخری او طاوله - فای او طاوله سه

بقام عشفه کفانه کیدم اولایه اولایه
 ایزر بر من ایردم کیدم اولایه اولایه
 یانایم لاهی اقم یوقه کیدم اولایه اولایه
 عزیز د رندم بولیده کیدم اولایه اولایه
 کل ایج شو قاپری باغنا به کیدم اولایه اولایه
 ضای هو اجمو یول دیر کیدم اولایه اولایه
 طاقم سکا کلهم کیدم اولایه اولایه
 ایزر جام کیم کوندر کیدم اولایه اولایه
 ایلم لوت یاره جت غوت کیدم اولایه اولایه
 دیرم ریحا سفلر کیدم اولایه اولایه
 برآیاده اوزده سکیتم کیدم اولایه اولایه
 کوشه بکاده رضا کیدم اولایه اولایه

ملک بویرد و غنای
 او شکرده طاعتی سوزد
 پیری بیکر جفا کند

هو و دخی او د و ن ج آ ل ذ ک
 یا نوب کل او ط ر ه جسم
 رکامید - او هان خ جسم
 هو و زمانه کور و شکر
 یادی اولده بی شکر
 یا - برده کدی سدی
 کید - بو فائق نامح
 هان قه ایستی بر صافی لید
 جو و بالوار دم قور تو طارم الله
 با غی ر ه ففانه با شندی بلبل
 یا - ما غی لبند ه محرو بند سبل
 بنم ایچو به ای ر و شکر ایچیه آه و زار
 نه قور - ر اوله رکله افکار
 کندی هانزم بر اقله نری
 ایستک ایستیم لکم نری نری
 کلندر دنیار د سو دای عشقی
 ایستیم خدایم ز کمرنده دوقی
 یز آن دل یور هلمی قایه ایستک
 کوز لکله د تیره دیار ایستک
 سوزم او کوز لکله بنی اولده
 کور - دیرک بر کور به شی کور و سوز

او هانر آلیهی او ز ل
 او نید یور - بتو ه اسم
 قره قاسه اویاه کوزل
 تنها قلوب سوبشدرک
 نوله ای اویوه لی نازل
 بو هالم بویله قالد مح
 قاسه ایتمز کیم به رایل
 ییرندی یور ه کیمی نیچی بولدر
 کوز و ملک با شید ایچدی آزاد
 ناز اید - قار شوره تار غم کل
 ز کس لاله اویسه ریجانه دامار
 بو عزیز کوهل کل کلر سی وار
 کونکوره زرقمر اولقده آن یار
 قیصه هر کس لم اوز و نجه سوزی
 آنا آنا اخوان هشت واحد
 بولور لر عاقبت هشت سوزی
 طوبه لیر فائق دنیار ه نوبه صدار
 هانم الیک جسمی هانه ایندک
 لیر با قیقه قایه تکیسه کوز یلکی
 قاسه اویاتمه حکمرمی دیک یور
 لیر رکله کل دیک مزار طاشکی

47
 هر کوه و شده عقلم کید یا بستم
 بود که یانده کیر کینه فاشند
 کولینده هر اینه شایه دل
 هر می کباب کبی بی شور دل
 یله مدح نه در قصه مرامله
 یثور فائقه ذات کرامت
 استانبوله آفرایه قوناغم
 طلمتم فطنت اچویه اریدی یا غم
 یوکس قاله یرمه وایله فائده
 فطنت طلمتم جان یا غم
 بار دی غنچه کل حوری طیارندی
 شیمی طلمتم او یقوسیه وایندی
 کنج یا شمه فطنت کپانه ایدی
 هر کس قیرالیه تغراف ایدی
 برلین قومیه لری کله ی یا نیمه
 دیدیم هر ما شتم قزل قانیه
 طلمتم او شوم کلس اغداس
 یوریه یق آتیره طاعده
 کیمیزده بابیه او هووده او هووده
 کیم نی بولونه تجربه کورتور
 سیاه صا چلری صا ک بریوم
 آه افندیم اولوم کله ی غینه

کیم کوند و ز خیال کیم قار شیدن
 قور قار امله قور نار امام باشی
 کلینده نی ناره دوشور دل
 حرام ایدله شور قاسیه آشی
 نه در او ناز یله سروی خرامت
 بیور ایدیم کون او شنده قاسیه
 عشق عکری صا در صولیه صا غم
 سه اغله طلمتم سده فطنت
 ملکه کندیس پیری آنا سی
 سه اغله محبوبیم به محبتیم
 کوسه سیم آل قانیه بویاندی
 زده قاله ی محبتیم الفقم
 سفارت خانه ی هر صا لیدی
 یا ندیم آتیره یورده صو سیم
 دیدیم ییم قیدی عالیشانیم
 طولده و شوقی اچیه طلمتم
 سیاه کیه قاره لری باغده
 طومدی فله کرم قانیه قسیم
 بارما قور آل قانیه با تور
 قاره طومر اقره قانا شیم
 قتالی الدرم قویونه قسیم
 نیا قهر جو غم یوقه قسیم

سینه سینه نه در بوی چاه
 نوزده جوانک بونه اوله جوه
 البه می اغنمده سوید لیر
 اسکارد و قار و قرم الید لیر
 هبانه می اسکارد و کجور لیر
 اولیویم قبرستانه کوه و وله
 بونه ولدی باغچه لیر طالاندی باغچه
 فیتیر دکر لیر اینکیر طاعنه
 کیم اولوموم سبب اولادی
 سوراچمه فایده بونده کوطدی

کیده کیم یولومی اوردی بر در
 تبسم ایلمی طی طود اقلردن
 دیدیم نه کزده سبب بهی فوهوان
 دیدیم یارک کیم خسته باقدی
 قایدی یوتنی بهار بولودی
 کوزل کوز لیرنده بهار یاغوری
 دیدیم هله کریمده آغلامه کوزل
 دیدیم اهلونه در نه آغلامه
 اگر عشقه وایسه باجه سولونه دم
 باقیم دیدیم لکراه ای بیرو سکا
 دیدیم بویول بوکده دیدی در تبسم
 دیدیم در دانه نه دیدی ای کیمه

آقا قزل قانده به صیاح صیاح
 بوند نکره کیم رجام - تبسم
 کفیلوب به هفتیه قوبد لیر
 زده قالدی کوز لکام هیر تم
 دوستلره اولوم زهرن اچولنه
 طاعت دیدن نرلدی بنم قطنتم
 کوکله سیاه کیمه بو طاقاه آغله
 کورلر کوکله ای شو دگشتم
 در دغشقه لیر دمان بولدی
 انا اچونه لدر مقلدی - هبتم

یاغنه کوکله طولدر وادی ناری
 کوکله ایلم به آه و زاری
 دیدی لک کوه بویله آرام باری
 دلدی یوروی تیغ ابر و لری
 اغلادی قاطادی صد و قرادی
 اقبوب ایلمدی کوننه کناری
 دیدی کیم اغلامه بنی هوب نظاری
 دیدی هوب اغلامه به نوکاری
 طوقه نو به سول سکا خدری
 تبسمه جانک بکانه کار ی
 دیدیم در ماه یوقی دیدی ویر باری
 برقمه انده به آو سکار ی

دیده یوسف چلی کطلک
بویله دیوب محرومه اغلا یوب کندی
عالمی خیاله فائده بو حال

دیدی سه بیاض س غنی هاری
دیدی فتح ایتدله برج فصاری
طوبی دی باشه مور ایله ماری

دیا غریبی کزیه اخوا غری
اولادی عیالک آرزولیا غری
کوکله شفقتی اولدیر نقصان
اونودوب عالمه اید غری لطیفان
اغلا دی اغلا دی کوزی قیزا دی
باقان جانن تنده اولدی
وصیت ایلدی اونو تمه بج
چیم کیم بیلم سنی و سنی
یلم مصر دمی یوقه شام دمی
قدس شریف بغداد اصفهان دمی
کله ی جا به آلمی ویردی سدی
حاصل ایدی حقه نه طهره صدمی
کتابدی طیاره قید لیدی بیلم
آجاردی باغچه ده اوغچه کولار
آه ایدی یو کده کوزلری طولدی
تیره دی برکه کل کبری صولدی
کوزومی دیم شدم یارل یوزینه
مور سیکله قوشه آلا کوزینه
نه بو افغانه دیمه اولادی

غریب غریب مزینونه هوا کندی
چالیدی قزاندی صدا کندی
ترک صدا ایدوب ایتد بر عصیان
کونکویه ایشری فایه کندی
ترله دی ترله دی کفری بوز ایدی
او عهد د با قیلم فایه کندی
دیوایه باریده کوزلرم سنی
حیدری قیامت غوغایه کندی
مده مدینه ده یوقه جان دمی
حاصلی هیفاده بغایه کندی
او کوزل یارل ایدی کلامی
آله ی جانن حقه نه جا به کندی
هر سنده اغچه بو کولدی بیلم
بیل ترک ایدی سوا به کندی
اغلامه یار دیم سکا نه اولدی
هیقدی کوزل جانن مولای کندی
قولاده طوقه ایدم شرمه سوزینه
آله ی ملک ده هوا به کندی
سولید یکه کیمه بیلمه اولدی

مخوف باخته طهر اولادى
 اكلاده سوزم پليدى اوزوم
 اى باقى طهر سى اى اى كوزوم
 باشى قاله يوزوم يوزوم باقى
 بنى قيامت هرت برافدى
 يومدى قوما كوزومى دنيا دن
 انكاري قاله يوزومى دنيا دن
 دردم در مان ايند دعاه قاله
 محكمه روز جزايه قاله
 اخذم مع اخذم عالم صوره يوزوم
 ال هكدي هكدي يوزوم يوزوم
 كوزوم درت ياننده يازكلور ديو
 هر طهره فطاه زازكلور ديو
 سدوم كدي واليه ديه بدردن
 سرم خدوص او طرطاشه نه مدريه
 بو كوكل كزمته نيمه اوله شير
 بصره صفا كوييه بعضي غم كد
 فاشوه بوسوزلرك حال دكل حال
 اكر مفصده وازايه دكل

كوكلى سنى طاشه نه طاشه چالدم
 طاشه نه چالدم سنى چالدم
 بوسوزلرك بوسوزلرك

هكدي عربه سنى ليلام كيتدى
 آلداندى هوقلري بوقاره يوزوم
 اوكرمده شينى صغايه كيتدى
 زلفى حيكالى بوزوم طافدى
 طوتدى كوتوك كدي افضايه كيتدى
 انى باغدارى عهد اسيا دن
 هكدي توحيدى آلايه كيتدى
 هقم لاهل اولدى دعواه قاله
 يازكلور ديو بومدى بقايه كيتدى
 كيتدى دير لرا فحه لاييم كوزوم
 آلدى حله حنى سرايه كيتدى
 ياننده يوزوم كلمه قاركلور ديو
 برافدى دنيا سنى عقيايه كيتدى
 قور توطادعه نرده بركوتيه كد دن
 توكزى بوزوم كوزوم كيتدى
 كيمنده بال عيمه كيمنده زكهر
 شمدى خالقته چايه كيتدى
 آتوبه بوزوم كد دن بوزوم
 بوكي سوزلرك كيتدى

وايه او طور بوزوم دوشومه دوشومه
 كوزوم سنى فطاه كوزوم و سريدى
 كاهل اشغول كاهل بوزوم

سال سیاحت کردن او هانک قالدک
 بنیمنی کوکل کور دیکل دنیا
 کون لبرده دنده سرند به غوغا
 برست مالک یوقده امثال
 طامع قالدی یوسف جمال
 بیچاره الیوانه نازک الی
 لیل آراسنه طودی دایم

51

ضه ایسم جیلک مرد لر مردی
 عشق یولدره قیلک چوقه حفا
 هیچ آسک اولادی یول له فردی
 دنیا یی دکنه نقطه خالاک
 احمی عرب عجم خربوط مردی
 کمر اینجه سیک اینجه مالک
 کورنه قوقلادی فائق و ردی

دکنه دستانی اوله مکله -
 ازلده غم بکا اولدی مقده -
 در دنده ریلدی ایلمده بره
 حکایه نقل ایدهم اخواغر سزه
 بود زبانی باشم لک کوه بداده
 بر وقوعات اوله شهر زاراده
 غریبه ناصیه تازده بر جوان
 در دنده آغدا یوب چوقه بدی فغان
 محبوبت اسمی نو محاز خانم
 ییمیم ایچیم سه آب و نایم
 غریبه هم اولدی عالم پریشان
 سودایم قاروشده اولدن سحان
 قاروشدیلر بولر طوی دولوه ایله
 غریبه یوقه خسته کیم ایست کوله
 محاز خانم آل باغدا سه یاسه دوله

بردها قالدی فیلک طایغی
 اولوقده یایم صولی صایغی
 قویاز کره یاقه اوز در دنده
 ایستیک یولده کده اوله دغی
 غم لکیم محال و برض آره صیره
 ایستیک فیردی دال بود اخیر
 طایفه عاشق اولدی بره یوب لکمان
 یواردی چورده کوزل چایغی
 دیمدی غریبه طایفه ییره صایغ
 باغدارک غیریبه حیف دور غی
 آرتدی یار و لرم بولدی درعان
 تیز و خنده بوی یا خراغی
 صا در سر انداز ایچی سلی
 عالم محرومه اولدی آله یی غی
 غریبه یوقه خسته کیم ایست کوله

در دیده آینه زده بر طاعت هرگز
عزیزان اعدا شده کور لری باطنی
مجان خاتم دیده ای قاره فاشی
عزیز بهم دیده پریشان عالم
قناری قوسه کی بی پروا عالم
مجان خاتم دیده ای قاره فاشی
بر صبا ت ایله هوری ملایم
عزیز به ایدوب ایله قناره
باشم با صید قناره در ای عالمینه
او مکتوب کده کی بهم آیتان
خا - آله کی کل با ناله در قناره
با غنچه ده آهسته قرمز کور
در کله حیات خاتم صولدی سلاله
عزیز بهم دیده بن اعدا شده
صداغ آینه بو یوفی جهاده صفا
بهم سنی غایت جانده سورم
بالواروب به کتار اتمایرم
بهم الک اوز اتمه بیخی لوتار
کده با فده سی بلبله با تار
غنیهم سوریم صرحت ابله
بو قدر صبریه صروت ایله
قزل ایرموه افار ناله ای یقینه
کوب طوغر مایه بولک یا غنی

فلک سوندیر سندر قلب هر اغنی
بی مراد کیمده بفری آتشی
یرکل با سندن آل دود اغنی
دو واغده آله بو قدر عالم
فلک ند ایله ال یا غنی
صرت آتشی با ندی یوره کم
در دیده سفار اوپ یا غنی
ایریشدی کوکله فریاد ایله آه
یا ویر اولومی یاره صبا غنی
باشن قالدیروب یوزوم با غنانه
دستم ویرکده موت بایر اغنی
بهم خسته دیو اوتمه بلبله
بر ناز ایله آغزه آل یو غنی
ناز ایدوب آبا فده یوره ک طاعنه
طارک کسه اور آل بی غنی
وصلت اولموه یحون غایت ایوه رح
یر انصاف ایله چیز بی با غنی
قوی یوفه یوفه خسته در با تار
سو پوندوروبان سر یا غنی
حال خاله صوغیه ناز اتمه سوریه
سیاه صاهج التمه ال طار اغنی
کلمید بکیمک در دینه با قلب
کوب طوغر مایه بولک یا غنی

حاج خان آغدر اید ز آغدر 57
صفت ویر بکره خنوه اید به خالوه
حاج خان مکرل محرومه و تور
لکرافت هم اوله قهر در دل آتور
حاج خان باندی قالدی غریب
بوئر بچویه اغدر دیاره سکر
غریب اغلیوب دیراه اعلیم
هرت غریبه دلک یورلم
حاج خان آتوره کمر اغدرمه
آلبه قیلا لومه بلبه ز اغدرمه
کوز لکده وشی آتور هرمانده
نه شاده بولور نه اغدرمانده
اهل کری جقمه بوزنده قار
ایرلعه کینک بوزومه طاقار
باشک قوی دیزیم کوزله یوزوم
ناز ایمه بکایت سوزوی
بالوار و بالوار و قوی دی دلبیم
سه صانع اول به اولم غریب بلبیم
حاج خان دیرکه چوقه بلبیم نازل
حضرت الله اید نیانک
باسه قیوب دیزیم و غنیم ایدی
آتوب غریبی دلبیم خنوه ایدی

یدی کیم اولدی بیره آپر بلبیم
کلاهی خراب ایتیم باغیم باغیم
یوزیم یاقانی غم با تور و
سکر حقایق لب لیه ناغیم
جرختی ترسینه چویردی فلک
حاج خان دیرکه قول باغیم
مخونه ایدک بی حوری ملکیم
عمر من الله الله الله باغیم
کیمه قوشاغنه ساحل باغیم
کر دلمه بوشونده کل پیراغیم
شاهک یادشاهک لب لوی آتور
دلبیم اطراف کوز قول باغیم
اغدریوب آتور یوزومه با قار
هر طرفه قورار هان لوز اغیم
آل بومندلی سیل شوکوز و
مروت ایت قیدم هان بار باغیم
سه خالص طهری قمری بولوم
طویارله باشیم مال او ناغیم
سه زار و کوز و لی بند و سیوا
بولنده اوله ییم آل او ناغیم
کوز کدی یوزمده جانانه لیتیم
آغدری دوزنده قان ایر ماغیم

همان خاتم کندی کیست غیر قاره
سکولوسه قلی چول اولوسه زاره
فلک لوله مدک برکوه یوزوی
طوندی اهل قوری ملک قوزوی
دنیا محبوبه اینه محبت
غیری کوزه لایله ایلم منت
بتر تمام ایله او صابزه احباب
اسکی ویرانه ده بولور زیاب
فائق بواشک اولدی مستانی
برجوده ایلمم باغی بوستانی

اکسمه دیکدی تجار کمال بی
بایندی بود و ده صوره کی سحر
او هیون فاطمه ایله نردم جهرانی
اور و لر بویونی یوقد اما فی
حکله یوقد او تون قلیج او صف
ایضا فایله قوت ویر شو یا صف
او تون برقیلی بویونم یان دل
اور دل اطرافده دوله نو بکر دل
به عزیز حلقه و طلم شامه
تاریخ بیت او هیون اوچ قریبه باکمه
حیدر کون کتور دیکر میانه
کیم وای بر ملای رده طایانه

54
بیه خسته وار قلی دنیا بی آنه
بیه خسته ایلمم غم ابرایم
لیج قوزی قویلم باشک کوزوی
نار هسرت ایندی لهر طور اغیم
سواد کیمیکه آنکه خست
یوار که زار ایله طاسه طوپر اغیم
بله طر شاعرین اکل دل ارباب
منکر بوسه اکلدی قلب جنا غیم
بورده تمام اولوسه زار دستانی
فلک هرده ایلمدی قلب اوها غیم

بوفانی دنیا به حکم چوره اصل
ظالم حیدر کما اتم طاهر اتم قویله
طوندی هر ایله قوشعه ز مانی
ظالم حیدر کما — نیم قویله ایکی قین
هر او رسته بایم ساعت طور صف
ظالم حیدر — نیم قویله ایکی
لکته لک ات کیم حیدر آن دل
ظالم حیدر — نیم قویله ایکی
کوز مر انام بابام صباغ احشامده
ظالم حیدر — نیم قویله ایکی
انام یوقه بابام بن کیم یوسه
ظالم حیدر — نیم قویله ایکی

جمال به قولم محکم باغردی
فوت قوسه فراموشه توبه غردی
اولی ظالم جبار و لرزه ی دنیا
صیفتم به کتایا رده خدا
انصافش را با غله ای کوزه وی
حسرت برافکند او را به توزه وی
او غولم کوزه لرزه با غولست
قزل قانع صید غرده با غولست
دستور و برای جبار کوزه یای می
نعل ترن آید به نیم کل نکار می
بویا محترم کوسم هوقد
او را به ظالم بکا بوا یسه نا هفت
مصر کوزه یایه سجده کینه دم
او تازده جباری آله با توزه دم
او غم جلی کله کوزه یوزینی
او به پری سوزده کله دم نازینی
اغلو او غم آغل قالک مراد سر
به اولکده نقره نیه م قال یار سر
کله یوسف کوزه یوز و لی کوزه دم
صوبه سیاه طوپرا ده الله کیره م
یا و دم نیکه ویرم همتا مانست
ازه کتوز دی یوزیه سیاست

ظالم جبار و قیامت را غردی
ظالم جبار و کتا ایتم ظالمی - نیم قویله ای
آحد شومیدانی جان او لور فدا
ظالم جبار و ایتم - نیم قویله
چوه اغلدم ایستیز لور و فی
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
ظالم جبار و لرزه یای غلست
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
یرر کوهر کوهر من بوز اریتم
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
کوز الله صلی طرفه یوقد
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
قر فلک بهر غمه با توزه دم
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
یوز کله قویم حسرت کوزینی
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
جمال به اصله نه ناموس سر عا سر
ظالم جبار و کتا - نیم قویله
قانی یوز و م کوزه یوزیه سور دم
ظالم جبار و کتا ایتم ظالمی ایست
جمال به کله وقت اولاسوره است
ظالم جبار و کتا ایتم ظالمی ایست

زاریف او غلم بیان بکا کتور ول
سیاه صاحبک آله قانجه با تور ول
اختیار با امانت سوزنی طر بول
آله مدی عالم جانمی صا تون
سامه کور سوزن کلیم قیزیم
زار ایله کجور سولک یانینی
قوز و لرم سزی ناهل ترک ایلم سزی
بالو ایرم جود ایستیم سوزی
زلفنامه کله قلم او سوز
جود قیلنج جلدی کله او سوز
قوز و لرم سزی ناهل ترک ایلم
بو سوزی بو کله به ناهل ایلم
وصیم طوقه کوریه قوز و لرم
جایم و طوقه غایت آینه و لرم
برده ایختیمیک والد کرف
آت هوقه فیدایه یاد ایله بری
سام اهلنه دیت ایستیم جود
فنده کوسنه سیری ذوالجلول
دکدی اولوم اوقی سدی سینامه
بوقه ناس نزه طومر سده
قوسمه و قن دیز او سینه قویدیم
دما نزم آل قانجه طومر

56 اولمه اینده بکا -
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
مالی ملای او کا ویرم لک بولون
ظالم جود بکا - یتم قویم
چیکه دیکه کفله یزی
ظالم جود بکا - یتم قویم
قاره طومر اقلره قانایر بزی
ظالم جود بکا - یتم قویم
سدم ایتمک یار ایتمه دوستوم
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
ظالم الله به نزه کبیرم
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
حرام اولسونه طوقه یاد ایلم
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
ویرم اول خدا بامانت سزی
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
قه مزبور اولماید ماول
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
قانی کو ملک ویرل آنا
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا
جانم محمد به محبوب صوبه یلم
ظالم جود بکا ایتمه طومر ایضا

بیم او سوز قالدی تاز ده قون و لر
آنام بابام سازه مکتوم کون لر
یور کما صوغوس حال بکمال
قبولی - جامه - بودیم کیم
بو محله چوره هولهر آتلی دی
عبت نظریه بو تر صاتیلی دی
قشام بوسوه کمال بقده دستانی
در دله تاز ده دونه عثمانی

باغده سوبیلار نه خوسه او تر لر
کوکلی محبوبه چوره سوز آتالیر
عشق کتاپی او قومه بیللر
صامیه اطرافنی قرادسه قولر
چتر آقلا کون لر مد با شندن
یار کل سدیم آل نزار طاشندن
مروت دکلده مرار سز اولم
بیلیر باغچه ده شمع ی کولیم
بریتانه عالمی هر کسده کور و
بر زمانه کلور که قار شنده لور و

آخیر انصاف ایله یاندی بوردیم
نولدی دیر عصبه بو غمه میکم
ارمینک اوغلی

بیلده بویوسفده یار هم سیز تیر
ظالم جدد بکایتیم ظویم ایضا
آلکلی یو کلنک بویور - ه لیمک
ظالم جدد بکایتیم ظویم ایضا
انجو مر حانه بر برینه قاتیلدی
ظالم جدد بکایتیم ظویم ایضا
خیر سز مال دشمنی بیلور دست آلی
ظالم جدد بکایتیم ظویم ایضا

دوا سز دردم بر درت قاتالیر
دولدر لر کون لر مد با شنی
باغده الوایه الوایه کور یور کولر
سیراید لر هر نیک طاشنی
ار صا فادیم کی یکنه قاشندن
کما قربانه ایتم جامه و با شیمی
نازلی جانانی قید ده کوریم
بر کوره اولور دیر لر بولدر ایستین
هشتک کور زنی فائقه اور و
سیراید سکه لیکین قاشنی

نی صا سازه اولسوه بودر دیکلم
آخیر نیم آلم کما قاشندن
مرار آلاس

آخوند سنی به زیاده کویسم
کل بنده در ده بار طومسم
بخش او در ده بار طومسم
ایچمید - قه صدف دیشری
آخوند کوسه کزنی باغدرمه
الک قناله مسه بیدک - اغدرمه
طوقوماسد کل یا ناخا ارمف
بومیا به بزه حقد فرما ف
دال فی باشند - استیقه قاشند
اوه سندر - لیج کوند وز قاشند
لایقید - ارمی به واره سد
یتاغنه کیدوبانی صا - سد
آخوند سنی بنجه کیمیه ویر فرم
کید نیمه به او دینه کید فرم
آخوند ویدم دو کونومی وایسمه
بی طومسم سنده یایک وایسمه
کا ال او اندانی جلیله
اوتوز ایی دیشی درنده کوند
ازدک بوزده طی ایچک قانیمی
آخر بکا کرام ایله نانیمی
امقام هاند - هانایه ایلیینه
عاشه اولسمه ایسمه طومسم دینه

کیولرد کلک کلک او
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد - ایفیل
سورم کی کوزلری قلم قاشری
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
کیفیه قوشافیه صاهید یاغدرمه
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
کل مزلر حیدر دیماف
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
کوپوکل - اوه دوج اویه دینا باشند
آخوند - ارمیف اوغنی مرار طاسد
اسد مزلر بوزده کنی باره سد
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
ایفیل به سنی لایقیه کوز فرم
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
بویا سیم یاغانه نیی قایسمه
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
کونی قاره - همد بیی بوکول
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
کوسر دک جمالک آله هانیمی
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل
کوکلی بد اولسمه یایک کوند
آخوند نیم اهرم سکا قاطاسد ایفیل

آفتاب بزمه به به بگو که بلای
مهرم طوغرایوب اینک طوغلوی
هوتی کو - دل فلک کجا بر کوی
ساح او - ری نرس فائده سنبلی

اگر به - بزمه سوال اید رسک
روز شب والد هم آه اید و باغتر
او شکر اوله - بفیل سرگردان
بد - کوی - دیو اید لرسیان
بور - جلیله بوره نی دانا ایست
معلوکه بند کن اولشم عسک
ابتر قالمش - خدا یا بابا
به او - ده کیرک دیو خوب زیبا
بزک خانیله ای کوزم به -
بوقه کیم لر کلو - لکم کید -
بزک خانیله ای کوزم به -
بوقه کیم لر کلو - لکم کید -
بوفانی دنیای ایشین بیلیم
ما فر کیم به بور او قاندم
نه قد - سو به هم عالم بیلیم
یری نه اولدی نه کلیم
فائده یالوار دم ایمل صد
روز و شب بویجه ایلر ز دعا

کسک قانادیم فیدک قولوی
آفتاب نیم لکم کجا قالمش ، اینه
بیلد ویرک حسرت قوبله بلای
آفتاب نیم لکم کجا قالمش ایضا

قرقم صیفوب اولدم یار به مالی
شیدی بوند به بویله ایت مالی
بیوتری بور وده قالمش هیران
کله اید - دایم سؤالی
دیر لر بابا کزده بزره کویستر
سه لچ بر طرفه صور فرس مالی
باغتر او شیب اولدی لکم کجا
بزرده صور فرس اصدا هوالی
شرا و سوه بزرده بوقه کیم کید -
لچ برینه صور فرس اقوالی
شرا و سوه بزرده بوقه کیم کید -
لچ برینه صور فرسک افعالی
کچو که به دریای محشر دالدم
برقاه کوند زهره قدرت خیالی
یار هم دینده در لکم اولمان
کوز و فر بولده در ایت اقوالی
ید ری بزره قانودشد - خدا
کوننده ابتر دایم

بیک کوبه بر محمد سیر محمد بوقه قیامتی
 قار شمس هوری غلمان نگاه اندک و لدنه
 کز لرسیده ناز ایله زخم خوسه او ان ایله
 صاف و هر طرف دشار کونتری بیده بار
 چنار قار غنی فائو کونیه جابه و برید شوه

کز صاف صاف ده محو بانه بو خنده لعلی
 برعاشقه برده خوانه محبت به سعادت می
 تمللقه نیاز ایله بو محو بانه عادت می
 نه محو نه کوردی نه فرهاد بو شیرینده کرمی
 خناسیه ترک اید نه فاسحه اولار بیده لعلی

د لعل برینه دیدم باوه بکا
 دیدم اوصاف ایله دوه یوزک برکن
 دیدم قاره کوزل قالدیر طویر اقدنا
 دیدم کوبه طوغایم بو کوبه شفق دین
 دیدم مفصلک نه دیدی اولدور
 دیدم اولدور دیدی اولیل برمل
 دیدم بکا ایله بر عطف نکاه
 طویر اغه ایزه بور حینه اول ماه
 دیدم فائو نه بیک دیدی قولومده
 دیدم نه در الهه دیدی کولومده

دیدم ناصل باقام باقام قار
 دیدی ازده بحر غلامه اولدور
 قالدیر محم دیدی هیای عشق
 دیدی کوزل یاشی بر طوغایه اولور
 دیدم سبب نه در دیدی کولور
 دیدم اولدور سیه یو جوشان اولور
 دیدی آکری باقر قولی سیه
 کتوری خولامه محبوبه فان اولور
 دیدم اولدور دیدی اولک طومور
 دیدم خدمت ایدنه کمال خان اولور

زلفنده حقیقه محبوب جمال
 بلینجه بو کوشه نه در کمال
 ای جلد و باقیش د لعل و لعل
 ای نازینه د لعل ای کلاه ابرو
 بلبلر او تیو - رخت کولنده
 او ناصل طرد - اینجه بیلنده

او تاندی یلدر آری اشوب کبی
 کچی طایغ آردینه طولا شوب کبی
 یافسه بور کلره سه برجم صو
 عتقت کو کلره یا نا شوب کبی
 عاشق قدر اخصه زلفن یلنده
 کور بجه کوزلرم قاشوب کبی

عالم بفرید کیر یک او قد -
جمالک شمع یا ناظر هو قد -
صدفی دینک یا نور آغ مرغان
جاند به عاشق - بوفائو عثمان

کور وندی قارید به محبوب
کلمه یا نغمه اول هو ب
یوسف کیمدی آملیم
ایچر د به چکدی یوسف و کم
قاز اند به التفاتی
دوب کوز به ذاتی
آقار دقمه کوز لرینی
کوروب بربر ناز لرینی
قوروب کندک صفا ایتمه
قاسمینی هنجر ایتمه

زیم و خود مر قطراننی قانی
خود مر ز یقلید - چه هامولی
دم ایید ندر نری طوفری سوز لر
کیم پر دیم ز به بزه کله لر
کلمه فردا شمره ها دیر -
ز به کامینه نر کر لیده -
ای قار را شمر زیم در دمه هو قد

61

جها نده کیم جمل بدلی یوقد -
مخلوقات یو باده کیم شایوب کیمدی
شفاقت سکر - ای در ده دیان
بو یولد کیم عمری دولاشوب کیمدی

کیم در ده اوفه دلوب کیمدی
هاتم تذبه آلوب کیمدی
او توره ری هو ری ملایم
ایس پار به بولوب کیمدی
کوروب دلیر صفاتی
کلوب عقلم آلوب کیمدی
ایست شرسون لرینی
بو توره بقرم ده لوب کیمدی
کیولرینی ما - ایتمه
سیام فائو یاروب کیمدی

کیم یا نغمه یا ناشر سینه
استداه ایید ندر قونوش سینه
ز به ایملک یوقد - ای برادر
ایتمه کلمه کور و شوسینه
کلمه آخیر دعا ایتمه -
سوز لرینی صوره و شوسینه
صد - ندر کیم یوقد -

سوز و مر بال شکر ز کهری او قد
انصافی ترک اید و پزیرد و شکر
یا رفقه - سکا کل بزه یا قد شما
غیبت محبسه بزه یا قالمقار
عقبت زبانه مجنون به مال
کیر و زده یا قلم بزه نه اولمه
یوز و مر قار - صبه کیمز مر طوطه
لهجج اهی ز جینز بزی قد شکر
طوطه ایچر خد لاشکر آنشکر
براقه در دره بکله اییلنه
هو - شرفا نق بر بونه بیلنه

عزت ایدر کیده عسافه
لک شکر و به یا او به کوه
بونورک راهتی یوقد -
سویله یکم سوز لر هوقد -
یا زده المشر یا راجب
انخیا - اولده بود راجی
قاشک بکزه محمدل آیم
غواص اولدک بود راجی
فائقه هوقد - آنه به
کرس با شنی بو طاشنه
م م م

بال شکر بیجه بو لوشم سینه
سه ایسمه کو تو لر قرنو شما
عقل اولده بزه سور و شکر سینه
لهجج ایدر بزی فقیر آب الین
بزه ابراهه کیدوب طاقو شکر بزه
ایچر بجه بونه قانه بریه طوطه
یوز و مر قار - یا قد شما سینه
بو بولد و بر شکر هابه ایچر شکر
صفت بزه کلوب ها قد شما سینه
کیر - بو کو تو لک ایلاک سوله
کل اولقه دها قوقلا شکر سینه

یا کلیر لر یا کانه لر -
یا قلا لر لر یا قلا طان لر
ایچر ده هفاسی هوقد -
یا آلور لر یا آلان لر
کز - شامی بو خا راجب
یا بیور لر یا بتمیز لر
آبی عالمه سه سابه
یا طالد لر یا طالمات لر
کیمز اشجولید بیه
یا ایلا لر یا ایلا لر
م م م

قفسی تخت کاه اید لست
 ا- مفاه شاهده کید
 بوجهر قیافت سنده در
 تختک با شر او سنده در
 نه کوزل بر قفایک فای
 برینونده بویونه لایقک وای
 طور مزکیه رسک رسک
 پیغمبر حق او کله لای
 نه کوزل بر سکنده وای
 مخلوق بکن طور وشد وای
 شک کوب کید رسک طاغوره
 بر آتک خسته صاعقه دره
 بوزد کله بایزی قاه دلولدی
 نیلی طری سوکولدی
 ستمه کوکل اکر لر
 بر کوبه اولود آتک پیر
 نه کوزل بر هویتک وای
 جوف بر دلب صفایک وای
 قونار سن طایغ طایغ هول
 بویونه اکوب صاعقه هول
 باقیله نه قد- هوسد-
 کاه دیر لر بوبه قوسد-

63

شاهرا یحییه فایه کطک
 جانرا یحییه جابه کطک
 هشی لطافت سنده در
 کعبه قوسد سلفیه کطک
 یالیه یلی بر فستایک وای
 قافایه آل مر جابه کطک
 صاعقه صولیه جابه شرکه رسک
 کوسر رسک بر هانه کطک
 عجایب بر او توشک وای
 سه ویشی کله جابه کطک
 ایوب او تیر رسک با غوره
 در تپیره در مان کطک
 عاشقک بیلی بوکولدی
 کوریه سنی جواه کطک
 قفسی یحییه بیدر
 کل سوزده ایانه کطک
 شاهره محو کون آتک وای
 قافایه اتمنه بر شاه کطک
 کافه سن کطکانه کول
 با قایسک یاره یانه کطک
 سکنده صاعقه سرفوسد-
 سیره ندک بر انسا کطک

کوزل کوزل کوزل کوزل
 اوچو یه قوماه یازار
 قاه یا غنجه او والره
 بعضی کتور سر باغدره
 طاف طافه طولا اناه ایل
 طوتای فریار فضا
 قور لر قفده قالیر
 سولیمیم کور وید
 او ترسک ددک کوزلد
 طاشرد یور ددک کوزلد
 ککله بیورم آغدر
 بر قمری باغ باغدر
 ینه طاشردک ددیم
 کیم اینک بزه بار دیم
 نه دیدم نه اکلردک
 دوه طبلان فاللردک
 فاقق قفده سولیم
 کیم ددک یازار یاغ

ینه باغیم یازدی نیدم
 کور بزمه اوصاف
 کیم ایشتم سوزدی
 چوقه کور ییله او قداش

باقاند باغدر اوز
 طور مکلدی داوره ککله
 کلیر سر کعب طاغدره
 اوچیرک یاماه ککله
 باغدر یور کعب او ییل
 سن فطوم حیوانه ککله
 دوستورنده آبر یور
 لیته سکا بیاه ککله
 سحرده و ددک کوزلد
 ایدر سکه خوسه فغانه ککله
 کوزل کوز وید یاه باغدر
 برکوره اولور بونیه ککله
 یاه بو عالم کور دیم
 اولور برکوره دیوانه ککله
 بیکه بیسک حاللردک
 بتور طوطیه جهانه ککله
 قاسه کوز ایدوب فغانه ککله
 کور سکا بیاه ککله

بو ددک دپله زده کیم
 بیلمکله ناصی ایدم
 کور ددک ایته صر بوروم
 ناه آغیم اوزوم

65

باده بر یار و فرز یو قمی
 بکرده یار و عز و اراد
 نه وید و مکه یار نه و مکه
 دیمه بو یولده اولده چوره
 برنی کورنه محبوزه صبا یار
 یور و مکه بر آتیه وار
 فاشق کولده و آغلا تیر
 اولده و مکه اولده اولده

یا نه کلمه صولر آقا -
 صحرای صحرای حیفای -
 بیش بر یارب یارب یارای -
 صرنا لر لر لر قونای -
 در لور لر لو آجای -
 صورو و مکه کور و لر دی ایچ
 بیل شاقیه کل دالنده
 بیت کل یارک خالنده
 باغده باغچه ده کور لر
 طولا سو قاقلر یار لر
 صحرای صحرای انسان
 اشجار سایه سده هوایان
 اغا پیلر ده قوشن اوز
 لور کس مرادینه ییت

یا فانی یوزی صوغوق
 یارم مکه آتیه یو قمی
 بریشاه عالم صوریسه
 کاه اغلامه کالده و کومده
 باشمده بر سورا دور
 کیمه کوندوز طوره یار یار
 کیدیت صبا لایون فاشق حیفای
 ظالم جلد لرده صبا مکه

دلبر کوریشکدرده باقا -
 لعل یاز کلمه یاز کلمه
 سئل قشقه یاز روز
 لعل یاز کلمه یاز کلمه
 غنچه کل جلد ده کور کلمه
 لعل یاز کلمه یاز کلمه
 لاله سئل ریا سئل
 لعل یاز کلمه یاز کلمه
 ناز اوقور کلمه یاز لر
 لعل یاز کلمه یاز کلمه
 قمر ری روح اولده هوای
 لعل یاز کلمه یاز کلمه
 پرده در لور کلمه ییت
 لعل یاز کلمه یاز کلمه

پیر پیر بر سر سبز و است
 قاصد و قاصد پیر و سیه مرآت
 ادر طوری رو تا خوشتر
 آل یا ناقله قاصد قاصد
 خاتم صحرایه صقیفه
 کلمه و جمل شایسته

صاحبه نایله کیم	نوری سازه کیم
نایله آل منیل ایل	سین یا شمع منیل ایل
ایلی یوندی به یوندم	یاره فدح صحرایم
کیم ریدم حکیم	نه اولم شو بولم
خاتم ویر اکدم	یار یولنی بکدم

اولوم غایبه و صیه	صاحبه صحرایه
اولم اولدی کیه کیدی	قالله دنیا ده نه ایدی
هوی محبوب نه اولدی	شاه سلطان مرزده قالدی
اولم قولای دلی قرده	تدایه یو وده شمره یاسده
کندی دنیا ندر و نفع	عرفه اولدی صوبه زردی
صقیفه بو اولم صفره	هر کونه یونده اولم صحره
اولوم یو وده ایتمه	هیاتمه ایامه ایتمه
تدایه کور آینه آل	کعبه الهیه بو فبال
مرزده قوشه کاسنه	هر یی طافه یه صوله نه لفر
بو صایه بقیه صیه	ای برادر اولم صقیفه
قالله منانه دیر لیر	چو صقیفه دکر اولم لیر

هر بنده و بر لند است
 هله یان کله یان کله
 اولور سیک در لویونو شمر
 هله یان کله یان کله
 سینه و انتره سینه
 هله یان کله یان کله

صیقله درک به حکیم	برایک یان کیم
یار اولور دی حول بولم	آل خاتم منیل ایل
یار کله یی صویه	به اولور بولم
صیقله صقیفه الهه	صایدی دی بولم
زلفن یلاره ایل	صالحه قوشه بولم

اصل صقیفه تاجیه	آخری اولومده اولوم
چو کیم لر انوب یاندی	آخری اولومده اولوم
انته فوت بزه کلدی	آخری اولومده اولوم
بو کونه تر حکیم یو یاسه	آخری اولومده اولوم
بور زلدی تویه جردی	آخری اولومده اولوم
کیم لر اولمادی سرور	آخری اولومده اولوم
ماتیده کان ایتمه	آخری اولومده اولوم
طوبه یان کله طاهره حال	آخری اولومده اولوم
بوفرضه الهه طاهره	آخری اولومده اولوم
چو لور عیوضه قانویتم	آخری اولومده اولوم
هر کس یونری کور لیر	آخری اولومده اولوم

مالک اولاد الله	قارک ابدی اوند	بیتور دیو ریندر	آخری اولوم
اولوم کیم کی دکلر	اولوب کیم بکاییلدر	کافه دفرنی سیکدر	آخری اولوم
کتور لر سنی قهره	ایسه در سر اوز قهره	دو سون کاکر لر جهره	آخری اولوم
قابوت ایجه کیه سیک	قندره سیک ایسه سیک	بو مال کیم زورده سیک	آخری اولوم
صورت لر صوم صلدنه	شوارت کیم دکانده	ضرم صلدنه صیدانه	آخری اولوم
عقده باطله یلاندنه	کفریه شرکه ایماندنه	صورت لر طایفه حایانه	آخری اولوم
کافه آتیه بیدر لر	ابراهیم بر کوندر لر	قبر اوسته ایندی لر	آخری اولوم
قبر کیم کیمینه قهر لر	طوره اوندو یوتی لر	نکدره کمال صولدر	آخری اولوم
کمال طایفه قاتار لر	هر کس اوندو بالای لر	مالک مدخل صانای لر	آخری اولوم
امام طیف ویر کیم	قبر کیم صاعقه طوره کیم	سوال واریم دیر کیم	آخری اولوم
جوبور دشم ملکه	حاجه یوره شنه امله	یوزک طورت کیم دشم	آخری اولوم
اولوم کوجاله بر شانی	آغدر دشم حیوانی	نکته آندی سلیمان	آخری اولوم
اولوم سکا طور البت	جکدر کیم شفت	کیمر امله بکیم فرمت	آخری اولوم
کوبریز سیک اولدری	به اولدرم دیندری	لکدره عدلی سیکری	آخری اولوم
تبارک کور تبارک کور	اولوم کهر تبارک کور	حاجه صافی آجه تبارک کور	اولوم کهر اولوم کهر
اغلامه قاتله ویرم	کوز اولدر اولدر کورم	موصه زورده صفا سوزم	آخری اولوم
برکوز سیده آغدر لر	اولدر کهر دغدر لر	صیور طوره لافدر لر	آخری اولوم
دکله سوزم ایسلو کت	سوز و صیور طوره قوت	امام کل سوزم طورت	آخری اولوم
ناروم فم صایر یانک	خیر الی الله جانک	حفظ ابر دند ایمانک	آخری اولوم
مقد عمل ایله ایسه	صورت کیمه ایسه	بیتور دیو ایسه	آخری اولوم
اگر کیم کیمه و بال	نعل اولدر اولدر کمال	در نیوز کیم صلد	آخری اولوم
دوش تبارک ایسه سلطان	دارتله ایسه حمانی	اولدر کیم ایمان سلطان	آخری اولوم

68

دارم خورک خانه کلور	اوله نه جله اورده قالیچه	غزاله او جان آلود	آخری اولومده اولوم
به بود و به یور و لم	چم کبه لره طار لم	آماه دنیا به صهاره	آخری اولومده اولوم
صوبایه لاله لاله ایوا	خالده تخته اوله شاه	دینی او گونه الله	آخری اولومده اولوم
نعلور با شکره	آغور قلا آشیخه	یاره زار طاشکره	آخری اولومده اولوم
قره قزاقه کتور لیر	تشاره لاله لیر	صود و کزاملر یور لیر	آخری اولومده اولوم
صاحبی صوبی بیرین	بیان الیه کیر سن	اولوقت ایوا دیرین	آخری اولومده اولوم
بیرین چور و عرسورل	نیزیل نر کور دن	کینه دنیا صفا سور دن	آخری اولومده اولوم
برادره خالقه کل کیت	بوزل دو حقه علیت	خالقه به بوسور دایت	آخری اولومده اولوم
قرمز کل پیرا غنی	کندی کنجکم خانی	یوغاله اولور اوستوم	قرمیز طوبی اف
نمنا لرد و قاطشم	به یار می بولشم	سکابه نه سولشم	یایه قرایه اولشم
سورم نی سوه فی	سودی اورده بو حافی	یایه یولنده اولدم به	کیم بیاضه لشف
یایک امری اولور دن	قرمز می قالدیر دن	همه طیاره به به	کل پیرا غنی طولدور دن
صوبو به خالقه صوبو به	اولومده کل اولومده	یار یا غنه کاکمه	کوحیت بر قابو قویو به
پنه نه به اوزار و درک	نیم جلانه به غریز بایم	سن ترک ابد هم اصلا	وایکجه تنده لوجانم
کونه کی حاله عرصه	ایدین بر کنه عاتقه	آلویه عظمی ناسخه	محموده قائم قریدی
برادر کل سکا لیر	بواقفاده اولور محرومه	کزدوب بو آه و همرازم	بهر دم آتش یا غم
بویا غمه افتخار اولدی	قوافقاده به ای طابه	یا نام معنوه به	ابر مصطفی عرشه بو شام
کرک خالقه اولور کور	وبره جان معنوه	بویه بجایه به هم است	سنگ بولنده خود یانم
۴۴۴۴۴۴	۴۴۴۴۴۴	۴۴۴۴۴۴	۴۴۴۴۴۴
۴۴۴۴	۴۴۴۴	۴۴۴۴	۴۴۴۴
۴۴۴	۴۴۴	۴۴۴	۴۴۴
۴	۴	۴	۴

69

دنيا زدم بيويد
 زده قاله سودگر
 كندى كوزكده لاهى
 اولوم عالمن شربى
 كنج غمزه باغچه نيك
 كچه قور قورالنده
 اولوم آردن جره كوزه
 چو قهرى نيم قويا
 بجه قورالده بيل
 كرس بوشى اچر
 چالبدك و برك شفا
 كللى ديو بوسلر شى
 قزلب بول طومار
 شفا بول لاسه شى
 لاهى نه اكل شى
 غلظه آيو كوله اچ
 قانقده آل سوندي

اولغى كور يلد
 طامى طامى سید گلر
 نيك او شربه جاف
 قوزاك كچه ده لداق
 لاهو يولار نه كندك
 آتور يي كورالندن
 حيقانه نعلرى باغچه
 كبرلى دلوپ اويان
 بر كوزه اولوم وار ديدك
 بوكن طومار نه كوه
 آتور عمل كور يانه
 خاخر ايمه كفف
 قاهك صومر استمدك
 دنيا او طومار نوكر
 ياقوشدى حيقا بوجانده
 براه سلطان هف خارج
 دكمنه صافه كندى

لج بر جرت آتور يلد
 بنم عالم ديه كرك
 تجنه آتور سلیمان
 ترن ايلكل بو محقق
 هوصل دلا صومر جانك
 قور بولچير بولچير
 آخر بوجانه تده بيزه
 قوطن قورالدى صويان
 قهر اوي استمدك
 صافه كبر كچه
 و برك لاهو نسوان
 قوت قوت بوزان قوت
 مسجه كندك
 دوزخ طومار شوكر
 آتورنى قورال و عذر نه
 طيرغنى قشم قشم صاچ
 حاقا اهل كندى

بر كوزه كبر سكا اولوم
 بر كوزه كبر سكا اولوم
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا
 بر كوزه كبر اولوم سكا

كردى عمن قزلبان
 كبر كونه زده قزان
 كچه بيل كچه بيزه
 كند نه كند چوخه
 بر بولچير شوى

چالبدك بيل او زانك
 برانده اكل بيه طومان
 نك آتور و نه كوزه
 ديه سكا بول
 ديكه بوجه حقه زكرى

آل سال قزلبان
 دنيا اكل صاچان
 نه كبر باشه صولر
 بوجا لرك سكا اوقه
 ايزم فائق قزلبان

ظالم انسانه استمدك
 ظالم انسانه استمدك
 ظالم انسانه استمدك
 ظالم انسانه استمدك
 ظالم انسانه استمدك

هو سام سببه قاربتی
 او غنچه خورشید تازه
 سنده لبه خنم و رسم
 ایه سبک سیوه بی خنده
 کویه و نویدی خدای
 نیمه عاشق بی برد
 ناز ایله سبکی اگر
 عاشق بی ساه ایله
 در تلبه و دیار آبان
 تبی برنده و نیامده
 طاغیر

بر نیاه اوله لی زلفک
 طیفان عاشقانه تازه
 کوکل تخمه و جنکام
 یا قاریس جانم خنده
 جدره عکس سودای
 ایله سبک سبکی ایله
 بی لبه خنم یون و دیگر
 بلبه زریح و ماه ایله
 حبه بر کلاه آبان
 کویه بر کبر صحنه
 طاغیر

کله دالنه جاپندی
 اوله شاهره طیاره
 کونه طوفان قورقاسم
 اوله بزم بده کاشده
 مصر فیدی و نیایی
 عاشق سبکی بر کاه
 باقانه بر خنم خنم
 همه عینده آه ایله
 تخمه و سلفه آبان
 طاغیر کونه بر خنم

کل و بر کبر سبکی زلفک
 بو کونه لکم سبکی زلفک
 صولیه سبکی زلفک
 یا نافه و طلی زلفک
 مبارک بر کبر زلفک
 از کبر اخمه قوی زلفک
 او شقایق زلفک
 کویه بر کبر زلفک
 زلفقار علی زلفک
 فائز و بر کبر زلفک

طاغیر با سببه قاربتی
 کویه زریح کبروی
 کوکل یانده قالی یاس
 لک کونله و فضا خنم
 باقم اور و بر کونله آیه
 دیه لکم جاپانه ایکنه
 میا نایس از آلم
 غنچه کوکل ایکنه
 فک باشم طایفه خالی
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴
 ۴ ۴ ۴
 ۴

کوکل و سببه قاربتی
 عاشق سببه طوری
 عالمی سبکی یوناس
 لک سیوه سببه آله
 و بری بو عکس خنم
 جدری با ایکنه
 سفینه سببه خنم
 قلم فرمایان از کبر
 خنم بو کبر قاربتی
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴
 ۴ ۴ ۴
 ۴

کویه لک سبیم اولی
 بقایارم سبیم و بری
 بقا اول و لک سبیم
 بنیون کل فوسه ما
 آتم طوری سبیم
 به یوقولور آیه ایکنه
 مددت عین طالع
 خنم زبانه کبر
 لک بر سبیم آله
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴
 ۴ ۴ ۴
 ۴

بقا بر کبر سبیم
 بو کویه بر کبر و بری
 به کویه آه و زار و بری
 کوکل کونه خنم و بری
 حقیق و طایفه سبیم
 قدره کبر و بری
 او و بر کبر و بری
 از کبر اوله کبر و بری
 فائز و بر کبر و بری
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴
 ۴ ۴ ۴
 ۴

صد قیتمه نه در مقابل
 دیکه دیکه ای به بو حکیم
 صد ایچو به بو حکیم ز صفت
 طبراه آتینه باقانه فرقت
 بی بیم ایچیکیم لایلان رکام
 ایلمنم دیکره صالان رکام
 نرند طولانایه سودای نه در
 قاشیمه اوومه آناه بدای نه در
 فائز جو کله صونه ایلمن
 یاقه یور وکی نه بویه ایلمن

دوستم یانه کله او طوریست
 یازست شود دیکه یاره کونورست
 یاقه یور وکی
 سفر بک اعدان اوله یین کوندن
 قالحادم اوومه فضله اوکلونه ن
 کیه وچ مملکت
 زده حرب اوله بیه برن سور دیکر
 کیم یورنه جو پردیه اونی اور دیکر
 یاقه یور وکی
 حرب اعداننده طوری آتیدی
 کچی قور قورسند نه درنده بایلیدی
 ایلمن یاره وکی

مالید جانید با شید بیلم
 قنبر مرکیه یین قاشید بیلم
 محنت صفت بو بو صفت
 کوز لرمه نه آقانه با شید بیلم
 با فیک کولای آلان رکام
 ایچیکیم قاشید آتید بیلم
 دله درام ایچیه غوغای نه در
 با شید و قیلانایه طاشید بیلم
 در دغم غامنه و صونه ایلمن
 قوریدید جسم یا شید بیلم

کورسونه شوهایم در مان کورس
 کیسه قاره لری نه آغداست
 اوده طاعداست
 کیه وچ قالحادم بیوک دیکر کوننده
 طوقوب کتیر دیکر کور وک قاجاست
 صوبوک ایچیکیم
 قاجا دیک کیه وچ طوقوب قور دیکر
 بر اقدیر قوریت قورس آتین بیست
 طایح طاسه غداست
 صانکه سور دله آج قوریت قاکیدی
 آتیده کیم کیم ایه نه آغداست
 بر اقدیر باغداست

صبار دی اطرافند و شکار دی
 او دی خلیج ابره ان قوتیسی
 یایم بوقه یایم
 سونو لوب کبر می دله
 جود آبی باسه اوچه طو در
 طو پرا قدره آل
 فانی کو ملاس ویرک آناه
 یازک آل فاعده یایم نام
 اغام کبر دیو
 آتوه قون و لرم یازک اوده
 اغام صرته صاج افشاده
 کید قار وری
 غریب اولوسی بزم بنیم یوی
 فانی آیه می کیم واکه صوبه
 فانی کونک
 صبار می قویون طافک باشه
 مراد سزد یازک مراد طاسمه
 جالی به حیده
 روز طاکو تو سید مدیم یایه
 طافک باشنده قویه حیده طاره
 یتیم یایه و لرم

سوری او نه قزاقه آتویسی
 یایه دی باشم بوقه آنام اغام
 یایه هم باغده
 ساعتی آیه می آیه
 دیرنه کجه او در قلیچ اغام
 قانرم باغده
 کو ستر مرید کده تیزه صونا
 او قوسوده دی دهان اغام
 امید اوطاس
 آن جوقه کون تیزه آنام باغده
 کونک یولری کونک اغام
 سیاه باغده
 کیم صبار کینه کیم قیده قوی
 کله آق شکر قانرم بوسون
 ایلر قیدی قویک
 باده یایم تنزاکبر قاری
 کورده اولمه غریب دیک اغام
 چاپوت باغده
 سز صاف اولول دیک یایه غایه
 کتورده قوقوس دستر اغام
 آنام صافده

فاتحه و قوا یول لکب شهید لره
 نیچوه آغداغز سب بو کیتلره
 کولده ملک
 دینا هر کیم وایسه کلون یا نه
 احوالی عرصه ایندم او سلطانیه
 هبت ایچمه هوی
 فائق یار سی پنه آهیلدی
 محفوف لکب بر آغو ایچیلدی
 یا سه برینه

بر قوسه قوسه مزار ملک طاشنده
 نه قد - دیت وایسه بنم با سکه
 موی سطر قوسه آل کونینه
 اویمه دبدیم لهر دشمن سوزینه
 کیمه جلیک سکا مزار - قاز دیر
 بنم ایچومه ککبه آغو آزدیر
 کفنه - یارک قانی کو ملک
 صوبه آتیه طوئه یفنه سکا
 یورده کده وایده هفت یار - دی
 با بقه یوقه - کینه نک چله دی
 قوشورده یا - خانه صوبه
 آغده آنشم سکا چوقم کوردیر

فلک آلدی بنی اوده دیت با سکه
 اولوریم به سه کل اوله افتم اسنر طویم به
 دسته پر چیم تیلی اوطسه یوزینه
 اولوریم به سه کل اوله افتم ایضا
 اوده دیت تار یخ طاشه یاز دیر
 اولوریم به سه کل اوله افتم ایضا
 فلک آلدی ایزدیه ملک
 اولوریم به سه کل اوله افتم ایضا
 فصل صوبه کوز لرینه قاز دی
 اولوریم به سه کل اوله افتم ایضا
 کیمه دقتی قشاییم او - دیر
 اولوریم به سه کل اوله افتم ایضا

یازدهم اولی بازیه شوخی نایس
 جو قی کو - دل خوری بی حال
 بونه حاله - بو کا خیال بایرم
 بونه حسه بونه حال بایرم
 قزل قانی آغ تنه بولا کسه
 سیاه پرچم بو قانجه بولا کسه
 آغود یغم ایینه چوره کورده س
 او - غمده مرادینه ایرمه س
 د - دی آردی ایینه نج فالت
 کو طک آلو - بصره یا - صا و ص

د یقینک قاردا شکر آه و نه ای
 ویرم ایینه لک پر وارنج
 حاجیر اولنده
 ایینه م سراید آه هلوب آغود
 کان کیده فی حسنه باغود
 حاجیر اولنده
 آغودمه ایینه م کوزیری یاشی
 وادی بزم کوزیری آتشی
 قاره در قاشوری صیرماده حاجی
 صیت پاکنده جانده حاج
 ایینه م غایت کوزله - یوزی
 قاشوری غامه در کوزی

آغودیه - ده چله بکم املیکه
 سنه طوره مس به اوله بی کیم - اولویم
 بونه ایینه بونه وبال بایرم
 اولویم به سه کل اوله اقمم - سنه لومیم
 جانی کیمه خستره اوله کسه
 اولویم به سه کل اوله اقمم - سنه
 بغمه سنه کیمه لک کل دیرمه س
 اولویم به سه کل اوله اقمم - سنه
 واریته دنده لک پر عاقل
 اولویم به سه کل اوله اقمم - سنه

قاره سودا لره حاله م سرعین
 اینم اینم دلبر اینم
 لک اینم
 کورنه لک دلور بوره حاله داغود
 اینم اینم دلبر اینم
 لک اینم
 تازه بره بوند - جود باقیانی
 اینم اینم دلبر اینم ایضا
 حاجیر اولنده - کاه حاج
 اینم اینم دلبر اینم - اوزی لاس یوزی
 بوسه قیا قشای شکرده سوزی
 اینم اینم دلبر اینم ایضا

طهری آیهیسه آل باغنده
هو ی غما کز به صولی صاغنده
جنتی صید کوزی غما صی
فائدت کما هو صه نانه و نای ی

بلد صی او تر او بو صاغنده
ایتم ایتم دلبر ایتم کلینی صی صی
هو ی به او کز به صی ی نازی
ایتم ایتم دلبر ایتم ایتم

ینه طو بر آید ی قاه طراغ قانیدی
آنا کل بی کوتو مزاریمه یا تو
ینه قیامه یا لا نیجه آنا لر آغلا
آنا کل بی صافله یاریم هو قه قو صافله
سوی مزار و ه آید نیجه هو مزار اولو
آنا کل بی آغلا حانه اولره طافله
زده اولره دگر اد کوزل آرقه اسکر
بابا کل بی قالیبر در دگر یار و یلمه ی
سور افانیه قانیه صو دکل یا لا محیه
بابا کل بی آغلا کل پوره کل طافله کل
ینه قیامت قویبر طافله کو کله چا بر ی
قرانه کل حاله باوه قاله ی بر آل بر آیه
اکبی ار دو قانیه صانه کوفته ی دوشی
او غول کل بر کوره هم حاله ی صوره هم
بو طو کز به دوز فرشته ی به این
قریم کل یاره ی صا سوطافله و یر غبر
نانه یتر آغلا قه دیمه کل دست قاقه
دگر در دین یانک صو سوز به یانک

چا کیده آل بر قو چا کل او هو صاید ی
چو حق صی کوتو طو بر کل کویسی
کیم صی طافله طافله اینکیم بر کل طافله
صاغنده یا قو قو قو صو طه به طلم کلور
یا و لر صی به آغلا توز و طافله یلمه
یا و لر صی کلور یار و لر کل کلور
کوکله و هو ی بر کلر تبه دکل یا چا کیده
کوز یاشن صاغله کل کوز یاشن کوکله به ایسی
کله ی بر کله یا سانه اولره بر او یایی
ینه بر هو قه کلیم قره طراغ دوشه ی
خام سزه و بریم ختم لری او ستمه
شید لری او ستمه اچیم بی آرا
دیم اولره آل دی دیم سزه و هو صاغله
اول قو کز به و یانک

اولوزل کوزلره کیم قران اولسون
 سه وای آیمه بزه کیم سلطان اولسون
 حقیقا جمالای دلیر بیجه دلت
 برای طوغنه کهر غایت یو جه دلت
 کله کجه کیستی قالدم یو اده
 قالماسد باور و لر اولسون یو اده
 صاهیل دوله و یسه اینجه بلینه
 نازلی سوز یا قیبه قایمه دلیینه
 سخی بیاه طاقمه سیاه صاهینه
 عمل اولور من یو صوا شینه

ای کوز و دلت نوری یو یو حقیقا
 شایسته یو و دی و ما آتیشنا
 صاقورم سی کوندون کیمه دن
 کوز یئرل عقی قاطمه شایسا
 مولام خی ایردیر یو کوره مراره
 دیشو عرنده بکولدی باسا
 کل دمه سن المیده زلک الینه
 کیه عاشقیله ناز ایدوب قوشا
 خیمه قدرته قلم قاشنه
 فاقور دغا اید بیکر صایسا

یونانله حرب ایدوب ملت ربیسی
 کی اسک شهر هوقه بر سر آیدی
 ادرنه لکر هولیسی آلیدف
 آلیدی در سعادت اولدی بیرام
 بیک او هیون فرقه ای عربی نازخ
 بیج اولان آویمه ایکیسی ایدی
 دکنه بر یو ملک مالکی
 لایه ارنکه یون نور کاج فرجه سنده
 مولود آلائی ایکیسی بر اولدی
 موضه ایدی الله یو مراده

آوبان ایدی یو یسه هولیسی
 نهایت آغ دکنی اویمه کجیدی
 استا خولم کجوم کوس حالیدی
 کورندی لک شایه کلدی انعام
 آلیدی در سعادت ای مؤرخ
 اچنده که یونانله لیم انگازیدی
 مجازی خبله سنده سالتی
 کوب شردو جمعه سیه سنده
 اچینه بدیه حکیم یوز طوبی اشدی
 یونانلی ویریدی فائق باده

۳ ۳ ۳ ۳
 ۳ ۳ ۳ ۳

ای کل فدان ای کل فدان -
 بر لوق اولو - اولود یوان
 ای کل جمال ای کل جمال
 آغ یا ناقده کی قاره خال
 ای کل درخت ای کل درخت
 دلیندی نیجه سند سخت
 ای کل بیاضه ای کل بیاضه
 کچی غمزدن قیبه ویاث
 ای کل چوبوده ای کل چوبوده
 عشقه عاشقی اید - تحوفه
 ای کل دلهان ای کل دلهان
 قاریه طمانی هانه هان
 ای کل بدن ای کل بدن
 اولط اغویه کیم کفن
 ای کل پری ای کل پری
 یا غدر عشقا لهرری
 ای کل نثار ای کل نثار
 آله کو کلمه آه ونا -
 ای کل مال ای کل مال
 آج کورینه اول کل جمال
 ای کل وجود ای کل وجود
 طاعت قبل نزه وجود

تیمیزی ایلد ققالب
 البت کور یو - لهر حساب
 کلمه یی وقت وصال
 لهر کیم باقا - ایلر عنده ارباب
 کتدی امدن تاج و تخت
 جالیدی زور ناسان و باب
 سنده - بو عشقی نیان
 ختم اولدی اسبو کتاب
 سنده - آغوه لهر هتوفه
 کیمده کهر اولدی کتاب
 کلمه یی کیم اولزمان
 روح کورمه یار به عقاب
 مرحت ایت حالیمه سن
 اولدور زنی قالدر حجاب
 کورسه اولی اولور دیرک
 وار نه قدر عالی مناب
 تیمیزی کل اول کفا -
 بو یولده روح ایلر شتاب
 کوستر کفا بر خد و خال
 بایدنی وجود اولدی خراب
 عاشقده سه دلر بود
 ویر فائده کور شراب

دل اولی که بسم الله دیوبه حکایتی
بودی کون خلعه اولتورده بوخلوقه یار اولتورده
ملاکک ملاکوت یوسف جبروت ایل لاهوت یوسف
آنک خلقه یار ایدی انک یوسف جبروت ایدی
یار ایدی خلقی ناری رفی غلامه ایدیهوری
یار ایدی آدمی الله اولتورده کسائی اولتورده
کافه آدم وهو قولا جبرانده واول
اوقظه صلب پد ده کیول قروه رحم ملورده
که دوت ملک یار صوت طریکی ککرات
طورافه دلی سینه سرکه نه یار یوسف طریکی
بشتر عقاید فکری ایدیه فرسک ادا شکر
ای معصوم یوز طوز لکر کس کوبن صابر
صابر نوب پیشکی آخر پد ماد اسم باخدا
سویوز بر جیفه سودا صحرابی چا خنده
پورنده ای کوتی لصد آلتیه لوی
خلو یوسف طوغری اوقور قرآنه پور اوند ابارگاه
محبت ایدیه اویده وده وده طوغری اویده درنده
دوشر سودا اویده پدی جوانده اوفند دیدی
یکرمی فده دایده اوقوز طبعی عنقا پید
قرقه فده بر کال اولور الله ستم ال اولور
سفال آغاز بر الحیده پیده دوکیو طبعی
اولور عاجز حقاً کسک طوغری

79

ویریه ز قمری الله توکل بر خدا اولدی
نوری قندیل کلمه دینه پوت سری اولدی
نه خلعه عالمی لاسوت محمد نوری حیا اولدی
خلوه اولدی بر کون پیدی عرسه ورسه نور اولدی
ابوبکر عثمانی عمری علی کلم حیا اولدی
حیدری اعلی کلمه پشته ایش ز اولدی
اولوب حیره ورسه پید انکی خوسه کس خا اولدی
بولو سینه یوم پد حیا طبعی و اولدی
آب اول با صحرای کمال مصلحت حیا اولدی
ایکی کوز اکر قاسه طریکی طریکی حیا اولدی
حقو آئی نسم یوم ذکر کور دیر بو حیا اولدی
سودا صحرای لکر کوز لکر حیا اولدی
آئی آیه اولد حیا طبعی آیه اولدی
شیریه کلام اویده حیا طبعی درنده غریب اولدی
یدیه علم اولور قوتی سنرا و قور لای اولدی
قاسه اویده بر هلال طایفه اویده کسک طایفه اولدی
حکرت نه اویده اویده اویده طایفه کسک طایفه اولدی
اویده طوقه دستک اویده اویده کسک طایفه اولدی
اوقوز سینه بر حیا طبعی قرقه شیر و حیا اولدی
الله سینه طایفه اولور القدر عمره حیا اولدی
پسیده اولوم ایدیه طایفه کوز ایدیه اولدی
طیقا صحرای اولور شیر یوزنده و حیا اولدی

یازبعه دهلیه - عهروم توکنه ی
 دیم جو قهرینه بهم افندی
 کجه بود در ده دیاه بیامدی
 یوسه قالدی مدیه هم لکه طوی
 یانیم آتیه آمان دیمه ی
 سوم جانم کجا قریبه دیمه ی
 چو فدا - دیم آینه بولاف اولم
 بر چو نه مانده که کوره نر اولم
 کوکله در مانی کونیه تمده د -
 هویر حقی نزه تمده د -

بر عرضم و اسکا ای بالی نهاده
 نر ده کل و ایسه خاوار و آورده
 سه شمرده او طوقده به کویه
 سه نریم محبوبه فی دوه و می ده
 ز کینرک کونی کچه طوی دلو نه
 سه به قهره سی اجیرک لکه کویه
 سه کیمرک چو فدا قوفاشی
 سه ی او کجی آتی به بولفورا شی
 سه یات کلفت در کده به بر چهره
 او توره سر میورده صوره سه نر ده
 سه صای التویه کویه به یاقلم
 کوراید وین به قاسم

فلک دست چکمه ده بنی یکندی
 در دم آزادی در طمان نر ده قالدی
 کجه کجه ده نر ده یار دم اولدی
 او ساقی نر ده نر ده ده قالدی
 خاندم لک سوزینه بر لکاهه دیمه ی
 او فوایه جبرایه نر ده ده قالدی
 نر ده کینیه بیله نر اولم
 او سلطانیه دونه نر ده ده قالدی
 یار احسانه آتیه اوزا تمده د -
 فائقه دیر غلگاهه نر ده ده قالدی

چایمیک شمری قوکنی با لاله
 ماضی حاله کله سه اول آگاه
 سه زوقده صفاده بنده و اویده
 به لایسه دلو با کونیه ایبرم واده
 فقه اند یوزی کوطر کجه بر کوف
 به آریه قهره سی اجیرم ای شاه
 به ایبرم صوره یاب صا و شی
 با قالم نه امراید - حضرت الله
 سه کنه با غیبه نر ده به بر سازیده
 جامع جوار نه ده کینه ده لک واده
 سه یات آتیه و یسه به صای قلم
 سه آله ده دوشو به یوسم

یوسف در به با شقه بر در دم وار در
 حاله صف زو ست بوده تجار در
 الله دولتید و انتم ایسید
 دشمنک موتی ناتم ایسید
 تجار صلیه بولسوه سومت
 بیخیزم نزده می برده قباحت
 که اده کسید اها نغزی
 اسیر کر البته ایما نغزی
 جو مرد لر دوستید حفر حقت
 یقیه یولی بود راه ایقت
 طو پیوند تجار لر او قویو با کولول
 بوند در در نه در بر کره جورک
 بیخیزید فائق ای عزیز قدسه
 کوکده باشیزه اگر دوسته طاسه
 مبارک ایسوه الله مالیزی
 فقیه ده کسید اها نغزی
 فائقت در دینه او قبا و لایه یوه
 حالی معلوم دکل بر یوزی هو غوفه

ایستیزم سنده آیری دوشلی
 شایسته اولشم بد اندیشه لی
 او قمری لباس جو و مسیفر
 نون در احوال بو و مسیفر

82

در مانی بولنم در دی غوسه کار در
 بویولک قنری اولمز ص کراه
 عمروک افزونه ثروت قائم ایسید
 ظاهرأ لاجناً ویر سید عالی جاه
 صیدنه هو ایسوه غنایت
 فقوره با قایک لطیفه کا و کاه
 غفوا یدر هو بر نقصا نغزی
 سخاوت بویله در اولور الله
 لایفه یولی یوقدر استو فراقی
 ایسید اها نغزه برده غیو خواه
 بوسوز کر کیکدر آرا ید بولول
 شمس قوها قلاسه آرا کوکده ماه
 حبان یولارنده اولادل یولده
 کیویه دونه در صید قه ناکاه
 رضایه دونه رسد هر بر حالزی
 بویله کیدر خنجره کیده راه
 در دینی تحرید سب اولده هو ص
 دیکری صبیاقده کوکطنه دار آه

اونان لی کل وجود هو بر و اولدی
 او قاره کوز لرک طو یاقه اولدی
 آغ نازک یا ناقدر قور و ما سیفر
 قاره قاسه کیر یقهر طو براده اولدی

طه به نازك طوری در يك قوسه
ارقا عاقد و در قلمتویه طه و سه
او با صه نازك سه او طویه طه و سه
او حوما كونه ترك آج بر كفا با صه
خائف بر اقل آه واقفانه
یا صحت او قی طه قندی همان

که بدین شیشه ای که به قله آغز دی
قلمه رو خطا طر اندر خطایه آلوده لر
جه به خدایه ای و لا و لر خدایه عو
اغز دی خطا طر عینه بو مظلوم بی نوا
بیقه بو جانم بولنده چو در کل ای شاه ما

بولکہ۔ لی غنی کو کلوم۔
 یا کلوم۔ بوندہ اولوم
 غنیمت لکھ کہ بوندہ یوحہ
 اولوم تحریر کیا۔ ہ۔ ہ۔
 زایہ ص۔ ول فقیری
 زوہ د۔ دیک فقیری
 ص۔ د۔ دیوبہ اغلایہ
 کولہ ہما پوت باغلایہ
 نا اقلہ د۔ دی۔ یلنہ
 اغلہ۔ ہ۔ ہ۔ ہ۔ ہ۔ ہ۔ ہ۔

بیادن جیانه اضرافن بور و صبه
بیام اوکل جمال طوپرا و اولدی
قیل قبول دعا ایستم یا حق
کل یا پرا و دو دافند طوپرا و اولدی
ویدم کیده سک حق جناس
او یو صبه قیافت طوپرا و اولدی

هر چه فروغ از دلش آید آینه آغز
 بود قایم و هسته کل ایمان آغز
 دو کدیر آینه قرل قاندری های آغز
 کیم نی بوجاه قودی هوری غما آغز
 مسند پاکک کورخه فائو غما آغز

یور و لوب یوللرده قالدی
ضایعه هم چوللرده قالدی
برکونه آج قالیم برکونه طوبه
قوت و نام دیرده قالدی
سولیک لورکونه حقیر
یارچی بیلرده قالدی
غزیده یور و له و اخلاص
آل قافم کوللرده قالدی
هیوه سونی و ا - آهلا
کیسه یار ایلرده قالدی

کو کلمه حبید مبدلندی محمد مصطفی کلمدی
 کلمه کیندی خاتم ظهوره کلمدی حکمت
 بخوردی بنجی پیک آیت مرید بولد برکت
 جبرایله کلمه نو - و غرضه اوله لایق و فایز
 مدد اولدیردش د فقیه لرا اوله لرا بار
 سوزیدی خلد انا که وجهه کلمه و کلمه
 کلوب حیدر هم اولو بالبل بتوبه شکر اولدیر قلی

قلوب عاشقانه بایندی که احمد محتسب کلمدی
 طاهر غیری فیضه و فستق شفیع باد صبا کلمدی
 صبا حیدری دنیا به رحمت حبیب کبریا کلمدی
 نه دولته که فرقه اولدی کلمه دوست خلد کلمدی
 کنا کلمه لرا اولوب آنرا شفیع پر وفا کلمدی
 سوزولدی کفریه شفا به بو کلمه بر ضیا کلمدی
 زما به دوندی اولوب تبدیلی خاتم خلد کلمدی

ساجیه آغ دییه محبوب
 طوق قونمه کو کلمه ای خوب
 دیمه صا قالیم بیا صه
 کید - قبه کلمه بر کوبه یاز
 قاشم کید بکم آغا صه
 نه به بو نازلی کیدیه
 قلم قاسه قاسه کوز لرک
 قرمز کلمه - یوز لرک
 کل کلمه آله طو - سون
 او صحت سیاه کلمه طو - سون
 سوایز یاریمک ایرید -
 دلی طود اغت قرمزید -
 نیت - کوزل چاغد
 کوسه صحت فیض طیر نعت

کرداند بیا صه دکلمه
 اندامک بیا صه دکلمه
 طو - وب قاشیمده ایتمه ناز
 آغ کلار بیا صه دکلمه
 یا - بکا اختیار - دییه
 قید اهد بیا صه دکلمه
 جانمده قوت - سوز لرک
 بو فاخت بیا صه دکلمه
 ایچرده فزاه کلمه طو - سون
 کوز اغت بیا صه دکلمه
 سوز عا شکرک سوزید -
 یانا اغت بیا صه دکلمه
 تاش ایلمک باغ
 دیشک بیا صه دکلمه

دل آجا - بیا - یازد هر طرفه بر ناز - کبر
 یازد اولونجه هیفا - نه لر فو یونر قوز ویرم -
 کیه یل صفایه ذوقه بر اقل عاشقی سوقه
 آلتو کیم صفتیه بیلک آجیه نیاقده کلام
 بن زیم اینه ای محبوب عاشقده اولم محبوب
 طبعه نیمه بر ناز یازد - هر کس کوزه لم عاشقده
 عاشقده زلفه کینه کیسورک ایتمه بند
 یاره کیه - طوغری کیده فائده الله عفواید -

ای نه قیز لیا سه دینه آلتو نه قیزی دکامی
 بکا بویله دیمه دیر صاجه سنبل زلفه غیر
 بیا - کلو - طهر آجا - هر کس توخومنی صاچا -
 عاشقده تهر صاغه هجو ایوب کیری طولانم
 کل یازد دوشوریر آتیه اوزه ویشیر بر
 دیر بکا آکره باقه بکیم آتیه یا قده
 عاشقده بیلک کلام - حایه سنبل کاکولک
 عاشقده مشوق اولدیک کلامک طاعنه سکدیک
 حایه ایچینه جانانه نیر - تخت اوزه سلطان بیز
 عاشقده قلم بیک کوز لره یا - دیدیک
 بچو لره آجا - هجیم سنبله غمه حور کولک
 طاهره فاسه ناره کوز آغ نه مدح بچم دشم سن
 دیمه کبر فایه قا - دی و لا تر کیم باقا -

صوفیه و نیمه کوز کبر قار باغا - بیاضه دکامی
 کوز - بکیم کیم آمد - سودلری بیاضه دکامی
 کولسنده کیم کوسه لوم سیانده بیاضه دکامی
 چوقده طرفه بیلک کل جهره بیاضه دکامی
 یازد خبر ویریه کتوب کاغذی بیاضه دکامی
 کوزل سوبیه فاسقه - ایمانده بیاضه دکامی
 سیاه صاچ اوزه آغ دوزله آلتو بیاضه دکامی
 اکی جهانده سترایدیه بر نره بیاضه دکامی

قا - طلقه شعله ویریه یا قوتده قیزل دکامی
 اغزل کلام - دیمه کیم دواغیل قیزل دکامی
 باغرده کبرهای ایچر قده قیزل دکامی
 اوزلک سیاهه - صا یاغیل قیزی دکامی
 یوکره ایچر بر کل شور ویشیر قیزی دکامی
 زلفه یاغ بر اضم فیوض قیزی دکامی
 غمیه قلم ایچینه دیمه کل بک قیزی دکامی
 بیلک فایه سه دوله بک غمیه قیزی دکامی
 فتنه شور ویشیر - آل خانم قیزی دکامی
 خسته هور یلیمه کیم حلاله لر قیزی دکامی
 سنبله با شنه آغ لیمه لاله لر قیزی دکامی
 سه بکا قیز لیا سه ویریه املاده قیزی دکامی
 یوسوزله فائقی باقا - آتیه قیزی دکامی

دیدی یاره لیم کوستره یوزول
 اولوقت عرصه ایندک زلفیا لک
 قمری یا ناقه کل بایر اغیش
 خزاره یا ناقه کل کی اولسه
 یالوا رم انصافه طدی پیری
 اغدیو اغدیو عرضال یا زرم
 یانا بو یوزو بلم آه ووارا
 کونکوه او یولو درم صاغلان
 اغدوته فائق حق سوس

آ- قه اشک کلک عالم کورک
 یتیم قوز ویرک حالن صورت
 کینه ییج جو انغر
 آ- ایه کورک کو تورک بری
 براتنه یوزو صو صو قاهره
 دیوار لر دینده
 کی اولنیم یوزوم کو طدی
 هیچ کیم اولوم هاره بو طدی
 عمر ساعیت
 کلیم یاره دمن یا غریبوه
 طو بدنت کلیم دوتورناره قوسوه
 اولوم ویردیر

کوترول کو طدی یاره کی آرندی
 کونجه کوز ویرک قاهره کی آرندی
 کوره عاشق کونجه کی آرندی
 بقا در تیلیرک دوس آرندی
 یاقدی بو کو طدی هپاسی آرندی
 نه ایندم در دین هپاسی آرندی
 کوره دیرله یونک صفا کی آرندی
 کوز لره قلیک رهاسی آرندی
 اغدوتجه لکرتوه هپاسی آرندی

قانی کو ملک کی آقامه ویرک
 اغدوتک در دیم در ماه اولادی
 صوراه اولادی
 هه اصهار لاره قاهره دایر
 قوز ویر قوز ویر یتیم قوز ویر
 اغدوت سیریر
 کلیم ائنده قینا صولادی
 یانیم آقشهره کل اولدم کیزی
 زنجیری بیتی
 قانی کو ملک کی آقامه صو صو
 اغدوت سیریری هر واه دیرک
 بری میرک

منجه قال اطمحه آاسه نری
 اولیقه دکیهک جا نمری
 هول اولسون
 دیدیم آه قد اشد بونه علامت
 قویله یا شمه بزم قیامت
 کیتهک بیر عشقه
 دنیا عیاشنه یومده کون و رت
 آاسه کور و غمز اولدی اوز و رت
 اینجهک هولوصه
 امانتد آرتقه سزه قار و رت
 یاعدی یا شمه بویه آتشد
 بزم ها لیمونه
 اینجه شهید نیا و حیده یار و رت
 کتبه حب الدرد و الهه مرالی
 دوسته کلاه
 تقدیر خدایه طالع اولمان
 هرکس ابد بانی صافا کله بولان
 حقیقه یوانه یوانه
 فائده طوین دیر بایه آندی
 دنیا ن زلهری بالایی یوندی
 چو د سوت و بره

۲۲
۲

دیسینلر نیلدر قو - یا شمری
 یقیلک کوپر وکی قانی فرادک
 دنیا ی او فوتم آدک
 بولاده یوقده بزه سلامت
 ویردن جا نمری کوپر و قوربان
 اکی نو جوان
 ایشید طر اولدی آرتقه سوز و رت
 قمره طوپر قلرده آرایک نری
 چو هو نمری
 ملت او غر و نه ویردن هابه
 الله صبر و پرسون کیر و قالدانه
 واقف اولانه
 دارم بزم کب ختی قار - ه
 قد قست بود بزم و بیلم
 آنغوری بیلم
 دنیا بنم دیو صبار لیمونه و طمان
 سوکر بر کوه آقا طهر نرند
 اوز جا نرند
 بالعه بولاده ای چو حیر طوندی
 همه رحت ایسونه اوله نیمونه
 قالد نیمونه

۲۲
۲

آه اسبدرز دستر و سبدرز ده قاله ی
 استعد طویع اوطن بویولدی صویع اوطن
 اعتدست نیشول دستر کوکله سودامی سدر
 اولومده و ملازم خدام تدارک کلف ای ناسی
 خانه دنیا ی نزل آیدی آلوده جانان یاره کیدی

کیتیم درممانه د و غمز یور و طسه
 صولری کسبه یوقه قور و صبه
 سبتکیمه و طسه ککیرت نوبت
 اوده ایدر صاودر آناه الت
 لفظان باشنه کلندر ای هانه
 دوتر کندی یی او طاشی کیران
 صویا درینی باشنی قیدار
 حینا ریکه کیه آغا ریرای یار
 بولموزده بوییم دوکیور آضر
 کل اوقی بودرسده سده اول مالهر
 لفظای لفظینه حقیق یو حالیر
 باقلدا بولکده شهر نکاه آلب
 بولموز لندی ر رعایت هو قد
 کونده بیکه نیمه آج دکل طوقه
 عاقبت سینه سینه سینه
 کدر کدر قلندر برضمانه یار

افندست قیرم کوغیر فلک مون بورد جلالی
 حویری طایغ اولنه فلک تندر جهانم آلدی
 قاره کوب طوقو یای طر دینیر طایغ طالری
 رجه او قویون اخلاص دیم غرقه لیل اولدی
 عجب کو ییک نه آینه دین کده یار یار

تشم غمی یوز و طسه طاشی قیرلسه
 دنیا دکرمانه او کور بری اوده بر آق قری
 دوشه رز بوغازه از رعایت
 دنیا اوده ایدر بر آق قری
 انانه باشنه کلندر آناه
 دنیا دکرمانه اوده بر آق قری
 از بعضی اوره ره یار
 دنیا دکرمانه اوده بر آق قری
 کیر طاسه آلت خرد اولور طاهر
 دنیا دکرمانه اوده بر آق قری
 از یور اوده اولور بولک شانه آلود
 دنیا دکرمانه اوده بر آق قری
 آجلنه بویک لوج عود یوقه
 دنیا دکرمانه اوده بر آق قری
 صوکره حیات بوییم بر حقور قان
 دنیا دکرمانه اوده بر آق قری

بنمزم بکله یکه بونجه فدالت
 قور تولادی کونجه حقت مسقت
 قاجاه ده آله نه قور کولافرسک
 نه قور لا ساسه ساد اولفسک
 آج کونک آله نه بومکار و
 ویرم عمرله قورده سیه طهوا
 کیمه با صیحات بره یلوانده
 لک خردی اوله وری عادی قلده
 کیمه صیحه سنده رکله آگاه
 قور یار سده شونده محله الله
 اجمدی سونم یونی تجارت
 قولاده ویر سوزوم کافیت
 کیمه سوبیر فائده کندی خافده
 بوبایدی حضرت پیر کماله

قربانی اولایم آغده نی
 یونکه خویشم بو طایه های
 حیرم یانیده لغم آتشی
 ریشیه حالجه لایه آغده نی
 سلم سلم استقام
 اوزانه صریح کور خافتم
 کونده وری یولده قورده قورده
 سوزمه قاره کونک قاشی کما

غداره دنیا ده اولادل ایت
 دنیا کورمانده او کور وری - اویه اید
 اولومنه بریره یول بولافرسک
 دنیا کورمانده - اویه اید بر اقرم
 آله نه مالنه بومکار و
 دنیا کورمانده - اویه اید بر اقرم
 بر ظالم غداره تیغ یمانده
 دنیا کورمانده - اویه اید بر اقرم
 دوشرد وری آغده کدا پادشاه
 دنیا کورمانده - اویه اید بر اقرم
 آغده کندی ایندی وری غارت
 دنیا کورمانده - اویه اید بر اقرم
 علمیه وار کیمه یه جا کماله
 دنیا کورمانده او کور وری - اویه اید بر اقرم

سوزم نی ازل سونده نی
 اغدوم اغدوم کوندم ناشی
 کل یانجه او طور ای قام قاشی

بایمده کور مدعی شایم هنکار
 عقیقه آنسینه یایه اغدوم
 الامامه الله و لیر الامام
 کوراهی زلفه طاهره آغده

لیک آهیا ز سید بنی شاه نظر
کوه شمس ک جاوه غری

کوز لک ایته کوکلم تار و مار
فائقه عاشق شاه نظام سنان

سید بنی سنده دیر محبوب محتاج ایام
کیه کوز و کوز لرم کوز لرم کوز لرم کوز
در دزدان ایچون لقمان شکو انچه
ایند عجب مصلحت ها ناز لعل کوز
آغوز و فتحه فائقه ای کوز سنده شاه
افتراقی یای کوه قانیه بنی هانه طاقا

کنده در کاله یوز خوتیم بنی آج ایام
کوله ایست بنی قاپو بنده غیره سرتاج ایام
بوفراق و صفی اول یاره بر بر سوکجه
ایتمه ابرام طوب برنده و هم صراحت ایام
هری نای قلوب ای کوزی بولم باقا
لعه و صفت وارب لید و چه حج ایام

شکده سودیم دیر بومیه نوره لرو
اکره اولیدک خطوه و هود کلمه ایام
ظهور ایته یوز وک حرمه بو طاشات اشیا
روعد فطعه اولد بنی کوز بنی کرم کوز
قوتله ی قندلم نوزک ظهوره کدی بو مخلوقه
شفا کمل کماله فائقه راجه قاپو بنده

شکوه یای اولدی عجم جهانده نه لرو
بنی تعقیب ایرو بکدی بو کوز بنده نه لرو
شکده یای سولاه بود و رنده نه لرو
کلاجه ایله ی ۹۱ بوزمانده نه لرو
سیدک و رفقه سه بوفانده نه لرو
نه ایبرک کتده کرک جهانده نه لرو

کوه بومیه باشنه بره پوره کوزلی
قلا بنی اوینا دوز کوز وک سوزلی
یکم کله بنی طوری قیام
دله و هرب وار بکوه صباغ آفتاب
نقد سوغه سوز اولده
توبه او قوز غزل قاصیده دلمه
سید بنی سید

غز ایتر کورستانه کشفه
قرار و بری لکستانه کشفه
کوز لری سالک لیده حد شاه
حکدی بایرا و قورستانه کشفه
شیر شاهانه قورستانه کشفه
ایتر کوز لری جهان کشفه
محبوب لری بر بر کیه دیوانه

کل سنده عکرا اول قاریه خوانه
 عتافک کوکاتی کجوب پیدرسک
 فالتی و صفینه عاقر اولمشکه
 خانمانه نه کجوب ککاک طمشکه

روزگار کوزه کی کوردم رسته رسته آل یافه
 به طالع سک و بوجو دم عیال کانی کوردم
 بوقدر لطف نه پند رسته آنه کندینه
 نای تحیر اند و میر لک که برد لو کولر
 زلفی تله آغینه بیک پلوانم باغینه
 فالتی سنده سوزک آبی سندی بر آید کجک عانی

دور عا شکرک دورا به ایچینه
 زلفیا آغز دی بولولدی بیک
 کورخردید میر اولمشک دی
 محبونه کیم لیلای کورخه آغز
 سکنی اولمشک میسه نه طاهر
 زلفیاده طاهر دی دلبر به شیریه
 عشق نه در لیلادیم شیرینه حورک
 سیوان بقیس آراد دی بولدی
 فالعیردی نقابی یونیه کوردی

۱	۴	۴	۴	۴
		۴	۴	۴
			۴	۴
				۴

قصه ایت دلیله او جانان کیتکه
 بیلورم ایترسک خانه کیتکه
 آریوب سزکبی یاری بولمشکه
 شیمی دیر قبرستانه کیتکه

یا غماغنه ویرانه اولمشک یادر کیمسه یا غماغنه
 میرانه اولوب باقوب کوردم ویدی لافه یوزم آغنه
 سوغینه کندی کندینه سبیم کده جل دوز آغنه
 خنجر اولمشک آبی بولر قاسه برپک مولدیه صلاغنه
 وجودی لکب روح کیمسه نه سنده طیر ناغنه
 سومیه وارم جوانی خیر کلهب قیر آغنه

کسیو - چوقه لاشه میدان ایچینه
 کور اولدی کور لری لاله اولدی دای
 یوسفی کور - غم زندان ایچینه
 آه ایوب کهرک او دلره داغز
 کور سندی بیلور خوانه ایچینه
 اللهین کلمتک سرکده کور ولس
 فرکار ایله محبونه طغیان ایچینه
 اطرافنه اکنافنده هانی صور دی
 یانه فاخته هانی بیک خانه ایچینه

۴	۴	۴	۴	۴
		۴	۴	۴
			۴	۴
				۴

مکونم بهینه ها به غنایند
جلالت بر صفت جمالک
کون لرزنده نوسه وینا
قانع اوجی بر خنجر می
کیر لعل تیر ضای
کوزم کوکم سقاقران
مدحده لکبه پیر قصیر
فالقه اغمر بوجالی

عاشق کون از هاست
عاشق سلوک کمالک
کونک اوسه وینا
کونک اوجی شاه خنجر می
صندک جمع شیر مای
فیوضه قاسم حیران
بزرده رای عیاض کثیر
کومک دیر کل جالی

صفت مکرده نقشه بندک
ایته من واری وصالک
صندک اوجیه طایفه وینا
سنایه صیه واری می
صندک میر صا طاب
مضویتیه بر سیران
کاتیکدین عید
ایتر حال اوله ضایلی

بویارک کونزال قانع
کیتیر می جان کمالک
کیتیر ایتم سلطان
کیتیر لیر خورشید هاست
کلم ایته رخا سفرین
واری کوکل قدر این
کدک شاعت کانه
بیل کده کلان

الله الله الا الله
الله ویه بند لر
سه ذکران هکله مردم
ذکر ایسه صفت بولور
ذکرک دردی الله
صور طایفه کل کل دیر
کوشمه صوری قزلری
الله وجه عزیزد
الله وجه نور دیر
الله دی نیم کوندون
بود رخ قویار
نوحی کسره لکمه
الله دی کوندرک کج
نفسه بیاض نایم
لر اینده حق طانی

خیر کلور انشا الله
بولور البده نه لر
چم کبیه باقم کم
عاقبت حجت بولور
مقصود آغوه اوشاه
درده دیار کل کل دیر
شیر بال لهر سوز لری
لهر همتیه کیندر
چم کبیه به نور دیر
در دک عود دلویدن
لایه به مرهم اوان
اوجیه بلای حدن
نفسیه بیاض نایم
لر اینده حق طانی

حقه ذاکر قول لری
الله دینار کولر
بوسه قوم دیای مردم
کوند ساری درت بولور
لهر دم سولور الا الله
تحت و طایفه کل کل دیر
آی کوند سون لری
لهر نعمته لکیند
یار به سوال صور و لهر
سه شویله دی آفر سون
آخه قایتمه طوای
آن بوخونه صافی و لهر
ذکریم صد عنبر صابج
بولنده ویر بوجالی

صرو اولوانت الله
الله الله الا الله
لهر دم دی الله الله
دینار الله الله
لواله الله الله
لهر تم ویرسه الا الله
دیر لکبه قاندر و الله
الله الله الا الله
کیم بوجه او قویسم الله
لواله الله الله
ملک به طرف الله
حبت توحیه باقم الله
قالک قلعه بر الله
ایتم قوله ایوا الله

الله الله دى ياتمه	كوبلك شيطان صامت	كل الله اوتوما	دوخته سوسه دليه الله
عفايت نري اوشاه دبر	مخوفه عالميه دبر	آخيه يرميه شاه الله	الله الله الله
رحمته كا ابره دى	الاوقت شغوه دى	الله الله الله	نم كوز له - ذكر الله
اچرده كت اريانه	كوكل ويرمه اخياه	او توتمم لهج ويردى	براقم دليه به الله
الله ايله لا دى	پوتد بهنج تشوشنه	كسب و كارينه الله	جهديت هوديه دى الله
حقه امانى با شنه	يارى كى كونه او طانه	روز شب دى الله لهو	الله الله الله
بوور دى كوهيه صافه	بشم بوج بر شى صوم	صوكره ندر ذكر الله	الله الله الله
كجه به ديه شو بو	بولو سوه خيره فوت	صرو اولورن الله	تكرار اولنه هفت -
هفته غيري كورمه	حقه ذكر قولدى	هر طرف آتورن	
لهج بليكنى اونوت			
خيزكلور انسا الله			
وزايتد كى سطر			

مؤمنه و مسلمان	دير الله الله	لهج اهل ايمان	دير الله الله
عاشق و مشوقه	لهج و صبوقه	بالحمد مخوفه	دير الله الله
هر چه مردان	عبد كائنات	كوكل پدى قات	دير الله الله
خيزه انسان	هورى و غلمان	لهج اهل صان	دير الله الله
كوكله مدركه	لهج و هم ماله	بوقه سالك	دير الله الله
مناج و ملايه ديا	پير و بولك لهجا	بو جانز اشيا	دير الله الله
دنياه كلن	خالقه بيانه	ملمان اولان	دير الله الله
نقد قوت قوسه	اشا و هن و موسه	جهج طولى بوسه	دير الله الله
پاير جهج صو	رايه اولاده و بر لهو	فائده دير شو بو	دير الله الله

شریعت حق است اما فی قولونه
 در برید - اولی قلبری شریعت
 قلم یا - ید یازدهی گفت است
 بهشت زود ولدانی جهان
 عجا بریر یوت ایله نوری افرا
 الله در است او تو ایکی فرض اصلی
 که حد انبیاء الهیه - بو
 انسانی فقه و شطانیه دور است
 حقیقت کونش شرح شریفه
 شریعت بیایند بیاخذ حق
 آثار انسانی بحکم است خدا
 ایبر حکم جزیاء جهان
 محیط - عالمی حکم و شریعت
 بود - ویدیه حال و حقیقت
 شریعت آسیانی قلب عارف
 آنکه بر شریعت ارشاد الهی

سخت عقیده بنقلی پریشان ای کما به بود
 شو آوایه شبانم استراحت ایتمه که کندی
 جهانی سرت کز ستم نوله اوطار سرافتم
 خافت مصفا نالمن خیا طیده آلویم
 باورن ای جهان آسرمه کیمی سواد
 به تاره اولوه و روی در رفم ولفافه بی

دوا سروده در مانی قولنه
 منانه روح ریحانی قولنه
 خطابه حکم و فرمانی قولنه
 کلام الله که فرمانی قولنه
 اولوبه - آه رثانی قولنه
 عمل کماله رضوانی قولنه
 ولیف الله بر لکائی قولنه
 اولوب مؤمنان حانی قولنه
 ضامن ماه تابانی قولنه
 رضا و التزم صدائی قولنه
 شریعت عرسه رحمانی قولنه
 طریقه و همه وادیانی قولنه
 رضای حق بیانی قولنه
 بسندیده بر ادبانی قولنه
 حکم سلیمانی قولنه
 ویر - بونکه صدائی قولنه

آیردی جانم تنده جهان کوزه کوریندی
 سنی بولانه قدر جوفه کوزه لاله دیدم شو بو
 سنی سخته بو طقه - مرا هم مقصودم بالو
 سنده - عووه نصرت یا الله بیخبرم ین د
 یا قوب صبرم جانم کیدی طوخ بدی اوطاه رو
 کوریندی لاله نیک ششقی قطره دو دغله دگو

منی سوزنی فائده سودی ببرد و سوادای

اول محمد مصطفای و یر دم عرضهای کلو
زده عرفانه و رایبه سنده سعادت به اکثر
برزم ایلده به یو کینه آتسه وای سوندی

نصوتک سویم بالاسم و بر عاقل هانی
نوز جبهه با کل ایله طائر لری کانی
میان تر خطی صحت چمتا یر محمد قاسم
آنا تیر کیر یکن جان قاریسید بر قانی قانه
دکانت لای صند - ساند و صحت
خند خویشیه فرکرده صند صند نریه خان
نبردیم وای نهج یا کیم بو محبوب یفا جا کیم

بسمه کل احمد	مولودید - محمد
روحه نوزده چو صند	اوله محمد دنیا بر هیات
کل مولودی دکنه نریه	هر شبه نه ولدی بولیدینه
خویشیه محمد آنا نه	لطف آیت یانی یارانه
کل دکنه کل مولود	کل حاضر اول تیر عناد
کل دکنه کل مولود	مسلمه اولدر سحرده
کل صند صند دکنه آنی	سوادیم سیم و حانی
بو محمد کل همانه آت	دوفه صفای جان قات
مولود کل بیت احمد	بی قدرینی محمد
یازده دکنه سکا	ابراهم اولد سب سکا

کیدی و با اول به قو قو لری کلو و کلو و کلو

یاد شاه هفت و شوق قاریسوند و سرفرو
سوغتی لکمه و چینی بود و سوز طو لری سو
اکل و دل نوزینه کیر من هرام فائده اولیو

نقد و رایبه ناکام اولور بر کام خولان
مطر مسکینه خاکل جمال ناطرک هانی
آغور عاقل آیت بوی یسوی - یحیی
کوره به یلور که سودانه او محو و چشم مستان
طود غنض صغریه او الحاس اینجودنه انی
ذقن باقوت لبی مرعیه بور و سبه شکل غلامانی
آنی وصف ایلدی ناکیم سحاً فائده عاقل

چهد اجه طوت لهر سستک	مولوده کل مولوده کل
قالقنه یاقده طامات	مولود کل مولوده کل
اوقی صفوات اول تمیز	مولود کل مولوده کل
کچ کوز و صم غده قارده	مولود کل مولوده کل
تکیر آل اول نازده آزاد	مولود کل مولوده کل
نری محمد کاید	مولود کل مولوده کل
قره اجه نفس و شیطانی	مولود کل مولوده کل
روح محمد و جدات	مولود کل مولوده کل
بر اصل نسل احمد	مولود کل مولوده کل
تکیر آل و ده دانما	مولود کل مولوده کل

سوزنده مسماه دکل
 الله دیو تیسپی صای
 غنایت آنی اخوان لب
 غنایت نری لای خدا
 تسبیح بدک الله اکون
 صدق او قوبله شاه اکون

تسبیح کیم چاه دکل
 بیشکی صالادی آی
 کویین دلی فرستد تعب
 کمره فاقه عمر رجا
 تکبیر آلاک بوماه اکون

نورانی بر غمور وصفه لایعوبه
 که ماه تابه فارسی بر کوسه لویه
 کوفته طوغری آیه صیه کولوسه
 سونخور کوزلک پر بیه صاهلک
 ظاهر اصفیه باطناً قوی
 که عاجز قالدیق زمان یرلده

اوله حوره درجه نوزل جبرم تو
 کبی چهره سده صافی بر یرتو
 پنجه نو - لهر لایه جولویه لایه
 یرچی سیاهلک کوسنده بر سونو
 بر بنیه یر مطلق اولمسی نوزل
 سو جوی فاکو دیه رک بشنو

بکرم جو قد نرو بلکه کبر یا دیو
 نیام عشق نارینه در دیم دیار دیو
 سر تا سر عزیزم کیدی بر کا - ایتیم
 در لو بویایه بویانیم صاقوبه عار ایتیم
 اوسیه زلفه با قافه کوزله بر طاعت چو کسر
 ماه و سه - دین کور غم دیه لهر قافیه دکر

آغرم - محم ابدیم بوجاطه رحمانه دیو
 نوح صند عرصه دیو - لایه قلمه فرمایه دیو
 کونده بیکه نزهت صیه ایتیم ایتیم
 حبت ایتیم ایتیم ما و می کیم ناد ایتیم
 خاشاکه بیکه لکله بر بر سوکر
 هر وقت آه دیر ایتیم با قافه بیکه سوکر

نیم نیم شیرم هرست کیم نیمی ای دلیجو
 نهضت ناز و نیاز کلیده طشده جو خوشتر
 دور و فخر آقا - ماه کوتر شنه دیماره
 ایا ایتیم سرده یرم کوفته آغرم دیو بویا - ایتیم

بوده اوزان نهم بیه صیای کور دیکم کطرد
 قاشاکا کیم بیل اولده یوشیه ربه ایتیم
 دفر آب و جهاندر حایه - ایتیم بویا
 دکلده یرم کوفته لکله ربه ایتیم

هو رتبه و نه و صافد که صد هزار در یک بد
 نه در بوسنده که کل یون و ده بوسنده که جوهره سوز
 کوز مع یاشنی اینجوات قلم فاشنی دلجوات
 کوزم و بر لیه جویردک یون کوزم بزرده که بود کوز

ازون بنی دوست صافد که بجا که بدک ای ماه در
 لوکل چهره ده ای کوز بنی کز دیری ای ر چو
 سیاه صافه سیجوات فایز الکلم و بر صو
 دکل مقبول فائز جوهره سوز نه اینجوات

بنیم و - لب سنده - یا -
 یوب ایجه بکم قاقوب و دشت بکم
 آتوب صهانه بکم آتوب طوبه بکم
 اولاد و عیالم که در لو حاله
 رضا ایتم لقا ایتم
 از دهم اولاد که کوهم پر ناره در
 دل و لب و لب و بر بکا بر صو
 ای رقیب عالم بی پروا عالم
 ای جهان مردم سه ابد با بکم
 یوزم کوزم بو عالم اوزم بو
 دل یا نعه ایتم یا لوطه ایتم
 ناهه ناهه دوشوم عتقه کل مبتم
 ای ای کوزم قاره در یوزم
 جانیم جان فائز جانیم آل صهات

ایرم افکار - یا بکم اولسون
 یا نوب بیند بکم یا بکم اولسون
 تنها یا نه بکم یا بکم اولسون
 اولاد عالم یا بکم اولسون
 بر شایسته بکم یا بکم اولسون
 دایم افکار در یا بکم اولسون
 در دهم بکم یا بکم اولسون
 جهانی عیالم یا بکم اولسون
 بود و در دهم یا بکم اولسون
 حاصل سوزم بو یا بکم اولسون
 کل صولوحه ایتم یا بکم اولسون
 کوهل مقصد بکم یا بکم اولسون
 نهایت سوزم یا بکم اولسون
 فائز مافات یا بکم اولسون

جانت و جانیه
 ذکرک ز کوری
 الله لکودیه
 ذکرک شوری

دانه و سفاک
 عارف قاری
 الله لکودیه
 الله لکودیه

الله هو ديه	حقا يوزومد -
الله هو ديه	دلده سراجيد -
الله هو ديه	درايت كه زمان
الله هو ديه	شاهه شاهه -
الله هو ديه	كوريه كور -
الله هو ديه	كوكلك سوري
الله هو ديه	كوستره پير -
الله هو ديه	لجج عذاب كورين
الله هو ديه	دي الله الله
الله هو ديه	ديگر آرم
الله هو ديه	الله هو اعظم

كهت ذوقه اصدقا سينه فاسندن
 او صانم طو غريب ذوقه صابر نج فاسندن
 وفا سر ديري دار هم فدي بوفه دلبر فاسندن
 مستقت هكليم طويسون او طانم نج فاسندن
 ولي قور تولد نغم بوفه رويش هور و خراسندن
 يازده دل خسته ده مانده پيار صيا فاسندن
 پيداي كهانه زنه قوتكاز فاسندن
 ايتت لك عاتق هم مانده فاسندن
 محبت عيوب دور اولم حقه معلقا فاسندن
 كاپر و نه ناف اهل دره و خور و فاسندن
 نجات بوطيم محبه بركوبه بوفه دل از فاسندن

محققه بوفه دارك حياي هورده فاسندن
 صفيه دلي و پير اي شافيه وفا سر دشت صحره
 دخی پير و بلادم لذت حياي خوب دنياده
 دما دم اولم نغم غنار دني غنار اولدي
 نيا از خانه ركاس اهل بوفه بر عالم ناسوت
 محنه كسي اولم نغم دار الزور غلدي بنی مغرور
 صفت دوزخيه كلسه دني حيله كار اولم
 فضل دم بچم شده يتويس زده و كماند
 كمرنه اولم بوفه دار كور برفا فاسندن
 كرميا قبي كرم لطف ايم الطاف الهه فاسندن
 به فاسندن و نه دار دلي و پير دوايم

قادر کوزلی قزل قزل کوزیم باقار کوزیم سوز
 عفاف یار کوزلی قزل کوزیم باقار کوزیم سوز
 بونیم حجابی - مرادم فتحی با بکیم -

هر چه به جاده آرزو لر جنت ایچده هور عبه
 مانی کوزیر به آفاق لر اولوب عصاره صبر به
 آرزوم کشف نقاب لر اوله فائده فی الدرب

دیه هم کیم به راز و غم دیه هم
 به سنی سودم ازل به دیم دل سویم
 لدنی عشق سبانه سؤال اچه بکونه
 ایله عشقه اگر دیکیم بر دیکیم
 دیه هم صفت یار به اوله اسرار به
 کوز و دل باقی روانه دله کیدوب دایره

دیه هم دله اسرار به یار به دیه هم
 دیه هم دوسته به راز و غم دیه هم
 یار به تنها اوله سوز و غم دیه هم
 سوزیور من قافیه قدر به دیه هم
 سنده کی جان به شوق باق دیه هم
 کتم ایوب دیر فائده راز و غم دیه هم

کور میله شاکم او خوب جلال
 سیرانه انجیه بی محبوب کمال
 کور کیم لک کور برکت بونری
 ابش برکت شکر کی سوز
 کیم کونه عالم خیالم منف
 روز و شب افکار و عالم منف
 به و هم یار سنی سوه نی
 به دیک به و سول سویم سنی
 فائده صلاتی سلامی هوقه
 فقیه زکیمه ایچره یونی صفوقه

کیمی غلام لایحه سکا یار اولدم
 دوشونه دوشونه به بر باد اولدم
 قاسم او یار دوب لک سوز دیکه یونری
 سه شینه آنجه به فرهاد اولدم
 به فقیه عالم منالم منف
 سنی سوه سوه یار آمار اولدم
 یار دهرت ناری بو ضعیف تنی
 وصلت و عدا ایلک کوزل شاد اولدم
 دنیا قازانغ مراحم بوز
 آنکجه کوه کله بر ستراد اولدم

یازده دهرت بزه لک یرتانه اولدم
 کوه اولوب صول یار یغیر ایوی

سینک میوه سی ایله ذی شانه اولدم
 راضی اولان به خدا ناصی ایلک اولدم

این که بگویم سیر لریه انصاف آید
آنگاه جواب و توبه بکنند
اقدام کوز و زنی بنده لم اوز و زنی
در دی قاجا است باشد لب غنچه اول سوره
بوار غنچه یلوا لکمه و آری سوره و

شاه نکار آغوشه کوزنده بابیه و
قلم قد رسیده الله فاسه و
اغوشم آغوشم کعبه کلمه ی
کوکلی سوری اما مراد آلمدی
اوکل خند کوز سوره کشفه علی
باغوشه قلمش کوزتر بجا یول
بیاضه یا نا خند قلمش کلمه
او لوبه سم کما و بالیه
یر اولاد هم علیهم صرت
پریشانه ها بجه ایبه صرحت
کل یوزه با قلمه کبرم ستر
نیلمیم کوزه لی اوله یل یوزیر
سروی بویایی بری یو صوقیافت
غیر کل آغوشه قلمه کلمه
فالک کوزنی آیرینه سندن
ایم طوعیه اولوبه اولی سندن
قاجا کوزه لری

اینکه اینم صوری بگویم بهشت و حیرانه اوله لم
یوقه یاز قد بزه الحلی بویه اوله لم
در کاه یوز و زنی حیرانه حیرانه اوله لم
سوره اول محبوبی آره کما قاجا به اوله لم
نبشور کما بوطا به حیرانه غنچه اوله لم

انجوده صبه فذه آغوشه و بیه و
شاه نکار نکار کوزل شاه نکار در دی یو کلمه کوزل
پریشانه ها لی او بلا بیاضه
ش کوزل ش در دی یو کلمه کوزل
سباه کبولرل صیرطه
ش کوزل ش در دی یو کلمه کوزل
کوزلرل سباه کلمه و در خند بالیه
ش کوزل ش در دی یو کلمه کوزل
هیوه یکدم یولنده محنت شقت
ش کوزل ش کیریکر جبرم آند
او محبوب جمالک کوزلرم کوزلر
ش کوزل ش در دی یو کلمه کوزل
اینم طای نازی کوزی لی هست
ش کوزل ش کیم بجه یو کلمه آند
نیمه حیرانه صبه خانی بو تندن
شاه نکار شاه نکار کوزل شاه نکار
کوزه شاه نکار

بود کعبه بر اولو دیوانه خور دیر
 زیاده یا سنی کجا و بر دیر
 دیدیم تا صید نه بین و رندی
 هنرمند قاپو سنک نه و نه کلبی
 او تورمه کوشه ده سیرانه ایدرس
 کز سنک دنیا یی هولده ایدرس
 جهان آتشد یاغنه یاغنه
 سیاه نه لفتن آل یاغنه صافیه
 دیدیم عظام آلدن ازل تا شدن
 طاد بولادم اتمکدن آشدن
 کیمه ابیه بی قوطن قوما شدن
 هنرمند یا پارسا واکری فاشدن
 صورت و عاشقده سورا ایشی
 هیتا در و نند مال کوشی
 صورت مایک فائقه غنی ناری
 اولورم عاشق عشق صغری

اعتقاد اولورم سوزینه یارل
 کور ملک اینترابه کوزینه یارل
 کوز لرم هر وقت قانقاسه وکر
 یا هر تن در دی ییلمی بوسر
 انورم هبا اولنده اول
 لرم کوز لرم یارل یولنی

آرنه هالیمی بوکون صو در
 ضیا طید - یوقه خالید - بیاهم
 سنی بود یاره آتاکیم ایدی
 تو - حی باقیری نا طید - بیاهم
 یوزده نه باقارلی هیرانه ایدرس
 مرادک شکر ص با طید - بیاهم
 کوکل غنجه ستر بر خوب طافیه
 او بیله کرداش خالید - بیاهم
 صورده من کندی اصدر قار شدن
 هندن افسونید - فاطمه - بیاهم
 سینه من ضربه کیم اطاس طاشدن
 بلبله کهر ص شالید - بیاهم
 وار عالمه دانسه اخرا ایشی
 بنی صا - یه کلیمه خالید - بیاهم
 علقان باشدن آتشد - لاری
 بو یاسی قاره هم آلیه - بیاهم

جبا غرم طیاره نازینه لاری
 لجه ایه دره سنده سندی آفدم
 ایلکده طهرده خانیجی سوکر
 عاقبت اولدره کهر دافدم
 یارل رحمت کهی صولنده اول
 بکرم بکرم بغداد چو لطف

۱۵۱

اگر سویند بر سه کتد قولونی
 آ- ا- م یا - یخی بولن سه م اگر
 دوسته آغدا یوب دشمنه یخی هیکه
 فائقه یون یی اولایه دوند
 کوکل کون لورن دلداره دوند

محمد مصطفیٰ بنک افندم
 قاپوند بنده لرحمت ایله
 عاشق یاقار لرحمیه هرخ
 سنک ییوه کون یاشی دکر عافیه
 صا دقلر اولنده قریبه اولونکر
 شفاعت کانیک هات مدون
 خسته لرحمیه ایتر عافیت
 لهم اوتر لهم آغدا بیلی شیدا
 کفنی مشقه قدر بوشونه صا سه
 فاقوه جوده غلامه دیدر طوطیه

سنک بو خلقه مستند	غزیم قبول قیل نمرود
چوقدر خطام بامستند	قاپولده دایم مان
نهادی یور جام	جده تملایه التمام
دیم کتر عقوق یسیر	یزیم سیاه غورم قهر
فانده خلیفات ابدیم	جزینه امت بولیم
۱ ۱ ۱	۲ ۲ ۲
۱	۲

عشق کندی بیله باغدا یام
 یانا - بوره لک آشی کونم قانه دکر
 د- دم اچونه کون یا شیمی باغدا
 نفس شیطان افسانه دوند
 یو- دیم یاشیده باغدا یا غلام

عاشق پرو فائز افندم
 قلبد ده با صفا سنک افندم
 بونکر دلربا سنک افندم
 لهر برده سزا سنک افندم
 هر صوب وصف عیا سنک افندم
 لهر دره دوا سنک افندم
 بر در ده بیک شفا سنک افندم
 مقصدی کاهی یا سنک افندم
 مندره پر حفا سنک افندم
 سرور انبیا سنک افندم

استغفر الله اعظم ربوبه اکریم	غفوات کنایم یا احمد
استغفر الله اعظم رفا	ای عاصی به جنت رسان
استغفر الله اعظم رفا	غفرانه جوی طوبی ارم
استغفر الله اعظم رفا	قالم سمیع عالم بصیر
استغفر الله اعظم رفا	نندای بخت سولیم
۲ ۲ ۲	۲ ۲ ۲
۲	۲

فخته در راه اولوب ان شمره قايه افلاوان
 پادشاه اوله كده اولوب دولتي تزيان
 قصريه ايه وب جهانه حافي ترك بديوي
 صاهج ليلىم يوز لمره شمس و قمره كوندنم
 سويي خاتون فوغزل وصف ايدو دله نازيني

آنا هوو كوردم سني	قوردم شاه هسياني
كرد بديه عسكر كلدي	ياوردم ورا و تايه ادي
كرد بديه چوللري ورا	چو قور قورقني بوللري ورا
خارجي سوزينه قانات	خانه سوزينه ايانان
كرد بديه وارميداني	قانه بوياري سلطان
بو هولده نيمه قايه ولسون	يزيد لر شاه ولسون
حيدر اولدي پريان	صوريه نيمه ايجز قان
كرد بديه ووزي چوقه	خاچييف دني بو قور
بو نيمه زهر ايجور ديمر	برينه لاشن كده سمر
بو عالم تركي قور بدي	قاضي البزي چوبدي
آه پند صاح اولدي	انقا حزن آله دي
نور كاقرل عصفدي	بو قور لاشري كسي
كيج كوسه بولم بر بدي	وارم بولم بر بدي
قايه نيمه چالخانان	بولده چو نيمه ايانان
كرد بديه او كي دوزد	ايجر بولم لوله كوزد
كرد بولم لوله قايه	آنا س اولم لوله لان
نور بولم لوله	يزيد لوله

۱۵۴

فتح باب اولوب آن جرمينه قوله جهان
 وصل ياره لالت اولم قايه و قوت لاله جهان
 بر طربخانه بويي صده هزار كسي حان
 خرمي عمرم ييله ويرم قزانم قوردي شان
 تير مرگانده اولوب بغيري قايه ولسون

ياوردم ديو آفغني	ياوردم لاسم قوزدرم
آنا باور عمرم آله دي	ياوردم قوزدرم ايتا
خاطمه نيمه كلاري ورا	ياوردم قوزدرم
قرمزي قايه بويانان	ياوردم قوزدرم
نيمه اول حسيه هاني	ياوردم قوزدرم
آنا سيزه قايه ولسون	ياوردم قوزدرم
صورت آتشره ايانان	ياوردم قوزدرم
يزيد بدي چوقه	ياوردم قوزدرم
كو قور وب بر حسيه صدمر	ياوردم قوزدرم
محمد عصفنا چوبدي	ياوردم قوزدرم
بو عالم نري كوردي	ياوردم قوزدرم
بستمر حسيه رل ولسون	ياوردم قوزدرم
بو عالم كيم راضي اولم	ياوردم قوزدرم
چو نيمه طيانان	ياوردم قوزدرم
بو سولم نعل سوزد	ياوردم قوزدرم
بوامه قايه اولان	ياوردم قوزدرم
اي قوزم قايه اولدي	ياوردم قوزدرم

نور بولم لوله
 قايه نيمه چالخانان

کوه غریب آغداشدر
 اهل بیت زده قالدی
 صوخر یاقلدی یانه غیر
 کوتور و غیر یاجه انجاصه
 هفتده هوه کله سنک
 الله جود بر سوک کما
 بز قیل یوزد و مقرب
 بوسری طوسیوه اغیاء

105
 سته یاقصه جابه و اغداشدر
 یزید بر شاست حاله دی
 لک جو سزنده و لک بر
 نکر کله سر نماص
 آل قاهه اوکس کومنه سنک
 فریاد ایندک یانا یانا
 شفاعت ایسوغریک
 بولار و سیدالابرار

ای جهانم صبیحوب آدم قاصی
 حبه مخلوقاتی بو توره عالمی
 ندر ایدرم کما ای کرم کاف
 عزه ایدوب بجه کوبی ولهم وطن
 بوز تیره پیغوب ایدم نظری
 سه برامه اداجه غداوه لاری
 کوکله آغداشوب ایدم آلهی
 در شمری قالدیه عالم ینا لهی
 او حیون ورت سنه ساریک هتاسی
 حبه بیلر سرو خاتمه
 طرف خداداده بر خشم کله دی
 یوز قری الی لکچر انده قالدی
 شفاعت شایسته ای دست رحمان
 قومه یوز و لاری زده بای عثمان

فرادل او سنه بر دستاره یاندم
 خله ایدیه خالقه عرضمال یاندم
 طیفانده ملک ایدن جمیده سنک
 سنک کی شاهه عرضمال یاندم
 آه و فریاد ایدوب ایدم ناری
 یو آجلده کما عرضمال یاندم
 حبه کائنات سنک ینا لهی
 سه کی سلطان و صف حال یاندم
 فرات جو سه ایغوب ایدی یستاس
 اول حبیب الله عرضمال یاندم
 از غناه او داسی صوبه غرقه ولدی
 حانه ها ناخیم عرضمال یاندم
 سه بر شفاعت ایدم زنده احسان
 سه کی شاهه و صف حال یاندم

سوی افغانه ایله ک بیان
 مدد بویه کیه ده جانم بیان
 هو قدری دوشنده آهید زاره
 رسول الله ایله وکلم دیت یاره
 ازل بهار و قتی بو فرات هوشی
 صبی صبیانه کور و ب تو به غلغلی
 هو سه ایله و ب طائفه لر سی کو قتی
 یار ی سه زده ایله نصرتی
 فرات بری یا قدری هجرانده غم
 لکم بفر آورده یانانه امام غفره
 کورم منک کور دله سیدی آینه
 نقشنده ایله شیخی خالده
 الله طرفه دن کله ی کله ای
 باغ ایرانه یانانه ترزی بابایه
 سازده اولده نسا به یوب جه
 ارض و مدده یانانه ای حبیب بابا
 ایتمده اولمده پریشانه خایت
 قالدیه باجه لرده اولمده رهت
 اوینر کون و مری ایله پریشانه
 یوقان آغلی یوب دیر لالامان
 لری صوبی کلر قانه کی کیه
 قسبه الهالیس بو تویه سیریه

106 نرکی عاصیه بو دخی ساریان
 عهد بنیره عرضمال یازدم
 اطرافنه باقار کور و غم قاره
 وصف ایله و ب هالجه عرضمال یازدم
 سازک الهالیس غصه دوشدی
 عهد و لیره وصف حال یازدم
 بعضیری آغله ایله فرقتی
 فقره عظامه عرضمال یازدم
 بر غلغله دوشدی بو تویه عظمه
 عرصه ایله و ب هالجه عرضمال یازدم
 هو قدری آغلی استو فانیله
 لهر برینه باشه عرضمال یازدم
 هو به یوک عبرتده بای و کدای
 آغلیو آغلیو عرضمال یازدم
 سی آلاسه تار لاله اولمده لکبا
 بو حال لرده کله عرضمال یازدم
 عهد مری صاردی غم و قسوت
 شاهدرک شاهنه عرضمال یازدم
 از یوب بو کلر کلر بر بیان
 غلغله ایله سیمانه عرضمال یازدم
 قاتیبوب فراده نیمه صفت ایله
 مکتب ایله رحمانه عرضمال یازدم

سالك الهاليس ايد زلف را د
 جبهه زنی دانه سه ايله آزاد
 لهر ازل بهار ده بو فرات جوشا
 بوقلمون قلبه قضاوت دوشتر
 فغانه بون و قدر کتور بهل
 عنوايت جبهه زنی عجب صفا
 لهر بری بر در لو در دینه لایلی
 بوقلمون طوفانده قالورده صافی
 عبرت نظریه باقاه افواغیر
 بو زنی آکلادی جانده آلاغر
 هیواغیره حرمت ایله الهی
 قدر مز بود عالم بناهی
 صوکی یوسفه دنیایه یلیم ایشتی
 درت به کلام ایله کسم باشی
 کور طم و فاسد قیلم قهرین
 نهایت بوید یوب عشق بحرین
 فرغانه خدار نه کلور الدن
 بو بریون سوزور دوستور کوکلدن
 عرضالم بود عالم بناهی
 بوفقیه عفافه یوقدر کناهی

۴ ۴ ۴ ۴
 ۴ ۴ ۴

یارم بون کیمه ده سه ايله صفا
 آه وزا لرینده عرضالم یازم
 سالك الهاليس ایشتی شاشا
 کون و نوریاننده وصف حال یازم
 قصور مز یوقدر یازم مول
 لهر بری لهر فرات عرضالم یازم
 کی ملول اولوب کیسی قانلی
 جبهه در و نوره وصف حال یازم
 اغلندی اقلای خوفه چوصه جانم
 فضل مکلاسه عرضالم یازم
 لهر کس حال دینجه ایدر خاله
 یوز بیک نیاز ایله عرضالم یازم
 اوده ایکی جبهه صایدم دیشین
 لهر بری در و نوره عرضالم یازم
 لهر نره کیمه ایچیم ز لهرین
 لهر بری در و نوره عرضالم یازم
 دیرسه اوچور و دیرلی کلدن
 ترجهی باینده عرضالم یازم
 عنوا ابو املک سروری شاه
 مفقوت کانیک عرضالم یازم

۴ ۴ ۴ ۴
 ۴ ۴ ۴

قوت قاسم کل یوزده کوز دکر دلب
 لکر جان قولدغیه سوز دکر دلب
 کوزل اهد قزل بیاه ای دیر
 عاشق عشقه نه کوز قاه ای دیر
 لکر کوزه بر کوزه له دوشر میایز
 آبر طن اوندنه اهد اولوز
 فائق فرقده قوت قاسم ایستک
 لقاه آله دیمه دوقوه کینک

ای بادی صبار یی اولاده یئنه
 عماره محبت طولو ایله قوادله
 حسرت کیمه قاقاره به چاره جور وندی
 یونیزی طبع آجیادی دیمه نکاره
 نزدیکیم آلامی فائق فقیری

آل شو حبابی مایه اوستنده آص
 آل سوننومی قاسم اوستنده آص
 کیزی اسرار لک عیاه ای دیر
 آخدر لر دایما یاسه اوستنده آص
 طویز کل چهره ده اهد کوز کلنر
 نقره فامی طاسه اوستنده آص
 دارا کی امیدی بر وضعت ایستک
 پیرو و ی قاسمک آص اوستنده آص

ایسوه افغانی یار کوشه فاکوسه
 قطع ایله نر بوی صافی ضعیف فوسه
 صافه صول میل ایله دل کلده سرخونه
 تحته او طور دی کوزل اطرافی مقوسه
 بیک ناز ایله به القات ایله دیل فوسه

شوبانه کوردم لاری کندی کوکل زاری
 فصل کونیدی کندی کل دیم صوم سیدی
 کوکل کل اولدی آهدی جلی وریایی کیدی
 یاری کورمه نخی کوزنه صوم یارخی
 سببی یاز قلام کندی وری صوم قلام

قوت قاسم صوم کسقم اشوبه
 قوت قاسم یاسه قوسه و جیه طاسه

او کوننده نری دلیک یوقده صوم قمراری
 کوکلده یار کوز کیه فصل حافی ترک آهدی
 یار نه یوز و زردی رقیب دو یاری فاهدی
 یار ک کلور دیر یار لکوب طویلا و نخی
 کندی حافی ایسه فائق کوکل یوقلام

ایته به کیه صوم طوغری کل صوم
 اینه به عاشقم بیاه یوز قاره قاسم

فراق از دست	تازه دهنه بود خنجر	باید هریز خنجر	لججی که در دست
فراق بود هریز	صورتی که خنجر	بود در دست	کنج ای که تو هریز
خیم طاقه بود در دم	بر کوه پیچیده در دم	پیر لعل طاقه	خاقه کایار دم

آیلو منت قدس	آیلو اولی قوت	اندک هریز یاپی	صد و غنچه در دست
لعل کوثر ایرانی	ایچو صد غنچه طریانی	قصه غنچه یون یارانی	غنچه و از لعل غن
عاشق کوزی شده	عاشق کوزی سوزی شده	لحم خوانده بوزی شده	رخا و در این رنگ
لعل کس کندی و یارنده	عاشق کاه و زارنده	عاشق کس کندی و زارنده	هر کونده و کس کندی
خاقه غنچه در دست	خاقه و یارنده	روشنه و یارنده	طوله و در دست

بزم بری قیزی بو کوه کوه -
 خانه و خانه کجوب سودم بر یاری
 نه اسرا - در دله و کیه بیامدی
 اسطلاح با قدم ای کلمه
 صوکی خیا و لویه دعا ایرم
 صافا که در دجه و ایدرم
 بر یاراقده کس برنده قصه
 یاراکس یارنده صد بقدر عمر

قرصی یوندر حصار -
 بزه بر سوادک یوقم
 کردایه جای صده خالک سیاه
 نورینی سنده آله
 سیاه کبریک کوز قار -
 ایچرم غایت طار الحده
 امده نور اگر کور - شاه
 کوه و لونه یلیدر ماه
 حکم طوخا - یور - لک بولر

کوله و مز آغند و سب
 قایقه و بیک کل فحند
 زلفه و بیا و دستهای
 قار الوند قاره کوزه
 دل قایقه کل دوداقل
 قاره قاشق قاره قاشق
 عاشق آخر اوله و --
 عروم کبندی کیر و کاشق
 کوزه و م اغند آقا یاشم

نهایت کوزه یا شم سید
 نعل صومام پر چمنده
 کل آغیه ایکی لسنده
 جانم یا قار هکد سیدلا
 جان او قدر شکر سوز
 ایکی کبده سیاه صاهلر
 کوزه طیر ناله صدف دیش
 عاشقینم کبده بیضا
 غمخنده کوه کل کوطنه

کوهلیم لاله دوست پوزلیجه دمنده اوهاندم
 کور و بیک دلبازی سودم دل و دهه
 بیکر آنجه سقا و یرم بالانم بوجه
 شهرت نزل اید کقول نام و فانی
 کدورت ترکیله اولور کوشه و هدت
 بوجه کله لری اولد بیکر کور و مدیم
 لعل کیم قزاحم اقم الاله ایم و
 چاره ی بوجه چاه کوشه ی ایشم قری
 فائده آتجه بیتیله کزد بیکر هیوان

یوز لری کونج اوز لری بالاده اوهاندم
 رضری کل قاشق کمانده اوهاندم
 سالی خونا به اولوب سلما نده اوهاندم
 آخری بوجه بر قوری به شانه اوهاندم
 سوز آکلایان بر طاقم امانده اوهاندم
 صورتی ناسی سیدی جوانده اوهاندم
 یان بجه وده ابد بیکر هانده اوهاندم
 ورم قبول ایتیه ده مانده اوهاندم
 اید کرم اوت ابد صامانده اوهاندم

باغیت با نیک آغیه قلی شفاقت یار سول
 و جهیزک کوره شمس و قمری نیسون
 شفاقت شریف صمدینه اولسین بر

اینا سلطانیه شده حدوت یار سول
 بشود اکالنه ایشده لطافت یار سول
 هر چه بخت شده در آغیه لیاقت یار سول

عالمه مقود بیک محبوبه منقول سوز
جهان فخرید هم دیکری کائنات

بوز دل عرصه ایلد باقل جانم
مراحم ایلد هلال آب و نایم
اونیتمه قاشق سوزمه کوزل
قزل باقومیه - شفاف یوزل
لبه کوزلرند - اچیلر اولمز -
یوزل کوز - منیر خنده کولمز -
قاشق قاره س یاناغی آغی -
قرمز - خنک بیاضه یوفاغی
کیه یقزل او قد - دهله - جگری
ایتمه سوز دل بیدی شری
یوره کیم آله کوزل بیالهی
استغول سلطانم صرک شاهی
اونانله بدنه نرد - مصدق
دکانه ظمه اندم اینجو خرنی
دیر صیده کانه قاره و -
غریبه یوفه آنخو سنده هاره و -
کنایه کار - فائن قیوکه قولد -
یا ویر مرادعی ویاغور اولدو -

۳ ۳ ۳ ۳ ۳
۳ ۳ ۳

بولد میرسانده فخره کیم زفاقت یار سول
طوت آلی فائقه اله فضاقت یار سول

آق دل هبرده قزل قانیم
کدک بفرم کباب ایلد کوزل
بال ایم بو غوطه شکر سوزل
حنک کوزده حجاب ایلد کوزل
ایچیمه کیم لر لذت بایمز
نیچونه بزه نقاب ایلد کوزل
اور دی حنک نوزی کهره داغی
یا غوطه بر کتاب ایلد کوزل
حببه عالم اولمه حنک نوکری
کنده عالیجهاب ایلد کوزل
عاشقینم ای دوست سندن بالله
بیدک دیو جواب ایلد کوزل
قیقین بایر لهر مکیم دلف
درک هبت ناب ایلد کوزل
سنه اینچونه کهرمه یاره و -
نه دینی خراب ایلد کوزل
عرصه جمال ایدرب برکمره کولده -
نیچونه بو نیمه عذاب ایلد کوزل

۳ ۳ ۳ ۳ ۳
۳ ۳ ۳

بیل بر کو چوید تو شد
نه قدر کورله خوشه
کوکم غمی یار و لید
سروقتی دیر یاحه هه
بیل اوترا بد ها و هه
بیل بوی طه س و
سوده فرطه س و
نه کزل بر این و
صولا و سقده و نه و
نیفتکه و دوشکه س
بیل صلا و سقده س
کل کوزل غریب بیل
سروقتی آه و کل
نه قدر نازنی یار و
سوده آه و ناز و
بیل ابی یار و کل
کلمه عاشقه کندی
سویه بونی فائده
اوده کلمه عاشقه
کوکم غمی یار و لید

کور دیکم خیال دید
یا قه یورده کبی بیل
یز جیدی ایته سفه
کل کبی و نه س و
بوکوه بر جوده مرقم و
شاه محضی پوشک س
طوره قاروشنده س
فریادینه نه کار و
عشق دند افندی
اوتوم حکیم یا نیقه
یا قه یورده کبی بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل
طوقنه کوکم بیل

اولیه بر کلمه بویاندم کیم بر آگاه دکل
اولیه بر دوت ابی آله کیم و او بولندی
اکلوم بود و ده دمایه یار و ده غبار و بوجه
مقلف اول و ده یار و کایه عشقه هرنش
کرم محبت طوزی آله طما س طما هه
مقصده نه کوره اولور ما جور سده دثما
اعتقاد بر لعه ایدر ابلال عمی بند و بی

لحمه بر شاه طیا ندیم شاه کاشاه دکل
آرام اعیان عینه کیم خیری خوا و دکل
بر ضیا این جهانی خورشید آخوه ماه دکل
کار که عشقه اولیه اول عالی نصب شاه دکل
نه حلاوت اوله آینه مقصدی کیم الله دکل
مقصدا و طرز بر قول کیندی راه دکل
مقصود که کنا لهر فائده کنا دکل

اولیه سود عاقله کوکم غمی طائل الله اول
لهر سر اولور دعالر کیم کامله آهم
اولیه و ده و کرم لهر دعالر دل اولور

لهر دعالر دعالر دعالر و اصل الله اول
لهر و کنا کامله دعالر دعالر الله اول
محو اولیه خائنه دعالر دعالر الله اول

کورد د پک دلبره اتمه التفات
ایسته پک لک صدای د پکده
یغیلای کورد د پک بوم سرای
گاه سرچ اولورس قویارین لیل
کطکدر او کوندی سوغای کویولدن
اسرار خدای فاسد ایتک اولمان
عالم فر دنیاده لک وقت کوظن
خائن فرقه آغدر یوب کوز
دنیا به صابر بده کوه اولور بیره

صده دلی ترک ایتم دلبر کربان سنک
ماسرا اغیاره ملی ایتک دلا وای ایتک
باقیت خوب کولونک فوسه طویلمن نام
کنت کتزا سرنی خرام ایتیه عاشقون
کیفک اوند د وند ایتک بوم فرغ میری

طالیه نمی کوکل سه بو ایتده
بافه نمی باغچه ده کوزل قوشده
او کوزل کوز وند آیتیه باسی
کوسرم عاشق اوقاره قاسی
یان ییجه دکامیه شوکنجی عهده
حرف خنجری میکی سیینه
اول کلندرده کیمه قاسی
کندی کلمه قاسی آغدری کوطدی

ایسته لرده در لود یوناز کوکل
هالسه لرده لک طرفه ساز کوکل
نزد قالدی کولده اوند ده قاز کوکل
گاه بل اولورس کیتیمک طردن
شبه آدی صده شهنشاز کوکل
لکده جان آریان دوا یی بوطان
کیم نیر و بالاده کل کج راز کوکل
هرتک قیاسی بفرجه نزه
ایسته چو قجه باس ایستاز کوکل

لومه دله منقشه نام و نشان سنک
شم ایدیه مرغونه اولور و لک کل اندام سنک
روی مال اولسه خاکی پای و نشان سنک
کونکوه خرابه آیتیه کم باقاره جان سنک
خائن بل صده سولی ونگل ایتک سنک

بیج بر او لور می بو جو بنوشده
او تر الله الله دیوب دونه رل
یت طالیه طالیه حالده دیواسی
اولور کندی خنجری بیلر لک
و جو دم سرتسر بو یاندی غمه
لکم اولور دی لکده اولدی دیر لک
صوکرده کلندرده ایستی بایمده
بون و لدی بودیا بو یلم کیده رل

تخلص بن ابدك صبا حده اوياردی
 طوبه طوبه و نه قیزی قاز بویادی
 کوله و نه صدی کول یوننه لاله روی
 یله یرمه قانم یرمه آق دردی

کلمه کلمه یا نیمه — دبر
 کوریه کوریه عا شقه سرور
 بیلم کیم ابر الفت ایست
 به اغرم آخچه سه جور ایست
 حسنه در دنده اغرم یا ندم
 توب اولسون دشمنه خینه قاندم
 کوزمک یا شنی کلید دودک
 از دل جبهه یی طهرم سوبک
 بیوم عا شقه جور ایست حاله
 هید آرز و سن عالم وصاله

در می کوکل سنی نیمه نیمه
 بونده کی در دی سویم
 آه ایته کجه جبر لرم قانه ولور
 اولور سهیم بولنه کوزل ساه ولور
 کیمه ییغنه نیم دردم زده
 سنده بر عا شقه بن مراده
 کوکل لره جهته نه آرم یاری
 بدیور و خفا نه دایه کار ی

کیمه ییغنه سنی جان طایادی
 لغزم کباب ایته کیمه کولم
 اولور و نه صدی جان خنک طاق دردی
 اوفشادی قانق او دی سوه

کیمه یی آشنالعه سیمه یی اولور
 اونوتک فقیری دی سار اولور
 ترک ایدوب عا شقه زه لیدرک
 به خراب اولور قجه سه بار اولور
 لهره دیک ایسه اوکا ایستادم
 بنی غم صار دتجه سه آزاد اولور
 قوجا لته آهزی بیلمی بوکل
 شیدیه اولور بنی فر لکاز ابدل
 صفونیدر اهل جهان جمالت
 سایه کده خالق شهر اولی ابدل

سند و غم ایچون اغرم کزرسه
 یوقسه جانانیم مکتوب لایزاله
 سوبیم دردی دل سوزان اولور
 اوکوزل اکلهم مزار قازارسه
 از طمه وجودم غایت قوراره
 یشدیر افندم مکتوب کنه
 اولاشدیر یاریم بو آله زاری
 برکویه اولور سنده سنده یی

کور و نخر کوز و سه سال ایله امدون
 بوقدری الحمد لله ایتی یا قاجار
 هر سر اسراریم شاکه عیان
 هر طالحی سکا اید و هم بیان
 در دی به قیامیم سه خطایه
 به بر خایه بور علیم سه اراسته

به محققه یار و کیمت اینزم یولدر کسید
 یاتدم اعتدالم نه ایتدم طاعنه شمه یستدم
 اشته اولادم کور و هم دیه یایی تار و زشت
 فائده ایتم و صلیت یارینی یار انده خاها

یا قوب سینه می بوسه زای ایجه یار سه دکلمید
 دنیا از هر جهت تزیل اید و به عالمه خور ایندک
 یوجعه و به قدر کیمت بر طرفه به قیتم عالی
 اور و به باشه کوزک فان آل قالیه ایجه سید
 کور و به محبوب جمالت عظیمی زای ایجه سید

حمد و ثنا اولوسه بنی بود و دو سه ایندک
 نه لکملدی یوناشه کیم دکلمه تغییر قایل
 بیوتوب دی یا کبی دیکر لکوم ایدی کلوب فائده

کسه نک لک بر برادی اوزره دو ایتیم فلک
 عله و طاعنه تا ج و دولت بو جها به اوله سید

باشنده دور اید به بو جهر افلاک
 سنده محبتی بر کون بوزار سید
 کوکل بود و به آنجه سه طایان
 نخل ایغوب بکله آزار سید
 یاری به سوم سه صفا سید
 کفر اول فائق بنی اوزر سید

بر خیز آلهه و بریم جاره سز تیلار کسید
 و روم اف کور دم اول طای اوزره لکملر کسید
 پروانه ایتم ایتدم قیریه قانا و قولدر کسید
 طای و صحر باغ و قهر جبر و بر چولدر کسید

بنی عزیزی و به تحقیق اید به یار سه دکلمید
 بنی عالم رسوای ایجه یار سه دکلمید
 نه تحقیر ایوب وای ایجه یار سه دکلمید
 قویایه باشه تاج عرقی یار سه دکلمید
 جهانک لندک فائده و بر سه دکلمید

عالم آلک عالم آلک کوکل میرته خوسه ایندک
 نه قاهره یوتدی بو کوکل طوطی خانیه بوسه ایندک
 شایسته قدر کولادم غم لکملر قوسه ایندک

مالک اوله ک لکله به بر کوه کیده حکیم امد
 یار ایغوب بر کز کیده طاعنه دیار سه دکلمید

بحر دل و دریا جانان چو کمانه باوه
کوه کیمیا کی سوزانه بو کو کیم
یاده نهی لطف ایو بیست نفسی
چاقه عشق چاقه کزله اول قلب پیر و کیم
یوت پرست اولدیسه دل صهرای فرقه هدا

نه اسرار - م وایه جانم افندم
روستاه آتیه اوقه وایه
ایده اکت اوزات دست بیکه
اعدا اونا او یوز اولسه برست
هر کیم سکا سکا مکه ایسه کوزوم
سویله بر خورده سندن خوشه اوزوم

غیر غیر غریبہ و گزشتہ
کا دینم اختیار و جہاد قسم کا
سویم ملوثی رزق ہو
نام قبولہ ای غیر فوکی
پروند و پور نام
کوئی انبیاء عالم میرے
اللہ دنیا امه لہ تالی

ماه کفانی کویت محمد ساجی ایتمه تبرک
 ناوی اولور قال ابره حال ای بکم کل ایتمه سکه
 کیه ه جبهه ابره سکه ساره ای سجا مدد
 ننه کم هه کیزله سبزه درخت ناره ایتمه سکه
 غلقه اولور باب هه بکوه ادرسنی ادرسنی

سویہ کبیرہ سیانہ قالہ
آتمہ کل افندم کمانہ قالہ
قلوبہ مخلوقہ ایلیک تمحمد الی
تطیف ایفندم جہانہ قالہ
سہ اوکا ایلیک ایفندم جہانہ
پنہانہ ایفندم جہانہ قالہ

اهل كناه بر کوبه زندان
 هم غم و معشوقم غم کما
 فقه نضه اسم و حق و هو
 اسم سه بی برخی شاهی
 بر محبت زور و غم صالدم
 دیر بر حالان و بیو بلا تشنه
 اهل نادر در سه و می وانی

اولیافہ طو۔ اولیافہ طو۔ اولیافہ
اولیافہ طو۔ اولیافہ طو۔ اولیافہ
سکودہ اوقی قرآنہ اولہ سرتاب

بیت باشد او بایه ای بفریانی
نفس اسیر این اول شده طایفه
را به آرزوی نفسی خفته خوابم

افع الموت اولاده او بنوده کوزله آغ
 کیمله صبحه دل لایله اولیون
 بشور صبحه دل فاطمه سورک
 اولایقه هر شی ادرالک ایدر
 ادرالقدر کیمیه صفا کیمیه
 ادریه اولایقه اول فاطمه لایله سو
 برافه کل راهی دنیا ای واللہ

جہانگیر کوز لکده افندم
 بکال و لکده بال و سکر
 مدینه منوره ده مالده
 بہ آنجه کیمیه قائم اولانی
 بنم مہرم بود آنجه بیک سر
 نہایت آلمه یکت بوقیدی
 قیامیلہ صبا ملہ کوزلہ
 دیدی یکت کہ سہ بیور مادی
 یاقو اوحد شتی درت قیدی
 اوت دیدیم بیور دی مہر سولی
 بوسہ اولمہ سہ دیدی قزہ پیچید
 ادرک سہ دیمہ مکملہ نصیحت
 کہ مغزی حقیقت ایست ایلک
 نفس طویرا فاطمہ صوبہ دوند
 یونانہ بندہ سینہ ایمہ صحت

اولایقه طور اولایقه طور اولایقه
 کچولک ایدک پتر آتقہ بیور بولک
 اولایقه طور اولایقه طور اولایقه
 اولایقه دبدولر جومہ کلا ایدر
 اولایقه طور اولایقه طور اولایقه
 قازانلہ اغیار اولاد کندی و مکتوب
 اولایقه طور اولایقه طور اولایقه

قمر ایلک لہ احوالک کیمہ مع
 سبارک طعمہ و پاکلہ اولدی کیم
 نیمہ ماه جمال قز وادی ای یا
 آتورم کوندونک صائم اولانی
 بر اولان سہ اگر بوسہ اولور نہ
 پیچیدہ سولیمہ ای شہر سوزی
 بوسہ اولاد قی بوندہ بولک سر
 ای اللہک رسولی دیمہ و کیم
 کیمہ قائم کوندونک صائم اولان
 یکت ترک ایتمہ اصلد بر حالف
 صفوی بندہ معفو دیدی سرو
 مورتادی اکلان دنیا ده اکت
 رضیہ ایت عشق شوقی دیمہ ایلک
 تو اصفہ کیمہ نرا اولد لہر جسم دند
 شفا کنت الجبوتہ طور و کیم

جمله آنقدره بانه يانه همه كبريتمه بونه
دری در بر فقيدك سوزينه ز كيندره بانی
جهاشو يودی بر ذات سرمدی بوی دیوانه
آغاچه آصمادی بکده قید یو - دالی بوداخی
آلوه آئی آرقاسه قورونه کیدی ای فائده
کوجنمه ناظره وسع سوزم قسیر عایه در

کل بقیه سنف بیهییم بوزوم بر باه
بر پیره توسل ایه ای الملک طهرتقم
یتیمز ص با غم بوغبه قاراطفه قایسم
تقریف ایه ویم باری سیاه قاسیم کورنی
عارفه او کرتمه فائده عرفانه اصولی

باغده توبلله نه فوسه او تر لر
کوکل محبوبه بونه سوز آتار لر
عنقک کتانی او قور بلبلر
صا صه اطرافن قره و سه قولر
جسته آقا کوز لر ملک لاشدن
یا کل سوزم آل منار طاشدن
مروت دکله مراد سوز اولم
بلبلر باغچه ده شجری بر کولم
پریشانه هاللی لک کسه کورور
بر زمانه علوه که قار سونده طوره

بوی کولک طاعتم اولسه حقه یایه ای شیر بونه
برای مصاحبه - عالمک عالمه غوغای
رضا ویرمزه که بکده صا صی دیر کوشمزه بونه
جایره سرمدی حیوانده اونی مافیمزه بونه
حق بویله آرا واری زمانه هاضمه بونه
شکر پیری خوشه اما او کوره جبه دیشمزه بونه

عقیده صونه دکلم ایتمده جاده جاده
داعا ویرد و زیانم دیمده همه همه
بو اولدی رحام پیرم شوکته یی باه باه
قرمز طودا وینه قلر - دغری آه آه
یار زلفتی همه ایلر کوکل کولیه طاحه طاحه

داسنر دیم بر دوت قاتار لر
دو که بر لر کوز لر ملک یا سینی
باغده ألواه ألواه کوز لر کولر
سیر اید لر کربنک طاشن
او صا خادم کیر یکینه قاشدن
کها قربان ایتیم جان و باشی
نانالی جا تا یخی قورده کورده م
بر کوه اولور دیر لر بولک ایستنی
صنف کوزنی فائده او و
بر اید یلک لیکینی قاسینی

بذل ایله وای	فصله ایله یای
یوممه کوز وئی	یایکه اوز وئی
کلمه کیده ییم	مالی نیده ییم
غیر آتیه کو -	یایه طوته کو -
دوشمه دیریم	دشمنه دیریم
کلای بد - ح	فائقم دیریم

تخت خنک	الله بزه بس
کله طوت سوزوم	الله بزه بس
لرکونه دیریم	الله بزه بس
لرکونه اوتیه کو -	الله بزه بس
بقه شی یاهم	الله بزه بس
تترا - ایدیم	الله بزه بس

او ییم غنایه ییله نیه سنده حضرت خیاط
کتره ساهل طرف اکنافه آیه غایت
که هرکیم نریم نه بر نظر قلبه محبت
چرکه هرکیم اخلاص فایده اوقویه اولانه
لها دولت کلاص ایدی تائیه اولکایم
شکریه فایده سده اولوب بنده سنده

مریدیه اولوب مدد رحمت شفقت خیاط
لها بنده سده دکل عمومه رافت خیاط
انجونه در عقب الایه خاقد - الفت خیاط
امول مستقیمه ولسه یسوره لکده خیاط
یوب ایوب بربرکم بولدی صحت خیاط
دیر انجمنه خاقد که بیک شریه خیاط

یو حله حقه قایم اول کس بر کویله لایق مقاص
ضرب ایله و امری کینه قد و اینه شیهوه
فایده ییله یای کله نه در همه نفسنه بیدیر

قد مقاص کیده ییله کس کوز ده فایده مقاص
تمام اولم عمل کس مرطاط مقاص
سند سوز کله دکل کس هر برش مقاص

طوغرای بزم کباب ایدی سینه یایه لایق
نور چشمی آینه ییله بریم و سینه لایق
بان کفا قرابه جیبا

سویوب ایله یاسیر کرانه زلفه طایفه
الله الله بونه درتد راولم بونیه مقاص
کس لایق زلفه آص

کوز لک بویوب آچار سده دکل و دکل
اهل ده دیرکن یوزن کورس اولوقنه لک

شیر حنک طایفه طایفه لک
الله الله بونه نه جیه کفا قرابه الخ

خامنه و ب زلف او ماه یوزه کوزل انبه حباب
صائم آکوه مقصده کس ایته آل بود حساب
حبابه سقا قربابه حبیب

سه صفا اجمعه ذوقه یلمر سکا احابزده بود
وصفت ازانی قیل بزه و یا خود قره صوف
کوزلرک او نیاتمه بکده عرسه کرس اولو فراب
وصفته نه قصه فائمه اولاسونه طن سرب

حقه کینمزه آیاعف کده یول او شنده آص
دیکه ذکر ایتزه اللهی کوب ایله کباب
برکوک حق نظر ایتزه کوبج اولور

مولام سکا عمره برسون اقدم
اریدم در و نه یانم توکنم
اقتاده یه یوقدر بیورم لطفه
یوقدر مخلوقات محتاج زلف
انسی وجهه مروت هفت محتاجی
غریب علی اولدی بوکوه صمدی

اونانل پنه و سه دست بوکوه طاس طوفه
نه نورد او طاس خوشه نه بوسه دغوسی شاد
یوسا یوب قنوب کویله دکل مقصده بوکوه
یازبعه محرم زال بولدی پریشانده کوهی شری

قالهیر الله سورسک لغوره آندنه آفتاب
الله الله بونه در تدر اولام بونه خنلام
کس باشم زلفنه آص

غم کدر بنج و بدور دوالم بزرده جوده
الله الله — حبابه سقا قربابه ای
یقینور ارضه و کاشغر چور اولو یزاب
الله الله — حبابه سقا قربابه ای

حق ایتزه قبول آل کلی قیونز آص
کوزوب آنی اقدم ای سکل کوکسینه آص
ایله استغفاری فائمه کوهی یاز زلفنه آص

آل شوقیاخی شوچیو یه آص
خیال اولدم زلف خنکینه آص
عار خیره یوقدر وعده نده خلقت
بینه هلی دکل بریلینه آص
وصفته در حافی در دم علاحی
دری فائش کولک دالنه آص

که تیر تر طار و یوب زلف صلا کیشرا فده
بولارد و وار چوه ککتر ییل بوزی آده
نواهر آت او امر طون ضایه بوکوه فاده
برکوه دیر لرفائمه اولدی چو یوسه هم طیاره

جای خالید بر لب یوز و جانی قباب اولسه
کل ایندی قایه کوز لک سوز دیکم بریان
قاسو چشم ندر علی ص لہ باقمه اینتره
نیزند یوز لک کوره کلامه مقصودینه ایره
کینه کوی مقصود ایره بیت مقصود
دری فائده کوره یوز لک اینده اینجه سوز لک

شوشید اولده عاشقک هانی هانای قایشمه
طاغیرک لائی سریند کل کیدل الله کریمه
شوقای صو آفای طافک دله حیدیه یانافک
کورینه شوقایه کوز لک بغافک یوز لک سوز لک
سلمان نازی به قیدجه یاز بهاز کویشمه

یتد هیوه جالیتک یایدک دنیا یی
یوز لک دوه خسته بر اجه صفرا یی
یوز دونه خسته باقد ششم ناله
عقی اولده دوکنز آه ایز زاره
یازده شردنیا چ عمرک حرف ایندک
دیه لر ایانم علی نندک
برکوه اولور سنده صو لک لک هودکی
کثیر طایف نوزنی کلامه زوزنای
صا به حکیر لر اینجه ده اینجه
ا در لکاف قای فی سوزده طوی نیم

نه هال یوزیم بر سوز ده کوز لک قباب اولسه
نه قیمت اولدیفک صو دقزنده لک قباب اولسه
سوز لک شقی چو یوزیم جسم هانی چو نه تراب اولسه
عبار لایم یوز سوز ده دیکم کلک کباب اولسه
کاکم عشقه صو عوده یاز لک برکتاب اولسه
آتوب عشقه اودینه اوز لک کج فایم کباب اولسه

یاز اچوه اولده صافک در دی ریان قایشمه
عشق دلیس دریندر جبر عمانه قایشمه
کورینه شوقای باغک کل رحمانه قایشمه
بنوه شو جایی قیر لک یوز لک سلطان قایشمه
عنا صرده اولده نسه فائده عمامه قایشمه

براز ده اخرا یی یاب یاز سه یاز سه
تزییه ایت کبرای کل یاز سه یاز سه
زوه صفاک آره یاز سه برکاه
آرا بر یاری بیلی یاز سه یاز سه
نضیه شیطان بیته کیندک
هاضله هوانک سه یاز سه یاز سه
نزد قالدی دیر لک محبوب ایلمه
بوز لک صا به کوز لک یاز سه یاز سه
دوه ده دلی اولور ضیف قریبه
حکیر لک حیرت کوز یاز سه یاز سه

هر کس آینه کج است آفر صواب را لر
 بونده خلق یو - انگری یو را لر
 او طور نا صفاتی ساقی نرده
 او کل نیاصه زلفی پر خرم نرده
 فائقی کل شده سلامت ایست
 پریشان وجود - وحدت بین هسته

کو - م یارک یا بدستی
 جهم یوزن بد بدستی
 بولم دم یا - اینجین
 کو - دم یوقده یوزن
 دای در دم دیوب آغلا دم
 لهر جراتی آکل دم
 درت حکمه ایوب مرم
 محذوفی به صبحه مرم
 کسک دیدیر خائنه
 کیم لری او یا نینه -

مجا کیم بر محبوب یا نینه کلدی
 آه و آینه آینه کل جری هولدی
 دیدی بو سوزای سنده می و شکر
 عشق تحریک ابد کیم کور و شکر
 دیدی کور و شکر مرم یوزن مصطفی

عدالت بزاغ آند قور لر
 کل دیر لر غنایه دوسه یا و سه یا و سه
 او کلاه ابر ولی کلظم نرده
 کوسه بونگر کیم - یا - یا و سه یا و سه
 قولای کیم ایچو به هفت دوسته
 آینه یاره عزیمت کیم یا و سه یا و سه

کیم کیمه کیمه این سیز قاطعه
 ین دیر لر و - کس قاطعه
 ایست ه دم سوزین
 او یا - مرد و کس قاطعه
 کو کلمه یاره باغلا دم
 در و نوم ز حشر قاطعه
 زار انجه یعقوب مرم
 دیر لر بکا یوز و شکر قاطعه
 باقده کدی یا نینه
 دیر لر کیم - احشر قاطعه

دیدم نرده لید آغلا کیم کولدی
 در دی وار در و مدینه زیاده ایجه
 بو سوز غوغای سنده می و شکر
 چو ک عقی حایله بر عاده ایجه
 اولدم و زیاده بر کس قاطعه

ویر قورند اویدیر حانی عاقبت
 دیدی عاشقیله معشوقی محبوب
 دیدیم جادونلی چشمه بی مرغوب
 دیدیم طلائعی درند بوقصد دردی
 جانم خانه شیشه ایوردی
 فائز آرقه ساجت بولانده
 اکینزله صلی بر اولسویارده

ارطود صبه آغالر بر دیر اوستون
 لعلشینی باغدر لر بر سوز اوستون
 صحرایی دوتوب آساید بیاهم
 عاقرم عارفه لایحه اید بیاهم
 بوی محبتله بنم خدا دیم
 معنوی صولده فائز آدیم

ینر یاندیم به اولایل نازینه
 کیمده اینز ایدیم بار کونینه
 فانیلش بوقه فانیلش بیاهم
 یاشم آقا مندیله ابد سیدم
 اول اوستوم جانکه بکویه بیلدی
 عجب دیر می عاشقم ده قالدی
 خیالده کیمسه اگر قاسیمدن
 کونکم آله جیباریه با شمدن

حیات او دلبرده بر بادده ایسه
 مطلوب طالعیم طالعیم مطلوب
 دیدی او دلبرده رجاده ایسه
 بونی الله پیغمبرده سوری
 بونکیمده دودنم دعا ده ایسه
 برک بولنلم بولک وکلده
 رله او دلده افاده ایسه

خوسه طندر حله نه لایحه کون اوستون
 باغده کل دیکه عاشق آرقه آساید
 استقله دلبره قاسیده بیاهم
 باغده کل دیکه عاشق آرقه آساید
 ایشیک احببا دل فریادیم
 باغده کل دیکه عاشق آرقه آساید

ماغم آتمم جفوه سینه سوز بنه
 شیدی طور خرقا شیزده بر نفس
 کر کل طولدی غمده وکلا کولده هم
 زندانه اولدی دنیا عجب بر نفس
 ماغم یاندی تمه انملدی یار کلدی
 پاکلده دی یارده کل باشیم کس
 طاقوه کیمدی اویقوسنده آشنون
 کیمده طیاریم یانایه نفس

ای بگری یافته	کل اول او یافته	قانه بود یافته	ضمیمه زلفش
عمره واری	هائیم قاری	چهاره هکاری	بدیع الجمال
ای بنم هائیم	نازلی هائیم	عقده یانم	برگز بکاهان
نتیجه کلام	نهایت مراسم	مقصود مقام	یو ویشی اند
محبوب جهان	آفت دوران	برقاریه کرده	الحاس بدنی
طردناغی صرف	دیشم اینجو حرف	کمز باوه لطف	مشی بولوفان
هقه دهانی	طوته ی جها ف	کرمی اصغرانی	هیکه کوزینه
اول قلم فاشی	سیاه ز صاچه	کمه سراجی	هیکه برویه خونه
کوز لری مگول	لهر صنی محمول	اصافی منب ول	جها غزل هانی
صفت مرده	مقال آسردن	ای خاتوه عمان	ایسته شفاعت

طوغندی اول حقیقت چینی بگری مکرده سور
 کافرن دینه دفرخی عاقبت بودات دور
 اولعه رایته می مکر کعبه یول اولدی نور
 بیر وکون آراسی طوله ی بگری آوازیه هم
 جان و لایحه قیده همد تاراج اولمیش خانه

ساز و ایس نه قدر واریه سرور ناس
 ملکت بر دگری سوایت نوینده اقباس
 بدنی کون فاپولری آجلدی شروه غریبی قیاس
 بولوزه لای سوزاسیه خوکیم بولوه اقباس
 سوره اول خونی کبابوه فائده خاتوه اساس

رویه اولورده و چشم دایره یوری کورنه
 اولمیه هسند جیهه ایمنده اورنیه لهر دم
 مخالف روزگار سینه اوینا مانده دگر
 فیهی فریه کوه یار مارن کمال ایمنه دهکبه

سوز کوزله جیاتا قاشد قیامینه لبر لایس
 نه کوزل نقشی نقاشد غابولویش آلدس
 نرای مرمی و طاریم بلمیم کیمیم آلدس
 کل کا فائوه سه اول کا شوه حقیقت بولوس اول آلدس

۴	۴	۴	۴	۴
	۴	۴	۴	
		۴		
			۴	

نه آری سده فونیزر ظالم
 آه و آینه اید - لهر بر مظلالم
 نیمه مظلومری دامه بر اقدک
 نیمه لری عشقک نارینه باقدک
 لهر طرف قامتک از دل عشاقی
 طولانی شانه آنفسه آفاقی
 یاز به ده دهمید - شوکتی جوانم
 همت لهر اندامه پوره کله طاهر
 جهان سر تر همت قایل دی
 سه سیدک اطلالی فائده طویل دی

قور دینک طونه اغی نیمه بر عالم
 یا کینه بوکوره بر کولر لباس
 زلفک کند ایدوب بوینونه طافک
 آفری کیه یرون بی اثر لباس
 طوغه یفته نادم ایندک فتاقی
 کیدی لایب لایندده صدک وغیر لباس
 یا سر قالدده دیور و ریش آغدر
 اینته کیمبر بر اصف لباس
 فلک بفر عیده خنجر صاید دی
 نتیجه کسیدی بر اخضر لباس

کل - نقی دلبر	بوی مسه وغیر
ای هقه دهان	جائزه سه جان
بر ستم واری	شخص سیواری
ای سر دی روانه	سه خلقه جوانه
یارم درینده	الله که یحده
بور ولیم بائیم	عانه ناموس آندیم
سه قیل شفاعت	ایده ایم راحت
لایتم اولایتم	ایچیم قاندم
آتشه باغیرینده	آبراهه قاندرینده
خانکوه فغانده	لایقین جهانده
۲ ۲ ۲	۲ ۲ ۲
۲	۲

هوانه رهبر	ویر بر طولی طاس
جهان سلطان	ویر بر طولی طاس
سرتقه ساری	ویر بر طولی طاس
ساقی بی جهان	ویر بر طولی طاس
جماه - جمید	ویر بر طولی طاس
یت کوز تدم	ویر بر طولی طاس
صاردی حرارت	ویر بر طولی طاس
رحم ایله لایتم	ویر بر طولی طاس
صولر سونده وینر	ویر بر طولی طاس
لایقین دهانده	ویر بر طولی طاس
۲ ۲ ۲	۲ ۲ ۲
۲	۲

سودك نكي غايت اغ كوزل قمرى به مالى
 مبارك را سنب بيوكلى غايت عد التجه
 صباى و بر قصى صباى بوا و هين ماعد سنه
 مبارك صباى نه قيو بر هينى نه ده دوز ايدى
 صباى صبه سياه كيوبرى بوسافه نه سر تايى
 اوز و نه كير بغيرى غايت سياه فاشتر مقوسه
 مبارك ديشرى سرك دغى اول ديشرى ابره
 عد التجه بول كوزلو تو اصفه ايجو به سياه
 تمام كوزلر بقاروى نه به باقى او مفض
 اوز و نه بول كوزلر آف كوكس و سدى
 بوي او بونى ساقى جدى نه وقوى ايدى
 كيكبرى اولوب ايرى وجودى نور مجسد
 اوز و نه موز و نه مبارك استى كوكلر و اول
 مجسم نور كى كوكسيد قارى خاليد مويده
 شفاعت بابى بغير بايه لاج و كد اى لار

اول كاه ابر و نه اولد ركه قصى و نه
 سنى بر ديه قويد كنه آف و نه بوجره
 كنه بوجره ياله و نه شوقه سنب
 كنه و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 سر او بول سر هغه و نه بالى تمام

۲ ۲ ۲ ۲ ۲
 ۲ ۲ ۲

مبارك حبس چوقه براده به آفنى لطف و لطف
 تر اسه ايتيردى اوج و فقه بونه بكنى اى فردوى
 سوروى باغ طراروى كونه سيره اولدى مابوس
 عد و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 كسرى قصفه و نه قصفه سنى فائقه كل ايله بوس
 كسرى بغيرى بتر بتر كوزل برونى ته قصفه
 سياه كوزلر بياجه ايجده قمرى يافه قصفه
 بقاروى اكرى اوقات كبروى سورمه كيم قصفه
 كوزل و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 كوكس و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 كوكس و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 مبارك دست باينك ايس و نه و نه و نه
 احماسه كير كينه و نه و نه و نه و نه
 نه ضيف و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 در بونى ايمه بواصفه فافه و نه و نه و نه

آغند يوب بالور ايرم ايتير قبول اول خير ناس
 اقمدم آه ايلم يانم طوق و نه و نه خير ناس
 و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 زير فاكه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 كهت ايتير فائقه هر زده و نه و نه و نه

۲ ۲ ۲ ۲ ۲
 ۲ ۲ ۲

انظار بر شیشه تعجب آید م
 انظار آید و که تو عالم قائم
 بوجوه عمومی تو حالتی بری
 نه بر بری بدست نه ز لر سزی
 یان یان گزیده لکس مراد لر نه
 بوقه مصارف ایراد لر نه
 عقل قبول آیتخ دولت آیتنی
 دیره س آید که سدی سیتی
 نه در بوانسانده اولاده بر حشمت
 لکس سایه سنده دید بوی خست
 طاهر طاهر بوانسانه کوله ده
 لکس طرفه نه بدست بر بد کله ده
 بوارت صورت بوی کلوب کچنه نه
 غیر خبر دار می فونوب کوهنه نه
 یستیزی ناسه بوقه حمله
 طرف قد نه آتیدی کله
 نعل اولدی بود ترک و عاف
 استیال راوه همراه کرویانی
 یابی نه قد کنا کفا قولن
 کوهنه بقیه سنده آهسته سبزه
 الکن کچیدل هر دلیون ناسی
 بولکوه اکثری حضرت عاصی

بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 سبزه کوه کاهری کوه آیدی کوزی
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 آغله کله فقیر لر بوشاد لر نه
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 افرو طونده بایر شاه کیه سیتی
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 آله لکس بری برد لر دله
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 لکس خود آید بر آیه بیامرد
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی
 زهرنی پانز لکس آید بوی
 بولطف عمومی نزه ده قالدی
 بنشور بر آیه بیج یومرد
 کوه عمومی نزه ده قالدی
 قیسه قالدی زهرین فرماخ
 نصرت عمومی نزه ده قالدی
 بر هیوه خار آچیده قاطعه سبزه
 شفقت عمومی نزه ده قالدی
 چوقدرین سوزی پانز چیراسی
 بوجوه عمومی نزه ده قالدی

گوشت را می دو کند و غلام را می
در هر طرفی با غلام را می
هر کسی بیکدیگر یا یا - بر قاف -
باقا - نفس ایون غیری با قاف -
نزد - بو مخلوقده بو - احقر لای
بو کمر کو چو که مر حمت لای
آن قاله می مخلوقده مقاطعت
کو کمر بو که ایمن حرمت
و دونه طم قاف - راسه جفی بیک طم
بود - ده آ - یوب و یاب بول طم
کشدی خبر بر بر سکوت کلدی
حمت بر د - لو بول بولدی
نیز بولده مده ناصل اوله جوع
بومنت اسد مع نر د - قاله جوع
آلبه و بریسه مد مع چو که بالوه
بعضیه غنقه به بعضیه آلبه
بر نی جالینه که با نقیدی حریفان
دیا و رطله بوز و قد زبان
هر کسی بخارک او نوته کندی
که را بن صد یوه قور و نه کندی
فائق زیاده او زانده یتر
مژده چو قور می شد و سوده او تر

نیز آ - قوه بودت صفا غلاما دی
غیرت عمومی نر ده قاله
غفلت اولی قوسه یاقه او یا غلام
احسان عمومی نر ده قاله
یکه کیر میزه شفاعت لای
بو عمومی عمومی نر ده قاله
با خصوصه اشراف بوقدر عیان
رحمت عمومی نر ده قاله
انصاف ایوب کندی عینه کلمه طم
راحت عمومی نر ده قاله
جریان خلقی بر دلشت آلدی
قوت عمومی نر ده قاله
باشمی پیره کیر یوغیه با جاح
مرحمت عمومی نر ده قاله
استقامه ایدیه انسانی خالو
حیرت عمومی نر ده قاله
کندی قول و قدن کور و لن بر آن
ملت عمومی نر ده قاله
اصناف صفتلر چو برتری کندی
حرف عمومی نر ده قاله
کو ستر صوبه الله کیم بوند به بر
رحمت عمومی نر ده قاله

بجای چنجا - و دیگر کوری به بری
 سرده و دگر میر آل قانجری
 د و گدی لهر اندر
 مصنا به کیم سحر - ز حافظ
 به پیر در ایست فریاد و صفای
 دله ی قو قوشور
 قول کله کور و دره ایتره کچین
 سو به به نرس به کفتم بیک
 او نه به لهر
 بنی قو قوشنی بنم طاسین
 کسی طاس لهر کج آسین

کور پینک باشند آردیم یاری
 کیم ویردک بنم کی نکاری
 نزه کندی بیلم
 آغای اور دیگر کوری باشند
 قار الکر کچشم کیم دو کده
 کلوب باور و رک
 آغدیو آغدیو فغان ایلم
 فغم اقربا به دیوانه ایلم
 بد نغمی طیار نو - بوم و نغمه
 فصل اولوی بو حشره
 بیکه ملک نغمه

۱۲۹ کور دره صاغر جا بنم
 خفته قو قوشور یاغدی جا بنم
 قزل قانج
 کور پینک باشند کل کور - سوال
 یازده اولدی کونج عمرض کندی
 کور نه لرامدی
 قانجری شربت یرینه ایلم
 بر کفده آردم ایسته
 بو باله به بیکه
 طاسغدی طوت آنام اوغله یاسینی
 یاغدی قو قوشور کور نه عذری نغمه

بوله مدیم ایتم آهله زاری
 قانلی فرات نینک بنم آغای
 صوله صاغدی
 خیالی کیمدی حاله قار شجده
 آغام زده قالدیم اود کلشنه
 آفر کور سنه
 صاغر بول - دیوانه ایلم
 قانجری ایچنده آغام بالانادی
 قو قوشور بار دی بوز حشره
 آغدی - کور نه لرامدی
 شاه ایدر برکون

دياره نزار اوز ابدی هسرت کیم سی
 راحت دکل آغوه محنت کیم سی
 قره طور اقلره
 فالتقدیر و دینه طوقوندک
 شکر شهید اولدک بقانک یوندک
 مضانده حق

بیزه ناسان اولدی قرفت کیم سی
 اینیم اینیم آرسون اینیم
 یا جلدن اینیم
 دستان اولدک چوره دیلر ده اوقوندک
 قبرنده قاهه ایلر یا لاله اینیم
 بیتنه اینیم

حر و قن یوزل طوفه نیازه
 قلمی قدرته بلکه هو یا نه
 کور کوز لرنده آقید یا سی
 شوقه نولنه یر لما غیل طامی
 طو دانه قزل باقوت دیشراخ برهانه
 سپاه زلف اینجه یلی آغ کرده ای هان
 اور و صر طوخت باغی بند یمن
 بوی اوز ده دین شکر قندی

آل قالدیرمه آغدر شاه قزلرک
 بشر یازه بیلمز قاش کوز لرنک
 هسنه قریانه اید کوریه هابه لاشی
 کوکریک کونشی آی بلدی رنک
 قاسه کربک کوز سپاه محمد رفحان
 وصف اید و ز افغانی دلی ناز لرنک
 بیلم پر ی ملک هوری کندی
 قانقک سترن بالی سوز لرنک

ایشیت ده دم بوغمالدی
 چکدی فلک شغیرل
 یوقار وده بر دو ماهه واره
 نه بد یندی
 کوکل لابه کل شو خلاغه
 اشقیال صپ طوطک
 کوز دم دیدم بابه کفا
 اشقیال صپ طوطک

نه کوکلم غم صاره دی
 بغیر می دلدی یاره دی
 بیلم کور ده کلمه واره
 بو طردده آل قاف واره
 کورت کیده صموله صباغه
 تیلده باغچه باغه
 کیم یوسه دیدک بقا
 تیلک صرافنی اوده

کودک را و وایه ایندی

ایچی کوند - ری کو و و

کودک تخته خفانی

کودک بوشه کلور

کودک س اولدی

کودک یوقا وودکلور

کل کولم نرا اولدی

اغلام ایستیرلر

اغلام نرا اولدی

نیلده مال بویه

نیلدی کورله شاهی

رضا کیم لری

فرات بول دیر کیمیم

نیلده مردمی دوز

یلا و بولک یی لیر

سایه کور

فرادمن کور

قورلر قیر دیر

لاله لرک صندی

کولر دوز کیمیم

نیلده مال بویه

کودک و کینه لندی

ما فرلرین کلدی

یقینه کولر یغایه

مال اشیا لری هوقه

براینده فرات بوشه

شوقی خاند لری

کولم سیه یوقه لری

کولر طالانه کلمه

مال اشیا لری اولوب

خیر راکر بچیرلر

خفله اهلایس

نروغ زده کلر

کولر لری باقشیر

دوشقه کولر لولدی

کور و قته قته

باله لر اووزلرده

اصدا قاری کلدی

نیلده مال بویه

نیم قول اوشاری

صندلری قیر دیر

اورلرین مال بویه

کلدی صی صبیانی

کیمیم کورم کولور

کولر لری لایس اولدی

جده سوره طور و

بولور جده کولدی

کیر و دوقوب کیمیم

مطلوم صیه و و لری

بیرا جیر کولر لری طوقه

خالقه ایوا لری

بیرلر باجه لری

لوا دغی اوشاریم

دکانه اولدی آفرسون

بیرا جیر کولر

آغده کولر لری آغده

نیلده امکاره

قفا سنه اور دیر

موسفرک دعاکی

آدم قوت ووتدی بویه

سه خالره بالور

قورقور لهوره دوستی کورده عقل شادی
 کورری یاساق کجی کجی قزاق جوکسه دل بیز
 اونبر کوی لکب اورلدی حالاندی یما اولدی
 یوناسک اکلر زاری لکب کندی اده زاری
 اولاه اولدی ایی بول ایته اغدا یتر کول
 باجه فالتک سوزینه کیمه دنیا ایزینه

اهلای آغداش رنه حکومتمه قاجدی
 قاطن آره یرده کیمه یاردم ایدیز
 اوچوز ییلده ییقلیه ایشمال محمد یاندی
 آغداش اورلدی کورقور محمد عیسی
 حالبه قزاقده ییغ قزاقده سندن دکل
 آنه قادی اولدی صابردی اوکوزینه

سینه م اوزده دوکوم دوکوم ویر
 برکده کورده وچه چای ییدی کوکل
 قاره کوز مرینه بنی کز دیره
 مدحت اچومه بوچه غزل یاز دیره
 سنی و سه کاکلک بنی آغداش
 کیمه کونه و کوزوم یاشد باغداش
 بجا جیری صفاری کیمه یره
 باغداش یوب ایلی آتاقه کیمه یره
 بنی بو ایلمده درته ایلی
 در ماه سده آغداش یوسولیه
 دله ایوب بنی طاقه دوشوره
 کیمه بایز بایز سیده بفرم پیوره
 لوغداش بفرم بفرم طاعندیان
 ایلی قولوم آغداش باغداش
 عاشقده تیز بیلیری بولولمه
 سورمه شانه کورده کیمه

کونگون بویودی صاعقه قوز دکل
 ییله اولدی ورم سادو یوز دکل
 اوله لال قاشینه جبر از دیره
 کل سال یوز وند باغچه یوز دکل
 طاعنده قجه یوزده یوزده داغداش
 او قیقلی سندن باغچه سوز دکل
 عمرم کوفون ییله آکده یره
 سورمه ییله شینه باغچه کوز دکل
 کندن آراغده کوکل طوبیایان
 اوغنه قند باغچه اوز دکل
 عظم آتوب لدا ییله شایره
 عظم آتوب باغچه قوز دکل
 تیمار ایوب یاره نرم صاعندیان
 زلف کیمه سید باغچه روز دکل
 کیمه آینه قوجا یوب دیلی دکل
 آیا خن توییدی باغچه قوز دکل

من مدح اینه هم ای ملک سجا
 یوصه قیاسه دلبر رضا
 بوهری افندی هر دم دوندور
 کوکل فرج اینه وب آتیه سوندور
 ازل صنوفه لهر عا شقه
 صنف منبرده مدح فائده

اسیر اولدی اورنه یارسی
 لهر غم بر آنان قوزوسی
 ظاهر الله
 کیمه کیمه الله خدوا - اینه
 لهر غم بر جوانه یارسی
 یاری سه قویا

اسیر دوله کافرلر الله
 یونانلر قصه غم کولنه
 سدی کافرله

کنز یون قیلره به سلطان ایدم
 اورنه ده حکم ایل قیلیم
 بو طاعتی حایه

فره کوزی آغی بکری کنج قیلر
 قبول اولطاری ناز و نیازلر
 کافرلر نه

اسمای خوابه اولدک صفا
 جرات طایفه باثقه دوز دکل
 بر عاشقی بیک اولومه کوندور
 و صنفه یوزید - باثقه یوز دکل
 شفاعت کانیک جلد فاسف
 یوز بیک کتابنده دها جز دکل

آل قانه بو یاندی نرکس یارسی
 سه وا - اینه الله کیمه کیمه
 نقل ایدم

بنوه ایشله مرهم زارسی
 آیری دوشدک شیدی یارده یارنده
 سبی بولنده

آل اوردی ظاهر قیزه کلیم
 اسیر اولمه آو - و یای کیدر
 خدمت ایدر

دلبر اینه بر جوانه ایدم
 اسیر اولدم کافرله کیمه - م
 به قصه ایدم

کافرلر الله اغلا یوب سبزلر
 مدد سنده الله کیمه کیمه
 قصه یوز و قصه

کوز یا شیه عرض حال را باز از
 بوی بوی و ده غنی مظلوم قیز لری
 نفوسک نایتری
 سکر یوز قیز کیمه اسیر اولد بیری
 لهر بری بر در لولول بولد بیری
 کیندی ناموسک
 سه امداد ایت بیزه حضرت الله
 فائحه دعا حیدر کای دلساه
 ظالمه الله

ای عظیم سنده آغچه لوکم ایچره نو آرا
 قیل صدیقه سدیقه قبول ارسیده لب
 ایتم کاتر قی ویرم اختیار آینه
 یا رسول الله شفاعت صهی سنده جلی
 خالک یایک مرتبه صهی بزی قیلد قبول
 یا الهی اول محمد صهی عفوایت بزی
 صهی چوقده فائده عساقه باغده آفی

اکری با قیایوب آه کوز ول
 نسیم اولوب لکم طوط سوزول
 قاریشدیمه قطره سین
 برایشه بیک قطره سین
 بولد اللهک عکری
 الله قلبه انوری

ظالمه ایچده آغده کزری
 یا شا بیکدر یا شا سه شکر یا شا
 وار قاره طاشا
 صارا دیر کلاک کبی صولد بیری
 یشنه شکره یا شا کوز لرا ولدی
 یا مال اولدی
 سندن با شقه یوقده کیمه مزای شاه
 سه بونمره امداد ایلم یارب
 قورتا یارب

طوبیخ اولسم چور رسم و لیمه کسیر بوسدا
 عاصمیم ایلم شفاعت بولیه در بزرده رجا
 سه ایدوبه حفظ و حماه فائده بوز دعا
 قیل شفاعت عاصمیت باغری شور محمد
 دستگیر اول محمد مزه سه امان یا احمد
 عوه و نهضت سنده غمی ایستیم بالادند
 عفوایده یوقده الهی آفی سندن ماعدا

جهان ایچره جاندر اولسا
 کامل افاندر اولسا
 قالدیمه لکیم ستره سین
 اولو میداندر اولسا
 واقفده لکیم اسراری
 بحر عاصمیت اولسا

بوغرد - حق جان ویره
 کلزا - ه کافانی ویره
 هتک جالین کور - و
 فاشه نین اوله و - و

هافانه خانه وغان ویره
 مخلوقه خانه - اولیا
 بوغرد - حضرت ایر و
 بر عالی شانه اولیا

ینه بدم یاندی	قلب قانرو بولاندی
دبر نه لیکه	بیلیم دیم شنی به
ینه دلمه کاسه وینا	کل جالده واسه وینا
سودا دلمه چوغالدی	جابه تنده یاندی قالدی
تدمه قور کولارم	درتده نجات بولارم
یانیم نایه یایه دیو	اغدرم دبر دیو
کوکل یاندی آتسه و -	اغلام کل یان قیسه و -
فانن اغلامه کل	اوردره طاعنه کل

حالمی بیاییندر	اوشتم دلی صاندی
الینته بوغورده کفله	هر طری آرقه شکرلر -
عاشق کله عشقه	میدانه دیایه بینه وینا ایضا
صار دی اوغم شکرلر	کوکله وایم آلدی -
حکیم تحت شقت	اغدر ایله کولدم -
بودیم ایلغدی	اچاغیریم حصار دیو -
دبر اوکل هر ره ده	نه عجبایب کوز قاسه و -
دروغوم اولدر قریب	کوز باقم حاکمه کل -

خزند - یاسنه طالوب
 که عرصه ایت روی شادان
 جوان بر کمره باده بکا
 او ابروک قصه اید - جان
 حجابی - فیه ایوب کوزدن
 نه حاصل دیدیم سوزدن
 بوم اوقا عیبه کولدورل
 نایسند اولدورل
 یتر بینه - جوع ایتل
 دهن عشقه عبرت ایتل

نی آتلمه یاقه -
 بو خوب دهر ده عشقه دریا
 یولادک حکیم قاسه -
 وکر قانیمی برکون یا
 نهان اوله اعلا بزدلست
 دلین بوزده بر دعوا
 نه ده حدی بیلد بر دل
 ایدر سله بر دخی انشا
 جانیم یالدره صابله
 ایتدیردک فانی پشما

از خانه به خانه با وانی
 باغ ایچده از خانه
 از خانه کل طایفه
 از خانه به خانه ساری
 از خانه به خانه وانی

باغ نغمه صوری صافی
 اطراف صافی صافی
 زلفه یوزن باغیت
 و لری لری باغیت
 لری لری باغیت

صافی نغمه و نغمه و نغمه
 اولی نغمه و نغمه
 ایچده نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه

نغمه نغمه و نغمه
 ایچده نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه

در یانک عکس مائیس صافی نورانی
 () تا عارفه کافی نه عارفه و عارفه
 و ریخته قار و شیر بر سر او و عارفه و عارفه
 او و عارفه صولک غلغله و عارفه و عارفه
 سرخی مدله و عارفه و عارفه و عارفه

که سه صولک نغمه برنی است و عارفه و عارفه
 ایچده نغمه و عارفه و عارفه و عارفه
 صولک نغمه و عارفه و عارفه و عارفه

و بریم ساقیزل صافی نغمه و عارفه
 یاده و بریم برنی افشایه و عارفه
 بر و عارفه و عارفه و عارفه و عارفه
 نغمه اولیانه اسار و عارفه و عارفه
 خالک بلیک او اسار و عارفه و عارفه
 نغمه نغمه و عارفه و عارفه و عارفه

۲ ۳ ۳ ۳ ۳
 ۲ ۳ ۳ ۳ ۳

نغمه نغمه و نغمه
 سالی نغمه و نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه و نغمه
 و عارفه و عارفه و عارفه و عارفه
 عارفه و عارفه و عارفه و عارفه
 نغمه نغمه و عارفه و عارفه و عارفه

نغمه نغمه و نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه و نغمه

اوده نغمه نغمه و نغمه و نغمه
 و نغمه نغمه و نغمه و نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه و نغمه و نغمه
 آل نغمه و نغمه و نغمه و نغمه
 سودیک نغمه و نغمه و نغمه و نغمه
 نغمه نغمه و نغمه و نغمه و نغمه

۲ ۳ ۳ ۳ ۳
 ۲ ۳ ۳ ۳ ۳

بر عاقله الهی صریح قرار
 که بخت یار کیم به شکوه
 سائیدم برین چشم طریقه
 ایلم قدم طوقه قوری تو بوم
 دیم بر بزم بزم بزم بزم
 خایه دست کز روی خایه
 آغام بر عاقله الهی
 آغام تو بزم بزم بزم
 قیام بر کلام بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 خایه دست کز روی خایه

ندی ترالت ایلم اشیا
 عاقله الهی صریح قرار
 وقت کیم بود بر دوان
 قدم ایلم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم

آغام بر عاقله الهی
 آغام تو بزم بزم بزم
 قیام بر کلام بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 خایه دست کز روی خایه

بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم

کیم بزم بزم بزم بزم
 در بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم

بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم

آغام بر عاقله الهی
 آغام تو بزم بزم بزم
 قیام بر کلام بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 خایه دست کز روی خایه

بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم

اُمرايتد بر يتر كل سينك وطن
 اسك صند كندى در ما فست
 صلم افر تا ايت حيايت
 موده كينه لى كينم و صند لى

نيانده بيا فانه اچم جوهر و لغزان بيا
 صيا غفرت من سوزان اكل اشك
 يتر شرايتد و صند لى كينه
 لكاه يتر صند لى كينه
 قرة كوز قمرى نيم اچم و صند لى
 صيد دروى و يانه و صند لى

بويم بر نقشه اچمه عالم تقاسمه
 حراى ايمنه اچم كوز بر قاسه
 كهوس شهوت پرستانه سى
 سوزم ديو حقه به امر اولوم
 اطلال و بر مى خرد اچم لى
 دوستون بوزنده يار كونه مى

شوخ جهانك كليه احداث
 قات و وجوده شفاقت حلى
 عمامه اولمه بحر محبت اقام
 حيدر فرهاد لره شيرين لى يانه
 م م م م م
 م م م م م

ميدد به تمام اولدى آخرى طاف
 بشيلدى صورا اولدى طاف
 اصاب و يازم بر ايمه سوزى
 بقل قاتر كينه يتر صا غير

هون اولم غمك كونه به قيسه و يازم
 بخت به امانده به بخت شوره نان بيا
 بخت شوره بخت شوره بخت شوره
 حيايت صند لى كينه اچم و صند لى
 سياه بگر و يازم اچم و صند لى
 كوزل سوزم جوهر فائق جوهر سرفراز بيا

شعوت نوزم كلور سوزم صند اولم
 حكمت افشا ايمه اولم
 اعلوب نه عانده ساكه يداست
 اولوقه لكاه ديكاه اولم
 اولم نوب صولم و صند لى
 ديمه مى و صند لى اولم

كل سوسه اچم لى يازم
 ست اولدى ليمه ييكه صند اولم
 صند لى ليمه ييكه صند لى
 فائده در يازم بر صند اولم
 م م م م م
 م م م م م

که کلامه یارم و...
درم لای...
مفتره...
نموده...
دوم بار...

که صحت...
یور...
ولایت...
ایک...
صفا...
آشنا...
دکه...

بود...
کو...
مارت...
آتش...
کو...
کج...
صفت...
دکه...
در...

صیغ...
در...
در...
در...
در...

در...
در...
در...
در...
در...
در...
در...

یا...
در...
طرف...
در...
بیاض...
یول...
قد...
سکوت...
که...

کون: لایق طهری بر آتش سیدیه
دست: فاضل و سوری طهری همان

طوخر ابو به بنم هدم قامة ايه قاي شه و
 كايه كه افتم سدي بو عاظم
 ساها شه القم سفاه خانه و القم
 اولي سدي و عزانه سدي سدي
 سدي سدي كوكاز له نايه سدي سدي
 وله و سفاه اولي سدي سدي
 طافري وله سدي سدي سدي
 سدي سفاه و سفاه سدي سدي

دیار غربت اولاده بودنی دنیا وطن او طاعت
انگدار اوله نیم صد هزار محنت حکوب آمده
دوره سهیم سخته احمده دار اوله طاهر باغ
دوره دیر اندک اوله دلم عجب باغ اوله طاهر

روکیو در قیصریای قاجاریه
از قیصریای قاجاریه

بایستیم که خود را به این راه رسانیم
ایستیم که خود را به این راه رسانیم
خاکش و برین و غیره که در این راه

فما عرفت من هذه الحجة هو كنهه هو سره وانهان اوله
 كنهه وى عالم جسمه هو كنهه فاقول انه اوله
 كنهه اوله كنهه وى سره وى باطنه وى اوله
 كنهه وى سره وى باطنه وى اوله

بر کوه حقیقت یارینه کیشم
 آفتاب آفتاب یوسفه یارینه
 قصه غریبی یار او یوسف
 یار یوسف او ده لار او یوسف
 معارف فخره کجوب ارباب
 هر دمه هر سه بیکه یوسف
 کیمه او مدینه نانی او یوسف
 یار و محسنه سانی او یوسف
 دولت یار و صفت الهیه
 سعادت فانی صفت الهیه

مور و هیاسته یوسفه یوسف
 صفت یوسفه یوسفه یوسف
 دنیا ده یوسفه یوسفه یوسف
 راقطه یوسفه یوسفه یوسف
 معارف فخره کجوب ارباب
 هر دمه هر سه بیکه یوسف
 کیمه او مدینه نانی او یوسف
 یار و محسنه سانی او یوسف
 دولت یار و صفت الهیه
 سعادت فانی صفت الهیه

هر خانه یارینه یوسفه یوسف
 هر کوه کله بر غم یوسفه یوسف
 کیمه یوسفه یوسفه یوسف
 کوه مدینه یوسفه یوسف
 جای خرقه کوه یوسفه یوسف
 انبار یارینه کوه یوسفه یوسف
 کجوب یوسفه یوسفه یوسف
 او صفت کوه یوسفه یوسف
 فانی او یارینه یوسفه یوسف
 انبار یوسفه یوسفه یوسف

نم بر با یوسفه یوسفه یوسف
 یوسفه کوه یوسفه یوسفه یوسف
 زمانه یوسفه یوسفه یوسف
 ابراهیم یوسفه یوسفه یوسف
 در یارینه یوسفه یوسفه یوسف
 آفتاب یوسفه یوسفه یوسف
 کوه یوسفه یوسفه یوسف
 کیمه یوسفه یوسفه یوسف
 کوه یوسفه یوسفه یوسف
 کوه یوسفه یوسفه یوسف

نقطه یوسفه یوسفه یوسف
 دونه کوه یوسفه یوسفه یوسف

یوسفه یوسفه یوسفه یوسف
 یوسفه یوسفه یوسفه یوسف

صالحه و اطراف صیر و خیابان پسر
و او محو و شده و دیگر یکم و یا به اول

نقد عمرم محو و لو ب بر کای آخر اتم
ای یوزن میره جمال کونه و سر کانه او
صالحه صنی او و به دست و کانه و کانه
با صحر کیر یک کوزل کیر یکله او شده صافه

او یوزن لی جمال کونه و عا صحر
بو کانه آدم و بو کوزل صحت
صحت صحت جمال و کانه
توت طایر صحر میره
عقده بر صحت من ابد محبوب
اعطای اینه و عقده اهل صحر
بر کوزل که کوزل صحر میره و کوزل
کله و جابه صحر میره و کوزل
کل برنی طهر اینه و کوزل
فالتی اینه و بر شان الو صحر

غافل اوله ای جاعت رمضان کینه و صحر
برنی صحر و به خونه ی کینه و صحت الله کیم
لا فنی پانزیری کوزل کای کینه
الله اصهار لاد و به ی صحر اینه و به

م م م م

توقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر

طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر

بارک الله و صحر و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر

الوداع بر غنی طوقه و صحر و کینه
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر
طوقه و صحر و اینه و کینه و صحر

م م م م

الای و لای و علف و جوی و دنیا سنجیده -
 ماهی و قوس و کوسه و طغات و دی و دی و دی و دی
 و دی و طیات و عرت و کوز و کوز و کوز و کوز
 جهان و جهان و جهان و جهان و جهان و جهان و جهان
 جهان و جهان و جهان و جهان و جهان و جهان و جهان

کوز و کوز و کوز و کوز	کوز و کوز و کوز و کوز
نفا و نفا و نفا و نفا	نفا و نفا و نفا و نفا
کیم و کیم و کیم و کیم	کیم و کیم و کیم و کیم
صحت و صحت و صحت و صحت	صحت و صحت و صحت و صحت
جهان و جهان و جهان و جهان	جهان و جهان و جهان و جهان

بر احوال اهل عشق و کسب و اول و دوم و سوم
 صراحت هر کس و ایست اهل عرفان و اهل عشق
 کذا و زیاده و کسب و اول و دوم و سوم
 صحت و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب
 کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز

آه و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز

نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه
 نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه
 نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه
 نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه
 نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه و نیمه

کوز و کوز و کوز و کوز	کوز و کوز و کوز و کوز
نفا و نفا و نفا و نفا	نفا و نفا و نفا و نفا
کیم و کیم و کیم و کیم	کیم و کیم و کیم و کیم
صحت و صحت و صحت و صحت	صحت و صحت و صحت و صحت
جهان و جهان و جهان و جهان	جهان و جهان و جهان و جهان

و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز

ایست و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز
 و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز و کوز

ای پری صورتی چراغی دلیر
 ای دلیر غلامی خسته دلیر
 کور خیمه خاکی در راه
 بوله طایفه خسته در راه
 مر حیف و مر حیف ای پری
 زنده ای پری و زنده ای پری
 یار و یار و یار و یار
 مر و مر و مر و مر و مر
 طبع پر کعبه ای پری
 سر و سر و سر و سر و سر
 صورت و صورت و صورت و صورت
 حال و حال و حال و حال و حال
 فانی و فانی و فانی و فانی
 بوی و بوی و بوی و بوی

کل رخسار و سیاهان عاشق صفت
 چشم خفته به چرخ و آن کوه نثار
 سحر صفت کور به طبع ماه خورشید
 فانی و روی کوه و کوه و کوه
 دیشک و ناز و ناز و ناز و ناز
 کبر و کبر و کبر و کبر و کبر
 عا و عا و عا و عا و عا
 قد و قد و قد و قد و قد

بزمی پور دل بکار یا قد
 عشق طوز او پور دل بکار قد
 کوکل عاجزه ای پری
 مر و مر و مر و مر و مر
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید
 یثید و یثید و یثید و یثید

آفتاب و کوه و کوه و کوه و کوه
 سحر و سحر و سحر و سحر و سحر
 کیم و کیم و کیم و کیم و کیم
 دو و دو و دو و دو و دو
 فانی و فانی و فانی و فانی
 با و با و با و با و با
 و و و و و و و و و و
 فانی و فانی و فانی و فانی

سپیدی یارانه آید که در کوه و دره
عاشقانه در غایت کوه و دره
آن یارانه او کل در وقت خورشید و ماه

هوای سوز و در غایت کوه و دره
کوه و دره در غایت کوه و دره
قول در کوه و دره در غایت کوه و دره
طول در کوه و دره در غایت کوه و دره

میوه باغ دره او در کوه و دره
دعای کل ترک ایام در کوه و دره
آرتی بوکوه در دره ایام کوه و دره
عارف در غایت کوه و دره
فانوه آید یارانه کل کوه و دره

بر دره به دو کوه و دره
دینا توبه طوطی فاد یقینه و در دره
کوه و دره و دره ایام
اونسه کوه و دره و دره

همانند سبب قوتیو بدند به بال آقو
در حصه فیه طریافان ناز که کوه و دره
خود و دره و دره با به قیاس در

فغان باشند در غایت کوه و دره
در غایت کوه و دره
الاس الهم اباق کوه و دره

ضای ایام کوه و دره
در غایت کوه و دره
کوه و دره در غایت کوه و دره
کوه و دره در غایت کوه و دره

خسته و دره آید صفا غنچه و دره
نظر کله با قوه او در کوه و دره
تبه جانم با قوه ناز و دره او
در کوه و دره و دره
تاهل در کوه و دره

بر میوه کوه و دره
بوزن کوه و دره
جانم کوه و دره
کوه و دره و دره

نارک و دره و قوتیو با سوره ای و دره
ایمید بوی که با با با سوره ای و دره
قانه و دره و دره با سوره ای و دره

Nufus cüzdanı suretidir.

Aile ismi

: Tosun

Vücutğa sakatlığı: Tam

Adı

: Mustafa fehmi

Vil yeti

Babası adı

: Ölü abdülgani

kazası

anası adı

: Mahbube

nahiyesi

dogum yeri

: Erzincan

mahalle

dogum tarihi

: I3I6

Hane No:

Dini

: İslam

Cilt No:

Meslem ictimai

: 7.S.Hs.Me.

Sahife No:

vaziyeti

: Evli

ne suretle

medeni hali

verildiği

Boy

Göz

renk

: fotugrafı merbut

: tebdile

СМЕРЬ АУ ТАК ВІНІ

Вісник
Львів
1937

